

ଅମ୍ବରସିଂହ କୃତ

ଅମ୍ବରକୋଣାଶ୍ଚ (ଅଭିଧାନ)

(ବାଲବୋଧୁନୀ ଟୀକା ସହିତ ୧୮ ବର୍ଗ)

ପ୍ରକାଶକ—ଧର୍ମଗ୍ରନ୍ଥ ଷ୍ଟୋର

[ମୁଦ୍ରନ ମୁଦ୍ରଣ]

ପ୍ରାଚ୍ଛିଳ୍ମାନ—ଧର୍ମଗ୍ରନ୍ଥ ଷ୍ଟୋର

ପରିମଳକ—ଶ୍ରୀ ବିଦ୍ୟାଧର ସାହୁ

ଆଲିଶାବଜାର, କଟକ-୨

ଫୋନ୍ ନଂ—୨୪୭୯୭

ବନ୍ଦାଇସବ ମୂଲ୍ୟ—ଅଠର ଟଙ୍କା ମାତ୍ର

1980

ସୁରିପତ୍ର

ପ୍ରକରଣ	ପୃଷ୍ଠା
୧ ସୁରିବର୍ଗଃ	୧
୨ ପାତାଳବର୍ଗଃ	୫୭
୩ ଭୂମିବର୍ଗଃ	୭୭
୪ ପୁରୁଷବର୍ଗଃ	୭୭
୫ ଶୈଳବର୍ଗଃ	୮୭
୬ ବନୌଷିଷ୍ଠବର୍ଗଃ	୮୮
୭ ମିଂଦାଦିବର୍ଗଃ	୧୨୭
୮ ମନୁଷ୍ୟବର୍ଗଃ	୧୩୭
୯ ବ୍ରହ୍ମବର୍ଗଃ	୧୭୭
୧୦ ଶତି ଯୁବର୍ଗଃ	୧୯୭
୧୧ ବୈଶ୍ୟବର୍ଗଃ	୨୧୧
୧୨ ଶତ୍ରୁବର୍ଗଃ	୨୪୧
୧୩ ପ୍ରାଣିବର୍ଗଃ	୨୬୩
୧୪ ବିଶେଷ୍ୟନ୍ୟବର୍ଗଃ	୨୭୮
୧୫ ସଂକଷ୍ଟିବର୍ଗଃ	୨୯୪
୧୬ ନାନାର୍ଥବର୍ଗଃ	୩୦୯
୧୭ ଅବ୍ୟୁବର୍ଗଃ	୩୧୨
୧୮ ଲିଙ୍ଗାଦିଷ୍ଟଗ୍ରହବର୍ଗଃ	୩୧୩

ମଙ୍ଗଳାଚରଣମ୍

ସେଥି ଜୀନବ୍ୟାସିନ୍ନେ ରଗାଧସ୍ୱାନଦୀଗୁଣା ।
 ସେବ୍ୟତାମନ୍ତ୍ରମ୍ଭୋ ଧୀରାଃ ସତ୍ତ୍ଵିଯେ ରୂପତାସୁ ଚ । ୧ ।
 ସମାହୃତ୍ୟାନ୍ୟତନ୍ତ୍ରାଣି ସମ୍ପିତ୍ରୋଃ ପ୍ରତିଷ୍ଠାତ୍ମୁ ଚେତିଃ ।
 ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣମୂର୍ତ୍ତ ତେ ବର୍ଗେ ନାମଲିଙ୍ଗାନୁଶାସନଂ । ୨ ।
 ପ୍ରାୟଶୋ ରୂପଭବନେ ସାହଚର୍ଯ୍ୟାକ କୁଦିତି ।
 ସ୍ତ୍ରୀ ପୁଂ ନପୁଂସକଂ ଜ୍ଞେପୁଂ ତଦକ୍ଷିଣେଷ୍ଟବିଧେଃ କୁଚିତ୍ । ୩ ।
 ତେ ଦାଖାନାୟ ନ ହଜ୍ବୋ ନୈକଶେଷେ ନ ଶକ୍ତିରଃ ।
 କୃତୋଽତ୍ ଉନନ୍ତିଙ୍ଗାମାମନୁକ୍ତାଦାଂ କ୍ଷମାଦ ତେ । ୪ ।

ତେ ପଣ୍ଡିତମାନେ, ଯେ ଜୀନ ଏବଂ ଦୟାର ଅର୍ପିବ ତୁଳି
 ଏବଂ ଯାହାକର ଗୁଣସ୍ବରୁ ଅଛି ପବିତ୍ର, ତୁମେମାନେ ସମେତି ଏବଂ
 ମୋଷ ନମିତ୍ତ ସେହି ଅବ୍ୟୁଷ ପରମେଶ୍ଵରଙ୍କୁ ସେବା କର । ୧ ।

ମୁଁ ଅନ୍ୟ କୋଷମାନଙ୍କରୁ ସାରହି କର ସମ୍ପିତ୍ର ପ୍ରତିଷ୍ଠାତ୍ମୁ
 ଶବ୍ଦବାରୀ ନାମ ଲିଙ୍ଗାନୁଶାସନ, ବର୍ଗବିଶିଷ୍ଟ ଏହି ଗ୍ରନ୍ଥ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣରୂପେ
 କହୁଥିଲୁ । ୨ ।

ପ୍ରାୟ ରୂପଭେଦହାରୀ, କୌଣସି ପ୍ଲକରେ ସାହଚର୍ଯ୍ୟ ଅର୍ଥାତ୍
 ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଲିଙ୍ଗରୁ ଓ କୌଣସିତାରେ ବିଶେଷ ବିଧରୁ ଶକ୍ତି ପୁଂସ୍ୱ
 ସ୍ତ୍ରୀରୁ ଓ ନପୁଂସକରୁ ଜାଣିବାକୁ ହେବ । ୩ ।

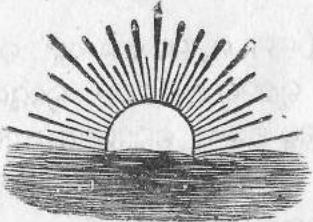
ଏହି ଗ୍ରନ୍ଥରେ ଅନୁକ୍ତ ଉନନ୍ତିଙ୍ଗାମାନଙ୍କର କ୍ଷମ ଗ୍ରହି ଭେଦ
 କହିବା ନମିତ୍ତ ସ୍ଵର୍ଗ, ଏକଶେଷ ଓ ମିଶ୍ରଣ କରିନାହିଁ । ୪ ।

(୫)

ଶିଳଙ୍ଗ୍ୟା ସିଷ୍ଟି ତିପଦଂ ମିଥୁନେ ର ଦୟୋରିତ ।
ନିଷିତଲଙ୍ଗଂ ଶେଷାର୍ଥଂ ଭୁନ୍ତାଥାଦି ନ ପୂର୍ବଭାକ । ୫ ।

— — —

ଶିଳଙ୍ଗରେ ଶିଷ୍ଟ ଏବ ଶିଳଙ୍ଗରେ ସଦ୍ୟୋଃ ଏହା ପଦ
ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କରିବ । ଯେଉଁ ଶୁଳରେ ଲିଙ୍ଗ ନିଷେଧ କରାଯିବ, ସେ
ଶୁଳରେ ଭିନ୍ନ ଲିଙ୍ଗକୁ ଗ୍ରହଣ କରିବ ତୁ, ଅନ୍ତିମ, ଅଥ ଆଦିଶବ
ପୂର୍ବଶବ୍ଦ ସହିତ ଯୋଗ ଛହିବ ନାହିଁ । ୫ ।

ଆମର କୋଷ୍ଠେ

ଶୁରୁରୁ

ପ୍ରଥମକାଣ୍ଡେ ସ୍ଵର୍ଗବର୍ଗୀ

- ୧ ସୁରବ୍ୟୁଃ ସ୍ଵର୍ଗ-ନାକ-ସିଦିବ ସିଦଶାଳପୂଃ ।
ସୁରଲୋକେ ଦୈତ୍ୟେ ଦେବୋ ଦେଖି ଶ୍ରୀଷ୍ଟୀ କୁବୀବେ ସିପିଷ୍ଟିପମ୍ ॥
- ଅମର ନିର୍ଜର ଦେବାଧିଦଶା ବିବୁଧାଃ ସୁରଃ ।
ସୁପଞ୍ଜାଃ ସୁମନସ୍ତ୍ର ଦିବେଶା ଦିବେକିଷଃ ॥
- ଆଦିତେଯୁ ଦିବିଷଦୋ ଲେଖା ଅନୁତିନନ୍ଦନାଃ ।
ଅନୁତିତ୍ୟା ଉତ୍ତବୋହସ୍ତ୍ର ଅମର୍ତ୍ତ୍ୟା ଅମୃତାନ୍ତଃ ॥
- ବିହିମୁଖାଃ କରୁତୁଜୋ ଗୀବାଣା ଦାନବାରପୃଃ ।
ବୃତ୍ତାରକା ଦେବତାନ ପୁଂଥି ବା ଦେବତାଃସିପାମ୍ ॥
- ୩ ଆଦିତ୍ୟବିଶ୍ୱବସବସ୍ତୁଷତାଗସ୍ତରନିଳାଃ ।
ମହାରଜିକସାଧାର୍ଣ୍ଣ ରୁଦ୍ରାଶ୍ଚ ଗଣଦେବତାଃ ॥

୧ । ସୁର (ଅବ୍ୟୁ) ସ୍ଵର୍ଗ, ନାକ, ସିଦିବ, ଶିଦଶାଳପୁ,
ସୁରଲୋକ (ପୁଂ), ଦେଖୀ, ଦିବ (ସ୍ତ୍ରୀ), ସିପିଷ୍ଟିପ (କୁବୀ) ଏ ନବ
ନାମ ସ୍ଵର୍ଗର

୨ । ଅମର, ନିର୍ଜର, ଦେବ, ସିଦଶ, ବିବୁଧ, ସୁର, ସୁପର୍ବନ,
ସୁମନସ୍ତ୍ର, ସିଦିବେଶ, ଦିବୋକିଷ, ଆଦିତେଯ, ଦିବିଶଦ, ଲେଖ,
ଅନୁତିନନ୍ଦନ, ଆଦିତ୍ୟ, ରତ୍ନ, ଅସ୍ତ୍ର, ଅମର୍ତ୍ତ୍ୟ, ଅମୃତାନ୍ତ,
ବିହିମୁଖ, କରୁତୁଜ, ଗୀବାଣ ଦାନବାର, ବୃତ୍ତାରକ (ପୁଃ),
ଦେବତ (ପୁଂ, କୁବୀ) ଦେବତା (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ଉତ୍ତବନ ନାମ ଦେବତାଙ୍କର ।

୩ । ଆଦିତ୍ୟ, ବିଶ୍ୱବସବସ୍ତୁଷତାଗସ୍ତର, ଅନିଲ, ମହାରଜିକ
ସାଧ, ରୁଦ୍ର (ପୁଂ), ଏ ନବନାମ ଗଣଦେବତାଙ୍କର ।

୪ ବିଦ୍ୟାଧରେଣପ୍ରଗେ ଯଷରଷୋଗରବ୍ଦ କିନ୍ତୁରଃ ।
ପିଶାର୍ଥ ଗୁହ୍ୟକଃ ସିଙ୍ଗୋ-ଭୁରେମୀ ଦେବପୋନୟୁଃ ॥

୫ ଅସୁର ଦୌତ୍ୟଦୈତ୍ୟମୁଦନୁଜେନ୍ଦ୍ରାରିଦାନବାଃ ।
ଶୁନ୍ଦରିଷ୍ଣାଦିତ୍ସୁତାଃ ପୂର୍ବଦେବଃ ସୁରଦ୍ଵିଷଃ ॥

୬ ସବ୍ରଙ୍ଗଃ ସୁଗତୋ ବୁଢ଼ୋ ଧର୍ମରାଜସ୍ତ୍ୟାଗତଃ ।
ସମନ୍ତରତ୍ରୋ ଉଗବାନାରଜିଙ୍ଗୋକଞ୍ଜିନଃ ॥

୭ ଷତ୍ରଭଜ୍ଞେ ଦଶବଳୋ ଦୟବାପା ବିନୟୁକଃ ।
ମୁଦ୍ରଃ ଶ୍ରୀଦାନନ୍ଦ ଶାସ୍ତ୍ର ମୁଦ୍ରଃ । ୭ । ଶାକ୍ୟମୁନ୍ୟୁପଃ ।

୮ ଶ ଶାକ୍ୟଦ୍ଵିଂଦ୍ରଃ ସବ୍ରାର୍ଥଃ ଶୌଙ୍ଗାଦନିଷ୍ଠ ସଃ ।
ଗୌତମଶାର୍କବନ ଶ୍ରୀ ମାୟାଦେବସୁତଶ୍ଚ ସଃ

୪ । ବିଦ୍ୟାଧର (ପୁରୀ), ଅପସରସ (ସୀ), ଯଷ (ପୁରୀ)ରଷ୍ମୀ (କୀର୍ତ୍ତି), ଗରବ୍ଦ, କିନ୍ତୁର, ପିଶାର, ଗୁହ୍ୟକ, ସିଙ୍ଗ, ଭୁତ, (ପୁରୀ) ଏ ଦଶ ନାମ ଦେବପୋନିଙ୍କର ।

୫ । ଅସୁର, ଦୌତ୍ୟ, ଦୈତ୍ୟୁ, କନୁଜ, ଲନ୍ଦୁରି, ଦାନବ, ଶୁନ୍ଦରିଷ୍ଣ, ଅଦିତ୍ସୁତ, ପୂର୍ବଦେବ, ସୁରଦ୍ଵିଷ (ପୁରୀ) ଏ ଦଶନାମ ଅସୁରଙ୍କର ।

୬ । ସବ୍ରଙ୍ଗ, ସୁଗତ, ବୁଢ଼, ଧର୍ମରାଜ, ତଥାଗତ, ସମନ୍ତରତ୍ର, ଉଗବତ, ମାରକିତ, ଲେକକିତ କିନ, ଷତ୍ରଭଜ୍ଞ, ଦଶବଳ ଅଦୟବାଦିନ, ବିନାୟକ, ମୁମନ୍ଦ, ଶ୍ରୀଦାନନ୍ଦ, ଶାସ୍ତ୍ର, ମୁନି (ପୁରୀ) ଏ ଅଠର ନାମ ବୁଢ଼ଙ୍କର ।

୭ । ଶାକ୍ୟମୁନି, ଶାକ୍ୟଦ୍ଵିଂଦ୍ର ସବ୍ରାର୍ଥମିତି, ଗୌଙ୍ଗୋଦନ, ଗୌତମ, ଅର୍କବନ୍ଧୁ, ମାୟାଦେବସୁତ (ପୁରୀ) ଏ ସାତନାମ ଶାକ୍ୟ ମୁନିଙ୍କର ।

୮ ବ୍ରହ୍ମମୁଦ୍ରଃ ସୁରକେୟଷୁ ପରମେଷ୍ଠୀ ପିତାମହଃ ।
ହିରଣ୍ୟ ଗର୍ଭେ । ଲେକେଶଃ ସ୍ଵାମୁଦ୍ରଃ ତୁରନନଃ ।
ଧାତା ବ୍ରଜୋନିତ୍ରୁଦ୍ଵିଶୋ ବିରଞ୍ଜୁ କମଳାସନଃ ।
ଦ୍ରସ୍ତା ପ୍ରଜାପତିବେଦ୍ଧା ବିଧାତା ବିଶୁସ୍ତ ଗବଧଃ ॥

୯ ବିଷ୍ଣୁ ନାରାୟଣଃ କୃଷ୍ଣେ ବୈକୁଣ୍ଠୋ ବିଷ୍ଣୁରଣ୍ଗବାଃ ।
ଦାମୋଦରେ ଦ୍ରୁଷ୍ଟିକେଶଃ କେଶବୋ ମାଧବଃ ସ୍ଵଭୂତଃ ।
ଦୌତ୍ୟରଃ ପୁଣ୍ୟଶାକାଷେ ଗୋବିନ୍ଦା ଶରୁତ୍ତଧ୍ୱଜଃ ।
ପୀତାମ୍ଭରେ ରୁଚଃ ଶାର୍ଜୀ ବିଶୁକ୍ଳମେନୋ ଜନାର୍ଦନଃ ।

୧୦ ଉପେନ୍ଦ୍ର ଲନ୍ଦୁର ବରଜଶୁଦ୍ଧପାଣିଶୁଦ୍ଧଭୁତ୍ତଃ ଜଃ ।
ପଦ୍ମନାଭେ ମଧ୍ୟ ଶପୁରାସ୍ତୁଦେବପ୍ରତିଷ୍ଠମଃ ॥

ଦେବକାନନନଃ ଶୌରଃ ଶ୍ରାପତିଃ ପୁରୁଷୋତ୍ତମଃ ।
ବିନମାଳୀ ବିନଧୁର୍ସୀ କଂସା ରାତ୍ରିରଧୋଷନଃ ॥

ବିଶୁମରଃ କୌଟରଜିଦ୍ବିଧୁଃ ଶାବନଲଞ୍ଛିନଃ ।

୧୧ । ବ୍ରହ୍ମନ୍, ଆମାଭ୍ରୁ, ସୁରକେୟଷୁ, ପରମେଷ୍ଠୀନ୍, ପିତାମହ, ହିରଣ୍ୟଗର୍ଭ, ଲେକେଶ, ସ୍ଵାମୁଦ୍ର, ତୁରନନ, ଧର୍ମ, ଅବ୍ରଜୋନି ଦ୍ରୁଦ୍ଵିଶ, ବିରଞ୍ଜ, କମଳାସନ, ସ୍ରସ୍ତୁ, ପ୍ରଜାପତି, ବେଜପୀ, ବିଧାତୃ, ବିଶୁସ୍ତକ, ବିଧ (ପୁରୀ) ଏ କୋତ୍ତିଏ ନାମ ବ୍ରହ୍ମଙ୍କର ।

୧୨ । ବିଷ୍ଣୁ, ନାରାୟଣ, କୃଷ୍ଣ, ବୈକୁଣ୍ଠ, ବିଷ୍ଣୁରଣ୍ଗବସ, ଦାମୋଦର, ଦ୍ରୁଷ୍ଟିକେଶ, କେଶବ, ମାଧବ, ପ୍ରଭୁ, ଦୌତ୍ୟର, ପୁଣ୍ୟଶାକାଷ, ଗୋବିନ୍ଦ, ଶରୁତ୍ତଧ୍ୱଜ ପୀତମର, ଅଚୁତ, ସାର୍ଜିନ, ବିଶୁକ୍ଳମେନ, ଜନାର୍ଦନ, ଉପେନ୍ଦ୍ର, ଲନ୍ଦୁର ବରଜ, ଚନ୍ଦ୍ରପାତି, ଚତୁର୍ବୁଦ୍ଧ ପଦ୍ମନାଭ, ମଧ୍ୟରିସୁ, ବାସୁଦେବ, ପ୍ରତିଷ୍ଠମ, ଦେବକାନନନ, ଶୌର, ଶ୍ରାପତି, ପୁରୁଷତ୍ତମ, ବିନମାଳନ, ବିନଧୁର୍ସୀ, କଂସା ରାତ୍ରି, ଅଧୋଷଜ, ବିଶୁମର, କୌଟରଜିଦ୍ବିଧୁଃ ଶାବନଲଞ୍ଛିନ (ପୁରୀ) ଏହନରୁଳିଶ ନାମ ବିଷ୍ଣୁଙ୍କର ।

୧୦ ବସୁଦେବୋ ସ୍ୟ ଜନକଃ ସ ଏବାନକଦୁନ୍ତ ତ୍ରି ।
 ୧୧ ବଳଭଦ୍ର ପ୍ରକମ୍ପଣ୍ଠେ । ବଳଦେବୋ ଚୁତାଗ୍ରଜଃ ।
 ରେବଶାରମଶୋ ରାମଃ କାମପାଲୋ ହଳାୟୁଧଃ ॥
 ମଳାମରେ ରୌହିଣେସୁତ୍ତାଳାଙ୍କୋ ମୁଷଳୀ ହଳୀ ।
 ଶକ୍ରଶର୍ଷଃ ସୀରପାଣିଃ କାଳରୀଭେଦନୋ ବଳଃ ।
 ୧୨ ମନୋ ମନୁଥୋ ମାରଃ ପ୍ରଦୁଷମ୍ଭେ । ମୀନକେତନଃ ।
 କର୍ଦ୍ଦର୍ପେ ଦର୍ପକୋ ନଙ୍ଗ କାମଃ ପଞ୍ଚପରଃ ସୁରଃ ।
 ଶମ୍ଭରମେଶୁରନନ୍ୟଜଃ ।
 ପୁଷ୍ପଧନ୍ତୁ (କ) ରତ୍ନପତିମୁକରଧୂଜଃ ଆମ୍ବୁଦ୍ଧୁ ॥

୧୦ । ବସୁଦେବ, ଆନନ୍ଦଦୁନ୍ତର (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇନାମ
 ବସୁଦେବଙ୍କର ।

୧୧ । ବଳଭଦ୍ର, ପ୍ରକମ୍ପଣ୍ଠୁ ବଳଦେବ, ଅଚୁତାଗ୍ରଜ,
 ରେବଶାରମଶ, ରାମ, କାମପାଲ, ହଳାୟୁଧ, ମଳାମର ରୌହିଣେସୁ
 ତାଳାଙ୍କ, ମୁଷଳନ, ହଳନ, ଶକ୍ରଶର୍ଷ ସୀରପାଣି, କାଳରୀଭେଦନ
 ବଳ (ପୁଂ) ଏ ସତର ନାମ ବଳଦେବଙ୍କର ।

୧୨ । ମନୁନ, ମନୁଥ, ମାର, ପ୍ରଦୁଷମ୍ଭେ, ମୀନକେତନ, କର୍ଦ୍ଦ
 ଦର୍ପକ, ଅନଙ୍ଗ, କାମ, ପଞ୍ଚଶର, ସୁର, ଶମ୍ଭର ମନ୍ୟିନ,
 କୁସୁ ମନ୍ତ୍ର, ଅନନ୍ୟଜ ପୁଷ୍ପଧନ୍ତୁ, ରତ୍ନପତି, ମକରଧୂଜ, ଆମ୍ବୁଦ୍ଧୁ
 (ପୁଂ) ଏ ଉଣେଇଶ ନାମ କର୍ଦ୍ଦର୍ପର ।

(କ) ଅରବିନମଶୋକଞ୍ଚ ଚତୁର୍ବ ର ନବମଞ୍ଜିକା ।
 ମାଳୋପୁଲଞ୍ଜ ପଞ୍ଚେତେ ପଞ୍ଚବାଣସ୍ୟ ସାୟକାଃ ॥
 ଅରବିନ, ଅଶୋକ, ଚତୁର୍ବ (କ୍ଲୀ), ନବମଞ୍ଜିକା (ସ୍ତ୍ରୀ)
 ମାଳୋପୁଲ (କ୍ଲୀ) ଏ ପଞ୍ଚପୁଷ୍ପ କାମଦେବଙ୍କର ଶର ।

୧୩ ବ୍ରଦ୍ଧପୁରିଶୁକେତୁଃ ସ୍ୟାଦନିରୁତ ଉଷାପତିଃ ।
 ୧୪ ଲକ୍ଷ୍ମୀଃ ପଦ୍ମାଲୟା ପଦ୍ମା କମଳା ଶ୍ରୀହରପ୍ରିୟା ॥
 ଇନ୍ଦ୍ର ଲୋକମାତା ମା ଶ୍ରୀରବଧୁତନୟା ରମା ।
 ୧୫ ଶଙ୍ଖାଲଞ୍ଜୀପତେଃ ପଞ୍ଚଜନ୍ୟ ୧୬ ଶୁଭଂ ସୁଦର୍ଶନଃ ॥
 ୧୭ କୌମୋଦିକାଗଦା ୧୮ ଶତ୍ରୁଗୋନନକଃ ୧୯ କୌମୁଦ୍ରେମଣଃ ।
 ୨୦ ଗୁରୁମାନ ଗରୁଡ଼ପ୍ରାଣ୍ୟା ବୈନନ୍ଦେଶ୍ୱାଃ ଶଗେଶ୍ୱରଃ ।
 ନାଗାନ୍ତକୋ ବିଷ୍ଣୁ ରଥଃ ସ୍ଵପ୍ନୀ ପନ୍ଧନାଶନଃ ॥
 ୨୧ ଶମ୍ଭୁଶର୍ଷଃ ପଞ୍ଚପତିଃ ଶିବ ଶୁଳୀ ମହେଶ୍ୱରଃ ।
 ଇଶ୍ୱରଃ ସବ୍ଦ ଶିଶାନଃ ଶକ୍ରରଶ୍ଵଦନ୍ତଶେଶରଃ ॥
 ଭୁତେଶଃ ଶତ୍ରୁପରଶୁରିଶଶେ ଶିରଶେ ମୃତଃ ।
 ମୃତୁଞ୍ଜୟଃ କୃତ୍ତିବସାଃ ପିନାଳା ପ୍ରମଥାଧପଃ ।

୧୩ । ବ୍ରଦ୍ଧସ୍ତୁ, ବିଶୁକେତୁ, ଅନିରୁତ, ଉଷାପତି (ପୁଂ) ଏ
 ବୁରନାମ ଅନିରୁତର ।

୧୪ । ଲକ୍ଷ୍ମୀ, ପଦ୍ମାଲୟ, ପଦ୍ମା, କମଳା ଶ୍ରୀହରପ୍ରିୟା ଇନ୍ଦ୍ର
 ଲୋକମାତା, ମା, ଶ୍ରୀରବଧୁତନୟ, ରମା (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏଗାର ନାମ
 ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କର ।

୧୫ । ବିଷ୍ଣୁଙ୍କ ଶଙ୍ଖର ନାମ ପାଞ୍ଚଜନ୍ୟ (ପୁଂ)
 ୧୬ । ବିଷ୍ଣୁ ଚତ୍ରର ନାମ ସୁଦର୍ଶନ (ପୁଂ)
 ୧୭ । ବିଷ୍ଣୁ ଗଗର ନାମ କୌମୋଦିକା (ସ୍ତ୍ରୀ)
 ୧୮ । ବିଷ୍ଣୁ ଶତ୍ରୁଗର ନାମ ନନକ (ପୁଂ)
 ୧୯ । ବିଷ୍ଣୁ ମଣିର ନମ କୌମୁଦ୍ର (ପୁଂ)
 ୨୦ । ଗରୁମତି, ଗରୁଡ଼, ତର୍ତ୍ତ୍ତ୍ଵ, ବୈନନ୍ଦେଶ୍ୱା, ଶଗେଶ୍ୱର
 ନାଗନ୍ତକ, ବିଷ୍ଣୁ ରଥ, ସ୍ଵପ୍ନୀ ନାଶନ (ପୁଂ) ଏନବନାମଗରୁଡ଼ର
 ୨୧ । ଶମ୍ଭୁ, ଶିଶା ପଞ୍ଚପତି, ଶିବଶୁଳୀନ ମହେଶ୍ୱର, ଶିଶ୍ୱର
 ସବ୍ଦ, ଶିଶାନ, ଶକ୍ରର, ତର୍ତ୍ତ୍ଵ ଶରେଶ, ଶତ୍ରୁପରଶୁ, ଶଶଶ

୭୩ କପଦୀ ଶ୍ରୀକଣ୍ଠ ଶିତିକଣ୍ଠ କପାଳଭୂତ ।
 ବାମଦେବ ମହାକେବୋ ବିରୁପାଷପ୍ତ ନେଚନଃ ॥
 କୃଶାନୁରେତାଃ ସବ୍ଜଙ୍ଗେ ଧୂର୍ଜ୍ଜଟିମୀ ଲଲେହତଃ ।
 ହରଃ ସ ରହରେ ଉର୍ଗସୁଂକଷି ପୁରାନକଃ ।
 ଗଜାଧରୋନକରିପୁ ନତୁ ଧୁଃପୀ ବୃଷଧୁନଃ ।
 ବେୟମକେଶୋ ଭବୋ ସ୍ଥାମଃ ଶ୍ଵାଶୁ ରୁଦ୍ର ଉମାପତି ॥
 ୭୪ କପର୍ଦୀ ସ୍ୟଜଟାଜ ହଃ ୭୩ ପିନାକୋ ଜଗଦ୍ବନ୍ଧୁ ।
 ୭୫ ପ୍ରମଥାଃ ସ୍ୟଃ ପାରିଷଦାଃ, ୭୫ ବହୁତ୍ୟାଦ୍ୟାସ୍ତ ମାରରଃ
 ପରିଶ ମୃଦ୍ର, ମୃଞ୍ଜ୍ୟୁ, କୃତ୍ତିବାସସ, ପିନାକନ୍ତ ପ୍ରମଥାହସ, ଉଗ
 କପଦିନ, ଶ୍ରୀକଣ୍ଠ, ଶିତିକଣ୍ଠ, କପାଳଭୂତ, ବାମଦେବ, ମହାଦେବ
 ବିରୁପାଷ ଦିଲେଚନ, କୃଶାନୁରେତସ ସବ୍ଜଙ୍ଗେ, ଧୂର୍ଜ୍ଜଟି, ମାଲନେଣ୍ଟତ
 ହର, ସୁରହର, ଉର୍ଗ, ସ୍ୟମକ, ତ୍ରିପୁରାନକ, ଗଜାଧର, ଅନନ୍ତକରିପୁ
 କ୍ରତୁଧୁଃପିନ, ବୃଷଧୁନ, ବେୟମକେଶ, ଭବ, ଭୀମ, ଶ୍ଵାଶୁ, ରୁଦ୍ର,
 ଉମାପତି (ସୁଃ) ଏ ଅଠବୁଲଶ ନାମ ମହାଦେବଙ୍କର ।
 ୭୬ । ମହାଦେବଙ୍କ ଜଟାସମୁଦ୍ରକୁ କପର୍ଦୀ କୁହାପାଏ ।
 ୭୭ । ପିନାକ(ସୁଃ)ଅଜଗବ(କୀ) ଏଦୁରନାମ ମହାଦେବଙ୍କଧର
 ୭୮ । ଶିବଙ୍କ ପାରିଷଦକୁ ପ୍ରଥେମ କେହି (ସୁଃ) ।
 ୭୯ । ବ୍ରାହ୍ମୀ ମାହେଶ୍ୱର ଅନ୍ତ୍ରୀ ବାରପ୍ରା ବୈଷ୍ଣଵ ରଥା ।
 କୌମାଶତ୍ୟପି ରୁମୁଣ୍ଡା ରଣ୍ଟି କେତ୍ୟଷ୍ଵାମାରରଃ ॥
 ବ୍ରାହ୍ମୀ, ମାହେଶ୍ୱର, ଅନ୍ତ୍ରୀ, ବାରପ୍ରା ବୈଷ୍ଣଵ କୌମାଶ,
 ରୁମୁଣ୍ଡା ଏବଂ ରଣ୍ଟିକା ଏ ଆଠଙ୍ଗ ମାତୃ ଗଣ ଅଟନ୍ତି ।
 ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ବୈଷ୍ଣଵ, ରୋତୀ ରୋତୀ ବାରହଙ୍କା ରଥା ।
 କୌମାଶ ଚୈବ କୌମାଶ ମାରରଃ ପରିଜାର୍ତ୍ତିତ ॥
 ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ବୈଷ୍ଣଵ ଅନ୍ତ୍ରୀ, ରୋତୀ ବାରହଙ୍କା କୌମାଶ
 ଏବ କୌମାଶ ଏ ସାତଙ୍ଗ ମାତୃ ଗଣ ଅଟନ୍ତି ।

୭୩ ବିଭୂତିଭୂତ ଗୋପୀପଣିମାଦିକଣ୍ଠଃ ॥
 ୭୪ ଉମା କାତ୍ଯାୟନୀ ଗୌଶା କାଳୀ ହୋମକଣ୍ଠଶୂରା ।
 ଶିବା ଭବାମା ରୁଦ୍ରାଣୀ ଶବାଣୀ ସବମଙ୍ଗଳା ।
 ଅପଣ୍ଣୀ ପାଦଶ ଦୁର୍ଗା ମୃତ୍ତମା ଚଣ୍ଟିକାମ୍ବିକା ॥
 ୭୫ ବିନାୟକୋ ବିଦ୍ୱବ୍ଜହୋମାତ୍ରରଗଣାଧପାଃ ।
 ଅପେକ୍ଷଦନ୍ତହେରମଳମୋଦରଗଜାନାଃ ।
 ୭୬ କାତ୍ରିକେୟ ମହାସେନ ସୁଦଃ ସେନାମାରଗି ଭୁର୍ଗହଃ ।
 ବାହୁଲେଷ୍ୟାର କଜିତବଶାଃ ଶିଖ ବାହନଃ ।
 ଶାଣୁତ୍ରିରଃ ଶକ୍ତିଧରଃ କୁମାରଃ କୌଞ୍ଚଦାରଃ ।
 ୭୭ । ବିଭୂତି, ଭୂତି (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ଦୁରନାମ ଶିବଙ୍କ ବିଭୂତିର ।
 ୭୮ । ଶିଶୁଶ୍ରୀ (ପୁଃ) ଏହା ଅଣିମାତ ଅଷ୍ଟେଶ୍ୱରୀ ନାମ ।
 ଅଣିମା ଲତ୍ତିବା ବଧାତ୍ରିଃ ପ୍ରକାମ୍ୟ ମହା ତଥା ।
 ଶିଶୁଶ୍ରୀ ଶିଶୁଶ୍ରୀ ମୋମବସାୟା ତା ଏ ଆଠ ପ୍ରକାର ।
 ୭୯ । ଉମା, କାତ୍ଯାୟନୀ' ଗୌଶା, କାଳୀ ହୋମକଣ୍ଠ, ଶଶୁର
 ଶିବା, ଭବାମା, ରୁଦ୍ରାଣୀ ଶବାଣୀ, ସବମଙ୍ଗଳା, ଅପଣ୍ଣୀ, ପାଦଶ
 ଦୁର୍ଗା ମୃତ୍ତମା, ଚଣ୍ଟିକା ଅମ୍ବିକା (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ସତର ନାମ ଦୁର୍ଗାଙ୍କର
 ୮୦ । ବିନାୟକ, ବିଦ୍ୱବ୍ଜ, ହୋମାତ୍ରର ଗଣାଧ୍ୟ ଏକଦନ୍ତ
 ହେରମ ଲମ୍ବୋଦର; ଗଜାନନ (ସୁଃ) ଏ ଆଠନାମ ଗଣେଶଙ୍କର ।
 ୮୧ । କାତ୍ରିକେୟ, ମହାସେନ, ଶରଜନ୍ମନ, ଷଢାନନ
 ପାଦଶନନ୍ଦନ, ସୁଦ, ସେନାମା, ଅଗ୍ନିଭୂ ଗୃହ, ବାହୁଲେଷ୍ୟ
 ତାତକିତ, ବିଶ୍ଵାଶ; ଶିଖବାହନ ଷାଣୁତ୍ରର ଶବ୍ଦାଖର କୁମାର;
 କୌଞ୍ଚଦାରଣ (ସୁଃ) ଏ ସତର ନା କାତ୍ରିକେୟଙ୍କର ।

(ଶୁଣୀ ଭୁଜୀ ରହିଥୁଣୀ ନନ୍ଦକୋ ନନ୍ଦକେଶୁରଃ) । *

(କର୍ମମୋଟି ତୁ ଗୁମୁଣ୍ଡା ରମ୍ଭମୁଣ୍ଡା ତୁ ଚଳିକା) ॥ ୯

୩। ରହେଁ । ମରୁଭୂଲ୍ଲବଦବା ବିଦ୍ଵୋକାଃ ପାକଶାସନଃ ।
ବୃଦ୍ଧଶ୍ରବାଃ ସୁନାସୀରଃ ସୁରହୁତଃ ସୁରଦରଃ ॥
କିଷ୍ଟ ଲେଖର୍ଷଭଃ ଶନଃ ତେମଦୁଃ୍ଠିବୟତଃ ।
ସୁମାମା ଗୋପଭଦ୍ର କଞ୍ଜି ନାସବୋ ବୃଦ୍ଧହା ବୃଷା ॥
ବ ପ୍ରୋପ୍ତି ସୁରପତିକଳାଗୁତଃ ଶରୀପତଃ ।
ଜୟଭେଦ ହରିମୟଃ ସାରାନ୍ତମୁତସ ଦନଃ ॥
ସନ୍ଧନନୋଶ୍ୟବନମୟୁରଷାଶୋଭବାହନଃ ।
ଆଖଣ୍ଟଳଃ ସହସ୍ରାଷ୍ଟ୍ର ୩୨ ସ୍ରସ୍ତ ତୁ ପ୍ରିୟା ॥
ପୁନେମଜା ଶରୀରାଣୀ ୩୩ ନଗରୀ ଭମରବଣଃ ।

୩୪। ରହୁ, ମରୁଭୂଲ୍ଲ, ମସବତ, ବିଦ୍ଵୋକଃ ପାକଶାସନ,
ବୃଦ୍ଧଶ୍ରବସ, ସୁନାସୀର ସୁରହୁତ, ସୁରଦର, କିଷ୍ଟ, ଲେଖର୍ଷଭ;
ଶନ, ଶରମନ୍ଦ, ଦିକଷ୍ଟଭୁତସୁମାନ୍ତଗୋପଭଦ୍ର, ବଜ୍ରନ ବାସବ,
ବୃତ୍ତହନ, ବୃଦ୍ଧନ, ବାପ୍ରୋପ୍ତି, ସୁରପତି, ବନ ରାତି, ଶରୀପତି,
ଜୟଭେଦନ, ହରିମୟ, ସୁରନ, ନମୁତସ ଦନ, ସନ୍ଧନନ,
ଦୁଶ୍ରୟବନ, ଭୁରଷତ, ମେଘବାହନ, ଆଖଣ୍ଟ, ସହସ୍ରାଷ୍ଟ୍ର ହୃଦୂଷନ
(ପୁଂ) ଏ ପଞ୍ଚବିଂଶ ନାମ ରହୁଙ୍କର ।

୩୫। ପୁନେମଜା, ଶରୀରାଣୀ (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ତନିନାମ ଶରୀଙ୍କର ।
୩୬। ରହୁ ନଗରେ ନାମ ଅମରବଣଃ (ସ୍ତ୍ରୀ)
* ଶୁଣିନ, ଭୁଜିନ, ରିଟି, ଭୁଣିନ, ନନ୍ଦକ ନନ୍ଦକେଶୁର
(ପୁଂ) ଏ ଜଅ ନାମ ନନ୍ଦକେଶୁରଙ୍କର ।
୩୭। କର୍ମ ମୋଟି ଗୁମୁଣ୍ଡା, ରମ୍ଭମୁଣ୍ଡା, ଚଳିକା (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ
ବୁରିନାମ ଭୁକୁଟିର ।

୩୮ ହୃଦୁ ଉତ୍ତେଷ୍ମବାଃ ୩୯ ସୁତୋ ମାତଳ ଗନ୍ଧ ନନ୍ଦନଂବନମ୍
୩୩ ସ୍ଥାତ ପ୍ରାସାଦେ ବୈଜୟନ୍ତୋ ୩୮ ଜୟଭୁତଃ ପାକଶାସନଃ
୩୫ ଔରବତୋଽଭ୍ରମାତଙ୍କେ ରାବଣାଭ୍ରମ ବଜ୍ରଭାଃ ॥
୪୦ ହୃଦିମା ବଜ୍ରମସ୍ତ୍ରୀ ସ୍ଥାତ କୁଳଶଂ ଭଦ୍ରରଂପଦଃ ।
ଶରକୋଟିଃ ସୁରୁଃ ଶମୋଦମ୍ଭୋଲିରଶନର୍ଦର୍ପ୍ୟୋଃ ।
୪୧ ବେଦମୟାନଂ ବିମାନୋହସ୍ତ୍ରୀ ୪୨ ନାରଦାଦ୍ୟାଃ ସୁରର୍ଷୟଃ
୪୩ ସାତ ସୁଧର୍ମା ଦେବସର୍ବ ୪୪ ପାୟୁଷମମୟ ସୁଧା ॥
୪୫ ମନାକିମା ବିପୁଦଗଜା ସ୍ଵର୍ଣ୍ଣିଗ ସୁରପାର୍ବିକା ।

୩୮। ରହୁଙ୍କ ଘୋଡ଼ାକୁ ଉତ୍ତେଷ୍ମବର କହି (ପୁଂ) ।
୩୯। ରହୁଙ୍କ ସାରଥୀର ନାମ ମାତଳ (ପୁଂ)
୩୩। ରହୁଙ୍କ ବନର ନାମ ନନ୍ଦନ (କାଳୀ) ।
୩୭। ରହୁଙ୍କ ପ୍ରାସାଦର ନାମ ବୈଜୟନ୍ତ (ପୁଂ) ।
୩୮। ଜୟଭୁତ, ପାକଶାସନ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇନାମ ରହୁଙ୍କ ସୁମର ।
୩୯। ଔରବତ, ଅଭ୍ରମାତଙ୍କ, ଔରବଣ, ଅଭ୍ରମବଜ୍ରଭ ଏ ବୁରି
ନାମ ରହୁଙ୍କ ହୃଥୀର (ପୁଂ) ।
୪୦। ହୃଦିମା (ସ୍ତ୍ରୀ), ବଜ୍ର (ପୁଂ କାଳୀ), କୁଳଶ, ଭଦ୍ର, ପବି,
ଶରକୋଟି, ସୁରୁ, ଶମ୍ଭୁ, ଦମ୍ଭୋଲ, ଅଶନ (ପୁଂ, ସ୍ତ୍ରୀ)
ଏ ଦଶନାମ ରହୁଙ୍କ ବଜ୍ରର ।
୪୧। ବେଦମୟାନ (କାଳୀ), ବିମାନ (ପୁଂ, କାଳୀ) ଏ ଦୁଇନାମ ରହ୍ମାନ
ଦେବକ ରଥର ।
୪୨। ନାରଦ ଭୁମୁକୁ, ଭରତ, କହୋଳ ପ୍ରଭୁତ ରଷିଙ୍କି ସୁରର୍ଷ
କୁହାୟାଏ (ପୁଂ) ।
୪୩। ଦେବସର୍ବ ସୁଧର୍ମା ଏ ଦୁଇନାମ ଦେବସର୍ବର (ସ୍ତ୍ରୀ) ।
୪୪। ପାୟୁଷ, ଅମୃତ, କାଳୀ ସୁଧା (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ତନିନାମ ଅମୃତର ।
୪୫। ମନାକିମା, ବିପୁଦଗଜା, ସ୍ଵର୍ଣ୍ଣିଗ ସୁରପାର୍ବିକା (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ
ବୁରିନାମ ସ୍ଵର୍ଗଗଜାର ।

୧୦

ଅମରକୋଷଃ

୪୭ ମେରୁଃ ସୁମେରୁର୍ହେମାତ୍ରୀ ରହସ୍ୟାନୁଃ ସୁରଳପୁଃ ॥

୪୮ ପଞ୍ଚେତେ ଦେବତରବୋ ମନାରଃ ପାରଜାତକଃ ।

ସନ୍ତାନଃ କଳ୍ପବୃକ୍ଷଶୁ ପୁଂସି ବା ହରତନନ୍ଦ ॥

୪୯ ସନତ୍କୁମାରେ ବୈଧାସ ଏ ସୁବୈତ୍ୟାବଣ୍ଣିମୟୁତୋ

ନାସତ୍ୟ ବଣ୍ଣିନୌ ଦସ୍ତାବାଣ୍ଣିନୟେ ଚ ତାବୁତୋ ।

୫୦ ସ୍ତିପ୍ରାଂ ବହୁଷପସରସଃ ସୁବେଶ୍ୟ ଉବଣୀମୁଖାଃ (କ

୫୧ ହାହାହୁହୁଶ୍ଵେତମାଦ୍ୟ ଗନ୍ଧାର୍ତ୍ତ ଦିବୋକଷାମ୍ (ଖ) ।

୪୭ । ମେରୁ, ସୁମେରୁ, ହୋମାତ୍ର; ରହସ୍ୟାନ ସୁରଳପୁ (ପୁ.)
ଏ ପଞ୍ଚ ନାମ ସୁମେରୁ ପଦତର ।

୪୮ । ମନାର, ପାରଜାତକ ସନ୍ତାନ କଳ୍ପବୃକ୍ଷ (ପୁ.) ହରତନନ୍ଦ
(ପୁ, କୁ.) ଏ ପାଞ୍ଚନାମ ଦେବତରୁର ।

୪୯ । ସନତ୍କୁମାର, ବୈଧାସ (ପୁ.) ଏ ଦୁଇନାମ ସନତ୍କୁମାରଙ୍କର
୫୦ । ସୁବୈତ୍ୟ ଦ୍ୟ, ଆଣ୍ଣିମୟୁତ. ନାସତ୍ୟ, ଆଣ୍ଣିନ ଦସ୍ତ, ଆଣ୍ଣିନୟ,
(ପୁ.) ଏ ଛଅ ନାମ ସୁର୍ଗବୈଦ୍ୟଙ୍କର ।

୫୦ । ଅପସରସ (ବହୁବଚନାକ) ସୁବେଶ୍ୟ (ସ୍ତି) ଏ ଦୁଇନାମ
ଉବଣୀ ପ୍ରଭୃତି ସୁର୍ଗବେଶ୍ୟଙ୍କର ।

୫୧ । ହାହା ହୃଦ ପ୍ରଭୃତି, ଦେବତାଙ୍କର ଗାୟନକାରୀ ଗନ୍ଧବ (ପୁ.)
(କ) ଉବଣୀ, ମେନକା ରମ୍ଭା, ସୃତାରୀ ଚ ତିଳୋତ୍ତମା ॥
ସୁକେଣୀ ମଞ୍ଜୁ ଯୋଷୀ, ଚରମରେଶ ପ୍ରକାଶିତା ॥
ଉଦ୍ଧାଣୀ, ମେନକା, ରମ୍ଭା, ଦୁର୍ଗା, ତିଳୋତ୍ତମା, ସୁକେଣୀ
ମଞ୍ଜୁ ଯୋଷୀ, ଚରମରେଶ (ସ୍ତି) ଏ ଆଠକଣ ସୁର୍ଗର ବେଶ୍ୟ
(ଖ) ବିଶ୍ଵାବସୁର୍ବୁ ଗୋମାଯୁନଦ୍ଵୀପ ସରଥସ୍ତା ।

ଘର୍ଣ୍ଣକୋ ନାରଦଶ୍ଵେତ ହଂସ ଲକ୍ଷେତ୍ରମାଦପୁଃ
ବିଶ୍ଵ ବସୁ, ଗୋମାସୁ, ନନ୍ଦ, ଚିତ୍ତରଥ, ଘର୍ଣ୍ଣକ, ନାରଦ ଏବା
ହଂସ ପ୍ରଭୃତି ଗନ୍ଧବମାନଙ୍କୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ହୋଇଥାଏ ।

୫୨ ଅଗ୍ନି ବୈଶ୍ୱାନରେ ବହୁତିତହୋତୋ ଧନଞ୍ଜୟଃ ।

କୃପୀଟ୍ୟୋନିଜ୍ଞାଲନୋ ଜାତବେଦାସ୍ତବୁନପାତ ॥

ବହୁତିଶୁଷ୍ଠା କୃଷ୍ଣବମ୍ବା । ଶୋତିଷ୍ଟେଶ ଉଷ୍ଣବୁଧଃ ।

ଆଶ୍ରୟପ୍ରାଣୋ ବୃଦ୍ଧଭାନୁଃ କୃଷାନୁ ପାବକୋଧନଳଃ ।

ରୋହିତାଶ୍ରୀ ବାୟୁସଂଶ ଶିଶାବାନାଶୁଶ୍ରୁଷଣଃ ।

ହିରଣ୍ୟରେତା ଦୃତଭୁଗଦହନୋ ହବ୍ୟବାହନଃ ।

ସପ୍ତାର୍ଦ୍ଦମନାଃ ଶୁଦ୍ଧିତିଭାବୁବସୁଃ ।

ଶୁତରପିତ୍ର ତ୍ରମୋଦୟ ବାଢ଼ିବୋ ବଞ୍ଚବାନଳଃ ।

୫୩ ବହ୍ନେତ୍ର୍ୟୋ ଜ୍ଞାଲକଳାବଚୀର୍ଦ୍ଦେଶଃ ଶିଶା ସ୍ତିପ୍ରାମ ।

୫୪ ସିଷୁଷୁଲିଙ୍ଗେତ୍ର୍ୟକଣଃ ୫୭ ସତାପଃ ଦଳରେସମୋ ॥

(ଉଲ୍କା ସଥାନ୍ତିର୍ଗତଙ୍କାଳ ଭୁତିର୍ଯ୍ୟତଭସମା ।

ଶାରେ ରଷା ଚ ଦାବ୍ୟ ଦିବୋ ବନ୍ଦହତାଶନଃ)

୫୫ । ଅଗ୍ନି ବୈଶ୍ୱାନର, ବହୁତିତହୋତୋ ଧନଞ୍ଜୟ, କୃପୀଟ୍-
ଯୋନି, ଜ୍ଞାଲନ ଜାତବେଦସ, ତବୁନପାତବହୁତିଶୁଷ୍ଠା, ଶୁଷ୍ଠାନ, କୃଷ୍ଣବମ୍ବନ,
ଶୋତିଷ୍ଟେଶ, ଉଷ୍ଣବୁଧ, ଆଶ୍ରୟପ୍ରାଣ, ବୃଦ୍ଧଭାନୁ, କୃଷାନୁ, ପାବକ, ଅନଳ,
ରୋହିତାଶ୍ରୀ, ବାୟୁସଂଶ, ଶିଶାବର୍ତ୍ତ, ଆଶ୍ରୟଶୁଷ୍ଠା, ହିରଣ୍ୟରେତ୍ୟ,
ଦୃତଭୁଗ, ଦହନ, ହବ୍ୟବାହନ, ସପ୍ତାର୍ଦ୍ଦମନଃ, ଶୁଦ୍ଧିତିଭାବୁ
ବିବାସୁ, ଶୁତ (ପୁ.), ଅପିତ୍ର (କ୍ଲୀ) ଏ ତତ୍ତ୍ଵଶନାମଅଗ୍ନିଙ୍କର ।

୫୬ । ଅଗ୍ନି, ବାଢ଼ିବ ବଞ୍ଚବାନଳ (ପୁ.) ଏତନିନାମବାଢ଼ିବା ଅଗ୍ନିର

୫୭ । ଜ୍ଞାଲା, କାଳ, (ପୁ ସ୍ତି), ଅର୍ଚିଷ, ହେତି, ଶିଶା (ସ୍ତି)
ଏ ପାଞ୍ଚ ନାମ ଅଗ୍ନି ଶିଶାର ।

୫୮ । ସ୍ତିଲଙ୍କ, (ସ୍ତି) ଅଗ୍ନିକଣ (ପୁ.) ଏ ଦୁଇନାମ ଅଗ୍ନିଙ୍କଣର

୫୯ । ସନାପ, ସନ୍ତର (ପୁ.) ଏ ଦୁଇନାମ ଅଗ୍ନି ଉତ୍ସପର

* ନିର୍ଗତଙ୍କାଳାକୁ ଉଲ୍କା କହନ୍ତି (ସ୍ତି)

୪୭ ଧର୍ମରଜନଃ ପିତୃ ପତନୀ ସମବର୍ତ୍ତୀ ପରେତରହୁ ।
 କୃତାନ୍ତୋ ଯମୁନାଭ ତା ଶମନୋ ଯମରଙ୍ଗ ଯମଃ ।
 କାଳୋ ଦୟାଧରେ ଶ୍ରାବନ୍ଦେବୋ ବୈବସ୍ତ୍ରୋଧାଂକଃ ।
 ୪୮ ରାଷ୍ଟ୍ରସଃ କୌଣସଃ ନବ୍ୟାତ୍ମ ନବ୍ୟାତ୍ମୋ ସ୍ଵ ପାଇନରଃ ।
 ରାଷ୍ଟ୍ର ଅର୍ଥେ ରାଷ୍ଟ୍ର ଚର କରୁଣେ ନିକଷାମୁଜନଃ ।
 ଯାତ୍ରୁଧାନଃ ପୁଣ୍ୟଜନୋ ନେଇଁ ତୋ ଯାତ୍ରୁ ରାଷ୍ଟ୍ରସୀ
 ୪୯ ପ୍ରତେକା ବରୁଣଃ ପାଶୀ ଯାଦସା ପତିରପତନଃ ।
 ୫୦ ଶୁସନ ସ୍ତରନୋ ବାୟୁର୍ବେତରିଶ୍ଵା ସତାଗତଃ ।
 ପୃଷ୍ଠବଶ୍ଶୋ ଗନ୍ଧବହୋ ଗନ୍ଧବାହାନିଳାମୁଗାଃ ॥
 ସମୀର ମାରୁର ମରୁଞ୍ଜଗତପ୍ରାଣସମୀରଶାଃ ॥

୪୭ ଧର୍ମଶକ୍ତି, ପିତୃ ପତି, ସମବିହିନ୍ନ, ପରେତରାହୁ, କୃତାନ୍ତ,
ସମୁନାଭ୍ରାତ୍ର, ଶମନ. ସମବଜ, ସମ, କାଳ, ଦଣ୍ଡଧର, ଶାନ୍ତି-
ଦେବ, ବୈକୟତ, ଅନ୍ତକ, (୩୦) ଏ ଗଞ୍ଜଦ ନାମ ସମର ।

୫୮ ରାଷ୍ଟ୍ର କୌଣସି, କ୍ଷବ୍ୟାତି, କ୍ଷବ୍ୟାଦ, ଅସ୍ତ୍ରପ, ଆଶ୍ରର ଗନ୍ଧିଶ୍ଵର,
ରାଷ୍ଟ୍ର ଚିର, କର୍ମର, ନିକଣ୍ଠାମୁଖ, ଯାତ୍ରୀଧାନ, ବୃଣ୍ଡଜନ, ନେଇତ
(୩୦), ଯାତ୍ରୀ, ରାଷ୍ଟ୍ର, (କ୍ଷବ୍ୟାତି) ଏ ପଦର ନାମ ରାଷ୍ଟ୍ରଙ୍କର ।

୫୯ ପ୍ରତେକସ୍ଥ ବରୁଣ, ପାଣିନ, ଯାଦସଂପତ୍ତି, ଅପ୍ପତ୍ତି (ପୁଣ୍ଡ)
ଏ ପାଞ୍ଚ ନାମ ବରୁଣର ।

୭୦ ଶୂପନ, ପୁର୍ଣ୍ଣନ, ବାୟୁ, ମାତ୍ରରିଶୁନ, ସଦାଗତି, କୁଷଦଶ,
ଗନ୍ଧବହୁ, ଗନ୍ଧବାହୁ, ଅନ୍ତିମ, ଆଶ୍ରୁଗ, ସମୀର, ମାତ୍ରୁତ, ମରୁତ,
ଜଗତ୍ତ ପାଣ, ସମୀରଣ, ନରସ୍ଵର, ବାତ, ପବନ, ପବମାନ,
ପ୍ରଭଞ୍ଜନ, ଏ କୋଡ଼ିଏ ନାମ ପବନର ।

ଭୂତ (ସ୍ଥା ଭସିତ, ଭସୁ (କୀ) ଏ ଭସୁର ନାମ

ଶାର (ୟୁଂ) ରକ୍ଷା (ସୀ) ଦାବ, ଦବ, ବନ୍ଦୁତ୍ତିଗଣନ (ୟୁଂ)
ଏ ବନ୍ଦୁର ନାମ ।

ନରୁସ୍ଵଦବାଚ ପବନ ପକମାନପ୍ରଭଞ୍ଜନାଃ ।
(ପ୍ରକଳ୍ପନୋ ମହାବାତୋ ଝଂଜାବାତ୍ରଃ ସବୃଷ୍ଟିକଃ) । *

୬୧ ପ୍ରାଣୋଧିପାନଙ୍କ ସମାନଶ୍ଶେଷ ବାନବ୍ୟାନୌ ର ବାୟୁବଳ ॥

ଶବ୍ଦରସ୍ତ୍ରୀ କିମେ ୨୨ ରଂହସ୍ତରସ୍ତ୍ରୀ ତୁ ରସ୍ତେସ୍ଥଦି ।

ଜବୋଥ ଶ୍ରୀଗୁଣାମତି କୁରିଛନ୍ତି ।

ସତ୍ରର ଚପଳ ତଣ୍ଡମଦିନମିତମାଶୁ ଚ

୬୪ ସତତେ ନାରତାଶାନ-ସନ୍ତତା କିରତା ଦିଶମ् ॥

ନିତ୍ୟାନବରତାଜସ । ୭୫ ମପ୍ୟଥାତିଶ୍ୟେ । ଭରଃ ।

ଅପିବେଳଭୁଗାତ୍ୟର୍ଥାତିମାଦୋଦ୍ଗାତ୍ନିର୍ଭରମ ॥

୩୧ । ପ୍ରାଣ, ଅପାନ, ସମାନ, ଉଦାନ, ବ୍ୟାନ (ସୁଂ) ।
ପାଞ୍ଚକାମ ଶହୁରମ୍ଭ କାପର ।

୭୨ । ରହସ୍ୟ ତରସ୍ (କୁ), ରସ୍, ସ୍ଵଦ୍; ଜବ, (ପୁଣ୍ଡ) ଏ ପାଞ୍ଚନାମ ବେଗର ।

ଶ୍ରୀ । ଶିଦ୍ଧା । କୁରିତ, ଲକ୍ଷ୍ମୀ କ୍ଷିପ ଥର, ଦ୍ଵୁତ, ସଇର, ଚପଳ
ଚଣ୍ଡୀ, ଅବଳମ୍ବିତ, ଆଶ୍ରୀ (ଲାଲ) ଏ ଏଗାର ନାମ ଶୀଘ୍ରର ।

୧୪ । ସତତ ଅନାରତ, ଅଶାନ୍ତ, ସନ୍ତୁତ, ଅବିରତ, 'ଅନିଶ୍ଚିନ୍ତଣ୍ୟ, ଅନବରତ, ଅଜୟ, କାଳ) ଏ ନବନାମ ନିରନ୍ତର ବା ନିରାପଦ ।

୩୫ । ଅନ୍ତଶୟ, ଭର, (ପୁରୋ) ଅନ୍ତିବେଳ, ଭାଙ୍ଗ, ଅର୍ଥଧ୍ୟ,
ଅନ୍ତମାତ୍ର ଉଦ୍‌ଗାତ୍ର, ନିର୍ଭର, ଶବ୍ଦ ଏକାନ୍ତ ନିଚାନ୍ତ ଗାଡ଼ ବାଡ଼,
ଢୁଡ଼, (କୁଳ) ଏ ଚଢ଼ିବ ନାମ ଅନ୍ତଶୟର । ଭର ଓ ଅନ୍ତଶୟ ଭିନ୍ନ
ଶୀଘ୍ର ଶକ୍ତ ଯେତେବେଳେ ବିଶେଷଣ ହୁ ଏସେତେବେଳେ

* ପ୍ରବଳ ପବନର ନାମ ପ୍ରକମ୍ପନ; ମହାବାତ (ପୁଣ) ବୃଷ୍ଟି ସହିତ ବାୟୁର ନାମ ଝଙ୍ଗାବାତ ସବୃଷ୍ଟିକ (ପୁଣ) ।

ଖବେ କାନ୍ତିନାନୀ ଗାଢ଼ିବାଢ଼ିତୁଢ଼ିନ ଚ ।
 କୁବେ ଶୀଘ୍ରଦ୍ୟସରେ ସ୍ୟାତ୍ ସିଷେଷାଂ ସତ୍ରଗାମି ଯତ ।

୭୭ କୁବେରଷ୍ଟ୍ୟମୁକସଙ୍ଗେ ସମବନ୍ଧ ଗୁହ୍ୟକେଶୁରଃ ।
 ମନୁଷ୍ୟଧର୍ମୀ ଧନଦୋ ରଜରାଜେ ଧନାଧପଃ ॥

କିନ୍ତୁରେଶୋ ବୈଶ୍ରବଣଃ ପୌଲପ୍ରେୟ ନରବାହନଃ ।
 ସଷ୍ଟେକଟିଙ୍କେ ଲବିନଃ ଶ୍ରଦ୍ଧଃ ପୁଣ୍ୟଜନେଶୁରଃ ।

୭୮ ଅସେଥାଦ୍ୟାନଂ ଚେଷ୍ଟରଥଂ ଶା ପୁମ୍ପୁ ନଳକୁବରଃ ।

୭୯ କେଳାସଃ ଶ୍ଲାନ ୭୦ ମଳକା ପୁ ୭୧ ଦିମାନନ୍ଦ ପୁଷ୍ଟକମ୍

୭୩ ସ୍ୟାତ୍ କିନ୍ତୁରଃ ପୁରୁଷ୍ୟରଙ୍ଗବଦନୋ ମୟୁଃ ।

୭୪ ନିଧନାଶେବଧୁ ୭୪ ର୍ତ୍ତୋତ୍ତାଃ ପଡ଼ୁଶଙ୍କାଦିଯୋ ନିଧେ ।
 ରତ୍ନ ସୁର୍ଗବର୍ଗେ ପ୍ରଥମଃ ପରିଚେଦଃ

ତିନିଙ୍କ, ଆଉ ଯେତେବେଳେ ବିଶେଷ୍ୟ ହୁଏ ସେତେ-
 ବେଳେ କୁବିଙ୍କ) ।

୭୭ । କୁବେର. ସ୍ୟମୁକସଙ୍ଗ, ସମବନ୍ଧ, ଗୁହ୍ୟକେଶୁର, ମନୁଷ୍ୟ,
 ଧର୍ମନ୍, ଧନନ୍, ରଜରାଜ, ଧନାଧପ, କିନ୍ତୁରେଶ, ବୈଶ୍ରବଣ,
 ପୌଲପ୍ରେୟ, ନରବାହନ, ଯତ, ଏକପିଙ୍ଗ, ଏଳବିଳ, ଶ୍ରଦ୍ଧ,
 ପୁଣ୍ୟଜନେଶୁର (ପୁଂ) ଏ ସତର ନାମ କୁବେରଙ୍କର ।

୭୮ । କୁବେରଙ୍କ ଉତ୍ସାନର ନାମ ଚେଷ୍ଟରଥ ।

୭୯ । କୁବେରଙ୍କର ପୁରା ନାମ ନଳକୁବର (ପୁଂ)

୮୦ । କୁବେରଙ୍କ ବସନ୍ତଶ୍ଲାନର ନାମ କେଳାସ (ପୁଂ) ।

୮୧ । କୁବେରଙ୍କ ପୁରା ନାମ ଅଳକା (ସ୍ତ୍ରୀ)

୮୨ । କୁବେରଙ୍କ ରଥର ନାମ ପୁଷ୍ଟକ (କୁଲୁ) ।

୮୩ । କିନ୍ତୁର କିଂପୁରୁଷ ତୁରଙ୍ଗବଦନ, ମୟୁ (ପୁଂ)
 ଏ ଶୁରନାମ କିନ୍ତୁରଙ୍କର ।

୮୪ । ନିଧୁ, ଶେବଧୁ, (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇନାମ ନିଧର ।

ପ୍ରଥମକାଣ୍ଡେ ସୁର୍ଗବର୍ଗ

୧୫

ଦ୍ଵିତୀୟ ପରିଚେଦଃ

ବେୟମବର୍ଗ ୪

୭୫ କେୟୀ ଦିବୋ ଦେସି ପୁମନ୍ତୁ ବେୟମପୁଷ୍ପରମନ୍ମରମ୍ ।
 ନଗ୍ରେନରାଷ୍ଟଂ ଗଗନମନ୍ତ୍ର ସୁରବମ୍ବର୍ଣ୍ଣମ୍ ।
 ବିଷ୍ଵଦ ବିଷ୍ଵପୁଦଂ ବା ତୁ ପୁଂସାକାଶରହାୟୁସି ।
 ପ୍ରଥମକାଣ୍ଡେ ଦିଗ୍ବର୍ଗ ୫

୭୬ ଦିଶମୁ କକୁରଃ କାଷ୍ଟା ଆଶାଶୁ ହରିତଶୁ ତାଃ ।

୭୭ ପ୍ରାଚ ବାଚ୍ୟ ପ୍ରଞ୍ଚର୍ଯ୍ୟତ୍ରାଃ ପ୍ରଦ ଦକ୍ଷିଣପୁଷ୍ପିମାଃ ।
 ଉତ୍ତରଦିଗ୍ନ ପାଚୀ ଶା ସ୍ୟାଙ୍କିଶ୍ଚମୁ ଦିଷ୍ଟ ଦିଗ୍ବର୍ଗେ ॥

୭୮ ପଦ୍ମୋଷ୍ଟିପୁଂ ମହାପଦ୍ମଃ ଶଙ୍ଗୋ ମନରକଳପୋ ।
 ମୁକୁଦ କୁତ ମଳାଶୁ ଖବଶୁ ନିଧପୋ ନବ ॥
 ପଦ୍ମ, ମହାପଦ୍ମ ଶଙ୍ଗ, ମନର, କଳପ, ମୁକୁଦ, କୁତ,
 ମଳ, ଖବ, (ପୁଂ) ଏ ନବନାମ ନିଧପ୍ରତ୍ୟେଦର ।

୭୯ । ଦେୟୀ, ଦିବ୍, (ସ୍ତ୍ରୀ), ଅନ୍ତ୍ର, ବେୟମନ୍, ପୁଷ୍ଟର, ଅମର,
 ନଭସ, ଅନ୍ତରାଷ୍ଟ, ଗଗନ, ଅନନ୍ତ, ସୁରବମ୍ବନ୍, ଶ,
 ବିଷ୍ଵଦ, ବିଷ୍ଵପୁଦ (କୁଲୁ), ଆକାଶ, ବିହାୟସ, (ପୁଂ, କୁଲୁ)
 ଏ ଶୋଳନାମ ଆକାଶର ।

୮୦ । ଦିଶ, କକୁର, କାଷ୍ଟା, ଆଶା ହରିତ (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ପାଞ୍ଚନାମ
 ସାମାନ୍ୟ ଦିଗର ।

୮୧ । ପୂର୍ବଦିଗ୍ନ ପ୍ରାଚୀ, ଦକ୍ଷିଣଦିଗ୍ନ ଅବାଚୀ, ପଶୁମଦିଗ୍ନ
 ପ୍ରଞ୍ଚାଚା, ଉତ୍ତରଦିଗ୍ନ ଉତ୍ଥାଚୀ କୁହାୟାଏ (ସ୍ତ୍ରୀ) ।

୮୨ । ଦିଗ୍ଭର୍ବ ବପୁକୁ ଦିଶ୍ୟ କୁହାୟାଏ (ସ୍ତ୍ରୀ) ।

(ଅବାଗ୍ରହମଗାରୀନ ମୁଣ୍ଡଗାରୀନ ମୁଦ୍ରଗ ଉବମ୍ ।
ପ୍ରତ୍ୟଶ୍ରୀ ଉଦ୍‌ବ୍ରତାନଂ ପ୍ରାଚୀନଂ ପାଗଭରଣ୍ଟିଷୁ) *
୮୫ ଇନ୍ଦ୍ରେ । ବହୁଃ ପିତୃପତିନେର୍ତ୍ତର ବରୁଣେ ମରୁର ।
କୁବେର ଇଷପତ୍ରସୁଃ ପୂର୍ବାଧାନାଂ ଦିଶାଂ ନମାତ୍ ।
(ରବିଃ ଶୁଦ୍ଧେ ମହିସୁଃ ସ୍ଵର୍ତ୍ତାନୁର୍ବାରୁଜୋ ବିଧୁଃ ।
ବୁଧୋ ବୃଦ୍ଧପତ୍ରସୁଃ ଦିଶାଂ ଚେବ ତଥା ଗ୍ରହାଃ) *
୮୦ ଯୁଵବତଃ ପୁଣ୍ଡରାଜୋ ବାମନଃ କୁମୁଦୋଞ୍ଜନଃ ।
ପୁଷ୍ପଦନ୍ତଃ ସାଦରୌମଃ ସୁପ୍ରତିକଷ୍ଟ ଦିଗ୍ବନ୍ଧକାଃ ॥

୯୧ । ଇନ୍ଦ୍ର ପୂର୍ବାଧପତି, ବହୁ—ଅଗ୍ନି କୋଣାଧପତି, ପିତୃପତି
ଦକ୍ଷିଣାଧପତି, ନୈର୍ତ୍ତର—ନୈର୍ତ୍ତର କୋଣାଧପତି, ବରୁଣ
ପଣ୍ଡିତାଧପତି, ମରୁର—ବାପୁକୋଣାଧପତି, କୁବେର—
ଉତ୍ତରାଧପତି, ଶିଶ—ଶିଶାନାନକୋଣାଧପତି (ପୁଃ) ଏ
ଆଠନାମ ଅଷ୍ଟୁଦିକପାଳକର ।

୯୦ । ଯୁଵବତ ପୂର୍ବଦିଗ୍ର ଗଜ, ପୁଣ୍ଡରାଜ—ଅଗ୍ନିକୋଣାଧ
ଦିଗ୍ବନ୍ଧନ, ବାମନ—ଦକ୍ଷିଣ ଦିଗ୍ବନ୍ଧ କୁମୁଦ—ନୈର୍ତ୍ତର
କୋଣାଧ ଦିଗ୍ବନ୍ଧ, ସାଦରୌମ—ଉତ୍ତର ଦିଗ୍ବନ୍ଧ,
ସୁପ୍ରତିକଷ୍ଟ—ଶିଶାନକ କୋଣାଧ ଦିଗ୍ବନ୍ଧ (ପୁଃ) ଏ ଆଠନାମ
ଅଷ୍ଟୁଦିଗ ଦନ୍ତିକର ।

* ଦକ୍ଷିଣ ଦିଗ୍ବନ୍ଧକୁ ଅବାଗ୍ରାନ, ଉତ୍ତର ଦିଗ୍ବନ୍ଧକୁ
ଉତ୍ତରାଜୀନ, ପଣ୍ଡିତାଧକୁ ପ୍ରତ୍ୟଶ୍ରୀନ, ପୂର୍ବଦିଗ୍ରନାନକୁ
ପ୍ରାଚୀନ କହି (ସି) ।

* ରବ—ପଦ୍ମଦିଗର ଅଧିପତି, ଶୁଦ୍ଧ—ଆଗ୍ନେୟ କୋଣର
ଅଧିପତି, ମଙ୍ଗଳ—ଦକ୍ଷିଣ ଦିଗର ଅଧିପତି, ରହୁ—ନୈର୍ତ୍ତର
କୋଣର ଅଧିପତି, ଶନି ପଶୁ ମ ଦିଗର ଅଧିପତି, ବନ୍ଦୁ ବାପୁ—
କୋଣର ଅଧିପତି, ବୁଧ—ଉତ୍ତର ଦିଗର ଅଧିପତି ବୃଦ୍ଧପତି ଶିଶାନ୍ୟ
କୋଣର ଅଧିପତି ଥାଟନ୍ତି ।

୯୧ କରଣେୟାହ୍ରମୁ କପିଲା ପିଙ୍ଗଳାନୁପମା ନମାତ୍ ।
ତାମୁକଷ୍ଟୀ ଶୁଭ୍ରଦନୀ ଶୁଜନା ଶୁଞ୍ଜନାବିଶ୍ଵ ।
୯୨ କୁବିଦ୍ୟୁ—ଉପଦିଶଂ ଦିଶୋମିଷେ ବିଦିକ ସିଦ୍ଧାମ୍ ।
୯୩ ଅଭ୍ୟନ୍ତର ଉତ୍ତରାଳ ୮୦ । ଚନ୍ଦବାଳନ୍ତ ମଣ୍ଡଳ ।
୯୪ ଅତ୍ର ମେଘୋ ବାରବାହ ସ୍ତନ୍ତ୍ରିହୁତୁଳାହକଃ ।
ଧାରଧରେ କ୍ଲାନ୍ଧରପ୍ରତିତାନ ବାରିଦୋହମୁଭୁର୍ ।
ଧାନମାନମୁଦିରକଳ ମୁଖମୟୋନସୁ ॥
୯୫ କାଦମ୍ବିମା ମେଘମାଳାଗ୍ରାମ କିଷ୍ମୁମେଘରବୋହତ୍ରୀପୁମ୍ ।

୯୬ । ଅଭ୍ୟମୁ—ପୁରୁଷଦିଗହତ୍ତିମା, କପିଲା ଅଗ୍ନି କୋଣାଧ ଦିଗ୍ବନ୍ଧମା,
ପିଙ୍ଗଳା—ଦକ୍ଷିଣଦିଗହତ୍ତିମା, ଅନୁପମା—ନୈର୍ତ୍ତର କୋଣାଧ,
ଦିଗ୍ବନ୍ଧତ୍ରିମା, ତାମୁକଷ୍ଟୀ—ପଣ୍ଡିତାଧହତ୍ତିମା, ଶୁଭ୍ରଦନୀ,
କାମ୍ପୁ କୋଣାଧ ଦିଗ୍ବନ୍ଧତ୍ରିମା ଅଜନା—ଉତ୍ତର ଦିଗ୍ବନ୍ଧତ୍ରିମା,
ଅଞ୍ଜନାବିଶ୍ଵ ଶିଶାନକୋଣାଧ ସ୍ତନ୍ତ୍ରିହୁତୁଳାହତ୍ରିମା (ସି) ଏ ଆଠନାମ
ଅଷ୍ଟୁଦିଗ ହତ୍ରୀକର ।

୯୭ । ଦୁଇଦିଗ ମଧ୍ୟଦିଗପ୍ରାଣ କୋଣର ନାମ ଅପଦିଶ (କୁବିଦ୍ୟୁ ଓ ଅଭ୍ୟମୁ)
ବିଦିଶ (ସି) ।

୯୮ । ଅଭ୍ୟନ୍ତର, ଅନ୍ତରାଳ (କୁବିଦ୍ୟୁ) ଏ ଦୁଇନାମ ମଧ୍ୟଦିଗର ।

୯୯ । ଚନ୍ଦବାଳ, ମଣ୍ଡଳ (କୁବିଦ୍ୟୁ) ଏ ଦୁଇନାମ ମଣ୍ଡଳକାର
ଦିଗ ସମୟର ।

୧୦୦ । ଅଭ୍ୟ (କୁବିଦ୍ୟୁ), ମେଘ, ବାରବାହ, ସ୍ତନ୍ତ୍ରିହୁତୁତୁ, ବାଳହକ,
ଧାରଧର, ଜଳଧର, ତତ୍ତ୍ଵିକର ବାରଦ, ଅମୁଭୁତ, ଘନ,
ଜାମୁତ ମୁଦିର, ଜଳମୁତ, ଧୂମ୍ୟୋନ (ପୁଃ) ଏ ପଦର
ନାମ ମେଘର ।

୧୦୧ । କାଦମ୍ବିମା, ମେଘମାଳା, (ସି) ଏ ଦୁଇନାମ ମେଘଶ୍ରେଷ୍ଠର ।

୧୦୨ । ମେଘର ବସ୍ତୁର ନାମ ଅଭ୍ୟିଷ୍ଟ (ସି) ।

୮୮ ସ୍ତନିତଂ ଗଜୀତଂ ମେଘନର୍ଦ୍ଦୋଷୋ ରସିତାଦି ଚ ।
 ୮୯ ଶମ୍ପା ଚତୁର୍ଦ୍ଦା ହୃଦିନୋୟ ରାବତ୍ଥଃ ଷଣ୍ପର୍ବତୀ ।
 ତଡ଼ିତ ସୌଦାମିନୀ ବିଦ୍ୟକଞ୍ଚଳା ଚପଳାପି ଚ ॥
 ୯୦ ଶୁକ୍ଳଥୁ କ୍ର୍ତ୍ତନର୍ଦ୍ଦୋଷୋ ୯୧ ମେଘଜେଣ୍ଯାତରମ୍ଭଦଃ ।
 ୯୨ ରତ୍ନପୁଧଂ ଶନ୍ତଧନୁ ୯୩ ସ୍ତ୍ରେଦେବ ଉଜ୍ଜୁଗାହିତମ୍ ॥
 ୯୪ ବୃଷ୍ଟିବସଂ ୯୫ ଚଦିବାତେବଗ୍ରାହାବଗ୍ରହୌ ସମୌ ।
 ୯୬ ଧାରୀ ସମାତ ଆସାଇଁ ୯୭ ଶିକରେମୁକଣାଃ ପୁରୁତାଃ ।
 ୯୮ ବର୍ଷୋପଳମ୍ବୁ କରକା ୯୯ ମେଘାଙ୍କନେହି ଦୁର୍ଦ୍ଦିନମ୍ ।

୮୮ । ସ୍ତନିତ, ଗଜୀତ, ମେଘନର୍ଦ୍ଦୋଷେ (ଶ୍ଲୋକ), ରସିତ ଏ ଦୁଇନାମ
 ମେଘ ଗଜୀ ନର ।
 ୮୯ । ଶମ୍ପା, ଚତୁର୍ଦ୍ଦା, ହୃଦିନୀ, ଯୈରବତୀ, ଷଣ୍ପର୍ବତୀ,
 ସୌଦାମିନୀ, ବିଦ୍ୟକ, ଚଞ୍ଚଳା, ଚପଳା (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ଦଶ ନାମ
 ବିଦ୍ୟକର ।
 ୯୦ । ଶୁକ୍ଳଥୁ, କ୍ର୍ତ୍ତନର୍ଦ୍ଦୋଷ (ପୁରୁତ ଏ ଦୁଇନାମ ବକ୍ତୁଜନିତଶକ୍ର ।
 ୯୧ । ମେଘଜେଣ୍ଯାତମ୍ଭ (ଶ୍ଲୋକ), ରତ୍ନମ୍ଭ, (ପୁରୁତ) ଏ ଦୁଇ
 ନାମ ବକ୍ତୁଗ୍ରିର ।
 ୯୨ । ରତ୍ନପୁଧଂ, ଶନ୍ତଧନୁଷ୍ଠା (ଶ୍ଲୋକ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ରତ୍ନଧନୁର ।
 ୯୩ । ସନ୍ତଶ ରତ୍ନ ଧନୁକୁ ରୋହିତ କୁହାୟାଏ (ଶ୍ଲୋକ) ।
 ୯୪ । ବୃଷ୍ଟି, ବର୍ଷା ଏ ଦୁଇ ନାମ ବୃଷ୍ଟିର ।
 ୯୫ । ଅବଗ୍ରାହ, ଅବଗ୍ରହ (ପୁରୁତ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ବୃଷ୍ଟି ପ୍ରତିବନ୍ଧକର ।
 ୯୬ । ଧାରସମାତ, ଆସାର (ପୁରୁତ) ଏ ଦୁଇ ନାମ କର୍ତ୍ତିନ ବୃଷ୍ଟିର ।
 ୯୭ । ଶିକର, ଅମୁକଣା (ପୁରୁତ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଜଳକଣାର ।
 ୯୮ । ବର୍ଷୋପଳ (ପୁରୁତ), କରକା (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ କୁଆପଥର ।
 ୯୯ । ମେଘାଙ୍କନ ଦିନକୁ ଦୁର୍ଦ୍ଦିନ (ଶ୍ଲୋକ) କହି ।

୧୦୦ ଅନ୍ତର୍ଭାବ ବ୍ୟବଧା ପୁରୁଷ ଉତ୍ତର୍ବିପବାରଣମ୍ ।
 ଅପିଧାନ-ତିରେଧାନ-ପିଧାନକ୍ରମନାମ ଚ ॥
 ୧୦୧ ହିମାଂଶୁଶ୍ରୁତ ମାଶୁତ, ରତ୍ନ କୁମୁଦବାନବଃ ।
 ବିଧୁଃ ସୁଧାଂଶୁ ଶୁଭ୍ରାଂଶୁ ରେଷଧୀଶୋ ନିଶାପତିଃ ॥
 ଅବଜୋଜେବାତୃକଃ ସୋମୋ ଗ୍ରୋମୃଗାଙ୍କଃ କଳାନିଧଃ ।
 ଦ୍ଵିଜବଜଃ ଶଶଧରେ ନଷ୍ଟ-ନଷ୍ଟ ଷପାକରଃ ॥
 ୧୦୨ କଳା ତୁ ଶୋଭଶୋଭଗୋ ୧୦୩ ବିମୋହସୀ ମଣ୍ଡଳଂଦ୍ଵିଷୁ
 ୧୦୪ ଭିତ୍ରଂ ସକଳଶଣ୍ଟେ ବା ୧୦୫ ପୁରସ୍ଥାକ୍ଷେତ୍ରଂ ସମେଂଶକେ ।
 ୧୦୬ ଚନ୍ଦ୍ରକା କୌମୁଦୀ ଜେଷ୍ଠ ୧୦୭ ପ୍ରସାଦମ୍ବୁ ପ୍ରସନ୍ନତା ।
 ୧୦୮ । ଅନ୍ତର୍ଭାବ, ବ୍ୟବଧା (ସ୍ତ୍ରୀ), ଅନ୍ତର୍ଭାବ (ପୁରୁତ), ଅପବାରଣ,
 ଅପିଧାନ, ତିରେଧାନ ପିଧାନ, କ୍ରମନ (ଶ୍ଲୋକ) ଏ ଥାଓ ନାମ
 ମେଘ ଦୋଢ଼ାଇବାର ।
 ୧୦୯ । ହିମାଂଶୁ, ଚନ୍ଦ୍ରମସ; ଚନ୍ଦ୍ର, ରତ୍ନ, କୁମୁଦବାନବ, ବିଧୁ;
 ସୁଧାଂଶୁ, ଶୁଭ୍ରାଂଶୁ, ଓଷଧୀଶ, ନିଶାପତି, ଅବଜ, ଜେବାତୃକ,
 ସୋମ, ଗ୍ରୋ, ମୃଗାଙ୍କ, କଳାନିଧ ଦ୍ଵିଜବଜ, ଶଶଧର
 ନଷ୍ଟମେଷ ଷପାକର (ପୁରୁତ) ଏ କୋଡ଼ିଏ ନାମ ଚନ୍ଦ୍ରକର ।
 ୧୧୦ । ଚନ୍ଦ୍ରକ ଶୋଭଶୋଭ ଭାଗକୁ କଳା କହି (ସ୍ତ୍ରୀ)
 ୧୧୧ । ବିମ୍ବ (ପୁରୁତ), ମଣ୍ଡଳ (ଦ୍ଵିଷୁ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ସୂର୍ଯ୍ୟର ବା
 ଚନ୍ଦ୍ର ମଣ୍ଡଳର ।
 ୧୧୨ । ଚନ୍ଦ୍ର (ଶ୍ଲୋକ), ସକଳ, ଖଣ୍ଡ (ପୁରୁତ ଶ୍ଲୋକ) ଏ ତନି ନାମ
 ଚନ୍ଦ୍ର ଖଣ୍ଡର ।
 ୧୧୩ । ଚନ୍ଦ୍ରକର ସମାନ ଅଂଶକୁ ଅନ୍ତର୍ଭାବ (ପୁରୁତ, ଶ୍ଲୋକ) ।
 ୧୧୪ । ଚନ୍ଦ୍ରକା, କୌମୁଦୀ, ଜେଷ୍ଠ (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ତନି ନାମ
 ଜେଣ୍ଯାଷ୍ଟର ।
 ୧୧୫ । ପ୍ରସାଦ (ପୁରୁତ) ପ୍ରସନ୍ନତା (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ଦୁଇନାମ ପ୍ରସନ୍ନତାର ।

୧୦୮ କଳଙ୍କାଙ୍କୀ ଲଞ୍ଛନଂ ଚ ଚିହ୍ନଂ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଚ ଲକ୍ଷଣମ୍ ॥
 ୧୦୯ ସୁଷମା ପରମା ଶୋଭା ୧୧୦ ଶୋଭାକାନ୍ତ ଦୁଃଖିଷ୍ଠବିଃ ।
 ୧୧୧ ଅବଶ୍ୟାୟୁଷ୍ମ ନିବାରତ୍ମକାରପୁରୁଷନଂ ହିମମ୍ ।
 ପ୍ରାଳେଯୁଂ ମହିକା ୧୧୨ ରୂଥ ହିମାମା ହିମପଦତିଃ ।
 ୧୧୩ ଶୀତଂ ରୂଣେ ୧୧୪ ତତ୍ତ୍ଵବଦୀଧୀୟ ସୁଧାମୀଃ ଶିଶିରେଜନ୍ତଃ ।
 ତୁଷାରଃ ଶୀତଳଃ ଶୀତଳୋ ହିମଃ ସପ୍ତାନ୍ୟଳଙ୍କାଃ ।
 ୧୧୫ ଧୂବ ଅତ୍ରନପାଦି ୧୧୬ ସ୍ଥାଦଗ୍ରୂହୀ କୁମସମ୍ବବଃ ॥
 ମୌଷାବରୁଣି ୧୧୭ ରୈବେବ୍ୟ ଲୋପାମୁଦା ସଧନ୍ତିଣୀ ।
 ୧୧୮ ନଷ୍ଟସମୃଷଃ ଭଂ ତାରକା ପ୍ରୁଦ୍ଧ ବା ସିଯାମ୍ ।

୧୦୮ । କଳଙ୍କ, ଅଙ୍କ, (ପୁଂ), ଲଞ୍ଛନ, ଚିହ୍ନ, ଲକ୍ଷ୍ମୀ, ଲକ୍ଷ୍ମୀ (କୁଳ)
 ଏ ଛାଥ ନାମ ଚନ୍ଦ୍ରକଳଙ୍କର ।
 ୧୦୯ । ପରମା ଶୋଭାକୁ ସୁଷମ (ସ୍ତ୍ରୀ) କହ ।
 ୧୧୦ । ଶୋଭା, କାନ୍ତ, ଦୁଃଖ, ତତ୍ତ୍ଵ (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ରୂପନାମ ଶୋଭର ।
 ୧୧୧ । ଅବଶ୍ୟାୟୁଷ୍ମ, ମହାର, ତୁଷାର (ପୁଂ) ତୁଷନ, ହିମ,
 ପ୍ରାଳେଯୁ (କୁଳ), ମହିକା (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ସାତ ନାମ ହିମର ।
 ୧୧୨ । ହିମାମା, ହିମପଦତି (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ହିମପଦତି ।
 ୧୧୩ । ଶୀତ (କୁଳ) ଏମାମ ଶୀତର, ଅନ୍ୟର ବିଶେଷଣ ହେଲେ (ସ୍ତ୍ରୀ)
 ୧୧୪ । ସୁର୍ଷମ, ଶିଶିର, ଜଡ଼, ତୁଷାର, ଶୀତଳ, ଶୀତ, ହିମ (ସ୍ତ୍ରୀ)
 ଏ ସାତ ନାମ ଶୀତର ।
 ୧୧୫ । ଧୂବ, ଅତ୍ରନପାଦ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଧୂବ ନଷ୍ଟର ।
 ୧୧୬ । ଅଗସ୍ତ୍ୟ, କୁମସମ୍ବବ, ମୌଷାବରୁଣି (ପୁଂ) ଏ ତିନି ନାମ
 ଅଗସ୍ତ୍ୟଙ୍କର ।
 ୧୧୭ । ଅଗସ୍ତ୍ୟକ ଦ୍ୱାୟାକୁ ଲୋପାମୁଦା (ସ୍ତ୍ରୀ) କହ ।
 ୧୧୮ । ନଷ୍ଟତ, ଜଡ଼, ଭ (କୁଳ), ତାର, ତାରକା (ସ୍ତ୍ରୀ), ଉଡ଼ୁ
 (ସ୍ତ୍ରୀ, କୁଳ) ଏ ଛାଥ ନାମ ନଷ୍ଟଙ୍କର ।

୧୧୯ ଦାକ୍ଷାପୁଣୋଧଶ୍ଵିନାତ୍ୟଦି ତାର ୧୨୦ ଅଶ୍ୟୁନଶ୍ଵିମା ।
 ୧୨୧ ରଧା ବିଶାଖା ୧୨୧ ପୁଷ୍ଟେ ତୁ ସିନ୍ୟତିଷ୍ଠେୟୋୟୀଶବ୍ଦିଷ୍ଠପୁ
 ସମା ଧନିଷ୍ଠା ୧୨୪ ସୁଃ ପ୍ରୋଷ୍ଠପଦା ଭଦ୍ରପଦାସ୍ତ୍ରପୁଃ ॥
 ୧୨୨ ମୃଗଶିର୍ଷେଃ ମୃଗଶିରପ୍ରସ୍ତ୍ରସ୍ତ୍ରନେବେଶେ ତାରକା ନବସନ୍ତ ଯାଃ ।
 ୧୨୩ କୃହିଷ୍ଠିଃ ସୁରଗୁପ୍ତେୟା ଗୀଷ୍ମତିଧ୍ରୁଷଶୋ ଗୁରୁଃ ।
 ଜୀବ ଆଜିରସେ ବାଚପୁତ୍ରଶ୍ଵି ବଶିଖଣ୍ଠିଜଃ ॥

୧୨୪ । ଅଶ୍ୟୀମାଆଦି ସପ୍ତବିଂଶ ନଷ୍ଟଙ୍କୁ ଦାକ୍ଷାପୁଣି (ସ୍ତ୍ରୀ)କୁହାଯାଏ
 ୧୨୦ । ଅଶ୍ୟୁଜ୍ଞ, ଅଶ୍ୟୀମା (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ଦୁଇନାମ ଅଶ୍ୟୀ ମାନଷର
 ୧୨୧ । ରଧା, ବିଶାଖା (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ବିଶାଖା ନଷ୍ଟର ।
 ୧୨୨ । ପୁଷ୍ଟ୍ୟ, ସିନ୍ୟ ତିଷ୍ଠ୍ୟ, (ପୁଂ) ଏ ତିନି ନାମ ପୁଷ୍ଟ୍ୟ
 ନଷ୍ଟର ॥
 ୧୨୩ । ଶ୍ରବିଷ୍ଠା, ସମା, ଧନିଷ୍ଠା (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ତିନି ନାମ ଧନିଷ୍ଠା
 ନଷ୍ଟର ।
 ୧୨୪ । ପ୍ରୋଷ୍ଠପଦା, ଭଦ୍ରପଦା (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ପୂର୍ବଭଦ୍ରପଦ ଓ
 ଉତ୍ତରଭଦ୍ରପଦ ନଷ୍ଟର ।
 ୧୨୫ । ମୃଗଶିର୍ଷ (ପୁଂ, କୁଳ) ମୃଗଶିର୍ଷା (ସ୍ତ୍ରୀ) ମୃଗଶିର୍ଷ (ପୁଂ),
 ମୃଗଶିରସ (କୁଳ, ସ୍ତ୍ରୀ) ଅଗହାପୁଣି (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ତିନି ନାମ
 ମୃଗଶିର ନଷ୍ଟର ।
 ୧୨୬ । ମୃଗଶିର ନଷ୍ଟର ମଥା ଉପରେ ଯେଉଁ ନଷ୍ଟନ ଥାନ୍ତି ତାଙ୍କୁ
 ଲକ୍ଷ୍ମୀ (ସ୍ତ୍ରୀ) କହ ।
 ୧୨୭ । କୃହିଷ୍ଠି, ସୁରଗୁପ୍ତେୟ, ଗୀଷ୍ମତି, ଧୃଷଣ, ଗୁରୁ, ଜୀବ,
 ଆଜିରସ, ବାଚପୁତ୍ରଶ୍ଵି ବଶିଖଣ୍ଠିଜ (ପୁଂ) ଏ ନବ ନାମ
 କୃହିଷ୍ଠିଙ୍କର ।

୧୨୮ । ଶୁଦ୍ଧ, ଦୈତ୍ୟଗୁରୁ, କାବ୍ୟ ଉତ୍ତନସ୍, ଘର୍ଗବ କବି (ପୁରୁଷ) ।

୧୨୯ | ଅଙ୍ଗାରକ, କୁଜି, ଭୋମ, ଲେହିତାଙ୍ଗ, ମହୀସୁତ୍ର (ପୁରୋ) ଏ
ପାଞ୍ଚନାମ ମଙ୍ଗଳକର ।

୧୩୦ | ରୌହିଣେୟ, ବୁଧ, ସୌମ୍ୟ (ପୁରୁଷ) ଏ ତନିକାମ ବୁଧଙ୍କର ।

୧୦୯ । ମୌଷ, ଶନେଶ୍ଵର (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇନାମ ଶନିଙ୍କର ।

୧୩୭ । ତମସ୍ (କୀ), ବନ୍ଦୁ, ସ୍ଵଭାବ, ସେ ହିତକେମ୍ ବିଧୁତ୍ତବ ପୁଁ
ଏ ପାଞ୍ଚ ନାମ ରହିଛିର ।

୧୩୨ । ମରାଟ ଆଦି ସପ୍ତରଷିଙ୍କ ଚିତ୍ରଶିଖଣ୍ଡୀ କୃହାଯାଏ ।
ତତ୍ତ୍ଵାତ୍ମା ମରାଟ, ଅତ୍ର, ଅଞ୍ଜିର, ପୁଲକ୍ଷ୍ୟ, ପୁଲକ୍ଷ, କରୁ,
ବଶିଷ୍ଠ ଏମାନେ ପୁଂଳିଙ୍ଗ ।

୧୩୪ | ଶାନ୍ତିମାନଙ୍କର ଉଦୟକ ଲଗ୍ନ (କୁ) କହି ।

୧୩୪ । ହାଦଶରାଶିଙ୍କ ନାମ—ମେଷ, ବୃଷ, ମିଥୁନ, କର୍ଣ୍ଣଟ, ସିଂହ,
କନ୍ୟା, ଭଲା, ବିଶ୍ଵା, ଧନ୍ତ, ମକର, କର୍ମ, ମୀନ (ପଠ) ।

୧୩୭ । ସୁର, ଦୟେୟ ଅର୍ପିଯମନ୍ ଆଦିତ୍ୟ, ଦ୍ଵାଦଶାମୁନ୍, ଦିବାକର,
ଭ୍ରମକର, ଅହସ୍ତର, ବଧୁ, ପ୍ରଭକର, ବିଭାକର ଭସ୍ତୁ,

- ଭାସ୍ଵଦ କିବସ୍ତୁ ସପ୍ତାଶ୍ଚ ହରଦଶ୍ଶେ ସ୍ମୃତରଶ୍ପୁଃ ।
 ବିକର୍ତ୍ତନାର୍କମାତ୍ରଣ ମନ୍ତ୍ରଗର୍ବତ୍ତରପୂଷଣଃ ॥
 ଦୁଃଖମଣ୍ଡଳରଣମିମଶ୍ଶ ସଭାନୁର୍ବୀରେତନଃ ।
 ବିଭାଗସୁର୍ଗ୍ର୍ର ହପତିଷ୍ଠ ଶାମତିରହପତ
 ଭାନୁର୍ବ୍ରଂଧଃ ସହସ୍ରାଂଶୁସ୍ତପନଃ ସବିତା ରବିଃ ।
 ୧୩୭ ମାଠରଃ ପିଙ୍ଗଳୋ ଦଣ୍ଡଶୁଣ୍ଟାଂଶୋଃ ପାରିପାଶ୍ଚିକାଃ ॥
 ୧୩୮ ସୁରସୁଗୋରୁଣୋଃନୁହୁଃ କାଶ୍ୟପିର୍ବରୁତାଗଜଃ ।
 ୧୩୯ ପରବେଶସ୍ତୁ ପରିଧରୁପୟୁସ୍ୟେକମଣ୍ଡଳେ ॥
 ୧୪୦ କିରଣୋଽସ୍ତୁ ମଧୁକାଂଶୁ ଗର୍ବସ୍ତି ଘୃଣି ଧୃଷ୍ଟପୁଃ (ରଶ୍ମୀପୁଃ) ।
 ଭାନୁଃ କରେ ମଶରିଃ ସ୍ଥାପୁଂ ସଫୋର୍ମଧୃତିଃ ସ୍ଥିପ୍ରାମ୍ ॥

ବିବସ୍ତୁ, ସପ୍ତାଶ୍ଚ, ହରଦଶ୍ଚ, ଉଷ୍ଣରଶ୍ଚ୍ଚ, ବିକର୍ତ୍ତନ, ଅର୍କ, ମାର୍ଗଣ୍ଠ, ମହିର, ଅରୁଣ ପୃଷ୍ଠଣ, ଦୁଃମଣି, ତରଣି, ମିଶ, ତିଷ୍ଠାନୁ, ବିରେଚନ, ବିଶବସ୍ତୁ, ଗ୍ରହପତି, ଜୀଷାମେତି, ଅହଃପତି ଭାବୁ, ହଂସ, ସହସ୍ରାଂଶୁ, ତପନ, ସବତ୍ର, ରକି (ପଂ) ଏ ସପ୍ତତିରିଶ ନାମ ସର୍ବୀଖଳର ।

୧୩୭ । ସୁମ୍ମେୟଙ୍କ ତିନିଗୋଡ଼ି ପାରିଷଦଙ୍କ ନାମ ମାଠର, ପିଙ୍ଗଳ,
ଦଶ, ଏମନେ ଫଳିଙ୍ଗ ।

୩୮ । ସୁରସୁତ, ଅରୁଣ, ଅନୁତ୍ତ, କାଶ୍ୟପ, ଗହୁଡ଼ାଗଜ ଏ ପାଞ୍ଚ ନାମ ସ୍ଵର୍ଣ୍ଣଙ୍କ ସାରଥୁର । ଏମାନେ ପୁଲିଙ୍ଗ ।

୩୯ । ପରିବେଶ, ପରିଧି (ପୁଣ) ଉପସ୍ଥିତିକ, ମନ୍ତ୍ରନ (କ୍ଲା), ଏ ବୁଦ୍ଧି ନାମ ସର୍ବୀମନ୍ତ୍ରଳ ପରିଧର ।

୧୩୦ | କେଣ୍ଟି, ଅସ୍ତ୍ର, ମୟୁଖ, ଅଂଶୁ, ଗଉଷି, ଦୃଷ୍ଟି, ଧୃଷ୍ଟି, ଘନ୍ତା,
କର (ପୁରୁଷ), ମଶାଚି (ହୃଦୀ, ସୀରୀ), ଦଧତି (ପୁରୁଷ) ଏ ଏଗାର
ନାମ କିରଣର ।

୧୩୧ ସୁଧା ପ୍ରଭା ରୁଗୁ ଚିତ୍ତି ଭାବ ଘରୁକିଦୁୟତିଶେଷ୍ୟ ।
ବୈଚିହ୍ନ ଶୋଚିରୁରେ କ୍ଲୁ କେ ୧୩୨ ପ୍ରକାଶେ ଦେୟାଚ ଆଚପଃ ॥
୧୩୩ କୋଷ୍ଟଂ କବୋଷ୍ଟଂ ମନୋଷ୍ଟଂ କଦୁଷ୍ଟଂ ସ୍ଵତ୍ତଦ୍ଵବତି
୧୩୪ ଖରୁଂ ଶାଷ୍ଟାଂ ଖରୁ ଠ୍ଠ କଦବନ୍ଧ ଗତୁଷ୍ଟା ମଶରକା
ଇତି ସୁର୍ଗବରେ ଦ୍ଵିତୀୟଃ ପରିଚେଦଃ ।

ତୃତୀୟ ପରିଚେଦଃ

ପ୍ରଥମକାଣ୍ଡ କାଳବର୍ଗଃ

୧୩୫ କାଳେ ଦିଷ୍ଟେଃପ୍ରଯନେହାପେସମଯୋହପ୍ରୟାପନୀ
ପ୍ରତିପଦେ, ରମେ ସ୍ତ୍ରୀରେ ଖା ତଥା
ତ୍ୟାତ୍ମ ଥପ୍ରୋଦ୍ଵର୍ତ୍ତ ଯୋଃ ॥

୧୩୧ | ପ୍ରଭା, ରୁଦ୍ର, ରୁଚ, ଭିତ୍ତା ଭିଷ, ଭସ, ଭବ, ଦୁୟତି,
ଶାପ୍ତି, ବୈଚିଷ, ଶୋଚିତ୍, (କ୍ଲୁ) ଏ ଏଗାର ନାମ ଧାର୍ତ୍ତର ।

୧୩୨ | ପ୍ରକାଶ, ଦେୟାଚ, ଆଚପ ଏ ତିନ ନାମ ଖରର । ଏମାନେ
ପୁଂଲିଙ୍ଗ ।

୧୩୩ | କୋଷ୍ଟ, କବୋଷ୍ଟ, ମନୋଷ୍ଟ, କଦୁଷ୍ଟ ଏ ରୁରିନାମ ଅଳ୍ପ
ଉଷ୍ଟର, ଏମାନେ (କ୍ଲୁ) ମାସ ବିଶେଷଣ ହେଲେ
ସୀଲିଙ୍ଗ ହୁଅନ୍ତି ।

୧୩୪ | ଖରୁ, ଶାଷ୍ଟା, ଖର ଏ ତିନ ନାମ ଅତିଶ୍ୟ ଉଷ୍ଟର ।
ଏମାନେ କ୍ଲୁ ବିଲିଙ୍ଗ ।

୧୩୫ | କାଳ, ଦିଷ୍ଟ, ଅନେହସ, ସମୟ (ପୁଂ) ଏ ରୁରିନାମ କାଳର ।
ଏମାନେ ପୁଂଲିଙ୍ଗ ।

୧୩୬ | ପରତ, ପ୍ରତିପଦ ଏ ଦୁଇନାମ ପ୍ରତିପଦର । ଏ ଦୁହେଁ (ସ୍ତ୍ରୀ)

୧୩୭ | ପ୍ରତିପଦାଦିର ନାମ ତଥ । ପୁଂ ଓ ସୀଲିଙ୍ଗ ହୁଏ ।

ପ୍ରଥମକାଣ୍ଡ ସୁର୍ଗବର୍ଗଃ

୧୩୮ ଶ୍ଵରୁ ଧାନାହମା ବା ତୁ କ୍ଲୁ ବେ ଦିବସ ବାସରୌ ।
୧୩୯ ପ୍ରଜୁଷୋହମ୍ବିଶଂ କଲ୍ପମୁଷ୍ଟଃ ପ୍ରଜୁଷେଷୀ ଅପି ॥
ପ୍ରଭାତଂ ଚ ୧୩୧ ଦିନାନ୍ତେ ତୁ ସାୟୁଂ ୧୩୨ ସନ୍ଧ୍ୟା
ପିତୃପ୍ରସ୍ତୁତଃ ।
୧୪୦ ପ୍ରାହ୍ଲାପବହୁ ମଧ୍ୟାହ୍ନା ସ୍ତ୍ରୀ ସନ୍ଧ୍ୟମଥ ୧୩୩ ଶବସା ।
ନିଶା ନିଶୀଥମା ରାତି ସିଯାମା ଶଣଦା ଶପାଃ ।
ବିଶ୍ଵବଶ ତମସ୍ତିନେଯୀ ରଜନ ଯାମିନା ତମୀ ॥
୧୪୧ ତମିଦ୍ରା ତାମସୀ ରାତି ୧୩୭ ଜ୍ୟୋତ୍ସ୍ନୀ ରତ୍ନ କମ୍ବାନ୍ତିତା
୧୪୨ ଆଗାମୀ ବର୍ତ୍ତମାନାତ୍ମପୂର୍ବକାୟାଂ ନିଶି ପରିଶା ॥
୧୪୩ ଗଣରାତି ନିଶାବହ୍ୟ ୧୩୪ ପ୍ରଦୋଷେ ରଜନାମୁଖମ୍ ।

୧୪୪ | ଦସ୍ତ (ପୁଂ), ଦିନ, ଅହନ୍ (କ୍ଲୁ), ଦିବସ, ବାସର
(ପୁଂ କ୍ଲୁ) ଏ ପାଞ୍ଚ ନାମ ଦିବସର ।

୧୪୫ | ପ୍ରଜୁଷ (ପୁଂ), ଅହମ୍ବିଶ, କଲ୍ପ, ଉଷ୍ଟଦ୍ଵବସ, ପ୍ରତ୍ୱଷସ,
ପ୍ରଭାତ ଏମାନେ କ୍ଲୁ ବିଲିଙ୍ଗ । ଏ ଛଅ ନାମ ପ୍ରଭାତର ।

୧୪୬ | ଦିନଶେଷକୁ ସାୟୁଂ କୁହାୟାଏ । ଏହା ଅବ୍ୟୁ ।

୧୪୭ | ସନ୍ଧ୍ୟା, ପିତୃପ୍ରସ୍ତୁତ ଏ ଦୁଇନାମ ସନ୍ଧ୍ୟାର, ଏ ଦୁହେଁ ସୀଲିଙ୍ଗ ।

୧୪୮ | ଦିବସର ପ୍ରଥମ ଶାଗକୁ ପ୍ରାହ୍ଲା, ଶେଷ ଶାଗକୁ ଅପବହୁ ଓ
ମଧ୍ୟବଶକୁ ମଧ୍ୟାହ୍ନା କୁହାୟାଏ । ଏମାନେ ପୁଂଲିଙ୍ଗ ।

୧୪୯ | ନିଶା, ନିଶୀଥମା, ରାତି, ସିଯାମା, ଶଣଦା, ଶପା,
ବିଶ୍ଵବଶ, ତମସ୍ତିନା, ରଜନ, ଯାମିନା, ତମୀ ଏ ବାର
ନାମ ରାତିର । ଏମାନେ ସୀଲିଙ୍ଗ ।

୧୫୦ | ତମିଦ୍ରା, ତମସୀ (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ଦୁଇନାମ ଅନ୍ତାର ରାତିର ।

୧୫୧ | ଜ୍ୟୋତ୍ସ୍ନୀପୁରୁ ରାତିକ ଜ୍ୟୋତ୍ସ୍ନୀ କହ । ଏହା ସୀଲିଙ୍ଗ ।

୧୫୨ | ପର ଓ ପର ଦିବସ ବିଶ୍ଵଶ୍ଵ ରାତିକ ପରିଶା (ସ୍ତ୍ରୀ) କହ ।

୧୫୩ | ବହୁ ରାତିକ ଗଣରାତି କୁହାୟାଏ । ଏହା କ୍ଲୁ ବିଲିଙ୍ଗ ।

୨୬

ଆମରିକୋଣ୍ଡଃ

- ୧୬୦ ଅର୍ଦ୍ଧରାତ୍ରିଶାହେ ହୌଁ ୧୬୧ ହୌଁ ଯାମ ପ୍ରହରେ ସମେ ।
 ୧୬୧ ସପବସନ୍ଧ ଧୂତିପର ପଞ୍ଚଦଶେୟାଯିଦନ୍ତରଃ ।
 ୧୬୩ ପକ୍ଷାନ୍ତୋ ପଞ୍ଚଦଶେୟୀ ହେ ୧୬୪ ପୌର୍ଣ୍ଣମାସୀ ତୁ ପୁଣ୍ଣିମା
 ୧୬୪ କଳାପ୍ରାନ୍ତୋ ସାନୁମତଃ ୧୬୫ ପଞ୍ଚେ ବକା ନିଶାକରେ
 ୧୬୬ ଅମାବାସ୍ୟା ଛିମାବମ୍ୟା ଦର୍ଶଃ ସୂର୍ଯ୍ୟନ୍ଦୂପଙ୍ଗମଃ ॥
 ୧୬୭ ସା ବୃଷ୍ଟିନ୍ଦ୍ରଃ ସିମାବାଲ୍ ୧୬୮ ସା ନଷ୍ଟେନ୍ଦ୍ରକଳା କୃପଃ ।
-
- ୧୬୯ । ପ୍ରଦୋଷ (ସୁଂ), ରଜମାମୁଖ (କ୍ଲୁ) ଏ ଦୁଇନାମ ସନ୍ଧାର ।
 ୧୭୦ । ଅର୍ଦ୍ଧରାତ୍ର, ନିଶାପଥ ଏ ଦୁଇନାମ ଅର୍ଦ୍ଧରାତ୍ର । ଏ ଦୁହେଁ ପୁଂଲଙ୍ଘ ।
 ୧୭୧ । ଯାମ, ପ୍ରହର, ଏ ଦୁଇନାମ ପ୍ରହରର । ଏ ଦୁହେଁ ପୁଂଲଙ୍ଘ ।
 ୧୭୨ । ପ୍ରତିପଦ ଆଜି ପଞ୍ଚଦଶୀ ଏ ଦୁହେଁଙ୍କ ମଧ୍ୟଭାଗକୁ ପବସନ୍ଧ
 କହି । ଏହା ସୁଂଲଙ୍ଘ ।
 ୧୭୩ । ପକ୍ଷାନ୍ତ (ସୁଂ), ପଞ୍ଚଦଶୀ (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ଦୁଇନାମ ଦୁଇପକ୍ଷାନ୍ତ
 ଭାଗର ।
 ୧୭୪ । ପୌର୍ଣ୍ଣମାସୀ, ପୁଣ୍ଣିମା, ଏ ଦୁଇନାମ ପୁଣ୍ଣିମାର । ଏ
 ଦୁହେଁ (ସ୍ତ୍ରୀ)
 ୧୭୫ । ପୌର୍ଣ୍ଣମାସୀ କଳାପ୍ରାନ୍ତ ଚନ୍ଦ୍ରଯୁକ୍ତ ହେଲେ ତାହାକୁ
 ଅନୁମତ କହି । ଏହା ସ୍ତ୍ରୀଲଙ୍ଘ ।
 ୧୭୬ । ପୁଣ୍ଣିତତ ବିଶିଷ୍ଟ ପର୍ଣ୍ଣମାକୁ ରଜା କହି । ଏହା ସ୍ତ୍ରୀଲଙ୍ଘ ।
 ୧୭୭ । ଅମାବାସ୍ୟା, ଅମାବାସ୍ୟା (ସ୍ତ୍ରୀ), ଦର୍ଶ, ସୂର୍ଯ୍ୟନ୍ଦୂପଙ୍ଗମ
 (ସୁଂ) ଏ ରାତ୍ରିନାମ ଅମାବାସ୍ୟାର ।
 ୧୭୮ । ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶୀଯୁକ୍ତ ଅମାବାସ୍ୟାକୁ ସିମାବାଲ କୁହାଯାଏ ।
 ଏହା ସ୍ତ୍ରୀଲଙ୍ଘ ।
 ୧୭୯ । ସମ୍ମୁଖୀ ଅମାବାସ୍ୟାକୁ କୁହୁ ବୋଲ । ଏହା ସ୍ତ୍ରୀଲଙ୍ଘ ।

- ୧୮୦ ଉପରଗୋ ଗ୍ରହୋ ରହୁଗ୍ରହେ କୁନ୍ତୋ ଚ ପୁଣ୍ଣିତ ॥
 ୧୮୧ ସୌମ୍ଭବୋପରକୋ ୧୬୨ ଦ୍ଵାବନ୍ଦୁୟପ୍ରାତ ଉପାହିତଃ
 ୧୮୨ ଏକପ୍ରୋକ୍ତିଖା ପୁଣ୍ଣିମାନ୍ତୋ ଦିବାକରନିଶାକରେ ॥
 ୧୮୩ ଅଷ୍ଟାଦଶ ନିମେଷାୟ କାଷ୍ଟା ୧୬୪ ସ୍ତ୍ରୀଶତ୍ରୁତାଃ କଳା
 ୧୮୪ ତାପ୍ତ ସ୍ତ୍ରୀଶତ୍ରୁଷ୍ଟିଷ୍ଟା ୧୬୫ ପ୍ରେ ତୁ ମୁହୂର୍ତ୍ତିରୀ ଦ୍ଵାଦଶାୟା ॥
 ୧୮୫ ତେ ତୁ ବିଶଦହୋରାତ୍ରଃ ୧୬୬ ପକ୍ଷପ୍ରେ ଦଶ ପଞ୍ଚ ଚ
 ୧୮୬ ପକ୍ଷେ ପର୍ବାପରୋ ଶୁକ୍ଳକୃଷ୍ଣୋ ୧୬୭ ମାସାୟ ତାବୁରୋ
 ୧୮୭ ହୌଁ ହୌଁ ମାଦାଦିମାସେ ସ୍ଥାଦୃତ୍ତ ୧୬୮ ପ୍ରେ ରଘୁନ ତ୍ରିଭୁଃ ।
- ୧୮୮ । ଉପରଗ, ଗ୍ରହ ଏ ଦୁଇନାମ ଚନ୍ଦ୍ର ସୂର୍ଯ୍ୟ ଗ୍ରହଣର । ଏ ଦୁହେଁ
 ପୁଂଲଙ୍ଘ ।
- ୧୮୯ । ସୋପପ୍ରବ ଉପରକ୍ତ ଏ ଦୁଇ ନାମ ରହୁଗ୍ରହ ଚନ୍ଦ୍ର କା
 ବା ରହୁଗ୍ରହ ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କର । ଏ ଦୁହେଁ ପୁଂଲଙ୍ଘ ।
- ୧୯୦ । ଅନ୍ତର ନିମେଷକୁ କାଷ୍ଟା କହି । ଏହା ସ୍ତ୍ରୀଲଙ୍ଘ ।
- ୧୯୧ । ତରିଶ କାଷ୍ଟାକୁ କଳା କହି । ଏହା ସ୍ତ୍ରୀଲଙ୍ଘ ।
- ୧୯୨ । ତରିଶ କଳାର ଶଣ ହୁଏ । ଏହା ପୁଂଲଙ୍ଘ ।
- ୧୯୩ । ବାରକ୍ଷଣରେ ମୁହୂର୍ତ୍ତ ହୁଏ । ଏହା ପୁଂ ଓ କ୍ଲୁ ବଳଙ୍ଘ ।
- ୧୯୪ । ତରିଶ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଅହୋରାତ୍ର ହୁଏ । ଏହା ପୁଂଲଙ୍ଘ ।
- ୧୯୫ । ପନ୍ଦର ଅହୋରାତ୍ରରେ ପକ୍ଷ ହୁଏ । ଏହା ପୁଂଲଙ୍ଘ ।
- ୧୯୬ । ଶୁକ୍ଳପକ୍ଷ କୃଷ୍ଣପକ୍ଷ (ସୁଂ) ଏ ଦୁଇ ପକ୍ଷର ନାମ ।
- ୧୯୭ । କୃଷ୍ଣ ଶୁକ୍ଳ ଦୁଇ ପକ୍ଷ ର ମାସ ହୁଏ । ଏହା ପୁଂଲଙ୍ଘ ।
- ୧୯୮ । ମାଘ ଅଦି ଦୁଇ ମାସରେ ରତ୍ନ ହୁଏ । ଏହା ପୁଂଲଙ୍ଘ ।

୧୮ ଅୟୁନେ ହେ ଗତିରୁଦଶଦକ୍ଷିଣାର୍କସ୍ୟ ବସ୍ତରଃ ॥
 ୧୯ ସମରତ୍ରିଦ୍ଵିବେ କାଳେ ବିଷ୍ଣୁବଦ ବିଷ୍ଣୁବୁଝ ତତ୍ ।
 ୨୦ ପୁଷ୍ପୀକୁ ପୌର୍ଣ୍ଣମାସୀ ପୌର୍ଣ୍ଣୀ ମାସେ ତୁ ପତ୍ର ସା ॥
 ୨୧ ନାମା ସ ପୌଷ୍ଣେ ମାଘାଦ୍ୟାଶ୍ଵେ ବମେକାଦଶାପରେ ।
 ୨୨ ମାର୍ଗଶିରେ ମହାମାର୍ଗ ଆଗ୍ରହାୟୁଣିକଷ୍ଟ ସଃ ॥
 ୧୯ ପୌଷ୍ଣେ ଚୈଷସହସ୍ରେ ହୌଁ ୧୫୦ ତପା ମାସେ
 ୧୯୧ ଏଥ ପାଲଗୁନେ ।

୧୮ । ଶ୍ରୀବଣ ସଂକ୍ଷାନ୍ତାରୁ ପୌଷ୍ଣ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପୂର୍ବୀଖଳ ଦକ୍ଷିଣାୟନ
 ଏବଂ ମାଘ ସଂକ୍ଷାନ୍ତାରୁ ଶ୍ରୀବଣ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଉତ୍ତରାୟନ ।
 ଏହି ଦୁଇ ଅୟୁନରେ ଏକ ବନ୍ଧୁ (ପୁଂ) ହୁଏ ।
 ୧୯ । ରତ୍ନଦିବସ ସମାନ ହେଲେ ତାକୁ ବିଷ୍ଣୁବଦ (ପୁଂ), ବିଷ୍ଣୁବ
 (ଜ୍ଞାନ) ବୋଲି ।
 ୨୦ । ପୁଷ୍ପାଦକ୍ଷତ୍ୟକୁ ପୌର୍ଣ୍ଣମାସିକ ପୌଷ୍ଣ ବୋଲିଯାଏ ।
 ସେହି ପୂର୍ଣ୍ଣମୀୟକୁ ମାସକୁ ପୌଷ୍ଣମାସ ବୋଲିଯାଏ । ପୌଷ୍ଣ
 ସ୍ଥାନିଙ୍କ, ପୌଷ୍ଣ ପୁଂଳିଙ୍କ ।
 ୨୧ । ଏହି ନମରେ ମାଘାନ୍ତାରୁ ମାର୍ଗଶିର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏଗାର ମାସକୁ
 ଜାଣିବ ।
 ୨୨ । ମାର୍ଗଶିର୍ଷ, ସଦସ ମାର୍ଗ, ଆଗ୍ରହାୟୁଣିକ, ଏ ଗୁର ନାମ
 ମାର୍ଗଶିର ମାସର ଏମାନେ ପୁଂଳିଙ୍କ ।
 ୨୩ । ପୌଷ୍ଣ, ତୈଷ, ସହସ୍ର, ଏ ତନ ନାମ ପୌଷ୍ଣ ମାସର ।
 ଏମାନେ ପୁଂଳିଙ୍କ ।
 ୨୪ । ତମସ୍ ମାଘ, ଏ ଦୁଇ ନାମ ମାଘ ମାସର । ଏ ଦୁହେଁ
 ପୁଂଳିଙ୍କ ।
 ୨୫ । ଶୁତ, ଆଷାତ୍ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇନାମ ଆଷାତ୍ ମାସର ।

୧୯୨ ସ୍ୟାତ୍ପରସ୍ୟ ପାଲଗୁନକଃ ୧୫୨ସ୍ୟାତ୍କେ ତୈଷିକୋ ମଧୁ ।
 ୧୯୩ ବୈଶାଖ ମାଧବୋ ରାଧୋ ୧୫୪ ଜ୍ୟେଷ୍ଠ ଶୁନ୍ତଃ
 ୧୯୫ ଶୁତ୍ସ୍ତ୍ରୀୟମ୍ ।
 ଆଷାତ୍ରେ ୧୫୬ ଶ୍ରାବଣେ ତୁ ସ୍ୟାନଭରଃ ଶ୍ରାବଣିକଷ୍ଟସଃ ।
 ୧୯୭ ସୁର୍ମର୍ଯ୍ୟ ପୌଷ୍ଣପଦ-ଭାଦ୍ର-ଭାଦ୍ରପଦଃ ସମାପ୍ତ ।
 ୧୯୮ ସ୍ୟାଦାଶ୍ଵିନିଶ୍ରେଷ୍ଠପ୍ରାୟାୟୁଜୋଧି ୧୫୯ ସ୍ୟାତ୍କୁକାର୍ତ୍ତିକେ ।
 ବାହୁଲୋଙ୍କୋ କାର୍ତ୍ତିକକୋ ୨୦୦ ହେମନ୍ତଃ ୨୦୧
 ଶିଶିରେଷ୍ଠୀୟମ୍ ।

୧୯୨ । ତୈଷ, ତୈଷିକ, ମଧୁ ଏ ତନ ନାମ ତୈଷ ମାସର ।
 ଏମାନେ ପୁଂଳିଙ୍କ ।
 ୧୯୩ । ବୈଶାଖ, ମାଧବ, ରାଧୋ, ଏ ତନନାମ ବୈଶାଖ ମାସର ।
 ଏମାନେ ପୁଂଳିଙ୍କ ।
 ୧୯୪ । ଜ୍ୟେଷ୍ଠ, ଶୁନ୍ତ, ଏ ଦୁଇ ନାମ ଜ୍ୟେଷ୍ଠ ମାସର । ଏ ଦୁହେଁ
 ପୁଂଳିଙ୍କ ।
 ୧୯୫ । ଶୁତ, ଆଷାତ୍ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇନାମ ଆଷାତ୍ ମାସର ।
 ୧୯୬ । ଶ୍ରାବଣ, ନଭୟୁକ୍ତ, ଶ୍ରାବଣିକ, ଏ ତନ ନାମ ଶ୍ରାବଣ ମାସର ।
 ଏମାନେ ପୁଂଳିଙ୍କ ।
 ୧୯୭ । ନଭୟୁକ୍ତ, ପ୍ରୋଷ୍ଠପଦ, ଭାଦ୍ର, ଭାଦ୍ରପଦ, ଏ ଗୁରନାମ ଭାଦ୍ର
 ମାସର । ଏମାନେ ପୁଂଳିଙ୍କ ।
 ୧୯୮ । ଆଶ୍ଵିନ, ଶିଶି, ଅଶ୍ୟକୁ, ଏ ତନ ନାମ ଆଶ୍ଵିନ ମାସର ।
 ଏମାନେ ପୁଂଳିଙ୍କ ।
 ୧୯୯ । କାର୍ତ୍ତିକ, ବାହୁଲ, ଉତ୍ସ କାର୍ତ୍ତିକକ, ଏ ଗୁର ନାମ
 କାର୍ତ୍ତିକ ମାସର । ଏମାନେ ପୁଂଳିଙ୍କ ।
 ୨୦୦ । ହିମ ଉତ୍ସକୁ ହେମନ୍ତ କହ । ଏହା ପୁଂଳିଙ୍କ ।
 ୨୦୧ । ଶିଶିର ଉତ୍ସକୁ ଶିଶିର କହ । ଏହା ପୁଂ ଓ ଜ୍ଞାବଳିଙ୍କ ।

- ୧୦୭ | ବସନ୍ତ ପୁଷ୍ପମୟୁଃ ସୁରଭି ୧୦୯ ଗ୍ରୀଷ୍ମ ଉଷ୍ଣକଃ ।
ନିଦାର ଉଷ୍ଣୋପଗମ ଉଷ୍ଣ ଉଷ୍ଣାଗମସ୍ତପଃ ।
- ୧୦୮ ସ୍ଥିପ୍ତାଂ ପ୍ରାକୃତ୍ ସ୍ଥିପ୍ତାଂ ଭୂମି ବର୍ଷା ୧୦୯ ରୂର୍ଥ ଶରତସ୍ଥିପ୍ତାମ୍
ଷତମୀ ରତବଃ ଦୁଃସି ମାଗାଗନାଂସୁଗୋଃ ସମାତ ।
- ୧୦୯ ସମ୍ବସରେ ବହରେଖଙ୍ଗେ ହାୟନୋଧ୍ୱାଶରତ୍ ସମାଃ ॥
- ୧୧୦ ମାସେନ ସ୍ଥାଦତ୍ତର ରାତଃ ଘେବୋ ୧୧୦ ବର୍ଷଣା ଦେବତଃ ।
- ୧୧୧ ଦେବେୟଗସହସ୍ର ହେ ବ୍ରାହ୍ମଃ ୧୧୦ କଳୌତୁତୋନୃତୀମ୍ ॥
-
- ୧୦୯ | ବସନ୍ତ ପୁଷ୍ପମୟୁ ସୁରଭି, ଏ ତିନିନାମ ବସନ୍ତ ଉଚ୍ଚର । ଏ
ଦୁହେଁ ପୁଂଲଙ୍ଗ ।
- ୧୦୧ | ଗ୍ରୀଷ୍ମ, ଉଷ୍ଣକ, ନିଦାର, ଉଷ୍ଣୋପଗମ, ଉଷ୍ଣ, ଉଷ୍ଣାଗମ, ଉପ,
ଏ ସାତ ନାମ ଗ୍ରୀଷ୍ମ ରତ୍ନ । ଏମାନେ ପୁଂଲଙ୍ଗ ।
- ୧୦୮ | ପ୍ରାକୃତ୍ ସ୍ଥି), ବର୍ଷା (ନିତ୍ୟ ବହୁବରନ) ସ୍ଥି ଏ ଦୁଇ ନାମ
ବର୍ଷା ରତ୍ନ ।
- ୧୦୯ | ଶରତ ରତ୍ନ ନାମ ଶରତ୍, ଏହା ସ୍ଥିଲଙ୍ଗ ।
- ୧୦୧ | ସମ୍ବସର, ବହର, ଅକ ଏମାନେ ପୁଂଲଙ୍ଗ । ହାୟନ
(ପୁଂ କ୍ଲୀ), ଶରତ୍, ସମା (ସ୍ଥି). ଏ ଛଅ ନାମ ଦର୍ଶର ।
- ୧୦୭ | ନନ୍ଦୁଷ'ମାନଙ୍କର ଏକ ମାସରେ ପିତୃଙ୍କର ଅହୋରାତ୍ମ ହୃଦ ।
ଏହା ପୁଂଲଙ୍ଗ ।
- ୧୦୮ | ମନୁଷ୍ୟମାନଙ୍କର ଏକ ବର୍ଷରେ ଦେବତାମାନଙ୍କର
ଅହୋରାତ୍ମ ହୃଦ । ଏହା ପୁଂଲଙ୍ଗ ।
- ୧୦୯ | ଦେବତାମାନଙ୍କର ଦୁଇସହସ୍ର ସୁଗରେ ବ୍ରାହ୍ମଙ୍କର
ଅହୋରାତ୍ମ ହୃଦ । ପୁଂଲଙ୍ଗ ।
- ୧୧୦ | ବ୍ରାହ୍ମଙ୍କର ଗୋଟିଏ ଦିନ ଗୋଟିଏ ବସିରେ ମନୁଷ୍ୟ-
ମାନଙ୍କର ଦୁଇ କଳ୍ପ ହୃଦ । ଏହା ପୁଂଲଙ୍ଗ ।

- ୧୧୧ ମନୁନ୍ତରନ୍ତୁ ଦିବ୍ୟାନାଂ ସୁଜାନାମେକସପ୍ତତିଃ ।
- ୧୧୨ ସମ୍ବର୍ତ୍ତଃ ପ୍ରଳୟଃ କଳ୍ପ କ୍ଷୟଃ କଳ୍ପାନ୍ତ ଇତ୍ୟପି ।
ଇତି ସ୍ଵର୍ଗବର୍ଗେ ତଃଷ୍ଠୟଃ ପରିଚେଦଃ ।

ତୃର୍ଥଃ ପରିଚେଦଃ

ପାପାଦ ବର୍ଗଃ

- ୧୧୩ ଅସୀ ପଙ୍କଃ ପୁମାନ୍ ପାପ୍ତା ପାପଃ କଳ୍ପୁ-କଳ୍ପୁଷ୍ମ ।
କଳ୍ପଃ ବୃଜନେନୋଘମଂଫୋ-ଦୁରିତଦୁଷ୍ଟ ତମ ॥
- ୧୧୪ ସାତମୀମସ୍ତିପ୍ତାଂ ପୁଣ୍ୟ ଶ୍ରେୟୁଷୀ ସୁକୃତଃ ବୃଷ୍ଟଃ ।
- ୧୧୫ ମୁଦ୍ରପ୍ରିତିଃ ପ୍ରମୋଦୋ ହର୍ଷ-ପ୍ରମୋଦାମୋଦସମ୍ବନ୍ଧାଃ ।
ସଧାନନ୍ଦଥୁରାନନ୍ଦଃ ଶମ୍ଭ ଶାତ ସୁଖାନ ଚ ।

-
- ୧୧୬ | ଦେବତାମାନଙ୍କର ଏକସ୍ତର ସୁଗରେ ଏକ ମନୁନ୍ତର ହୃଦ ।
ଏହା କ୍ଲୀ ବଳଙ୍ଗ ।
- ୧୧୭ | ସମ୍ବର୍ତ୍ତ, ପ୍ରଳୟ, କଳ୍ପ, କ୍ଷୟ, କଳ୍ପନ, ଏ ପାଞ୍ଚନାମ
କଳ୍ପର । ଏମାନେ ପୁଂଲଙ୍ଗ ।
- ୧୧୮ | ପଙ୍କ (ପୁଂ କ୍ଲୀ), ପାପୁନ୍ (ପୁଂ), ପାପ, କଳ୍ପ, କଳ୍ପି,
କଳ୍ପଃ, ବୃଜନ, ଏନସ୍, ଅସ୍, ଅହଂସ, ଦୁରିତ, ଦୁଷ୍ଟତ,
ଏ ବାର ନାମ ପାପର । ଏମାନେ କ୍ଲୀ ବଳଙ୍ଗ ।
- ୧୧୯ | ଧର୍ମ (ପୁଂ, କ୍ଲୀ), ପୁଣ୍ୟ, ଶ୍ରେୟୁସ୍, ସୁକୃତ (କ୍ଲୀ), ବୃଷ୍ଟ
(ପୁଂ) ଏ ପାଞ୍ଚନାମ ଧର୍ମର ।
- ୧୨୦ | ମୁଦ, ପ୍ରୀତି, (ସ୍ଥି) ପ୍ରମଦ, ହର୍ଷ, ପ୍ରମୋଦ, ଆମୋଦ,
ସମ୍ବନ୍ଧ, ଆନନ୍ଦଥୁ, ଆନନ୍ଦ (ପୁଂ) ଶମ୍ଭନ୍, ଶାତ, ସୁଖ
(କ୍ଲୀ) ଏ ବାର ନାମ ଆନନ୍ଦର ।

- ୨୧୪ | ଶୁଃ-ଶ୍ରେୟସ ଶିବଂ ଉଦ୍ଧୁଂ କଲ୍ପାଣଂ ମଙ୍ଗଳଂ ଶୁଭମ ।
ଭାବୁକଂ ଉଦିକଂ ଉଦ୍ଧୁଂ କୁଶଳଂ ଷେମ ମସି ପ୍ରାମ ।
ଶପ୍ତଂ ୨୧୭ ରୂପ ସିଷ୍ଟୁତ୍ରବେଖ ପାପଂ ପୁଣ୍ୟ ସୁଖାଦି ଚ ।
୨୧୮ | ମରଜିକା ମରଜିକା ପ୍ରକଟ ମୁକୁତଜିଜେ ।
୨୧୯ | ପ୍ରଶପ୍ନବାଚକାନ୍ୟ ମୁନ୍ୟସ୍ଥ ଶୁଭବହୋ ବିଧା ॥
୨୨୦ | ଦେବଂ ଦିଷ୍ଟଂ ଭାଗଧେୟ ଭଗ୍ୟ ସ୍ଥାନ୍ୟତିର୍ଥଃ ।
୨୨୧ | ହେତୁର୍ମା କାରଣ ବାଜଂ ୨୨୨ ନିଦାନ ଆଦିକାରଣମ୍ ।
୨୨୩ | ଷେଷଜ୍ଞ ଆସା ପୁରୁଷ ୨୨୦ ପ୍ରଧାନ ପ୍ରକୃତିଶୀଘ୍ରମ୍ ।
- ୨୨୪ | ଶୁଃ-ଶ୍ରେୟସ, ଶିବ, ଉଦ୍ଧୁ କଲ୍ପାଣ, ମଙ୍ଗଳ, ଶୁଭ, ଭାବୁକ,
ଉଦିକ, ଉଦ୍ଧୁ, କୁଶଳ, (କୁଳ), ଷେମ (ପୁଂ ଓ କୁଳ) ଶପ୍ତ
(କୁଳ) ଏ ହାତର ନାମ କୁଶଳର ।
- ୨୨୫ | ପାପ, ପୁଣ୍ୟ, ସୁଖ ଓ ମଙ୍ଗଳବାଚକ ଶବମାନେ ବିଶେଷଣ
ହେଲେ ସିଲିଙ୍ଗ ହୁଅନ୍ତି ।
- ୨୨୬ | ମରଜିକା, ମରଜିକା (ସୀ), ପ୍ରତଣ (କୁଳ), ଉଦ୍ଧର, ତଳିଜ
(ପୁଂ) ଏ ପାଞ୍ଚନାମ ପ୍ରଶନ୍ତ ବାଚକର ।
- ୨୨୭ | ଶୁଭକାରକ ବିଧାକ ଅୟ ବୋଲୁଯାଏ । ଏହା ପୁଂଲିଙ୍ଗ ।
- ୨୨୮ | ଦେବ, ଦିଷ୍ଟ, ଭାଗଧେୟ, ଭଗ୍ୟ (କୁଳ), ନିଯୁତି ସୀ,
ବିଧ (ପୁଂ) ଏ ଛଅ ନାମ ଭଗ୍ୟର ।
- ୨୨୯ | ହେତୁ (ପୁଂ), କାରଣ, ବାଜ (କୁଳ) ଏ ତନ ନାମ
କାରଣର ।
- ୨୩୦ | ନିଦାନ, ଆଦିକାରଣ ଏ ଦୁଇ ନାମ ଆଦିକାରଣର । ଏ
ଦୁଇଁ କୁଳ ବିଲିଙ୍ଗ ।
- ୨୩୧ | ଷେଷଜ୍ଞ, ଆସନ, ପୁରୁଷ ଏ ତନ ନାମ ଆସାର । ଏମାନେ
(ପୁଂ) ।
- ୨୩୨ | ପ୍ରଧାନ (କୁଳ), ପ୍ରକୃତି (ସୀ) ଏ ଦୁଇନାମ ପ୍ରକୃତିର ।

- ୨୩୩ | ବିଶେଷଣ କାଳକୋଳିବୟା ୨୩୪ ଶୁଣାଃ ସହିଂ ରଜସ୍ୟମଃ ।
୨୩୫ | ଜନୁଜ ନନଜନାନ ଜନିରୁପୃତିରୁଭବଃ ।
୨୩୬ | ପ୍ରାଣୀ ତୁ ଚେତନୋ ଜନୀ ଜନ୍ମଜ ନୁଃ ଶଶରଣଃ
୨୩୭ | ଜାତି ଜାତିପ ସ ମାନ୍ୟ ୨୩୮ ବ୍ୟକ୍ତିପୁଣ୍ୟ ପୃଥଗାସ୍ତିତା ।
୨୩୯ | ତିର୍ତ୍ତ ତୁ ଚେତୋ ଦୁଦୟ ସ୍ଵାନ୍ତ ଦୁନ୍ତାନସ ମନଃ ।
୨୪୦ | ବୁଦ୍ଧିମେଷା ଧୃଷଣ ଧୀଃ ପ୍ରଜା ଶେମୁଷୀ ମନଃ ।
ପ୍ରେଷୋପଳକ ଧୃଷିତ ସମ୍ବିତ ପ୍ରତି ପଜ୍ଞାପ୍ତି ଚେତନାଃ ॥
୨୪୧ | ଧୀର୍ଯ୍ୟାରଣାବିଶ ମେଧା ୨୪୨ ସଙ୍କଳଃ କର୍ମମାନସମ ॥

- ୨୪୩ | କାଳିକ ବିଶେଷର ନାମ ଅବୟା । ଏ ସୀଲିଙ୍ଗ ।
- ୨୪୪ | ସହି, ରଜସ, ତମ୍ୟ, ଏ ତନିରୁଣେସ୍ୟର, ଏମାନେକୀବିଲିଙ୍ଗ ।
- ୨୪୫ | ଜନୁ, ଜନନ, ଜନ୍ମନ (କୁଳ); ଜନ ଉପ୍ତି (ସୀ), ଉଭବ
(ପୁଂ) ଏ ଛଅ ନାମ ଉପ୍ତିର ।
- ୨୪୬ | ପ୍ରାଣିନ୍, ତେତନ୍, ଜନ୍ମନ୍, ଜନ୍ମ, ଜନ୍ୟ, ଶଶରନ୍ ଏ
ଛଅନାମ ପ୍ରାଣିର । ଏମାନେ ପୁଂଲିଙ୍ଗ ।
- ୨୪୭ | ଜାତି (ସୀ) ଜାତ; ସାମାନ୍ୟ(କୁଳ), ଏ ତନ ନାମ ଜାତ ବା
ପ୍ରକାରର ।
- ୨୪୮ | ବ୍ୟକ୍ତି, ପୃଥଗାସ୍ତିତା ଏ ଦୁଇ ନାମ ବ୍ୟକ୍ତିର । ଏ ଦୁହଁ
ସୀଲିଙ୍ଗ ।
- ୨୪୯ | ବୁଦ୍ଧି, ମନୀଷା, ଧୃଷଣ, ଧୀ, ପ୍ରଜା, ଶେମୁଷୀ, ମନି, ପ୍ରେଷା
ଉପଲବ୍ଧ ତିର୍ତ୍ତ, ସମ୍ବିତ, ପ୍ରତିପତ୍ତି, ଜ୍ଞାପ୍ତି, ଚେତନା ଏ
ଗତି ନାମ ବୁଦ୍ଧିର । ଏମାନେ ପୁଂଲିଙ୍ଗ ।
- ୨୫୦ | ଧୀର୍ଯ୍ୟାରଣାବିଶ ବୁଦ୍ଧିକ ମେଧା କୁଣ୍ଡାଯାଏ । ଏହା ସୀଲିଙ୍ଗ ।

୨୩୮ ଚିତ୍ରଗ୍ରେଗେ ମନସ୍ତାର ୨୩୯ ରଚୀ ସଂଖ୍ୟା ବିରୁଦ୍ଧଣା ॥
 ୨୩୯ ଅଧ୍ୟାହାରସ୍ଵର୍କ ଉତ୍ତର ୨୩୦ ବିଚିକିତ୍ତା ତୁ ସଂଶୟ ॥
 ସନ୍ଦେହଦ୍ୱାପରୌ ଶୁଥ ୨୩୧ ସମୌ ନିର୍ଣ୍ଣୟନିଶ୍ଚିହ୍ନଘୋଁ ॥
 ୨୪୦ ମିଥ୍ୟାଦୃଷ୍ଟିର୍ଣ୍ଣିକତା ୨୪୧ ବ୍ୟାପାଦୋତ୍ତ୍ରୋହତନନ୍ମ ।
 ୨୪୨ ସମୌ ସିଙ୍ଗାନୌ ୨୪୩ ଭ୍ରାନ୍ତମିଥ୍ୟମତିଭ୍ରମ ।
 ୨୪୪ ସମ୍ବିଦାଗୁଣ ପ୍ରତିଜ୍ଞାନ ନିଯମାଶ୍ରବସଂଶ୍ରବା ।
 ଆଜୀକାରଭ୍ୟପଗମ ପ୍ରତିଶ୍ରବସମାଧମ୍ବ ।

୨୪୫ । ମାନସ କର୍ମକୁ ସଙ୍କଳ୍ପ କହି, ଏହା ପୁଣିଙ୍ଗ ।
 ୨୪୬ । ଚିତ୍ରଗ୍ରେଗ ମନସ୍ତାର ଏ ଦୁଇ ନାମ ମନସୁରର । ଏ ଦୁହେଁ
 ପୁଣିଙ୍ଗ ।
 ୨୪୭ । ରଚୀ, ସଂଖ୍ୟା, ବିରୁଦ୍ଧଣା ଏ ତିନି ନାମ ରଚୀ । ବା ବିବେ-
 ଚନାର । ଏମାନେ ସ୍ମୀଳିଙ୍ଗ ।
 ୨୪୮ । ଅଧ୍ୟାହାର, ରଚୀ ଉଚ୍ଛବ ଏ ତିନି ନାମ ରଚକର । ଏମାନେ
 ପୁଣିଙ୍ଗ ।
 ୨୪୯ । ବିଚିକିତ୍ତା (ସ୍ତ୍ରୀ), ସଂଶୟ । ସନ୍ଦେହ, ଦ୍ୱାପର ଏ ଶୁରୁ ନାମ
 ସନ୍ଦେହର । ଏମାନେ ପୁଣିଙ୍ଗ ।
 ୨୫୦ । ନିର୍ଣ୍ଣୟ ନିଶ୍ଚିହ୍ନ ଏ ଦୁଇନାମ ନିଶ୍ଚିହ୍ନର । ଏ ଦୁହେଁ ପୁଣିଙ୍ଗ
 ୨୫୧ । ମିଥ୍ୟାଦୃଷ୍ଟି, ନାତ୍ରିକତା, ଏ ଦୁଇ ନାମ ନାତ୍ରିକତାର ଏ
 ଦୁହେଁ ହିଲିଙ୍ଗ ।
 ୨୫୨ । ବ୍ୟାପାଦ, ତ୍ରୋହତନନ (କ୍ଲା) ଏ ଦୁଇ ନାମ ପରହିଂସା
 ଚନାର ।
 ୨୫୩ । ସିଙ୍ଗାନ୍ତ-ରକ୍ଷାନ୍ତ ଏ ଦୁଇ ନାମ ସିଙ୍ଗାନ୍ତର । ଏ ଦୁହେଁ ପୁଣିଙ୍ଗ ।
 ୨୫୪ । ଭ୍ରାନ୍ତ ମିଥ୍ୟମତି (ସ୍ତ୍ରୀ)-ଭ୍ରମ (ୟୁ), ଏ ତିନିନାମ ଭ୍ରାନ୍ତର ।
 ୨୫୫ । ସମ୍ବିଦ, ଅଗ୍ର (ସ୍ତ୍ରୀ), ପ୍ରତିଜ୍ଞାନ (କ୍ଲା), ନିଯମ, ଆଶ୍ରବ
 ପଂଶୁବ, ଅଙ୍ଗକାର, ଅଭ୍ୟପଗମ, ପ୍ରତିଶ୍ରବ, ସମାଧ ଏମାନେ
 ପୁଣିଙ୍ଗ । ଏ ଦଶନାମ ଆଜୀକାରର ।

୨୫୬ ମୋଷୋଧୀ ୨୫୭ ଜ୍ଞାନମନ୍ୟତ ୨୫୮ ବିଜ୍ଞାନ ।
 ଶ୍ରୀନୃତୀଶ୍ଵରେ ।
 ୨୫୯ ମୁକ୍ତି କୌବଲୀ ନିବାଶ ଶ୍ରେଵୋନିଶିଶ୍ରେଵସାମୁତ୍ତମ ॥
 ମୋଷୋଧପବର୍ଗୀ ୨୫୯୫ଥାଜ୍ଞନମବଦ୍ୟାହମୁତ୍ତିଶ୍ରେଵୀମ୍ ।
 ୨୬୦ ରୂପ ଶବ୍ଦ ଗନ୍ଧରସପୂର୍ଣ୍ଣାଶ୍ଵ ୨୫୧-ହୃଷୀକ ବିଷୟିନ୍ଦ୍ରୀମ୍ ।
 ୨୬୧ କମେନ୍ଦ୍ର ପୁନ୍ତ୍ର ପାଦ୍ୟାଦି ୨୫୨ ମନୋନେଶାଦି ଧୀନ୍ଦ୍ରୀମ୍ ॥

୨୬୨ । ମୋଷ୍ଟବିଷୟିକା ବୁଦ୍ଧି କି ଧୀ କହି । ଏହା ସ୍ମୀଳିଙ୍ଗ ।
 ୨୬୩ । ଦିଟପଟାଦି ସାଧାରଣ ବୋଧକ ଜ୍ଞାନ (କ୍ଲା) କହି ।
 ୨୬୪ । ଶ୍ରୀନୃତୀ ବିଷୟକ ବୁଦ୍ଧି କି ବିଜ୍ଞାନ କହି, ଏହା କ୍ଲା ବିଲିଙ୍ଗ ।
 ୨୬୫ । ମୁକ୍ତି (ସ୍ତ୍ରୀ), କୌବଲୀ, ନିବାଶ, ଶ୍ରେଵସ, ନିଶ୍ଚେଷ୍ୟ,
 ଅମୃତ (କ୍ଲା) ମୋଷ୍ଟ, ଅପବର୍ଗ (ୟୁ) ଏ ଆଠନାମ ମୁକ୍ତର ।
 ୨୬୬ । ଅଜ୍ଞାନ (କ୍ଲା), ଅବଦ୍ୟା, ଅହମ୍ବନ୍ତି (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ତିନି ନାମ
 ଅଜ୍ଞାନର ।
 ୨୬୭ । ବିଷୟ, ଗୋଚର, ରତ୍ନ-ସ୍ଵାର୍ଥ (ୟୁଂ), ଏହି ତିନୋଟି ଶବ୍ଦ
 ସମ୍ବାଦମେ ଚଷ୍ଟ, କର୍ମ, ନାସିକା, ଜହା ଓ ଭକ୍ତ ଏହି
 ପଞ୍ଚେନ୍ଦ୍ରୀମୁଗ୍ରାହ୍ୟ, ରୂପ, ଶବ୍ଦ, ଗନ୍ଧ, ରସ, ପ୍ରଶ୍ନ, ଏହି
 ପଞ୍ଚବସ୍ତ୍ରର ବୁଝାଏ । ରୂପ (କ୍ଲା) ଶବ୍ଦ, ଗନ୍ଧ, ରସ,
 ପ୍ରଶ୍ନ (ୟୁଂ) ।
 ୨୬୮ । ହୃଷୀକ, ବିଷୟିନ୍ ରତ୍ନ-ସ୍ଵ ଏ ତିନି ନାମ ରତ୍ନ-ସ୍ଵର ।
 ଏମାନେ କ୍ଲା ବିଲିଙ୍ଗ ।
 ୨୬୯ । ପାଦ୍ୟ, ଉପଶ୍ଚ, ପାଦି ପାଦ, କାକ୍ୟ ଏହି ପଞ୍ଚ ରତ୍ନ-ସ୍ଵର
 କମେନ୍ଦ୍ର ସ୍ଵ କୁହାଯାଏ । ଏହା କ୍ଲା ବିଲିଙ୍ଗ ।
 ୨୭୦ । ମନ, ଚଷ୍ଟ, କର୍ମ, ଜହା, ଭକ୍ତ, ନାସିକା ଏହି ଷତ୍ରେନ୍ଦ୍ରୀମୁକ୍ତ
 ଧୀନ୍ଦ୍ର ସ୍ଵ କହି । ଏହା କ୍ଲା ବିଲିଙ୍ଗ ।

୧୪୪ | ବିମର୍ଦ୍ଦୋତ୍ଥେ ପରମଳୋ ଗନ୍ଧେ ଜନମନୋହରେ ।
 ୧୪୫ | ଆମୋଦଃ ସୋହିନର୍ଦ୍ଦାଶ ବାର୍ଯ୍ୟଲିଙ୍ଗମାଗୁଣାତ୍ ।
 ୧୪୬ | ତୁବରସ୍ତୁ କଷାପ୍ୟୋହସୀ ୧୪୭ ମଧୁରେ ଲବଣୀ କଟ୍ଟେ ।
 ତିକୋମ୍ଲକ୍ଷ୍ମୀ ରସାୟ ପୂର୍ବୀ ତଦକ୍ଷ୍ମୀ ଷଢ଼ମୀ ସିଷ୍ମୀ ॥
 ୧୪୮ | ସମାକର୍ଷୀ ତୁ ନିର୍ବିଶ ଶା ୧୪୯ ସୁରକ୍ଷାଶତପଣଃ ।
 ୧୫୦ | ପୃତିଗନ୍ଧୁ ଦୁର୍ଗନ୍ଧେ ୧୫୧ ବିସ୍ମୁଂଧ୍ୟାଦାମଗନ୍ଧ ପତ୍ର ।

୧୫୨ | ତିମର୍ଦ୍ଦନ ଉତ୍ଥତ ଜନମନୋହାଶ ଗନ୍ଧକୁ ପରମଳ କହି
 ଏହା ପୁଂଲିଙ୍ଗ ।
 ୧୫୩ | ଅତି ମନୋହାଶ ଗନ୍ଧକୁ ଆମୋଦ କହି । ଏହା ପୁଂଲିଙ୍ଗ ।
 ୧୫୪ | ତୁବର (ପୁର), କଷାପ୍ୟ, (କୁ, ପୁର) ଏ ଦୁରନାମ କଷାପ୍ୟ ରସର
 ୧୫୫ | କଷାପ୍ୟ ମଧୁର, ଲବଣ, କଟ୍ଟିକ୍ଷ୍ମୀ, ଅମ୍ଲ ଏମାନେ ପୁଂଲିଙ୍ଗ,
 ଏମାନକୁ ଷଡ଼ରସ କୁହାଯାଏ । ଏ ଛାଅଗୋଟି ଶବ୍ଦ
 ବିଶେଷଣ ହେଲେ ସିଲିଙ୍ଗ ହୁଅନ୍ତି ।
 ୧୫୬ | ସମାକର୍ଷନ, ନିହାରିନ୍ ଏ ଦୁରନାମ ଅତି ଦୁରଗାମୀ ଗନ୍ଧର ।
 ଏ ଦୁହେଁ ସ୍ଥିଲିଙ୍ଗ ।
 ୧୫୭ | ସୁରଭି ଦ୍ରାଶବର୍ପଣ, ରଷ୍ଟ୍ରଗନ୍ଧ, ସୁଗନ୍ଧ ଏ ରୂପ ନାମ
 ସୁଗନ୍ଧର । ଏମାନେ ସ୍ଥିଲିଙ୍ଗ ।
 ୧୫୮ | ଅମୋଦିନ୍, ମୁଖବାସନ୍, ଏ ଦୁରନାମ ମୁଖବାସ ଜନକ
 ଗନ୍ଧର । ଏ ସ୍ଥିଲିଙ୍ଗ ।
 ୧୫୯ | ପ୍ରତିଗନ୍ଧ, ଦୁର୍ଗନ୍ଧ ଓ ଦୁରନାମ ଦୁର୍ଗନ୍ଧର । ଏହୁହେଁ ସ୍ଥିଲିଙ୍ଗ
 ୧୬୦ | ବିସ୍ମୁ, ଆମଗନ୍ଧନ ଏଦୁଇ ନାମ ଚିତାଧୂମ ଗନ୍ଧର । ଏ ଦୁହେଁ
 କୁ ବିଲିଙ୍ଗ ।

୧୬୧ | ଶୁକ୍ଳ-ଶୁଭ୍ର-ଶୁତ୍ର-ଶୈଶବ-ଶୈତାନାଶୁତ୍ର ।
 ଅବଦାତଃ ସିତୋ ଗୌରେ ବଳଶୋ ଧବଳୋହଞ୍ଜୁ ନଃ ।
 ୧୬୨ | ହରିଶୀ ପାଣ୍ଡୁରଃ ପାଣ୍ଡୁ ୧୬୩ ଶାଷତପାଣ୍ଡୁ ସ୍ତୁ ଧସରଃ ॥
 ୧୬୪ | କୃଷ୍ଣେ ମାଲାସିତ-ଶ୍ୟାମ-କାଳ-ଶ୍ୟାମଳ-ମେତକାଃ ।
 ୧୬୫ | ପାତୋ ଗୌରେ ହରିଦ୍ଵାରଃ ୧୬୬ ପାଲଶୋ ହରିତୋ ହରିତ
 ୧୬୬ | ଗୋହିତୋ ଲୋହିତୋ ରକ୍ତଃ ଶୋଶଃ କୋଶନଦକ୍ଷବିଃ ।
 ୧୬୭ | ଅବ୍ୟକ୍ତରାଗତ୍ତ୍ଵରୁଣଃ ୧୬୮ ଶୈତରକ୍ଷୁପୁ ପାଠଳଃ ।
 ୧୬୯ | ଶ୍ୟାବଃ ସଥାକ୍ଷପିଶୋ ୧୭୦ ଧୂମଧୂମଲୋ କୃଷ୍ଣମେହିତେ ।

୧୭୦ | ଶୁକ୍ଳ, ଶୁଭ୍ର, ଶୁତ୍ର, ଶୈଶବ, ଶୈତାନାଶୁତ୍ର, ପାଣ୍ଡୁର,
 ଅବଦାତ, ସିତ, ଗୌର, ବଳଶ, ଧର୍ବଳ, ଅଞ୍ଜୁନ, ଏ ବାର
 ନାମ ଶୁକ୍ଳର । ଏମାନେ ପୁଂଲିଙ୍ଗ ।
 ୧୭୧ | ହରିଶ ପାଣ୍ଡୁ ପାଣ୍ଡୁ ଏ ତନ ନାମ ପାଣ୍ଡୁ ବର୍ଣ୍ଣର ।
 ଏମାନେ ପୁଂଲିଙ୍ଗ ।
 ୧୭୨ | ଶିଷ୍ଟର ପାଣ୍ଡୁ ବର୍ଣ୍ଣକୁ ଧୂପର କହି । ଏହା ପୁଂଲିଙ୍ଗ ।
 ୧୭୩ | କୃଷ୍ଣ, ମାଲ, ଅସିତ, ଶ୍ୟାମ, କାଳ, ଶ୍ୟାମଳ, ମେତକ
 ଏ ସାତ ନାମ କୃଷ୍ଣବର୍ଣ୍ଣର । ଏମାନେ ପୁଂଲିଙ୍ଗ ।
 ୧୭୪ | ପାତ, ଗୌର, ହରିଦ୍ଵାର ଏ ତନ ନାମ ପାତବର୍ଣ୍ଣର ।
 ଏମାନେ ପୁଂଲିଙ୍ଗ ।
 ୧୭୫ | ପଲଶ, ହରିତ, ହରିତ ଏ ତନ ନାମ ହରିତ ବର୍ଣ୍ଣର ।
 ଏମାନେ ପୁଂଲିଙ୍ଗ ।
 ୧୭୬ | ଗୋହିତ, ଲୋହିତ, ରକ୍ତ, ଶୋଶ, କୋଶନଦକ୍ଷବି ଏ ପାଞ୍ଚ
 ନାମ ରକ୍ତବର୍ଣ୍ଣର । ଏମାନେ ପୁଂଲିଙ୍ଗ ।
 ୧୭୭ | କୃଷ୍ଣମେହିତ ମିଶ୍ରିତ ବର୍ଣ୍ଣକୁ ଅରୁଣ କହି । ଏହା ପୁଂଲିଙ୍ଗ ।
 ୧୭୮ | ଶୈତରକ୍ଷୁ ମିଶ୍ରିତ ବର୍ଣ୍ଣକୁ ପାଠଳ କହି । ଏହା ପୁଂଲିଙ୍ଗ ।
 ୧୭୯ | ଶ୍ୟାବ, କପିଶ ଏ ଦୁରନାମ କୃଷ୍ଣପାତ ମିଶ୍ରିତ ବର୍ଣ୍ଣର । ଏ
 ଦୁହେଁ ପୁଂଲିଙ୍ଗ ।

୨୬୪ କଡ଼ାରଃ କପିଳଃ ପିଙ୍ଗରିଶଙ୍କୀ କଦୁ ପିଙ୍ଗଲୋ ।
 ୨୬୫ ତିମ୍ବଂ କର୍ମୀରକଳୁଷଣରକେତାଶ୍ଚ କର୍ବୁ ରେ ।
 ଗୁଣେ ଶୁକ୍ଳାଦୟୁଃ ପୁଣି ଗୁଣି ଲଜାୟୁ ରଦ୍ବନ୍ଧଃ ॥

ରତ୍ନ ସୁର୍ଗବର୍ଗେ ରତ୍ନର୍ଥଃ ପରିଚେଦଃ ।

ପଞ୍ଚମଃ ପରିଚେତ୍ତଃ

ଶକାଦି ବର୍ଗ

୨୬୬ ବ୍ରାହ୍ମା ତୁ ଭରଣ ଭାଷା ଗୀବାର୍ଗବାଣୀ ସରସ୍ଵତୀ ।
 ୨୬୭ ବ୍ୟାହାର ଉକ୍ତିଲପିତଃ ଭାଷିତଃ ବଚନ ବରଃ ।
 ୨୬୮ ଅପତ୍ରୁଂଶୋଧପଶ୍ଚ ୨୬୯ ସ୍ୟାକ୍ଷାତେ ଶବ୍ଦ୍ୟୁ ବାଚକଃ ।
 ୨୭୦ । ଧୂମ, ଧୂମଳ ଏ ଦୁଇ ନାମ କୃଷ୍ଣନେହିତ ମିଶ୍ରିତ ବର୍ଣ୍ଣର ।
 ଏ ଦୁହେଁ ପୁଂଲଙ୍ଗ ।
 ୨୭୧ । କଡ଼ାର, କପିଳ, ପିଙ୍ଗ, ମିଶଙ୍କ, କଦୁ, ପିଙ୍ଗଲ ଏ ଛଅ
 ନାମ ମଳପାଇ ମିଶ୍ରିତ ବର୍ଣ୍ଣର । ଏମାନେ ପୁଂଲଙ୍ଗ ।
 ୨୭୨ । ତିମ୍ବ (କ୍ଲୀ), କର୍ମୀର, କଳୁଷ, ଶବଳ, ଏତ, କଷ୍ଟୁର
 ଏମାନେ ପୁଂଲଙ୍ଗ । ଏ ଛଅ ନାମ ନାମାପ୍ରକର ମିଶ୍ରିତ
 ବର୍ଣ୍ଣର । ଶୁକ୍ଳାଥି ବିଶେଷଣ ହେଲେ ସୀଳିଙ୍ଗ ହୁଅନ୍ତି ।

— — —

୨୭୩ । ବ୍ରାହ୍ମା, ଭରଣ, ଭାଷା, ଗିର, ବାର, ବାଣୀ, ସରସ୍ଵତୀ
 ଏ ସାତ ନାମ ସରସ୍ଵତିଙ୍କର । ଏମାନେ ସୀଳିଙ୍ଗ ।
 ୨୭୪ । ବ୍ୟାହାର (ପୁଂ) ଉକ୍ତ (ସ୍ତ୍ରୀ), ଲପିତ, ଭାଷତ, ବଚନ,
 ବଚସ୍ ଏମାନେ କ୍ଲୀ ବିଲଙ୍ଗ । ଏ ଛଅନାମ ବାକ୍ୟର ।
 ୨୭୫ । ଅପତ୍ରୁଂଶ, ଅପଶଙ୍କ ଏ ଦୁଇନାମ ଅହସ୍ତୁତ ବାକ୍ୟର । ଏ
 ଦୁହେଁ ପୁଂଲଙ୍ଗ ।
 ୨୭୬ । ଶାଶ୍ଵୀପୁ ଏ ଶବ୍ଦକୁ ବାଚକ କହ । ଏହା ପୁଂଲଙ୍ଗ ।

ପ୍ରଥମକାଣ୍ଡେ ସୁର୍ଗବର୍ଗଃ

୨୮୦ ତିତ୍ୱସୁବନ୍ଦରେଯୋ ବାକ୍ୟଃ ଦିଘ୍ୟା ବା କାରକାନ୍ତିତା ।
 ୨୮୧ ଶୁତଃ ସ୍ତ୍ରୀ ବେଦ ଆମ୍ନାୟ ୨୮୨ ସ୍ଵାଧୀଧମେୟ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟଃ
 ୨୮୩ ସ୍ଵିଦ୍ୟାମୃତ୍ତିଷ୍ଠାନକୁ ସାମନଜୁଷୀ ୨୮୪ ଉତ୍ତି ବେଦାସ୍ତ୍ଵସ୍ତ୍ଵୀ ।
 ୨୮୪ ଶିଷ୍ଟେତ୍ୟାଦିଶୁତେରଙ୍ଗ ୨୮୫ ମୌକାରପଣବୌ ସମୌ
 ୨୮୫ ଉତ୍ତିହାସ ପୂର୍ବବୃତ୍ତ ୨୮୬ ମୁଦ୍ରାଶ୍ଵଦ୍ୟାସ୍ତ୍ଵୋ ସ୍ଵରଃ ।
 ୨୮୬ ଆମ୍ନାୟିକା ଦ୍ୱାରାତି ୨୮୦ ପ୍ରକରିତାର୍ଥଶାସ୍ତ୍ରୟୋଃ ।
 ୨୮୭ ଆଖ୍ୟାୟିକୋପଳବଧାର୍ଥୀ ୨୮୭ ପୁରାଣଃ ପଞ୍ଚଲକ୍ଷଣମ୍ ।

୨୮୦ । ତିତ୍ୱସୁବନ୍ଦରେଯୋ ସୁପ୍ରିଷ୍ଟନ ପଦସମ୍ଭୁତ ଅଥବା କାରକାନ୍ତିତ
 ଦିଘ୍ୟାକୁ ବାକ୍ୟ (କ୍ଲୀ) କହ ।
 ୨୮୧ । ଶୁତ (ସ୍ତ୍ରୀ), ବେଦ, ଆମ୍ନାୟ ସ୍ତ୍ରୀ ଏମାନେ ପୁଂଲଙ୍ଗ ।
 ଏ ଦୁଇ ନାମ ବେଦର ।
 ୨୮୨ । ବେଦବିଧକ ଧର୍ମ କହ । ଏହା ପୁଂଲଙ୍ଗ ।
 ୨୮୩ । ଉତ୍ତି (ସ୍ତ୍ରୀ), ଯଜ୍ଞ, ସାମ (କ୍ଲୀ) ଏହି ତିନିଗୋଟି ବେଦ ।
 ୨୮୪ । ଉତ୍ତି, ସାମନ, ଯଜ୍ଞସ୍ ଏମାନଙ୍କୁ ସ୍ତ୍ରୀ (ସ୍ତ୍ରୀ) କହନ୍ତି ।
 ୨୮୫ । ଶିକ୍ଷା, କଳ୍ପ, ବ୍ୟାକରଣ, ନିରୁକ୍ତ, ଜ୍ୟୋତିଷ, ଉତ୍ସ୍
 ଏ ଛଅଟିକୁ ବେଦାଙ୍ଗ (କ୍ଲୀ) କହ ।
 ୨୮୬ । ଓଁକାର, ପ୍ରଶବ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଓଁକାରର ।
 ୨୮୭ । ଉତ୍ତିହାସ (ପୁଂ), ପୂର୍ବବୃତ୍ତ (କ୍ଲୀ) ଏ ଦୁଇନାମ ଉତ୍ତିହାସର ।
 ୨୮୮ । ଉତ୍ତାର୍ତ୍ତ, ଅନୁଗାତ୍ତ ଏବଂ ସ୍ଵରିତ ଏହି ତିନିକୁ ସ୍ଵର
 କୁହାଯାଏ । ଏହା ପୁଂଲଙ୍ଗ ।
 ୨୮୯ । ତର୍କବିଦ୍ୟକୁ ଆମ୍ନାୟିକା କହ । ଏହା ସୀଳିଙ୍ଗ ।
 ୨୯୦ । ଅର୍ଥଶାସ୍ତ୍ରକୁ ଦଶମତ କହ । ଏହା ସୀଳିଙ୍ଗ ।
 ୨୯୧ । ଉପଳବଧାର୍ଥ କଥା ପ୍ରବନ୍ଧକୁ ଆଖ୍ୟାୟିକା (ସ୍ତ୍ରୀ) କହ ।
 ୨୯୨ । ପୁରାଣ, ପଞ୍ଚଲକ୍ଷଣ (କ୍ଲୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ପୁରାଣର ।

୨୫୩ ପ୍ରବନ୍ଧ କଳୁନା କଥା ୨୫୪ ପ୍ରବନ୍ଧିକା ପ୍ରହେଳିକା ॥
 ୧୯୫ ସୁତ୍ତିଷ୍ଠ ଧର୍ମସଂହତା ୨୫୬ ସମାତ୍ରକୃଷ୍ଣ ସଂଗ୍ରହ ।
 ୨୫୭ ସମସ୍ତା ତୁ ସମସ୍ତାର୍ଥୀ । ୨୫୮ କିମ୍ବଦନ୍ତୀ ଜନଶୁଦ୍ଧି ॥
 ୨୫୯ ବାର୍ତ୍ତା ପ୍ରବୃତ୍ତିର୍ବ୍ରତାଃ ଉଦନ୍ତଃ ୩୦୦ ସ୍ୟଦଥାଦପୁଃ ।
 ଆଖ୍ୟାୟେ ବୃଦ୍ଧାନଞ୍ଚ ନାମଧେପୁଞ୍ଚ ନାମ ଚ ॥
 ୩୦୧ ହୃଦ୍ୟକାରଶାସନଃ ୩୦୨ ସଂହୃଦୀତତ୍ତ୍ଵଃ କୃତା ।
 ୩୦୩ ବିବାଦୋ ବ' ବିହାରଃ ୩୦୪ ସାହୁମନ୍ୟସ୍ମୁକାଳ୍ପମୁଖୀ
 ୩୦୫ ଉପୋଦ୍ୟ ଉଦାହାରଃ ୩୦୬ ଶପନ ଶପଥ ପୁମାନ୍

୨୫୩ । କଳୁନା କଥାକୁ ପ୍ରବନ୍ଧ କୁହାଯାଏ । ଏହା ପୁଂକିଙ୍ଗ ।
 ୨୫୪ । ପ୍ରବନ୍ଧିକା, ପ୍ରହେଳିକା (ସୀ) ଏ ଦୂର ନାମ ଡର ।
 ୨୫୫ । ସୃତି, ଧର୍ମସଂହତା (ସୀ) ଏ ଦୁଇନାମ ମନ୍ଦାଦି ସୃତିର ।
 ୨୫୬ । ସମାତ୍ରକୃଷ୍ଣ (ସୀ), ସଂଗ୍ରହ (ପୁ) ଏ ଦୁଇନାମ ସଂଗ୍ରହର ।
 ୨୫୭ । ସମସ୍ତା, ସମସ୍ତାର୍ଥୀ (ସୀ) ଏ ଦୁଇନାମ ସମସ୍ତାର ।
 ୨୫୮ । କିମ୍ବଦନ୍ତୀ, ଜନଶୁଦ୍ଧି (ସୀ) ଏ ଦୁଇନାମ ଲୋକାପବାଦର ।
 ୨୫୯ । ବାର୍ତ୍ତା, ପ୍ରବୃତ୍ତି (ସୀ), ବୃଦ୍ଧନ୍ତ, ଉଦନ୍ତ, (ପୁ) ଏ ବୁରି
 ନାମ ବୃଦ୍ଧନ୍ତର ।
 ୩୦୦ । ଆହ୍ୱାନ, (ପୁ), ଆଖ୍ୟା, ଆହ୍ୱାନ, (ସୀ), ଅଭିଧାନ,
 ନାମଧେପୁ, ନାମ (କୁଳ) ଏ ଛଅ ନାମ ନାମର ।
 ୩୦୧ । ହୃଦ୍ୟ ଆକାରଶା (ସୀ), ଆହ୍ୱାନ (କୁଳ) ଏ ତିନି ନାମଙ୍କାଳିବାର ।
 ୩୦୨ । ବହୁତ ଲୋକର ଜୀବିବାକୁ ସଂହୃଦୀ କହି । ଏହି ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କିଙ୍ଗ ।
 ୩୦୩ । ବିବାଦ, ବ୍ୟବହାର (ପୁ) ଏ ଦୂର ନାମ କଳିପର ।
 ୩୦୪ । ଉପନ୍ୟାସ (ପୁ) ବାଳ୍ପମୁଖ (କୁଳ) ଏବୁ ନାମ କଥା ଆରମ୍ଭ
 ୩୦୫ । ଉପୋଦ୍ୟାତ, ଉଦାହାର ଏ ଦୂର ନାମ ବିରୁଦ୍ଧ ଚର୍କ ବା
 ବୃଷ୍ଟାନ୍ତର । ଦୁହେଁ ପୁଂକିଙ୍ଗ ।
 ୩୦୬ । ଶପନ (କୁଳ), ଶପଥ (ପୁ) ଏ ଦୁଇନାମ ଶପଥର ।

୩୦୭ ପ୍ରଶ୍ନୋଧନୁଯୋଗଃ ପୁଜା ଚ ୩୦୮ ପ୍ରତିବାକେୟାଉରେ ସମେ ॥
 ୩୦୯ ମିଥ୍ୟାଉୟୋଗେହଃ ଭ୍ୟାଖାନମଥ ୩୧୦ ମିଥ୍ୟାଉଣ୍ଟସନମ୍
 ଅଭିଶାପଃ ୩୧୧ ପ୍ରଶାଦପୁ ଶକ୍ତି ସଧାଦନୁରାଗନଃ ॥
 ୩୧୨ ପଶଃ ଜାର୍ତ୍ତିଃ ସମଜ୍ଞା ଚ ୩୧୩ ପ୍ରବଃ ସ୍ତୋତ୍ର ସୁତିନ୍ଦୁତଃ ।
 ୩୧୪ ଆମ୍ବେଡ଼ିତଃ ଦ୍ଵିଷ୍ଟ ରୁକ୍ତ ୩୧୫ ମୁକୋର୍ବ୍ରଷ୍ଟିନ୍ଦୁ ଘୋଷଣା ।
 ୩୧୬ କାକୁଃ ସ୍ତିପୁଃ ବିକାରେ ଯଃ ଶୋକଭ୍ରୀତଧାଦି ଭର୍ତ୍ତନେଃ ।
 ୩୧୭ ଅବର୍ଣ୍ଣଷେଷ ନିବାଦପରିବାଦାପବାଦବର ॥
 ଉପଦେଶୋ ଜୁଗୁପସା ଚ କୁଥା ନିନା ଚ ଚର୍ହଣେ ।

୩୦୭ । ପ୍ରଶ୍ନ, ଅନୁଯୋଗ (ପୁଂ), ପୁଜି (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ତିନି ନାମ ପ୍ରଶ୍ନର ।
 ୩୦୮ । ପ୍ରତିବାକ୍ୟ, ଉତ୍ତର ଏ ଦୁଇନାମ ଉତ୍ତରର । ଏ ଦୁହେଁ (କୁଳ)
 ୩୦୯ । ମିଥ୍ୟାଉୟୋଗ (ପୁଂ), ଅଭ୍ୟାଖ୍ୟାନ (କୁଳ) ଏ ଦୁଇନାମ
 ମିଥ୍ୟାବାଦର ।
 ୩୧୦ । ମିଥ୍ୟାଉଣ୍ଟସନ (କୁଳ), ଅଭିଶାପ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇନାମ
 ଅଭିଶାପର ।
 ୩୧୧ । ଅନୁରାଗଜନିତ ଶକ୍ତିକୁ ପ୍ରଣାଦ କୁହାଯାଏ । ଏହା ପୁଂକିଙ୍ଗ ।
 ୩୧୨ । ଯଶସ (କୁଳ), ଜାର୍ତ୍ତି ସମଜ୍ଞା (ସୀ), ଏ ତିନିନାମ ଯଶର ।
 ୩୧୩ । ସ୍ତୋତ୍ର (ପୁଂ), ସ୍ତୋତ୍ର (କୁଳ), ନୁତ୍ର, ସୁତ୍ର, (ସୀ), ଏ ରୁରିନାମ
 ସ୍ତୋତ୍ର ।
 ୩୧୪ । ଦୂର ତିନିଥର ଉକ୍ତିକୁ ଆମ୍ବେଡ଼ିତ (କୁଳ) କୁହାଯାଏ ।
 ୩୧୫ । ଉକ୍ତୌର୍ବ୍ରଷ୍ଟି (କୁଳ), ଘୋଷଣା (ସୀ) ଏ ଦୁଇନାମ ଉକ୍ତ-
 ସ୍ତୋତ୍ରରେ କହିବାର ।
 ୩୧୬ । ଶୋକ-ଉପୁମାଦାର କଣ୍ଠଧ୍ୱନିର ଯେ ବିକାର ତାହାକୁ
 କାକୁ (ସୀ) କୁହାଯାଏ ।
 ୩୧୭ । ଅବର୍ଣ୍ଣ, ଆଶେଷ, ନିବାଦ, ପରିବାଦ, ଅପବାଦ ଉପଦେଶ

୩୧୮ ପାରୁଷ୍ୟମଭବାଦଃ ୩୧୯ ସ୍ୟାଭର୍ତ୍ତନଂ ରୂପକାରଗୀଃ ।
 ୩୨୦ ଯଃ ସନ୍ଧନ ଉପାଳମୃଷ୍ଟବ ସ୍ୟାଭ ପରିଶର୍ଷଣମ୍ ।
 ୩୨୧ ତରୁ ଭାଷାରଣା ଯଃ ସ୍ୟାଦାନ୍ତୋଶୋ ମୌଥୁନଂ ପ୍ରତି ।
 ୩୨୨ ସ୍ୟାଦାଭାଷଣମାଲାପଃ ୩୩ ପ୍ରଳାପୋହନର୍ଥକଂ ବଚି ।
 ୩୨୪ ଅନୁଲାପୋ ମୃଦୁଭାଷା ୩୨୫ ବିଳାପଃ ପରିଦେବନମମ୍ ॥
 ୩୨୬ ବିପ୍ରଳାପୋ ବିଶେଷୋକ୍ତଃ ୩୨୭ ସଂଲାପୋଭାଷଣଂ ମିଥି
 ୩୨୮ ସୁପ୍ରଳାପସ୍ଵବନ ୩୨୯ ମପଳାପସ୍ତ ନିହବଃ ॥

(ୟଃ), ଜୁଗୁପସା, କୁଷା, ନିଦା, (ସୀ), ଗର୍ହଣ (କ୍ଳୀ) ଏ ଦଶ
 ନାମ ନିଦାର ।
 ୩୧୯ । ପାରୁଷ୍ୟ (କ୍ଳୀ), ଅଭିବାଦ (ୟଃ) ଏ ଦୁଇ ନାମ କଠୋର
 ବାକ୍ୟର ।
 ୩୨୦ । ଭର୍ତ୍ତନ (କ୍ଳୀ) ଅପକାରିର(ସୀ)ଏ ଦୁଇନାମ ଶିରଷାରର
 ୩୨୧ । ନିଦାୟକ ଭର୍ତ୍ତନକୁ ପରିଶର୍ଷଣ (କ୍ଳୀ) କହି ।
 ୩୨୨ । ମୌଥୁନ ପ୍ରତି ଆନ୍ତୋଶବାକ୍ୟକୁ ଆଶାରଣା (ସୀ) କହି ।
 ୩୨୩ । ଆଭାଷଣ (କ୍ଳୀ) ଆଲାପ (ୟଃ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଅଳାପର ।
 ୩୨୪ । ଅନୁର୍ଥକ ବାକ୍ୟକୁ ପ୍ରଳାପ କୁହାଯାଏ । ଏହା ପୁଣିଜ ।
 ୩୨୫ । ଅନୁଲାପ (ୟଃ) ମୁହୂର୍ତ୍ତା (ସୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ମୁହୂର୍ତ୍ତା
 ବାକ୍ୟର ।
 ୩୨୬ । ବିଳାପ (ୟଃ) ପରିଦେବନ (କ୍ଳୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଶୋକାର୍ତ୍ତ
 ଚନେର ।
 ୩୨୭ । ବିପ୍ରଳାପ (ୟଃ), ବିଶେଷୋକ୍ତ (ସୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ବିହୁର
 ବାକ୍ୟର ।
 ୩୨୮ । ଏକାନ୍ତରେ ପରିଷର କଥନକୁ ସଂଲାପ (ୟଃ) କୁହାଯାଏ ।
 ୩୨୯ । ସୁପ୍ରଳାପ (ୟଃ), ସୁବଚନ (କ୍ଳୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଶୋଭନ
 ବାକ୍ୟର ।
 ୩୨୧୦ । ଅପଳାପ ନିହବ (ୟଃ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଗୋପନ ବାକ୍ୟର ।

ପ୍ରଥମକାଣ୍ଡେ ସ୍ଵର୍ଗର୍ଭ

୪୯

୩୧୦ ସଦେଶବାଗ୍ରାତିକଂ ସମାଦ୍ରବାଗ ରେଦାସ୍ତ ବିଷୁତିରେ ॥
 ୩୧୧ ରୂପଶ ବାଗକଳ୍ପାଣୀ ୩୧୨ ସ୍ୟାଭ କଳ୍ପା ତୁ ଶୁଭମ୍ବିକା ॥
 ୩୧୩ ଅତ୍ୟଥମଧୁରଂ ସାନ୍ତୁଃ ୩୧୪ ସଙ୍ଗତଂ ହୃଦୟମ୍ବିମମ ॥
 ୩୧୫ ନିଷ୍ଠୁରଂ ପରୁଷଂ ୩୧୬ ଗ୍ରାମ୍ୟମଣ୍ଡିଲଂ ୩୧୭ ସୁନୃତଂ ପ୍ରିୟେ ।
 ସତେୟ ୩୧୮ ହଥ ସଙ୍କୁଳଃ କ୍ଳୀ ଶ୍ଵେତ ପରିଷର ପରାହତେ ॥
 ୩୧୯ ଲୁବର୍ଣ୍ଣପଦଂ ଗ୍ରହଂ ୩୨୦ ନିରସଂ ଭରିତୋଦିଗମ ।
 ୩୨୧ ଅମୁକୃତଂ ସନ୍ଧେୟକ ୩୨୨ ମବତ୍ ସ୍ୟାଦନର୍ଥକମ୍ ॥

୩୧୦ । ସଦେଶବାକ (ସୀ), ବାତିକ (କ୍ଳୀ), ଏ ଦୁଇ ନାମ
 ସଦେଶବାକ୍ୟର ।
 ୩୧୧ । ଅକଳ୍ପାନୟମୁକ୍ତ ବାକ୍ୟକୁ ରୂପଶ କହି । ଏହା ସୀଲିଙ୍ଗ ।
 ୩୧୨ । ଶୁଭସ୍ଵରୂପ ବାକ୍ୟକୁ କଳ୍ପା କହି । ଏହା ସୀଲିଙ୍ଗ ।
 ୩୧୩ । ଅତି ମଧୁର ବାକ୍ୟକୁ ସାନ୍ତୁଃ କହି । ଏହା କ୍ଳୀ ବିଲିଙ୍ଗ ।
 ୩୧୪ । ସଙ୍ଗତ, ହୃଦୟମ୍ବିମ ଏ ଦୁଇ ନାମ ସୁକୃତି ବାକ୍ୟର । ଏ
 ଦୁହେଁ କ୍ଳୀ ବିଲିଙ୍ଗ ।
 ୩୧୫ । ନିଷ୍ଠୁର, ପୁରୁଷ ଏ ଦୁଇ ନାମ ନିଷ୍ଠୁର ବାକ୍ୟର । ଏ
 ଦୁହେଁ କ୍ଳୀ ବିଲିଙ୍ଗ ।
 ୩୧୬ । ଗ୍ରାମ୍ୟ, ଅଣ୍ଣିଲ ଏ ଦୁଇନାମ ଗ୍ରାମ୍ୟ ବଚନର । ଏ ଦୁହେଁ(କ୍ଳୀ)
 ୩୧୭ । ସତ୍ୟ ଅଥବା ପ୍ରିୟ ବାକ୍ୟକୁ ସୁନୃତ କହି । ଏହା ସୀଲିଙ୍ଗ
 ୩୧୮ । ସଙ୍କୁଳ, କ୍ଳୀ ଶ୍ଵେତ ଏ ଦୁଇ ନାମ ପୂର୍ବାପର ବିହୁ ବାକ୍ୟର ।
 ଏ ଦୁହେଁ ତିନି ଲିଙ୍ଗ ।
 ୩୧୯ । ଲୁପ୍ତବର୍ଣ୍ଣପଦ ବାକ୍ୟକୁ ଗ୍ରହ କହି । ଏହା ସୀଲିଙ୍ଗ ।
 ୩୨୦ । ନିରସ, ଭରିତୋଦିତ ଏ ଦୁଇ ନାମ ଶୀଘ୍ର ଉଚାରିତ
 ବାକ୍ୟର । ଏ ଦୁହେଁ ତିନି ଲିଙ୍ଗ ।
 ୩୨୧ । ଅମୁକୃତ, ସନ୍ଧେୟକ ଏ ଦୁଇ ନାମ ମୁଖ-ବାରି-ବିହୁ
 ସହିତ ଉଚାରିତ ବାକ୍ୟର । ଏ ଦୁହେଁ ତିନି ଲିଙ୍ଗ ।
 ୩୨୨ । ଅବତ୍ର, ଅନୁର୍ଥକ ଏ ଦୁଇ ନାମ ଅନୁର୍ଥକ ବାକ୍ୟର । ଏ
 ଦୁହେଁ ତିନି ଲିଙ୍ଗ ।

୩୪୩ ଅନନ୍ତରମଦାର୍ଥ୍ୟ ୩୪୪ ସ୍ଥାଦାହାତକରୁ ମୃଷାର୍ଥକମ ।
 ୩୪୫ ଅଥ ମୁଁ ସ୍ତୁମଶପ୍ତୁଂ ୩୪୬ ବିତଥ୍ୟ ତନୁତଂ ବଚଃ ॥
 ୩୪୭ ସତ୍ୟଂ ତଥାମୃତଂ ସମ୍ୟଗମୁନ ସିଷୁ ତଦବତି ।
 ୩୪୮ ଶଙ୍କେ ନିନାଦ ନିନଦ-ଧୂଳ ଧୂନ-ରବ-ସୁନା ॥
 ସୁନ ନିର୍ବାଷ-ନିର୍ଦ୍ଦ୍ଵାଦ-ନାଦ ନିସୁନ-ନିସୁନା ।
 ଆରବାବବସଂ ବବକିରବା ୩୪୯ ଅଥ ମଞ୍ଚରଃ ॥
 ସୁନରେ ବସ୍ତୁପଣ୍ଡାନା ୩୫୦ ଭୂଷଣାନା ତୁ ଶିଞ୍ଜିତମ୍ ।
 ୩୫୧ ନିକୁଣ୍ଠେ ନିକୁଣ୍ଠ କୃଣଃ କୃଣମିତ୍ୟ ॥

୩୫୨ | ଅନନ୍ତର, ଅକାର୍ୟ ଏ ଦୁଇ ନାମ କଷ୍ଟୋତାରିତ ବାକ୍ୟର ।
 ଏ ଦୁହେଁ ତିନି ଲିଙ୍ଗ ।

୩୫୩ | ଆହଚ, ମୃଷାର୍ଥକ ଏ ଦୁଇ ନାମ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଅସମ୍ଭବ
 ବାକ୍ୟର । ଏ ଦୁହେଁ ଶୀଳିଙ୍ଗ ।

୩୫୪ | ମୁଁଷ୍ଟି, ଅବିଷ୍ଟ ଏ ଦୁଇ ନାମ ଅବ୍ୟକ୍ତ ବାକ୍ୟର ।
 ଏ ଦୁହେଁ ତିନି ଲିଙ୍ଗ ।

୩୫୫ | ବିତଥ, ଅନୁତ, ଏ ଦୁଇନାମ ମିଥ୍ୟ ବାକ୍ୟର । ଏ ଦୁହେଁ
 ତିନି ଲିଙ୍ଗ ।

୩୫୬ | ସତ୍ୟ ତଥ୍ୟ ରତ, ସମ୍ୟକ୍ ଏ ରୁର ନାମ ସତ୍ୟ ବାକ୍ୟର ।
 ଏମାନେ ତିନି ଲିଙ୍ଗ ।

୩୫୭ | ଶର, ନିନ ଦ, ନିନଦ, ଧୂନ, ଧୂନ, ରବ, ସୁନ, ସୁନ,
 ନିର୍ଦ୍ଦ୍ଵାଦ, ନିର୍ଦ୍ଦ୍ଵାଦ, ନାଦ, ନିସୁନ, ନିସୁନ, ଆରବ,
 ଆରବ ସରବ, ବରବ ଏ ସତର ନାମ ଆକାଶ ଗୁଣ
 ବା ଶକର । ଏମାନେ ପୁଣିଙ୍ଗ ।

୩୫୮ | ବସ୍ତୁ ଓ ପରାଦିର ଶକକୁ ମଞ୍ଚର କହି । ଏହା ପୁଣିଙ୍ଗ ।

୩୫୯ | ନୂପୁରଦିର ଧୂନକୁ ଶିଞ୍ଜିକ କହି । ଏହା କ୍ଲାବିଙ୍ଗ ।

୩୬୦ | ନିକୁଣ୍ଠ, ନିକୁଣ୍ଠ, କୃଣ କୃଣ (ପୁଂ), କୃଣନ (କ୍ଲା) ଏ
 ପାଞ୍ଚ ନାମ ବାଦ୍ୟଧୂନର ।

୩୬୧ ବାଣାୟୁଧ କୃଣିତେ ପ୍ରାଦେହ ପ୍ରକୃଣାଦୟୁଧ ।
 ୩୬୨ କୋଳାହୁଳି କଳକଳ ୩୬୩ ପ୍ରତିରୂପ ବାଣିତ ଉତ୍ତମ
 ୩୬୪ ସୀ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତ ପ୍ରତିଧ୍ୟାନେ ୩୬୫ ଗୀତ ଗାନମିମେସମେ ॥
 ରତ ସୁର୍ଗବର୍ଗେ ପଞ୍ଚମ ପରିଚେଦଃ ।

—୫୦—

ଷଷ୍ଠ ପରିଚେଦଃ

ନାଟ୍ୟବର୍ଗ

୩୬୬ ନିଷାଦର୍ଷରଗାନାରଷତ୍ତନମଧ୍ୟମଧ୍ୟେବତା ।
 ପଞ୍ଚମଶ୍ରେଷ୍ଠ୍ୟମୀ ସପ୍ତ ତମୀକଣ୍ଠେତ୍ତଥ୍ୱତ ସୁରଃ ॥
 ୩୬୭ କାଳି ତୁ କଳେ ସୁଷ୍ଟେ ୩୬୮ ଧୂନୌ ତୁ ମଧୁରଷ୍ଟୁଟେ ।
 ୩୬୯ | ପ୍ରକାଣ, ପ୍ରକଣ ଏ ଦୁଇ ନାମ ଶଣାଶକର । ଏ ଦୁହେଁ(ପୁଂ)
 ୩୭୦ | କୋଳାହୁଳ, କଳକଳ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଅନେକକୃତ
 ଅବ୍ୟକ୍ତ ଧୂନର ।
 ୩୭୧ | ବାଣିତ ରତ ଏ ଦୁଇ ନାମ ଅନେକ ପଶୀକୃତ ଅବ୍ୟକ୍ତ
 ଶକର । ଏ ଦୁହେଁ (କ୍ଲା)
 ୩୭୨ | ପ୍ରତିଶ୍ରୁତ (ସୀ), ପ୍ରତିଧ୍ୟାନ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇନାମ ପ୍ରତିଶକର
 ୩୭୩ | ଗୀତ, ଗାନ ଏ ଦୁଇ ନାମ ଗୀତର । ଏ ଦୁହେଁ କ୍ଲା ବିଲିଙ୍ଗ
 — —

୩୭୪ | ନିଷାଦ, ଉତ୍ତମ, ଗାନାର, ଷତ୍ତଜ, ମଧ୍ୟମ, ଧେବତ, ପଞ୍ଚମ
 ଏ ସାତ ନାମ ଶାତରୀତୁ ଏବଂ କଣ୍ଠରୁ ଉତ୍ତମ ସପ୍ତସ୍ଵରର ।
 ଏମାନେ ପୁଣିଙ୍ଗ ।

୩୭୫ | ଧୂଷ୍ଟ ଅଥତ ମଧୁର ଅବ୍ୟକ୍ତ ଧୂନକ କାଳି କହି । ଏହା
 ପୁଣିଙ୍ଗ ।

୩୭୬ | ମଧୁର ଅଷ୍ଟୁତ ଧୂନକ କଳ କହି । ଏହା ସୀଲିଙ୍ଗ ।

କଳୋ ୩୭୦ ମନ୍ତ୍ରୟ ଗମୀରେ ୩୭୧ ତାରେ-ତୁଳିତୌ-
ସ୍ଵପ୍ନୀଷ୍ଟୁ ।

୩୭୨ ସମନ୍ତଚଲଧୂପ୍ରେ ତୋଳୋ ୩୭୩ ଶାଶା ତୁ ବଜ୍ରିନୀ ।
ବିପ୍ରୀ ୩୭୪ ସା ତୁ ତର୍ତ୍ତିତ୍ରୀ ସପ୍ତଭିର ପରିବାଦିମ ।
୩୭୫ ତତ୍ତ୍ଵ ଶାଶାଦିକଂ ବାଦ୍ୟ ୩୭୬ ମାନଙ୍କ ମୁରଜାଦିକମ୍ ।
୩୭୭ ବଂଧ୍ୟାଦିକନ୍ତୁ ଶୁଣିରେ ୩୭୮ କାଂସ୍ୟତାଳାଦିକଂ ଘନମ୍ ।
୩୭୯ ଚତୁର୍ବିଧମିଦ ବାଦ୍ୟ ବାଦିଶାତେ ଦ୍ୱିନାମକମ୍ ।
୩୮୦ ମୃଦଙ୍ଗା ମୁରଜା ୩୮୧ ରେଗାପ୍ରେ କଞ୍ଚାଲିଙ୍ଗୋତ୍ତର କାଷ୍ଟ୍ରୀ ।

୩୮୧ । ଗମୀର ଶବ୍ଦକୁ ମନ୍ତ୍ର କହି । ଏହା ସିଲିଙ୍ଗ ।

୩୮୨ । ଉଚ୍ଚ ଶବ୍ଦକୁ ତାର କହି । ଏହା ସିଲିଙ୍ଗ ।

୩୮୩ । ଏକ କାଳରେ ନୃତ୍ୟ, ଗୀତ, ବାଦ୍ୟକୁ ଏକତାଳ କହି ।
ଏହା ପୁଂଲିଙ୍ଗ ।

୩୮୪ । ଶାଶା, ବଜ୍ରିନୀ ବିପ୍ରୀ ଏ ତନ ନାମ ଶାଶାପଦର । ଏମାନେ
ସ୍ଥିରିଙ୍ଗ ।

୩୮୫ । ସପ୍ତତର୍ତ୍ତୀୟକ ଶାଶାକୁ ପରିବାଦିମ କହି । ଏହା ସ୍ଥିରିଙ୍ଗ ।

୩୮୬ । ଶାଶାଦି ବାଦ୍ୟକୁ ତତ କହି । ଏହା କ୍ଷାବଲିଙ୍ଗ ।

୩୮୭ । ମୃଦଙ୍ଗାଦି ବାଦ୍ୟକୁ ଆନନ୍ଦ କହି । ଏହା କ୍ଷାବଲିଙ୍ଗ ।

୩୮୮ । ବଂଶୀ ଆଦି ନାଦକୁ ଶୁଣିର କହି । ଏହା କ୍ଷାବଲିଙ୍ଗ ।

୩୮୯ । କାଂସ୍ୟ କରତାଳାଦି ଶବ୍ଦକୁ ଘନ କହି । ଏହା କ୍ଷାବଲିଙ୍ଗ ।

୩୯୦ । ଶାଶା (ସୀ), ମୃଦଙ୍ଗ (ପୁଂ), ବଂଶୀ, କରତାଳୀ (ସୀ), ଏହିରୁଚ
ବାଦ୍ୟକୁ ବାଦିଷ ଓ ଆତୋଦ୍ୟ କହି ।

୩୯୧ । ମୃଦଙ୍ଗ, ମୁରଜ ଏ ଦୁଇନାମ ମୃଦଙ୍ଗର । ଏଦୁହେଁ ପୁଂଲିଙ୍ଗ ।

୩୯୨ । ଅଙ୍ଗ୍ୟ, ଅଲିଙ୍ଗ୍ୟ, ଉର୍ଦ୍ଧ୍ଵକ ଏ ତନ ନାମ ମୃଦଙ୍ଗ ଜାଣ୍ମୟ
ବାଦ୍ୟର । ଏମାନେ ପୁଂଲିଙ୍ଗ ।

୩୯୩ ସ୍ୟାଦ୍ୟଶା ପଟହୋ ତ୍ରିକ ଶର୍ଣ୍ଣ ଭେଣ ସୀ ଦୁଇ ତ୍ରିଶ୍ଚମାନା
୩୯୪ ଆନକଃ ପଟହୋହସୀ ସ୍ୟାତ ଶର୍ଣ୍ଣ କୋଶୋ ଶାଶାଦ ବାଦନମ୍ ।
୩୯୫ ଶାଶାଦଶ୍ରୀ ପ୍ରବାଳୀ ସାର ଶର୍ଣ୍ଣ କକୁରୟ ପ୍ରସେବକୀ
୩୯୬ କୋଲମକୟ କାୟେ ଶର୍ଣ୍ଣ ସାଦୁପନାହୋ ନିବରନମ୍
୩୯୭ ବାଦ୍ୟପ୍ରତ୍ରେତା ତମରୁ ମତ୍ତୁତ୍ରୁତିମହର୍ରଗ୍ରାମ ।

ମର୍ଦ୍ଦଳିପଣବୋହନେୟ ର ଶର୍ଣ୍ଣ ନର୍ତ୍ତନ ଲୟିକେ ସମେ
ଶର୍ଣ୍ଣ ବିଳମ୍ବିତ ଦ୍ରୁତ ମଧ୍ୟ ତତ୍ର ଶର୍ଣ୍ଣ ମୋଦେ
ଶର୍ଣ୍ଣ ଦନ ଦମାତ୍ର ।

୩୯୮ । ପଣ୍ଡ, ପଟହ(ପୁ), ତ୍ରିକା (ସୀ), ଏ ଦୁଇନାମ ତ୍ରିକାବାଦ୍ୟର
ଶର୍ଣ୍ଣ । ଭେଣ (ସୀ), ଦୁଇ ତ୍ରୀ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇନାମ ବଡ଼ ତ୍ରିକାର ।
୩୯୯ । ଆନକ (ପୁଂ) ପଟହ(ପୁ, କ୍ଷା) ଏ ଦୁଇନାମ ପଟହବାଦ୍ୟର
୪୦୦ । ଶାଶାଦି ସନ୍ତ ବଜାଇବା ଦଶ୍ର ନାମ କୋଣ । ଏ ପୁଂଲିଙ୍ଗ
୪୦୧ । ଶାଶାଦଶ୍ରୀ, ପ୍ରବାଳ ଏ ଦୁଇନାମ ଶାଶାଦଶ୍ରୀର । ଏହା (ପୁଂ)
୪୦୨ । କକୁର ପ୍ରସେବକ ଏ ଦୁଇନାମ ଶାଶାଦଶ୍ରୀପ୍ରେତ ବିନ୍ଦ
କାଷ୍ଟ୍ର ର । ଏ ଦୁହେଁ ପୁଂଲିଙ୍ଗ ।

୪୦୩ । ଶାଶାର ସମ୍ବାଦ୍ୟ ଶଶରକୁ କୋଲମକ କହି । ଏହା (ପୁଂ)

୪୦୪ । ଉପନାହ (ପୁଂ). ନିବରନ (କ୍ଷା) ଏ ଦୁଇନାମ ଶାଶା
ତାରବନନ କାଷ୍ଟ୍ରର ।

୪୦୫ । ତମରୁ, ମତ୍ତୁ, ତ୍ରୁତିମହର୍ରଗ୍ରେତ, ମର୍ଦ୍ଦଳ, ପଣ୍ଡବ, ଏ ଛିଅ
ନାମ ବାଦ୍ୟପଣେଷର । ଏମାନେ ପୁଂଲିଙ୍ଗ ।

୪୦୬ । ନର୍ତ୍ତନ, ଲୟିକା, ଏ ଦୁଇନାମ ନର୍ତ୍ତନର । ଏ ଦୁହେଁ (ସୀ)

୪୦୭ । ନୃତ୍ୟବିଷୟକ ମନ୍ଦଗମନକୁ ତତ୍ର କହି । ଏହା ସିଲିଙ୍ଗ

୪୦୮ । ନୃତ୍ୟବିଷୟକ ଶୀତ୍ରଗମନକୁ ତତ୍ର କହି । ଏହା ପୁଂଲିଙ୍ଗ ।

୪୦୯ । ନୃତ୍ୟବିଷୟକ ମନ୍ଦଗମନକୁ ତତ୍ର କହି । ଏହା କ୍ଷାବଲିଙ୍ଗ ।

୩୮୫ ତାଳଃ କାଳହିୟାମନଂ ୩୮୬ ଲୟଃ ସାମ୍ୟମଥାସି ପ୍ରାମ୍
୩୮୭ । ତାଣିବଂ ନଟନଂ ନାଟ୍ୟଂ ଲୟଃ ନତ୍ୟଶ ନର୍ତ୍ତନେ ।
୩୮୮ ତୌର୍ଯ୍ୟବିକଂ ନୃତ୍ୟଗୀରବାଦ୍ୟଂ ନାଟ୍ୟମିଦଂ ସପ୍ରମ୍ଭଂ ॥
୩୮୯ ଭ୍ରକୁଂସଷ୍ଟ ଭ୍ରକୁଂସଷ୍ଟ କୁଂସଷ୍ଟ ନର୍ତ୍ତନଃ ।
ସ୍ତ୍ରୀବେଶଧାରୀ ପୁରୁଷୋ ୩୯୦ ନାଟାକୋ ॥

ଗଣିକାହଙ୍କୁ କା ॥

୩୯୧ ଭଗିନୀପତିରବୁଦ୍ଧେ ୩୯୨ ଭାବୋ ବିଦ୍ୟାନ ଶଣ ଥାବୁକଃ ॥
ଜନରକା ୩୯୩ ଯୁବରଜନୟ କୁମାରେ ଉତ୍ତିଦାରକଃ ॥
୩୯୪ ରଜା ଭକ୍ତାରକା ଦେବ ୩୯୫ ସ୍ତ୍ରୀରା ଉତ୍ତିଦାରିକା ।

୩୯୫ । ନୃତ୍ୟ, ଗୀତ ବାଦ୍ୟ ସମୁଦ୍ରାୟର ବିଜ୍ଞେଦକାଳକୁ ତାଳ
କହି । ଏହା ପୁଣିଙ୍ଗ ।
୩୯୬ । ନୃତ୍ୟ ଗୀତ ବାଦ୍ୟର ସମତାକୁ ଲୟ କହି । ଏହା ପୁଣିଙ୍ଗ
୩୯୭ । ତାଣିବ, ନଟନ, ନାଟ୍ୟ, ଲୟ, ନୃତ୍ୟ ନର୍ତ୍ତନ ଏ ଛଅ
ନାମ ନୃତ୍ୟର । ଏମାନେ କ୍ଲାବିଙ୍ଗ ।
୩୯୮ । ଏକିକାଳୀନ ନୃତ୍ୟ, ଗୀତ, ବାଦ୍ୟ ଏ ସମ୍ବଲ୍ପ ତୌର୍ଯ୍ୟବିକ
କହି । ଏ ନାଟର ବ୍ୟବହାରୀଣ । ଏହା କ୍ଲାବିଙ୍ଗ ।
୩୯୯ । ଭ୍ରକୁଂସ, ଭ୍ରକୁଂସ ଭ୍ରକୁଂସ ଏ ତିନି ନାମ ସ୍ତ୍ରୀବେଶଧାରୀ
ନର୍ତ୍ତକ ପୁରୁଷର । ଏମାନେ ପୁଣିଙ୍ଗ ।
୩୧୦ । ନାଟ୍ୟାକ୍ରିଯେ ବେଶାକୁ ଅକ୍ଷୁକା କହି । ଏହା ସ୍ତ୍ରୀଙ୍ଗ ।
୩୧୧ । ନାଟ୍ୟାକ୍ରିଯେ ଭଗିନୀପତିକ ଆବୁର୍ତ୍ତ କହି । ଏହା ପୁଣିଙ୍ଗ
୩୧୨ । ନାଟ୍ୟାକ୍ରିଯେ ପଣ୍ଡିତକୁ ଭାବ କହି । ଏହା ପୁଣିଙ୍ଗ ।
୩୧୩ । ନାଟ୍ୟାକ୍ରିଯେ ଜନକକୁ ଆବୁକ କହି ଏହା ପୁଣିଙ୍ଗ ।
୩୧୪ । ନାଟ୍ୟାକ୍ରିଯେ ଯୁବରଜକୁ କୁମାର ଉତ୍ତିଦାରକ (ପୁଂ)କହି ।
୩୧୫ । ନାଟ୍ୟାକ୍ରିଯେ ରଜାକୁ ଭକ୍ତାରକ ଓ ଦେବ (ପୁଂ) କହି ।
୩୧୬ । ନାଟ୍ୟାକ୍ରିଯେ ରଜକନ୍ୟାକୁ ଉତ୍ତିଦାରିକା କହି । ଏହା ସ୍ତ୍ରୀ ।

୪୯୭ ଦେବା କୃତାର୍ଥକେବ୍ବା ୩୯୮ ମିତରସୁ ଚ ଉତ୍ତିମା ॥
୪୯୯ ଅବ୍ରହ୍ମଣ୍ୟମବଗୋକୋ ୪୦୦ ରଜଣଧାଳମୟ ରାତ୍ରୀୟ ॥
୫୦୧ ଅମା ମାତାପଂଥବାଲାସ୍ୟାଦବାପୁତ୍ରଣାର୍ଥ୍ୟମୟମାରିଷଃ ॥
୫୦୨ ଅନ୍ତିକା ଉତ୍ତିମା ଜ୍ୟେଷ୍ଠା ୪୦୨ ନିଷ୍ଠା ନିର୍ବନ୍ଧନ ସମେ ।
୫୦୩ ହଣ୍ଡେ ହଙ୍ଗେ ହଳାହ୍ଲାନଂ ମାରୁ ଚେଟୀଂ ସଖୀ ପ୍ରତି ॥
୫୦୪ ଅଙ୍ଗହାରେଙ୍ଗବିଷେପୋ ୪୦୫ ବ୍ୟଞ୍ଜକାଉନମ୍ବୋ ସମୋ ।

୩୯୭ । ନାଟ୍ୟାକ୍ରିଯେ ରଜା ସହିତ ଅରଷିକ୍ରା ମର୍ତ୍ତ୍ଵାକ ଦେବା
କହି । ଏହା (ସ୍ତ୍ରୀ) ।

୩୯୮ । ନାଟ୍ୟାକ୍ରିଯେ ରଜାର ସାମାନ୍ୟ ହୀକ ଉତ୍ତିମା (ସ୍ତ୍ରୀ) କହି ।
୩୯୯ । ନାଟ୍ୟାକ୍ରିଯେ ଅବଧକୁ ଅବ୍ରହ୍ମଣ୍ୟ କହି । ଏହା (କ୍ଲା) ।
୪୦୦ । ନାଟ୍ୟାକ୍ରିଯେ ରଜଣଧାଳକୁ ରାତ୍ରୀୟ କହି । ଏହା (ପୁଂ)
୪୦୧ । ନାଟ୍ୟାକ୍ରିଯେ ମାତାକୁ ଅମା କହି । ଏହା (ସ୍ତ୍ରୀ) ।
୪୦୨ । ନାଟ୍ୟାକ୍ରିଯେ ବାଳକ କୁ ବାସୁ କହି । ଏହା (ସ୍ତ୍ରୀ) ।
୪୦୩ । ନାଟ୍ୟାକ୍ରିଯେ ମାନ୍ୟବ୍ୟକ୍ତିକୁ ମାରିଷ କହି । ଏହା (ପୁଂ) ।
୪୦୪ । ନାଟ୍ୟାକ୍ରିଯେ ଜ୍ୟେଷ୍ଠା ଉତ୍ତିମାକୁ ଅନ୍ତିକା କହି । ଏହା (ସ୍ତ୍ରୀ)
୪୦୫ । ନାଟ୍ୟାକ୍ରିଯେ ପଞ୍ଚସଦିକ ନିଷ୍ଠା (ସ୍ତ୍ରୀ) ଓ ନିର୍ବନ୍ଧନ(କ୍ଲା)କହି
୪୦୬ । ନାଟ୍ୟାକ୍ରିଯେ ତୁମ୍ଭ ସମ୍ବାନାର୍ତ୍ତ ସଖୀକ ହଳା ମାରଜାନ୍ତ୍ୟ
ସଖୀକ ହଣ୍ଡେ ଏବଂ ଦାସୀକ ହଙ୍ଗେ କହନ୍ତି । ଏମାନେ ଅବ୍ୟୁ
୪୦୭ । ଅଙ୍ଗହାର, ଅଙ୍ଗବିଷେପ ଏ ଦୁଇ ନାମ ନୃତ୍ୟରେ ଅଙ୍ଗ-
ହୁଲନାର । ଏ ଦୁଇଁ ପୁଣିଙ୍ଗ ।
୪୦୮ । ବ୍ୟଞ୍ଜକ ଅଭିନୟ ଏ ଦୁଇନାମ ନାଟ୍ୟାକ୍ରିଯେ ମୋଧାଦି-
ଭାବ ପ୍ରକାଶର । ଏହା ପୁଣିଙ୍ଗ ।

୪୦

ଆମରକୋଷ୍ଟଃ

- ୪୦୯ ନିର୍ବୁରେ ଉଚ୍ଛବୀଭାବ୍ୟାଂ ହେ ସିଦ୍ଧାଙ୍କିକ ସାତ୍ତବେ ॥
 ୪୧୦ ଶୁଜାରବାରକରୁଣାଭୁତ ହାସ୍ୟ ଉପ୍ରାନକାଃ ।
 ଶାରସ୍ତରୌଦ୍ଭୋଦ୍ଭୋ ତ ରସାୟ ୪୧୧ ଶୁଜାରଃ ଶୁତିରୁଞ୍ଜଳଃ ।
 ୪୧୨ ଉତ୍ସାହବର୍ଦ୍ଧନୋ ପାରଃ ୪୧୩ କାରୁଣ୍ୟଂ କରୁଣା ଦୃଶ୍ୟ ।
 କୃପା ଦୟାନୁକମ୍ପା ସଧାନୁକ୍ଷେତ୍ରାପ୍ୟ ୪୧୪ ଥୋ ଦସ୍ୱ
 ହାସୋ ହାସ୍ୟଞ୍ଜଳଃ ୪୧୫ ପାରସ୍ତଃ କିନ୍ତୁତଃସି ସ୍ତ୍ରୀ ଦଂ ଦୟମ୍ ।

- ୪୦୯ | ନାଟ୍ୟାକ୍ଷିରେ ଅଜହାର ନିଷ୍ଠନ କର୍ମକୁ ଆଙ୍ଗିକ ଏବଂ
 ସହଦାର ନିଷ୍ଠନ କର୍ମକୁ ସାହିକ କହି । ଏହା ସିଲଙ୍ଗ ।
 ୪୧୦ | ଶୁଜାର, ପାର, କରୁଣ, ଅଭୁତ, ହାସ୍ୟ, ଉପ୍ରାନକ, ଶାରସ୍ତ,
 ରୌଦ୍ର ଏ ଆଠପ୍ରକାର ରସ । ଏମାନେ ପୁଳିଙ୍ଗ ।
 ୪୧୧ | ଶୁଜାର, ଶୁତି, ଉଞ୍ଜଳ (ପୁଂ) ଏ ତିନିନାମ ଶୁଜାର ରସର ।
 ୪୧୨ | ଉତ୍ସାହବର୍ଦ୍ଧନ, ପାର (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ପାର ରସର ।
 ୪୧୩ | କାରୁଣ୍ୟ (କାଳୀ), କରୁଣା, ଦୃଶ୍ୟ, କୃପା, ଦୟା, ଅନୁକମ୍ପା (ସ୍ତ୍ରୀ)
 ଅନୁକ୍ଷେତ୍ର (ପୁଂ) ଏ ସାତ ନାମ କରୁଣ ରସର ।
 ୪୧୪ | ଦସ, ଦସ (ପୁଂ), ହାସ୍ୟ (କାଳୀ) ଏ ତନ ନାମ ହାସ୍ୟରସର ।
 ୪୧୫ | ପାରସ୍ତ, ବିକୃତ (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ପାରସ୍ତ ରସର ।

- ୪୧୬ ବିସୁୟୋଃଭୁତମାଶ୍ଚୟେ ତିନମପ୍ୟ ୪୧୭ ଥ ରୈରବ୍ୟ ।
 ଦାରୁଣଂ ଶାପଣଂ ଶାଷ୍ଟୁଂ ଘୋରଂ ଶାମଂ ଉପ୍ରାନକମ୍ ।
 ଉପୁଙ୍କରଂ ପ୍ରତିରୟଂ ୪୧୮ ରୈଦିଂ ତୃଗମମୀ ସିଷୁ ॥
 ତତୁର୍ଦଶ ୪୧୯ ଦରଶାସୌ ଶାନ୍ତିର୍ଯ୍ୟାଧ୍ୟସଂ ଉପ୍ରମ୍ ।
 ୪୨୦ ବିକାରେମାନଦେଶୋଭବୋ ୪୨୧ନୁଭାବୋଭବୋଧକଃ ।
 ୪୨୨ ଗବୋହରୁମ ନୋହରକାରେ ୪୨୨ ମାନଶ୍ଚ ଉତ୍ସମୁନ୍ତିଃ ।
 ୪୨୩ ଅନାଦରଃ ପରିଭବଃ ପରିଭବତ୍ର-ରଷ୍ଟ୍ରିପ୍ରୀ ।
 ଶାତ୍ରାବମାନନାବଜ୍ଞା ଅବହେଳମସୁଷଣଂ ।

୪୨୪ | ବିସୁୟ (ପୁଂ), ଅଭୁତ, ଆଶ୍ଚୟେ, ତିନ (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ବୃତ୍ତିନାମ
 ଅଭୁତ ରସର ।

୪୨୫ | ରୈରବ, ଦାରୁଣ, ଶାପଣ, ଶାଷ୍ଟୁ, ଘୋର, ଶାମ, ଉପ୍ରାନକ
 ଉପୁଙ୍କର, ପ୍ରତିରୟ ଏ ନବ ନାମ ଉପ୍ରାନକ ରସର,
 ଏମାନେ କୀବଳଙ୍ଗ ।

୪୨୬ | ରୌଦ୍ର, ଉତ୍ତର (କାଳୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ରୌଦ୍ର ରସର ।

୪୨୭ | ଦର ପାସ (ପୁଂ), ଶାତ, ଶା. (ସ୍ତ୍ରୀ). ସାଧ୍ୟାସ, ଉପ୍ର (କାଳୀ)
 ଏ ଛଅ ନାମ ଉପୁର ।

୪୨୮ | କାମବିକୃତ ମନୋବିକାରକୁ ଭାବ କହି । ଏହା ପୁଂଲଙ୍ଗ ।

୪୨୯ | ଭାବବୋଧକୁ ଅନୁଭାବ କହି । ଏହା ପୁଂଲଙ୍ଗ ।

୪୩୦ | ଗଞ୍ଜ, ଅଭ୍ରମାନ, ଅହଙ୍କାର ଏ ତିନ ନାମ ଅହଙ୍କାରର ।
 ଏମାନେ ପୁଂଲଙ୍ଗ ।

୪୩୧ | ମାନ (ପୁଂ) ତିରସମୁନ୍ତି (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ଦୁଇନାମ ଅଷ୍ଟୁଷ୍ଟିତାର ।

୪୩୨ | ଅନାଦର, ପରିଭବ, ପରିଭବ, (ପୁଂ) ତିରସ୍ତ୍ରିପ୍ରୀ, ଶାତ୍ରା,
 ଅବମାନନା, ଅବଜ୍ଞା (ସ୍ତ୍ରୀ) ଅବହେଳାନ, ଅସୁଷଣ (କାଳୀ)
 ଏ ନବ ନାମ ଅନାଦରର ।

୪୨୫ ମନାଷଂ ସ୍ତୁଦ୍ଧିପା ବ୍ରୀତୀ-ଲଜ୍ଜା ୪୨୬ ସ୍ଵାପଦପାନ୍ୟତଃ ।
 ୪୨୭ ଶାନ୍ତିପ୍ରତିକଷା ୪୮ ଭିନ୍ନ ତୁ ପରସ୍ୟ ବିଷୟେ ସ୍ତୁଦ୍ଧା ।
 ୪୨୯ ଅଷାନ୍ତିଶର୍ଷା ୪୩୦ ସୁଧ୍ୟା ତୁ ଦୋଷାଗୋପୋ ଶୁଣେଷ୍ଟପି ।
 ୪୩୧ ବୈରଂ ବିଶେଷୋ ବିହେଷେ ଶ୍ରୀମଦ୍ଭଗବତ୍ ଶ୍ରୀମଦ୍ଭଗବତ୍ ।
 ୪୩୩ ପଶୁ ଶିଥୋଧିନୁକାପଶୁ ବିପ୍ରତିଷାର ଇତ୍ୟପି ॥
 ୪୩୪ କୋପ କୋଧାମର୍ଷରେଷ ପ୍ରତିଦା ରୁହୁ ଦୁଧୌଷିଯୁମ୍ ।

୪୨୫ । ମନାଷ (କୁଳ) ହୁଏ ସପା, ବ୍ରୀତୀ, ଲଜ୍ଜା (ସୀ) ଏ ପାଞ୍ଚନାମ
ଲଜ୍ଜାର ।
 ୪୨୬ । ଅନ୍ୟତାର ଜାତ ଲଜ୍ଜାକୁ ଅପଦପା କହି । ଏହା ସୀଲିଙ୍ଗ ।
 ୪୨୭ । ଶାନ୍ତି, ତିକଷା ଏ ଦୁଇନାମ କମାର । ଏ ଦୁହଁ ସୀଲିଙ୍ଗ ।
 ୪୨୮ । ପରଧନପୁନୁହାକୁ ଅଭିନ୍ନ କହି । ଏହା ସୀଲିଙ୍ଗ ।
 ୪୨୯ । ଅଷାନ୍ତିଶର୍ଷା ଏ ଦୁଇନାମ ହିଂସାର । ଏ ଦୁହଁ ସୀଲିଙ୍ଗ ।
 ୪୩୦ । ଶୁଣରେ ଦୋଷାଗୋପକୁ ଅସ୍ତ୍ରା କହି । ଏହା ସୀଲିଙ୍ଗ ।
 ୪୩୧ । ବୈର (କୁଳ), ବିଶେଷ, ବିହେଷ (ପୁଂ) ଏ ତିନି ନାମ
ବିଶେଧର ।
 ୪୩୨ । ମନୁ, ଶୋକ (ପୁ), ଶୁଳ (ସୀ) ଏ ତିନିନାମ ଶୋକର ।
 ୪୩୩ । ପଶୁଶର୍ପ, ଅନୁହପ, ବିପ୍ରତିଷାର ଏ ତିନିନାମ ଅନୁତାପର ।
 ଏମାନେ ପୁଂଲିଙ୍ଗ ।
 ୪୩୪ । କୋପ, କୋଧ, ଅମର୍ଷ, ରୋଷ, ପ୍ରତିଦା (ପୁ), ରୁଷ, ଦୁଧ
(ସୀ) ଏ ସାତନାମ କୋଧର ।

୪୩୫ ଶୁରୋ ତୁ ଚରିତେ ଶୀଳ ୪୩୬ ମୁନାଦଶ୍ଶି ଉବିଭ୍ରମଃ ॥
 ୪୩୭ ପ୍ରେମନା ପ୍ରିୟତା ହାର୍ଦ୍ଦିଃ ପ୍ରେମ ସେହୋ ୪୩୮ ଥଦୋହଦମ୍
ଇତ୍ତାକାଞ୍ଜିଷା ସ୍ତୁଦ୍ଧେହାତୁତ୍ତ ବାଞ୍ଛା ଲିପ୍ତା ମନୋରଥଃ ।
କାମୋଧିଲାଭସ୍ତ୍ରଷ୍ଟୁ ୪୩୯ ସ ମହାନ୍ତିଲାଭ ଦ୍ଵୟୋଃ ।
 ୪୪୦ ଉପାଧିର୍ମାଂ ଧର୍ମଚିନ୍ତାଂ ୪୪୧ ପୁ ସ୍ଥାଧିର୍ମନସୀ ବନ୍ଧଥା
 ୪୪୨ ସ୍ୟାଙ୍ଗିନ୍ତସ୍ତୁ ତିରାଧାନ ୪୪୩ ଉତ୍ତରଣେଜଳକେ ସମେ ॥
 ୪୪୪ ଉତ୍ତରାତୋହନ୍ଧବସାୟୁଃ ସ୍ୟାତ୍ ୪୪୫ ସନ୍ତୋଷମନ୍ତରାନ୍ତିଭାକ୍ ।
 ୪୪୬ କପଟୋଧୀ ବନ୍ଧାଜଦମ୍ଭୋପଧ୍ୟତ୍ତଦୁ କୌତବେ ।

୪୩୪ । ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଚରିତକୁ ଶୀଳ କହି । ଏହା କୁଳିଙ୍ଗ ।
 ୪୩୫ । ଉନ୍ନାଦ, ତିତ୍ରବିଭ୍ରମ (ପୁ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଉନ୍ନାଦର ।
 ୪୩୬ । ପ୍ରେମନ୍ଦ (ପୁଂ) ପ୍ରିୟତା (ସୀ) ହାର୍ଦ୍ଦି, ପ୍ରେମନ୍ଦ (କୁଳ)
(ପୁଂ) ଏ ପାଞ୍ଚନାମ ସ୍ତୁଦ୍ଧର ।
 ୪୩୭ । ଦୋହଦ (କୁଳ) ଇତ୍ତା, ଆକାଞ୍ଜିଷା, ସ୍ତୁଦ୍ଧା, ଇତ୍ତ, ତୃଷ୍ଣା,
ବାଞ୍ଛା, ଲିପ୍ତା, (ସୀ), ମନୋରଥ, କାମ, ଅଭିଲାଷ, ତୃଷ୍ଣା
(ପୁଂ) ଏ ବାରନାମ ଇତ୍ତାର ।
 ୪୩୮ । ଅତିଶୟ ଇତ୍ତାକୁ ଲଳିତା (ପୁଂ), ସୀ କହି ।
 ୪୩୯ । ଉପାଧ (ପୁ), ଧର୍ମଚିନ୍ତା (ସୀ) ଏ ଦୁଇନାମ ଧର୍ମଚିନ୍ତାର ।
 ୪୪୦ । ମନୋବ୍ୟଥକୁ ଆଧ (ପୁଂ) କହି ।
 ୪୪୧ । ଚିନ୍ତା, ସ୍ତୁତି, (ସୀ) ଧାନ (କୁଳ) ଏ ତିନିନାମ ସ୍ତୁରଣ ।
 ୪୪୩ । ଉତ୍ତରଣ୍ଡ, ଉତ୍ତରଳିକା ଏ ଦୁଇନାମ ଉତ୍ତରଣ୍ଡର । ଏ ଦୁହଁ ସୀ
 ୪୪୪ । ଉତ୍ତରାତ୍, ଅଧବସାୟୁ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇନାମ ଉତ୍ତରାତ୍ ।
 ୪୪୫ । ଅତିଶୟ ଶକ୍ତିପୁନ୍ତ୍ରାଧିବସାୟୁକୁ ଶାର୍ପ୍ୟ କହି । ଏହା (କୁଳ)
 ୪୪୬ । କପଟ (ପୁଂ), ବନ୍ଧା, ଦମ୍ଭ ଉପାଧ, (ପୁଂ) ଛଦ୍ମ, କୌତବ
(କୁଳ) ଏ ଛଥ ନାମ କପଟର ।

୪୭ କୁସୃତିନିକୃତଃ ଶାୟ-୪୮ ପ୍ରମାଦୋଳନବଧାନତା ।
 ୪୮ କୌତୁଳଙ୍କ କୌତୁକଞ୍ଚ କୁତୁକଞ୍ଚ କୁତୁହଳଙ୍କ ।
 ୪୯ ସୀଣାଂ ବିଲାସବିଜୋକବିଭ୍ରମା ଲକିତଃ ତଥା ।
 ହେଲାଲୁଲେତ୍ୟମୀ ହାବାଃ ଦିପ୍ୟାଃ ଶୃଙ୍ଗାରଭବଜ ॥
 ୫୦ ଦ୍ରୁବ କେଳ ପରହାସ ଦୀତା ଲୁଳା ତ ନମୀର ।
 ୫୧ ବ୍ୟାଜୋହପଦେଶୋ ଲକ୍ଷ୍ୟ ତ୍ରୈ ଦୀତାଶେଳା ତ କୁର୍ରନମ୍
 ୫୨ ଦ୍ଵର୍ଣ୍ଣାନିଦାଘାତ୍ୟେଦଃ ସ୍ୟାତ୍ ତ୍ରୈ ପ୍ରଳୟନସ୍ତରେଷ୍ଟତା ।

୪୭ । କୁସୃତି, ନିକୃତ (ସୀ) ଶାୟ (କ୍ଲୁ) ଏ ତିନିନାମ ହିଂସା
 ପୂର୍ବକ ଠକିବର ।
 ୪୮ । ପ୍ରମାଦ (ପୁ) ଅନବଧାନତା (ସୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ
 ଅନବଧାନତାର ।
 ୪୯ । କୌତୁଳ, କୌତୁକ, କୁତୁକ, କୁତୁହଳ, ଏ ରୁରନାମ
 କୌତୁକର । ଏମାନେ କ୍ଲୁ ବଳିଙ୍ଗ ।
 ୫୦ । ବିଲାସ, ବିଜୋକ, ବିଭ୍ରମ, ହାବ (ପୁ), ଲକିତ (କ୍ଲୁ),
 ହେଲା, ଲୁଳା (ସୀ) ଏ ସାତନାମ ସୀମାନଙ୍କର ଶୃଙ୍ଗାର-
 ଭାବକ ଦିପ୍ୟାର ।
 ୫୧ । ଦ୍ରୁବ, କେଳ ପରହାସ (ପୁ), ଦୀତା ଲୁଳା (ସୀ), ନମୀନ
 କ୍ଲୁ) ଏ ଛାଥ ନାମ ପରହାସର ।
 ୫୨ । ବ୍ୟାଜ, ଅପଦେଶ (ପୁ), ଲକ୍ଷ୍ୟ (କ୍ଲୁ) ଏ ତିନି ନାମ
 ଛଦ୍ମବେଶର ।
 ୫୩ । ଦୀତା, ଶେଳା (ସୀ), କୁର୍ରନ (କ୍ଲୁ) ଏ ତିନିନାମ ଦୀତାର
 ୫୪ । ନମୀ, ନିଦାଘାତ୍ୟେଦ ଏ ତିନିନାମ ଖାଲର । ଏମାନେ (ପୁ) ।
 ୫୫ । ପ୍ରଳୟ(ପୁ), ନଷ୍ଟରେଷ୍ଟତା (ସୀ) ଏ ଦୁଇନାମ ନଷ୍ଟରେଷ୍ଟାର

୫୬ ଅବହିତଥାକାରଗୁପ୍ତଃ ୫୭ ସମୌ ସମ୍ବେଗସମ୍ବୋମୌ ।
 ୫୮ ସ୍ୟାଦାଜ୍ଞାତୁତକଂ ଦାସଃ ସୋଭ ପ୍ରାସଃ ୫୯ ସମନାକ୍ସିତମ୍
 ୫୧ ମଧ୍ୟମଃ ସ୍ୟାଦ୍ ବିହସିତଃ ୫୧ ରୋମାଞ୍ଚୋ ଲୋମହର୍ଷଶମ୍ ॥
 ୫୨ ଦ୍ଵିତିତଃ ରୁଦିତଃ ନୁଷ୍ଟଃ ୫୩ ଜୁମ୍ପୁ ଦିଷ୍ଟିଜୁମ୍ପାଂମ୍ ।
 ୫୪ ବିପ୍ରଲମ୍ବୋ ବିସମ୍ବାଦୋ ୫୫ ରଙ୍ଗଶଷ୍ଟଳନେ ସମେ ॥
 ୫୬ ସ୍ୟାନିଦ୍ରା ଶପୁନ ପ୍ରାପଃ ସ୍ଵପ୍ନଃ ସଂବେଶ ଇତ୍ୟପି ।

୫୭ । ଅବହିତଥା ଆକାରଗୁପ୍ତ (ସୀ), ଦୁଇନାମ ଲଙ୍କାଦି ହାର
 ଆକାର ଗୋପନର ।
 ୫୮ । ସମ୍ବେଗ ସତ୍ରମ (ପୁ) ଏ ଦୁଇନାମଭୟାଦିଜନିତଶୀତ୍ରତାର
 ୫୯ । ଉଚ୍ଚବାସକୁ ଆଜ୍ଞାତୁତକ (କ୍ଲୁ), ହାସ ସୋଭ ପ୍ରାସ (ପୁ)କହି
 ୫୧ । ଶିଷ୍ଟର ହାସକୁ ଶ୍ରୀତ କହି । ଏହା କ୍ଲୁ ବଳିଙ୍ଗ ।
 ୫୨ । ମଧ୍ୟ ହାସ୍ୟକୁ ବିହସିତ କହି । ଏହା କ୍ଲୁ ବଳିଙ୍ଗ ।
 ୫୩ । ରୋମାଞ୍ଚ (ପୁ), ଲୋମହର୍ଷଶ (କ୍ଲୁ) ଏ ଦୁଇନାମଲୋମହର୍ଷଶର
 ୫୪ । ଦ୍ଵିତି, ରୁଦିତ, କୃଷ୍ଣ, (କ୍ଲୁ) ଏ ତିନି ନାମ ଦ୍ଵିନର ।
 ୫୫ । ଜୁମ୍ପ (ଦିଲିଙ୍ଗ), ଜୁମ୍ପଣ (କ୍ଲୁ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ହାରର ।
 ୫୬ । ବିପ୍ରଲମ୍ବ ବିସମ୍ବାଦ ଏ ଦୁଇନାମ ବିସମ୍ବାଦର ଏଦୁହେଁ(ପୁ)
 ୫୭ । ରଙ୍ଗଶ, ଷଷ୍ଠଳନ ଏ ଦୁଇନାମ ଷଷ୍ଠଳନର । ଏ ଦୁହେଁ (କ୍ଲୁ)
 ୫୮ । ନିଦ୍ରା (ସୀ), ଶପୁନ (କ୍ଲୁ), ସ୍ଵାପ, ସ୍ଵପ୍ନ, ସମ୍ବେଶ (ପୁ) ଏ
 ପାଞ୍ଚନାମ ନିଦ୍ରାର ।

୪୭ ତନ୍ଦ୍ରାପ୍ରମୀଳା ୪୮ ଭ୍ରୁକୁଟି ଭ୍ରୁକୁଟିଷ୍ଠିପ୍ରାଂମ୍ ।
୪୯ ଅଦୃଷ୍ଟି ସ୍ୟାଦଗୋମେୟକ୍ଷଣ ପ୍ରକୃତିଷ୍ଠିମେ ।
ସ୍ଵରୂପ ଚ ସ୍ଵଭାବଶ୍ଵର ନିସର୍ଗ ପ୍ରକୃତି ଥ ବେପଥ୍ୟ ।
କମ୍ଲୋ ୪୧ । ହଥ ପଣ୍ଡଜିନ୍ଦର୍ଶୋ ମହାତ୍ମବ ଉତ୍ସବ ॥

ଇତି ସ୍ଵର୍ଗବର୍ଗ ।

— ୦ —

୪୭ । ତନ୍ଦ୍ରା, ପ୍ରମୀଳା ଏ ଦୁଇନାମ ଅନ୍ତର ନିଦ୍ରାର । ଏହୁହେଁ (ସ୍ତ୍ରୀ)
୪୮ । ଭ୍ରୁକୁଟି, ଭ୍ରୁକୁଟି, ଭ୍ରୁକୁଟି (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ତନ୍ଦ୍ରାନାମ ଭ୍ରୁକୁଟିର
୪୯ । ଅସନ୍ନୋଷ ଜନକ ଦୃଷ୍ଟିକ ଅଦୃଷ୍ଟ କହ । ଏହା ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ।
୫୦ । ସ୍ଵପ୍ନିକି, ପ୍ରକୃତି (ସ୍ତ୍ରୀ), ସ୍ଵରୂପ (କ୍ଲା), ସ୍ଵଭାବ, ନିସର୍ଗ (ପୁଂ)
ଏ ପାଞ୍ଚ ନାମ ସ୍ଵଭାବ ଅବଶ୍ୟାର ।

୫୧ । ବେପଥ୍ୟ, କମ୍ଲ ଏ ଦୁଇନାମ କମ୍ଲର । ଏ ଦୁହେଁ ପୁଂଜଙ୍ଗ ।
୫୨ । କଣ୍ଠ, ଉତ୍ତର୍ଷ, ମହ, ଉତ୍ତବ; ଉତ୍ସବ, ଏ ପାଞ୍ଚ ନାମ
ଉତ୍ସବର । ଏମାନେ ପୁଲଙ୍ଗ ।

ଇତି ସ୍ଵର୍ଗବର୍ଗ ନାମ ଟୀକା ।

— ୦ —

ପାତାଳବର୍ଗ

- ୧ ଅଧୋଭୁବନ ପାତାଳ ବଳସଦ୍ଵ ରସାତଳ ।
ନାଗଲୋକୋ ୨ ହଥ କୁହର ଶୁଷ୍ଟିର ବିବର ବିଳ
ଛିଦ୍ର ନିବ୍ୟଥନ ରେକ ରନ୍ଧ ଶୁଭ୍ର ବାପା ଶୁଷ୍ଟି ।
- ୩ ଗର୍ଭ ବଟେ ଭୁବ ଶୁଭ୍ର ସରନ୍ଧ ପୁଷ୍ଟିର ଧିଷୁ ॥
- ୪ ଅନକାରେହୀପ୍ରାଂ ଧୂନ୍ତି ତମିସ ତମିର ତମଃ ।
- ୫ ଧୂନ୍ତି ୬ ଗାଢ଼େନରମଣ କଣଶେହବତମଣ ତମଃ ।
ବିଶ୍ଵକ ସନ୍ତମଣ ୭ ନାଗାଃ କାତ୍ରବେପ୍ରା ୧୦ ପ୍ରଣଶ୍ଵରଃ ।
ଶେଷୋଧନନ୍ଦୋ ୧୧ ବାସୁକୟ ସର୍ପରାଜୋ ୧୨ ହଥ ଗୋନସେ
ତିଳର୍ଥ ॥

- ୧ । ଅଧୋଭୁବନ, ପାତାଳ ବଳସଦ୍ଵନ୍. ରସାତଳ (କ୍ଲା)
ନାଗଲୋକ (ପୁଂ) ଏ ପାଞ୍ଚନାମ ପାତାଳର ।
- ୨ । କୁହର, ଶୁଷ୍ଟିର, ବିବର, ବିଳ, ଛିଦ୍ର, ନିବ୍ୟଥନ, ରେକ, ରନ୍ଧ
ଶୁଭ୍ର (କ୍ଲା), ବପା, ଶୁଷ୍ଟି (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ଏଗାର ନାମ ଛିଦ୍ରର ।
- ୩ । ଗର୍ଭ, ଅବଟ ଏ ଦୁଇନାମ ଭୂମିଷ୍ଠିତ ଗର୍ଭର । ଏ ଦୁହେଁ(ପୁଂ)
- ୪ । ରନ୍ଧ ପୁଲକ ଦ୍ରବ କୁ ଶୁଷ୍ଟିର କହ । ଏହା ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ।
- ୫ । ଅନକାର (ପୁଂ, କ୍ଲା) ଧୂନ୍ତି, ତମିସ, ତମିର, ତମଃ (କ୍ଲା)
ଏ ପାଞ୍ଚନାମ ଅନକାରର ।
- ୬ । ଅତିଶୟ ଅନକାରକୁ ଅନତମସ କହ । ଏହା (କ୍ଲା)
- ୭ । ଅନ୍ତ ଅନକାରକୁ ଅବତମସ କହ । ଏହା (କ୍ଲା)
- ୮ । ବିଶ୍ଵବ୍ୟାପକ ଅନକାରକୁ ସନ୍ତମଣ କହ । ଏହା (କ୍ଲା)
- ୯ । ନାଗ, କାତ୍ରବେପ୍ରା (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇନାମ ସାମାନ୍ୟ ନାଗର ।
- ୧୦ । ଶେଷ, ଅନନ୍ତ ଏ ଦୁଇନାମ ନାଗଶ୍ଵରକର । ଏ ଦୁହେଁ(ପୁଂ)
- ୧୧ । ବାସୁକ, ସର୍ପରାଜ ଏ ଦୁଇନାମ ସର୍ପରାଜର । ଏ ଦୁହେଁ(ପୁଂ)

୪୮

ଅମ୍ବରକୋଷ୍ଟ

- ୧୩ | ସ୍ୟାଦଜଗରେ ଶୟାମାହସ ଇତ୍ତିରୌ ।
୧୪ | ଅଳଗରେ । ଜଳବ୍ୟାଳ ୧୫ | ସମୌ ରଜନିତୁଷ୍ଟ ରୌ ।
୧୬ | ମାତ୍ରଧାନୋ ମାତ୍ରଲାହି ୧୭ | ନିର୍ମିଲୋ ମୁକ କଞ୍ଚକ ।

[ଭୋଗିବର୍ଗୀ]

- ୧୮ | ସର୍ପଃ ପୃଥିବୀକୁଭୂଜଗୋ ଭୁଜଙ୍ଗୋତ୍ତୁଭୁଜମ୍ବ ।
ଆଶୀର୍ବଦେ ବିଷଧରମ୍ଭୀ ବ୍ୟାଳ ସର୍ପମୃଷ୍ଟଃ ।
କୁଣ୍ଡଳୀ ଗୁଡ଼ପାତକମୁଖ୍ୟବାଃ କାକୋଦରଃ ପଣୀ ।
ଦବୀକରେ ଘର୍ଷପୃଷ୍ଠେ ଦୁଷ୍ଟଗୁକୋ ବିଳେଶୟୁ ।
ଉରଗଃ ପନ୍ଦଗୋ ଭୋଗୀ ଜହାଗଃ ପବନାଶନ ।
୧୯ | ଶିଷ୍ଟାହେୟଃ, ବିଷାମ୍ଭାଦି ୧୦ | ଛଟାୟଃ ତୁ ପଣାହେୟୋ ।

- ୨୧ | ଗୋନସତିକଷ୍ଟ ଏ ଦୁଇନାମ ବୋନ୍ତାସାପର, ଏ ଦୁହେଁ (ୟୁଂ) ।
୨୩ | ଅଜଗର ଶମ୍ଭୁ ବାହାସ(ୟୁଂ) ଏ ତନିନାମ ଜଳବୁଢା ସର୍ପର ।
୨୪ | ଅଳଗର୍, ଜଳବ୍ୟାଳ (ୟୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଜଳବୁଢାସର୍ପର
୨୫ | ରଜିଳ, ତୁଷ୍ଟୁଭ ଏ ଦୁଇନାମ ଧଣ୍ଡାସର । ଏ ଦୁହେଁ (ୟୁଂ)
୨୬ | ମାତ୍ରଧାନ, ମାତ୍ରଲାହି (ୟୁଂ) ଏ ଦୁଇନାମ ମାଟି ବିରାତ୍ରସର
୨୭ | ନିର୍ମୁକ, ମୁକକଞ୍ଚକ (ୟୁଂ) ଏ ଦୁଇନାମ କାତଜଢା ସର୍ପର ।
୨୮ | ସର୍ପ, ପୃଥିବୀ, ଭୂଜଗ, ଭୁଜଙ୍ଗ ଅହି, ଭୁଜମ, ଆଶୀର୍ବଦ,
ବିଷଧର, ଚନ୍ଦିନ, ବ୍ୟାଳ, ସର୍ପମୃଷ୍ଟ, କୁଣ୍ଡଳନ, ଗୁତ୍ପାଦ,
ବିଷୁଷ୍ଟବସ, କାକୋଦର ପଣିନ, ଦବୀକରପାର୍ଶ୍ଵପୃଷ୍ଠ ଦୁଷ୍ଟଗୁକ
ବିଳେଶୟୁ, ଉରଗ; ପନ୍ଦଗ, ଭୋଗିନୀ, ଜହାଗନ, ପବନାଶନ
ଏ ପରିଶ ନାମ ସାଧାରଣ ସର୍ପକର । ଏମାନେ ପୁଂଳିଙ୍ଗ ।
୨୯ | ସର୍ପ ବିଷ ଏବଂ ଅମ୍ବିକ ଅହେୟ କହି । ଏହା ସ୍ଥାନିଙ୍ଗ ।
୨୦ | ପଣ୍ଡା, ପଣୀ (ୟୁଂ ସ୍ଥାନିଙ୍ଗ) ଏ ଦୁଇନାମ ସାପପଣାର ।

- ୨୧ | ସମୌ କଞ୍ଚକନିର୍ମେକୋ ୨୨ | ଷ୍ଟେତ୍ରପୁ ଗରଳଂ ବିଷଂ ।
୨୩ | ପୁଂଶି ଜାବେ ର କାକୋଲ କାଳକୁଟ ହଳାହଳ ।
ସୌରଷ୍ଟ୍ରି କଃ-ଶୌକି ନେଯୋ ବ୍ୟାହପୁଷ୍ଟ ପ୍ରାପନ ।
ଦାରଦୋ ବିଷନାରଷ୍ଟ ବିଷଦେବା ଅମୀ ନବ ।
୨୫ | ବିଷବେଦେଖ ଜାଙ୍ଗଳକୋ ୨୬ | ବ୍ୟାଳଗ୍ରାହ୍ୟାହିତୁଷ୍ଟିକଃ
ଇତି ପାତାଳବର୍ଗୀ ପ୍ରଥମ ପରିଚ୍ଛେଦ ॥

୪୦୪

ଦ୍ଵିତୀୟ ପରିଚ୍ଛେଦ ।
ନରକବର୍ଗୀ

- ୨୭ | ସ୍ୟାନାରକ୍ଷୟ ନରକୋ ନରେୟୋ ଦୁର୍ଗତିଷ୍ଠିଯାଂ ।
୨୮ | ତରେଦାସ ପନାଶତ ମହାରୌରବରୌରବ ॥
୨୯ | ସଂଦାତ କାଳସୁମ୍ଭେତ୍ୟ, ଦ୍ୟାତ ୨୮ | ସହାୟ ନାରକ ।

- ୨୧ | କଞ୍ଚକ, ନିର୍ମେକ (ୟୁଂ) ଏ ଦୁଇନାମ ସାପକାତିର ।
୨୨ | ଷ୍ଟେତ୍ର (ୟୁଂ), ଗରଳ ବିଷ ଏ ତନିନାମ ସାପ ବିଷର ।
୨୩ | କାକୋଲ, କାଳକୁଟ, ହଳାହଳ, ସୌରଷ୍ଟ୍ରିକ, ଶୌକି କେଷ୍ଟ
ବ୍ୟାହପୁଷ୍ଟ, ପ୍ରାପନ, ଦାରଦ, ବିଷନାର ଏ ନବନାମ ବିଷ
ଦେବର । ଏମାନେ ପୁଂଳିଙ୍ଗ ।
୨୪ | ବିଷବେଦ, ଜାଙ୍ଗଳକ (ୟୁଂ) ଏ ଦୁଇନାମ ଗାରତ୍ତିଯାର ।
୨୫ | ବ୍ୟାଳଗ୍ରାହ୍ୟାହିତୁଷ୍ଟିକ (ୟୁଂ) ଏ ଦୁଇନାମ ସାପୁଆକେଳାର
୨୬ | ନାରକ, ନରକ, ନିଳପ୍ତ (ୟୁଂ) ଦୁର୍ଗତି (ସ୍ଥାନିଙ୍ଗ) ଏ ବୁରିନାମ
ନରକର ।
୨୭ | ତପନ, ଆଶତ, ମହାରୌରବ, ଗୌରବ, ସଂଦାତ (ୟୁଂ)
କାଳସୁମ୍ଭ (କାଳି) ଏ ଛାନାମ ନରକ ବିଶେଷର ।
୨୮ | ନାରକ, ପ୍ରେତ (ୟୁଂ) ଏ ଦୁଇନାମ ନରକସ୍ତ ପ୍ରାଣୀର ।

ପ୍ରେତ ୨୯ ବୈତରଣୀ ସିନ୍ଧୁ ୩୦ ସ୍ୟାଦଳକ୍ଷୀୟୁ ନିର୍ଭିତ୍ତି
 ୩୧ ବିଷ୍ଣୁରଜୁ ୩୨ କାରଣା ତୁ ଯାତନା ଶବ୍ଦବେଦନା ।
 ୩୩ ପୀଡ଼ା ବାଧା ବ୍ୟଥା ଦୁଃଖମନାନସ୍ୟ ପ୍ରସ୍ତୁତିଜ ।
 ସ୍ୟାଦ କଷ୍ଟ କୃତ ମାତ୍ରଳଂ ହିଷ୍ପୁଷ୍ପାଂତ୍ରେଦ୍ୟଗାମି ଯତ ॥
 ରତ୍ନ ପାତାଳବର୍ଗେ ହିଷ୍ପୁଷ୍ପଃ ପରିଛେଦ ।

—*—
ତୃତୀୟ ପରିଚ୍ଛେଦ
 କାରିବର୍ଗଃ

୩୪ ସମୁଦ୍ରୋଦ୍ୟରକୁପାର ପାରବାରଃ ସରପୃତି ।
 ଉଦନ୍ତରୁଦ୍ୟରିଷିନ୍ଧୁ ୪ ସରସ୍ଵନ ସାଗରେଷ୍ଟିବଃ ॥
 ରହାକରେ ଜଳନିଧୀର୍ଯ୍ୟାଦଃପତିରପା ୫ ପତି ।
 ୩୫ ତସ୍ୟ ପ୍ରତ୍ୟେକାଶ ଶୀର୍ଷେବୋ ଲବଶୋଦସ୍ତଥାହପରେ ॥
 ୩୬ । ବୈତରଣୀ ନନ୍ଦାକ ବୈତରଣୀ କୃତାୟାଏ । ଏ ସ୍ତ୍ରୀଲଙ୍ଘ ।
 ୩୭ । ଅଲକ୍ଷ୍ମୀ, ନିର୍ଭିତ୍ତ ଏଦୁରନାମ ଅଲକ୍ଷ୍ମୀର । ଏଦୁହେଁ ସ୍ତ୍ରୀଲଙ୍ଘ ।
 ୩୮ । ବିଷ୍ଣୁ ଆଜୁ ଏଦୁରନାମ ବେଠି କାର୍ଯ୍ୟର । ଏହୁହେଁ ସ୍ତ୍ରୀଲଙ୍ଘ ।
 ୩୯ । କାରଣା, ଯାତନା, ଶବ୍ଦବେଦନା ଏ ତନିନାମ କଠିନ
 ଯାତନାର । ଏମାନେ ସ୍ତ୍ରୀଲଙ୍ଘ ।
 ୪୦ । ପୀଡ଼ା, ବାଧା, ବ୍ୟଥା । (ସ୍ତ୍ରୀ) ଦୁଃଖ, ଅମାନସ୍ୟ, ପ୍ରସ୍ତୁତି,
 କଷ୍ଟ, କୃତ, ଆକଳ (କ୍ଲା) ଏ ନଥ ନାମ ପୀଡ଼ାର ।
 ୪୧ । ସମୁଦ୍ର, ଅବ୍ୟ ଅକୁପାର, ପାରବାର, ପରପୃତ ଉଦନ୍ତ,
 ଉଦଧୂ, ସିନ୍ଧୁ ସରସ୍ଵତ, ସାଗର, ଅଞ୍ଚଳ, ରହାକର,
 ଜଳନିଧୀ, ଯାଦଃପତି, ଅତା ୪୨ ଏ ପତିରନାମ ସମୁଦ୍ର,
 ଏମାନେ ପୁଂଳଙ୍ଘ ।
 ୪୨ । ଶୀର୍ଷେବ, ଲବଶୋଦ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ସମୁଦ୍ର ବିଶେଷର
 (ଲବଶେଷ ସୁର ସପିଦ୍ୟ ଦୁଃଖ ଜଳନ୍ତକାଃ) ।

୩୭ ଅପଃ ସ୍ତ୍ରୀ ଭୂମି ବାଦାର ସଳିଳଂ କମଳଂ ଜଳଂ ।
 ପୃଷ୍ଠ ଜାଲମମୃତଂ ଜୀବନଂ ଭୂବନଂ ବନଂ ॥
 କବନମୁଦକଂ ପାଥସ ପୁଷ୍ପର ସବତୋମୁଖ ।
 ଅମୋହଞ୍ଜ୍ଞୋୟ ପାମୟ ମର ଶାରମୁଖମ୍ରର ॥
 ମେଘପୁଷ୍ପ ଦନରସ ୩୭ ସ୍ତ୍ରୀଷ ଦେ ଆଶ୍ୟମମୟ ।
 ୩୮ ଭଙ୍ଗୟରଙ୍ଗ ଉତ୍ସିବା ସ୍ତ୍ରୀଯା ୧ ବାର ୩୯ ରଥେମିଷ୍ଟ ॥
 ମହାରମୁଲୋକୌ କଲୋକୌ ୪୦ ସ୍ୟାଦାବର୍ତ୍ତାମୁର୍ବୀ ଭ୍ରମଃ
 ୪୧ ପୃଷ୍ଠନ୍ତ ବନ୍ଦ ପୃଷ୍ଠତାଃ ପୁମାସୋ ଦିପ୍ରଷଃ ସ୍ତ୍ରୀଯା ।
 ୪୨ ବନ୍ଦରି ପୁଠରେଦାଃ ସ୍ୟ ୪୩ ଭ୍ରମାୟ ଜଳନିର୍ଗମାଃ ।

ଅର୍ଥ ଲବଶ, ଶିଷ୍ଟ, ସୁର, ଗୃତ, ଦ୍ୱାର, ବୁଦ୍ଧଜଳ ଏମାନେ
 ସମୁଦ୍ର ।

୩୭ । ଅପ (ସ୍ତ୍ରୀ), ବହୁରଜନାନ୍ତ, ବାର (ସ୍ତ୍ରୀ, କ୍ଲା ବାର, ସଳିଳ,
 କମଳ, ଜଳ, ପୃଷ୍ଠ, ଜାଲମ, ଅମୁର, ଜୀବନ, ଭୂବନ, ବନ
 କବନ, ଉତ୍ସିବ, ପାଥସ, ପୁଷ୍ପର, ସବତୋମୁଖ, ଆମୟ,
 ଅଞ୍ଜଳୀ, ତୋୟ, ପାମୟ, ମର, ଶୀର୍ଷ, ଅମ୍ବୁ, ଶମ୍ଭର, ମେଘ-
 ପୁଷ୍ପ, ଦନରସ, (ପୁଂ) ଏ ସତାଇଶ ନାମ ଜଳର ।
 ୩୮ । ଅପ୍ୟ, ଅନ୍ତ୍ୟ ଏ ଦୁଇନାମଜଳପେଶର । ଏ ଦୁହେଁ ତନିଲଙ୍ଘ
 ୩୯ । ଭଙ୍ଗ, ଭରଙ୍ଗ (ଦୁଃଖ), ଉତ୍ସି (ପୁଂ, ସ୍ତ୍ରୀ) ବାର (ସ୍ତ୍ରୀ), ଏ ରୁରନାମ
 ଲହରାର ।
 ୪୦ । ଉତ୍ସିଲ କଲୋଲ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇନା - ମହାଲହରାର ।
 ୪୧ । ଜଳ ଉତ୍ସିଶକ ଆବର୍ତ୍ତ କହି । ଏହା ପୁଂ ଲଙ୍ଘ ।
 ୪୨ । ପୃଷ୍ଠନ୍ତ, ବନ୍ଦ, କୁଷର (ପୁଂ), ବିପ୍ରଷ (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏଗୁରନାମ ଜଳ
 ବନ୍ଦର ।
 ୪୩ । ବନ୍ଦ (କ୍ଲା) ପୁଠରେଦ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇନାମ ନିର୍ବାଜର ।
 ୪୪ । ଭ୍ରମ, ଜଳନିର୍ଗମ ଏ ଦୁଇନାମ ରତନାର । ଏ ଦୁହେଁ ପୁଂଲଙ୍ଘ

- ୪୪ କଳଂ ରେଧଶ୍ଵ ଝାରଞ୍ଜ ପ୍ରତିରଞ୍ଜ ତଟଂ ସିଷ୍ଟ ॥
 ୪୫ ପାରବାରେ ପରଖାତି ତ୍ରଣ ଖରେ ପ ସଂ ତଦନ୍ତର ।
 ୪୬ ଦୀପୋଷ୍ଟୀୟମନ୍ତରପଂ ଯଦନର୍ବାରଣପ୍ରଥମ ।
 ୪୭ ଗୋପ୍ୟୋତ୍ଥରଂ ତତ୍ପୁଲନଂ ତ୍ରେ ସୌଳତଂ ସିକତାମୟ ।
 ୪୮ ନିଷଦ୍ବରସ୍ତୁ ଜମ୍ବାଲଃ ପଙ୍କୋଷ୍ଟୀ ଶାଦକର୍ମମୌ ।
 ୪୯ ଜଲୋଛ୍ଵାସାଃ ପଶବାହାଃ ୪୧ କୁପକାୟ ବିଦାରକଃ ।
 ୫୦ ନାକ୍ୟ ସିନିଙ୍ଗଂ ନୌତାର୍ଯ୍ୟେ ୪୨ ହୃଦୟାଂନୌସ୍ତରଣପ୍ରତିଶାଃ
 ୫୧ ଉଡ଼ୁପନ୍ତ ପୁଃ ବଃକୋଳଃ ୪୩ ସ୍ତ୍ରୋଗୋଧୟସରଣପ୍ରତିଶାଃ ।
-
- ୫୪ | କଳ, ରେଧସ, ଖର, ପ୍ରତିରଞ୍ଜ (କୁ), ତଟ ସି) ଏ ପାଞ୍ଚ
ନାମ ନାମକର ।
 ୫୫ | ନନ୍ଦର ସେ ପାରକ ପାର ଏବ ଏପାରକ ଆବାର କଷ୍ଟର ।
 ୫୬ | ନନ୍ଦର ଦୁଇଶରେ ମଧ୍ୟବର୍ତ୍ତୀ ଶ୍ଵାନକୁ ପାପ (କୁ) କହି ।
 ୫୭ | ଜଲୋତୁଥର ହୀପକୁ ପୁଲନ କହି । ଏହା କୁ ବଳିଙ୍ଗ ।
 ୫୮ | ସୌଳତ, ସିକତାମୟ (କୁ) ଏ ଦୁଇନାମ ବାଲୁକାମୟକଳର
 ୫୯ | ନିଷଦ୍ବର, ଜମ୍ବାଲ (ପୁ), ପଞ୍ଜିଲ (କୁ,ପୁ) ଶାଦ, କର୍ମମ
ପୁ) ଏ ପାଞ୍ଚ ନାମ ପଙ୍କର ।
 ୬୦ | ଜଲୋଛ୍ଵାସ, ପଶବାହ ଏ ଦୁଇ ନାମ ଜଳ ଉତ୍ତକବାର
ଏ ଦୁହଁ ପୁଙ୍କିଙ୍ଗ ।
 ୬୧ | କୁପକ, ବିଦାରକ (ପୁ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଶୁଷ୍କ ନନ୍ଦରେ ଲେକ
ସ୍ତ୍ରୀନ ନମିତ କରିଥବା ଗର୍ଭକୁ ବୁଝାଏ ।
 ୬୨ | ନୌକାଦ୍ଵାର ଗମ୍ୟଶ୍ଵାନକୁ ନାବ୍ୟ କହି । ଏହା ସିନିଙ୍ଗ ।
 ୬୩ | ନୌ, ତରଣୀ, ତରା (ସୀ) ଏ ତନ ନାମ ନୌକାର ।
 ୬୪ | ଉଡ଼ୁପ (କୁ), ପୁଃ ବ, କୋଳ (ପୁ) ଏ ତନ ନାମ ଭେଳର
 ୬୫ | ସ୍ତ୍ରୀବର୍ତ୍ତଃ ଜଳଆଗମକୁ ସ୍ତ୍ରୋତସ୍ କହି । ଏହା (କୁ)

- ୬୬ ଆଚରପ୍ରତିଶ୍ଵରଣ୍ୟଂ ସ୍ଥା ତ୍ରୈ କ୍ଷେତ୍ରୀ କାଷ୍ଟମୁବାହିନୀ ॥
 ୬୭ ଫ୍ରେଶି କଃ ପୋତବଣିକ ୬୦ କର୍ମଧାରସ୍ତୁ ନାବିଳଃ ।
 ୬୮ ନିଷ୍ପାମକଃ ପୋତବାହାଃ ୬୧ କପକେ ଶୁଣବୁଷକଃ ।
 ୬୯ ନୌକାଦଣ୍ଡେପଣିଃ ୬୨ ପ୍ରୟାଦରିଷ୍ଟ କେନିପାତକଃ ।
 ୭୦ ଅଭ୍ରଶୀ କାଷ୍ଟକୁଳାଳଃ ୬୩ ସେକପାପସ୍ତୁ ସେଚନ ।
 ୭୧ | କୁଲାନ ବନାବୋନର୍ ଗ୍ରାମାତ୍ମକ ନୌକେତତ୍ତ୍ଵବ୍ରତୀ ।
-
- ୭୨ | ଆଚର (ପୁ), ତରପଣ୍ୟ (କୁ) ଏ ଦୁଇନାମ ନୌକ ପାର
ମାସୁଲର ।
 ୭୩ | ଦୋଣୀ, କାଷ୍ଟମୁବାହିନୀ (ସୀ) ଏ ଦୁଇନାମ ନାବରୁ ଜଳ
ବେହିବା କାଷ୍ଟନିମିତ ବେଣୁ ଆର ।
 ୭୪ | ଫ୍ରେଶିକ, ପୋତବଣିକ (ପୁ) ଏ ଦୁଇନାମ ନୌକାରେସ୍ତ୍ର
ଦ୍ଵିପାନ୍ତରଗମୀ ବଣିକର ।
 ୭୫ | କର୍ମଧର, ନାବିକ (ପୁ) ଏ ଦୁଇନାମ ନାଉରିଆର ।
 ୭୬ | ନିଷ୍ପାମକ, ପୋତବାହ (ପୁ) ଏ ଦୁଇନାମ ଦଣ୍ଡବାହକ
ନାବିକର ।
 ୭୭ | କୁପକ, ଶୁଣବୁଷକ (ପୁ) ଏ ଦୁଇନାମ ସେଇଁ କାଠରେ
ଶୁଣ ବନ୍ଦା ହୋଇ ନୌକା ଟଣୀଏ ତାହାର ନାମ ।
 ୭୮ | ନୌକାଦଣ୍ଡ, ଷେପଣି (ପୁ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ନାଆ କାଚର ।
 ୭୯ | ଅରୁଷ (କୁ), କେନିପାତକ (ପୁ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ନାଆ
କେରୁଆଳର ।
 ୮୦ | ଅଭ୍ରଶୀ (ସୀ), କାଷ୍ଟକୁଳାଳ (ପୁ) ଏ ଦୁଇନାମ କାଷ୍ଟକୁଳାଳର
 ୮୧ | ସେକପାପ, ସେଚନ ଏ ଦୁଇ ନାମ ନୌକା ଜଳସେଚନ-
ପାପର । ଏ ଦୁହଁ କୁ ବଳିଙ୍ଗ ।
 ୮୨ | ଅର୍ଦ୍ଧନୌକାକୁ ଅର୍ଦ୍ଧନାବ କହି । ଏହା କୁ ବଳିଙ୍ଗ ।
 ୮୩ | ଅଞ୍ଜନ ନୌକାକୁ ଅତନୁ କହି । ଏହା ସୀଳିଙ୍ଗ ।

- ୭୯ ସିମ୍ବୁଗାଧାର ପ୍ରସନ୍ନାଙ୍କଃ ୨୦ କଳୁଷେନଙ୍କ ଆଦିଳଃ ॥

୮୦ ନିମ୍ନଂ ଗଣାରଂ ଗନ୍ଧୀର ୨୭ ମୃତ୍ୟନଂ ତତ୍ତ୍ଵପର୍ଯ୍ୟପେ ।

୮୧ ଅନାଧାମତଳସର୍ଷଃ ୨୪ କେବରେ ଦାସଧୀବରୋ ।

୮୨ ଆନାୟଃ ପୁଂସି ଜାଲଃ ୨୭ ସ୍ୟାଞ୍ଚଶ୍ୟୁମ୍ବଃ ପଦିନକଃ ।

୮୩ ମହ୍ୟାଧାମ କୁବେଣୀଃ ୨୮ ସଥ୍ବର ବିକ୍ରିଶମ୍ ମସ୍ତ୍ୟବେଧନଃ ।

୮୪ ପୃଥ୍ବୀରୋମା ଖୁବୀ ମନ୍ତ୍ରେୟା ମୀନେ କୈପ୍ରାଚିଶେଷାଙ୍କଳଃ ।

୮୫ ଦିଘାରଃ ଶକୁଳୀ ବୁଥ ୨୦ ଶତକଃ ଶକୁଳାଭକଃ ।

୮୬ ସହ୍ରଦ୍ଧକଂସ୍ତଃ ପାଠିନ ୨୨ ଉଲୁପୀ ଶିଶୁକଃ ସମୋ ।

୮୭ ନଳମୀନଶ୍ଚିଲିତମଃ ୨୪ ରହ୍ରାଷ୍ଟୀତି ପ୍ରେତ ଦିତ୍ୟ ।

୭୯ । ପ୍ରସନ୍ନ, ଅଛେ ଏ ଦୁଇନାମ ନିର୍ମଳର । ଏ ଦୁହେ ତିନିଲଙ୍ଘ ।

୮୦ । କଳୁଷ; ଅନଜ୍ଞ, ଆବିଳ ଏ ତିନ ନାମ ଗୋକୁଆର ।
ଏମାନେ ତିନିଲଙ୍ଘ ।

୮୧ । ନିମ୍ନ, ଗଧର, ଗମ୍ଭୀର ଏ ତିନ ନାମ ନିମ୍ନର । ଏମାନେ ସୀଲଙ୍ଘ ।

୮୨ । ଉତ୍ତର ଏହି ନାମ ଉପରର । ଏହା ସୀଲଙ୍ଘ ।

୮୩ । ଅଗାଧ, ଅଚଳପଣ୍ଡ ଏ ଦୁଇନାମ ଗଧର । ଏ ଦୁହେ ସିନିଙ୍ଗ ।

୮୪ । କେବଞ୍ଜ, ଦାସ, ଧୀବର (ୟୁଂ) ଏ ତିନ ନାମ କେଉଁଠର ।

୮୫ । ଆନାୟ (ୟୁଂ), ଜାଲ ଜ୍ଞାନ ଏ ଦୁଇ ନାମ ଜାଲର ।

୮୬ । ଷଷ୍ଠୀୟ, ପବିସକ (ଜ୍ଞାନ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଛଣପଟ ଧୂତାର ।

୮୭ । ମସ୍ତ୍ରଧାନ, କୁବେଣୀ ଏ ଦୁଇ ନାମ କୁବେଣୀର । ଏହୁହେ (ଶ୍ଵରୀ)

୮୮ । ବଢ଼ିଶ, ମହ୍ୟବେଧନ (ଜ୍ଞାନ), ଏ ଦୁଇନାମ ବଢ଼ିଶ କଣ୍ଠର ।

୮୯ । ପୃଥ୍ବୀମନ ଧସ, ମସ୍ତ୍ର, ମୀଳ, ବୈସାରିଣ ଅଣ୍ଟନ, ବିସାର,
ଶକ୍ତିନାନ ଏ ଆଠନାମ ମାଛର । ଏମାନେ ପୁଣିଙ୍ଗ ।

୯୦ । ଗଞ୍ଜକ, ଶକୁଳର୍ତ୍ତକ (ୟୁଂ) ଏ ଦୁଇନାମ ଗଞ୍ଜଶା ମାଛର ।

୯୧ । ସହସ୍ରଦଂସ୍ତ୍ର, ପାଠନ (ୟୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ବାନିଆ ମାଛର ।

୯୨ । ଉଲୁପିନ୍, ଶିଶୁଜ (ୟୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଚେଜ ମାଛର ।

୯୩ । ନଳମୀନ, ଶଳିତମ (ୟୁଂ) ଏ ଦୁଇନାମ ଶଳିତମା ମାଛର ।

୯୪ । ଗ୍ରୋସ୍ଟିନ, ସଫରନ (ଶ୍ଵରୀ, ପୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମଟେ ଶଣ୍ଟୀମାଛର ।

- ୮୪ ଶୁଦ୍ଧାଣ୍ଟ ସ୍ଵେଚ୍ଛାତିଃ ପୋତାଧାନମଥେ ଝୁପ୍ତାଃ ।
 ୮୫ ରେହିତେ ମଦ୍ଦଗୁରଃଶାଳେ ରାଜବନ୍ଧ ଶକୁଳପ୍ରତିଷ୍ଠାଃ ।
 ତମିଙ୍କିଳାଦୟଶ୍ଵାଥ ୮୬ ଯାଦାଂସି ଜଳଜନ୍ମବନ୍ଧ ।
 ୮୭ ତନ୍ଦ୍ରେଦାଃ ଶିଶୁମାରୌଦ୍ଧବ ଶଙ୍କବୋ ମକବଦୟଃ ।
 ୮୮ ସ୍ଵାତକୁଳୀରଃ କକଟକଃ ୯୦ କନ୍ଦ୍ରେ କମଠକଳପୋ ।
 ୮୯ ଗ୍ରାହେଗ୍ରାଂଦବାହୁ ୯୧ ନନ୍ଦ୍ରୀରେ ୯୩ ହଅମହାଲତା ॥
 ଗଣ୍ଡୁପଦଃ କଞ୍ଜଳକୋ ୯୪ ନିହାକା ଗୋଖକା ସମେ ।
 ୯୫ ରକ୍ତପାତ୍ର ଜଳୋକ ଯ୍ୟା ୨୩ ଦ୍ଵୀପାଂ ଭୂମି ଜଳୋକସଃ ॥
 ୯୬ ମୁକ୍ତାଷ୍ଟୋତ୍ସହିଯ୍ୟାଂଶୁକ୍ଳଃ ୯୭ ଶଙ୍ଖଃ ସ୍ୟାତକମୁରଷ୍ଟିଯ୍ୟାଂ
 ୯୮ । ଶୁଦ୍ଧାଣ୍ଟମସ୍ତ୍ୟପଦାତ (ୟୁଂ), ପୋତାଧାନ (କ୍ଳା) ଏ ଦୁଇନାମ
 ମାତ୍ର ମଧ୍ୟର ।
 ୯୯ । ରେହିତ, ମୁଦ୍ଦଗୁର, ଶାଳ, ରାଜବ, ଶକୁଳ, ତମି, ତମିଙ୍କିଳ
 ଏ ସାତନାମ ମସ୍ତ୍ୟପଦେବର । ଏମାନେ ପୁଂଲିଙ୍ଗ ।
 ୧୦ । ଯାଦସ (କ୍ଳା, ଜଳଜନ୍ମ ପୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ସାମାନ୍ୟ
 ଜଳଜନ୍ମର ।
 ୧୧ । ଶିଶୁମାର, ଉତ୍ତ୍ର, ଶଙ୍କୁ, ମକର, ଏ ଶୂର ନାମ ଜଳଜନ୍ମ
 ବିଶେଷର । ଏମ ନେ ପୁଂଲିଙ୍ଗ ।
 ୧୨ । କୁଳିର, କର୍କଟକ ଏ ଦୁଇନାମ କଙ୍କଡ଼ାର । ଏ ଦୁହେଁ (ୟୁଂ)
 ୧୩ । କୁମୀଂକମଠ, କଳପ ଏ ତମିନାମ କଙ୍କପର । ଏମାନେ (ୟୁଂ)
 ୧୪ । ଗାହ୍ର, ଅବଗାହ ଏ ଦୁଇନାମ ମଗରର । ଏ ଦୁହେଁ ଦୁଃଲିଙ୍ଗ)
 ୧୫ । ନନ୍ଦ, କୁମୀର ଏ ଦୁଇନାମ କୁମୀରର । ଏ ଦୁହେଁ ପୁଂଲିଙ୍ଗ ।
 ୧୬ । ମହାଲତା (ସ୍ତ୍ରୀ), ଗଣ୍ଡୁପଦ, କଞ୍ଜଳକ (ୟୁଂ) ଏ ତମିନାମ
 ଜିଆନାଡ଼ର ।
 ୧୭ । ନିହାକା, ଗୋଖକା ଏ ଦୁଇନାମ ଗେ ଧୂପାପର । ଏ ଦୁହେଁ (ସ୍ତ୍ରୀ)
 ୧୮ । ରକ୍ତପା, ଜଳୋକା ଏ ଦୁଇନାମ ଯୋକର । ଏମାନେ (ସ୍ତ୍ରୀ)
 ୧୯ । ମୁକ୍ତାଷ୍ଟୋତ୍ (ୟୁଂ) ଶୁକ୍ର (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ଦୁଇନାମ ମୁକ୍ତା ଶାମୁକାର ।
 ୨୦ । ଶଙ୍ଖ (ୟୁଂ), କମ୍ପ (ୟୁଂ, କ୍ଳା) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଶଙ୍ଖର ।

୧୮ | ଶୁଦ୍ଧ ଶଙ୍ଖାଃ ଶଙ୍ଖନଶାଃ ଏଣ ଶମୁକା ଜଳଶୁଦ୍ଧିଷ୍ଠଃ ।
 ୧୦୦ ଭେକେ ମଣ୍ଡଳ ବର୍ଷାଭୂଶାଲୁର ପ୍ଲବ ଦକ୍ଷ ଗଃ ।
 ୧୦୧ ଶିଳାଗଣ୍ଠ ପଦା ୧୦୨ ଭେଳାବର୍ଷାଭୂତୀ ୧୦୩ କମଠୀଦୁଳିଃ
 ୧୦୪ ମହିରୁଷ୍ୟ ଧ୍ୱନି ଶୃଙ୍ଗୀ ୧୦୫ ଦୁର୍ଲାମାର୍ଦ୍ଦକୋଶିକା ।
 ୧୦୬ ଜଳାଶୟା ଜଳାଧାର ୧୦୭ ପ୍ରସାଗାଧରଜଳେ ହୃଦଃ ।
 ୧୦୮ ଆହାବୟ ନିପାନ ସଥାଦୁପକୁଷଜଳାଶୟେ ।
 ୧୦୯ ପୁଷ୍ୟ ବାଷ୍ପୁ ସ୍ଵର୍ଷ କୁପ ଉନାପାନନ୍ଦ ପୁଣି ବା ॥
 ୧୧୦ ନେମେଷୀକାସ୍ୟ ୧୧୧ ଧାନାହୋ ମୁଖବନମପ୍ୟ ଯତ୍ ।

୧୮ | ଶୁଦ୍ଧ ଶଙ୍ଖ, ଶଙ୍ଖନଶ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଶୁଦ୍ଧ ଶଙ୍ଖର ।
 ୧୯ | ଶମୁକ, ଜଳଶୁଦ୍ଧ (ସୀ, ପୁଂ) ଏ ଦୁଇନାମ ଶମୁକାର ।
 ୧୦୦ | ଭେକ, ମଣ୍ଡଳ ବର୍ଷାଭୂଶାଲୁର, ପ୍ଲବ, ଦକ୍ଷ ଏ ଛଅନାମ
 ବେଜର । ଏମାନେ ପୁଣିଲିଙ୍ଗ ।
 ୧୦୧ | ଶିଳା, ଗଣ୍ଠ ପଦା (ସୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଶୁଦ୍ଧ ପୋକର ।
 ୧୦୨ | ଭେଳା, ବର୍ଷାଭୂତୀ (ସୀ) ଏ ଦୁଇନାମ ଭେଳାଶ୍ରୀ ବେଜାଲୁର ।
 ୧୦୩ | କମଠ, ଦୁଲୀ ଏ ଦୁଇନାମ କଙ୍କପଶୀର । ଏହୁହେଁ ସୀଲିଙ୍ଗ ।
 ୧୦୪ | ମାରୁରମାଛର ସ୍ତରିକ ଶୃଙ୍ଗୀ କହି । ଏହା ସୀଲିଙ୍ଗ ।
 ୧୦୫ | ଦୁର୍ଲାମ (ପୁଂ), ଧର୍ମକୋଷିକା (ସୀ) ଏ ଦୁଇନାମ
 ସାମାନ୍ୟ ଗେଣ୍ଟାର ।
 ୧୦୬ | ଜଳାଶୟ, ଜଳାଧାର (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଜଳାଶୟର ।
 ୧୦୭ | ଅଚଳପୂର୍ଣ୍ଣ ଜଳାଶୟକୁ ହୃଦ କହି । ଏହା ପୁଣିଲିଙ୍ଗ ।
 ୧୦୮ | ଆହାବ ପୁଂ, ନିପାନ (ଜ୍ଞାନ) ଏ ଦୁଇ ନାମ କୁଅ ନିକଟ-
 ବର୍ତ୍ତୀ ପାଣିକୁଣ୍ଠର ।
 ୧୦୯ | ଅନ୍ତୁ ପ୍ରହି, କୁପ (ପୁଂ), ଉଦପାନ (ପୁଂ, ଜ୍ଞାନ) ଏ ଗୁରି
 ନାମ କଥାର ।
 ୧୧୦ | ନେମି, ସୀକା (ସୀ) ଏ ଦୁଇନାମ କୁଅ ପ୍ରାନ୍ତଭାଗର ।
 ୧୧୧ | କୁଅର ଘୋଡ଼ାନନ୍ଦକୁ ଧାନାହ କହି । ଏହା ପୁଣିଲିଙ୍ଗ

୧୧୨ | ପୁଷ୍ପରିଣାମ ରୁ ଖାତିପ୍ୟ ୧୧୩ ଦଶାତି ଦେବଶାତିକା
 ୧୧୪ ପଦ୍ମାକରସ୍ତାଗୋଧୀ କାପାରଃ ସରସୀ ସରଃ ।
 ୧୧୫ ବେଶନ୍ତଃ ପଳକଃ ଗୁଲ୍ମସରେ ୧୧୬ କାପୀ ରୁ ସାର୍ଦ୍ଦିକା ।
 ୧୧୭ ଶେଷ୍ୟ ରୁ ପରିଶା ୧୧୮ ଧାରତ୍ରୀନ୍ଦ୍ରୀ ସମ ଧାରଣ ॥
 ୧୧୯ ସ୍ୟାଦାଳକାଳମାବାଳାବାପା ୧୧୦୫ ନଥ ସରତ
 ତରଜଣୀ ଶୈବଳମା ତଟିମ ହୃଦିମା ଧୂମା ।
 ସେ ତସ୍ମାତ୍ ଦୀପବଣ୍ଣ ସ୍ଵବନ୍ତୀ ମୃମ୍ଭାପରଃ ।

୧୨୦ | ପୁଷ୍ପରିଣାମ (ସୀ), ଖାତ (ଜ୍ଞାନ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ପୋଖରର ।
 ୧୨୧ | ଅଶାତ, ଦେବଶାତିକା (ଜ୍ଞାନ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଦେବଶାତ
 ଜଳାଶୟର ।
 ୧୨୨ | ପଦ୍ମାକର (ପୁଂ), ତଢାଗ (ପୁଂ, ଜ୍ଞାନ), କାପାର (ପୁଂ),
 ସରସୀ (ସୀ), ସରସ (ଜ୍ଞାନ) ଏ ପାଞ୍ଚନମ ପଦ୍ମପୁକ୍ତ ଜଳା-
 ଶୟର ।
 ୧୨୩ | ବେଶନ୍ତ (ପୁଂ), ପଳକ, ଅଳ୍ପ ସରସ (ଜ୍ଞାନ) ଏ ତିନି ନାମ
 ହୃଦ୍ବ ସରେବରର ।
 ୧୨୪ | କାପୀ, ସାର୍ଦ୍ଦିକା ଏ ଦୁଇ ନାମ ବାଙ୍ମୀର, ଏ ଦୁହେ ସୀଲିଙ୍ଗ
 ୧୨୫ | ଶେଷ୍ୟ (ଜ୍ଞାନ), ପରିଶା (ସୀ) ଏ ଦୁଇନାମ ଗତଶାରର ।
 ୧୨୬ | ଧାରତ୍ରୀ ସେତନାର୍ଥ କୃତିମ ଜଳାଶୟକୁ ଆଧାର କହି,
 ଏହା ପୁଣିଲିଙ୍ଗ ।
 ୧୨୭ | ଆଳବାଳ, ଆବାଳ (ଜ୍ଞାନ), ଆବାପ (ପୁଂ) ଏ ତିନି ନାମ
 ଗଛମୂଳ ମନ୍ଦାର ।
 ୧୨୮ | ନଥ, ସରତ, ତରଜଣୀ, ଶୈବଳମା, ତଟିମ, ହୃଦିମା,
 ଧୂମି, ସୋତସ୍ମା, ଦୀପବଣ୍ଣ, ସ୍ଵବନ୍ତୀ, ନମ୍ଭାଗ, ଆପରା
 ଏ ବାର ନାମ ନଥର । ଏମାନେ ସୀଲିଙ୍ଗ ।

୧୯୧ ଗଙ୍ଗା ବିଷ୍ଟୁପ୍ରଥା ଜନ୍ମତିନୟା ସୁରନିମୁଗା ।
 ଶାରୀରଥୀ ସିପଥଗା ସିଷ୍ଟେତା ଧ୍ରୁଷ୍ଟିରପି ॥ ୧୯୨
 ୧୯୨ କାଳିନୀ ସୂର୍ଯ୍ୟତନୟା ଯମୁନା ଶମନସ୍ଵରୀ ।
 ୧୯୩ ରେବା ତୁ ନର୍ମଦା ସେ ମୋତ୍ତବା ମେଖଲକନ୍ୟକା ॥ ୧୯୩
 ୧୯୪ କରତୋୟା ସଦାମାରୀ ୧୯୫ ବାହୁଦା ସୌତକାଦିମା । ୧୯୫
 ୧୯୬ ଶିତତ୍ରୁସ୍ତ ଶିତତ୍ରୁସ୍ତଥାର୍ ୧୯୭ ବିପାଶା ତୁ ବିପାଟ୍ ସ୍ତିଯା ।
 ୧୯୭ ଶୋଶୋ ହିରଣ୍ୟବାହୁଃ ସ୍ଥାର୍ ୧୯୯ କୁଲ୍ଲାଙ୍କା କୃଷିମା ସରିତ୍ ।

୧୯୧ । ରଙ୍ଗା, ବିଷ୍ଟୁପ୍ରଥା ଜନ୍ମତିନୟା, ସୁରନିମୁଗା ଶାରୀରଥୀ,
 ସିପଥଗା, ସିଷ୍ଟେତା, ରୀଷୁସ୍ତ ଏ ଆଠ ନାମ ଗଙ୍ଗାନୟର
 ଏମାନେ ସ୍ତିଲଙ୍କ ।
 ୧୯୨ । କାଳିନୀ, ସୂର୍ଯ୍ୟତନୟା, ଯମୁନା, ଶମନସ୍ଵରୀ ଏ ଶୁରନାମ
 ଯମୁନା ନୟର । ଏମାନେ ସ୍ତିଲଙ୍କ ।
 ୧୯୩ । ରେବା, ନର୍ମଦା, ସୋମୋତ୍ତବା, ମେଖଲକନ୍ୟକା ଏ ଶୁର
 ନମ ନର୍ମଦା ନୟର । ଏମାନେ ସ୍ତିଲଙ୍କ ।
 ୧୯୪ । କରତୋନୟା, ସଦାମାରୀ ଏ ଦୁଇନାମ କରତୋୟା ନୟର
 ଏ ଦୁହେଁ ସ୍ତିଲଙ୍କ ।
 ୧୯୫ । ବାହୁଦା, ସୌତକାଦିମା ଏ ଦୁଇନାମ ବାହୁଦା ନୟର
 ଏ ଦୁହେଁ ସ୍ତିଲଙ୍କ ।
 ୧୯୬ । ଶିତତ୍ରୁ, ଶିତତ୍ରୁ ଏ ଦୁଇନାମ ଶିତତ୍ରୁନୟର । ଏ ଦୁହେଁ
 ସ୍ତିଲଙ୍କ ।
 ୧୯୭ । ବିପାଶା, ବିପାଟ୍ (ସ୍ତି), ଏ ଦୁଇ ନାମ ବିପାଶା ନୟର ।
 ୧୯୮ । ଶୋଶୋ, ହିରଣ୍ୟବାହୁ ଏ ଦୁଇ ନାମ ଶୋଶ ନୟର ।
 ଏ ଦୁହେଁ ପୁଂଲଙ୍କ ।
 ୧୯୯ । ଅଥଚ କୃଷିମ ନୟକୁ କୁଲ୍ଲା କହି । ଏହା (ସ୍ତି) ।

୧୩୦ ଶର୍ବବଣ୍ଣା ବେସବଣ୍ଣା ତନ୍ଦୁଭାଗା ସରସ୍ଵତୀ ।
 କାବେଶ୍ଵା ସରିକୋହନ୍ୟାଶ୍ଚ ୧୩୧ ସମ୍ମେଦଃ ସିନ୍ଧୁ ସଙ୍ଗମଃ ।
 ୧୩୨ ଦ୍ଵୟୋଃ ପ୍ରଣାଲୀ ପ୍ରସ୍ତୁତ ପଦବ୍ୟା ୧୩୩ ସିଷ୍ଟୁତିରୌ ॥
 ଦେଖାକାୟା ସରସ୍ଵତୀ ଭବେ ଦାଶକଷାରବୈ ।
 ୧୩୪ ସୌଗନ୍ଧ୍ୟକଂ ତୁ କହ୍ନାର ୧୩୫ ହଜ୍ଜକଂ ରଜ୍ଜୁପରିଷକଂ ॥
 ୧୩୬ ସ୍ଥାଦୁପ୍ରଳଂ କୁବଳ୍ୟ ୧୩୭ ମଥମାଲାମୁଜନ୍ମ ଚ ।
 ରନୀବର ୮ ମାଲେହସ୍ତିନ୍ ୧୩୮ ସିତେ କୁମୁଦକେରବେ ।
 ୧୩୯ ଶାନ୍ତକମେଷା ୧୩୯ ସଥାତ ୧୦୦ ବାରିପର୍ଣ୍ଣୀ ତୁ କୁମୀକା ।
 ୧୪୦ । ଶର୍ବବଣ୍ଣା, ବେସବଣ୍ଣା, ତନ୍ଦୁଭାଗା, ସରସ୍ଵତୀ, କାବେଶ୍ଵା
 ଏ ପାଞ୍ଚନାମ ନୟା ବିଶେଷର । ଏମାନେ (ସ୍ତି) ।
 ୧୪୧ । ସମ୍ମୋଦ, ସିନ୍ଧୁ ସଙ୍ଗମ, (ପୁଣ୍ୟ) ଏ ଦରନାମ ସିନ୍ଧୁ, ସଙ୍ଗମର ।
 ୧୪୨ । ପ୍ରଣାଲୀ, ପ୍ରସ୍ତୁତିପଦବୀ (ସ୍ତି) ଏ ଦରନାମ ପାଣିନାଳର ।
 ୧୪୩ । ଦେଖାକା, ନୟରେ ଉତ୍ତର ବସ୍ତୁକୁ ଦାଶକ ଏବଂ ସରସ୍ଵ
 ନୟଜାତ ବସ୍ତୁକୁ ସାରବ କହି । ଏ ଦୁହେଁ (ସ୍ତି) ।
 ୧୪୪ । ସୌଗନ୍ଧ୍ୟକ, କହ୍ନାର ଏ ଦୁଇ ନାମ ରଜ୍ଜୁକର୍ତ୍ତର । ଏ ଦୁହେଁ
 କୁବଳଙ୍କ ।
 ୧୪୫ । ଉତ୍ପଳ୍କ, କୁବଳ୍ୟ ଏ ଦୁଇ ନାମ ଉତ୍ପଳ୍କର । ଏ ଦୁହେଁ
 କୁବଳଙ୍କ ।
 ୧୪୬ । ମାଲାମୁଜନ୍ମନ୍, ରନୀବର ଏ ଦୁଇ ନାମ ମାଲୋପ୍ଲର ।
 ଏ ଦୁହେଁ କୁବଳଙ୍କ ।
 ୧୪୭ । କୁମୁଦ, କୋରବ ଏ ଦୁଇ ନାମ ଶୁକ୍ଳୋପ୍ଲର । ଏ ଦୁହେଁ
 କୁବଳଙ୍କ ।
 ୧୪୮ । ଉତ୍ପଳ୍କମ ନକ୍ଷ ମୂଳକୁ ଶାନ୍ତକ (କୁନ୍ତୁ ପୁଣ୍ୟ) କହି ।
 ୧୪୯ । ବାରିପର୍ଣ୍ଣୀ କୁମୀକା ଏ ଦୁଇ ନାମ ବୋଲଖାଞ୍ଚିର ।
 ଏ ଦୁହେଁ ସ୍ତି ଲଙ୍କ ।

୧୪୧ ଜଳମାଳୀ ତୁ ଶୌବାଳଂ ଶୌବାଳୋ ୧୪୨ଥ କୁମୁଦବଣୀ ।
କୁମୁଦିନ୍ୟାଂ ୧୪୩ ନଳନ୍ୟାଂ ତୁ ବିଶିମା ପଦ୍ମିମମଣା ।
୧୪୪ ବା ପୁଣ୍ୟ ପଦ୍ମଂ ନଳନମରବଦ୍ଧଂ ମହୋପୂଳଂ ॥
ସହସ୍ରପଦ୍ମଂ କମଳଂ ଶତପଦ୍ମଂ କୁଶେଶ୍ୟ ।
ପକେରୁଦ୍ଧଂ ତାସରସଂ ସାରସଂ ସରସାରୁଦ୍ଧଂ ।
ବିଷପ୍ରସୁନଗନାବ ପୁଷ୍ପରମ୍ଭୋରୁଦ୍ଧାତି ତ ।
୧୪୫ ପୁଣ୍ୟକଂ ସିତାମ୍ବାଜ ୧୪୬ ମଥ ରକ୍ତପଦ୍ମରୁହେ ।
ରକ୍ତାପୂଳ କୋକନଂଦ ୧୪୭ ନାଲୋନାଳଥାସ୍ତୀପ୍ୟା ।

୧୪୧ | ଜଳମାଳୀ (ସୀ), ଶୌବାଳ (କୁ), ଶୌବଳ (ପୁ) ଏ ତିନି
ନାମ ଶୀତଳର ।
୧୪୨ | କୁମୁଦବଣୀ, କୁମୁଦିମା, (ସୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ କୁମୁଦମୟ
ସ୍ଥାନର ।
୧୪୩ | ନଳମା, ବିଶିମା, ପଦ୍ମିମା ଏ ତିନି ନାମ ପଦ୍ମଲତାର ।
ଏମାନେ ପୁଣ୍ୟକାଳୀ ।
୧୪୪ | ପଦ୍ମ (ପୁ, କୁ), ନଳନ, ଅରବିନ, ନଳକୋପୂଳ ସହସ୍ରପଦ୍ମ
କମଳ, ଚେପଦ୍ମ, କୁଶେଶ୍ୟ, ପଙ୍କରୁଦ୍ଧ, ତାମରସ, ସାରସ
ସରସାରୁଦ୍ଧ, ବିଷପ୍ରସୁନ, ରଜିବ, ପୁଷ୍ପର, ଆମୋରୁଦ୍ଧ
ଏ ଶୋଳ ନାମ ପଦ୍ମର । ଏମାନେ କୁଳକାଳୀ ।
୧୪୫ | ପୁଣ୍ୟକାଳ, ସିତାମ୍ବାଜ ଏ ଦୁଇନାମ ଶୁକ୍ଳପଦ୍ମର । ଏ
ଦୁହେଁ କୁଳକାଳୀ ।
୧୪୬ | ରକ୍ତପଦ୍ମରୁହେ, ରକ୍ତାପୂଳ, କୋକନଦ ଏ ତିନି ନାମ
ରକ୍ତପଦ୍ମର । ଏମାନେ କୁଳକାଳୀ ।
୧୪୭ | ନୀଳ (ପୁ), ନାଳୀ (କୁ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ପଦ୍ମତେଜେଶର ।

୧୪୮ ମୃଣାଳଂ କିମ ୧୪୯ ମବ୍ଜାଦି କଦମ୍ବ ଷଣ୍ମସ୍ତ୍ରପ୍ୟା ।
୧୫୦ କରହାଟଂ ଶିପା କନ୍ଦଃ ୧୫୧ କଞ୍ଜିଲ କଃ କେଶରୋଷ୍ଟିପ୍ୟା ।
୧୫୨ ସମ୍ବର୍ତ୍ତିକା ନବଦଳଂ ୧୫୩ ଶଜକୋଷ୍ଠୋ ବରୁଷକଃ ॥
୧୫୪ ଉକ୍ତଂ ସ୍ଵରେଖାମ ଦିକ୍କାଳ ଧୀଶିଳାଦି ସନାଟ୍ୟକମ୍ ।
ପାତାଳବେଗୀ ନରକ ବାରି ତୈଷାଂ ର ସଙ୍କତମ୍ ।
ରତ୍ୟମରସିଂହକୁତୋ ନାମ ଲିଙ୍ଗାନୁଶାସନେ ।
ସ୍ଵରଦିଃ ପ୍ରଥମଃ କାଣ୍ଡ ସାଙ୍ଗ ଏକ ସମନ୍ତ୍ରିତଃ ॥
ରତ୍ ପ୍ରଥମକାଣ୍ଡ ସମାପ୍ତ ।

—*—

୧୪୮ | ମୃଣାଳ, ଶିଷ ଏ ଦୁଇ ନାମ ପଦ୍ମନଭର । ଏ ଦୁହେଁ
କୁଳକାଳୀ ।
୧୪୯ | ପଦ୍ମମୁଳକୁ ଷଣ୍ମ କହି । ଏହା ପୁ ଓ କୁଳକାଳୀ ।
୧୫୦ | କରହାଟ ଶିପାକୁଦ ପୁ ଏ ଦୁଇନାମ ରେତ ସହିତ
ପଦ୍ମମୁଳର ।
୧୫୧ | କଞ୍ଜିକ, କେଶର (ପୁ, କୁ) ଏ ଦୁଇନାମ ପଦ୍ମକେଶରର ।
୧୫୨ | ସମ୍ବର୍ତ୍ତିକା (ସୀ), ନବଦଳ [କୁ]. ଏ ଦୁଇ ନାମ ପଦ୍ମର
ନୂଆ ବନ୍ଧ ପଦର ।
୧୫୩ | ଶଜକୋଷ, ବରୁଷକ ଏ ଦୁଇନାମ ପଦ୍ମ ଶଜକୋଷର ।
ଏ ଦୁହେଁ ପୁଣ୍ୟକାଳୀ ।
୧୫୪ | ଅମରକେଷ ଅଭିଧନ ସକାନ୍ତରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହବ । ତନ୍ଦର
ଏଠାରେ ପ୍ରଥମକାଣ୍ଡ ସମ୍ମର୍ଶୀ ହେଲ । ଏହି କାଣ୍ଡରେ ସୁର୍ଗ-
ବର୍ଗ, ବେୟାମରବର୍ଗ, ଧଗବର୍ଗ, କାଳବର୍ଗ, ଧୀବର୍ଗ, ଶିଳାଦି
ବର୍ଗ, ନାଟ୍ୟବର୍ଗ, ପାତାଳବର୍ଗ, ଶ୍ରେଣୀବର୍ଗ, ନରକବର୍ଗ
ଓ ବାରିବର୍ଗ ଉଲ୍ଲେଖ ହେଲ । ଏହି ପ୍ରତ୍ୟେକ ବର୍ଗର
ପ୍ରଧାନ ପ୍ରଧାନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସ୍ଵପରେ ଆନ୍ତରିକ ଅପରାପରପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ
ସବୁ ସଙ୍କଳିତ ହେଲ । ସଥା ସୁର୍ଗବର୍ଗରେ ସୁର୍ଗ ସମନ୍ତ୍ରିତ
ଦେବତା, ଅମ୍ବଶର ପ୍ରଭୁତି, ବ୍ୟାମ ବର୍ଗରେ ମେଘାଦି,

ଦିତୀୟକାଣ୍ଡେ ଭୂମିବର୍ଗୀ

- ୧। ବର୍ଗୀ ପୃଥ୍ବୀ ପୁରଃ ସ୍ତ୍ରୀଭ୍ରତବନୋଷ୍ଠ ମୃଗାଦିଭ୍ରତଃ ।
ନୃବ୍ରତକ୍ଷସବିହିତଃ ଦେଖ ସାଙ୍ଗୋମାଜେତିରହୋଦିତାଃ ॥
- ଦିଗ୍ ବର୍ଗରେ ଦିଳ୍ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଦିଗ୍ ଗଜାଦି, କାଳବର୍ଗରେ
କାଳ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ବର୍ଷ, ମାସ, ଉତ୍ତର, ଆୟୁନ, ଦଶାଦି,
ଧୀବର୍ଗରେ ବୁଦ୍ଧ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସଙ୍କଳାଦି, ଶଦାଦି ବର୍ଗରେ
ଶଦାଦି ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଉତ୍ତରବାଦି, ନାଟ୍ୟବର୍ଗରେନାଟ୍ୟସମ୍ବନ୍ଧୀୟ
ନୃତ୍ୟ ଗୀତାଦି, ପାତାଳବର୍ଗରେ ପାତାଳ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଗର୍ଭାଦି
ଘୋର ବର୍ଗରେ କଞ୍ଚକ, ଫଣା ବିଷ ପ୍ରଭୁତ୍ୱ, ନରକବର୍ତ୍ତରେ
କଷ୍ଟ, ଅଲକ୍ଷୀ ପ୍ରଭୁତ୍ୱ ଏବଂ ବାରବର୍ଗରେ ସମୁଦ୍ର, ନଈ,
ଦ୍ରୁଦ, ପଦ୍ମ ଓ କୁମୁଦ ପ୍ରଭୁତ୍ୱ ଉଚ୍ଛିତ ହୋଇଥାଇ, ଅର୍ଥାତ୍
ଯେଉଁ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଯାହାର ଉଚ୍ଛିତ କରିବା ସଜ୍ଜି, ସେହି
ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ତାହାର ଉଚ୍ଛିତ ହୋଇଥାଇ ।
- ୨। ଏହି ଦିତୀୟକାଣ୍ଡରେ ଭୂମି, ପୁର, ଶୌଳ, ବନୋଷ୍ଠ, ସିଂହାଦି
ମନୁଷ୍ୟ, ବୃକ୍ଷ, ଶତିଷ୍ଠୀ, ବୈଶିଷ୍ଟ ଓ ଶତ୍ରୁ ନାମରେ ଦଶବର୍ଗ
କୁହାଯିବ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ବର୍ଗରେ ସ୍ଵ ସ୍ଵ ଅଙ୍ଗ ଉପାଗ ବିଷୟ-
ମାନ ନିବିନ୍ଦି ହେବ । ଯା । ଭୂମିବର୍ଗରେ ଭୂମିପ୍ରସଙ୍ଗରେ
ଭୂମି, ମୃଂଗିଳା ସ୍ଥାନ ବିଶେଷର ନାମରତ୍ନାଦି ପୁରବର୍ତ୍ତରେ
ପୁରପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଗୃହ, ଗୃହର ଉପାଦାନ, ହାର ଓ ଚରୁଦୀର୍ଘ
ପ୍ରଭୁତ୍ୱ, ଶୌଳବର୍ଗରେ ପଦ୍ମପ୍ରସଙ୍ଗରେ ପ୍ରପ୍ତର, ଗୁର୍ବା,
ପଦ୍ମଚର ବିଶେଷ ବିଶେଷ ସ୍ଥାନର ନାମ, ପଦ୍ମତୋପୂନ
ଧାରୁଦ୍ରବ୍ୟାଦି, ବନୋଷ୍ଠବର୍ଗରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ତ୍ରିଷଧର
ନାମାଦି, ପୁଷ୍ପ, ଓ ଉତ୍ୟାନାଦି, ମନୁଷ୍ୟବର୍ଗରେମନୁଷ୍ୟ ଶଶର
ଆର୍ଯ୍ୟନ୍ତରିକ ଗୋଟାଦି, ବୃଦ୍ଧବର୍ଗରେ ଦ୍ରୁଦସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ମନ
ଯାଗାଦି, ଶତିଷ୍ଠୀ ବର୍ଗରେ ଶକ୍ତା ରଜାର ନିଯୁମାଦି ଓ

ଦିତୀୟକାଣ୍ଡେ ଭୂମିବର୍ଗୀ

- ୧। ଭୂଭ୍ରମିରଚଳାନନ୍ଦା ରସା ବିଶ୍ଵମୂର ସ୍ତିର ।
ଧରା ଧରିବି ଧରଣୀ ଶୌଣୀ ଜ୍ଞା କାଶ୍ୟପୀ ଶିତ ॥
ସବ୍ରଂସା ବିମୁମଣ ବସୁଧୋରୀ ବସୁରର ।
ଗୋପା କୁଃ ପୃଥିବୀ ପୃଥ୍ବୀ ଶ୍ରୀ ନିର୍ମେଶମ ମନ୍ତ୍ର ।
- ୨। ମୃକ୍ତ ତିକା ୪ ପ୍ରଶନ୍ତା ତୁ ମୃଥ ମୃଷ୍ଟା ର ମୃତିକା ।
- ୩। ଉତ୍ସର ସଦଶସ୍ୟାତ୍ମନା ଓ ସ୍ୟାଦୁଷ୍ଟଃ ଶାରମୃତିକା ॥
- ୪। ଉତ୍ସବାନୁଷ୍ଠାନେ ଦାବପଦ୍ମନାଥିଙ୍ଗୋ ୮ ପ୍ଲଙ୍କ ପ୍ଲଙ୍କା ।
- ୫। ସମାନୋ ମରୁଧନୁନୋ ୧୦ ଦେଖିଲାପ୍ରହତେ ସମେ ॥
- ସେନ୍ୟାଦି ବୈଶ୍ୟବର୍ଗରେ କୃଷି ବିଷୟ ଓ ତଦୁତ୍ତନ୍ତବ୍ୟାଦି
ଶୁଦ୍ଧବର୍ଗରେ ଶୁଦ୍ଧାଦିର ବ୍ୟବସାୟ ଓ ତହିଁର ପ୍ରଯୋଜନାୟ
ବିଷୟ ଉତ୍ୟାଦି ଯେଉଁ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଯାହା ନର୍ଦେଶ କରିବା
କର୍ତ୍ତବ୍ୟ, ତାହାସବୁ ସେହି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ନିବନ୍ଦି ହେବ ।
- ୬। ତୁ, ଭୂମି, ଅଚଳା, ଅନନ୍ତା ରସା, ବିଶ୍ଵମୂର, ସ୍ତିର, ଧରା,
ଧରିବି, ଧରଣୀ, ଶୌଣୀ, ଜ୍ଞା, କାଶ୍ୟପୀ, ଶିତ, ସବ୍ରଂସା,
ବସୁ ଶୀ, ବସୁଧୀ, ଉତ୍ସା, ବସୁନ୍ଧା, ଗୋପା, କୁ, ପୃଥିବୀ,
ପୃଥ୍ବୀ, ଶ୍ରୀ, ଅବମା, ମେଦିନୀ, ମନ୍ତ୍ର ଏ ସତାଇଶ ନାମ ଭୂମିର ।
ଏମାନେ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କଙ୍ଗ ।
- ୭। ମୃଦ, ମୃତିକା ଏ ଦୁଇନାମ ମାଟିର ଏ ଦୁହେଁ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କଙ୍ଗ ।
- ୮। ମୃଥ, ମୃଷ୍ଟା, ଏ ଦୁଇନାମ ଉତ୍ସମ ମାଟିର । ଏ ଦୁହେଁ (ସ୍ତ୍ରୀ) ।
- ୯। ସଦଶସ୍ୟାତ୍ମନା ପ୍ରପ୍ତର କହି । ଏହା (ସ୍ତ୍ରୀ) ।
- ୧୦। ଉତ୍ସବତ୍, ଉତ୍ସର ଏ ଦୁଇନାମ ଲୁଣିଆ ମାଟିର । ଏ ଦୁହେଁ
ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କଙ୍ଗ ।
- ୧୧। ପ୍ଲଙ୍କ (କୁଳ), ପ୍ଲଙ୍କ (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ଦୁଇନାମ ଟାଣ ଜାଗାର ।
- ୧୨। ମରୁ, ଧନୁନ୍ଦ ଏ ଦୁଇନାମ ନିର୍ଜଳ ଦେଶର । ଏ ପୁଣିଙ୍କ ।
- ୧୩। ଜିଳ୍ଲ, ଅନ୍ତକୁତ ଏ ଦୁଇନାମ ପତିତଭୂମିର । ଏ ଦୁହେଁ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କଙ୍ଗ ।

୭୪

ଅମରକୋଣୀ

- ୧୯ ସିଷ୍ଟେ ଜଗଣ୍ଠ ଲୋକୋ ବିଷ୍ଟପଂତୁ ବନ୍ ଜଗତ୍ ।
- ୨୦ ଲୋକୋହୟୁଂ ଭାରତ କର୍ଷଂ ୧୩ ଶର୍ଵବତ୍ୟାମୁଯୋଃ ବଧୋଃ ।
ଦେଶଃ ପ୍ରାଚ୍ଯଭାଷିଣିଃ ପ୍ରାଚ୍ୟ ଉଦ୍‌ଦେଶ ପଣ୍ଡିମୋରିରଃ ।
- ୨୧ ପ୍ରତ୍ୟନ୍ତୋ ମେଳ୍ଲଦେଶଃ ୧୪ ସାମ୍ରାଜ୍ୟଦେଶୟ ମଧ୍ୟମ ।
- ୨୨ ଆୟ୍ୟାବର୍ତ୍ତଃ ପୁଣ୍ୟଭୂମିମିଶ୍ରାଂ ବିନ୍ୟାମାଲଯୋଃ ।
- ୨୩ ମାତୃଭନ୍ଦପଦୋ ୧୮ ଦେଶକଷେତ୍ରୀ ଭୂପବର୍ତ୍ତନମ୍ ॥
- ୨୪ ସ ଷ୍ଟ୍ରୋଗୋଷ୍ଠାନ ତ୍ରପାୟେ ନନ୍ଦ୍ରାନ ନନ୍ଦ୍ରାଲ ରତ୍ୟପି ।
- ୨୫ କୁମୁଦପାତ୍ରେ ୨୧ ବେତସ୍ତାନ ବହୁଦର୍ବାନ ବହୁବେତସେ ॥

- ୧୬ | ଜଗଣ୍ଠ (ସ୍ତ୍ରୀ), ଲୋକ (ପୁରୁଷ) ବିଷ୍ଟପ, ଭୂବନ, ଜଗତ (ଜୀବ), ଏ ପାଞ୍ଚନାମ ଜଗତର ।
- ୧୭ | ଜମୁଦୀପର ନବମଗନ୍ଧ ଭାରତବର୍ଷ କହି । ଏହାଙ୍କୁ ବଳିଙ୍ଗ ।
- ୧୮ | ଶର୍ଵବତ୍ ନଥାର ପରି ଦେଶକୁ ପ୍ରାଚ୍ୟ ଏବଂ ପଣ୍ଡିମ ଉତ୍ତର ଦେଶକୁ ଉତ୍ତରାଚ୍ୟ କହି ।
- ୧୯ | ପ୍ରତ୍ୟନ୍ତ, ମେଳ୍ଲଦେଶ ଏ ଦୁଇନାମ ମେଳ୍ଲଦେଶର । ଏ ଦୁହଁ ପୁରୁଷ ।
- ୨୦ | ମଧ୍ୟଦେଶ, ମଧ୍ୟମ ଏ ଦୁଇ ନାମମଧ୍ୟଦେଶର ଏ ଦୁହଁ (ପୁରୁଷ)
- ୨୧ | ବିନ୍ୟ ଏବଂ ହିମାଲୟପଦତର ମଧ୍ୟବର୍ତ୍ତୀ ଦେଶକୁ ଆୟ୍ୟାବର୍ତ୍ତି ଓ ପୁଣ୍ୟଭୂମି (ପୁରୁଷ) କହି ।
- ୨୨ | ମାତୃତ୍, ଜନପଦ (ପୁରୁଷ), ଏ ଦୁଇନାମ ଜନପଦର ।
- ୨୩ | ଦେଶ, ବିଷ୍ଟୁ (ପୁରୁଷ), ଭୂପବର୍ତ୍ତନ (ଜୀବ) ଏ ତିନି ନାମ ସମୁଦ୍ରାୟ ଜନପଦ ।
- ୨୪ | ନନ୍ଦ୍ରା, ନନ୍ଦ୍ରାଲ ଏ ଦୁଇନାମ (ଜୀବ) ବହୁତ ତୃଣୟୁକ୍ତ ଦେଶର । ଦୁହଁ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ।
- ୨୫ | ବହୁତ କୁମୁଦୟୁକ୍ତ ଦେଶକୁ କୁମୁଦବତ କହି । ଏହା ତିନିଙ୍କ ।

- ୨୬ | ଶାଦିଲଃ ଶାଦିହରିତେ ୨୩ ସଜ୍ଜାକେ ଭୁ ପଞ୍ଜିଲଃ ।
- ୨୭ | ଜଳପ୍ରାୟମନୁଷ୍ଠାନ ସ୍ଥାତ ପୁରୁଷ କଞ୍ଚିତ୍ପାଦିଧଃ ।
- ୨୮ | ସ୍ତ୍ରୀ ଶର୍କରା ୨୭ ଶର୍କରିଲଃ ଶର୍କରାଂ ଶକ୍ତିବାନ୍ ।
ଦେଶ ଏବାଦିମା ୨୮ ଦେବମୁନେଷୁ ସିନତାବତି ॥
- ୨୯ | ଦେଶୋନଦ୍ୟମୁ ବୃଷ୍ଟ୍ୟମୁ ସମନ୍ଦର୍ମିପାଳିତଃ ।
ସାନ୍ତୁଷ୍ଟାମାତ୍ରକୋ ଦେମାତୃକଣ୍ଠ ଯଥାସମନ୍ ॥
- ୩୦ | ସୁରଙ୍ଗ ଦେଶେ ରକ୍ତନ୍ତିର୍ମାନ ସାନ୍ତୁଷ୍ଟାମାନଃ ।
- ୩୧ | ଗୋଷ୍ଠଃ ଗୋଷ୍ଠାନକଃ ୩୧ ତତ୍ତ୍ଵ ଗୋଷ୍ଠୀନଃ ଭୁତପୁଷ୍ଟକମ୍ ।
- ୩୨ | ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତଭୂତଃ ପରିସରଃ ୩୨ ସେତୁବଳୌ ସ୍ତ୍ରୀମୁ ପୁମାନ ।
- ୩୩ | ବହୁତ ଘାସ୍ୟୁକ୍ତ ଦେଶକୁ ଶାଦିକ କହି । ଏହା ତିନିଙ୍କ ।
- ୩୪ | ପଞ୍ଜପୁର ଦେଶକୁ ପଞ୍ଜିଲ କହି । ଏହା ତିନିଙ୍କ ।
- ୩୫ | ଜଳପ୍ରାୟ, ଅନୁଷ୍ଠାନ (ସ୍ତ୍ରୀ), କଞ୍ଚି (ପୁରୁଷ) ଏ ତିନିନାମ ଜଳୟୁକ୍ତ
ଦେଶର ।
- ୩୬ | ଶର୍କରା (ସ୍ତ୍ରୀ), ପ୍ରତ୍ୟର ବା ଶପରକୁ ବୃଖାଏ ।
- ୩୭ | ଶର୍କରିଲ ଶର୍କର, ଶର୍କରବତ ଏ ତିନି ନାମ ପ୍ରତ୍ୟର ବା
ଶପରଯୁକ୍ତ ହାନର । ଏମାନେ ତିନିଙ୍କ ।
- ୩୮ | ବାଲୁକାୟୁକ୍ତ ଦେଶକୁ ସିନତା କହି । ଏହା ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ।
- ୩୯ | ନନ୍ଦାଜଳରେ ଶୟହେବା ଦେଶକୁ ନନ୍ଦାମାତୃକ ଏବଂ ବୃଷ୍ଟି-
ଜଳରେ ଶୟହେବା ଦେଶକୁ ଦେବମାତୃକ କହି । ଏମାନେ
ତିନି ଲିଙ୍ଗ ।
- ୪୦ | ସୁଧର୍ମପରଯୁକ୍ତ ରଜୟୁକ୍ତ ଦେଶକୁ ରଜନ୍ଦର କହି । ଏହା
ତିନି ଲିଙ୍ଗ ।
- ୪୧ | ଗୋଷ୍ଠଃ (ସ୍ତ୍ରୀ), ଗୋଷ୍ଠାନକ (ଜୀବ) ଏ ଦୁଇନାମ ଗୋଷ୍ଠର ।
- ୪୨ | ପୃଷ୍ଠାତରାଷ୍ଟ୍ରକୁ ଗୋଷ୍ଠୀନ କହି । ଏହା ଜୀବ ଲିଙ୍ଗ ।
- ୪୩ | ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତଭୂତ (ସ୍ତ୍ରୀ), ପରିସର (ପୁରୁଷ) ଏ ଦୁଇନାମ ନନ୍ଦାମାତୃକ
ନିକଟ୍ୟ ଭୂମିର ।
- ୪୪ | ସେତୁ (ପୁରୁଷ), ଅଳ (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଭୂମ୍ୟତ ବନ୍ଦର ।

୩୪ ବାମଲୁରଶ୍ଵ ନାହିଁଶ୍ଵ ବଳୁକଂ ପୁଂ ନପୁଂସକମ ॥
 ୩୫ ଅୟନ ବମ୍ବ ମାର୍ଗଧ ପତ୍ରାନଃ ପଦବୀ ସତିଃ ।
 ସରଣଃ ପତିଃ ପଦ୍ଧ ବମ୍ବନେକପଦାତି ଚ ॥
 ୩୬ ଅତିପତ୍ରା ସୁପତ୍ରାଶ୍ଵ ସୁପୁଥଶ୍ଵାକିତିତଧନ ।
 ୩୭ ବ୍ୟାଧୋ ଦୁରଧୋ ବିପଥ୍ କଦଧ୍ଵା କାପଥ୍ ସମାଃ ॥
 ୩୮ ଅପତ୍ରାୟ ପଥ୍ ଶାନ୍ ତୁମ୍ଭେ ଶୃଙ୍ଗାଟକ ଚତୁର୍ବ୍ରତେ ।
 ୪୦ ପ୍ରାନ୍ତରଂ ଦୁରଶନ୍ୟାଧ୍ୟ ୪୨ କାନ୍ତାରଂ ବମ୍ବ ଦୁରଗମ ।
 ୪୧ ଗରୁଧତିଃ ସ୍ତ୍ରୀ କୋଶ୍ୟୁଗଂ ୪୩ ନଳ୍କୁଃ କିଷ୍କି ଚତୁର୍ବ୍ରତାମ ।
 ୪୪ ଦର୍ଶାପଥ ସମରଣ ତୁ ତୃତୀୟପନ୍ଦରମ୍ ।
 (ଦ୍ୟାବାପୁଥବେଣୀ ରେଦସେଣୀ ଦ୍ୟାବାତୁମ ଚ ରେଦସୀ ।
 ଦିବସ୍ତ୍ରବେଣୀ ଗଞ୍ଜା ତୁ ତୃତୀୟବଶାକରଣ ।)

୩୯ । କାମଲୁର, ନାକୁ (ପୁଂ), କାଲୁକ (ପୁଂ, କ୍ଳା) ଏ ତିନିନାମ
 ଉଚ୍ଚକାର ।
 ୪୦ । ଅୟନ, ବମ୍ବନ (କ୍ଳା) ମାର୍ଗ, ଅଧୂନ ପଥନ (ପୁଂ, ପଦବୀ
 ଦୃତ, ସରଣ, ପତିଃ, ପଦ୍ଧା, ବମ୍ବନ, ଏକପଦା ଏ ବାର
 ନାମ ବାଟର । ଏମାନେ ସ୍ତ୍ରୀଲଙ୍ଘ ।
 ୪୧ । ଅନ୍ତପଥନ, ସୁପଥନ, ସୁପୁଥ (ପୁଂ) ଏ ତିନି ନାମ ପ୍ରକଟ ପଥର ।
 ୩୯ । ବ୍ୟଧ୍, ଦୁରଧ୍, ବିପଥ, କଦଧୁନ, କାପଥ ଏ ପାଞ୍ଚନାମକୁ
 ପଥକର । ଏମାନେ ପୁଂଲଙ୍ଘ ।
 ୪୨ । ଅପଥନ (ପୁଂ), ଅପଥ (କ୍ଳା) ଏ ଦୁଇନାମ ଅବାଟର ।
 ୩୯ । ଶିଶୀକ ଚତୁର୍ବ୍ରତ ଏଦୁଇନାମ ଚତୁର୍ବ୍ରତର । ଏଦୁହେ କ୍ଳା ବଳଙ୍ଗ
 ୪୦ । ଦୁଇ ଅଥଚ ଶିଶୀପଥକୁ ପ୍ରାନ୍ତର କହି । ଏହା କ୍ଳା ବଳଙ୍ଗ ।
 ୪୧ । ଦୁର୍ଗମ ପଥକୁ କାନ୍ତର କହି । ଏହା (ପୁଂ) ।
 ୪୨ । ଗରୁଧତି (ସ୍ତ୍ରୀ) କୋଶ୍ୟୁଗ (କ୍ଳା) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଦୁଇ ଦୋଶର
 ୪୩ । ଶୁରିଶତତ୍ତ୍ଵ ପରିମିତ ତୁମ୍ଭିକୁ ନଳ୍କ କହି । ଏହା ପୁଂଲଙ୍ଘ ।
 ୪୪ । ଦର୍ଶାପଥ (ପୁଂ) ସମରଣ (କ୍ଳା) ଏ ଦୁଇନାମ ରଜପଥର ।
 ୪୫ । ଶୁରସନ୍ଧ୍ୟ ବାଟକୁ ଉପନିଷତ କହି । ଏହା କ୍ଳା ବଳଙ୍ଗ ।

ପୁରବଗୀ

୧ ପୁଃ ସ୍ତ୍ରୀ ପୁରନଗର୍ଯ୍ୟେ ବା ପତ୍ରନ ପୁଠରେଦନ ।
 ତାମୟ ନିଗମୋ ୨ ହନ୍ତଭୁ ଯନ୍ତ୍ରନିଗରବି ପୁର ।
 ତଙ୍କାଖାନଗର ୩ ବେ ଶୋ ବେଶ୍ୟାଜନସମାଶ୍ରୟ ।
 ୪ ଆପଣୟ ନିଷଦ୍ୟାୟା ୪ ବିପଣିଃ ପଣ୍ୟବିଥକା ।
 ୫ ରଥ୍ୟା ପ୍ରତୋଳୀ ବିଶିଖା ଓ ସ୍ୟାକେଯୋ କପମୟେ ପୁଣ ।
 ୬ ପ୍ରାକାଶ ବରଣଃ ଶାଳ ୮ ପ୍ରାଚୀର ପ୍ରାନ୍ତତୋଚୁତି ॥
 ୭ ଭରିଃ ସ୍ତ୍ରୀ କୁଞ୍ଚି ୧୦ ମେତ୍ରକ ଯଦନର୍ମସ୍ତଳକଷଂ ।

୧ । ପୁର ପୁର, ନଗର (ସ୍ତ୍ରୀ, ପତ୍ରନ, ପୁଠରେଦ, ଶ୍ଵାମୟ (କ୍ଳା))
 ନିଗମ (ପୁଂ) ଏ ସାତ ନାମ ପୁରର ।
 ୨ । ମୁଲନଗର ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ନଗରକୁ ଶାଖାକଗର କହି । ଏହା
 (କ୍ଳା) ।
 ୩ । ବେଶ ବେଶ୍ୟାଜନସମାଶ୍ରୟ ଏ ଦୁଇନାମ ବେଶ୍ୟାପଲୀର ।
 ଏହୁତେ ପୁଂଲଙ୍ଘ ।
 ୪ । ଆପଣ (ପୁଂ), ନିଷଦ୍ୟା; ବିପଣି, ପଣ୍ୟବିଥକା (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ଶୁର
 ନାମ ସ୍ତ୍ରୀ ବିନୟ ପ୍ରାନ୍ତର ।
 ୫ । ରଥ୍ୟା, ପ୍ରତୋଳୀ, ବିଶିଖା ଏ ତିନି ନାମ ଉଚ୍ଚ ପଥର ।
 ୬ । ରଘୁ (ପୁଂ), ବପ (ପୁଂ, କ୍ଳା) ଏ ଦୁଇ ନାମ ବନ ଆକୃତ
 ମୃତ୍ତିକା ବେଶ୍ୟନର ।
 ୭ । ପ୍ରାକାର, ବରଣ, ଶାଳ ଏ ତିନି ନାମ ରଜ୍ଞିକାଦି ରଚିତ,
 ଶ୍ଵାନର । ଏମାନେ ପୁଂଲଙ୍ଘ ।
 ୮ । ପାନଶେକ ପ୍ରାଚୀର (କ୍ଳା), ବୃତ୍ତ (ସ୍ତ୍ରୀ), କହି ।
 ୯ । ଭରି (ସ୍ତ୍ରୀ), କୁଞ୍ଚି (କ୍ଳା), ଏ ଦୁଇନାମ କାନ୍ତର ।
 ୧୦ । ଖାଟିବାଡ଼କୁ ଏତ୍ତୁକ (କ୍ଳା) କହି ।

- ୧୦ | ଗୃହଂ ଗେହୋଦବସିତଂ ବେଶୁ ସତ୍ତ୍ଵ ନିକେତନଂ ।
ନିଶାନ୍ତବସ୍ତ୍ର୍ୟ ସଦନଂ ଭବନାଗାରମନ୍ଦର ।
ଗୁହାଂ ଦ୍ୱାରା ଭୂମେଖ ନିକାୟ୍ୟ ନିଳପୁଲପୁଃ ।
ବାସଃ କୁଟୋ ଦ୍ୱାୟୋଶାଲ ସତ୍ର ୧୨ ସଞ୍ଜବନନ୍ତିଦ ।
ଚତୁଃଶାଳ ୧୩ ମୁନୀନଂ ତୁ ପର୍ମିଶାଳୋଟଜେ ସାଧ୍ୟ ।
୧୪ | ରୈତମାୟୁତନଂ ତୁଳେୟ ଓ ବାଜିଶାଳା ତୁ ମାର ।
୧୫ | ଆବେଶନ ଶିଳ୍ପିଶାଳା ୧୬ ପ୍ରପା ପାମୟ ଶାଳିଳା ।
୧୭ | ମଠଶ୍ଵାସାଦନିଲପୁ ୧୯ ଗଞ୍ଜା ତୁ ମନ୍ଦିରଗୃହ ।
-
- ୧୮ | ଗର୍ଥ, ଗେହ, ଉଦବସିତ ବେଶନ୍ ସତ୍ତ୍ଵନ୍, ନିକେତନ, ନିଶାନ୍,
ବସ୍ତ୍ର୍ୟ, ସଦନ, ଭବନ, ଆଗାର, ମନ୍ଦର, ଏମାନେ କ୍ଲୀବଲଙ୍ଘ
ନିକାୟ୍ୟ, ନିଳପୁ, ଆଳପୁ, ବାସ, କୁଟ (ପୁଃ) ଶାଲ, ସତ୍ର
(ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ଉଣେଇଶ ନାମ ଗଢ଼ର ।
- ୧୯ | ସଞ୍ଜବନ, ଚତୁଃଶାଳ ଏ ଦୁଇ ନାମ ଚକବନ ଦରର । ଏ
ଦୁଇଁ କ୍ଲୀବଲଙ୍ଘ ।
- ୨୦ | ପଞ୍ଜଶାଳା (ସ୍ତ୍ରୀ) ଉଠଜ (ପୁଃ, କ୍ଲୀ) ଏ ଦୁଇନାମ ମୁନମାନଙ୍କ
ପନ କୁତ୍ତାର ।
- ୨୧ | ଚେତ୍ୟ, ଆୟୁତନ ଏ ଦୁଇନାମ ପଞ୍ଜଶାଳର । ଏ ଦୁଇଁ
କ୍ଲୀବଲଙ୍ଘ ।
- ୨୨ | ବାଜିଶାଳା, ମନ୍ଦର ଏ ଦୁଇନାମ ଘୋଡ଼ାଶାଳର । ଏ ଦୁଇଁ
ଦୀଳଙ୍ଗ ।
- ୨୩ | ଆବେଶନ (କ୍ଲୀ), ଶିଳ୍ପିଶାଳା (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ଦୁଇନାମ ଧିନ୍ଦ ଦରର ।
- ୨୪ | ପ୍ରପା, ପାମୟଶାଳିକା (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ଦୁଇନାମ ଜଳଛଦ ଦରର ।
- ୨୫ | ମଠ, ଶୁନ୍ମାଦିନିଲପୁ (ପୁଃ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଚପାତିର ।
- ୨୬ | ଗଞ୍ଜା (ସ୍ତ୍ରୀ), ମନ୍ଦିରଗୃହ (କ୍ଲୀ) ଏ ଦୁଇନାମ ମନ୍ଦିରାର ।

- ୨୦ | ଗର୍ଭଗାର, ବାସଗୃହ ୨୧ ମରଷ୍ଟ୍ ସୁତ୍ତକାଗୃହ ॥
(କୁଠିମୋହସ୍ତ୍ରୀ ନିବଜ୍ଞାଭୁଷ୍ଟର ଶାଳା ଶିରେଗୃହ ।)
- ୨୨ | ବାତାୟନ ଗବାଷଃ ସ୍ତ୍ରୀ ୨୩ ଲୁଣପୋହସ୍ତ୍ରୀ ଜନାଶୟ ।
- ୨୪ | ହର୍ଷାକି ଧନୀନାମ ବାସଃ ୨୫ ପ୍ରାସାଦୋ ଦେବଭୂତଜା ।
- ୨୫ | ସୌଧୋହସ୍ତ୍ରୀ ରଜସଦନଂ ୨୭ ଉପକାର୍ଯ୍ୟାପକାରିକା ।
- ୨୮ | ସ୍ଵପ୍ନ କଃ ସବ୍ରତୋ ଭବୋ ନନ୍ଦା ବର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାୟାଧିତ ।
ବିଛନ୍ଦକ ପ୍ରତ୍ୟେଦା ହି ଭବନ୍ତିଶ୍ୱରସଦୁନା ।
- ୨୯ | ସ୍ଥାଗାର ଭୂଭୂନା ମନ୍ତ୍ରପୁର ସଥାଦବରେଧନ ।
ଶୁନ୍ମାଦିନିଲପୁ ୩୦ ସଥାଦକଃ ଶୌମମସ୍ତ୍ରୀପୁଃ ।
-
- ୨୦ | ଗର୍ଭଗାର, ବାସଗୃହ (କ୍ଲୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଶୂନ୍ମଗୃହର ।
- ୨୧ | ଅରଷ୍ଟ୍, ସୁତ୍ତକାଗୃହ (କ୍ଲୀ) ଏ ଦୁଇନାମ ପ୍ରସବ ଗହର ।
- ୨୨ | ବାତାୟନ (କ୍ଲୀ) ଗବାଷ(ପୁଃ) ଏ ଦୁଇନାମ ଜଳାକବାଟିର ।
- ୨୩ | ମଣ୍ଡପ (ପୁଃ, କ୍ଲୀ), ନନ୍ଦାଶ୍ଵପ (ପୁଃ) ଏ ଦୁଇନାମ ବିଶ୍ଵମର୍ତ୍ତର
- ୨୪ | ଧମମାନଙ୍କର ଘରକୁ ହର୍ଷାକି କହି । ଏହା କ୍ଲୀବଲଙ୍ଘ ।
- ୨୫ | ଦେବତା ଏବଂ ବଜନ୍ତୁହୁନ୍ତୁ ପ୍ରାସାଦ କହି । ଏହା ପୁଂଳଙ୍ଗ ।
- ୨୬ | ସୌଧ (ପୁଃ, କ୍ଲୀ), ରଜସଦନ (କ୍ଲୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ରଜାଙ୍କ
ରହିବା ଦରର ।
- ୨୭ | ଉପକାର୍ଯ୍ୟ ଉପକାରିକା ଏ ଦୁଇନାମ ରଜାଙ୍କ ସାମାନ୍ୟ
ଦରର । ଏ ଦୁଇଁ ସ୍ତ୍ରୀଲଙ୍ଘ ।
- ୨୮ | ସୁଷ୍ଟକ, ସବ୍ରତୋଭଦ୍ରା ନନ୍ଦାବର୍ତ୍ତ ଏମାନେ (ପୁଃ ବା କ୍ଲୀ)
ବିଛନ୍ଦକ (ପୁଃ) ଏ ଶୁନ୍ମାଦିନିଲପୁ ବିଶେଷର ।
- ୨୯ | ଅନ୍ତ୍ରପୁର, ଅବରେଧନ (କ୍ଲୀ), ଶୁନ୍ମାନ୍ତ ଅବରେଧ (ପୁଃ)
ଏ ଶୁନ୍ମାଦିନିଲପୁ ରଜାଙ୍କ ଅନ୍ତ୍ରପୁରର ।
- ୩୦ | ଅକ (ପୁଃ) ଶୌମ ପୁଃ, କ୍ଲୀ), ଏ ଦୁଇ ନାମ ଅକାଳିକାର ।

- ୩୧ ପ୍ରଦାଣପ୍ରଦାନାଳିନୀ ବହୁଦ୍ଵାରା ପ୍ରକୋଷ୍ଟକେ ॥

୩୨ ଗୃହାବିଗ୍ରହଣୀ ଦେହଲ୍ଲି ଶଙ୍ଖଶଂ ଚର୍ଚାକିରିରେ ।

୩୩ ଅଧ୍ୟତ୍ମକାରୁଣ୍ୟ ଶିଳା ଶାଶ ନାସା ଦାରୁପରିଷ୍ଠ ତଃ ॥

୩୪ ପ୍ରକଳନମନ୍ଦର୍ଭାରଂ ସ୍ୟାତ୍ ଶାଶ ପକ୍ଷଦାରଂ ତ ପକ୍ଷକଂ ।

୩୫ କଳୀକମାଧ୍ୟ ପଟଳପ୍ରାନ୍ତେ ଶାଶ ହଥ ପଟଳଂ ଛଦିଃ ।

୩୬ ଗୋପାନସୀ ତୁ ବଡ଼ଶାଖାଦନେ ବନ୍ଦାରୁଣ୍ୟ ।

୪୧ କପେତପାଳିତକାୟାଂ ତୁ ବିଟଙ୍କଂ ପୁଂ ନମୁଂସକଂ ॥

୪୨ ସ୍ତ୍ରୀ ଦାନ୍ତର୍ଭାରଃ ଶଶ ସଧାଦବିତରିଷ୍ଟ ବେଦିକା ।

୩୭ । ପ୍ରଦାଣ, ପ୍ରାଣ, ଅନିର ଏତିନ ନାମ ଗୃହର ସମୁଖୟ ଦ୍ଵାରର, ଏମାନେ ପୁଂଳିଙ୍ଗ ।

୩୮ । ଗୃହାବିଗ୍ରହଣୀ, ଦେହଳୀ ଏ ଦୁଇନାମ ଦ୍ଵାରବର୍ତ୍ତ, ଅଗ୍ରଭାଗର ଏ ଦୁହେଁ ସ୍ତ୍ରୀଲିଙ୍ଗ ।

୩୯ । ଅଙ୍ଗଣ, ଚର୍ଚା, ଅଜିର, (କୁନ୍ତି) ଏତିନ ନାମ ଅଗଣାର ।

୪୦ । ଦ୍ଵାର ଅଧ୍ୟେତ ଦାରୁର ନାମକୁ ଶିଳା କହି । ଏହା ସ୍ତ୍ରୀଲିଙ୍ଗ ।

୪୧ । ଦ୍ଵାର ଉଦ୍ଧବ୍ୟେତ ଦାରୁର ନାମକୁ ନାସା କହି । ଏ ସ୍ତ୍ରୀଲିଙ୍ଗ ।

୪୨ । ପ୍ରକଳନ, ଅନ୍ଦର୍ଭାର (କୁନ୍ତି) ଏ ଦୁଇନାମ ଗୃହ ଉତ୍ତର ଦ୍ଵାରର ।

୪୩ । ପକ୍ଷଦାର (କୁନ୍ତି), ପକ୍ଷକ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇନାମ ଶିତିକ ଦ୍ଵାରର ।

୪୪ । ବଳୀକ, ମଧ୍ୟ ଏ ଦୁଇନାମ ଘର ଓଳର ଏ ଦୁହେଁ ପୁଂ ବା କୁନ୍ତି ବଳିଙ୍ଗ ।

୪୫ । ପଟଳ, ଛଦିପ (କୁନ୍ତି) ଏ ଦୁଇନାମ ରୂଳପ୍ରାନ୍ତ ଅଠାତ ଛଦିର ।

୪୬ । ଗୋପାନସୀ, ବାଡ଼ଶାଖ, (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇନାମ ଦରମଠ ତୁଳିର ।

୪୭ । କପେତପାଳିକା (ପୁଂ) ବିଟଙ୍କ (ପୁଂ କୁନ୍ତି) ଏ ଦୁଇ ନାମ ପାରଭାତିର ।

୪୮ । ଦ୍ଵାର (ପୁଂ) ଦ୍ଵାର (କୁନ୍ତି), ପ୍ରତିହାର (ପୁଂ) ଏତିନ ନାମ ଘରହାରର ।

୪୯ । ବିତରିଷ୍ଟ, ବେଦିକା (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇନାମ ଅଗଣା ବେଶର ।

- ୪୮ ତୋରଣସ୍ତୀ ବହିର୍ଭାରି ପୁରଦାରି ଭୁ ଗୋପପୁରି ।
 ୪୯ କୃତ୍ତଂ ପର୍ବତୀ ପଦିନଶ୍ଵରୀ ନିଧିଷ୍ଠିତୀ ।
 ୫୦ କପାଟମରର ଭୁଲେ ତା ତତ୍ତ୍ଵଶ୍ଵରୀର୍ଥିଳ ନ ନା ॥
 ୫୧ ଆରୋହଣ ସଥାର ସୋପାନ ୫୦ ନିଃଶ୍ଵରୀସ୍ତର୍ଯ୍ୟରେହଣୀ ।
 ୫୨ ସମ୍ବାଜୀମ ଶୋଧମା ସଥାର ୫୧ ସଙ୍କରେବକରିଥା ॥
 ୫୩ କ୍ଷପେ ମୁଖଂ ୫୨ସରଣ ୫୪ ସନ୍ଧିବେଶୋଧିକର୍ଷଣ ।

୪୪ । ତୋରଣ (ପୁଂଜୀ), ବହିର୍ଭାର (କୁଳ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ବାହାର ହାରର ।
 ୪୫ । ପୁରଦାର ଗୋପପୁର ଏ ଦୁଇ ନାମ ପୁରର ପ୍ରଧାନ ହାରର । ଏ ଦୁହଁ କୀବଳିଙ୍ଗ ।
 ୪୬ । ପୁରଦାର ନିକଟପୁ ଘୋଷର ପହାଚକୁ ହପ୍ତୀନଶ କହି, ଏହା ପୁଂଜୀ ।
 ୪୭ । କପାଟ, ଆରର ଏ ଦୁଇ ନାମ କପାଟର । ଏ ଦୁହଁ ସୀଳିଙ୍ଗ ।
 ୪୮ । କପାଟ କଳଣିକ ଅର୍ଗଳ କହି । ଏହା ସିଲିଙ୍ଗ ।
 ୪୯ । ଆରୋହଣ, ସୋପାନ, ଏ ଦୁଇ ନାମ ପାହାରର । ଏ ଦୁହଁ କୀବଳିଙ୍ଗ ।
 ୫୦ । ନିଶ୍ଵରୀ, ଅଧରେହଣୀ ଏ ଦୁଇନାମ ନିଶ୍ଵରୀ ବା ସିଦ୍ଧିର । ଏ ଦୁହଁ ସ୍ତ୍ରୀ ଲିଙ୍ଗ ।
 ୫୧ । ସମର୍ଜନ, ଶୋଧମା ଏ ଦୁଇ ନାମ ଗୁଞ୍ଜଣୀର । ଏ ଦୁହଁ (ହୀ)
 ୫୨ । ଶଙ୍କର, ଅବକର ଏ ଦୁଇନାମ ହାଟୁଆର, ଏ ଦୁହଁ ପୁଲିଙ୍ଗ ।
 ୫୩ । ମୁଖ, ନିଃସରଣ (କୁଳ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଗୃହପ୍ରବେଶ ଏବଂ ନିର୍ମାନ ପଥର ।
 ୫୪ । ସନ୍ଧିବେଶ (ପୁଂ), ନିକର୍ଷଣ (କୁଳ) ଏ ଦୁଇନାମ ଭୁବିହାରମିର ।

୮

ଅମରକୋଷ

୪୫ ସମେ ସମସଥଗାମୌ ୪୬ ବେଶୁଭୂଷାୟୁରସ୍ତିପ୍ରାଣୀ ।
୪୭ ଗ୍ରାମନ୍ତ ଉପଶଳ୍ଲାଂ ସ୍ଥାର୍ତ୍ତ ୪୮ ସମୀସୀମେ କିପ୍ରାମୁନ୍ଦ୍ର ।
୪୯ ଦୋଷ ଆସରପଲ୍ଲ ସ୍ଥାର୍ତ୍ତ ୫୦ ପକୃଣଃ ଶବରଳୟ ।
ଇତି ପୁରବର୍ଣ୍ଣ ।

ଶୈଳ ବର୍ଣ୍ଣ

୧ ମସ୍ତଖେ ଶିଖର ଶ୍ଵାଭୁଦହାୟୀଧର ପଦତଃ ।
ଅତ୍ର ଗୋଟ ଗିରିଗାବାଚଳଶୈଳଶିଳୋଚଯ୍ୟ ॥
୨ ଲୋକାଲୋକଶ୍ଵର ବାଳ ଶିକୁଟସୀକୁତ ସମେ ।

୪୫ । ସମସଥ, ଗ୍ରାମ ଏ ଦୁଇ ନାମ ଗ୍ରାମର । ଏ ଦୁହଁ ପୁଲଙ୍ଗ ।
୪୬ । ବେଶୁନ (କୀ), ଭୁ (ଶ୍ଵା) ବାୟୁ (ପୁଂ, କୀ) ଏ ତିନି ନାମ
ବାୟୁ ଭୂମିର ।
୪୭ । ଗ୍ରାମନ୍ତ (ପୁଂ), ଉପଶଳ୍ଲ (କୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଗ୍ରାମ ପ୍ରାନ୍ତ-
ଘର ।
୪୮ । ସୀମାନ୍ ସୀମା ଏ ଦୁଇନାମ ସୀମାର । ଏ ଦୁହଁ ସ୍ତ୍ରୀଲଙ୍ଗ ।
୪୯ । ଦୋଷ (ପୁଂ), ଆସରପଲ୍ଲ (ଶ୍ଵା) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଗୋପାଳ
ଶୃହସମୂହର ।
୫୦ । ପକୃଣ, ଶବରଳୟ । ଦୁଇନାମ ଶବରଳୟ । ଏ, ଦୁହଁ
(ପୁଂ) ।

୧ । ମସ୍ତଖ, ଶିରେନ, ଶ୍ଵାଭୁର, ଅହାୟୀ, ଧର, ପଦତ, ଅତ୍ର,
ଗୋଟ, ଶିର, ଗାବା, ଅଚଳ ଶୈଳ, ଶିଲୋକପ୍ର ଏ ତେର
ନାମ ପଦତର । ଏମାନେ ପୁଂଲଙ୍ଗ ।
୨ । ଲୋକାଲୋକ ରତ୍ନବାଳ ଏ ଦୁଇନାମ ଲୋକାଲେକ ପଦତର ।
ଏ ଦୁହଁ ପୁଂଲଙ୍ଗ ।
୩ । ସିକୁଟ, ସିକକୁତ ଏ ଦୁଇନାମ ସିକୁଟ ପଦତର । ଏ ଦୁହଁ
(ପୁଂ) ।

ଦିଶାୟୁକାଣ୍ଡେ ଶୈଳବର୍ଣ୍ଣ

୮

୪ ଅସ୍ତ୍ରୟ ଚରମଶ୍ଵାଭୁ ଓ ଉଦୟୁଃ ପୁକ୍ଷପଦତଃ ।
୫ ହିମବାନ୍ ଷଠ୍ୟ ବିନ୍ଦେଖ ମାଞ୍ଜବାନ୍ ପାରିପାତକ ।
ଗନ୍ଧମାଦନମନ୍ଦେଖ ଚ ହେମକୁଟାଦୟେ ନଗା ॥
୬ ପାଷାଣ ପ୍ରସ୍ତୁର ଗ୍ରାବୋପଲାଶ୍ଵାନଃ ଶିଳା ଦୃଷ୍ଟତ ।
୭ କଟୋଃଶ୍ଵା ଶିଖର ଶୃଙ୍ଗ ଏ ପ୍ରପାତପ୍ରୁତ୍ତ ତଟୋ ଭୁଗୁ ।
୮ କଟକୋଃଶ୍ଵା ନିକୋମୋଃଦେଖ ୧୧ ସ୍ତ୍ରୀପ୍ରସ୍ତ୍ରସାନୁରସୀପ୍ରାଣୀ ।
୯ ଉତ୍ତରଃ ପ୍ରସବଣ ୧୩ ବାରପବାହୋ ନିର୍ଝରେ ଝରଇ ।

୧ । ଅସ୍ତ୍ର, ଚରମଶ୍ଵାଭୁ ଏ ଦୁଇନାମ ଅସ୍ତ୍ର ପଦତର । ଏ ଦୁହଁ
ପୁଂଲଙ୍ଗ ।
୨ । ଉଦୟୁ, ପୁକ୍ଷପଦତ ଏ ଦୁଇନାମ ଉଦୟୁପଦତର । ୯
ଦୁହଁ ପୁଂଲଙ୍ଗ ।
୩ । ହିମବର, ନିଷଧ, ବିନ୍ଦ୍ୟ, ମାଞ୍ଜବର, ପରିପାତକ ପୁଂ
ଗନ୍ଧମାଦନ (କୀ), ହେମକୁଟ (ପୁଂ) ଏ ସାତନାମ ପଦତ
ବିଶେଷର ।
୪ । ପାଷାଣ, ପ୍ରସ୍ତୁର, ଗ୍ରାବା, ଅପଳ, ଅଶ୍ଵାନ (ଏମାନେ ପୁଂଲଙ୍ଗ)
ଶିଳା, ଦୃଷ୍ଟତ (ଏ ଦୁହଁ ସ୍ତ୍ରୀଲଙ୍ଗ) ଏ ସାତନାମ ପଥର ।
୫ । କୁଟ, ଶିଖର (ପୁଂ, କୀ) ଶୃଙ୍ଗ (କୀ) ଏ ତିନି ନାମ ପଦତ
ଶଙ୍କର ।
୬ । ପ୍ରପାତ, ଅଚଟ, ଭୁଗୁ ଏ ତିନି ନାମ ପାଦଶ୍ଵର ଅଚଟର ।
ଏମାନେ ପୁଂଲଙ୍ଗ ।
୭ । ପଦତର ମଧ୍ୟ ଭାଗକୁ କଟକ କହି । ଏ ପୁଂ ବା କୀବଳଙ୍ଗ ।
୮ । ସ, ପ୍ରସ୍ତ୍ର, ସାନ୍ତୁ ଏ ତିନିନାମ ପଦତ ଏକଦେଶର । ଏମାନେ
ପୁଂ ବା କୀବଳଙ୍ଗ ।
୯ । ଉତ୍ତର ପୁଂ, ପ୍ରସବଣ (କୀ) ଏ ଦୁଇନାମ ଝରଣା ଉତ୍ତରି ଶ୍ଵାନର
୧୦ । ନିର୍ଝର, ଝର ଏ ଦୁଇନାମ ଝରଣାର । ଏ ଦୁହଁ ପୁଂଲଙ୍ଗ ।

୧୩ ଦସ ତୁ କନ୍ଦରେ ବା ସୀ ୧୫ ଦେବଶାତ ବିଳେଗୁଡ଼ା
ଗହୁର ୧୭ ଗଣଶୋଲାୟ ଚାତାଃ ପୁଲୋପଳା ଗରେ ।
୧୮ ଖନଃ ପ୍ରିୟମକର ସଥାର ୮ ପାଦଃ ପ୍ରତ୍ୟନ୍ତପଦତାଃ ।
୧୯ ଉପତ୍ୟକାଦ୍ରୋଗସନା ଭୂମି ୨୦ ଭୁର୍ବୁମଧ୍ୟତକା ।
୨୧ ଧାରୁମନଃଶିଳାଦ୍ୟଦ୍ରୋ ୨୨ ଗେରିକନ୍ତ ବିଶେଷତଃ ।
୨୩ ନିକୁଞ୍ଜକୁଞ୍ଜେ ବା କ୍ଳୀବେ ଲତାଦିପିନ୍ଧିତୋଦରେ ॥
ରତି ଶୋଲବଗଃ ।

୧୪ । ଦସ (ସୀ), କନ୍ଦର (ସୀ, ପୁଂ) ଏ ଦୁଇନାମ ପର୍ବତ ମଧ୍ୟରେ
କୃଷିମ ଗହୁରର ।
୧୫ । ଦେବଶାତ, ବିଳ (କ୍ଳୀ), ଗୁଡ଼ା (ସୀ), ଗହୁର (କ୍ଳୀ) ଏ ରାତି
ନାମ ପାଦଶୟ ଦେବଶାତ ଅର୍ଥାତ୍ ଅକୁଷିମ ଗହୁରର ।
୧୬ । ପର୍ବତରୁ ଚୁଣୁ ପୁଲ ପ୍ରସ୍ତରକୁ ଗଣ ଶୋଲ କହି । ଏ ପୁଂକଣ
୧୭ । ଶନି (ସୀ), ଆକର (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇନାମ ଧାରୁ ରହାଦି
ଉପୃତ୍ତି ଶ୍ଵାନର ।
୧୮ । ପାଦ, ପ୍ରତ୍ୟନ୍ତ ପର୍ବତ ଏ ଦୁଇନାମ ବୃଦ୍ଧର ପର୍ବତ ସମୀପସ୍ଥ
ଶ୍ରୁଦ୍ଧ ପର୍ବତର । ଏ ଦୁହଁ ପୁଂକଣ ।
୧୯ । ପର୍ବତ ନିକଟରୁ ଭୁର୍ମିକ ଉପତ୍ୟକା କହି । ଏହା ସୀଲଙ୍ଗ ।
୨୦ । ପର୍ବତର ଉପରିଷ୍ଠ ଭୁମିକ ଅଧ୍ୟତ୍ୟକା କହି ଏହା ସୀଲଙ୍ଗ ।
୨୧ । ମନ୍ଦିରଶିଳାଦିକ ଧାରୁ କୁହାଯାଏ । ଏହା ପୁଂକଣ ।
୨୨ । ପାଦଶୟ ଗେରୁକୁ ଗେରିକ କହି । ଏହା କ୍ଳୀବନଙ୍ଗ ।
୨୩ । ନିକୁଞ୍ଜ, କୁଞ୍ଜ ଏ ଦୁଇ ନାମ ପର୍ବତ ପୁତ୍ରଲତାପଳିବାଦ ହାତ
ଆଜ୍ଞାଦିତ ଶ୍ଵାନର । ଏ ଦୁହଁ ପୁଂ ଓ ସୀଲଙ୍ଗ ।

ମୁଦ୍ରାକର—ବିମଳା ଲ' ପ୍ରିଣ୍ଟର୍ ଅଲିଶା ବଜାର କଟକ-୨

ବିନୌଷିଷି ବର୍ଗୀ

- ୧ । ଅଟକ ବ୍ୟରଣ୍ୟ ବିପିନ ଗହନ କାନନ ବନମ ।
- ୨ । ଦହାରଣ୍ୟମରଣ୍ୟମା ଗୁହାଶମାୟ ନିଷ୍ଠାଟାଃ ॥
- ୩ । ଆରମ୍ଭ ସଥାମୁପବନ କୃଷିମ ବନମେବ ଯତ୍ ।
- ୪ । ଅମାର୍ଯ୍ୟ ଗଣିକାଗେହୋପବନେ ବୃଷବାଟିକା ॥
- ୫ । ପୁମାନାଶୀତ୍ତ ଉଦ୍ୟାନ ସଙ୍ଗଃ ସାଧାରଣ ବନମ ।
- ୬ । ସଥାଦେତଦେବ ପ୍ରମଦନମନ୍ତଃ ପୁରୋଚିତମ ॥
- ୭ । ଶାଥ୍ୟାଳିରବଳଃ ପଂକ୍ତି ଶ୍ରେଣୀ ଲେଖାୟ ରଜ୍ୟଃ ।
- ୮ । ବନଧା ବନସମ୍ବେଦ ସଥା ୧୯ ଦକ୍ଷ ରୋହିନ୍ବୋଭିଦଃ ॥

- ୧ । ଅଟଗ (ସୀ), ଅରଣ୍ୟ, ବିପିନ, ଗହନ, କାନନ, ବନ (କ୍ଳୀ)
ଏ ଛାଅ ନାମ ବନର ।
- ୨ । ମହାରଣ୍ୟ (କ୍ଳୀ), ଅରଣ୍ୟମା (ସୀ) ଏ ଦୁଇନାମ ମହାବନର ।
- ୩ । ଗୁହାଶମ, ନିଷ୍ଠାଟ, (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇନାମ ଗୁହୁ ସମୀପସ୍ଥ କୃଷିମ
ଉପବନର ।
- ୪ । ଆରମ୍ଭ (ପୁଂ), ଉପବନ (କ୍ଳୀ) ଏ ଦୁଇନାମ କୃଷିମ ବନର ।
- ୫ । ମନ୍ତ୍ରୀ ଏବଂ ବେଶ୍ୟାଘର ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ଉପବନକୁ ବୃଷବାଟିକା
(ସୀ) କହି ।
- ୬ । ଅନ୍ତିତ (ପୁଂ), ଉଦ୍ୟାନ [କ୍ଳୀ] ଏ ଦୁଇନାମ ରଜାଙ୍କ ସାଧରଣ
ଉପବନର ।
- ୭ । ରଜାଙ୍କ ଅନ୍ତଃସୁରପ୍ରିତ ବିହାର ବନକୁ ପ୍ରମଦବନ [କ୍ଳୀ] କହି ।
- ୮ । ଶଥ, ଆକ, ଆବଳ, ପକ୍ଷି, ଶ୍ରେଣୀ (ସୀ) ଏ ପାଞ୍ଚ ନାମ ।
- ୯ । ଲେଖ, ରଜ (ସୀ) ଏ ଦୁଇନାମ ନିରଜର ପଂକ୍ତିର ।
- ୧୦ । ବନସମ୍ବେଦକୁ ବନଧା (ସୀ) କହି ।
- ୧୧ । ଅକୁର, ଅଭିନବୋଭିଦ [ପୁଂ] ଏ ଦୁଇ ନାମ ଅକୁରର ।

୧୨ ବୃଷ୍ଟେ ମହୁରୁତ୍ତଃ ଶାଖୀ ବିଟପୀ ପାଦପସୁରୁଃ ।
 ଅନୋକହୁଃ କୁଠଃ ଶାଳଃ ପଲଣୀ ଦ୍ଵୁତ୍ରୀ ମାଗମାଃ ॥
 ୧୩ ବାନସ୍ତ୍ରତ୍ୟ ପଳେଃ ପୁଷ୍ପାର ୧୪ ତେରପୁଷ୍ପାଦବନସ୍ତ୍ରଃ ।
 ୧୫ ଉଷ୍ଣତ୍ୟ ପଳପାକାନ୍ତଃ ୧୬ ସ୍ଥୁରବନ୍ୟପଳେଗ୍ରହଃ ।
 ୧୭ ବର୍ଣ୍ଣୋଧପଳୋଦବକେଶିତ ୧୮ ପଳବାନ୍ ପଳନ୍ଦପଳୀ ।
 ୧୯ ପ୍ରଫୁଲ୍ଲାଭପୁଣିସଫୁଲ୍ଲ ବ୍ୟାକୋଷବିକଚପୁରୁଃ ॥
 ପଲ୍ଲେଷ୍ଟେ ତେ ବିକସିତେ ସ୍ଥୁରବନ୍ୟଦୟୁଷିଷ୍ଟ ।
 ୨୦ ଘାଣୁରା ନା ଧ୍ରୁବଃ ଶଙ୍କୁ ୨୧ ହୃସୁଶାଖା ଶିପଃ ହୃପଃ ॥

୨୧ । ବୃଷ୍ଟ, ମହୁରୁତ୍ତ, ଶାଖିନ୍, ବିଟପିନ୍, ପାଦପ, ତରୁ, ଅନୋ-
 କହ, କୁଠ, ଶାଳ, ପଳାଶିନ୍, ଦ୍ଵୁତ୍ରୀ ମାଗମ (ପୁଂ) ଏ
 ତେର ନାମ ବୃଷର ।
 ୨୨ । ପୁଲରୁ ପଳୋପୁତ୍ରିଶାଳୀ ବୃଷକୁ ବନସ୍ତ୍ର (ପୁଂ) କୁହାୟାଏ ।
 ୨୩ । ପୁଷ୍ପ ବ୍ୟତିରେକେ ପଳୋପୁତ୍ରିଶାଳୀ ବୃଷକୁ ବନସ୍ତ୍ର [ପୁଂ]
 କୁହାୟାଏ ।
 ୨୪ । ପଳପାତିଲେ ବିନାଶହେବା ବୃଷକୁ ଉଷ୍ଣଧୀ (ଶୀ) କୁହାୟାଏ ।
 ୨୫ । ଅବନ୍ୟ, ପଳେଗ୍ରହ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇନାମ ଅବନ୍ୟ ବୃଷର ।
 ୨୬ । ବନ୍ୟ, ଅପଳ, ଅବକେଶିନ୍ (ଶୀ) ଏ ତିନି ନାମ ବନ୍ୟ
 ବୃଷର ।
 ୨୭ । ପଳବର, ପଳିନ, ପଳୀ (ଶୀ) ଏ ତିନି ନାମ ବୃଷର ।
 ୨୮ । ପ୍ରଫୁଲ୍ଲ, ଉତ୍ତପୁଲ୍ଲ, ସଫୁଲ୍ଲ, ବ୍ୟାକୋଷ, ବିକଚ, ପୁଟ, ପୁଲ୍ଲ
 [ଶୀ] ଏ ଆଠ ନାମ ପଳ୍ଲ ପୁଟିବାର ।
 ୨୯ । ଘାଣୁ (ଦ୍ଵଂ, କ୍ଲା) ଧ୍ରୁବ, ଶଙ୍କୁ (ପୁଂ) ଏ ତିନିନାମ ଲଞ୍ଛାଗଇର ।
 ୩୦ । ହୃସୁଶାଖା ଏବଂ ହୃସୁମୂଳ ବୃଷକୁ ଶ୍ରୁପ (ପୁଂ) କୁହାୟାଏ ।

୩୧ ଅପକାଣ୍ଡେ ପ୍ରମୁଗୁଳେ ୩୨ ବଜୀ ତୁ ବୃତତିଲ୍ଲତା ।
 ୩୩ ଲତା ପତାନମା ଗରୁଦ ପୁଲୁ ଦ୍ୱ୍ୟଳପ ଲତାପି ॥
 ୩୪ ନଗାଦ୍ୟାରେହ ଉଚ୍ଛ୍ଵାୟ ଉତ୍ତ୍ରେଧଶ୍ରୋଛ୍ଵୁପୁଷ୍ପିଷ୍ଟ ।
 ୩୫ ଅଷ୍ଟ ପ୍ରକାଣ୍ଡେ ସୁରଃ ସ୍ଥାନ୍ ଲାଙ୍କାଶାବଧସ୍ତରେ ॥
 ୩୬ ସମେ ଶାଖାଲତେ ୩୭ ସ୍ଵରଃ ଶାଖାଶାଳେ ୩୯ ଶିପାଜଟେ ।
 ୩୮ ଶାଖାଶିପାଧବରେହ ସ୍ଥାନ୍ ଲାଙ୍କାଗ୍ରଂ ଗତା ଲତା ॥
 ୩୯ ଶିରୋହର୍ମଂ ଶିଖରଂ ବା ନା ୩୯ ମୂଳଂ ବ୍ରଦ୍ଧୋହର୍ମଂ ନାମକଃ ।

୪୦ । ଅପକାଣ୍ଡ, ସ୍ଵର, ଗୁଲୁ, (ପୁଂ) ଏ ତିନିନାମ ଶ୍ରୋଷନ ବୃଷର ।
 ୪୧ । ବଜୀ, ବୃତତି, ଲତା (ଶୀ) ଏ ତିନି ନାମ ସାମାନ୍ୟ ଲତାର ।
 ୪୨ । ଗରୁର, ଗୁଲୁମା (ଶୀ), ଉଲପ (ପୁଂ) ଏ ତିନି ନାମ ବହୁଶାଖା
 ପୁକ, ଲତାର ।
 ୪୩ । ଉଚ୍ଛ୍ଵାୟ ଉତ୍ତ୍ରେଧ, ଉଚ୍ଛ୍ଵୁ (ପୁଂ) ଏ ତିନି ନାମ ବୃଷାଦି
 ଉଚତାର ।
 ୪୪ । ପ୍ରକାଣ୍ଡ, ସ୍ଵର (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ବୃଷର ସ୍ଵର ବା କାଣ୍ଡର ।
 ୪୫ । ଶାଖା, ଲତା (ଶୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ବୃଷ ଡାଳର ।
 ୪୬ । ସ୍ଵରଶାଖା, ଶାଳା (ଶୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ବଡ଼ ଡାଳର ।
 ୪୭ । ଶିପା ଜଟା (ଶୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ବୃଷରେର ।
 ୪୮ । ବୃଷଡାଳର ତେରକୁ ଅବରେହ ପୁଂ) ଅର୍ଥାତ୍ ଓହଳ କହି
 ଏବଂ ବୃଷର ମୂଳତାରୁ ଅଗ୍ରଗାମୀ ଶାଖାକୁ ଲତା (ଶୀ)କହି ।
 ୪୯ । ଶିରସ, ଅଗ୍ର (କ୍ଲା) ଶିଖର (ପୁଂ, କ୍ଲା) ଏ ତିନି ନାମ ଗଛ
 ଅଗ ପବର ।
 ୫୦ ମୂଳା, (କ୍ଲା), ବ୍ରଧ୍ର, ଅଂଧ୍ର (ପୁଂ) ଏ ତିନି ନାମ ଗଛ ମୂଳର ।

୩୩ ସାରେ ମଜ୍ଜା ସମୌଁ ୩୪ ଛକ୍ଷୁ ବଳ କଂ ବଳ୍ କଳମୟୀୟାମ୍ ।
 ୩୫ କାଷ୍ଟ ଦାର୍ଶନଂ ୩୬ ଛେଧା ଲଧୁମେଧଃ ସମିତ ସିଯାମ୍ ।
 ୩୭ ନିଷ୍ଠୁତଃ କୋଟରଂ ବା ନା ୩୮ ବଲିଶ ମଞ୍ଜଶ ସିଯାମ୍ ॥
 ୩୯ ପରମ ପରାଶଂ ଛବନଂ ଦଳଂ ପର୍ଣ୍ଣଂ ଛଦଃ ପୁମାନ୍ ।
 ୪୦ ପଲିବୋହସ୍ତି କଶଳୟଂ ୪୧ ବିଶ୍ଵାରୋ ବିଟପେଣ୍ଟିଯାମ୍ ।
 ୪୨ ବୃକ୍ଷାଦାନାଂ ଫଳଂ ଶସ୍ତ ଚଳ ବୃନ୍ଦଂ ପ୍ରସବନମ୍ ।
 ୪୩ ଆମେ ପଢଳ ଶଳଟୁଃ ସ୍ଥା ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ବାନ ଭେ ସିଷ୍ଟ ॥

 ୩୩ | ସାର, ମଜ୍ଜନ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଗଛ ମଞ୍ଜିର ।
 ୩୪ | ଛର (ସ୍ତ୍ରୀ), ବଳ୍କ (କୁଳ୍) ବଳ୍କଳ (ପୁଂ, କୁଳ୍) ଏ ତନିକାମ
ଗଛ ବଳନର ।
 ୩୫ | କାଷ୍ଟ, ଦାର୍ଶ (କୁଳ୍) ଏ ଦୁଇ ନାମ କାଠର ।
 ୩୬ | ଛବନ ଏଥସ୍ତ ଏଧ (ପୁଂ), ଛଧୁ (କୁଳ୍), ସମିତ (ସ୍ତ୍ରୀ), ଏ
ପାଞ୍ଚ ନାମ ଜାଳବା କାଠର ।
 ୩୭ | ନିଷ୍ଠୁତ (ପୁଂ), କୋଟର (ପୁଂ କୁଳ୍) ଏହି ଦୁଇ ନାମ ବୃନ୍ଦ-
କୋଟରର ।
 ୩୮ | ବଲିଶ, ମଞ୍ଜଶ (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ମଞ୍ଜଶର ।
 ୩୯ | ପରମ, ପଲଶ, ଛଦନ, ଦଳ, ପର୍ଣ୍ଣ (କୁଳ୍), ଛଦ (ପୁଂ) ଏ ଛଦ
ନାମ ପରମ ।
 ୪୦ | ପଲିବ, କଶଳୟ (ପୁଂ, କୁଳ୍) ଏ ଦୁଇ ନାମ ନୂତନ ପରମ୍ୟକ
ତାଳ ଅଗ୍ରଗର ।
 ୪୧ | ବିଶ୍ଵାର (ପୁଂ) ବିଟପେ (ପୁଂ, କୁଳ୍) ଏ ଦୁଇନାମ ସମୁଦାୟ ଶାଖା
ପଲିବର ।
 ୪୨ | ବୃକ୍ଷାଦି ଫଳକୁ ଶସ୍ତ (କୁଳ୍) କହି ।
 ୪୩ | ବୃନ୍ଦ, ପ୍ରସବବନନ (କୁଳ୍) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଡେମେର ।
 ୪୪ | କଞ୍ଚାପଳକକୁ ଶଳଟୁ କହି । ଏହା କାଳିଙ୍ଗ ।
 ୪୫ | ଶୁଷ୍କପଳକକୁ ପ୍ଲାଷ୍ଟ କହି । ଏହା କାଳିଙ୍ଗ ।

୪୬ ଶାରକୋ ଜାଳକଂ କୁଳ୍ବେ ୪୭ କଳିକା କୋରକଃ ପୁମାନ ।
 ୪୮ ସାଦ ରଜ୍ଜକମ୍ପ ପ୍ରବକଃ ୪୯ କୁଟୁଳୋ ମୁଲୁଳୋଷ୍ଟିଯାମ୍ ।
 ୫୦ ସିଯିଃ ସୁମନସଃ ପୁଷ୍ପ ପ୍ରସୁନ କୁସୁମ ସୁମମ ।
 ୫୧ ମକରନ୍ଦଃ ପୁଷ୍ପରସଃ ୫୨ ପରାଶଃ ସୁମନୋରଜନଃ ॥
 ୫୩ ଦ୍ଵିତୀନଂ ପ୍ରସବେ ସବଂ ହଶତକାଦୟଃ ସିଯାମ୍ ।
 ୫୪ ଅଶ୍ରୁଥ ୫୫ ବେଶବ ୫୬ ପ୍ଲାଷ୍ଟ ୫୭ ନୈୟପ୍ରୋଧେ
୫୮ ଜୁଦଂ ପଳେ ॥
 ୫୯ ବର୍ତ୍ତତଃ ର ୦୦ ପଳେ ଜମା ଜମୁଃ ସ୍ତ୍ରୀ ଜମ୍ବୁ ଜାମକମ୍ ।

 ୫୯ | ଶାରକ (ପୁଂ), ଜାଳକ (କୁଳ୍) ଏ ଦୁଇନାମ ଅଷ୍ଟୁଟ କଳିକାର ।
 ୬୦ | କଳିକା (ସ୍ତ୍ରୀ) କୋରକ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ପୁଲକତ୍ତର ।
 ୬୧ | ଶୁକ୍ଳକ, ଶୁବକ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ପଳ ଶୋପାର ।
 ୬୨ | କୁଟୁଳ (ପୁଂ) ମୁକୁଳ (ପୁଂ କୁଳ୍) ଏ ଦୁଇନାମ ପୁଟିଲକତ୍ତର ।
 ୬୩ | ସୁମନସ (ସ୍ତ୍ରୀ) ପୁଷ୍ପ ପ୍ରସୁନ, କୁସୁମ, ସୁମ କୁଳ୍) ଏ ପାଞ୍ଚନାମ
ପୁଲର ।
 ୬୪ | ମକରନ୍ଦ, ପୁଷ୍ପରସ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ପୁଷ୍ପମଧୁର ।
 ୬୫ | ପରାଶ (ପୁଂ) ସୁମନୋରଜନ (କୁଳ୍) ଏ ଦୁଇନାମ ପୁଷ୍ପଧୂନର ।
 ୬୬ | ପୁଷ୍ପକାଚକ ଶକସବୁ କାଳିଙ୍ଗ, କେବଳ ହଶତକ ପ୍ରତ୍ତି
ଶକ ସ୍ତ୍ରୀଲିଙ୍ଗ ।
 ୬୭ | ଅଶ୍ରୁଥଅଳକୁ ଅଶ୍ରୁଥ (କୁଳ୍) କହି ।
 ୬୮ | ବେଶୁପଳକକୁ ବେଶବ (କୁଳ୍) କହି ।
 ୬୯ | ପ୍ଲାଷ୍ଟପଳକକୁ ପ୍ଲାଷ୍ଟ କହି । ଏହା କାଳିଙ୍ଗ ।
 ୭୦ | ବଟପଳକକୁ ନୈୟପ୍ରୋଧ କହି । ଏହା କାଳିଙ୍ଗ ।
 ୭୧ | ରଙ୍ଗୁଦ ଫଳକୁ ରଙ୍ଗୁଦ କହି । ଏହା କାଳିଙ୍ଗ ।
 ୭୨ | ସୁଦ୍ର ବାରଗଣ ଫଳକୁ ବାହୁତ କହି । ଏହା କାଳିଙ୍ଗ ।
 ୭୩ | ଜମ୍ବୁ (ସ୍ତ୍ରୀ), ଜମ୍ବୁ (କୁଳ୍) ଜାମବ (କୁଳ୍) ଏ ତନିକାମ ଜାମ-
ଫଳର ।

- ୭୯ ପୁଷ୍ପ ଜାଣପ୍ରଭୁତପୁଃ ସୁଲିଙ୍ଗଃ ବୁଦ୍ଧପୁଃ ପଳେ ।
ବିଦୟାଧ୍ୟାମ୍ବୁ ମୁନେହପି ପୁଷ୍ପ କୁ ବେହପି ପାଠଳା ।
- ୮୦ ବୋଧଦ୍ୱ ମଶୁଳଦଳଃପିତ୍ ପଳଃକୁଞ୍ଜରଶନଃ ।
ଆଶୁତୋଥ ତଣ ହଥ କର୍ତ୍ତିତେଥ୍ ସ୍ଵୀଦଧୂଦଥ୍ ଗ୍ରାହିମନ୍ତଥାଃ ।
ତସି ନ ଦଖପଳଃ ପୁଷ୍ପପଳଦନ୍ତଶଠାବପି ।
- ୮୧ ଉଦୁମ୍ବରେ ଜନ୍ମପଳେ ଯଜ୍ଞଙ୍ଗୋ ହେମଦୁରଧକଃ ।
- ୮୨ କୋବିଦ ରେ ଚମରିକଃ କୁଦାଳୋ ସୁଗ୍ରପଥକଃ ॥
- ୮୩ ସପ୍ତପର୍ଣ୍ଣେ ବିଶାଳଭ୍ରକ ଶାରପ ବିଷମଜ୍ଜଦଃ ।

- ୮୪ । ଜାଣ ପ୍ରଭୁତ ଶକ ପୁଷ୍ପବାଚକ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ସୁଲିଙ୍ଗ ଅର୍ଥାତ୍
ସ୍ତ୍ରୀଲିଙ୍ଗ ହେବ । ବୁଦ୍ଧ ପ୍ରଭୁତ ଶକ ପଳବାଚକ ହେଲେ ମଧ୍ୟ
ସ୍ତ୍ରୀଲିଙ୍ଗ ନହେବ । ଦିତାରୀ ପ୍ରଭୁତ ଶକ ମୂଳବାଚକ ହେଲେ
ମଧ୍ୟ ସୁଲିଙ୍ଗ ହେବ । ପାଠଳ ଶକ ପୁଷ୍ପବାଚକ ହେଲେ ସ୍ତ୍ରୀ
ଓ କୁବଲିଙ୍ଗ ହୋଇ ପାଠଳା ଓ ପାଠଳପୁଷ୍ପ ଏହି ଦୁଇ ହୁପ
ଦେବ ।
- ୮୫ । ବୋଧଦ୍ୱମ୍ବ, ଚଳଦଳ, ପିତ୍ପଳ କୁଞ୍ଜରଶନ, ଆଶୁତୁଥ (ପୁଂ)
ଏ ପାଞ୍ଚ ନାମ ଆଶୁତୁଥ ଗଛର ।
- ୮୬ । କର୍ତ୍ତିତୁଥ, ଦଖତୁଥ, ଗ୍ରାହିନ୍, ମନ୍ତ୍ରଥ, ଦଖପଳ, ଦନ୍ତଶଠ
(ପୁଂ) ଏ ଛଅ ନାମ କରୁଥ ଗଛର ।
- ୮୭ । ଉଦୁମ୍ବର, ଜନ୍ମପଳ, ଯଜ୍ଞଙ୍ଗ, ହେମଦୁରଧକ (ପୁଂ) ଏ ଗୁରି
ନାମ ଉଦୁମ୍ବର ବୃକ୍ଷର ।
- ୮୮ । କୋବିଦାର, ଚମରିକ, କୁଦାଳ, ସୁଗ୍ରପଥକ (ପୁଂ) ଏ ଗୁରି
ନାମ ରକ୍ତକଞ୍ଚନ ଗଛର ।
- ୮୯ । ସପ୍ତପର୍ଣ୍ଣ, ବିଶାଳଭ୍ରକ, ଶାରଦିନ, ବିଷମଜ୍ଜଦ (ପୁଂ) ଏ ଗୁରି
ନାମ ଛତିଅନା ଗଛର ।

- ୭୭ ଆରଗ ବଧୋ ରାଜବୃକ୍ଷ-ଶମାକ ଶ୍ରୀରଙ୍ଗ ଲାହ ॥
ଆରେବତ ବ୍ୟାଧିଘାତ କୃତମାଳ ସୁବର୍ଣ୍ଣିକା ୪ ।
- ୭୮ ସୁଯକ୍ରମୀରେ ଦନ୍ତଶଠ-ଜମ୍ବ-ଜମ୍ବିର-ଜମ୍ବଲାହ ॥
- ୭୯ ବରୁଣୋ ବରଣଃ ସେବୁତ୍ରି କ୍ରିଶାଣଃ କୁମାରକଃ ।
- ୮୦ ମୁନାଗେ ପୁରୁଷପୁରୁଜଃ କେସରେ ଦେବବଜ୍ଜିରଃ ।
- ୮୧ ପାରିଦ୍ରେ ନିମ୍ବତରୁମେନାରଃ ପାରିଜାତକଃ ।
- ୮୨ ତିନିଶେ ସ୍ୟାନନୋ ନେମୀ ରଥଦ୍ରୁ ରତ୍ନମୁକକଃ ।
ବଞ୍ଜିଲଶ୍ଵି ସକୁଳା ଗ୍ରାହ ହୋ ପାତନକପୀତନୌ ।
ଆମାତକେ ତ ମଧୁକେ ତୁ ଗୁଡ଼ପୁଷ୍ପମଧୁମୋ ।
ବାନପ୍ରସ୍ତୁ ମଧୁ ଶ୍ଵୀଳୋ ଗ୍ରାହକେ ମଧୁଲକଃ ।

- ୮୩ । ଆରଗବ୍ୟ, ରାଜବୃକ୍ଷ, ଶମାକ, ଚର୍ବିରଙ୍ଗିଲ, ଆରେବତ,
ବ୍ୟାଧିଘାତ, କୃତମାଳ, ସୁବର୍ଣ୍ଣିକ (ପୁଂ) ଏ ଆଠନାମ ସୁନାର
ଗଛର ।
- ୮୪ । ଦନ୍ତଶଠ, ଜମ୍ବ, ଜମ୍ବିର, ଜମ୍ବଲ, (ପୁଂ) ଏ ଗୁରିନାମ ଜମ୍ବିଲ
ଗଛର ।
- ୮୫ । ବରୁଣ, ବରଣ, ସେବୁ, ତିକ୍ରିଶାଣ, କୁମାରକ (ପୁଂ) ଏ ପାଞ୍ଚ
ନାମ ବରୁଣ ବୃକ୍ଷର ।
- ୮୬ । ପୁନାଗ, ପୁରୁଷ, ତୁଙ୍ଗ, କେସର, ଦେବବଜ୍ଜିର (ପୁଂ) ଏ ପାଞ୍ଚ
ନାମ ପୁନାଗ ବୃକ୍ଷର ।
- ୮୭ । ପାରିଦ୍ରେ, ନିମ୍ବତରୁ ମନାର, ପାରିଜାତକ ପୁଂ) ଏ ଗୁରିନାମ
ମନାର ଗଛର ।
- ୮୮ । ତିନିଶ, ସ୍ୟାନନ, ନେମୀ, ରଥଦ୍ରୁ ଅତିମୁକକ, ବଞ୍ଜିଲ,
ତିଷ୍ଠକ୍ର (ପୁଂ) ଏ ସାତନାମ ଶତାଙ୍ଗ ବୃକ୍ଷର ।
- ୮୯ । ପାରିନ, କର୍ତ୍ତିନ, ଆମାତକ (ପୁଂ) ଏ ତିନି ନାମ ଆମାତା
ଗଛର ।
- ୯୦ । ମଧୁକ, ଗୁଡ଼ପୁଷ୍ପ, ମଧୁଦ୍ରୁମ, ବାନପ୍ରସ୍ତୁ, ମଧୁଶ୍ଵୀଳ (ପୁଂ) ଏ
ପାଞ୍ଚ ନାମ ମହୁଲ ଗଛର ।
- ୯୧ । ଜଳଜାତ ମହୁଲ ବୃକ୍ଷକୁ ମଧୁଲକ (ପୁଂ) କହି ।

- ୭୭ ପାଇଁ ଗୁଡ଼ପଳଃ ସଂସା ତଢିଂସ୍ତୁ ଗିରିସମ୍ବୁଦ୍ଧେ ।
 ୭୮ ଅଷ୍ଟୋଟ କନ୍ଦରଲୋକୀ ଛୁ ଗ୍ରୀ ବଙ୍କୋଟେ ତୁ ନିକୋଚକ ॥
 ୭୯ ପଲଶୋ କଂଶୁକଃ ପଞ୍ଚୀ ବାଚପୋଥେ ଗ୍ରୀଧରେତସେ ।
 ରଥାତ୍ରପୁଷ୍ପବଦୁଲଶୀ ତବାମରବଞ୍ଜାଳୀ ।
 ୮୦ ହୌ ପରିବ୍ୟାଧଚିଦୁଲୋ ନାଦେୟୀ ଦ୍ଵିମୁବେତସେ ॥
 ୮୧ ଶୋଭାଞ୍ଜନେ ଶିର୍ଗୁ ଶୈଶବଗନ୍ଧକାଶୀବମୋରକା ।
 ୮୨ ରଙ୍ଗୋଂସୋ ମଧୁ ଶିର୍ଗୁ ଗ୍ରୀଧରଷ୍ଟଃ ପେନଳଃ ସମୋ ॥
 ୮୩ ବିଲେ ଶାନ୍ତିଲୁଶେଳୁଷୋ ମାଲୁରଶାପଳାବପି ।
-
- ୮୪ । ପାଇଁ, ଗୁଡ଼ପଳ, ସଂସା (ପୁଂ) ଏ ତନ ନାମ ପାଇ ବୃଷର ।
 ୮୫ । ଅଷ୍ଟୋଟ କନ୍ଦରଳ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ପଦ୍ମଚଜାତ ପାଇ
 ବୃଷର ।
 ୮୬ । ଅଙ୍ଗୋଟ, ନିକୋଚକ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଅଙ୍ଗୁ ଗଛର ।
 ୮୭ । ପଲଶ, କଂଶୁକ, ପଞ୍ଚୀ, ବାଚପୋଥ (ପୁଂ) ଏ ରୂର ନାମ
 ପଲଶ ବୃଷର ।
 ୮୮ । ବେତସ, ରଥ, ଅତ୍ରପୁଷ୍ପ, ବଦୁଲ ଶୀତ, ବାମର, ବଞ୍ଜାଳ
 (ପୁଂ) ଏ ସାତ ନାମ ବେତ ବୃଷର ।
 ୮୯ । ପରିବ୍ୟାଧ, ବଦୁଲ (ପୁଂ), ନ ଦେୟୀ ସୀ, ଆମୁବେତସେ
 (ପୁଂ) ଏ ରୂର ନ ମ ପାଣିବେତର ।
 ୯୦ । ଶୋଭାଞ୍ଜନ, ଶିର୍ଗୁ, ଶୈଶବଗନ୍ଧ, ଅଷ୍ଟୀବ, ମୋରକ (ପୁଂ)
 ଏ ପାଞ୍ଚ ନାମ ସଜନା ଗଛର ।
 ୯୧ । ରକ୍ତସଜନା ଗଛକୁ ମଧୁ ଶିର୍ଗୁ (ପୁଂ) କହି ।
 ୯୨ । ଅରଷ୍ଟପେନଳ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇନାମ ପେନଳ ବୃଷବିଶେଷର ।
 ୯୩ । ବିଲୁ, ଶାନ୍ତିଲୁ, ଶେଳୁଷ, ମାଲୁର ଶାପଳ (ପୁଂ) ଏ ପାଞ୍ଚ
 ନାମ ବେଳ ଗଛର ।

ଦିଶାସ୍ଵକାଣ୍ଡ ବନୋଷଧବର୍ଣ୍ଣ

୫୩

- ୯୪ ପୁଷ୍ପୋ ଜଟୀ ପକ୍ଟଠୀ ୯୫ ସ୍ୟାନ୍ଦ୍ରୋଧୋବଦ୍ଧପାକଟଃ ॥
 ୯୬ ଗାଳବଃ ଶାବରେ ଲେଖ ଶ୍ରୀଶାଟ୍ରିଲୁମାର୍ଜନୋ ।
 ୯୭ ଆମସ୍ତ୍ରୋତ୍ତରା ରସାଳୋ ଧଂପୋଷିଷ୍ଠକାରୋତ୍ତର ସୋରରଃ ॥
 ୯୮ କୁମ୍ବୋଳ ଖଳକଃ କୁମ୍ବ ବେ କୌଶିକୋ ରୂର ରୂର ପୁରଃ ॥
 ୯୯ ଶେଳୁଷଃ ଶେଷଚଳଃ ଶୀତ ଉଦାଳୋ ବଦୁବାରକ ॥
 ୧୦ ରଜାଦନଃ ପିଯୁଳଶୁ ସନ୍ଦକଦୁର୍ଧୁଷ୍ଟଃ ।
 ୧୧ ଗମ୍ବାଶ ଏବତୋଭଦ୍ରା କାଶୀଶ ମଧୁପଣ୍ଡିକା ॥
 ଶାପଣ୍ଡି ଭଦ୍ରପଣ୍ଡି ଚ କାଶୁର୍ଯ୍ୟଶାପଥ ଏଥ ଦୟୋ ।

-
- ୧୨ । ପୁଷ୍ପ, ଜଟିନ ପରକଟିନ (ପୁଂ) ଏ ତନ ନାମ ଜଟି ଗଛର
 ଅର୍ଥାତ୍ ଗମ୍ବାଶଶୁଭଥର ।
 ୧୩ । ନ୍ୟାଗୋଧ, ବଦୁପାତ୍ର, ବଟ (ପୁଂ) ଏ ତନନାମ ବର ଗଛର ।
 ୧୪ । ଗାଲବ, ଶାବର, ଲେଖ, ତିରଟ, ତିଲୁ, ମାର୍ଜନ (ପୁଂ) ଏ
 ଛଅ ନାମ ଲେଖ ବୃଷର ।
 ୧୫ । ଆମ୍ର, ଚତୁର, ରସାଳ (ପୁଂ) ଏ ତନ ନାମ ଆମ୍ର ଗଛର ।
 ୧୬ । ଅତି ସୁଗନ୍ଧ ଆମୁନଙ୍କୁ ସହକାର (ପୁଂ) କହି ।
 ୧୭ । କୁମ୍ବ, ଉଲୁଖଳକ (କୁମ୍ବ), କୌଶିକ, ରୂରଗୁରୁ, ପୁର (ପୁଂ)
 ଏ ପାଞ୍ଚ ନାମ ରୂରଗୁରୁ ଗଛର ।
 ୧୮ । ଶେଳୁ, ଶେଳୁତ୍ତାତକ, ଶୀତ, ଉଦାଳ, ବଦୁବାରକ (ପୁଂ) ଏ
 ପାଞ୍ଚନାମ ବଦୁବାର ଗଛର ।
 ୧୯ । ରଜାଦନ (କୁମ୍ବ), ପିଯୁଳ, ସନ୍ଦକଦୁର୍ଧୁ, ଧନୁଷ୍ଟଠ ଧନ୍ତ, ପଟ)
 (ପୁଂ) ଏ ରୂର ନାମ ପିଯୁଳ ବୃଷର ।
 ୨୦ । ଗମ୍ବାଶ, ସବତୋଭଦ୍ରା, କାଶୀଶ, ମଧୁପଣ୍ଡିକା, ଶାପଣ୍ଡି,
 ଭଦ୍ରପଣ୍ଡି (ଶୀ), କାଶୁର୍ଯ୍ୟ (ଏହା ପୁଂ ବା କୁମ୍ବ) ଏଷାତନାମ
 ଗମ୍ବାଶ ଗଛର ।

କର୍କରୁ ସଦସାକୋଳି ୯ କୋଳ କୁବଳପେନିଲେ ।
ସୌଖର ୧୦ ୧୨ ବଦରଂଶ୍ଵାଷାପ୍ୟ ୧୩ ଥସ୍ତାତ୍ମାଦୁକଣ୍ଠ ।
ବିକଙ୍ଗତ ସ୍ତ୍ରୀବୃଷ୍ଟେ ଗ୍ରହ୍ଣିଲୋ ବାହ୍ୟପାଦପି ।

୧୪ ବସବତୋ ନାଗରଙ୍ଗେ ୧୦୦ ନାଦେୟୀ ଭୁବିଜମ୍ବୁକା
୧୦୧ ତନ୍ଦୁକ ସ୍ତ୍ରୀକର୍ଣ୍ଣକ ୩ କାଳସ୍ତରଶ୍ଵ ଶିତିରରକେ ॥
୧୦୨ କାକେନ୍ଦ୍ର ୩ କୁଲକ ୩ କାକତନ୍ଦୁକ ୩ କାକପୀତ୍ତକେ ।
୧୦୩ ଗୋଲତୋ ଝାଟକୋ ଦଶାପାଟକିମେ ଶମୁଷକୋ ॥

୧୪ । କର୍କରୁ, ବଦସା, କୋଳ (ସ୍ତ୍ରୀ, ପୁଅ) ଏ ତନ ନାମ ବରକୋଳି
ଗଛର ।

୧୫ । କୋଳ, କୁବଳ, ପେନଳ, ସୌଖର (କୁଳ) ଏ ରୁର ନାମ
କୋଳ ଗଛର ।

୧୬ । ବଦର (କୁଳ) ଦୋଷା [ସ୍ତ୍ରୀ] ଏ ଦୁଇ ନାମ ବରକୋଳିର ।

୧୭ । ସ୍ଵାଦୁକଣ୍ଠକ, ବିକଙ୍ଗତ, ସ୍ତ୍ରୀବୃଷ୍ଟ, ଗ୍ରହ୍ଣିଲ, ବ୍ୟାତ୍ମପାତ୍ର (ପୁଅ)
ଏ ପାଞ୍ଚ ନାମ ଭରଞ୍ଚ ଗଛର ।

୧୮ । ବସବତ, ନାଗରଙ୍ଗ (ପୁଅ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ନାରଙ୍ଗର ।

୧୯ । ନାଦେୟୀ, ଭୂମିଜମ୍ବୁକ (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ଦୁଇନାମ ଭୂର୍ଜ ଜାମୁର ।

୨୦ । ତନ୍ଦୁକ, ଶୁର୍ଜନ, କାଳସ୍ତର, ଶିତିରାରକ (ପୁଅ) ଏ ରୁରନାମ
କେନ୍ଦ୍ର ଗଛର ।

୨୧ । କାକେନ୍ଦ୍ର, କୁଲକ, କାକତନ୍ଦୁକ, କାକପୀତ୍ତକ (ପୁଅ) ଏ ରୁର
ନାମ ମାଙ୍ଗଡ଼କେନ୍ଦ୍ର ଗଛର ।

୨୨ । ଗୋଲତୁ, ଝାଟକ, ଦଶାପାଟକ, ମୋଷ, ମୁଷକ (ପୁଅ) ଏ
ପାଞ୍ଚ ନାମ ଝଣୁଖଣିକା ଗଛର ।

୧୦୪ ତିଳକ ୩ ଶ୍ରମାନ୍ ୧୦୫ ସମୌ ପିରୁଳ ଝାବୁକୋ ।
୧୦୬ ଶାପଣ୍ଡିକା କୁମୁଦିକା କୁମ୍ବୀ କୌଡ଼ୀଯ୍ୟ କଟପଳେ ॥
୧୦୭ କମୁଳ ୩ ପକ୍ଷିକାଶ୍ୟ ୩ ସ୍ୟାତ ପକ୍ଷି ଲକ୍ଷାପ୍ରସାଦନ ।
୧୦୮ ତୁରୟ ଯୁପ ୩ କମୁଳକୋ ବ୍ରହ୍ମଶେଖାବ୍ରହ୍ମଦାରୁ ଚ ।
ତୁଳ ୩ ର ୧୦୯ ଜାପତ୍ରିୟକକଦମ୍ବୁମ୍ବୁ ହରପ୍ରିୟ ।
୧୧୦ ବରବୃଷ୍ଟେଶୁଷ୍ଟରେଣିମୁଖୀ ଭଲ୍ଲାତକା ସିଷୁ ।
୧୧୧ ରଦ୍ବାଣ୍ଡେ କନ୍ଦରଳ କପୀତନୟପାଶ୍ୟକା ।
ପୁଷ୍ପଶ୍ଵ ୧୧୨ ତନ୍ଦୁତିରିଆମିକା ୧୧୩ ଥୋପାତୀତସାରକେ ।
ସଜ୍ଜକାହସନବନ କ ଗୁଣ୍ଡପ୍ରିୟକଣବକା ।

୧୦୯ । ତିଳକ ପୁରକ, ଶ୍ରମର ଏ ତନ ନାମ ତିଳକ ବୃକ୍ଷର ।
ଏମାନେ ପୁଂଜିଙ୍ଗ ।

୧୧୦ । ପିତଳ, ଝାବୁକ (ପୁଅ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଖାର୍ତ୍ତଗଛର ।

୧୧୧ । ଶାପଣ୍ଡିକା, କୁମୁଦିକା, କୁମ୍ବୀ (ସ୍ତ୍ରୀ), କୌଡ଼ୀଯ୍ୟ, କଟପଳ
(ପୁଅ) ଏ ପାଞ୍ଚ ନାମ କଟପଳର ।

୧୧୨ । କମୁଳ ପକ୍ଷିକାଶ୍ୟ, ପକ୍ଷିନ, ଲକ୍ଷାପ୍ରସାଦନ (ପୁଅ)—ଏ
ରୁରନାମ ସଞ୍ଜଲେଖ ବୃକ୍ଷର ।

୧୧୩ । ତୁଳ, ଯୁପ, କମୁଳ, ବ୍ରହ୍ମଶ୍ୟ (ପୁଅ), ବ୍ରହ୍ମଦାରୁ ତୁଳ
(କୁଳ) ଏ ଛଅ ନାମ ଗ୍ୟାଅଶ୍ଵକ ଥର ।

୧୧୪ । ଜାପତ୍ରିୟକ, କନ୍ଦମ, ହରପ୍ରିୟ (ପୁଅ) ଏରି ନାମ କନ୍ଦମର ।

୧୧୫ । ବରବୃଷ୍ଟ, ଅରୁଷ୍ଟର (ପୁଅ) ଅଗିମୁଖୀ, ଭଲ୍ଲାତକା (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ
ରୁର ନାମ ଭାଲାଥା ଗଛର ।

୧୧୬ । ରଦ୍ବାଣ୍ଡ, କନ୍ଦରଳ, କପୀତନ ସୁପାଶ୍ୟକ, ପୁଷ୍ପ—ଏ
ପାଞ୍ଚ ନାମ ଗନ୍ଧପିଳର । ଏମାନେ ପୁଂଜିଙ୍ଗ ।

୧୧୭ । ତନ୍ଦୁତ, ଚିଞ୍ଚା, ଅମିକା ଏ ତନ ନାମ ତନ୍ଦୁକ ଗଛର ।
ଏମାନେ ପୁଂଜିଙ୍ଗ ।

୧୧୮ । ପୀତସାଳକ ସର୍କର ଅସନ, ବନ୍ଦୁକ ପୁଷ୍ପ ପ୍ରିୟକ, ଜାବକ
ଏ ଛଅ ନାମ ପିଆଶାଳଗଛର । ଏମାନେ ପୁଂଜିଙ୍ଗ ।

- ୧୧୪ ସାଲେ ତୁ ସଞ୍ଜିକାର୍ଣ୍ଣ୍ୟ ଶୁକ୍ରିକ । ସସ୍ୟସମ୍ବନ୍ଧ ।
 ୧୧୫ ନଗସର୍ଜ୍ଜେ । ବାରତରୁରିଦୁ ଦୁଃ କକୁଶେଷ୍ଠୁନଃ ॥
 ୧୧୬ ବଜାଦନପାଳାଧର୍ମଃ ଶୀରକାୟାମଥ ଦୟୋ ।
 ୧୧୭ ଉଙ୍ଗୁଣ ତାପସତ୍ର ୧୧୮ ଭୁର୍ଜେ ଚମମୃଦୁରୁତ୍ତେ ।
 ୧୧୯ ପିଛିଲା ପୂରଣୀ ମୋରୁପୁଣ୍ୟ ଶାଳୁଳ ଦୟୋ ॥
 ୧୨୦ ପିଛ ତୁ ଶାଳୁଳ ବେଷ୍ଟେ ୧୨୧ ରୋତନଃ କୁଠଶାଳୁଳି ॥
 ୧୨୨ ତିରବିଲୁ ନକ୍ତମାଳଃ କରନଶୁକରଞ୍ଜକେ ।
 ୧୨୩ ପଳାମ୍ୟେ ପୁତ୍ରିନନଃ ତିକଃ କଳିମାରକଃ ॥
-
- ୧୧୪ । ସାଲ, ସଞ୍ଜି, କାର୍ଣ୍ଣ୍ୟ, ଅଶୁକ୍ରିକ, ସସ୍ୟସମ୍ବନ୍ଧ (ପୁଂ) ଏ
ପାଞ୍ଚ ନାମ ସାଳୁଆ ଗଛର ।
 ୧୧୫ । ନଗସର୍ଜ୍ଜ, ବାରତରୁ, କନ୍ଦିଦୁ, କକୁଶ, ଅର୍କୁନ (ପୁଂ) ଏ
ପାଞ୍ଚ ନାମ ଅର୍କୁନ ଗଛର ।
 ୧୧୬ । ବଜାଦନ ପାଳାଧର୍ମ (କୁ) ଶୀରକା (ସୀ) ଏ ତିନି ନାମ
ଶୀରକୋଳ ଗଛର ।
 ୧୧୭ । ଉଙ୍ଗୁଣ (ସୀ), ତାପସତ୍ର (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇନାମ ଉଙ୍ଗୁଣ-
ଗଛର ।
 ୧୧୮ । ଭୁର୍ଜ, କମିଳ, ମୃଦୁରୁତ୍ତ (ପୁଂ) ଏ ତିନି ନାମ ଭୁଜ୍ଜିଗଛର ।
 ୧୧୯ । ପିଛିଲା, ପୂରଣୀ, ମୋରା, ପୁଣ୍ୟ ପୁଣ୍ୟ (ସୀ), ଶାଳୁଳୀ(ସୀ)
(ପୁଂ) ଏ ପାଞ୍ଚନାମ ଶମିଳ ଗଛର ।
 ୧୨୦ । ପିଛା (ସୀ), ଶାଳୁଳୀ ବେଷ୍ଟେ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇନାମ ଶିମିଳ
ଥଠାର ।
 ୧୨୧ । ରୋତନ, କୁଠଶାଳୁଳୀ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇନାମ ଶିମିଲବିଶେଷର ।
 ୧୨୨ । ତିରବିଲୁ ନକ୍ତମାଳ, କରଜ, କରଞ୍ଜକ (ପୁଂ) ଏ ଗୁର-
ନାମ କରଞ୍ଜ ଗଛର ।
 ୧୨୩ । ପ୍ରକାର୍ଯ୍ୟ, ପୁତ୍ରିକରକ, ପୁତ୍ରିକ, କଳିମାରକ (ପୁଂ) ଏ ଗୁର
ନାମ ଲତା କରଞ୍ଜର ।

- ୧୨୪ କରଞ୍ଜରେଦାଃ ଷଡ୍ରଗ୍ରେହୋ ମର୍କଟ୍ୟଙ୍ଗାରବଲ୍ଲିଶ ॥
 ୧୨୫ ରୋତ୍ର ବେହିତକଃ ପ୍ରିହଶ୍ଵର ଦାଢିମପୁଷ୍ଟକଃ ।
 ୧୨୬ ଗାୟମୀ ବାଲତନୟ ଖଦିରୋଦନ୍ତଧାବନଃ ।
 ୧୨୭ ଅରମେଦୋବିନ୍ଧଦିରେ ୧୨୮ କଦରଃ ଖଦିରେସିତେ ।
 ସୋମବଳ୍କ କୋଧ୍ୟ ବ୍ୟାନ୍ତପୁତ୍ରଗନ୍ଧବହସ୍ତକୌ ॥
 ଏରଣ୍ଡରୁବୁକଶୁ ରୁଚକଶୁ ସକଶୁ ସଃ ।
 ଚଞ୍ଚ ପଞ୍ଚାଙ୍ଗ ଲୋ ମଣ୍ଠ ବର୍ତ୍ତମାନ ବ୍ୟନ୍ତମୁକା ॥
 ୧୨୯ ଅଲ୍ଲା ଶମୀ ଶମୀରଃ ସ୍ୱା ୧୨୧ ଛମୀ ସକ୍ତୁପଳା ଶିବା ॥
 ୧୨୩ ପିଣ୍ଡୀତକୋ ମରୁବକଃ ଶୁସନଃ ରହାଟକଃ
-
- ୧୨୪ । ଷଡ୍ରଗ୍ରହ (ପୁଂ), ମର୍କଟୀ, ଅଗାରବଲ୍ଲିଶ (ସୀ) ଏ ତିନିନାମ
କରଞ୍ଜ ବିଶେଷର । ଷଡ୍ରଗ୍ରହ—ତାଳକରଞ୍ଜ, ମର୍କଟୀ—
ବିଷ-କରଞ୍ଜ, ଅଗାରବଲ୍ଲିଶ—କଣ୍ଠାକରଞ୍ଜ ।
 ୧୨୫ । ରୋତନ, ବେହିତକ; ପ୍ରିହଶ୍ଵର, ଦାଢିମପୁଷ୍ଟ (ପୁଂ) ଏ
ଗୁରନାମ ବେହିତକ ବୃଷର ।
 ୧୨୬ । ଗାୟମୀ (ସୀ), ବାଲତନୟ, ଖଦିର, ଦନ୍ତଧାବନ (ପୁଂ) ଏ
ଗୁର ନମ ଖଦିର ବୃଷର ।
 ୧୨୭ । ଅରମେଦ, ବିନ୍ଧଦିର (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ବିନ୍ଧଦିରର ।
 ୧୨୮ । କଦର, ସୋମବଳ୍କଳ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଶୁକ୍ଳ
ଖରର ।
 ୧୨୯ । ବ୍ୟାନ୍ତପୁତ୍ର ଗନ୍ଧବହସ୍ତକ, ଏରଣ୍ଡ, ଉରୁବୁକୁ, ରୁଚକ,
ଚିପକ, ଚଞ୍ଚ ପଞ୍ଚାଙ୍ଗଳ, ମଣ୍ଠ ବର୍ତ୍ତମାନ, ବ୍ୟନ୍ତମୁକ
(ପୁଂ) ଏ ଏଗୀର ନାମ ଗବ ଗଛର ।
 ୧୩୦ । କୁଦୁ ଶମୀବୃଷକ ଶମୀର କଷି । ଏହା ପୁଂକିଙ୍ଗ ।
 ୧୩୧ । ଶମୀ, ଶକ୍ତୁପଳା, ଶିବା (ସୀ) ଏ ତିନିନାମ ଶମୀବୃଷର ।
 ୧୩୨ । ପିଣ୍ଡୀତଳ, ମରୁବକ, ଶୁସନ, କରହାଟକ, ଶଳ୍ଲ, ମଦନ
(ଧୁ) ଏ ଛାଥ ନାମ ମରୁଆ ବୃଷର ।

ଶଲ୍ଲା ମଦନେ ୧୩୩ ଶତପାଦପଥ ପାରିଭଦକଃ ।
 ଭଦ୍ରବାହୁର୍ବୁ କିଳିମଂ ପୀଚଦାରୁ ଚ ଦାରୁ ଚ ।
 ପୁତ୍ରକାଷ୍ଟଂର ସପ୍ତସ୍ଵଦେବଦାରୁଣ୍ୟ ୧୩୪ଥ ଦ୍ଵୟୋଃ ।
 ପାଟଳିଃ ପାଟଳାମୋଦା କାଚମ୍ବାଳୀ ଫଳେ-ରୁହା ॥
 କୃଷ୍ଣବୃନ୍ଦା କୁବେରାଷୀ ୧୩୫ ଶ୍ୟାମା ତୁ ମହିଳାହୁୟା ।
 ଲତା ଗୋବିନ୍ଦା ଗୁରୁ ପ୍ରିୟଜୁପାଳନା ଫଳୀ ।
 ବିଶ୍ୱକର୍ମେନା ଗନ୍ଧପଳୀ କାରମ୍ବା ପ୍ରିୟକଣ୍ଠ ସା ।
 ୧୩୬ ମଣ୍ଡୁକପର୍ତ୍ତ ପଦୋଷ୍ଟନଟ କଟ୍ଟଙ୍ଗ ଟୁଣ୍ଡୁକ ୪ ।
 ଶୋଶାକ ଶୁକନାସର ଦ୍ୱାରା କୁଟନଟଃ ।
 ଶୋଶକଶ୍ଵାରକୋ ୧୩୭ ତିଷ୍ୟପଳା ଭାମଳକ ସିଷୁ ।

୧୩୩ | ଶତପାଦପ, ପରିଭଦକ (ପୁଂ), ଭଦ୍ରବାହୁ, ଦୁକିଳିମ,
 ପୀଚଦାରୁ, ଦାରୁ, ପୁତ୍ରକାଷ୍ଟ (କାଳୀ) ସପ୍ତସ୍ଵ (ପୁଂ),
 ଦେବଦାରୁ (ପୁଂ, କାଳୀ), ଏ ନବ ନାମ ଦେବଦାରୁ ବୃକ୍ଷର ।
 ୧୩୪ | ପାଟାକ (ପୁଂ ସା), ପାଟଳା, ଅମୋଦା, କାଚମ୍ବାଳୀ
 ଫଳେରୁହା, କୃଷ୍ଣବୃନ୍ଦା, କୁବେରାଷୀ (ସା) ୯ ସାତ ନାମ
 ପଟଳ ବୃକ୍ଷର ।
 ୧୩୫ | ଶ୍ୟାମା, ମହିଳା, ଲତା, ଗୋବିନ୍ଦା, ଗୁରୁ, ପ୍ରିୟଜୁ,
 ପାଳନା, ଫଳୀ, ବିଶ୍ୱକର୍ମେନା, ଗନ୍ଧପଳୀ, କାରମ୍ବା (ସା),
 ପ୍ରିୟକ (ପୁଂ) ଏ ବର ନାମ ପ୍ରିୟଜୁ ବୃକ୍ଷର ।
 ୧୩୬ | ମଣ୍ଡୁକପର୍ତ୍ତ, ପଦୋଷ୍ଟନଟ, କଟ୍ଟଙ୍ଗ, ଟୁଣ୍ଡୁକ, ଶୋଶାକ,
 ଶୁକନାସ, ରଷ୍ମ ଦୀର୍ଘବୃନ୍ଦ, କୁଟନଟ, ଶୋଶକ, ଅରଳ
 (ପୁଂ) — ଏ ବାର ନାମ ଫଳାପଣା ବୃକ୍ଷର ।
 ୧୩୭ | ତିଷ୍ୟପଳା, ଆମଳକୀ, ଅମୃତା, ବୟସ୍ତା ଏ ରୁର ନାମ
 ଅଁଳା ଗଛର । ଏମାନେ ପୁଂଲଙ୍ଘ ।

ଅମୃତା ଚ ବୟସ୍ତା ଚ ୧୩୮ ଶିଳଗ୍ରୁ ବିଶ୍ୱାତକଃ ।
 ଅଷ୍ଟପ୍ରତ୍ୟେ କର୍ଷପଳୋ ଭୁତାବାସ କଳିଦ୍ରୁ ମଃ ।
 ୧୩୯ ଅଭୟା ଭୁବ୍ୟା ପଥ୍ୟା କାୟସ୍ତା ପୂତନାମୃତା ।
 ଦରିଜକା ହେମବଞ୍ଚ ଚେତକା ଶ୍ରେଷ୍ଠସୀ ଶବା ।
 ୧୪୦ ପୀତଦ୍ରୁଃ ସରଳଃ ପୁତ୍ରକାଷ୍ଟା ୧୪୧ ଥ ଦ୍ରୁମୋୟଳଃ ।
 କର୍ଣ୍ଣିକାରଃ ପରିବ୍ୟାଧୋ ୧୪୨ ଲକୁରେ ଲକୁରେ ଡଢ୍ରଃ ।
 ୧୪୩ ପନସଃ କଣ୍ଠକପଳୋ ୧୪୪ ନିରୁଲାମ୍ୟୁଜହଙ୍ଗଳଃ ।
 ୧୪୫ କାକୋଦୁମ୍ବରକା ଫଳ ଗୁମ୍ବଳ ସୁର୍ଜନେପଳା ॥

୧୩୮ | ବିଶ୍ୱାତକ [ଶି], ଅଷ୍ଟ, ଭୁଷ, କର୍ଷପଳ, ଭୁତାବାସ, କଳିଦ୍ରୁମ
 (ପୁଂ) ଏ ପାଞ୍ଚନାମ ବାହାଡ଼ା ବୃକ୍ଷର ।

୧୩୯ | ଅଭୟା. ଅବ୍ୟା, ପଥ୍ୟା, ବୟସ୍ତା, ପୂତନା, ଅମୃତା,
 ଦରିଜକା, ହେମବଞ୍ଚ, ଚେତକା, ଶ୍ରେଷ୍ଠସୀ, ଶବା (ସା) ଏ
 ଏଗାର ନାମ ଦରିଜା ଗଛର ।

୧୪୦ | ପୀତଦ୍ରୁ, ସରଳ [ପୁଂ]; ପୁତ୍ରକାଷ୍ଟ (କାଳୀ) ଏ ତିନି ନାମ
 ସରଳ ବୃକ୍ଷର !

୧୪୧ | ଦ୍ରୁମୋୟଳ, କର୍ଣ୍ଣିକାର, ପରିବ୍ୟାଧ [ପୁଂ] ଏ ତିନି ନାମ
 ସ୍ତଳପଦ୍ମ ଗଛର ।

୧୪୨ | ଲକୁଚ, ଲକୁଚ, ଡଢ୍ର (ପୁଂ) ଏ ତିନି ନାମ କେଉଁଟ ଗଛର ।

୧୪୩ | ପନସ, କଣ୍ଠକପଳ (ପୁଂ, ଏ ଦୁଇ ନାମ ପଣୟ ଗଛର ।

୧୪୪ | ନିରୁଲ, ଅମୁଜ, ହଙ୍ଗଳ (ପୁଂ) ଏ ତିନି ନାମ ହଙ୍ଗଳ ଗଛର ।

୧୪୫ | କାକୋଦୁମ୍ବରକା, ଫଳଗୁ, ମଳୟ, ଜୟନେପଳ ଏ ରୁର
 ନାମ କୁଆମର୍ଜତା ଲତାର । ଏମାନେ ଶ୍ରୀଲଙ୍ଘ ।

୧୪୭ ଅରଣ୍ୟ ସଦତୋଭଦ୍ର ହିଙ୍ଗୁ ନିର୍ଯ୍ୟାସ ମାଳକା ।
ପିଚୁମର୍ଦ୍ଦ ନିମ୍ନା ୪୭ ହଥ ପିଛିଲାଙ୍ଗୁରୁ ଶିଂଶପା ।
କପିଲା ଉସ୍ତଗର୍ଭସ ୧୪୮ ଶିଶୁଷ୍ପୁ କପାତନଃ ।
ଉଣ୍ଡଲୋହପ୍ୟ ୧୪୯ ଅ ରୂପେମୃଷ୍ଟମକୋ ହେମପୁଷ୍ପକଃ ॥
୧୫୦ ଏତସ୍ୟ କଲିକା ଗନ୍ଧପଳୀସ୍ୟ ୨୪୧ ତଥ କେତରେ ।
ବକୁଳୋ ୧୫୨ ବଞ୍ଜୁଲୋହଶୋକେ ସମୌ ୧୫୩ କରକ
ଦାଢ଼ମୌ ।
୧୫୪ ରୂପେମୃଃ କେଶରେ ନାଗକେଶରଃ କାଞ୍ଚନାଦ୍ଵୟ ।
୧୫୫ ଜୟା ଜୟନ୍ତୀ ରକ୍ତାଶ ନାଦେପୀ ବୈଜୟନ୍ତିକା ॥

୧୪୭ । ଅରଣ୍ୟ, ସଦତୋଭଦ୍ର, ହିଙ୍ଗୁ ନିର୍ଯ୍ୟାସ, ମାଳକ ପିଚୁମର୍ଦ୍ଦ,
ନିମ୍ନ (ପୁଂ) ଏ ଛଥ ନାମ ନିମ୍ନ ଗଛର ।
୧୪୮ । ପିଛିଲା (ସ୍ତ୍ରୀ) ଅଗୁରୁ (କୁଳ), ଶିଂଶପା, କପିଲା, ଉସ୍ତଗର୍ଭ
[ସ୍ତ୍ରୀ] ଏ ଦୂରନାମ ଶିଂଶପା ଗଛର ।
୧୪୯ । ଶିଶୁଷ୍ପ, କପାତନ, ଉଣ୍ଡଲ (ପୁଂ) ଏ ତନନାମ ଶିଶୁଷ୍ପ ବୃଷର
୧୫୦ । ରୂପେମୃ, ଚମ୍ପକ, ହେମପୁଷ୍ପକ (ପୁଂ) ଏ ତନ ନାମ
ଚମ୍ପା ଗଛର ।
୧୫୧ । ଚମ୍ପାପୁଲ କଢ଼କୁ ଗନ୍ଧପଳା କହି । ଏହା ସୀଳିଙ୍ଗ ।
୧୫୨ । କେଶର, ବକୁଳ (ପୁଂ) ଏ ଦୂର ନାମ ବକୁଳ ବୃଷର ।
୧୫୩ । ବଞ୍ଜୁଲ, ଅଶୋକ (ପୁଂ) ଏ ଦୂରନାମ ଅଶୋକ ବୃଷର ।
୧୫୪ । କରକ, ଦାଢ଼ମ (ପୁଂ) ଏ ଦୂରନାମ ଡାଳିମ ଗଛର ।
୧୫୫ । ରୂପେମୃ, କେଶର, ନାଗକେଶର, କାଞ୍ଚନାଦ୍ଵୟ [ପୁଂ] ଏ
ଦୂରନାମ ନାଗେଶ୍ୱର ଗଛର ।
୧୫୬ । ଜୟା, ଜୟନ୍ତୀ, ରକ୍ତାଶ, ନାଦେପୀ, ବୈଜୟନ୍ତିକା
(ସ୍ତ୍ରୀ)—ଏ ପାଞ୍ଚ ନାମ ଜୟନ୍ତୀ ଗଛର ।

୧୫୭ ଶାପର୍ଣ୍ଣମନ୍ତ୍ରିମନ୍ତ୍ରଃ ସ୍ୟାର କଞ୍ଚିକା ଗଣିକାରକା ।
ଜୟୋ ୧୫୭୩ଥ କୁଟଜଃ ଶଦୋ ବନ୍ଧୁକୋ ଗିରିମଲିକା ॥
୧୫୮ ଏତସ୍ୟବ କଲିଙ୍ଗନ୍ତ୍ର ଜଙ୍ଗ ଉଦ୍‌ଦୟବ ପାଳେ ।
୧୫୯ କୃଷ୍ଣପାକପଳାଦିଗ୍ନ ସୁଷେଷାଃ କରମଦ୍ଵକେ ।
୧୬୦ କାଳସ୍ଵର୍ଗମନ୍ତ୍ର ସାର ତାପିଲୋହପ୍ୟ ୧୬୧ ଅସିନ୍ଦ୍ରଜଃ ।
ସିନ୍ଦ୍ରବାରେନ୍ଦ୍ର ସୁର ସୀ ନିର୍ଗୁଣୀନ୍ଦ୍ରାଶିକେତ୍ୟପି ।
୧୬୧ ବେଣୀ ଖରଜଶ ଦେବତାତ୍ମୋ ଜିମୁତ ଇତ୍ୟପି ।
୧୬୨ ଶାହସ୍ତ୍ରମ ତୁ ଭୁରୁଣୀ ୧୬୩ ତୃଣଶୂନ୍ୟ ତୁ ମଲିକା ।

୧୬୪ । ଶାପର୍ଣ୍ଣ (କୁଳ) ଅଗୁମନ୍ତ୍ର [ପୁଂ], କଞ୍ଚିକା, ଗଣିକାରକା,
(ସ୍ତ୍ରୀ) ଜୟା (ପୁଂ) ଏ ପାଞ୍ଚ ନାମ ଅଗବଥୁ ଗଛର ।
୧୬୫ । କୁଟଜ, ଶଦୋ, ବନ୍ଧୁକ ପୁଂ ଗିରିମଲିକା (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ଦୂରନାମ
ବନ୍ଧୁମଲି ଗଛର ।
୧୬୬ । କଲିଙ୍ଗ, ଇନ୍ଦ୍ର ଯବ, ଉଦ୍‌ଦୟବ (କୁଳ) ଏ ତନ ନାମ ପିତା-
କୋରୁଆ ଗଛର ।
୧୬୭ । କୃଷ୍ଣପାକପଳା, ଅବିଗ୍ନ, ସୁଷେଷ, କରମଦ୍ଵକ (ପୁଂ) ଏ
ଦୂର ନାମ ପାଣିଆଳା ଗଛର ।
୧୬୮ । କାଳସ୍ଵର୍ଗ, ତମାଳ, ତାପିତ [ପୁଂ] ଏ ତନନାମ ତମାଳ
ଗଛର ।
୧୬୯ । ସିନ୍ଦ୍ରକ, ସିନ୍ଦ୍ରବାର, ଇନ୍ଦ୍ରସୁରସ [ପୁଂ] ନିର୍ଗୁଣୀ, ଇନ୍ଦ୍ରାଶିକା
(ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ପାଞ୍ଚ ନାମ ବେଗୁନିଆ ଗଛର ।
୧୭୦ । ବେଣୀ, ଖର, ଶଶ (ସ୍ତ୍ରୀ), ଦେବତାତ୍ମ, ଜମୁତ (ପୁଂ) ଏ
ପାଞ୍ଚ ନାମ ଦେବତାତ୍ମ ବୃଷର ।
୧୭୧ । ଶାହସ୍ତ୍ରମ ଭୁରୁଣୀ (ସ୍ତ୍ରୀ), ଏ ଦୂର ନାମ ହାଶଶୁଣ୍ଡ ଗଛର ।
୧୭୨ । ତୃଣଶୂନ୍ୟ (କୁଳ), ମଲିକା ଭୂପଦ, ଶାତଭାର (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ
ଦୂର ନାମ ମଲିକ ଗଛର ।

ଭୁପଦ ଶିତଶୁରୁଷ୍ଟ ୧୭୫ ସେବାଞ୍ଜୋତା ବନୋଭବା
 ୧୭୬ ଶେଷାଳିକା ତୁ ସୁବହା ୧୭୭ ନିର୍ଗୁଣୀ ମାଳିକା ରସା ॥
 ୧୭୮ ସିତାପୌ ଶୈତଶୁରସା ଭୁତବେଶୀ ୧୭୯ ଥଥମାଗଧୀ ।
 ଗଣିକା ଯୁଥକାଂମସ୍ତା ୧୮୦ ସା ପାତା ହେମପୁଷ୍ପ କା ॥
 ୧୮୧ ଅତିମୁକ୍ତଃ ପୁଣ୍ଡରଃ ସ୍ୟାଦବାସନୀ ମାଧ୍ୟମାଲତା ।
 ୧୮୨ ସୁମନା ମାଳତା ଜାତଃ ୧୮୩ ସପ୍ତଳା ନବମାଲକା ॥
 ୧୮୪ ମାଘ୍ୟଂ କୁଦଃ ୧୮୫ ରକ୍ତକୟୁ ବନ୍ଧୁ କୋ ବନ୍ଧୁ ଜୀବକଃ ।

୧୮୬ । ବଣମଳିକାକୁ ଆଞ୍ଜୋତା କହି । ଏହା ସୀଳଙ୍ଗ ।
 ୧୮୭ । ଶେଷାଳିକା, ସୁବହା (ସୀ) ଏ ଦୁଇନାମ ଚଢ଼ିଶିଉଳ ଗଛର ।
 ୧୮୮ । ନିର୍ଗୁଣୀ ମାଳକା [ଶୀ] ଏ ଦୁଇନାମ ମାଳ ଶେଷାଳିକାର ।
 ୧୮୯ । ଶୈତଶୁରସା, ଭୁତବେଶୀ [ଶୀ] ଏ ଦୁଇ ନାମ ଶୁକ
 ଶେଷାଳିକାର ଅର୍ଥାତ୍ ଶୈତ ଗଣିଶିଉଳ ଗଛର ।
 ୧୯୦ । ମାଗଧୀ, ଗଣିକା, ଯୁଥକା, ଅମସ୍ତା (ସୀ) ଏ ରୁର ନାମ
 ପୁଣ୍ଡର ।
 ୧୯୧ । ପାତବଞ୍ଜ ଯୁଜିପୁଲ ଗଛକୁ ହେମପୁଷ୍ପ କା କହି । (ସୀଳଙ୍ଗ)
 ୧୯୨ । ଅତିମୁକ୍ତ, ପୁଣ୍ଡର (ସୁ), ବାସନୀ, ମାଧ୍ୟମାଲତା (ସୀ) ଏ
 ରୁରନାମ ମାଧ୍ୟମାଲତାର ।
 ୧୯୩ । ସୁମନା, ମାଳତା, ଜାତି (ସୀ) ଏ ତିନି ନାମ ମାଳତା ପୁଲର ।
 ୧୯୪ । ସପ୍ତଳା, ନବମାଲକା (ସୀ) ଏ ଦୁଇନାମ ନିଆଳ ଗଛର ।
 ୧୯୫ । ମାଘ୍ୟ, କୁଦଃ (କୁଦ) ଏ ଦୁଇ ନାମ କୁଦପୁଲଗଛର ।
 ୧୯୬ । ରକ୍ତକ, ବନ୍ଧୁକ, ବନ୍ଧ, ଜୀବକ (ପୁ) ଏ ତିନି ନାମ
 ବଧନ୍ତିପୁଲ ଗଛର ।

୧୯୭ ସହା କୁମାର ତରଣୀ ୧୭୭ ରମାନା ପୁ ମହାସହା ॥
 ୧୯୮ ତତ୍ତ୍ଵ ଶେଷାଳି କୁରୁବକ ୧୭୯ ସ୍ରୀ ପାତେ କୁରଣ୍ତକଃ ।
 ୧୯୯ ମାଳାଇଶୀ ହୃଦ୍ୟାଳା ଦାସୀ ରୁଣ୍ଡିଗଳଶ୍ଵ ସା ।
 ୨୦୦ ସେରେପୁଷ୍ପ ହୃଣ୍ଣାସାର ୨୦୧ ତସିନ୍ କୁରୁବକୋରୁଣ୍ଣଃ
 ୨୦୨ ପାତା କୁରଣ୍ତକୋ ଇଶୀ ତସିନ୍ ସହତର୍ମ ହୃଦ୍ୟାଳା ।
 ୨୦୩ ଉଣ୍ଡପୁଷ୍ପଃ ଜବାପୁଷ୍ପଃ ୨୦୪ ବଜ୍ରପୁଷ୍ପଃ ତିଳସ୍ୟ ସତ୍ ।
 ୨୦୫ ପ୍ରତିହାସ ଶତପ୍ରାସ ତଣ୍ଟାତ ହୃଦ୍ୟାଳାରକଃ ।
 କରଶରେ ୧୦୭ କଶରେ ତୁ ହକରଗଛିଲାବୁରୋ ।

୨୦୬ । ସହା, କୁମାର, ତରଣୀ (ସୀ) < ତିନି ନାମ ଦିଅକୁଆଁ ଶା ଗଛର
 ୨୦୭ । ଅମ୍ବାନ, (ପୁ), ମହାସହା (ସୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଆମଳକ
 ଅର୍ଥାତ୍ ଅ ଲା ଗଛର ।
 ୨୦୮ । ଶେଷବଞ୍ଜ ଆମଳକ ପୁଷ୍ପ ଗଛକୁ କୁରୁବକ (ପୁ), କହି ।
 ୨୦୯ । ପାତବଞ୍ଜ ଆମଳକ ପୁଷ୍ପଗଛକୁ କୁରଣ୍ତକ (ପୁ) କହି ।
 ୨୧୦ । ବାଣୀ (ସୀ, ପୁ), ଦାସୀ (ସୀ), ଆର୍ତ୍ତଗଳ (ପୁ) ଏ ତିନି
 ନାମ ମଳବଞ୍ଜ ଦାସକେରଣ୍ଟା ଗଛର ।
 ୨୧୧ । ସେରେପୁକ (ପୁ), ଇଶୀ (ସୀ) ଏ ଦୁଇନାମ ସାଧାରଣ
 ଦାସକେରଣ୍ଟା ଗଛର ।
 ୨୧୨ । ଅରୁଣବଞ୍ଜ ଇଶୀ ଗଛକୁ କୁରୁବକ କହି (ପୁ) ।
 ୨୧୩ । କୁରଣ୍ତକ (ପୁ), ସହତର୍ମ (ସୀ) ଏ ଦୁଇନାମ ପାତବଞ୍ଜ
 ଦାସକେରଣ୍ଟାପୁଲ ଗଛର ।
 ୨୧୪ । ଉଣ୍ଡପୁଷ୍ପ ଜବାପୁଷ୍ପ (କୁ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ମନର ଗଛର ।
 ୨୧୫ । ତିଳପୁଷ୍ପ ବଜ୍ରପୁଷ୍ପ (କୁ) କହି ।
 ୨୧୬ । ପ୍ରତିହାସ, ଶତପ୍ରାସ, ତଣ୍ଟାତ, ହୃଦ୍ୟାଳାରକ' କରଶର (ପୁ)
 ଏ ପାଞ୍ଚ ନାମ କନିଅର ଗଛର ।
 ୨୧୭ । କଶର, ହକର, ଗଛିଲ (ପୁ) ଏ ତିନି ନାମ ଉଣ୍ଡପୁଷ୍ପ
 କଣ୍ଟକ ଗଛର ।

୧୯୮ ଉନ୍ନତି କିତବୋ ଧୂର୍ଣ୍ଣା ଧୂପ୍ତୁର କନକାହୃପୁଃ ॥
 ମାତୁଲୋ ମଦନଶ୍ଵା ୧୮୯ ସ୍ଥ ଫଳେ ମାତୁଲପୁଷ୍ଟକଃ ।
 ୧୯୦ ଫଳପୂରେ ବାଜବକଃ ରୁଚକୋ ମାତୁଲୁଙ୍ଗକଃ ॥
 ୧୯୧ ସମୀରଣେ ମରୁବକଃ ପ୍ରଶ୍ନପୁଷ୍ଟଃ ପଣିଜ୍ ଝକଃ ।
 ଜମ୍ବୀରେଷ୍ପ୍ୟ ୧୯୨ ଥ ପଞ୍ଚାସେ କିଞ୍ଜିତ କୁଠେରକୋ ।
 ୧୯୩ ସିରେଙ୍କିକୋଏଥ ୧୯୪ ପାଠୀର ତିଥକୋ ବହୁ-
 ସଞ୍ଜକଃ ।
 ୧୯୪ ଅର୍କାହ୍ର ବସୁକାଷ୍ଟୋତ ଗଣରୂପ ବିଶାରଣଃ ।
 ମନାରଶ୍ଵାକପଣ୍ଠୋ ୧୯୫ ଶୁକ୍ଳଲକ୍ଷ ପ୍ରତାପପୋ ।

୧୯୬ | ଉନ୍ନତି, କିତବ, ଧୂର୍ଣ୍ଣ ଧୂପ୍ତୁର, କନକାହୃପୁ, ମାତୁଲ,
 ମଦନ (ପୁଃ) ଏ ସାତ ନାମ ଧାତୁର ଗଛର ।
 ୧୯୭ | ଧାତୁରପଳକକୁ ମାତୁଲପୁଷ୍ଟକ କହ । ଏହା ପୁଂଲଙ୍ଗ ।
 ୧୯୮ | ଫଳ ପୁର, ବାଜପୁର (ପୁଃ) ଏ ଦୁର୍ଲିପାମ କମଳା ଲେନୁର ।
 ରୁଚକ, ଧାତୁଲୁଙ୍ଗକ (ପୁଃ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଟଙ୍ଗ ଲେନୁର ।
 ୧୯୯ | ସମୀରଣ, ମରୁବକ, ପ୍ରଶ୍ନପୁଷ୍ଟ; ପଣିଜ୍ ଝକ, ଜମ୍ବୀର (ପୁଃ)
 ଏ ପାଞ୍ଚ ନାମ ଜମ୍ବୀର ଗଛର ।
 ୨୦୦ | ପଞ୍ଚୀସ, କିଞ୍ଜିର, କୁଠେରକ (ପୁଃ) ଏ ତିନି ନାମ ଧଳା
 ତୁଳସୀ ଗଛର ।
 ୨୦୧ | ଶୁକ୍ଳପଞ୍ଚୀସ ଗଛକୁ ଅର୍କିଳ (ପୁଃ) କହ ।
 ୨୦୨ | ପାଠୀ, ତିଥକ, ବହୁ-ସଞ୍ଜକ (ପୁଃ) ଏ ତିନି ନାମ ରକ୍ତଚିତା
 ମୂଲର ।
 ୨୦୩ | ଅର୍କ, ବସୁକ, ଆଷ୍ଟୋତ ଗଣରୂପ, ବିଶାରଣ, ମନାର,
 ଅର୍କପଞ୍ଚ (ପୁଃ) ଏ ସାତନାମ ଅର୍କ ଗଛର ।
 ୨୦୪ | ଅଳକ, ପ୍ରତାପସ (ପୁଃ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଶୁକ୍ଳ ଅର୍କ ଗଛର ।

୧୯୭ ଶିବମଳୀ ପାଶୁପତ ଏକାଷ୍ମୀଲୋ ବୁକୋବସୁଃ ॥
 ୧୯୮ ବନାବୃଷାଦମ ବୃଷରୁହା ଜାବନ୍ତିକେତ୍ୟପି ।
 ୧୯୯ ବର୍ଷାଦମ ଛିନ୍ଦରୁହା ଗୁଡୁରୀରବୀ କାଂମୁତା ॥
 ଜାବନ୍ତିକା ସୋମବଲୀ ବିଶାଜୀ ମଧୁପଞ୍ଚ୍ୟପି ।
 ୨୦୦ ମୁଖାଦେଶ ମଧୁରସା ମୋରଟା ତେଜମା ସ୍ରବା ॥
 ମଧୁକିଳା ମଧୁଶ୍ରେଣୀ ଗୋକଞ୍ଚୀ ପାତୁପଞ୍ଚ୍ୟପି ।
 ୨୦୧ ପାଠୀମୟଶାବିକଞ୍ଚୀ ପ୍ଲାପମ ଶ୍ରେଷ୍ଠସୀ ରସା
 ଏକାଷ୍ମୀଲା ପାପଚେଲୀ ପ୍ରାଚୀନା ବନତିକୁଳା ।
 ୨୦୨ କନ୍ତୁ କଟମୟରଶୋକରେହଣୀ କଟୁରେହଣୀ ॥
 ମଧ୍ୟପିତ୍ର କୃଷ୍ଣରେଖା ତଥାଜୀ ଶକୁଳାଦମା ।

୨୦୩ | ଶିବମଳୀ (ସୀ), ପାଶୁପତ, ଏକାଷ୍ମୀଲ, ବୁକ, ବସୁ (ପୁଃ)
 ଏ ପାଞ୍ଚ ନାମ ଗଛର ଗଛର ॥
 ୨୦୪ | ବନା, ବୃଷାଦମ, ବୃଷରୁହା, ଜାବନ୍ତିକା (ସୀ) ଏ ରୁର ନାମ
 ବୃଷଦପର ରସଗଛର ।
 ୨୦୫ | ବର୍ଷାଦମ, ଛିନ୍ଦରୁହା, ଗୁଡୁରୀ, ତର୍ମାକା, ଅମୃତା,
 ଜାବନ୍ତିକା, ସୋମବଲୀ, ବିଶାଜୀ; ମଧୁପଞ୍ଚୀ (ସୀ) ଏ ନବ
 ନାମ ଶୁକ୍ଳର ଲତାର ।
 ୨୦୬ | ମୁଖା, ଦେଶ, ମଧୁରସା, ମୋରଟା, ତେଜମା, ସ୍ରବା,
 ମଧୁକିଳା, ମଧୁଶ୍ରେଣୀ, ଗୋକଞ୍ଚୀ, ପାତୁପଞ୍ଚୀ (ସୀ) ଏ ଦଶ
 ନାମ ମୁଖା ଲତାର ।
 ୨୦୭ | ପାଠୀ, ଅମୟଶାବିକଞ୍ଚୀ, ପ୍ଲାପମ, ଶ୍ରେଷ୍ଠସୀ, ରସା,
 ଏକାଷ୍ମୀଲା, ପାପଚେଲୀ, ପ୍ରାଚୀନା, ବନତିକୁଳା [ସୀ] ଏ
 ଦଶନାମ ଅକାନବନ ଗଛର ।
 ୨୦୮ | କଟୁ (ପୁଃ) କଟମୟ, ଅଶୋକରେହଣୀ, କଟୁରେହଣୀ,
 ମଧ୍ୟପିତ୍ର, କୃଷ୍ଣରେଖା, ତଥାଜୀ, ଶକୁଳାଦମା (ସୀ) ଏ
 ଆଠନାମ କଟକା ଲତାର ।

୧୦୭

ଅମରକୋଷ

- ୨୦୩ ଆସୁଗୁଡା ଜଡାଏବ୍ୟଣ୍ଟା କଣ୍ଠୁର ପ୍ରାବୃଷାୟଶୀ ।
ରଷ୍ୟପ୍ରେକ୍ଷା ଶୂନ୍କଶିମିଃ କପିକଳ୍ପୁ ମର୍କଟୀ ।
- ୨୦୪ ତିମୋପଚିମାନ୍ୟଗ୍ରୋଧୀ ଦ୍ରୁବନୀ ଶମ୍ଭବ ବୃଷା ॥
ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଶ୍ରେଣୀ ସୁତଶ୍ରେଣୀ ରଣ୍ଣା ମୁଷିକପଣ୍ଡ୍ୟଶି ।
- ୨୦୫ ଅପାମାର୍ଗଃ ଶୈଖରିକୋ ଧାମାର୍ଗବମୟୁରକୋ ॥
ପ୍ରତ୍ୟକମଣ୍ଡୀୟୀ କୋଶପଣ୍ଡୀ କଣିହୀ ଶରମଞ୍ଜଶ ।
- ୨୦୬ ପଞ୍ଜିକା ବ୍ରାହ୍ମଣିପଢା ରାର୍ଗୀ ବ୍ରାହ୍ମଣୟଷ୍ଟିକା ॥
ଅଙ୍ଗାରବଜ୍ରୀ ବାଲେପୁଣାକବଦ୍ରରବଜ୍ରକା ।
- ୨୦୭ ମଞ୍ଜିଷ୍ଠା ବିକଷା କିଙ୍ଗୀ ସମଜା କାଳମେଷିକା ॥
ମଣ୍ଡୁ କପଣ୍ଡୀ ମଣ୍ଡୀଶ ଉଣ୍ଟୀ ଯୋଜନବଜ୍ର୍ୟପ ।

- ୨୦୮ । ଆସୁଗୁଡା, ଜଡା, ଅବ୍ୟଣ୍ଟା, କଣ୍ଠୁର, ପ୍ରାବୃଷାୟଶୀ,
ରଷ୍ୟପ୍ରେକ୍ଷା, ଶୂନ୍କଶିମି, କପିକଳ୍ପୁ, ମର୍କଟୀ ଏ ନବନାମ
ବାରତ୍ତକ ଲଚାର । ଏମାନେ ସ୍ଥିଳିଙ୍ଗ ।
- ୨୦୯ । ତିମୀ ଉପଚିମା, ନ୍ୟଗ୍ରୋଧୀ, ଦ୍ରୁବନୀ, ଶମ୍ଭବ, ବୃଷା,
ପ୍ରତ୍ୟକଶ୍ରେଣୀ, ସୁତଶ୍ରେଣୀ, ରଣ୍ଣା, ମୁଷିକପଣ୍ଡୀ ଏ ଦଶ
ନାମ ମୁଷାକାନି ଗଛର ଏମାନେ ସ୍ଥିଳିଙ୍ଗ ।
- ୨୧୦ । ଅପାମାର୍ଗ, ଶୈଖରିନ, ଧାମାର୍ଗବ, ମୟୁରକ (ପୁଂ) ପ୍ରତ୍ୟକ-
ପଣ୍ଡୀ, କୋଶପଣ୍ଡୀ, କଣିଶ୍ଵା, ଶରମଞ୍ଜଶ (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ଅଠନାମ
ଅପାମାର୍ଗ ଗଛର ।
- ୨୧୧ । ପଞ୍ଜିକା, ବ୍ରାହ୍ମଣି, ପଢାଭରୀ, ବ୍ରାହ୍ମଣୟଷ୍ଟିକା,
ଅଙ୍ଗାରବଜ୍ରୀ (ସ୍ତ୍ରୀ), ବାଲେପୁଣାକ, ବଦ୍ରର, ବଜ୍ରକ (ପୁଂ)
ଏ ନବ ନାମ ବ୍ରାହ୍ମଣରାତ୍ରିଆ ଗଛର ।
- ୨୧୨ । ମଞ୍ଜିଷ୍ଠା, ବିକଷା, କିଙ୍ଗୀ, ମସଜା କଳମେଷିକା,
ମଣ୍ଡୁ କପଣ୍ଡୀ, ମଣ୍ଡୀଶ, ଉଣ୍ଟୀ, ଯୋଜନବଜ୍ରୀ (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ନବ-
ନାମ ମଞ୍ଜିଷ୍ଠା ଗଛର ।

ଦୀଶ୍ୱରକାଣେ ବନୌଷଧବର୍ଗୀ

୧୦୭

- ୨୦୮ ଯାସୋ ଯବାସୋ ଦୁଃଖଶେରୀ ଧନ୍ୟାସଃ କୁନାଶକ ॥
ବେଦନ କଳ୍ପୁ ରାହନନା ସମ୍ଭାନ୍ତା ଦୂରଲଲଭ ।
- ୨୦୯ ପୃଷ୍ଠିପଣ୍ଡୀ ଥୁଳପଣ୍ଡୀ ତିମପଣ୍ଡ୍ୟନ୍ତା ପଣ୍ଡୀକା ॥
ଦୋଷ୍ଟ ବିନା ସିଂହପୁଜୀ କଳଶୀ ଧାବମା ଗୁହା ।
- ୨୧୦ ନିଦିଗ୍ଧକା ଶୃଣୀ ବ୍ୟାଗ୍ରୀ ବୃଦ୍ଧିଶା କଣ୍ଠାରିଜ୍ଞା ॥
ପ୍ରବେଦମା କୁଳୀ ଷୁଦ୍ରା ଦୁଃଖଶୀ ରାଷ୍ଟ୍ରିକେତ୍ୟପି ।
- ୨୧୧ ମଳୀକାଳାକୀତକିକା ଗ୍ରାମଣୀ ମଧୁପଣ୍ଟୁକା ॥
ରଞ୍ଜମା ଶ୍ରାପଳୀ ତୁରଥା ଦ୍ରୋଣୀ ଗୋଲା ଚ ମଳମା ।
- ୨୧୨ ଅବଲୁ ଗୁଜଳଃ ସୋମରଶ ସୁବଜ୍ଜୀ ସୋମବଜ୍ଜୀକା ॥
କାଳମେଷି କୃଷ୍ଣପଳା ବାକୁଚା ପୁତ୍ରପଲ୍ଲୀ ॥

- ୨୦୮ । ଯାସ, ଯବାସ, ଦୁଃଖଶେରୀ; ଧନ୍ୟାସ, କୁନାଶକ(ପୁଂ) ବେଦନ,
କଳ୍ପୁ ଅନନ୍ତା, ସମ୍ଭାନ୍ତା, ଦୂରଲଲଭ (ସ୍ତ୍ରୀ), ଏ ଦଶ
ନାମ ଦୁର୍ଲଭ ଗଛର ।
- ୨୦୯ । ପୃଷ୍ଠିପଣ୍ଡୀ, ପୃଥିପଣ୍ଡୀ, ତିମପଣ୍ଡୀ, ଅନ୍ତିପଣ୍ଟୁକା,
ଦୋଷ୍ଟ ବିନା, ସିଂହପୁଜୀ, କଳଶୀ, ଧାବମା, ଗୁହା (ସ୍ତ୍ରୀ)
ଏ ନବ ନାମ କୃଷ୍ଣପଣ୍ଡୀର ।
- ୨୧୦ । ନିଦିଗ୍ଧକା, ଶୃଣୀ, ବ୍ୟାଗ୍ରୀ, ବୃଦ୍ଧିଶା, କଣ୍ଠାରିଜ୍ଞା;
ପ୍ରବେଦମା, କୁଳୀ, ଷୁଦ୍ରା, ଦୁଃଖଶୀ, ରାଷ୍ଟ୍ରିକା (ସ୍ତ୍ରୀ)
ଏ ଦଶ ନାମ ଅଙ୍ଗରାତ୍ର ଗଛର ।
- ୨୧୧ । ମଳୀ, କାଳା, କାଲୁ ତକିକା, ଗ୍ରାମଣୀ, ମଧୁପଣ୍ଟୁକା, ରଞ୍ଜମା,
ଶ୍ରାପଳୀ, ତୁରଥା, ଦ୍ରୋଣୀ, ଗୋଲା, ମଳମା (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ
ଏଗାର ନାମ ମଳୀ ଗଛର ।
- ୨୧୨ । ଅବଲୁଗୁଜ, ସୋମରଶିନ (ପୁଂ) ସୁବଜ୍ଜୀ, ସୋମବଜ୍ଜୀକା
କାଳମେଷି, କୃଷ୍ଣପଳା, ବାକୁଚା, ପୁତ୍ରପଲ୍ଲୀ ଏମାନେ
(ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ଆଠ ନାମ ସୋମଭାଗୀ ଗଛର ।

- ୨୧୩ କୃଷ୍ଣପକୁଳୀ ବୈଦେଶୀ ମାଗଧୀ ଚପଳା କଣା ॥
ଉଷଣା ପିପଳୀ ଶୌଣ୍ଡୀ କୋଳା ୨୧୪୫ କରପିପଳୀ ।
କପିବଳୀ କୋଳବଳୀ ଶ୍ରେସୀ ବଶିରଙ୍ଗ ପୁ ମାନ ॥
- ୨୧୪ ଚବ୍ୟଂ ତୁ ଚବିକା ୯ ଓ କାକିତିଆଶୁଞ୍ଜେତୁ କୃଷ୍ଣଲା ।
- ୨୧୫ ଫଳକଷାର୍କିଷ୍ଣ ଗୁରାଶୁଦ୍ଧି ସ୍ଵଦୁକଣ୍ଠ ।
ଗୋକଣ୍ଠକୋ ଗୋଖୁରକୋ ବନଶୁଙ୍କ ଟ ଇତ୍ୟପି ।
- ୨୧୬ ବିଶ୍ୱା ବିଶା ପ୍ରତିବିଷାହିତିପବିଷା ରୁଣା ।
ଶୁଙ୍କୀ ମହୋଶଧିଷ୍ଠା ୨୧୬ଥ ଶ୍ରୀରାଗ ଦୁର୍ଗଧକା ସମେ ।

- ୨୧୭ । କୃଷ୍ଣା, ଉପକୁଳୀ, ବୈଦେଶୀ ମାଗଧୀ ଚପଳା, କଣା, ଉଷଣା
ପିପଳୀ, ଶୌଣ୍ଡୀ, କୋଳା (ପୁ) ଏ ଦଶନାମ ପପଳୀ
ଗଛର ।
- ୨୧୮ । କରପିପଳୀ, କଟିବଳୀ, କୋଳବଳୀ, ଶ୍ରେସୀ (ସୀ),
ବଶିର (ଚୁ) ଏ ପାଞ୍ଚ ନାମ ଗଜପିପଳୀ ଗଛର ।
- ୨୧୯ । ଚବ୍ୟ (ଜୁ), ଚବିକା (ସୀ), ଏଦୁଇନାମରୁକୁ କାଠବୁଷର ।
- ୨୨୦ । କାକିତିଆ, ଗୁଜ୍ଜା; କୃଷ୍ଣଲା (ସୀ) ଏ ତିନି ନାମ କାଇଞ୍ଚ
ଗଛର ।
- ୨୨୧ । ଫଳକଷା, ଇଷ୍ଟଗନା, ଅଶୁଦ୍ଧିଶ୍ଵା (ସୀ), ସ୍ଵଦୁକଣ୍ଠ,
ଗୋକଣ୍ଠକ, ଗୋଷୁରକ, ବନଶୁଙ୍କାଟ (ପୁ) ଏ ସାତନାମ
ଗୋଖର ଲତାର ।
- ୨୨୨ । ବିଶ୍ୱା, ବିଶା, ପ୍ରତିବିଶା, ଅତିବିଶା ଉପବିଶା, ଅରୁଣା, ଶୁଙ୍କୀ
(ସୀ) ମହୋଶଧ (ଜୁ) ଏ ଆଠନାମ ଅତୁସୀ ଗଛର ।
- ୨୨୩ । ଶ୍ରୀରାଗ, ଦୁର୍ଗଧକା (ସୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଚେକା
(ଶ୍ରୀରାଗ) ଗଛର ।

- ୨୨୦ ଶତମଳୀ ବହୁସୁତାଂ ଶ୍ରୁତିନୀବଶ ବଶ ।
ଉଷ୍ୟପ୍ରୋକ୍ତାଂଶ୍ଵାରୁପତ୍ରୀ ନାରାୟଣୀ ଶତାବଶ ॥
- ଅହେରୁ ୨୨୧ ରଥପୀତତ୍ତ୍ଵ କାଳେସୁକ ହରିତ୍ତ୍ଵବଃ ।
ଦାଙ୍ଗୀ ପରଂପରୁ ଦାରୁହରିଦ୍ଵାରା ପର୍ଜନ୍ମପର୍ବତୀ ॥
- ୨୨୨ ବରେଗନା ଷଢ଼୍କାଶ୍ଵାରୁ ଗୋଲୋମୀ ଶତପର୍ବତୀ ।
- ୨୨୩ ଶୁଙ୍କୀ ହୈମବତୀ ୨୨୪ ବୈଦ୍ୟମାତ୍ରୀହେଣୀ ତୁ ବାସିକା ।
ବୃଷୋଷ୍ଟରୁଷ୍ଣ ସିଂହାସନୀ ବାସିକା ବାଜିଦରୁକଃ ।
- ୨୨୫ ଆଷ୍ଟୋତ୍ତା ଶିରକଣ୍ଠୀ ସଥଦ କଷ୍ଟ ନାନ୍ଦାଂପରଜିତା ।
- ୨୨୬ ଇଷ୍ଟଗନା ତୁ କାଣ୍ଡେଷୁ କୋଳିଲ ଷେଷୁରହୁରଃ ।

- ୨୨୦ । ଶତମଳୀ, ବହୁସୁତ, ଆଶ୍ରୁ, ଲଦୀବଶ, ବଶ ଉଷ୍ୟପ୍ରୋକ୍ତା,
ଅଶ୍ଵାରୁପତ୍ରୀ, ନାରାୟଣୀ, ଶତାବଶ, ଅହେରୁ (ପୁ) ଏ ଦଶ
ନାମ ଶତାବଶ ଗଛର ।
- ୨୨୧ । ପାତତ୍ତ୍ଵ, କାଳେସୁକ; ହରିତ୍ତ୍ଵବ (ପୁ) ଦାଙ୍ଗୀ, ପରମରୁ,
ଦାରୁହରିଦ୍ଵାରା, ପର୍ଜନ୍ମ (ସୀ) ଏ ସାତ ନାମ ଦାରୁହଳପର ।
- ୨୨୨ । ବରୁ, ଉଗ୍ରଗନା, ଷଢ଼୍କାଶ୍ଵାରୁ, ଗୋଲୋମୀ ଶତପର୍ବତୀ (ସୀ)
ଏ ପାଞ୍ଚ ନାମ ବର ଗଛର ।
- ୨୨୩ । ଶକୁ ବଚକୁ ହୈମବତୀ କହି । ଏହା ସୀଲିଙ୍ଗ ।
- ୨୨୪ । ବୈଦ୍ୟମାତ୍ରୀ, ସିଂହୁ, ବାସିକା (ସୀ) ବୃଷ, ଅଟୁଷ,
ସିଂହାସନୀ, ବାସକ, ବାଜିଦରୁକ (ପୁ) ଏ ଆଠ ନାମ
ବାସଙ୍ଗଗଛର ।
- ୨୨୫ । ଆଷ୍ଟୋତ୍ତା, ଶିରକଣ୍ଠୀ, ବିଷ୍ଣୁନ୍ଦାତ୍ର ଅପରଜିତା (ସୀ) ଏ
ବୁରି ନାମ ଅପରଜିତା ଲତାର ।
- ୨୨୬ । ଇଷ୍ଟଗନା (ସୀ), କାଣ୍ଡେଷୁ, କୋଳିଲାଷ, ଇଷ୍ଟର, ଷୁର
(ପୁ), < ସାଞ୍ଚନାମ କୋଳିଲାଶିଆ ଶକର ।

୨୨୭ ତୁଳସୀ ମାଧ୍ୟା ପ୍ରଜ୍ୟା ପବିତ୍ରା ବୈଷ୍ଣବାତି ତ ।
ପାବମ ପଦ୍ମପୂର୍ଣ୍ଣା ତ ସୁଗନ୍ଧା ପାପନାଶିମା ।
୨୨୮ ଶାଲେପୁଃ ସ୍ୟାଙ୍ଗୀତଶିବଶାସା ମଧୁରିକା ମିଥିଃ ॥
ମିଶ୍ରେପୁଃପ୍ରେୟ ୨୨୯ ଥ ଶ୍ରାହ୍ନଶ୍ରୋ ବଜ୍ରଃୟ, କ୍ଷୁଦ୍ରଗୁଡ଼ା
ସମନ୍ତଦୁରଧ୍ରା ୨୩୦ ହଥୋବେଳିମମୋଦା ଚିତ୍ତକଣ୍ଠୁଳା
ତଣ୍ଠୁଳଷ୍ଟ କୃମିଦୁଷ୍ଟ ବିଡଙ୍ଗ ପୁଃ ନପୁଂସକମ୍ ।
୨୩୧ ବଳା ବାଟ୍ୟାଳକା ୨୩୨ ଦ୍ଵାରାରବ. ତୁ ଶଶପୁର୍ଣ୍ଣିକା ।
୨୩୩ ମୃଦ୍ଦିକା ଗୋପ୍ତନା ଦ୍ଵାରା ସ୍ଵାଦୀ ମଧୁର ସେତିତ ।
୨୩୪ ସବାନୁଭୂତିଃ ସରଳା ସିପୁଠା ସିବୁତା ସିବୁତ ॥

୨୨୭ । ତୁଳସୀମାଧ୍ୟା ପ୍ରଜ୍ୟା ପବିତ୍ରା, ବୈଷ୍ଣବ, ପାବମ, ପଦ୍ମପୂର୍ଣ୍ଣ,
ସୁଗନ୍ଧା, ପାପନାଶିମା (ସ୍ତ୍ରୀ), ଏ ନବନାମ ତୁଳସୀର ।
୨୨୮ । ଶାଲେପୁ, ଶିତଶିବ (ପୁଃ) ଛତ୍ରା, ମଧୁରିକା, ମିଥି, ମିଶ୍ରେପୁ
(ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ଛଥ ନାମ ପାନମଦୁରା ଗଛର ।
୨୨୯ । ଶ୍ରାହ୍ନଶ୍ରୋ, ବଜ୍ର (ପୁଃ, ସ୍ତ୍ରୀ, ସ୍ତ୍ରୀ, ଗୁଡ଼ା, ସମନ୍ତଦୁରଧ୍ରା,
(ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ଛଥ ନାମ ପରସ୍ପରିତୁ ଗଛର ।
୨୩୦ । କେଳୀ (କୁଳୀ), ଅମୋଘାତ, ଚିତ୍ତକଣ୍ଠୁଳା (ସ୍ତ୍ରୀ), ତଣ୍ଠୁଳା,
କୃମିଦୁ, ବିଡଙ୍ଗ (ପୁଃ, କୁଳୀ, ସ୍ତ୍ରୀ, ଗୁଡ଼ା), ସମନ୍ତଦୁରଧ୍ରା,
ଏ ଛଥ ନାମ ପରସ୍ପରିତୁ ଗଛର ।
୨୩୧ । ବଳା(ସ୍ତ୍ରୀ)ବାଟ୍ୟାଳକା (ପୁଃ) ଏ ଦୁଇନାମ ବାତଥୀଏଲାର,
୨୩୨ । ଦ୍ଵାରାରବା, ଶଶପୁର୍ଣ୍ଣିକା ଏ ଦୁଇନାମ ଛଶପଟର, ଏ
ଦୁହେଁ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କା ।
୨୩୩ । ମୃଦ୍ଦିକା, ଗୋପ୍ତନା, ଦ୍ଵାରା, ସ୍ଵାଦୀ, ମଧୁରସା ଏ ପାଞ୍ଚ ନାମ
ଦ୍ଵାରା ଗଛର । ଏମାନେ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କା ।
୨୩୪ । ସବାନୁଭୂତି, ସରଳା, ସିପୁଠା, ସିବୁତା, ସିବୁତ, ସିରଣୀ
ରୋତମା ଏ ସାତନାମ ଶୂଳବର୍ଣ୍ଣ ତହୁଡ଼ିବୁକ୍ଷର । ଏମାନେ(ସ୍ତ୍ରୀ)

ସିରଣୀ ରୋତମା ୨୩୫ ଶ୍ୟାମା ପାଳିଦେୟୀ ତୁ ସୁଷେଣିକା ।
କାଳା ମସୁରବିଦଳ ହର୍ବ ଚନ୍ଦ୍ର । କାଳମେଷକା ।
୨୩୬ ମଧୁକୁ କୁଳକୁ ସଷ୍ଟିମଧୁକୁ ମଧୁସଷ୍ଟିକା ।
୨୩୭ ବିଦାଶ ଶୀରଶକେଷ ଗୁର୍ବା ମୋଷ୍ଟି ତୁ ଯାସୀକା ।
୨୩୮ ଅନ୍ୟା ଶୀରବିଦାଶ ସ୍ୟାତ ମହାଶ୍ରେଷ୍ଠର ଗନ୍ଧକା ॥
୨୩୯ ଲଙ୍ଗଲୀ ଶାରଦୀ ତୋୟ-ପିପଳି ଶକୁଳାଦମା ॥
୨୪୦ ଖରଶ୍ଵାକାରବ ସାପେନମପୁରୋ ଲୋଚମନ୍ତକ ।
୨୪୧ ଗୋପୀ ଶ୍ୟାମା ଶାରବା ସ୍ୟାଦନନ୍ଦୋପୁଳଶାରବା ॥
୨୪୨ ଯୋଗ୍ୟମୃତିଃ ସିରି ଲଙ୍ଗେୟୀ ବୃଦ୍ଧେତପ୍ୟଦ୍ଵୟା ଲମେ ॥

୨୪୩ । ଶ୍ୟାମା, ପାଳିନୀ, ସୁଷେଣିକା, କାଳା ମସୁରବିଦଳ,
ଅର୍ଚ ଚନ୍ଦ୍ର ।, କାଳମେଷକା, (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ସାତ ନାମ କୃଷ୍ଣ
ତହୁଡ଼ିଲତାର ।
୨୪୪ । ମଧୁକ, କୁଳକ (କୁଳୀ) ସଷ୍ଟିମଧୁକ, ମଧୁସଷ୍ଟିକା (ସ୍ତ୍ରୀ)
ଏ ରୁରିନାମ ସଷ୍ଟି ମଧୁ ବୃକ୍ଷର ।
୨୪୫ । ବିଦାଶ, ଶୀରଶକ୍ରା ରକ୍ଷୁଗନ୍ଧା, ଦେହ୍ଲୀ (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ଗୁରି
ନାମ ଶୂଳ ଭୁଲ୍ଲ କଣାରୁ ଗଛର ।
୨୪୬ । ଶୀରବିଦାଶ ମହାଶ୍ରେଷ୍ଠା, ରଷଗନ୍ଧକା (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ତନ ନାମ
ଅନ୍ୟ ବର୍ଣ୍ଣ ଭୁଲ୍ଲ କଣାରୁ ଲତାର ।
୨୪୭ । ଲଙ୍ଗଲୀ, ଶାରଦୀ, ତୋୟପିପଳୀ, ଶକୁଳାଦମା (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ
ରୁରିନାମ ମଦରଙ୍ଗ ଶାକର ।
୨୪୮ । ଖରଶ୍ଵା, କାରଦୀ (ସ୍ତ୍ରୀ) ଶାପ୍ୟ, ମପୁର, ଲୋଚମନ୍ତକ (ପୁଃ)
ଏ ପାଞ୍ଚନାମ ଶିଶୁରକଟା ବୃକ୍ଷର ।
୨୪୯ । ଗୋପୀ, ଶ୍ୟାମା, ଶାରବା, ଅନନ୍ତା, ଉତ୍ସପଳଶାରବା (ସ୍ତ୍ରୀ)
ଏ ପାଞ୍ଚନାମ ଶ୍ୟାମଳତାର (ଶୁଆଁଲର ଗଛର) ।
୨୫୦ । ଯୋଗ୍ୟ (କୁଳୀ), ରକ୍ଷି, ସିରି ଲଙ୍ଗେୟୀ (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ଗୁରି ନାମ
ଅଗବଥ ଗଛର ।

୨୪୩ କଦଳୀ ବାରଣବୁଷା ରମ୍ଭା ମେରୁ ଶୁମ୍ଭବପଳା ॥
 କାଷ୍ଟିଳା ୨୪୪ ମୁଦ୍ର ଗପଣ୍ଠୀ ତୁ କାକମୁଦ୍ରା ସହେତ୍ୟପି ।
 ୨୪୫ ବାର୍ତ୍ତା ବଜୁଲୀ ସିଂହା ଉଷାକ ଦୁଷ୍ଟ ଧଷ୍ଟଣୀ ।
 ୨୪୬ ନାକୁଳୀ ସୁରସା ରମ୍ଭା ସୁଗନ୍ଧାଗନ୍ଧନାକୁଳୀ ।
 ନକୁଳେଷ୍ଟା ଭୁଜଙ୍ଗାଷୀ ଛମାକ ସୁବହା ଚ ସା ॥
 ୨୪୭ ବିଦାଶଗନ୍ଧା ଶୁମଶ ଶଳପଣ୍ଠୀ ସିଂହା ପୁରୁଷା ।
 ୨୪୮ ତୁଣ୍ଡିକେଶ୍ଵା ସମୁଦ୍ରାକ୍ତା କାର୍ପାସା ବଦରେତି ଚ ॥
 ୨୪୯ ଭରଦାମ ତୁ ସା ବନଥ ୨୫୦ ଶୁଙ୍ଗୀ ତୁ ଉଷଷ୍ଠେ ବୃକ୍ଷଃ ।

୨୫୧ | କଦଳୀ, ବାରଣବୁଷା, ରମ୍ଭା, ମେରୁ, ଅଂଶୁମତପଳା,
 କାଷ୍ଟିଳା (ସୀ) ଏ ଛଅ ନାମ କଦଳୀ ଗଛର ।
 ୨୫୨ | ମୁଦ୍ରଗପଣ୍ଠୀ, କାକମୁଦ୍ରା ସହା (ସୀ) ଏ ତିନି ନାମ
 ମୁଦରଗପଣ୍ଠୀ ଗଛର ।
 ୨୫୩ | ବାର୍ତ୍ତା, ବଜୁଲୀ, ସିଂହା, ଉଷାକ, ଦୁଷ୍ଟ ଧଷ୍ଟଣୀ (ସୀ) ଏ
 ପାଞ୍ଚ ନାମ ବାରଣାଶ ଗଛର ।
 ୨୫୪ | ନାକୁଳୀ, ସୁରମା, ରମ୍ଭା, ସୁଗନ୍ଧ, ଗନ୍ଧନାକୁଳୀ, ନକୁଳେଷ୍ଟା
 ଭୁଜଙ୍ଗାଷୀ, ଛମାକ, ସୁବହା, (ସୀ), ଏ ନବ ନାମ ରମ୍ଭା,
 ଲତାର ।
 ୨୫୫ | ବିଦାଶ, ଗନ୍ଧାଶୁମଶ, ଶଳପଣ୍ଠୀ, ପ୍ରିଣ୍ହ, ଧ୍ରୁବା (ସୀ) ଏ
 ପଞ୍ଚ ନାମ ଶଳପଣ୍ଠୀ ଗଛର ।
 ୨୫୬ | ତୁଣ୍ଡିକେଶ୍ଵା, ସମୁଦ୍ରାକ୍ତା, କାର୍ପାସା, ବଦର (ସୀ) ଏ ରୁର
 ନାମ କପା ଗଛର ।
 ୨୫୭ | ବଣ୍ୟ କାର୍ପାସ ବୃଷକୁ ଭରଦାମ କହି । ଏହା ସୀଳିଙ୍ଗ ।
 ୨୫୮ | ଶୁଙ୍ଗିନ୍, ରଷ୍ମର, ବୃଷ (ସୁରୁ) ଏ ତିନି ନାମ କଙ୍କଡ଼ାଶିଙ୍ଗୀ
 ଗଛର ।

୨୫୯ ଗାଙ୍ଗରୁକୀ ନାଗବଳା ଝଷା ହୃସୁଗବେଧୁକା ॥
 ୨୬୦ ଧାମାର୍ଗବୋ ଘୋଷକ (ସ୍ୱା) ୨୬୧ ନୃହାଜାଳୀସପୀତକଃ ।
 ୨୬୨ ଜେ ରସ୍ତୀପଟୋଳୀକା ଜାଳୀ ୨୬୩ ନାଦେହୁ ଭୁମିଜମୁକା ।
 ୨୬୪ ସ୍ୟାଲ୍ଲାଙ୍କଳିକଣ୍ଠୀ ଶିଖା ୨୬୫ ବାକାଙ୍ଗୀ କାକନାସିକ ।
 ୨୬୬ ଗୋଧାପଦ ତୁ ସୁବହା ୨୬୭ ମୁଷଳୀ ତାଳମୁଳିକା ॥
 ୨୬୮ ଅଳଶୁଙ୍ଗୀ ବିଷାଣୀସ୍ୟାଦ ୨୬୯ ଗୋକହ୍ଵା ଦାବି କେସମେ ।

୨୬୧ | ଗାଙ୍ଗରୁକୀ, ନାଗବଳା, ଝଷା, ହୃସୁଗବେଧୁକା (ସୀ) ଏ
 ରୁରିନାମ ଗୋରଖ ରୁତ୍ତିଲିଆର ।
 ୨୬୨ | ଧାମାର୍ଗବ ଘୋଷକ (ସୁରୁ) ଏ ଦୁଇନାମ ଜହୀ ଗଛର ।
 ୨୬୩ | ପାତବଣ୍ଠୀ ଜହୀ ଗଛକୁ ମହାଜାଳୀ କହି । ଏହା ସୀଳିଙ୍ଗ ।
 ୨୬୪ | ଜେୟାସ୍ତ୍ରୀ, ପଟୋଳିକା, ଜାଳୀ [ସୀ] ଏ ତିନି ନାମ
 ପଟୋଳଜାଣ୍ପୁ ଗଛର ।
 ୨୬୫ | ନାଦେହୁ, ଭୁମିଜମୁକା (ସୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଭୁରୁଙ୍ଗାମୁର ।
 ୨୬୬ | ଲଙ୍ଗଳିକା, ଅଗ୍ନିଶାଖା (ସୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଲହଲଙ୍ଗୁଲିଆ
 ଗଛର ।
 ୨୬୭ | କାକାଙ୍ଗୀ କାକନାସିକା [ସୀ] ଏ ଦୁଇ ନାମ ଗୁଆଳୀ
 ଲତାର ।
 ୨୬୮ | ଗୋଧାପଦ ସୁବହା (ସୀ) ଏ ଦୁଇନାମ ତାଳମୁଳୀ କୃଷର ।
 ୨୬୯ | ମୁଷଳୀ, ତାଳମୁଳିକା (ସୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ କାନଶିର
 ଗଛର ।
 ୨୭୦ | ଅଳଶୁଙ୍ଗୀ, ବିଷାଣୀ (ସୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ମେଣ୍ଟୁ ସିଂହା
 ଗଛର ।
 ୨୭୧ | ଗୋକହ୍ଵା, ଦାବିକା (ସୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଭରିଆ ଶାକର ।

- ୧୯୪ ଦିଶ୍ଚପୁକାଣ୍ଡେ ବନୌଷଧବର୍ଗୀ
 ୧୯୫ ତାମୁଳବଜୀ ତାମୁଳୀ ନ ଗବଜ୍ଞାପ୍ୟ ୨୭୩ ହଥ ଦିଜାଇ ।
 ହରେଣୁ ରେଣୁକା କୌନ୍ତି କପିଲା ଉସୁଗନ୍ଧିନା ।
 ୧୯୬ ଏଳାବାକୃକମେଳେପୁଂ ସୁଗନ୍ଧିରବାକୃକମ୍ ॥
 ବାଲୁକଞ୍ଚା ୨୭୪ ହଥ ପାଲଙ୍ଗ୍ଞା ମୁକୁଠଃ କୁନ୍ଦ କୁନ୍ଦରୁ ॥
 ୧୯୭ ବାଳଃ ଶ୍ରୀବେର ବର୍ଷ ସ୍ନେଅର୍ଥ୍ୟ କେଣାମୁନାମଂଚ ॥
 ୧୯୮ କାଳାନୁସାର୍ଯ୍ୟରୁଦ୍ଧାଂଶୁପୁଷ୍ପଶିରଶିବାନ ତୁ ।
 ଶୈଳେପୁଂ ୨୭୮ ତାଳପର୍ଣ୍ଣୀତୁ ଦେଇଥା ଗନ୍ଧକୁଟୀମୁରା ।
 ଗନ୍ଧନା ୨୭୯ ଗନ୍ଧଭର୍ଷା ତୁ ସୁବହା ସୁରଭା ରସା ।
 ମହେରଣା କୁନ୍ଦରୁକୀ ଶଳିକାହ୍ଵାଦିମାତି ତ ॥

- ୨୮୦ | ତାମୁଳବଜୀ, ତାମୁଳୀ, ନାଗବଜୀ (ସୀ) ଏ ତିନି ନାମ
 ପାନ ଗଛର ।
 ୨୮୧ | ଦିଜା, ହରେଣୁ, ରେଣୁକା କୌନ୍ତି, କପିକା, ଉସୁଗନ୍ଧିନା,
 (ସୀ) ଏ ଛଅ ନାମ ରେଣୁକା ଗନ୍ଧ ଦ୍ଵବ୍ୟର ।
 ୨୮୨ | ଏଳାବାକୃକ, ଏଲେପୁ, ସୁଗନ୍ଧି, ହରିବାକୃକ, ବାଲୁକ (ଙ୍ଗୁ)
 ଏ ପାଞ୍ଚ ନାମ ଗନ୍ଧନାକୃକା ଗଛର ।
 ୨୮୩ | ପାଲଙ୍ଗ୍ଞା (ସୀ), ମୁକୁଠ, କୁନ୍ଦ, କୁନ୍ଦରୁ, (ପୁଂ) ଏ ଚାରି
 ନାମ କୁନ୍ଦରୁ ଗଛର ।
 ୨୮୪ | ବାଳ, ଶ୍ରୀବେର, ବର୍ଷିଷ୍ଠ, ଉତ୍ତର୍ମତ୍ୟ (ଙ୍ଗୁ) ଏବଂ ବାଳର
 ଯେତେ ନାମ, ଜଳର ଯେତେ ନାମ, ତେତେ ନାମ ବାଳା
 ବୃଷ୍ଟର ।
 ୨୮୫ | କାଳାନୁସାର୍ଯ୍ୟ, ଅବୁଦ୍ଧ, ଅଶୁପୁଷ୍ପ, ଶିରଶିବ, ଶୈଳେପୁ (ଙ୍ଗୁ)
 ଏ ପାଞ୍ଚ ନାମ ଶୈଳଜ ବୃଷ୍ଟର ।
 ୨୮୬ | ତାଳପର୍ଣ୍ଣ, ଦେଇଥ୍ୟ, ଗନ୍ଧକୁଟୀ, ମୁରା, ଗନ୍ଧନା (ସୀ) ଏ ପାଞ୍ଚ
 ନାମ ମୁରାମାଂସି ବୃଷ୍ଟର ।
 ୨୮୭ | ଗନ୍ଧଭର୍ଷା, ସୁବହା, ସୁରଭା, ରସା, ମହେରଣା, କୁନ୍ଦରୁକୀ,
 ଶଳିକା, ହାଦିମା (ସୀ) ଏ ଆଠ ନାମ ଶଢ଼ିପ ଗଛର ।

- ୨୮୮ ଅଗ୍ନିଜ୍ଞାଳା ସୁଭର୍ଷେ ତୁ ଧାତଙ୍କା ଧାତୁପୁଷ୍ପିକା ।
 ୨୮୯ ପୃଥ୍ଵୀକା ଚନ୍ଦ୍ରବାଲେଳା ନିଷ୍ଠୁଟିବୃତ୍ତଳା ୨୭୭ ହଥ ସା ।
 ସୃଷ୍ଟେପୁଷ୍ପିକା ତୁରଥା କୋରଙ୍ଗୀ ସି ଟାମ୍ବୁ ଟିଃ ।
 ୨୯୦ ବ୍ୟାଧଃ କୁଷ୍ଠଃ ପାରିଶବ୍ୟ ବ୍ୟାପ୍ୟ ପାକଳମୁପୃଳମ୍ ॥
 ୨୯୧ ଶଙ୍ଖମା ରେରପୁଷ୍ପ ସଣ୍ଠ କେଣିନ୍ୟ ୨୭୮ ଥ ବିତ୍ତନକଃ ।
 ଝଟାହମଳା ଝଟାଝଟା ତାଳୀ ଶିବା ତାମଳକାତ ତ ॥
 ୨୯୨ ପ୍ରପୋଣ୍ଟଶକଃ ପୋଣ୍ଟର୍ୟ ୨୭୭ ମଥ ତୁଳଃ କୁବେରକଃ ।
 କୁଣିଃ କଳଃ କାନ୍ଦଳିକୋ ନନ୍ଦୀବୃଷ୍ଟେ ୨୭୮ ହଥ ରଷ୍ମସୀ ।
 ରଣ୍ଜା ଧନହରୀ ଷେନଦୃଷ୍ଟପରଶବ୍ଦ ସକାଃ ।

- ୨୯୩ | ଅଗ୍ନିଜ୍ଞାଳା, ସୁଭର୍ଷେ, ଧାତଙ୍କା, ଧାତୁପୁଷ୍ପିକା ଏ ରୁର
 ନାମ ଧାତୁକା ଗଛର । ଏମାନେ ସୀଲିଙ୍ଗ ।
 ୨୯୪ | ପୃଥ୍ଵୀକା, ଚନ୍ଦ୍ରବାଲା, ଏଳା, ନିଷ୍ଠୁଟୀ, ବହୁଳା (ସୀ) ଏ
 ପାଞ୍ଚ ନାମ ବନ୍ଦ ଅଳାଇର ଗଛର ।
 ୨୯୫ | ଦୁଷ୍ଟେଲା, ଉପକୁଞ୍ଚକା ତୁରଥା, କୋରଙ୍ଗୀ, ସିପୁଟା, ସିଟି
 [ସୀ] ଏ ଛଅ ନାମ ଗୁଜୁବୁଦ୍ଧ ଗଛର ।
 ୨୯୬ | ବ୍ୟାଧ (ପୁଂ), କୁଷ୍ଠଃପାରିଶବ୍ୟ ବ୍ୟାପ୍ୟ, ପାକଳ, ଉପୁଳ,
 (ଙ୍ଗୁ) ଏ ଛଅ ନାମ କୁତ୍ର ବୃଷ୍ଟର ।
 ୨୯୭ | ଶଙ୍ଖମା, ରେରପୁଷ୍ପ, କେଣିମା (ସୀ) ଏ ତିନି ନାମ ଶୈତ
 ବନବନାର ।
 ୨୯୮ | ବିତ୍ତନକ [ପୁଂ], ଝଟା, ଅମଳା, ଅଜ୍ଞାଝଟା, ତାଳୀ, ଶିବା,
 ଅମଳକା, (ସୀ) ଏ ସାତ ନାମ ଭୁଲ୍ଲ ଅଳାର ।
 ୨୯୯ | ପ୍ରପୋଣ୍ଟଶକ, ପୋଣ୍ଟର୍ୟ (ଙ୍ଗୁ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଷୁଳପଦ୍ବୁ
 ଗଛର ।
 ୨୧୦ | ତୁଳଃ, କୁବେରକ, କୁଣି, କଳ, କାନ୍ଦଳିକ, ନନ୍ଦୀବୃଷ୍ଟ (ପୁଂ)
 ଏ ଛଅ ନାମ ନନ୍ଦୀ ବୃଷ୍ଟର ।
 ୨୧୧ | ରଷ୍ମସୀ, ରଣ୍ଜା, ଧନହରୀ (ସୀ), ଷେମ, ଦୁଷ୍ଟେଲ, ଗଣହାସନ
 (ପୁଂ) ଏ ଛଅ ନାମ କର୍ଣ୍ଣ କପାଳ ଗଛର ।

୨୭୯ ବ୍ୟାଙ୍ଗାୟୁଧ୍ୟ ବ୍ୟାଘ୍ରନଶ୍ୟ କରଜଂ ଚନ୍ଦକାରକମ୍ ।
 ୨୮୦ ସୁଷିର ବିଦ୍ରୁମଲତା କପୋତାଦ୍ୱିନ୍ଦ୍ରି ନଳୀ ।
 ୨୮୧ ଧମନ୍ୟଞ୍ଜନକେଣୀ ଚ ହର୍ମିତବିଳାସିନୀ ॥
 ୨୮୨ ଶୁକ୍ରି ଶଙ୍ଖି ଶୁରଃ କୋଳଦଳଂ ନଶ ଗ୍ରୀ ମଥାଡ଼ିକା ।
 କାଶୀ ମୃଷ୍ଟ ତୁବରିକା ମୃଶଳକସୁରଷ୍ଟିଜେ ॥
 ୨୮୩ କୁଟନ୍ତଂ ଦାଶପରଂ ବାନେୟ ପରିପେଳବମ୍ ।
 ପୁବ ଗୋପୁର ଗୋନର୍ଦ୍ଦ କେବର୍ତ୍ତିମୁଣ୍ଡ କାନି ଚ ॥
 ୨୮୪ ଗ୍ରହିପର୍ଣ୍ଣଂ ଶୁକଂ ବହିପୁଷ୍ଟଂ ସ୍ଵେ ଶେୟ କୁକକରେ ।

୨୭୫ । ବ୍ୟାଙ୍ଗାୟୁଧ, ବ୍ୟାଘ୍ରନଶ, କରଜ ଚନ୍ଦକ ରକ, (କ୍ଲା) ଏ
 ଶୁର ନାମ ନଶୀନାମକ ଗନ୍ଧୁବ୍ୟର ।
 ୨୮୦ । ସୁଷିର, ବିଦ୍ରୁମଲତା, କପୋତାଦ୍ୱିନ୍ଦ୍ରି, ନଳୀ (ସ୍ତ୍ରୀ)
 ଏ ପାଞ୍ଚ ନାମ ନଳୀନାମକ ଗନ୍ଧୁବ୍ୟର ।
 ୨୮୧ । ଧମନୀ, ଅଞ୍ଜନକେଣୀ, ହରୁ ହର୍ମିତବିଳାସିନୀ [ସ୍ତ୍ରୀ] ଏ ଶୁର
 ନାମ ହର୍ମିତବିଳାସିନୀ ଗଛର ।
 ୨୮୨ । ଶୁକ୍ରି, (ସ୍ତ୍ରୀ), ଶଙ୍ଖ, ଶୁର (ସ୍ତ୍ରୀ), କୋଳଦଳ, ନଶ [କ୍ଲା]
 ଏ ପାଞ୍ଚ ନାମ ନଶୀ ରେବର ।
 ୨୮୩ । ଆଡ଼ିକା, କାଶୀ, ମୃଷ୍ଟା, ତୁବରିକା (ସ୍ତ୍ରୀ), ମୃଶଳକ, ସୁରଷ୍ଟିଜ,
 (କ୍ଲା) ଏ ଛଅ ନାମ ତୁବରିକା ନାମକ ଗନ୍ଧ ଶୁବ୍ୟର ।
 ୨୮୪ । କୁଟନ୍ତ, ଦାଶପୁର; ବାନେୟ, ପରିପେଳବ, ପୁବ,
 ଗୋପୁର, ଗୋନର୍ଦ୍ଦ, କେବର୍ତ୍ତିମୁଣ୍ଡକ (କ୍ଲା) ଏ ଆଠ ନାମ
 କେଉଁଠିଆ ମୁଥା ଗଛର ।
 ୨୮୫ । ଗ୍ରହିପର୍ଣ୍ଣ ଶୁକ, ବହିପୁଷ୍ଟ, ସ୍ଵେଶେୟ, କୁକକୁର (କ୍ଲା) ଏ
 ପାଞ୍ଚ ନାମ ଗଣ୍ଠିଅନା କୃଷର ।

୨୮୬ ମରୁନ୍ଦାଳା ତୁ ପିଶୁନା ସ୍ଵାଳଦେଶ ଲତା ଲଦୁଃ ।
 ସମୁଦ୍ରାକ୍ତା ବଧଃ କୋଟିବର୍ଷା ଲଙ୍କୋପିକେତ୍ୟପି ।
 ୨୮୭ ତପସ୍ତିମା ଜଟାମାଂସୀ ଜଟିଳା ଲୋମଶ ମିସୀ ॥
 ୨୮୮ ଉକ୍ତପ୍ରସମୁକ୍ତଂ ଭୁଙ୍ଗଂ ଭୁତ ଶୈତାନ ବରଙ୍ଗକମ୍ ।
 ୨୮୯ କର୍ତ୍ତରକୋ ଦ୍ରାବିତକଃ କଲ୍ପକୋ ବେଧମୁଖ୍ୟକଃ ॥
 ୨୯୦ ଓଷଧୋ ଜାତିମାତ୍ରେ ସ୍ଵେ ୨୯୧ ରଜାତୌ ସବମୌଷମ୍ ।
 ୨୯୧ ଶାକାଶ୍ୟ ପର ପୁଷ୍ଟାଦ ୨୯୨ ତଣ୍ଟୁଳୀପ୍ରୋଳମାରିଷଃ ॥
 ୨୯୨ ବିଶନ୍ଦ୍ରାଣ୍ତି ଶିଖାନନ୍ଦା ପଳମା ଶନ୍ତପୁଷ୍ଟିକା ।

୨୯୩ । ମରୁନ୍ଦାଳା, ପିଶୁନା, ସ୍ଵିକ୍ରାନ୍ତା, ଦେଶଲତା, ଲଦୁ, ସମୁଦ୍ରାକ୍ତା,
 ବଧ, କୋଟିବର୍ଷା, ଲଙ୍କୋପିକା (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ନଅନାମ ପିତ୍ରଙ୍ଗ
 ଶାକର ।
 ୨୯୪ । ତପସ୍ତିମା, ଜଟାମାଂସୀ, ଜଟିଳା, ଲୋମଶ, ମିସୀ (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ
 ପାଞ୍ଚ ନାମ ଜଟାମାଂସୀ ଗଛର ।
 ୨୯୫ । ଉକ୍ତପ୍ରସ, ଉକ୍ତଟ, ଭୁଙ୍ଗ, ଭୁତ, ଶୈତାନ, ବରଙ୍ଗକ (କ୍ଲା) ଏ
 ଛଅ ନାମ ତେଜପ୍ରତି ।
 ୨୯୬ । କର୍ତ୍ତରକ ଦ୍ରାବିତକ, କଲ୍ପକ, ବେଧମୁଖ୍ୟକ (ସ୍ଵେ) ଏ ଶୁର
 ନାମ କର୍ପୁରହଳଦୀ ଗଛର ।
 ୨୯୭ । ସବଜାଣ୍ମୟ ଗଛକୁ ଅଷ୍ଟ କହି । ଏହା ସ୍ତ୍ରୀଲଙ୍ଘ ।
 ୨୯୮ । ବିଶେଷ ଓଷଧ ଗଛକୁ ଅଷ୍ଟ କହି । ଏହା କ୍ଲାବଲଙ୍ଘ ।
 ୨୯୯ । ପର ପୁଷ୍ଟାଦିକ ଶାକ କହି । ଏହା କ୍ଲାବଲଙ୍ଘ ।
 ୨୧୦ । ତଣ୍ଟୁଳୀପ୍ରୋଳମାରିଷ (ସ୍ଵେ) ଏ ଦୁଇନାମ କ ଶିମାରିଷର ।
 ୨୧୧ । ବିଶନ୍ଦ୍ରାଣ୍ତି, ଅଗ୍ନିଶିଖା, ଅନନ୍ତା, ପଳମା, ଶନ୍ତପୁଷ୍ଟିକା (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ
 ପାଞ୍ଚ ନାମ ବିଶନ୍ଦ୍ରାଣ୍ତି ଗଛର ।

୨୯୫ ସ୍ୟାତ୍ମକଗନ୍ଧା ଛଗଳାନ୍ୟାବେଶୀ ବୃଦ୍ଧବାରକ ॥
 ଜୁଣୋ ୨୯୬ ବାହୀ ତୁ ମଧ୍ୟାଶୀ ବୟସ୍ତା ସୋମବିନ୍ଦୀ ।
 ୨୯୭ ପଟ୍ଟପଣ୍ଡୀ ହେମବନ୍ଦୀ ସ୍ଵର୍ଣ୍ଣଶୀଶ ହିମବନ୍ଦୀ ।
 ୨୯୮ ହୃଦୟପୁଞ୍ଜୀ ତୁ କାମୋଦୀ ମାଷପଣ୍ଡୀ ମହାସହା ।
 ୨୯୯ ତୁଣ୍ଡିକେଶ ରକ୍ତପଳା ବିର୍ମି ନା ପୀତ୍ତପଣ୍ଡୀପଣ୍ଡି ॥
 ୩୦୦ ବବ୍ରା କବଶ ତୁଙ୍କୀ ଖରପୁଷ୍ପାହଜଗନ୍ଧିକା ।
 ୩୦୧ ଏଲାପଣ୍ଡୀ ତୁ ସୁବହାଗନ୍ଧା ସୁକ୍ରତସା ତ ସା ॥
 ୩୦୨ ଶୁଣେଶ ତୁଣ୍ଡିତା ଦନ୍ତଶତାମ୍ବସ୍ତାମୂଳନେଣିକା ।

୨୯୪ | ରୁଷଗନ୍ଧା, ଛଗଳାନ୍ଧୀ, ଆବେଶୀ (ସୀ), ବୃଦ୍ଧବାରକ,
 ଜୁଣୋ (ପୁଂ) ଏ ପାଞ୍ଚ ନାମ ବୃଦ୍ଧବାରକ ଗଛର ।
 ୨୯୫ | ବାହୀ, ମଧ୍ୟାଶୀ, ବୟସ୍ତା, ସୋମବିନ୍ଦୀ (ସୀ)— ଏ ଶୁଣେ
 ନାମ ସୋମଲତାର ।
 ୨୯୬ | ପଟ୍ଟପଣ୍ଡୀ, ହେମବନ୍ଦୀ, ସ୍ଵର୍ଣ୍ଣଶୀଶ, ହିମବନ୍ଦୀ (ସୀ) ଏ ଶୁଣେ
 ନାମ ସ୍ଵର୍ଣ୍ଣଶୀଶକା ଗଛର ।
 ୨୯୭ | ହୃଦୟପୁଞ୍ଜୀ, କାମୋଦୀ, ମାଷପଣ୍ଡୀ ମହାସହା (ସୀ) ଏ ଶୁଣେ
 ନାମ ବଜ୍ରମୂଳୀ ଗଛର ।
 ୨୯୮ | ତୁଣ୍ଡିକେଶ, ରକ୍ତପଳା, ବିର୍ମିକା, ପୀତ୍ତପଣ୍ଡୀ (ସୀ) ଏ
 ଶୁଣେ ନାମ କର୍ଣ୍ଣିକାକୁଡ଼ି ଗଛର ।
 ୨୯୯ | ବବ୍ରା, କବଶ, ତୁଙ୍କୀ, ଖରପୁଷ୍ପା, ଅଜଗନ୍ଧିକା (ସୀ) ଏ
 ପାଞ୍ଚ ନାମ ଲଭ ଗଛର ।
 ୩୦୦ | ଏଲାପଣ୍ଡୀ, ସୁବହା, ରସ୍ତା, ସୁକ୍ରତସା (ସୀ) ଏ ଶୁଣେ ନାମ
 ରସ୍ତା ଗଛର ।
 ୩୦୧ | ଶୁଣେଶ, ତୁଣ୍ଡିକା, ଦନ୍ତଶତା, ଅମ୍ବସ୍ତା, ଅମୂଳନେଣିକା (ସୀ)
 ଏ ପାଞ୍ଚ ନାମ ଅମୁକ୍ତ ଶାକର ।

୩୦୨ ସତସବେଧୀ ରୁଷୋମ୍ବେତସଃ ଶତବେଧ୍ୟି ॥
 ୩୦୩ ନମସ୍କାଶ ଗଣ୍ଡକାଳୀ ସମଜା ଶଦିରେତ୍ୟପି ।
 ୩୦୪ ଜାବନ୍ତୀ ଜାବମା ଜାବା ଜାବମାୟା ନଧୁସ୍ତବା ॥
 ୩୦୫ କିରତତିକ୍ରୋ ଭୁନିମେହନ୍ତାୟ୍ୟତିକ୍ରୋ ୩୦୫ଥ ସପ୍ତଳା
 ବିମଳା ସାତଳା ଭୁରିପେନା ଚମେକଷେତ୍ୟପି ।
 ୩୦୬ ବାୟସୋଲୀ ସ୍ଵାଦୁରସା ବୟସ୍ତା ୩୧୦ ହଥ ମକୁଳକ ॥
 ନିକୁମ୍ବେ ଦନ୍ତକା ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଶ୍ରେଣ୍ୟଦୁମ୍ବରପଣ୍ଡୀପି ।

୩୦୭ | ସତସବେଧ୍ୟନ, ଚନ୍ଦ୍ର, ଅମ୍ବେତସ, ଶତବେଧ୍ୟନ (ପୁଂ) ଏ
 ଶୁଣେ ନାମ ଶଟାପାଳଙ୍କ ଗଛର ।
 ୩୦୮ | ନମସ୍କାଶ, ଗଣ୍ଡକାଳୀ, ସମଜା, ଶଦିରା (ସୀ) ଏ ଶୁଣେ ନାମ
 ଲଜ୍ଜକୁଳୀ ଗଛର ।
 ୩୦୯ | ଜାବନ୍ତୀ ଜାବମା, ଜାବା, ଜାବମାୟା, ନଧୁସ୍ତବା (ସୀ) ଏ ପାଞ୍ଚ
 ନାମ ଜାବନ୍ତୀ ଗଛର ।
 ୩୧୦ | କୁର୍ରଶୀର୍ଷ, ମଧୁରକ, ଶୁଙ୍କ, ହୃଦ୍ଵାଙ୍ଗ, ଜାବକ (ପୁଂ) ଏ ପାଞ୍ଚ
 ନାମ ଜାବକ ଗଛର ।
 ୩୧୧ | କିରତତିକ୍ରୋ, ଭୁନିମ୍, ଅନାୟ୍ୟତିକ୍ରୋ (ପୁଂ) ଏ ତିନି ନାମ
 ଭୁର୍ବ ନିମ୍ବର ।
 ୩୧୨ | ସପ୍ତଳା, ବିମଳା, ସାତଳା, ଭୁରିପେନା, ଚମେକଷା (ସୀ)
 ଏ ପାଞ୍ଚ ନାମ ଚମେକଷା ବୃଷର ।
 ୩୧୩ | ବାୟସୋଲୀ, ସ୍ଵାଦୁରସା, ବୟସ୍ତା (ସୀ) ଏ ତିନି ନାମ
 ଗରକକୋକ ବୃଷର ।
 ୩୧୪ | ମକୁଳକ, ନିକୁମ୍ବେ (ପୁଂ), ଦନ୍ତକା, ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଶ୍ରେଣୀ
 ଉଦୁମ୍ବରପଣ୍ଡୀ (ସୀ) ଏ ପାଞ୍ଚ ନାମ ଦନ୍ତ ଗଛର ।

୩୧୧ ଅଜମୋଦାତୁରଗନ୍ଧା ୩୧୨ ବ୍ରଦ୍ଧଦ୍ଵା ସବାନିକା ॥
 ୩୧୩ ମୁଲେ ପୁଷ୍ଟର କାଣ୍ଡୀର ପଦ୍ମ ସାଣି ପୌଷ୍ଟରେ ।
 ୩୧୪ ଅବ୍ୟଥାଃତରର ପଦ୍ମ ରୂରଟୀ ପଦ୍ମରୂରଣୀ ॥
 ୩୧୫ କାମେ ଲିଙ୍ଗ କର୍କଣ୍ଠଶ୍ଵରେ । ରକ୍ତ ଜୋ ଗୋଚମତ୍ୟପି ।
 ୩୧୬ ପ୍ରପୁନାତ୍ମତ୍ତେ ଉଗନେ ଦତ୍ତ ହର୍ଷମର୍ଦ୍ଦକ ॥
 ପଦ୍ମାଟ ଉରଣ୍ଣଶ୍ଵର ୩୧୭ ପଲଣ୍ଟ ସୁକନ୍ଦକ ।
 ୩୧୮ ଲତାକୁଦୁମୋ ତତ୍ତ ଦରତେ ୩୧୯ ଥଥ ମହୋଷଧମ୍ ॥
 ଲଶୁନଂ ଗୁଞ୍ଜନାଃରିଷ୍ଟ ମହାକନ୍ଦରସୋନକା ॥

୩୨୦ | ଅଜମୋଦା, ଉରଗନ୍ଧା [ସୀ] ଏ ଦୁଇନାମ ବନ ଜୁଆଣିର ।
 ୩୨୧ | ବ୍ରଦ୍ଧଦ୍ଵା, ସବାନିକା (ସୀ) ଏ ଦୁଇନାମ ଜୁଆଣି ଗଛର ।
 ୩୨୨ | ପୁଷ୍ଟର, କାଣ୍ଡୀର, ପଦ୍ମପଦ (କୁଳ) ଏ ତିନିନାମ ପଦ୍ମମୁଳର ।
 ୩୨୩ | ଅବ୍ୟଥା, ଅତିରର, ପଦା, ରୂରଟୀ, ପଦ୍ମରୂରଣୀ [ସୀ] ଏ
 ପାଞ୍ଚ ନାମ ପଦ୍ମରୂରଣୀ ଗଛର ।
 ୩୨୪ | କାମେଲି, କର୍କଣ୍ଠ, ତତ୍ତ୍ଵ, ରକ୍ତାଙ୍ଗ [ପୁଂ], ଗୋଚମ (ସୀ)
 ଏ ପାଞ୍ଚ ନାମ କମଳାଗୁଣ୍ଠ ବୃକ୍ଷର ।
 ୩୨୫ | ପ୍ରପୁନାତ୍ମ, ଏତିଗଜ, ଦତ୍ତାନ୍ତ, ତତ୍ତମର୍ଦ୍ଦକ ପଦ୍ମାଟ,
 ଉରଣ୍ଣଶ୍ଵର [ପୁଂ] ଏ ଛଅ ନାମ ବୃକୁଣ୍ଡା ଗଛର ।
 ୩୨୬ | ପଲଣ୍ଟ, ସୁକନ୍ଦବ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ପିଆଜର ।
 ୩୨୭ | ଲତାକ, ଦୁତ୍ତମ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ହରଦକଣ୍ଠ
 ପିଆଜର ।
 ୩୨୮ | ଲଶୁନ, (କୁଳ) ଗୁଞ୍ଜନ, ଅରିଷ୍ଟ, ମହାକନ୍ଦ, ରସୋନକ
 (ପୁଂ) ଏ ପାଞ୍ଚ ନାମ ରସୁଣର ।

୩୨୦ ପୁନର୍ଦବା ରୁ ଶୋଷ୍ଟୀ ୩୨୧ ବିକୁନ୍ଦ ସୁନିଷର୍ଣ୍ଣକମ୍ ।
 ୩୨୨ ସ୍ୟାଦବାତକଃ ଶୀତଳେ ପରାଜିତା ଧଶନପଣ୍ଠ୍ୟପି ।
 ୩୨୩ ପାରବତାଦି ୪ କଟଷ୍ଠ ପଣ୍ଥ, ଜ୍ୟୋତିଷ୍ଠା ଲତା ॥
 ୩୨୪ ବାଷିକଂ ସାଯୁମାଣା ସଥାର ଧ୍ୟାନୀ ବଳରତ୍ନକା ।
 ୩୨୫ ବିଷକ୍ତେନପିପ୍ରୀ ଗୃହସାଗରୀ ବଦରେତ୍ୟପି ।
 ୩୨୬ ମାର୍କବୋ ଭୁଜରଜଃ ସ୍ୟାତ୍ ୩୨୭ କାକମାରୀ ରୁ ବୟସୀ ।
 ୩୨୮ ଶତପୁଷ୍ଟା ସିତକଷାତିଲ୍ଲତା ମଧୁରମିଶ୍ରି ।
 ଅବାକ୍ପୁଷ୍ଟୀ କାରମା ଚ ୩୨୯ ସରଣା ରୁ ପ୍ରସାରଣୀ ।
 ତସ୍ୟାଂ କଟମ୍ବର ରଜବଳା ଭଦ୍ରବଳେତ୍ର ଚ ॥

୩୨୦ | ଘୁନର୍ଦବା, ଶୋଷ୍ଟୀ (ସୀ) ଏ ଦୁଇନାମ ପୁରୁଣୀ ଶାକର ।
 ୩୨୧ | ବିକୁନ୍ଦ, ସୁନିଷର୍ଣ୍ଣକ (କୁଳ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ସୁନୁସୁନିଆ
 ଶାକର ।
 ୩୨୨ | ବାତକ, ଶୀତଳ (ପୁଂ), ଅପରାଜିତା, ଅଶନପଣ୍ଠୀ (ସୀ) ଏ
 ଗୁର ନାମ ଅଶନପଣ୍ଠୀର ।
 ୩୨୩ | ପାରବତାଦି, କଟଷ୍ଠ, ପଣ୍ଥ, ଜ୍ୟୋତିଷ୍ଠା, ଲତା (ସୀ)
 ଏ ପାଞ୍ଚ ନାମ ପୁଟପୁଟିକିଆ ଗଛର ।
 ୩୨୪ | ବାଷିକ (କୁଳ), ସାଯୁମାଣ, ଧ୍ୟାନୀ, ବଳରତ୍ନକା (ସୀ) ଏ
 ଗୁର ନାମ ଦେବବଳା ଗଛର ।
 ୩୨୫ | ବିଷକ୍ତେନପିପ୍ରୀ, ଗୃଷ୍ମ, ବାରଷା, ବଦର (ସୀ) ଏ ଗୁର
 ନାମ ବସନ୍ତକନ୍ତ ଗଛର ।
 ୩୨୬ | ମାର୍କବ, ଭୁଜରଜ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇନାମ ଭୁଜରଜ ଗଛର ।
 ୩୨୭ | କାକମାରୀ, ବୟସୀ (ସୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଲୁଣିଆ ଶାକର ।
 ୩୨୮ | ଶତପୁଷ୍ଟା ସିତଲ୍ଲତା, ଅତିଲ୍ଲତା ମଧୁର, ମିଶ୍ର, ଅବାକ୍ପୁଷ୍ଟୀ,
 କାରମା (ସୀ) ଏ ସାତ ନାମ ପାନମହୁର୍ମା ଗଛର ।
 ୩୨୯ | ସରଣୀ, ପ୍ରସାରଣୀ, କଟମ୍ବର, ରଜବଳା, ଭଦ୍ରବଳା—(ସୀ)
 ଏ ପାଞ୍ଚ ନାମ ପସାରୁଣୀ ଗଛର ।

୩୩୦ ଜମା ଜତୁକା ରଜମା ଜତୁକୁଚବତ୍ତିମା ।
ସମ୍ପଶ୍ରା ଗନ୍ଧ ହଥ ଶଠୀ ଗନ୍ଧମୂଳୀ ଷଡ୍‌ଗ୍ରହି କେତ୍ୟପି ॥
କଦ୍ମୁ ରୋଧି ପଲଶୋ ଗନ୍ଧ ହଥ କାରବେଳୀଃ କଠିଲିକ
ସୁଷଫା ଗୁ ଗନ୍ଧ ହଥ କୁଳକଂ ପଟୋଳର୍ତ୍ତ କୁଳକଃ ପଟୁ ॥
୩୩୧ କୁଷାଣ୍କମ୍ପୁ କର୍କାରୁ ଗନ୍ଧ ରାବାରୁଃ କର୍କଟୀସି ପୋ ।
୩୩୨ ଉଷାରୁଃ କଟୁଭୁମା ସ୍ୟାର ଗନ୍ଧ ଭୁମ୍ବଳବୁଦ୍ଧରେସମେ
୩୩୩ ତିଥା ଗବାଷୀ ଗୋଡୁମା ଗନ୍ଧ ବିଶାଳାଭ୍ର ନୁ ବାରୁଣୀ

୩୩୦ | ଜମା, ଜତୁକା, ରଜମା, ଜତୁକୁଚ, ଚନ୍ଦବତ୍ତିମା, ସମ୍ପଶ୍ରା
(ପୁଂ) ଏ ଛଅ ନମ ରଜମାଗନ୍ଧାର ।
୩୩୧ | ଶଠୀ, ଗନ୍ଧମୂଳୀ, ଷଡ୍‌ଗ୍ରହିକା (ସୀ), କଦ୍ମୁର, ପଲଶ
(ପୁଂ) ଏ ପାଞ୍ଚ ନାମ ପଲଶ ଗଛର ।
୩୩୨ | କାରବେଳୀ, କଠିଲିକ (ପୁଂ), ସୁଷଫା (ସୀ) ଏ ତିନି ନାମ
କଲିର ଗଛର ।
୩୩୩ | କୁଳକ (କୁଳୁ), ପଟୋଳ, ତିକୁଳ, ପଟୁ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇନାମ
ପଟୋଳ ଗଛର ।
୩୩୪ | କୁଷୁଣ୍ଠକ, କର୍କାରୁ [ପୁଂ] ଏ ଦୁଇନାମ କଖାରୁଲତାର ।
୩୩୫ | ଉଷାରୁ (ପୁଂ), କର୍କଟୀ (ସୀ) ଏ ଦୁଇନାମ କାକୁଡ଼ିଲତାର ।
୩୩୬ | ଉଷାରୁ, କଟୁଭୁମୀ (ସୀ) ଏ ଦୁଇନାମ ପିତା ଲତର ।
୩୩୭ | ତିଥା, ଅଲବୁ, (ସୀ) ଏ ଦୁଇନାମ ଲତ ଗଛର ।
୩୩୮ | ତିଥା, ଗବାଷୀ, ଗୋଡୁମା (ସୀ) ଏ ତିନି ନାମ କର୍ଣ୍ଣି-
କାକୁଡ଼ିର ।
୩୩୯ | ବିଶାଳା, ଉନ୍ଦ୍ରବାରୁଣୀ (ସୀ) ଏ ଦୁଇନାମ ଗୋରଖ
କାକୁଡ଼ିର ।

୩୪୦ | ଅର୍ଶାଦ୍ଵାଃ ଶୁରଣଃ କମୋ ଗଣ୍ଠ ରାସ୍ତ ସମସ୍ତିଲା ॥
୩୪୧ | କଳମୁୟପୋଦିକା ସୀ ତୁ ଗନ୍ଧ ମୁଳକଂ ହିଲମୋଚିକା ।
୩୪୨ | ବାସୁକଂ ଶାକରେତୋଃ ସ୍ଵ୍ୟ ଗନ୍ଧ ଦୁଷ୍ଟା ତୁ ଶତପଦିକା ।
ସହସରାଯୀର୍ବାର୍ଗବୌ ରୁହାନନ୍ଦା ଗନ୍ଧ ହଥ ସା ସିତା ।
ଗୋଲେମୀ ଶତବାୟୀର ଗଣ୍ଠାଳୀ ଶକୁଳାଷକଃ ॥
୩୪୩ | କୁରୁବିଦେଶ ମେଘନାମ ମୁଷ୍ଟା ମୁଷ୍ଟକମ୍ପିପ୍ରାମା ।
୩୪୪ | ସ୍ୟାରଦୁମୁସ୍ତକୋ ଗୁରୁ, ଗନ୍ଧ ଚନ୍ଦାଲାଚନ୍ଦଲୋକଟା ।
୩୪୫ | ଅର୍ଶାଦ୍ଵା, ଶୁରଣ, କନ୍ଦ (ପୁଂ) ଏ ତିନି ନାମ ଓଲୁଆ
ଗଛର ।
୩୪୬ | ଗଣ୍ଠିର (ପୁଂ), ସମସ୍ତିଲା (କୁଳୁ) ଏ ଦୁଇନାମ ପୁଣିକାକୁତି
ବା ଗେଙ୍ଗଟିଆ ଆକ୍ରମିତ ।
୩୪୭ | କଳମୁଳର ନାମ କଳମୀ (ସୀ) । ପୋଇଲଭାର ନାମ
ଉପୋଦିକା । ଏହା ସୀଲଙ୍ଗ ।
୩୪୮ | ମୁଳାଶାକର ନାମ ମୁଳକ । ଏହା କୁଳଙ୍ଗ ।
ହିତମିର ଶାକର ନାମ ହିଲମୋଚିକା । ଏହା ସୀଲଙ୍ଗ ।
୩୪୯ | ବଥୁଆ ଶାକକୁ ବାସୁକ କହି ଏହା କୁଳଙ୍ଗ ।
୩୫୦ | ଦୁଷ୍ଟା, ଶତପଦିକା, ସହସରାଯୀ, ର୍ବାର୍ଗବା, ରୁହା, ଅନନ୍ଦା
(ସୀ) ଏ ଛଅ ନମ କଳାଦୁବର ।
୩୫୧ | ଗୋଲେମୀ, ଶତବାୟୀ, ଗଣ୍ଠାଳୀ (ସୀ), ଶକୁଳାଷକ (ପୁଂ)
ଏ ଦୁଇ ନମ ଶୈତଦୁବର ।
୩୫୨ | କୁରୁବିନ୍ଦ, ମେଘନାମନ୍ତ (ପୁଂ) ମୁଷ୍ଟା (ସୀ), ମୁଷ୍ଟକ (ପୁଂ),
(କୁଳୁ) ଏ ଶୁରୁ ନାମ ମୁଥାର । ମେଘର ଯେତେ ନାମ
ମୁଥାର ମଧ୍ୟ ତେତିକ ନାମ ।
୩୫୩ | ଉତ୍ସମୁସ୍ତକ (ପୁଂ), ଗୁରୁ (ସୀ) ଏ ଦୁଇନାମ ବନମୁଥାର ।
୩୫୪ | ଚୁନ୍ଦାଳ, ଛସଳା, ଉଚିଟା (ସୀ) ଏ ତିନିନାମ ଶାତ ମୁଥାର ।

୩୪୦ ବଂଶୋଭକ୍ଷାର କର୍ମର ଭୁବିଷାର ତୃଣଧୂଜାଃ ।
ଶତପଦୀ ପବନଲୋ ବେଣୁ ମସ୍ତର ତେଜନାଃ ।

୩୪୧ ବେଶବଳ ଜୀବକାଷ୍ଟେ ସ୍ଵର୍ଗେ ସ୍ଵନନ୍ଦ୍ୟନିଲୋଭତାଃ ॥

୩୪୨ ଗ୍ରହିର୍ନ୍ନ ପଦ୍ମପରୁଷୀ ଶତା ଗୁଦ୍ରୁଷେଜନକଃ ଶରଃ ।

୩୪୩ ନନ୍ଦପୁ ଧମନଃ ପୋଟଗଲୋ ଶତା ହଥ କାଶମୟୀପ୍ରାମ ॥

ରକ୍ଷୁଗନ୍ଧା ପୋଟଗଲଃ ଶତା ପୁଣି ଭୂମି ତୁ ବଳୁଜାଃ ।

୩୪୫ ରସାଳ ଉତ୍ତର ଶତା ପ୍ରଭେଦାଃ ପୁଣି ଶତା କାନ୍ତାରକାଦପ୍ରାମ ।

୩୪୬ ସ୍ୟାଦ୍ସାରଣ୍ୟ ବାରତର ଶତା ମୁଳେହସ୍ୟାଶୀମସ୍ତିପ୍ରାମ ।
ଅଭୟଃ ନନ୍ଦତ ସେବଖମମୃଶାଳ ଜଳାଶୟମ ॥

୩୪୭ । ବଂଶ, ଭୁବିଷାର, କର୍ମର ଭୁବିଷାର, ତୃଣଧୂଜ, ଶତପଦନ,
ସବନଳ ବେଣୁ, ମସ୍ତର, ତେଜକ [ପୁଣି] ଏ ଦଶନାମ
ବାର୍ତ୍ତଶର ।

୩୪୮ । ବାୟୁଭାଗ ଯେ ବାର୍ତ୍ତଶ ଶକ କରେ ତାକୁ ଜୀବକ [ପୁଣି] କହି ।

୩୪୯ । ଗ୍ରହି (ପୁଣି), ପଦ୍ମନ ପୁରୁଷ (କ୍ଲୁ) ଏ ତନନାମ ବା ବାର୍ତ୍ତଶ ଶର୍ଣ୍ଣିର ।

୩୫୦ । ଗୁଦ୍ରୁ, ତେଜନକ, ଶର (ପୁଣି) ଏ ତନନାମ ଶର ବୃଷର ।

୩୫୧ । ନନ୍ଦ, ଧମନ, ପୋଟଗଲ (ପୁଣି) ଏ ତନନାମ ନନ୍ଦ ବୃଷର ।

୩୫୨ । କାଶ (ପୁଣି, କ୍ଲୁ), ରକ୍ଷୁଗନ୍ଧା (ସ୍ତ୍ରୀ), ପୋଟଗଲ (ପୁଣି) ଏ
ତନ ନାମ କର୍ତ୍ତଶର ।

୩୫୩ । ଜୀଷ୍ଣଧାର ତୃଣକୁ ବଳୁଜ [ପୁଣି] କହି । ଏହା ନିତ୍ୟ ବହୁବରନ
୩୫୪ । ରସାଳ, ରକ୍ଷୁ, ଏ ଦୁଇନାମ ଆଖୁର । ଏ ଦୁହଁ ପୁଲଙ୍ଗ ।

୩୫୫ । କାନ୍ତାର ଆଖୁକୁ ପୁଣି କହି । ଏହା ପୁଣିଙ୍ଗ ।

୩୫୬ । କଳା ଆଖୁକୁ କାନ୍ତାରକ କହି । ଏହା ପୁଣିଙ୍ଗ ।

୩୫୭ । ବାରଣ, ବାରତର (କ୍ଲୁ) ଏ ଦୁଇନାମ ବେଣାର ।

୩୫୮ । ଉଣୀର (ପୁଣି, କ୍ଲୁ) ଅଭୟ, ନନ୍ଦତ, ସେବଖ, ଅମୁନାଳ,
ଜଳାଶୟ ଲମଜକ ଲଦୁଲୟ, ଅବଦାହ, ରକ୍ଷୁକାପଥ (କ୍ଲୁ)
ଏ ଦଶନାମ ବେଣା ତେରର ।

ଲମ୍ବକଂ ଲୟଲ୍ପୁମବଦାହେସ୍ତୁକାପଥେ । ।
ନଡ଼ାଦପୁଷ୍ଟିଶଂ ଶତ୍ରୁଗୁଣ ଜ୍ୟାମାକପ୍ରମଶ୍ଵାଅପି
ଶତ୍ରୁଗୁଣ ଅସ୍ତି କୁଣଂ କୁଥୋ ଦର୍ଶଃ ପବିତ୍ର ଶତ୍ରୁଗୁଣ ମଧ୍ୟ କର୍ତ୍ତ୍ତିଶମ୍ ॥
ପୌରସୌଗନ୍ଧକ-ଧାମ ଦେବଜଗଧକ-ରୋହିଷମ୍ ॥
ଶତ୍ରୁଗୁଣ ଛପାତିଛିପାଲଗ୍ରେ ଶତ୍ରୁଗୁଣ ମାଳାଚଣକ ଭୁପୁଣେ ।
ଶତ୍ରୁଗୁଣ ଶପପଂ ବାଲତୃଣଂ ଶତ୍ରୁଗୁଣ ଘାସୋ ପବିତ୍ର ଶତ୍ରୁଗୁଣ ।
ଶତ୍ରୁଗୁଣର୍କୁ ନମ ।
ଶତ୍ରୁଗୁଣ ତୃଣାନାଂ ସ୍ଵର୍ଗତିପୁଣ୍ୟା ଶତ୍ରୁଗୁଣ ନନ୍ଦା ତୁ ନନ୍ଦାପରିହାତିଃ ।

ଶତ୍ରୁଗୁଣ । ଗରଗନ୍ଧ ଗଛକୁ ଗମୁତ୍ର କହି । ପୁଂଲଙ୍କ । ଏହା
ଶତ୍ରୁଗୁଣ । ଶୁଆଁ ଘାସକୁ ଶ୍ୟାମାକ କହି । ଏହା ପୁଂଲଙ୍କ ।
ଶତ୍ରୁଗୁଣ । କୁଣ (ପୁଂ କୁଣ), କୁଥ, ଦର୍ଶ (ପୁଂ) ପବିତ୍ର (କୁଣ) ଏ ଗୁଣ
ନାମ କୁଣର ।
ଶତ୍ରୁଗୁଣ । କର୍ତ୍ତ୍ତିଶ, ପୌର, ସୌଗନ୍ଧକ, ଧାମ, ଦେବଜଗଧକ
ରୋହିଷ (କୁଣ) ଏ ଛଅ ନାମ ଗନ୍ଧତୃଣର ।
ଶତ୍ରୁଗୁଣ । ଛ-। (ସୀ), ଅତିନନ୍ଦ, ପାଲଗ୍ରୁ (ପୁଂ) ଏ ତିନିନାମ ଜୁଣିଆ
ଘାସର ।
ଶତ୍ରୁଗୁଣ । ମାଳତୀକଣ, ଭୁତୃଣ (କୁଣ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଇଙ୍କତ୍ର ଗଛର
ଶତ୍ରୁଗୁଣ । ଶପ୍ତ, ବାଲତୃଣ (କୁଣ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ନୁଆ ଘାସର ।
ଶତ୍ରୁଗୁଣ । ଘାସ (ପୁଂ) ଘାସପ (କୁଣ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଘାସର ।
ଶତ୍ରୁଗୁଣ । ତୃଣ, ଅର୍ଜୁନ (କୁଣ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ସାମାନ୍ୟ ତୃଣର ।
ଶତ୍ରୁଗୁଣ । ତୁଳ୍ୟମୁହୁର୍ତ୍ତ ତୃଣଧକହ । ଏହା ସୀଲଙ୍କ ।
ଶତ୍ରୁଗୁଣ । ନନ୍ଦାପମୁହୁର୍ତ୍ତ ନନ୍ଦା କହନ୍ତି । ଏହା ସୀଲଙ୍କ ।

୩୭୩ । ତଣରଜାହୁ ପୃଷ୍ଠାକୋ ୩୭୪ ନାରିକେଳସୁ ଲଙ୍ଗଳୀ ।
 ୩୭୪ । ଯୋଣୀ ତୁ ପୁରାଃ କମୁକୋଗୁବାକଖୀଶୁରେ ୩୭୫ସ୍ୟତୁ ।
 ଫଳମୁଦ୍ବେଗ ୩୭୬ ମେତେ ତ ବିନ୍ଦୁ ଲସହିତାସ୍ଥପୁଃ ॥
 ୩୭୭ । ଶର୍କୁର ୩୭୭ କେତକୀ ୩୭୮ ତାଳୀ ୩୭୯ ଶର୍କୁର
 ତ ୩୮୦ ତୃଣଦ୍ଵୀମାଃ ।
 ରତି ବନୌଷଧବର୍ଗଃ ।

ସିଂହାଦିବର୍ଗଃ

୧ । ସିଂହୋ ମୃଗେନ୍ଦ୍ରଃ ପଞ୍ଚାପେଣ୍ଠୟେଷ୍ୟକଃ କେଶର ହରଃ ।
 (କଣ୍ଠୀରବୋ ଗଜରପୁ ମୃଗଦୃଷ୍ଟି ମୃଗଶରଃ ।
 ପୁଣ୍ୟଶରଃ ପଞ୍ଚନଶଶ୍ରି ସକାୟମୃଗଦ୍ଵିଷଃ)

୩୭୮ । ତଣରଜ, ତାଳ ଏ ଦୁଇ ନାମ ତାଳ ଗଛର । ଏ
 ଦୁହେ [ପୁଃ]
 ୩୭୯ । ନାରିକେଳ (ପୁଃ), ଲଙ୍ଗଳୀ (ପୁଃ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ନଡ଼ିଆ
 ଗଛର ।
 ୩୮୦ । ଯୋଣୀ (ପୁଃ), ପୁର, କମୁକ, ଗୁବାକ, ଶପୁର (ପୁଃ) ଏ
 ଯାଞ୍ଚ ନାମ ଗୁଆ ଗଛର ।
 ୩୮୧ । ଗୁଆ ଫଳକୁ ଉଦ୍ବେଗ କହି । ଏହାଙ୍କୁ ବଳିଙ୍ଗ ।
 ୩୮୨ । ହିନ୍ଦାଳ ବୃକ୍ଷକୁ ହିନ୍ଦାଳ କହି । ଏହା ପୁଂଳିଙ୍ଗ ।
 ୩୮୩ । ଶର୍କୁର ବୃକ୍ଷକୁ ଶର୍କୁର କହି । ଏହା ପୁଂଳିଙ୍ଗ ।
 ୩୮୪ । କିଆ ଗଛକୁ କେତକ କହି । ଏହା ସ୍ତ୍ରୀଲିଙ୍ଗ ।
 ୩୮୫ । ତାଳ ବୃକ୍ଷକୁ ତାଳ କହି । ଏହା ସ୍ତ୍ରୀଲିଙ୍ଗ ।
 ୩୮୬ । ବନ୍ୟଶର୍କୁରକୁ ଶର୍କୁର କହି । ଏହା ସ୍ତ୍ରୀଲିଙ୍ଗ ।
 ୩୮୭ । ବନ୍ୟତାଳକୁ ତୃଣଦ୍ଵୀମ କହି । ଏହା ପୁଂଳିଙ୍ଗ ।

୧ ସିଂହ, ମୃଗେନ୍ଦ୍ର, ପଞ୍ଚାପେଣ୍ଠ୍ୟ, ହୟେଷ୍ୟ, କେଶରଳ, ହର (ପୁଃ)
 ଏ ଛଅ ନାମ ସିଂହର ।
 (କଣ୍ଠୀରବ ପ୍ରଭୃତି ଆଠ ନାମ ମଧ୍ୟ ସିଂହର ।)

୨ । ଶାର୍ଦୁଳଦିପିନୀ ବ୍ୟାତ୍ରେ ଶ ତରଷୁ ପୁ ମୃଗାଦନଃ ॥
 ୩ । ବରତଃ ଶକରେ ଦୃଷ୍ଟି କୋଳଃ ପୋଷୀ କରିଃ କିଟିଃ ।
 ଦଂଷ୍ଟ୍ରୀ ଯୋଣୀ ପ୍ରବଧରେମା ଦେଖେ ଭୁଦାର ରତ୍ୟପି ॥
 ୪ । କପି ପୁବଙ୍ଗ ପ୍ଲବଗ ଶାଖାମୃଗ ବଳୀମୁଖଃ ॥
 ମର୍କଟୋ ବାନରଃ କାଶୋ ବନୌକା ଓ ଅଥ ଭଲ୍ଲୁକ ॥
 ରଷାଙ୍ଗଭଲ୍ଲ ଭଲ୍ଲୁକ ॥ ଗଣ୍ଡକେ ଶତ୍ରୁଗଣ୍ଡଗିନୌ ॥
 ୫ । ଲୁଲପୋ ମହିଷା ବାହଦ୍ଵିଷତ କାସର ସୌରଭ୍ୟ ॥
 ୬ । ସିଂହାଃ ଶିଳା ଭୁରିମାୟା ଗୋମାୟ ମୃଗଧର୍ମିକାଃ
 ଶୃଗାଳ ବଞ୍ଚକ ଦୋଷ୍ଟୁ ପେତୁ ପୋରବ ଜମୁକାଃ ॥

୭ । ଶାର୍ଦୁଳ, ଦିପିନ, ବ୍ୟାତ୍ରୁ (ପୁଃ) ଏ ତନ ନାମ ବ୍ୟାତ୍ରର ।
 ୮ । ତରଷୁ, ମୃଗାଦନ (ପୁଃ) ଏ ଦୁଇନାମ ହେଠାବାଦର ।
 ୯ । ବରତ, ଶକର, ଦୃଷ୍ଟି, କୋଳ, ପୋଷୀନ, କର, କିଟି,
 ଦଂଷ୍ଟ୍ରୀ ନ, ଯୋଣିନ, ପ୍ରବଧରେମନ, ଦୋଢି, ଭୁଦାର (ପୁଃ)
 ଏ ବାର ନାମ ଘୁଷୁରିର ।
 ୧୦ । କପି, ପୁବଙ୍ଗ, ପ୍ଲବଗ, ଶାଖାମୃଗ, ବଳୀମୁଖ, ମର୍କଟ,
 ବାନର, କାଶ, ବନୌକସ (ପୁଃ) ଏ ନବ ନାମ ବାନରର ।
 ୧୧ । ରଷ, ଅଞ୍ଜ, ଭଲ୍ଲ ଭଲ୍ଲୁକ (ପୁଃ) ଏ ଗୁର ନାମ ଭଲ୍ଲୁର ।
 ୧୨ । ଗଣ୍ଡକ, ଶତ୍ରୁଗ, ଶତ୍ରୁଗିନ (ପୁଃ) ଏ ତନ ନାମ ଗଣ୍ଡାର ।
 ୧୩ । ଲୁଲପ, ମହିଷ, ବାହଦ୍ଵିଷତ, କାସର, ସୌରଭ୍ୟ (ପୁଃ) ଏ
 ପାଞ୍ଚ ନାମ ମହିଷର ।
 ୧୪ । ଶିଳା (ପୁଃ), ଭୁରିମାୟା, ଗୋମାୟ, ମୃଗଧର୍ମିକ, ଶୃଗାଳ,
 ବଞ୍ଚକ, ଦୋଷ୍ଟୁ ପେତୁ, ପୋରବ, ଜମୁକ (ପୁଃ) ଏ ଦଶ
 ନାମ ଶୃଗାଳର ।

୧୦ ଓତୁର୍ଦ୍ଧାଳେ ମାଞ୍ଚାରେ ବୃଷଦଂଶକ ଆଖୁଭୁକ ।
 ୧୧ ସବ୍ୟା ଗୌଧେର ଗୌଧାର ଗୌଧେୟା ଗୋଧାକାମୁକେ ।
 ୧୨ ଶ୍ଵାଦିତୁଶଲ୍ଲ ୧୩ ପ୍ରଜ୍ଞାମି ଶଳଳୀ ଶଳଳ ଶଳମ ।
 ୧୪ ବାତପ୍ରମିଳାତମୁଗଃ ୧୫ କୋକଷ୍ଟୁତାମୁଗୋ ବୃକଃ ॥
 ୧୬ ମୁଖଗାକୁରଙ୍ଗ ବାତାୟୁତରଣୋଜନ୍ୟୋନ୍ୟୁଃ ।
 ୧୭ ସିଣେପୁମେଣ୍ୟାଧୂର୍ମଦ୍ୟମେଶସେଣମୁରେ ସିଷ୍ଟ ॥
 ୧୮ କଦଳୀ କଦଳୀ ଚାନଶ୍ଚ ମରୁପ୍ରିୟକାବପି ।
 ସମ୍ବୁଦ୍ଧେତି ହରିଶା ଅମ୍ରି ଅଜନ୍ୟୋନ୍ୟୁଃ ॥
 ୧୯ କୃଷ୍ଣପାର ହୃଦ ନ୍ୟକୁରଙ୍ଗ ଶମ୍ଭର ରୌହିଷା ॥
 ଗୋକର୍ଣ୍ଣ ଦ୍ୱଷ୍ଟେଣଶ୍ୟ ବେହିତଶ୍ଶମ୍ଭେ ମୃଗା ॥

୨୦ | ଓଡୁ, ବିଡାଳ, ମାଞ୍ଚାର ବୃଷଦଂଶକ, ଆଖୁଭୁକ (ପୁଂ) ଏ
 ପାଞ୍ଚ ନାମ ବିରତ୍ତର ।
 ୨୧ | ଗୌଧେର, ଗୌଧାର, ଗୌଧେୟ (ପୁଂ) ଏ ତିନି ନାମ
 ଗୋଧାପର ।
 ୨୨ | ଶ୍ଵାଦିତୁ, ଶଲ୍ଲ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଇକର ।
 ୨୩ | ଶଳଳୀ (ସ୍ତ୍ରୀ), ଶଳଳ, ଶଳ (ଲ୍ଲ) ଏ ତିନିନାମ ହୁଙ୍କ ଜାତିର ।
 ୨୪ | ବାତପ୍ରମ, ବାତମୁଗ, (ପୁଂ) ଏଦୁଇନାମ ବାହୁତିଆ ହରିଶର ।
 ୨୫ | କୋକ, ଉତ୍ତମୁଗ, ବୃକ (ପୁଂ) ଏତିନି ନାମ ବିଲୁଆକୁରର ।
 ୨୬ | ମୃଗ, କୁରଙ୍ଗ, ବାତାୟୁ, ହରିଶ, ଅଜନ୍ୟୋନି (ପୁଂ) ଏ
 ପାଞ୍ଚ ନାମ ସାମାନ୍ୟ ମୃଗର ।
 ୨୭ | ହରିଣିର ଚର୍ମଦିକୁ ସିଣେପୁ କହି ଏବଂ ହରିଶର ଚର୍ମଦିକ
 ବିଶ କହି ସ୍ଥାଳିଙ୍ଗ ।
 ୨୮ | କନଦଳୀ, କନଦଳୀ (ସ୍ତ୍ରୀ), ଚାନ, ଚମୁଛୁ, ପ୍ରିୟକ, ମମୁଛୁ
 (ପୁଂ) ଏ ଛଅ ନାମ ଏକ ପ୍ରକାର ମୃଗର ।
 ୨୯ | କୃଷ୍ଣପାର, ହୃଦ, ନ୍ୟକୁରଙ୍ଗ, ରଙ୍ଗ, ଶମ୍ଭର, ରୌହିଷ,
 ଗୋକର୍ଣ୍ଣ, ପୁଷ୍ଟତ, ଏଶ, ହରଣ୍ୟ, ବେହିତ, ଚମର (ପୁଂ) ଏ
 କାର ନାମ ବିଶେଷ ବିଶେଷ ମୃଗର ।

୨୦ ଗରବଃ ଶରଭେ ରାମଃ ସୁମରେ ଗବପୁ ଶଶଃ ।
 ୨୧ ରତ୍ୟାଦୟେ ମୃଗେନ୍ଦ୍ରାଦ୍ୟାଃ ଗବାଦ୍ୟା ପଶୁଜାତଯୁଃ ॥
 ୨୨ ଅଧୋଗନ୍ତା ତୁ ଶନକୋ ବୃକଃ ପୁଂଧୁଜ ଉଦରଃ
 ଇନ୍ଦ୍ରମୁଷିକୋପ୍ୟାଶ ୨୩ ଗିରିକା ବାଳମୁଷିକା ।
 ୨୪ ସରଟ କୁକଳସଃ ସ୍ୟାର ୨୫ ମୁଷଳୀ ଗୃହଗୋଧିକା ॥
 ୨୬ ଲୁତା ସ୍ତ୍ରୀ ତନ୍ତ୍ରବାୟେ ହର୍ଷନାରମକଟକାଃ ସୀମାଃ ।
 ୨୭ ମଳଙ୍ଗୁ ପୁ କୃମିଃ ୨୮ କର୍ଣ୍ଣଜଳୋକାଶତପଦୁଥରେ ॥
 ୨୯ ବୃଶ୍ଚିକଃ ଶକକାଟଃ ସ୍ୟ ୩୦ ଦଳଦ୍ରୋଣୀ ତୁ ବୃଶ୍ଚ କେ ।
 ୩୧ ପାରବତଃ କଳରବତ କପୋତୋ ୩୨ ହଥ ଶଶାଦନଃ ॥

୨୦ | ଗରବ, ଶରଭ, ରାମ, ସୁମର, ଗବପୁ ଶଶ (ପୁଂ) ଏ ଛଅ
 ନାମ ବିଶେଷ ବିଶେଷ ପଶୁର ।
 ୨୧ | ସିଂହାଦି ଓ ଗବାଦିକୁ ପଶୁ ଲୁହାୟା ଏ । ପୁଂଳିଙ୍ଗ ।
 ୨୨ | ଅଧୋଗନ୍ତ, ଶନକ, ବୃକ ପୁଂଧୁଜ, ଉଦର, ଇନ୍ଦର,
 ମୁଷକ, ଆଶ ୨୩ ଏ ଆଠ ନାମ ମୁଷାର ।
 ୨୩ | ଚିରିକା, ବାଳମୁଷିକା (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ଦୁଇନାମ ଚାନ୍ତିଆ ମୁଷାର ।
 ୨୪ | ସରଟ କୁକଳସ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଏଣ୍ଟୁ ଥର ।
 ୨୫ | ମୁଷଳୀ, ଗୃହଗୋଧିକା (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ଦୁଇନାମ ଇଷ୍ଟପିଟିର ।
 ୨୬ | ଲୁତା (ସ୍ତ୍ରୀ) ତନ୍ତ୍ରବାୟେ, ହର୍ଷନାର, ମର୍କଟକ (ପୁଂ) ଏ ଗୁରି
 ନାମ ବୃତ୍ତିଆଣିର ।
 ୨୭ | ମଳଙ୍ଗୁ, କୃମି (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଶୁଦ୍ଧ ଜାଟର ।
 ୨୮ | କର୍ଣ୍ଣଜଳୋକସ, ଶତପତ୍ର (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ଦୁଇନାମ ବିଶ୍ଵର ।
 ୨୯ | ବୃଶ୍ଚିକ, ଶକକାଟ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ସମ୍ବାନ୍ଧାର ।
 ୩୦ | ଅଳ, ଦ୍ରୋଣ, ବୃଶ୍ଚିକ (ପୁଂ) ଏ ତିନି ନାମ ବିଶ୍ଵର ।
 ୩୧ | ପାରବତ, କଳରବ, କପୋତ (ପୁଂ) ଏ ତିନି ନାମ ପାର ।
 ୩୨ | ଶଶାଦନ, ପର୍ବିନ୍ଦ୍ରଶେନ (ପୁଂ) ଏତିନି ନାମ ଶଞ୍ଚାଣ ପର୍ବୀର ।

ପରୀ ଶେଖନ ଗା ଉଲୁକୟ ବାୟସାରତିପେଚକୌ ।
 ଦିବାରୀ କୌଣ୍ଠିକୋ ଦୂଳୋ ଦିବାଧାତୋ ନିଶାଟନ ॥
 ୩୪ ବ୍ୟାଘ୍ରାଟ ସ୍ୟାଭରହାଜ ୩୫ ଶଞ୍ଜଶାଟଯୁ ଶଞ୍ଜନ ॥
 ୩୬ ଲେହପୁଷ୍ଟ କଙ୍କ ସ୍ୟା ଗାଗ ଦଥ ଶୁଷ୍ଟ କିଙ୍ଗଦିବି ।
 ୩୭ କଲିଙ୍ଗ ଭୁଗଧମ୍ୟାଟା ଗନ ଅଥ ସ୍ୟାଙ୍କତପଦକ ।
 ଦାବ ଘାଟା ୪୦ ହଥ ସାରଗ୍ରେଷେକକଶ୍ଚାତନ ସମା ।
 ୪୧ କନବାକୁପ୍ରାମ୍ବନ୍ଦିତ ୪୨ କୁକୁଟଶ୍ଵରଶାୟିଧ ।
 ୪୩ ତଟକ ୪୩ କଳବିଜ ସ୍ୟାଭିସ୍ୟାଦୀ ତଟକା ତଣ ତ୍ରୈ ।
 ପୁମପତ୍ରେ ଶୁଟକୋର ସ୍ୟାପତ୍ରେ ତଟକୋବ ସା ॥

୩୩ | ଉଲୁକ ବାୟସାରତ, ପେଚକ, ଦିବାରୀ, କୌଣ୍ଠିକ, ଦୂଳ,
 ଦିବାଧାତ, ନିଶାଟନ (ପୁଂ) ଏ ଆଠ ନାମ ପେଶାର ।
 ୩୪ | ବ୍ୟାଘ୍ରାଟ, ଭରହାଜ, (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇନାମ ଉଦ୍ଧରିତା ପରୀର ।
 ୩୫ | ଶଞ୍ଜଶାଟ, ଶଞ୍ଜନ, (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଶଞ୍ଜନ ପରୀର ।
 ୩୬ | ଲୋହପୁଷ୍ଟ, କଙ୍କ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ହାତ୍ରଗଲା ପରୀର ।
 ୩୭ | ଶୁଷ୍ଟ, କିଙ୍ଗଦିବି, (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ମାଳକଣ୍ଠ ବା ସୁର୍ମ୍ଭୁତୁ
 ପରୀର ।
 ୩୮ | କଲିଙ୍ଗ, ଭୁଙ୍ଗ, ଧୂମ୍ୟାଟ (ପୁଂ) ଏ ତିନି ନାମ କଜଳପାତ
 ପରୀର ।
 ୩୯ | ଶତପଥକ, ଦାବାଘାଟ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ କାଠଶାପରୀର
 ୪୦ | ସାରଙ୍ଗ ପ୍ରୋକଳ, ଶୁତକ (ପୁଂ) ଏ ତିନି ନାମ ଶୁତକ ପରୀର ।
 ୪୧ | କୁକବାକୁ, ତାମଚୁଡ଼, କୁକୁଟ ତରଣୀଯୁଧ (ପୁଂ) ଏ
 ଶୁରି ନାମ କୁକୁଢ଼ାର ।
 ୪୨ | ତଟକ, କଳବିଜ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଘର ତଟିଆର ।
 ୪୩ | ଉରଚଟିଆର ସୀକ ତଟକା (ପୁଂ) ପୁନକୁ ଶୁଟକୋର (ପୁଂ)
 ଓ କନ୍ୟାକୁ ତଟକା (ପୁଂ) କହି ।

୪୪ କର୍କରେଟୁଃ କରେଟୁଃ ସ୍ୟାନ କୁକଣନକରୌ ସମୋ ।
 ୪୫ ବନପ୍ରିୟ ପରଭୁତଃ କୋକଳଃ ପିକ ଇତ୍ୟପି ॥
 ୪୬ କାକେ ତୁ କରଟାରିଷ୍ଟ ବଳପୁଷ୍ଟ ସକୃତପ୍ରଜ ।
 ଧୃତ୍ସାମୁଦ୍ରେଷ ପରଭୁତ ବଳଭୁକ୍ ବାୟସା ଅପି ॥
 (ସ ଏକ ଚ ଚିରଂଜୀବା ରେକର୍ତ୍ତୁଷ୍ଟିଶ୍ଚ ମୌକୁଳଃ)
 ୪୭ ଦ୍ରୋଣକାକ୍ରୁ କାକୋଳୋ ୪୮ ତାତ୍ତ୍ଵହୁଃ କଳକଣ୍ଠକ ।
 ୪୯ ଆଚାପୀ ଚିଲ୍ଲୋ ୪୯ ଦାଶାୟଗୁହ୍ୟୋ ୫୦ ଜାରଶୁକୋସମୋ ।
 ୫୧ ହୁଣ୍ଡ ମୌଞ୍ଜୋ ୫୪ ହଥ ବକଃ କହୁଃ ୫୫ ପୁଷ୍ଟରହୁମ୍ପ
 ସାରସ ॥

୫୬ | କର୍କରେଟୁ, କରେଟୁ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ କକଟ ପରୀର ।
 ୫୭ | କୁକଣ, ହକର (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଶେର ପରୀର ।
 ୫୮ | ବନପ୍ରିୟ, ପରଭୁତ, କୋକଳ, ପିକ [ପୁଂ] ଏ ଶୁର ନାମ
 କୋଇଲିର ।
 ୫୯ | କାକ, କରଟ, ଅରିଷ୍ଟ, ବଳପୁଷ୍ଟ, ସକୃତପ୍ରଜା, ଧ୍ୟାନ,
 ଆମୁଦ୍ରେଷ, ପରଭୁତ, ବଳଭୁକ୍, ବାୟସ [ପୁଂ] ଏ ଦଶ ନାମ
 କାକର ।
 (ଚିରଞ୍ଜୀବ, ଏକର୍ତ୍ତୁଷ୍ଟି ମୌକୁଳ ଏ ତିନି ନାମ କୁଆର ।)
 ୬୦ | ଦ୍ରୋଣକାକକାକୋଳ [ପୁଂ] ଏ ଦୁଇ ନାମ ତାମରକୁଆର ।
 ୬୧ | ଦାତୁହୁ, କଳକଣ୍ଠ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ତାତ୍ତ୍ଵହୁର ।
 ୬୨ | ଆଚାପୀ ଚିଲ୍ଲ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଚିଲପରୀର ।
 ୬୩ | ଦାଶାୟ, ଗଥ୍ର (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଶକୁନ [ଶାଗୁଣ]
 ପରୀର ।
 ୬୪ | ଜାର ଶକ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଶୁଆର ।
 ୬୫ | ହୁଣ୍ଡ, ମୌଞ୍ଜ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ କାଣ୍ଡିବଗର ।
 ୬୬ | ବକ, କହୁ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ସାମାନ୍ୟ ବକର ।
 ୬୭ | ସାରସ, ପୁଷ୍ଟରହୁ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଓ ପଦୁର ସବୁ ନାମ
 ସାରସ ପରୀର ।

୪୭ କୋକଶୁନ୍ତୁ ବାକୋ ରଥାଙ୍ଗାହୁପୁନାମକଃ ।

୪୮ କର୍ଦମଃ କଳହଂସଃ ସ୍ୟା ଶର୍ତ୍ତ ଦୁରଖୋଶ ।

କୁରରୌ ସମୌ ।

୪୯ ହଂସାୟୁ ଶୈତଗରୁତଶ୍ଚନ୍ଦ୍ରମାନସୌକର୍ମ୍ୟଃ ॥

୫୦ ରଜହଂସାୟୁ ରେ ଚଞ୍ଚ କୁରଣ୍ଗେଲେ ଦ୍ଵିତୀୟ ସିତାଃ ।

ମଳିନେଶ୍ଵରୀ କାଶ୍ୟାପ୍ତେ ଧାର୍ତ୍ତରଶ୍ଵରଃ ସିତେତରେଃ ।

୫୧ ଶର୍ଵରିରତ୍ନଶ୍ଵର ଶର୍ତ୍ତ ବଳାକା ବିଷକଣ୍ଠିକା ।

୫୨ ହଂସସ୍ୟ ଯୋଷଦ୍ଵ ବରଟା ଶର୍ତ୍ତ ସାରସସ୍ୟ ତୁ ଲକ୍ଷଣା ॥

୫୩ । କୋକ, ଚନ୍ଦ, ଚନ୍ଦବାକ, ରଥାଙ୍ଗାହୁପୁ (ପୁଂ) ଏ ବୁର ନାମ
ଓ ଚନ୍ଦର ସମସ୍ତ ନାମ ଚନ୍ଦବାକ ପକ୍ଷୀର ।

୫୪ । କାଦମ୍ବ, କଳହଂସ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ କାମ ପକ୍ଷୀର ।

୫୫ । ଉତ୍କଞ୍ଜୀବୀ, କୁରର (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ କପୋତ ପକ୍ଷୀର ।

୫୬ । ହଂସ, ଶୈତଗରୁଡ଼, ଚନ୍ଦଙ୍ଗ, ମାନସୌକର୍ମ୍ୟ (ପୁଂ) ଏ ବୁର
ନାମ ସାମାନ୍ୟ ହଂସର ।

୫୭ । ଚଞ୍ଚ ଓ ଚରଣ ରକବର୍ଣ୍ଣ ଓ ସବାଙ୍ଗ ଶୁକ୍ଳ ହଂସକୁ ରାଜହଂସ
(ପୁଂ) ବୋଲି । ଚଞ୍ଚ ଓ ଚରଣାଦି ମଳନ ହେଲେ ସେ
ହଂସର ନାମ ମଞ୍ଜିକାଖ୍ୟ (ପୁଂ) ଓ ତସମୁଦାୟ କୃଷ୍ଣବର୍ଣ୍ଣ
ହେଲେ ଧାର୍ତ୍ତରଶ୍ଵର (ପୁଂ) କହି ।

୫୮ । ଶର୍ଵର, ଆଛି, ଆଢ଼ (ସୀ) ଏ ତିନି ନାମ ଶର୍ଵାଳ ପକ୍ଷୀର ।

୫୯ । ବଳାକା ବିଷକଣ୍ଠିକ (ସୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଷ୍ଟୁତ୍ର ବକର ।

୬୦ । ହଂସର ସୀକୁ ବରଟା (ସୀ) କହି ।

୬୧ । ସାରସ ପକ୍ଷୀର ସୀ କି ଲକ୍ଷଣା (ସୀ) କହି ।

୬୨ ଜରୁକାଜିନପତ୍ରା ସ୍ୟାତ୍ ୬୩ ପରେଷ୍ଟୀ ତେଳପାୟୀକା ।

୬୪ ବଦଣା ମଷିକା ମଳା ୬୫ ସରଦୀ ମଧୁମଷିକା ॥

୬୫ ପଚଙ୍ଗିକା ପୁଅଇକା ସ୍ୟା ୬୬ କଂଶ୍ପୁ ବନମଷିକା ।

୬୭ ଦଂଶୀ ତଙ୍ଗାଉରଙ୍ଗା ସ୍ୟା ୬୮ ଦ୍ରଗନୋଳୀ ବରଟା ଦ୍ଵେଷୋ ।

୬୯ ଭୁଙ୍ଗା ଝାରୁକା ଚୀଶ ଝିଲ୍ଲିକା ଚ ସମା ଇମଃ ।

୭୦ ସମୌ ପତଙ୍ଗ ଶଳରୌ ୭୧ ଶଦେଖାତୋଜ୍ୟାତିରିଙ୍ଗଣଃ ।

୭୪ । ଜରୁକା, ଅଜିନପତ୍ରା (ସୀ) ଏ ଦୁଇନାମ ବାଦୁଡ଼ିର ।

୭୫ । ପରେଷ୍ଟୀ, ତେଳପାୟୀକା (ସୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଅସର୍ପାର ।

୭୬ । ବଦଣା, ମଷିକା, ମଳା (ସୀ) ଏ ତିନି ନାମ ମାଛିର ।

୭୭ । ସରଦୀ, ମଧୁମଷିକା (ସୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ମହୁମାଛିର ।

୭୮ । ପଚଙ୍ଗିକା, ପୁଅଇ (ସୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଷ୍ଟୁତ୍ର ମହୁମାଛିର ।

୭୯ । ଦଂଶ (ପୁଂ), ବନ ମଷିକା (ସୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଢାଁଶର ।

୮୦ । ଷ୍ଟୁତ୍ର ଢାଁଶକୁ ଦଂଶୀ (ସୀ) କହି ।

୮୧ । ଗନ୍ଧୋଳୀ (ସୀ), ବରଟା (ପୁଂ, ସୀ) ଏ ଦୁଇନାମ
ବିରୁଡ୍ଧିର ।

୮୨ । ଭୁଙ୍ଗା, ଝାରୁକା, ଚୀଶ, ଝିଲ୍ଲିକା (ସୀ) ଏ ବୁର ନାମ
ଝିଙ୍ଗାଶର ।

୮୩ । ପତଙ୍ଗ, ଶଳର (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇନାମ ସାମାନ୍ୟ ପତଙ୍ଗର ।

୮୪ । ଶଦେଖାତ, ଜେଯାତିରିଙ୍ଗଣ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇନାମ କୁକୁଳିଆ
ପୋକର ।

୭୫ ମଧୁବ୍ରତୋ ମଧୁକରେ ମଧୁଲିଣ୍ଣ ଧୂପାଳନଃ ।
 ଦ୍ଵିରେପ ପୁଷ୍ଟିନିତ୍ତ ଭୁଜ ଷଟ୍ପଦ ଭ୍ରମରଳୟ ॥
 ୭୬ ମଧୁରେ ବହି ଶୋ ବର୍ଷା ମଳକଣ୍ଠୀ ଭୁଜଙ୍ଗଭୁକ ।
 ଶିଖାବଳଃ ଶିଖୀ କେଜୀ ମେଘନାଦାନୁଲସ୍ୟପି ॥
 ୭୭ କେକାବାଣୀ ମଧୁରସମ ୮୦ ସମୌ ଚନ୍ଦ୍ରକେରକୌ ।
 ୭୮ ଶିଖା ଚନ୍ଦ୍ର ୮୦ ଶିଖଣ୍ଠମୁ ପିଛକର୍ତ୍ତେ ନପୁଷକେ ॥
 ୭୯ ଖରେ ବହଙ୍ଗ ବହଙ୍ଗ ବହଙ୍ଗମବହାୟୁଷଃ ।
 ଶକୁନ୍ତ ପର୍ଷା ଶକୁନ ଶକୁନ ଦ୍ଵିଜାଃ ।
 ପତତ ପତି ପତର ପତପୁଷ୍ପରଥାଣ୍ତଜାଃ ।
 ନଗୋକୋ ବାଜି-ବକର-ବ-ବିଷ୍ଣୁ-ର-ପତପୁଷ୍ପଃ ॥
 ମାତ୍ରୋଭବା ଗରୁମନ୍ତଃ ପିତ୍ରନ୍ତୋ ନରସଙ୍ଗମାଃ ।

 ୮୫ । ମଧୁବ୍ରତ, ମଧୁକର, ମଧୁଲିହ୍, ମଧୁପ, ଅଳିନ୍, ଦ୍ଵିରେପ,
 ପୁଷ୍ଟିନିତ୍ତ, ଭୁଜ, ଷଟ୍ପଦ, ଭ୍ରମର ଅଳ (ୟୁଂ) ଏ ଏଗାର
 ନାମ ଭ୍ରମର ।
 ୮୬ । ମଧୁର, ବହିଶ, ବାର୍ଷିନ, ମଳକଣ୍ଠ, ଭୁଜଙ୍ଗଭୁକ, ଶିଖାବଳ,
 ଶିଖନ୍, କେକନ୍, ମେଘନାଦାନୁଲସ୍ୟନ (ୟୁଂ) ଏ ନବ ନାମ
 ମଧୁର ।
 ୮୭ । ମଧୁରଧୂନିକ କେକା (ସୀ) କହି ।
 ୮୮ । ଚନ୍ଦ୍ରକ, ମେରକ (ୟୁଂ) ଏ ଦୁଇନାମ ମଧୁରପୁଜ ଚନ୍ଦ୍ରକାର ।
 ୮୯ । ଶିଖ, ଚୁଡ଼ା, (ସୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ମଧୁରଚନ୍ଦ୍ରକ ।
 ୯୦ । ଶିଖଣ୍ଠ, (ୟୁଂ), ପିଛ, ବର୍ଷ (କ୍ଲୁ) ଏ ତିନିନାମ ମଧୁରପୁଜର ।
 ୯୧ । ଖର, ବହଙ୍ଗ, ବହଙ୍ଗ, ବହଙ୍ଗମ, ବହାୟୁଷ, ଶକୁନ୍ତ, ପର୍ଷନ୍,
 ଶକୁନ, ଶକୁନ, ଶକୁନ, ଦ୍ଵିଜ, ପତପୁନ୍, ପର୍ଷନ୍, ପତର,
 ପତର, ପତରଥ, ଅଣ୍ଟନ, ନଗୋକସ, ବାଜନ୍ ବକର, ବ;
 ବିଷ୍ଣୁଚ, ପତପୁନ୍, ମାତ୍ରୋଭବ, ଗରୁମନ୍, ମିତ୍ରର, ନରସଙ୍ଗମ
 (ୟୁଂ) ଏ ସପ୍ତବିଂଶ ନାମ ସାମାନ୍ୟ ପର୍ଷାକର ।

ଚେଷଃ ବିଶେଷା ୮୨ ହାରିତୋ ୮୩ ମଦଗୁଃ ୮୪

କାରଣ୍ତକ ୮୪ ପୁରୁଷ ।

୮୭ ତିର୍ତ୍ତରିଃ ୮୭ କୁକ୍ଷେ ୮୮ ଲବୋ ୮୯ ଜାବଞ୍ଜୀବ
ଶୁକୋରକ ।

୯୦ କୋପୁଷ୍ଟିକଷ୍ଟିତିରକୋ ୯୧ ବର୍ତ୍ତିରକୋ ବର୍ତ୍ତିକାଦପୁଃ ॥

୯୧ ଗୁରୁପୁଷ୍ଟିକଷ୍ଟିତିରକାର ୯୨ ପତପୁନ୍ ଚନ୍ଦ୍ରହମ ।

୯୩ ସ୍ତ୍ରୀ ପର୍ଷତଃ ପର୍ଷମୂଳ ୯୪ ଚଞ୍ଚୁ ସ୍ତ୍ରୀଟିରୁଭେ ସ୍ତ୍ରୀପ୍ରୋ ॥

୯୫ ପ୍ରତ୍ରୀନୋ ୯୬ ଉତ୍ତ୍ରୀନ ୯୭ ସତ୍ତ୍ଵନାନେୟତାଃ ଖରଗତିଦ ଯୁଧ ।

୯୮ । ହରତ ପର୍ଷାକୁ ହାଶତ (ୟୁଂ) କହି ।

୯୯ । ଜଳର ପର୍ଷା ବିଶେଷକୁ ମଦଗୁ (ୟୁଂ) କହି ।

୧୦୦ । ହଂସର ପର୍ଷାକ କାରଣ୍ତକ (ୟୁଂ) କହି ।

୧୦୧ । ଗୁଣ୍ଠା ପର୍ଷାକ ପ୍ଲବ (ୟୁଂ) କହି ।

୧୦୨ । ବସନ୍ତଗୋର ପର୍ଷାକ ତିର୍ତ୍ତିର (ୟୁଂ) କହି ।

୧୦୩ । କୁମୁଦୁର୍ବ୍ଲା ପର୍ଷାକ କୁକ କୁଭ (ୟୁଂ) କହି ।

୧୦୪ । ପାଉଶିଆ ପର୍ଷାର ନାମ ଲକ (ୟୁଂ) ।

୧୦୫ । ଜାବଞ୍ଜୀବ ତକୋରକ (ୟୁଂ) ଏ ଦୁଇନାମଚତକୋର ପର୍ଷାର ।

୧୦୬ । କୋପୁଷ୍ଟିକ, ଟିକିରକ (ୟୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଟେଣେର ପର୍ଷାର ।

୧୦୭ । ବର୍ତ୍ତିକ (ୟୁଂ), ବର୍ତ୍ତିକା(ସୀ) ଏ ଦୁଇନାମ ବାୟୁଚତେର ।

୧୦୮ । ଗୁରୁତ, ପକ୍ଷ, ଛଦ, (ୟୁଂ) ପକ୍ଷ, ପତପ ଚନ୍ଦ୍ରହ (କ୍ଲୁ) ଏ
ଛଥ ନାମ ପର୍ଷା ତେଣାର ।

୧୦୯ । ପର୍ଷତ (ସୀ), ପର୍ଷମୂଳ (କ୍ଲୁ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ତେଣାମୂଳର ।

୧୧୦ । ଚଞ୍ଚୁ, ମୋଟି (ସୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ପର୍ଷା ଥଣ୍ଡର ।

୧୧୧ । ପର୍ଷାକର ପ୍ରଥମ ଗତିକ ପ୍ରତ୍ରୀନ (କ୍ଲୁ) କହି ।

୧୧୨ । ପର୍ଷାକର ଉତ୍ତ୍ର ଗତିକ ଉତ୍ତ୍ରୀନ (କ୍ଲୁ) କହି ।

୧୧୩ । ପର୍ଷାକର ଦୃଷ୍ଟିଦରେ ପତନାର୍ଥ ଗତିକ ସତ୍ତ୍ଵନ(କ୍ଲୁ) କହି ।

୯୮ ପେଣୀ କୋଷୋଦ୍ଵିଶ୍ଵନେଣ୍ଟାଂ ୯୯ କୁଳାୟୋମାତ୍ର-
 ମହିପ୍ଲାମ ।
 ୧୦୦ ପୋତଃ ପାକୋର୍ଧିକୋ ତ୍ରିମୁଖ ପୃଥିକଃ ଶାବକଃ ଶିଶୁ ।
 ୧୦୧ ସ୍ତ୍ରୀ ପୁଂସୀ ମିଥୁନଂ ଦୁନ୍ତଂ ୧୦୨ ସନ୍ତୁଂ ରୁ ପୁଗଳଂ ପୁଗମ ।
 ୧୦୩ ସମୁଦ୍ରୋ ନିବହର୍ଯ୍ୟତ ସନ୍ଦୋହ ବିଷର-ବଜା ।
 ପୋମୌଦ ନିକର-ବ୍ରାଚ-ବାର-ସଂଘାତ-ସଂଞ୍ଚୟା ॥
 ସମୁଦାୟ ସମୁଦର ସମବାୟଶ୍ଵରେ ଗଣ ।
 ସିଦ୍ଧାଂ ରୁ ସଂହରିବୁର୍ବନ୍ଧ ନିକୁରମ୍ କଦମ୍ବକମ୍ ॥
 ୧୦୪ ବୃଦ୍ଧଭେଦାଃ ସମେବର୍ଗଃ ୧୦୫ ସଂଘାସଥୌ ରୁ ଜନ୍ମଭାଃ ।
 ୧୦୬ ସକାଶପ୍ରେଁ କୁଳଂ ୧୦୭ ସୁଥର୍ତ୍ତ ରଣ୍ଟାଂ ପୁନପୁଂସକମ୍ ॥

 ୯୮ । ପେଣୀ (ସ୍ତ୍ରୀ), କୋଷ (ପୁଂ) ଅଣ୍ଟ (କ୍ଲା) ଏ ତନ୍ତ୍ର ନାମ ପକ୍ଷି-
 ତମର ।
 ୯୯ । କୁଳପୁ (ପୁଂ), ନନ୍ତ (ପୁଂ, କ୍ଲା) ଏ ଦୁଇ ନାମ ପକ୍ଷିବସାର
 ୧୦୦ । ପୋତି, ପାକ, ଅରକ, ତ୍ରିମୁଖିକ, ଶାବକ, ଶିଶୁ (ପୁଂ) ଏ
 ସାତନାମ ପକ୍ଷି ଛୁଆର ।
 ୧୦୧ । ମିଥୁନ, ଦୁନ୍ତ (କ୍ଲା) ଏ ଦୁଇ ନାମ ସ୍ତ୍ରୀ ପୁରୁଷଙ୍କର ।
 ୧୦୨ । ସୁଗୁପୁଗଳ, ଯୁଗ (କ୍ଲା) ଏ ତନ୍ତ୍ର ନାମ ସାମାନ୍ୟ ଯୋଡ଼ାର
 ୧୦୩ । ସମୁଦ୍ର, ନିବହ, ବ୍ୟତ୍ତ, ସନ୍ଦୋହ, ବିଷର, ବ୍ରଜ, ପୋମ, ତେ,
 ନିକର ବ୍ରାଚ, ବାର, ସଂଘାତ, ସଞ୍ଚୟ, ସମୁଦାୟ, ସମୁଦର,
 ସମବାୟ, ଚନ୍ଦ୍ର ଗଣ (ପୁଂ) ସଂହରି (ସ୍ତ୍ରୀ), ଚୁନ୍ଦ, ନିକୁରମ୍,
 କଦମ୍ବକ, (କ୍ଲା) ଏ ବାରଶ ନାମ ସମୁହର ।
 ୧୦୪ । ସାଧାରଣ ସମୁହକୁ ବର୍ଗ (ପୁଂ) କହି ।
 ୧୦୫ । ସଂଘ, ସାର୍ଥ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଜନ୍ମ ସମୁହର ।
 ୧୦୬ । ସଜାଣ୍ଠୟ ସମୁହକୁ କୁଳ (କ୍ଲା) କହି ।
 ୧୦୭ । ପକ୍ଷିପକ୍ଷି ସମୁହକୁ ଯଥ କହି । ଏହା (ପୁଂ) ଓ କ୍ଲା ବଳିଙ୍ଗ ।

୧୦୮ ପଶୁନାଂ ସମଜୋ ୧୦୯ନେଥାଂ ସମାଜୋ ୧୧୦ଥ
 ସଧମି'ଶାମ ॥

ସ୍ଥାନିକାୟଃ ୧୧୧ ପୁଞ୍ଜ ରଣୀ ତକ୍ରରଃ କୁଟମହିପ୍ଲାମ ।

୧୧୨ । କପୋତ ଶୌକ ମାୟର ତୈରିବପାନ ତତ୍ତ୍ଵଶୈଳି ।

୧୧୩ । ଶୁଦ୍ଧାସକ୍ତାଃ ପକ୍ଷା ମୃଗ ଛେକ ଚ୍ୟତ ଶୁଦ୍ଧକାଣ୍ଡତେ ।

ଇତି ସିଂହାଦିବର୍ଗ ।

୧ ମନୁଷ୍ୟ ମାନୁଷା ମର୍ତ୍ତା ମନୁଜ ମାନବା ନରଃ ।

୨ ସୁଧ ପୁମାଂସଃ ପଞ୍ଜଜନାଃ ପରୁଷ ପୁରୁଷା ନରଃ ॥

୧୦୮ । ପଶୁ ସମୁହକୁ ସମର୍ଥ (ପୁଂ) କହି ।

୧୦୯ । ମନୁଷ୍ୟଦି ସମୁହକୁ ସମାଜ (ପୁଂ) କହି ।

୧୧୦ । ସମାନ ଧର୍ମୀସମୁହର ନାମକୁ ନିକାୟ (ପୁଂ) କହି ।

୧୧୧ । ପୁଞ୍ଜ, (ସ୍ତ୍ରୀ), ରଣୀ (ପୁଂ, ସ୍ତ୍ରୀ) ତକ୍ରର (ପୁଂ), କୁଟ (ପୁଂକ୍ଲା)
 ଏ ବୁର ନାମ ଧାନ୍ୟାଦି ରଣୀର ।

୧୧୨ । ପାର ସମୁହକୁ ପାତ୍ର କହି । ଏହା କ୍ଲା ବଳିଙ୍ଗ ।

ଶ୍ରୀ ପକ୍ଷି ସମୁହକୁ ଶୌକ କହି । ଏହା କ୍ଲା ବଳିଙ୍ଗ ।

ମହୀୟ ସମୁହକୁ ମାୟର କହି । ଏହା କ୍ଲା ବଳିଙ୍ଗ ।

ତୈରିବପାନ ସମୁହକୁ ତୈରିବ କହି । ଏହା କ୍ଲା ବଳିଙ୍ଗ ।

୧୧୩ । ଛେକ, ଶୁଦ୍ଧକ ଏ ଦୁଇନାମଗୁହପାଳିତପକ୍ଷା ଓ ମୃଗାଦିକର
 ସମୁହକୁ କହି । ଏ ଦୁଇଁ ସୁଲଙ୍ଘ ।

ଇତି ସିଂହାଦିବର୍ଗ

୧ ମନୁଷ୍ୟ, ମାନୁଷ୍ୟ, ମର୍ତ୍ତା, ମନୁଜ, ମାନବ, ନର (ପୁଂ) ଏ ଛଅ
 ନାମ ମନୁଷ୍ୟର ।

୨ ପୁମାଂସ, ପଞ୍ଜଜନ, ପରୁଷ, ପୁରୁଷ, ନର (ପୁଂ) ଏ ପାଞ୍ଚ
 ନାମ ପୁରୁଷର ।

୩ ଶୀ ଯୋଷିଦବଳା ଯୋଷା ନାଶ ସୀମନ୍ତମ ବଧୁ
ପ୍ରତିପଦଶିରୀମା କାମା ବନିତା ମହିଳା ଚଥା ॥

୪ ବିଶେଷାସ୍ତ୍ରଜନା ଆରୁଃ କାମିମା ବାମଲେଚନା ।
ପ୍ରମଦା ଭବିମା କାନ୍ତା ଲଳନା ଚ ନିତମ୍ବିମା ।

୫ ସୁନ୍ଦର ରମଣୀ ରମା ଓ କୋପନା ସେବ ଭାମିମା ।

୬ ବରବେହା ମହିକାଶିରୁଧିମା ବରବର୍ଣ୍ଣମା ।

୭ କୃତାଭିଷେକା ମହିଷୀ ଏ ଗୋଟନ୍ୟେ ହନ୍ୟା ନୃପତୁପୁଃ ।

୮ ପହି ପାଣିଗୁରୁଣ ଚ ଦିଶପୂର ସହଧରିଣୀ ॥

ଭାର୍ଯ୍ୟା ଜାପ୍ଯାଥ ପୁଂଭୂମ୍ବ ଦାର ୧୧ ସ୍ୟାତ୍ର କୁଟୁମ୍ବିମା ।

୩ | ଶୀ, ଯୋଷିର, ଅବଳା, ଯୋଷା, ନାଶ, ସୀମନ୍ତମ, ବଧୁ,
ପ୍ରତିପଦଶିରୀମା, କାମା, ବନିତା, ମହିଳା (ଶୀ) ଏ ଏଗାରନାମ
ସାମାନ୍ୟ ସୀଙ୍କର ।

୪ | ଅଜନା ଆରୁ, କାମିମା, ବାମଲେଚନା, ପ୍ରମଦା, ଭବିମା, କାନ୍ତା
ଲଳନା, ନିତମ୍ବିମା, (ଶୀ) ଏ ନଅ ନାମ ଶୀ ବିଶେଷର ।

୫ | ସୁନ୍ଦର, ରମଣୀ, ରମାଂ (ଶୀ) ଏ ତନ ନାମ ସୁନ୍ଦର ସୀର ।

୬ | କୋପନା, ଭାମିମା (ଶୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ କୋପଯୁକ୍ତା ସୀର ।

୭ | ବରବେହା, ମହିକାଶିମା, ଉତ୍ତମା, ବରବର୍ଣ୍ଣମା (ଶୀ) ଏ ଶୁର
ନାମ ଉତ୍ତମ ସୀର ।

୮ | ରକାର ଅଭିଷିକ୍ତା ସୀକ ମହିଷୀ (ଶୀ) କହି ।

୯ | ରକାର ସାମାନ୍ୟ ସୀକ ରେତିମା (ଶୀ) କହି ।

୧୦ | ପହି, ପାଣିଗୁରୁଣ, ଦିଶପୂର, ସହଧରିଣୀ, ଭାର୍ଯ୍ୟା, ଜାପ୍ଯା (ଶୀ)
ଦାର (ପୁଂ) ଏ ସାତ ନାମ ବିବାହିତା ସୀର ।

୧୧ | କୁଟୁମ୍ବିମା, ପୁରତ୍ରୀ (ଶୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଗୃହିଣୀ ସୀର ।

ପୁରତ୍ରୀ ୧୨ ପୁରତ୍ରୀ ତୁ ସଙ୍ଗ ସ୍ଵାଧୀ ପତିବୁତା ॥

୧୩ | କୃତସାପହିକାଧ୍ୟତ୍ତାଧିନା ୧୪ ହଥ ସ୍ଵୟମ୍ଭର ॥

ପତିମର ର ବର୍ଣ୍ଣା ୧୫ ହଥ କୁଳସୀ କୁଳପାଳିକା ॥

୧୬ | କନ୍ୟା କୁମାର ୧୬ ଗୌଷା ତୁ ନଗି କାଂନାଗତାର୍ତ୍ତିବା ॥

୧୭ | ସନ୍ଧାନମା ଦୃଷ୍ଟରଜା ୧୯ ତରୁଣୀ ପୁରତ୍ର ସମେ ।

୧୮ | ସମାଃ ସୁଷା ଜମା ବଧୁ ୨୧ ଚିରଣୀ ତୁ ସୁବାସିନ ॥

୧୯ | ଇଚ୍ଛାବଣ୍ଣ କାମୁକା ସମାଦ୍ର ୨୩ ଦୃଷ୍ଟସ୍ୟନ୍ତୀ ତୁ କାମୁକ ।

୨୦ | ସୁଚରିଷା, ସଞ୍ଜ, ସ୍ଵାଧୀ, ପତିବୁତା (ଶୀ) ଏ ଶୁରନାମ
ସାଧୀସୀର ।

୨୧ | କୃତ ସାପହିକା, ଅଧ୍ୟତ୍ତା, ଅଧିବିନା (ଶୀ) ଏ ତନିନାମ
ପ୍ରଥମ ବିବାହିତା ସୀର ।

୨୨ | ସ୍ଵୟମ୍ଭର, ପତିମର, ବର୍ଣ୍ଣା (ଶୀ) ଏ ତନିନାମ ସ୍ଵୟମ୍ଭର ସୀର ।

୨୩ | କୁଳସୀ, କୁଳପାଳିକା (ଶୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ବ୍ୟତରୂର
ଦୋଷରହିତା କୁଳସୀର ।

୨୪ | କନ୍ୟା, କୁମାର (ଶୀ) ଏ ଦୁଇନାମ ଅବିବ ହତା କନ୍ୟାର ।

୨୫ | ଗୌଷା, ନଗି କା, ଅନାଗତାର୍ତ୍ତିବା (ଶୀ) ଏ ତନ ନାମ
ଅଶ୍ଵରହ୍ୟା କନ୍ୟାର ।

୨୬ | ମଧ୍ୟମା, ଦୃଷ୍ଟରକସ (ଶୀ) ଏ ଦୁଇନାମ ରଜସ୍ତଳା ସୀର ।

୨୭ | ତରୁଣୀ, ପୁରତ୍ର, (ଶୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ପୁରତ୍ର ସୀର ।

୨୮ | ସୁଷା, ଜମା, ବଧୁ, (ଶୀ) ଏ ତନ ନାମ ସୁଷବଧର ।

୨୯ | ଚିରଣୀ, ସୁବାସିନ (ଶୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ପିତୃଗୃହସୀତା
ବାଳିକାର ।

୩୦ | ଇଚ୍ଛାବଣ୍ଣ, କାମୁକା (ଶୀ) ଏ ଦୁଇନାମ ଇଚ୍ଛାସୁକା ସୀର ।

୩୧ | ଦୃଷ୍ଟସ୍ୟନ୍ତୀ, କାମୁକା (ଶୀ) ଏ ଦୁଇନାମ ମେଦୁନେକୁ ସୀର ।

୨୪ କାନ୍ତାରୀଣୀ ତୁ ଯା ଯାତି ସଙ୍କେତଂ ସାହିତ୍ୟାଚିକା
 ୨୫ ପୁଣ୍ୟଲୀ ୧ଣ୍ଠୀ ବନ୍ଦକ୍ୟସନ୍ଧା କୁଳରେତରଶ୍ଵା ।
 ସେଇଣୀ ପାଣ୍ଡୁଳା ୨୬ ହଥସ୍ୟାଦଶିଶ୍ଵୀ ଶିଶୁନା ବିନା ॥
 ୨୭ ଅବଶ ନିଷ୍ଠତିଷ୍ଠତା ଗ୍ର ଶିଶୁସ୍ତା ବିଧବେ ସମେ ।
 ୨୮ ଆଳିଃ ସଖୀ ବନ୍ଦସ୍ୟା ଚ ୩୦ ପତିବହୀ ସଭର୍ତ୍ତିକା ॥
 ୩୧ ବୃଦ୍ଧ ପାଳିକୀ ୩୨ ପ୍ରାଞ୍ଜୀ ତୁ ପ୍ରଜ୍ଞା ଗଣ ପ୍ରାଞ୍ଜ ତୁ ଧୀମଣ୍ଡା ।
 ୩୩ ଶତ୍ରୁ ଶତ୍ରୁସ୍ତ ଭାର୍ଯ୍ୟ ସ୍ୟା ୩୪ ଛୁଦ୍ରା ତଜ୍ଜାତିରଙ୍ଗନା ।
 ୩୫ ଆଶାଶ ତୁ ମହାଶୁଦ୍ଧୀ ଜାତିପୁଣ୍ୟୋଗ୍ୟୋଃ ସମା ।

୨୪ | ନାୟକ ନମିତ୍ତ ସଙ୍କେତଗତା ସ୍ତ୍ରୀକ ଅଭିଷାରିକା (ସ୍ତ୍ରୀ) କହି ।
 ୨୫ | ପୁଣ୍ୟଲୀ, ଧର୍ଷଣୀ, ବନ୍ଦକ୍ୟସନ୍ଧା, କୁଳରେ, ସେଇଣୀ
 ପାଣ୍ଡୁଳା (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ଆଠନାମ ଅସନ୍ଧ ସ୍ତ୍ରୀର ।
 ୨୬ | ଅନପତ୍ୟ ହୀକ ଅଶିଶ୍ଵୀ (ସ୍ତ୍ରୀ) କହି ।
 ୨୭ | ଅବଶ, ନିଷ୍ଠତିଷ୍ଠତା (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ଦୁଇନାମ ପତିପୁଷ୍ଟକଶ୍ଵନା ସ୍ତ୍ରୀର ।
 ୨୮ | ବିଶ୍ଵାସ୍ତା, ବିଧବା (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ଦୁଇନାମ ବିଧବା ସ୍ତ୍ରୀର ।
 ୨୯ | ଅଳି, ସଖୀ, ବନ୍ଦସ୍ୟା (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ତିନି ନାମ ସଖୀର ।
 ୩୦ | ପତିବହୀ, ସଭର୍ତ୍ତିକା (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ସାଧବାସ୍ତ୍ରୀର ।
 ୩୧ | ବୃଦ୍ଧା, ପଳିକୀ (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ବୃଦ୍ଧା ସ୍ତ୍ରୀର ।
 ୩୨ | ପ୍ରାଞ୍ଜୀ, ପ୍ରଜ୍ଞା (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ଦୁଇନାମ ଶାଶ୍ଵାଦି ଜ୍ଞାନଯୁକ୍ତା ସ୍ତ୍ରୀର ।
 ୩୩ | ପ୍ରାଞ୍ଜିଧ ମଣ୍ଡ (ସ୍ତ୍ରୀ), ଏ ଦୁଇ ନାମ ବୁଦ୍ଧିମଣ୍ଡ ସ୍ତ୍ରୀର ।
 ୩୪ | ଶତ୍ରୁ ସ୍ତ୍ରୀକ ଶତ୍ରୀ (ସ୍ତ୍ରୀ) କହି ।
 ୩୫ | ଶତ୍ରୁଜାଣ୍ୟା ସ୍ତ୍ରୀର ନାମ ଶତ୍ରୀ ।
 ୩୬ | ଆଶାଶ, ମହାଶୁଦ୍ଧୀ (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ଦୁଇନାମ ଗୋପଜାଣ୍ୟା ସ୍ତ୍ରୀର ।

୩୭ ଥର୍ଯ୍ୟାଣୀ ସୁଯୁମାଯ୍ୟା ସ୍ୟାର ଗା ଷତିପ୍ରା ଷତିଯୁଗପି ॥
 ୩୮ ଉପାଧାୟା ପୁଣ୍ୟାଧାୟା ୩୯ ସାଦାବୁପ୍ରୟାପି ଚ ସତଃ ॥
 ୪୦ ଆଶୁର୍ଯ୍ୟାଣୀ ତୁ ପୁଣ୍ୟାଗେ ୪୧ ସାଦପ୍ରୟା ଷର୍ଷ ପ୍ରା ତଥ
 ଜା ଉପଧାୟାନୁପ୍ରାଧାୟା ୪୨ ପୋଟା ସ୍ତ୍ରୀ ପୁଣ୍ୟଲକ୍ଷଣା ।
 ୪୩ ବାରପହୀ ଶରଭାୟା ୪୪ ବାରମାତା ଚ ବର୍ଣ୍ଣ ॥
 ୪୫ ଜାତାପତ୍ୟା ସ୍ତ୍ରୀକା ଚ ପ୍ରସ୍ତରା ଚ ପ୍ରସୁତିକା ।
 ୪୬ ସ୍ତ୍ରୀ ନର୍ତ୍ତିକା କୋଟିଶା ୪୭ ସଧାସ୍ତ୍ରୁଷ ସଞ୍ଚାରିକେ ସମେ ।

୩୭ | ଆର୍ଯ୍ୟାଣୀ, ଆର୍ଯ୍ୟା [ସ୍ତ୍ରୀ] ଏ ଦୁଇ ନାମ ବେଶ୍ୟା ସ୍ତ୍ରୀର ।
 ୩୮ | ଷତିପ୍ରା, ଷତିଯୁଗାଣୀ (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଷତିପ୍ରା ସ୍ତ୍ରୀର ।
 ୩୯ | ଉପାଧାୟା, ଉପାଧାୟା (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ବିତ୍ତେପାପଦେଶ
 କାରିକା ସ୍ତ୍ରୀର ।
 ୪୦ | ସୁପୁଣ୍ୟମହୁବ୍ୟକ୍ୟାନାକାରିଣୀ ସ୍ତ୍ରୀକ ଆଶୁର୍ଯ୍ୟା (ସ୍ତ୍ରୀ) କହି ।
 ୪୧ | ମନ୍ତ୍ର ଦାତା ଗୁରୁପହୀକ ଆଶୁର୍ଯ୍ୟଣୀ (ସ୍ତ୍ରୀ) କହି ।
 ୪୨ | ବୈଶ୍ୟ ଭାର୍ଯ୍ୟକୁ ଅର୍ପୀଣୀ (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏବଂ ଷତିପ୍ରାଭାର୍ଯ୍ୟକୁ ଷତି ପ୍ରା
 (ସ୍ତ୍ରୀ) କହି ।
 ୪୩ | ଉପାଧାୟାନୀ, ଉପାଧାୟା (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଶିଷ୍କ ସ୍ତ୍ରୀର ।
 ୪୪ | ପୁରୁଷଲକ୍ଷଣୟକା ସକ ପୋଟା (ସ୍ତ୍ରୀ) ଅର୍ଥାତ ଅଣ୍ଟିଶର୍ତ୍ତୀ
 କହି ।
 ୪୫ | ବାରପହୀ, ଶରଭାୟା (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ବାରଭାୟାର ।
 ୪୬ | ବାରମାତ୍ର, ବିରସ (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ବାରମାତାର ।
 ୪୭ | ଜାତାପତ୍ୟା, ପ୍ରଜ୍ଞାତା, ପ୍ରସ୍ତରା, ପ୍ରସୁତିକା (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ବୁରନାମ
 ପୁଷ୍ଟକନ୍ୟାବିଶ୍ଵା ସ୍ତ୍ରୀର ।
 ୪୮ | ନର୍ତ୍ତିକା, କୋଟିଶା (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ଦୁଇଁ ଲଙ୍ଘୁଳୀ ସ୍ତ୍ରୀର ।
 ୪୯ | ଦୁଇଶ, ସଞ୍ଚାରିକା (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଦୁଇଶର ।

୪୦ କାତ୍ୟାୟନ୍ୟର୍ବୃତ୍ତା ସା କାଷାୟବସନାହଦବା ।
 ୪୧ ସୌରିନ୍ଦ୍ରୀ ପରବେଶୁଷ୍ଟା ସ ବଶା ଶିଳ୍ପକାରିକା ॥
 ୪୨ ଅପିକ୍ଲୀ ସଥାଦବୃତ୍ତା ସା ପ୍ରେଷଣ୍ଟଃ ପୁରବୁରିଣୀ ।
 ୪୩ ବାରଷୀ ଗଣିଲା ବେଶ୍ୟା ରୂପାଜୀବା ୪୪୫ ସା ଜନୋଃ ।
 ସର୍ବକୃତା ବାରମୁଖ୍ୟା ସଥାର ୪୪ କୁଠିମୀ ଶମ୍ଭଲୀ ସମେ ।
 ୪୪ ବିପ୍ରଶ୍ଵରୀ ଲୀକଣିକା ଦୈବଙ୍କ ୪୫ ହଥ ରଜସ୍ଵଳା ॥
 ସ୍ଥିଧର୍ମଶ୍ୟବିବେଶ୍ୟ ମନୀମ ପୁଷ୍ପବର୍ଣ୍ଣପି ।
 ରତ୍ନମତ୍ୟପୃଷ୍ଠକଣ୍ଠାପି ୪୬ ସଥାତ୍ରଜଃ ପୁଷ୍ପମାର୍ତ୍ତବମ୍ ॥

୪୦ । କାଷାୟବସନଧାରିଣୀ, ବିଧବା ଓ ଅର୍ଚବୃତ୍ତା ସୀକ କାତ୍ୟାୟମୀ
 (ସୀ) କହି ।
 ୪୧ । ପରବୁରିତା ସ୍ଵବଶା ଶିଳ୍ପକାରିଣୀ ସୀକ ସୌରିନ୍ଦ୍ରୀ [ସୀ]
 କହି ।
 ୪୨ । ଅନ୍ତପୁରପୁତ୍ରା ଅବୃତ୍ତା ପ୍ରେଷଣ୍ଯ ସୀକ ଅପିକ୍ଲୀ [ସୀ] କହି ।
 ୪୩ । ବାରଷୀ, ଗଣିକା, ବେଶ୍ୟା, ରୂପାଜୀବା (ସୀ) ଏ ରୁର ନାମ
 ଦେଶ୍ୟାର ।
 ୪୪ । ସମସ୍ତଙ୍କ ପ୍ରଶାଂସନୀୟ ବେଶ୍ୟାକୁ ବାରମୁଖ୍ୟା (ସୀ) କହି ।
 ୪୫ । କୁଠିମୀ, ଶମ୍ଭଲୀ (ସୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ କୁଠିମୀ ପ୍ରୀର ।
 ୪୬ । ବିପ୍ରଶ୍ଵରୀ, ଲୀକଣିକା, ଦୈବଙ୍କ (ସୀ) ଏ ତନ ନାମ ଶୁଭ ଶୁଭ
 ନିରୂପିଣୀ ସୀର ।
 ୪୭ । ରଜସ୍ଵଳା, ସ୍ଥିଧର୍ମଶୀ, ଅବି, ଆଦେସୀ, ମନୀମ, ପୁଷ୍ପବଶା,
 ରତ୍ନମତ୍ୟ, ଉଦକ୍ୟା (ସୀ) ଏ ଆଠନାମ ରଜସ୍ଵଳା ସୀର ।
 ୪୮ । ରଜସ, ପୁଷ୍ପ ଆର୍ତ୍ତବ (କୁଳ) ଏ ତନ ନାମ ସୀ ଉତ୍ତର ॥

୪୯ ଶ୍ରୀକୃତେବଦବଶ ୫୦ ନିଷ୍ଠଳା ବିଗତାର୍ତ୍ତବା ।
 ୫୦ ଆପନୀସନ୍ଧ୍ରା ସଥାର ଗୁର୍ବିଣ୍ୟନ୍ତକ୍ରମୀର ଗର୍ଭଣୀ ।
 ୫୧ ଗଣିକାଦେଷ୍ଟ ଗଣିକ୍ୟ ୫୨ ଗାର୍ଭିଣୀ ୫୩
 ଯୌବତ୍ତ ଗଣେ ।
 ୫୪ ପୁନଭ୍ରୂଦ ଶୁଭୃତା ଦ୍ଵି ୫୫ ସ୍ତ୍ରୀଶ ଦିଧିଷ୍ଟୁଃ ପରିଃ ॥
 ୫୬ ସ ରୁ ଦ୍ଵିଜୋ ପ୍ରେଦିଧିଷ୍ଟୁଃ ସୌବ ଯସ୍ୟ କୁଠୁମୀ ।
 ୫୭ କାମନଃ କନ୍ୟକ ଜାତଃ ସୁତୋ ୫୮ ହଥ ରୁରଗ୍ୟତଃ ॥
 ସୌଭାଗ୍ୟନେୟଃ ସଥାର ୫୯ ପାରସ୍ପେଶେଷ୍ଟ ପରସ୍ପୀୟଃ ।

୫୯ । ଶ୍ରୀକୃତ୍ତ, ଦୋହଦବଶ (ସୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ସଗର୍ଭା ଅଭିଲାଷିଣୀ
 ସୀର ।
 ୬୦ । ନିଷ୍ଠଳା, ବିଗତ ରୀବା (ସୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଗତରଜସ୍ତା ସୀର ।
 ୬୧ । ଆପନୀସନ୍ଧ୍ରା, ଗୁର୍ବିଣୀ, ଅନ୍ତବହୀ, ଗର୍ଭିଣୀ (ସୀ) ଏ ବୁର
 ନାମ ଗର୍ଭବଶ ସୀର ।
 ୬୨ । ବେଶ୍ୟାସମୁଦ୍ରକୁ ଗଣିକ୍ୟ କହି । ଏହା କୁଳ ବ ଲିଙ୍ଗ ।
 ୬୩ । ଗର୍ଭିଣୀ ସୀମାନକୁ ଗାର୍ଭିଣ କହି । ଏହା କୁଳ ବଲିଙ୍ଗ ।
 ୬୪ । ପୁନଭ୍ରୂଦ, ଦିଧିଷ୍ଟୁ (ସୀ) ଏ ଦୁଇନାମ ଦୁଇଥରବିବାହିତା ସୀର ।
 ୬୫ । ଦୁଇଥର ବିବାହିତା ସୀର ସ୍ଵାମୀକ ଦିଧିଷ୍ଟୁ (ପୁଃ) କହି ।
 ୬୬ । ଦ୍ଵିବିବାହିତା ସୀ ପେରି ବ୍ରାହ୍ମଣର ଗୁପ୍ତାଣୀ ତାହାକୁ
 ଅଗ୍ରେଦିଧିଷ୍ଟକ (ପୁଃ) କହି ।
 ୬୭ । ଅବିବାହିତା କନ୍ୟା ଗର୍ଭଜାତପୁରସ ନାମ କାମନ (ପୁଃ) ।
 ୬୮ । ବିଗତ ବଶ ସୀର ପୁଷ୍ଟକୁ ସୌଭାଗ୍ୟନେୟ (ପୁଃ) କହି ।
 ୬୯ । ପରସ୍ପୀଜାତ ପୁଷ୍ଟକୁ ପାରସ୍ପେଶେୟ (ପୁଃ) କହି ।

୭୭ ପୌତ୍ରସେୟ ସଥାର ପୌତ୍ରସ୍ତୁୟୀୟଶ୍ଚ ପିତୃଶ୍ଵରୁଃ ॥
ସୁତୋ ୭୭ ମାତୃଶ୍ଵସେୟୋଦ୍ବ ଗଣ ବୈମେସେୟୋ ।

ବିମାତୃକଃ ।

୭୮ ଅଥ ବାଲକନେୟଃ ସଥାର ବନ୍ଧୁଲଶ୍ଚସନ୍ଧୁଶୁରଃ ।
କୌଳଟେୟଃ କୌଳଟେରେ ୭୯ ଭିଷ୍ମଙ୍କ ତୁ ସନ୍ଧ ସନ୍ଧ ।
ତଦା କୌଳଟେନେୟୋଧ୍ୟାଃ କୌଳଟେୟୁଃପି ଶୁନ୍ମଜଃ ।
୭୯ ଆମ୍ବଲସ୍ତନ୍ତ୍ରୁଃ ମୁନୁଃ ସୁତଃ ପୁତ୍ର ୭୭ ହୀଯାଂତ୍ରମୀ ।
ଆହୁହ ହିତରଂ ସହେ ଗା ଏପତ୍ୟ ତୋକଂ ତୟୋଃ ସମେ ।
୮୦ ସୁଜାତୋ ରୌରସୋରସ୍ତୋ ୮୦ ତାତ୍ପୁ ଜନକଃ ପତା ।

୭୧ । ପୌତ୍ରସେୟ, ପୌତ୍ରସ୍ତୁୟ (ପୁଃ) ଏ ଦୁଇ ନାମ
ପିତାଭିନ୍ନ-ପୁତ୍ର ।
୭୨ । ମାତୃଶ୍ଵସେୟ, ମାତୃଶ୍ଵସ୍ତୁୟ (ପୁଃ) ଏ ଦୁଇନାମ ମାତାଭିନ୍ନ-
ପୁତ୍ର ।
୭୩ । ବୈମାସେୟ, ବିମାତୃଜ (ପୁଃ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ବୈମାସେୟ
ଭାଇର ।
୭୪ । ବାଲକନେୟ, ବନ୍ଧୁଲ ଅସନ୍ଧୁଶୁ, କୌଳଟେୟ କୌଳ-
ଟେର (ପୁଃ) ଏ ପାଞ୍ଚ ନାମ ଅସନ୍ଧୁପୁତ୍ର ।
୭୫ । କୌଳଟେନେୟ, କୌଳଟେୟ (ପୁଃ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ସନ୍ଧ
ଭିଷ୍ମଙ୍କ ହୀପୁତ୍ର ।
୭୬ । ଆମ୍ବଲ, ଜନପୁ, ସୁନୁ, ସୁତ, ପୁତ୍ର (ପୁଃ) ଏ ପାଞ୍ଚ ନାମପୁତ୍ର ।
୭୭ । ଦୁଇତ୍ରୁ, ଆମ୍ବଲା, ଜନପ୍ତୁ, ସୁନୁ ସୁତା ପୁତ୍ରୀ, ପୁତ୍ରକା (ହୀ)
ସାତ ନାମ କନ୍ୟାର ।
୭୮ । ଅପତ୍ୟ, ତୋକ (କୁ) ଏ ଦୁଇନାମ ପୁତ୍ର ଓ କନ୍ୟାକୁ କହି ।
୭୯ । ଅରସ ଅରସ୍ୟ, (ପୁଃ) ଏ ଦୁଇନାମ ଅରସ ପୁତ୍ର ।
୮୦ । ତାତ, ଜନକ, ପତ୍ର (ପୁଃ) ଏ ତନ୍ତ ନାମ ପିତାର ।

୮୧ ଜନପୁତ୍ରୀ ପ୍ରସ୍ତରୀତା ଜନମା ଜନମା ୮୨ ଭରିମା ସ୍ଵପ୍ନା ॥
୮୩ ଜନମା ତୁ ସ୍ଵପ୍ନା ପଞ୍ଚ ୮୪ ନଷ୍ଟୀ ପୌତ୍ରୀ ସୁତାମୁଜା ।
୮୫ ଭାର୍ଯ୍ୟାଷ୍ଟ ଭାର୍ତ୍ତବରସ୍ୟ ଯାତରଃ ସ୍ଵଧ୍ୟ ପରପ୍ରତିମ୍ ॥
୮୬ ପ୍ରଜାବନ୍ତ ଭାର୍ତ୍ତପ୍ତ୍ରୀ ୮୭ ମାତୃଲାମ ତୁ ମାତୃଲୀ ।
୮୮ ପତିପତ୍ରେୟ ପ୍ରସ୍ତରୀ ଶୁଣ୍ଟୁ ୮୯ ଶୁଣ୍ଟୁ ପିତା ତପ୍ତେ ।
୯୦ ପିତୃଭ୍ରାତା ମିତ୍ରବ୍ୟ ସ୍ଵଧ୍ୟ ୯୧ ଲ୍ଲଭ୍ରାତା ତୁ ମାତୃଲଃ ।
୯୨ ଶ୍ୟାଳାପୁତ୍ରୀତରଃ ପତ୍ର୍ୟାପ ୯୩ ସ୍ଵାମିନୋ
ଦେବୁଦେବରୌ ॥

୯୪ । ଜନପୁତ୍ରୀ, ପ୍ରସ୍ତୁମାତୃ, ଜନମା (ହୀ) ଏ ବୁଦ୍ଧନାମ ମାତାର ।
୯୫ । ଭରିମା, ସ୍ଵପ୍ନା (ହୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଭଉଣୀର ।
୯୬ । ପତିର ଭରିମାକ ଜନମା (ନନନ୍ଦୁ) କହି ।
୯୭ । ନଷ୍ଟୀ, ପୌତ୍ରୀ ସୁତାମୁଜା ଏ ତନ୍ତ ନାମ ପୁତ୍ର ।
୯୮ । ସମତ୍ର ଭରକର ହୀମାନଙ୍କର ପରପ୍ରତିମ ନାମକୁ ଯାତୁ (ହୀ)
(ଯା) କହି ।
୯୯ । ପ୍ରଜାବନ୍ତ, ଭାର୍ତ୍ତପ୍ତ୍ରୀ (ହୀ) ଏ ଦୁଇନାମ ଭାର୍ତ୍ତର ସ୍ଵାର ।
୧୦୦ । ମାତୃଲାମ, ମାତୃଲୀ (ହୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ମାର୍କିର ।
୧୦୧ । ପତି ବା ପହାର ମାତାଙ୍କୁ ଶୁଣ୍ଟୁ (ହୀ) କହି ।
୧୦୨ । ପତି ବା ପହାର ପିତାକୁ ଶୁଣ୍ଟୁ (ପୁଃ) କହି ।
୧୦୩ । ପିତାର ଭାରାକୁ ପିତୃବ୍ୟ (ପୁଃ) କହି ।
୧୦୪ । ମାତର ଭାରାକୁ ମାତୃକ (ପୁଃ) କହି ।
୧୦୫ । ପହାର ଭାରାକୁ ଶ୍ୟାଳ [ପୁଃ] କହି ।
୧୦୬ । ଦେବୁ, ଦେବର (ପୁଃ) ଏ ଦୁଇନାମ ସ୍ଵାମିଭାତାର (ଦିଅର)

୯୩ ସୁଶୀଯ୍ୟୋ ଭଗିନେଯୁଃ ସ୍ୟା ୯୪ ଜ୍ଞାମତା ଦୁହତୁଃ ପତିଃ ।
 ୯୫ ପିତାମହଃ ପିତୃପତା ୯୬ ତତ୍ତ୍ଵପତା ପ୍ରପତାମହଃ ॥
 ୯୭ ମାତୁର୍ମାତ୍ର ମହାତ୍ୟଦ୍ଵା ୯୮ ସପିତ୍ରାୟ ସନାତପୁଃ ।
 ୯୯ ସମାନେ ଦୟୀୟ ସୋଦୟୀୟ ସର୍ବର୍ଥ-ସହଜା ସମାଃ ।
 ୧୦୦ ସଗୋତ୍ର ବାନ୍ଧବଙ୍କଳ ବନ୍ଧୁ ସ୍ଵର୍ଗନୀୟ ସମାଃ ।
 ୧୦୧ ଜ୍ଞାତେଯୁ ୧୦୨ ବନ୍ଧୁତା ତେଷାଂ ମମାଭବପମୁହ୍ୟେ ।
 ୧୦୩ ଧବଃ ପ୍ରିୟୁଃ ପତିର୍ଭାତୀ ୧୦୪ ଜାରତ୍ତୁ ପପତିଃ ସମୋ ।

୯୪ । ସୁଶୀୟ, ଭଗିନେଯ (ୟୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଉଣଞ୍ଜାର ।
 ୯୫ । କନ୍ୟକ ପତିକ ଜାମାତୁ (ୟୁଂ) (ଜୁଆର୍କ) କହି ।
 ୯୬ । ପିତାମହ, ପିତୃପତି (ୟୁଂ) ଏ ଦୁଇନାମ ପତାଙ୍କ ପିତାର ।
 ୯୭ । ପତାମହଙ୍କ ପିତାଙ୍କ ପିତାମହ (ୟୁଂ) କହି ।
 ୯୮ । ମାତାର ପିତାଙ୍କ ମାତାମହ (ୟୁଂ) ଏବଂ ମାତାମହର ପିତାଙ୍କ
ପ୍ରମାତାମହ (ୟୁଂ) କହି ।
 ୯୯ । ସପିତ୍ର, ସନାତି (ୟୁଂ) ଏ ଦୁଇନାମ ସପ୍ତମ ପୁରୁଷାକାର
ଜ୍ଞାନକର ।
 ୧୦୦ । ସମାନୋଦୟୀୟ ସୋଦୟୀୟ ସର୍ବର୍ଥ, ସହଜ (ୟୁଂ) ଏ ରୂପ
ନାମ ସହେଦର ।
 ୧୦୧ । ସଗୋତ୍ର, ବାନ୍ଧବ, ଜ୍ଞାତ, ବନ୍ଧୁ, ସ୍ଵ. ସ୍ଵର୍ଗନ (ୟୁଂ) ଏ ଚାହେ ।
 ୧୦୨ । ଜ୍ଞାତଭାବର ନାମକୁ ଜ୍ଞାତେଯ (କୁନ୍ତୁ) କହି ।
 ୧୦୩ । ଜ୍ଞାତଭାବ ଓ ଜ୍ଞାତିମୁହର ନାମକୁ ବନ୍ଧୁତା (ସ୍ତ୍ରୀ) କହି ।
 ୧୦୪ । ଧବ, ପ୍ରିୟ, ପତି, ଭାତୀ (ୟୁଂ) ଏ ରୂପ ନାମ ପତିର ।
 ୧୦୫ । ଜାର, ଉପପତ (ୟୁଂ) ଏ ଦୁଇନାମ ଉପପତିର ।

୧୦୬ ଅମୃତେ ଜାରକଃ କୁଣ୍ଡୋ ୧୦୭ ମୃତେ ଭାର୍ତ୍ତିର ଗୋଲକଃ ।
 ୧୦୮ ଭ୍ରାତୀୟେ ଭ୍ରାତକୋ ୧୦୯ ଭ୍ରାତୁ ଭଗିନେ ।—
 ଭ୍ରାତରୁରୁରୋ ।
 ୧୧୦ ମାତପିତରୌ ପିତରୌ ମାତରପିତରୌ ଚ ତୌ ॥
 ୧୧୧ ଶୁଶ୍ରୁଶୁଶ୍ରୁରୌ ଶୁଶ୍ରୁରୌ ୧୧୨ ପୁରୋ ପୁରସ୍ତୁ ଦୁହତା ।
 ୧୧୩ ଦମଶ ଜମଶ ଜ ପ୍ରାପଶ ଭାର୍ଯ୍ୟପଶ ଚ ତୌ ।
 ୧୧୪ ଗର୍ଭଶପ୍ତୋ ଜଗପୁଃ ସ୍ୟାକଳ୍ପ କଳଲୋହିମ୍ବାମ୍ ।
 ୧୧୫ ସ୍ଵତିମାସୋ ବୈଜନନୋ ୧୧୬ ଗର୍ଭଭ୍ରଣ ଲମ୍ବୋ ସମୋ ।
 ୧୧୭ । ସାମୀ ଥାର ଉପପତିବାର ଜାତ ପୁତ୍ରକୁ ଜାରକ (ୟୁଂ) ଓ
କୁଣ୍ଡ (ୟୁଂ) କହି ।
 ୧୧୮ । ସାମୀ ନ ଥାର ଉପପତିଜାତ ପୁତ୍ରକୁ ଗୋଲକ (ୟୁଂ କହି
 ୧୧୯ । ଭ୍ରାତୀୟ, ଭର୍ତ୍ତକ (ୟୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଭ୍ରାତୃଷ୍ଠର
(ପୁତ୍ରବର) ।
 ୧୨୦ । ଭାତରୌ ଏ କାମ ଭ୍ରାତାରତିମାଦୁହିଙ୍କର । (ଦ୍ଵିବଚନାତ)
 ୧୨୧ । ପିତରୌ, ମାତରପିତରୋ (ୟୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ମାତାପିତ
ଦୁହିଙ୍କର (ଦ୍ଵିବଚନାତ)
 ୧୨୨ । ଶୁଶ୍ରୁରୌ (ୟୁଂ) ଏ ନାମ ଶାଶ୍ଵରଶୁର ଦୁହିଙ୍କର ।
 ଦ୍ଵିବଚନାତ ।
 ୧୨୩ । ପୁତ୍ର, ଦହିତା ଦହିଙ୍କ ପୁରୋ (ୟୁଂ) କହି । ଦ୍ଵିବଚନାତ ।
 ୧୨୪ । ଦାମଶ, ଜମଶ, ଭାର୍ଯ୍ୟପଶ, ଜାପାପଶ (ୟୁଂ) ଏ ରୂପନାମ
ଭାର୍ଯ୍ୟ, ସାମୀ ଦୁହିଙ୍କର । ଦ୍ଵିବଚନାତ ।
 ୧୨୫ । ଗର୍ଭଶପ୍ତୁ, ଜଗପୁ (ୟୁଂ), ଭଲ୍ଲ, କଳଳ (ୟୁଂ, କୁନ୍ତୁ) ଏ ରୂପ
ନାମ ଜଗପୁର ।
 ୧୨୬ । ସ୍ଵତିମାସ ବୈଜନନ (ୟୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଗଭର ।
 ୧୨୭ । ଗର୍ଭ, ଭ୍ରଣ (ୟୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଆର୍ତ୍ତର ।

୧୯୫ ତୃଶ୍ମୟା ପ୍ରକୃତିଃ ଷଣ୍ଠଃ କୁଳଃ ପଞ୍ଚେତ୍ରା ନଯୁଂସକେ ,
 ୧୯୬ ଶିଶୁଭୁଲୁଃ ଶୈଶବଃ ବାଲ୍ୟଃ ୧୯୯ ତାରୁଣ୍ୟ ଯୌବନଃସମେ ।
 ୧୯୦ ସ୍ୟାତ୍ ସ୍ଥାବରଃ ତୁ ବୃଦ୍ଧଭୁଲୁଃ ୨୧ ବୃଦ୍ଧପ୍ରେଷପିବାନ୍ତକମ୍ଭ ।
 ୧୯୧ ପଳିତଃ ଜରସା ଶୌକୁଳୀ କେଶାଦୋରୀ ୨୨୩ ବିସ୍ତ୍ରା ଜରା ।
 ୧୯୪ ସ୍ୟାଦୁତ୍ତନଶ୍ମୟା ଡିମ୍ବାସ୍ତନପା ଚ ପ୍ରନନ୍ଦୟ ।
 ୧୯୫ ବାଳୟୁ ସ୍ୟାନ୍ତାଶବକୋ ୨୨୭ ବସ୍ତୁଷ୍ଟତ୍ତ୍ଵଶୋଯୁବା ।

୧୯୬ । ତଣ୍ଟ୍ରା ପକୃତ (ସୀ), ଶଣ୍ଠ (କୁଳ), କୁଳ, ବ ପଞ୍ଚ (ପୁଃ)
 ନଯୁଂସକ (କୁଳ) ଏ ପାଞ୍ଚ ନାମ ନଯୁଂସକର ।
 ୧୯୭ । ଶିଶୁଭୁଲୁ, ଶୈଶବ, ବାଲ୍ୟ (କୁଳ) ଏ ତନିନାମ ବାଲ୍ୟବହ୍ଵାର ।
 ୧୯୮ ତାରୁଣ୍ୟ, ଯୌବନ (କୁଳ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଯୌବନବହ୍ଵାର ।
 ୧୯୯ । ସ୍ଥାବର, ବୃଦ୍ଧଭୁଲୁ (କୁଳ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ବୃଦ୍ଧବହ୍ଵାର ।
 ୨୦୦ । ବୃତ୍ତ ସମୁହକୁ ବାନ୍ଧକ (କୁଳ) କହି ।
 ୨୦୧ । ଜରବାହାର କେଶାଦିର ଶୁକ୍ଳଭୁଲୁ ନାମକୁ ପଳିତ (କୁଳ)
 କହି ।
 ୨୦୨ । ବିସ୍ତ୍ରା, ଜର (କୁଳ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଜରର ।
 ୨୦୩ । ଉତ୍ସନଶ୍ମୟ, ଡିମ୍ବ, ପ୍ରନପ ସ୍ତନନ୍ଦୟ (ସୀ) ଏ ବୁର ନାମ
 କୁଳ ଶିଶୁର ।
 ୨୦୪ । ବାଳ, ମାଣବକ (ପୁଃ) ଏ ଦୁଇନାମ ଷ୍ଟେତଶବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ
 ବାଳକର ।
 ୨୦୫ । ବସ୍ତୁଷ୍ଟ, ତରୁଣ, ସୁବନ୍ଦ (ସୀ) ଏ ତନ ନାମ ସୁବାର ।

୧୯୬ ପ୍ରବୟାଃ ପ୍ରବିରେ ବୃଦ୍ଧୋ ଜନେ ଜାଣ୍ଠୀ ଜରନ୍ଦି ।
 ୧୯୭ ବର୍ଷୀୟାନ୍ ଦଶମୀ ଜ୍ୟାୟାନ୍ ୧୯୯ ପ୍ରଦିନସ୍ତୁତିଯୋଗ୍ରଜଃ ।
 ୧୯୮ ଜୟନ୍ୟଜେ ସ୍ୱୟା ପରମ୍ପରାଃ ବରଜାନୁଜାଃ ।
 ୧୯୯ ଅମାଂସୋଦୁର୍ବଲଶ୍ଵାତୋ ୨୩୭ ବଳବାନ୍ତା-
 ପଲୋଂସଳଃ ।
 ୨୦୦ ବୃଦ୍ଧଲୟୁଦଭ୍ୟୁନୀ ବୃଦ୍ଧତକୁଣ୍ଠିଃ ପିତଣ୍ଠିଲଃ ।
 ୨୦୧ ଅବଟୀର୍ଣ୍ଣବନାଟଶ୍ଵାଃ ବରୁଟୋ ନତନାସିକେ ।
 ୨୦୨ କେଶବଃ କେଶିକଃ କେଶୀ ୧୩୭ ବଳନେ
 ବଳଭଃ ସମୌ ।

୨୦୩ । ପ୍ରବୟମ, ପ୍ରବିର, ବୃତ୍ତ, ଜନ, ଜାଣ୍ଠ ଜରଭ (ସୀ) ଏ ଛଅ
 ନାମ ବୃତ୍ତର ।
 ୨୦୪ । ବର୍ଷୀୟସ, ଦଶମୀ, ଜ୍ୟାୟାସ (ତ୍ରି) ଏ ତନିନାମ ଅନ୍ତଶ୍ଵୀ
 ବୃତ୍ତର ।
 ୨୦୫ । ପ୍ରଦିନ, ଅଗ୍ରିୟ, ଅଗ୍ରଜ [ତ୍ରି] ଏ ତନିନାମ ଜ୍ୟେଷ୍ଠର ।
 ୨୦୬ । ଜୟନ୍ୟଜ, କନ୍ଦମ, ଯମ୍ପୁସ, ଅବରଜ, ଅନୁଜ [ତ୍ରି] ଏ
 ପାଞ୍ଚ ନାମ କନ୍ଦମର ।
 ୨୦୭ । ଅମାଂସ, ଦୁର୍ବଲ (ତ୍ରି) ଏ ଦୁଇନାମ ଦୁର୍ବଲର ।
 ୨୦୮ । ବଳବତ୍, ମାଂସଳ, ଅଂସଳ (ତ୍ରି) ଏ ତନିନାମ ବଳବାନର ।
 ୨୦୯ । ତୁଦିଳ, ତୁଦିଭ, ତୁଦିନ, ବୃଦ୍ଧତକୁଣ୍ଠ ପିତଣ୍ଠିଲ [ତ୍ରି] ଏ
 ପାଞ୍ଚ ନାମ ବଡ଼ ଉଦର ବ୍ୟକ୍ତିର ।
 ୨୧୦ । ଅବଟୀର୍ଣ୍ଣ, ଅବନାଟ, ଅବଭ୍ରତ, ନତନାସିକ [ପୁଃ] ଏ ବୁର
 ନାମ ନିମ୍ନନାସିକ ବ୍ୟକ୍ତିର ।
 ୨୧୧ । କେଶବ, କେଶିକ, କେଶିନ (ପୁଃ) ଏ ତନିନାମ ପ୍ରଶ୍ରେ
 କେଶୟୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିର ।
 ୨୧୨ । ବଳନ, ବଳଭ (ପୁଃ) ଏ ଦୁଇନାମ ସିବଳଯୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିର ।

- ୧୩୭ | ଦିଳଳାଙ୍ଗ, ଅପୋଗଣ୍ଡ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇନାମ ସ୍ଥାନବିକଳ
ଅଙ୍ଗସ୍ତାନ ବ୍ୟକ୍ତିର ।

୧୩୮ | ଖଣ୍ଡ, ହସ୍ତ, ବାମନ (ପୁଂ) ଏ ତିନିକାମ ବାମନ ପୁରୁଷର ।

୧୩୯ | ଖଣେସ୍, ଖରଣସ [ପୁଂ] ଏ ଦୁଇନାମ ଗଢାପରି ନାସିକା
ସୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିର ।

୧୪୦ | ବିଶ୍ଵ, ଗଚନାସିକ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇନାମ କାଳ ନ ଥିବା
ପୁରୁଷର ।

୧୪୧ | ଖୁରଣସ, ଖୁରଣସ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇନାମ ଖୁରପରି ନାସାୟଳ
ବ୍ୟକ୍ତିର ।

୧୪୨ | ପ୍ରଜ୍ଞୁ, ପ୍ରଗତଜାନୁକ [ପୁଂ] ଏ ଦୁଇନାମ ଭଗ୍ନଜାନୁ
ବ୍ୟକ୍ତିର ।

୧୪୩ | ଉତ୍ତର୍ଜ୍ଞୁ, ଉତ୍ତର୍ଜାନୁ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇନାମ ଉତ୍ତର୍ଜାନୁ
ବ୍ୟକ୍ତିର ।

୧୪୪ | ସନ୍ତ୍ରୀ, ସନ୍ତ୍ରତଜାନୁକ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇନାମ ଲଗ୍ନଜାନୁ
ବ୍ୟକ୍ତିର ।

୧୪୫ | ଏତ୍ତ, ନିଧର (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇନାମ କାଳ ବ୍ୟକ୍ତିର ।

୧୪୬ | କୁବ୍ଜ, ଗଞ୍ଜୁଲ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇନାମ କୁବ୍ଜା ବ୍ୟକ୍ତିର ।

୧୪୭ | କୁକର, କୁଣ୍ଡ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇନାମ କେମ୍ବା ବ୍ୟକ୍ତିର ।

୧୫୯

ଦୁଃଖୀଯକାଣ୍ଡ ମନୁଷ୍ୟବର୍ଗୀ
 ୧୪ ପୃଷ୍ଠା ରକ୍ତକୋ ୧୪୯ ଶ୍ରୋଣଃ ପଙ୍କୋ ୧୫୦ ମୁଣ୍ଡମୁଣ୍ଡିତେ
 ୧୫୧ ବଳରଃ କେକରେ ୧୫୨ ଶୋଢ଼େ ଖଞ୍ଚସ୍ଥିଷ୍ଟ ଜରାବରଃ ।
 ୧୫୩ ଜଟୁଳଃ କାଳକଃ ପିମ୍ବ ୧୫୪ ପ୍ରଳକ୍ଷିଲକାଳକଃ ।
 ୧୫୫ ଅନାମୟଃ ସଧାଦାରୋଗ୍ୟ ୧୫୬ ତିକିରା ରୂକ୍ଷପ୍ରତିଷ୍ଠିତ୍ୟ ।
 ୧୫୭ ରେଷେଜୋଷଧରେଷଜ୍ୟାନ୍ୟଗଦୋ ଜାଯୁରିତ୍ୟପି ।
 ୧୫୮ ସୀରୁଗ୍ରଜା ରେପତାପ ରେତ ବ୍ୟାଧ ଗଦାମୟଃ ।

- ୧୪୮ | ପୁଣି, ଅଳ୍ପଚନ୍ଦ୍ର [ପୁଂ] ଏ ଦୁଇନାମ ଶୁଦ୍ଧ ଶଶର ବିଶିଷ୍ଟ
ବ୍ୟକ୍ତିର ।

୧୪୯ | ଶ୍ରୋଣ, ପଞ୍ଜୁ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇନାମ ଜଦ୍ଵରହୃତ ବ୍ୟକ୍ତିର ।

୧୫୦ | ମୁଣ୍ଡ, ମୁଣ୍ଡିଚ [ପୁଂ] ଏ ଦୁଇ ନାମ ଟାଙ୍ଗରମୁଣ୍ଡା
ବ୍ୟକ୍ତିର ।

୧୫୧ | ବଳିର କେକର (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଟେରା ବ୍ୟକ୍ତିର ।

୧୫୨ | ଖୋଡ଼, ଖଞ୍ଜ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇନାମ ଲୋଟା ବ୍ୟକ୍ତିର ।

୧୫୩ | ଜଠୁଳ, କାଳକ, ପିଲ୍ଲୁ [ପୁଂ] ଏ ତିନିନାମ ଜାରମନା
ଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିର ।

୧୫୪ | ତିଳକ, ତିଳକାଳକ, (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇନାମ ଦେହରେ ଥିବା
ତିଳଚିହ୍ନର ।

୧୫୫ | ଅନମୟ, ଆବେଗ୍ୟ (କ୍ଲାରୀ) ଏ ଦୁଇନାମ ଆବେଗ୍ୟର ।

୧୫୬ | ଚକିଷା, ଚୁକ୍ପଚକ୍କିପ୍ଲା (ପ୍ରୀତି) ଏ ଦୁଇନାମ ଚକିଷାର ।

୧୫୭ | ଭେଷଜ, ଭିଷଧ, ଭେଷଜ୍ୟ [କ୍ଲାରୀ], ଅଗଦ, ଜାପ୍ତ (ପୁଂ),
ଏ ପାଞ୍ଚନାମ ଭିଷଧର ।

୧୫୮ | ଛୁଲ, ଛୁଳା (ପ୍ରୀତି), ଉପକାପ, ରେଗ ବ୍ୟାଧି, ଗଦ, ଆମୟ
(ପୁଂ) ଏ ସାତ ନାମ ସାଧାରଣ ରେଗର ।

୧୪୭

ଅମରକୋଷଃ

୧୬୯ ଶେଷଶ୍ଵର ସନ୍ତୁ ଚ ୧୭୦ ପ୍ରତିଶ୍ୟାମ୍ୟ ପୀନସଃ ॥
 ୧୭୧ ସୀ ଷ୍ଠି ଷତଂ ଷବଃ ପୁଣ୍ୟ ୧୭୨ କାସ୍ତ୍ରଃଷବଥ୍ୟମନ୍ ।
 ୧୭୩ ଶେଷଶ୍ଵର ଶ୍ଵେତଃ ଶୋଧେ ୧୭୪ ପାଦଷ୍ଟୋଟୋ ବିପାଦିକା ।
 ୧୭୫ କଲାସପିଥେ ୧୭୬ କଞ୍ଜାନ୍ତ ପାମପାମେ ବିଚର୍କିକା ॥
 ୧୭୭ କଣ୍ଠୁ ଶଙ୍ଖ କଣ୍ଠୁ ସ୍ଵା ୧୭୮ ବିଷ୍ଟୋଟଃ
 ପିଟକୋଷ୍ସ୍ୟପ୍ରାମ୍ ।
 ୧୭୯ ବ୍ରଶୋହ୍ସ୍ଵରୀମର୍ମରୁଃ କ୍ଲୁବେ ୧୭୦ ନାତୀକୁଣଃ
 ପୁମନ୍ ।

୧୪୯ । ଷ୍ଟ୍ରେ, ଶେଷ, ପଷ୍ଠାନ୍ (ସୁଂ) ଏ ତିନିନାମ ପଷ୍ଠାକାସ ବେଗର ।
 ୧୫୦ । ପ୍ରତିଶ୍ୟାମ୍, ପୀନସ (ସୁଂ) ଏ ଦୁଇନାମ ପୀନସବେଗର ।
 ୧୫୧ । ଷ୍ଠି (ସୀ), ଷ୍ଠିତ (କ୍ଲୁ), ଷବ (ସୁଂ) ଏ ତିନିନାମ ଛିଙ୍କର ।
 ୧୫୨ । କାମ, ଷବଥୁ [ସୁଂ] ଏ ଦୁଇନାମ କାମ ।
 ୧୫୩ । ଶେଷ, ଶ୍ଵେତ, ଶୋଧ (ସୁଂ) ତିନି ନାମ ଶୋଧର ।
 ୧୫୪ । ପାଦଷ୍ଟୋଟ, (ସୁଂ) ବିପାଦିକା (ସୀ) ଏ ଦୁଇନାମ ପାଦଷ୍ଟୋଟ ବେଗର ।
 ୧୫୫ । କଳାସ, ସିଧୁନ୍ (କ୍ଲୁ) ଏ ଦୁଇନାମ ପାଳିଛର ବେଗର ।
 ୧୫୬ । କଞ୍ଜ (ସୀ), ପାମନ୍ (କ୍ଲୁ) ପାମା, ବିଚର୍କିକା (ସୀ) ଏ ଚାର ନାମ କାଞ୍ଜ ବେଗର ।
 ୧୫୭ । କଣ୍ଠୁ, ଶଙ୍ଖ, କଣ୍ଠୁ ସ୍ଵା (ସୀ), ଏ ତିନିନାମ ଶୁଣିଲ କୁଣ୍ଠିଥା ବେଗର ।
 ୧୫୮ । ବିଷ୍ଟୋଟ, ପିଟକ (ସୁଂ, କ୍ଲୁ) ଏ ଦୁଇନାମ ବିଷ୍ଟୋଟକ ବେଗର ।
 ୧୫୯ । ବ୍ରଶ (ସୁଂ, କ୍ଲୁ), କର୍ମ, ଅରୁସ୍ (କ୍ଲୁ) ଏ ତିନିନାମ ବଥର ।
 ୧୬୦ । ନାତୀଘାକୁ ନାତୀ ବ୍ରଶ କହି । ଏହା ପୁଂଳିଙ୍ଗ ।

ଦ୍ଵିଷ୍ଟୀପୁକାଣ୍ଡେ ମନୁଷ୍ୟବର୍ତ୍ତଃ

୧୪୯

୧୬୧ କୋଠୋମଣ୍ଡଳକଂ ୧୬୨ କୁଷ୍ଟଶ୍ଚିଷେ ୧୬୩ ବୁନ୍ନାମ କାର୍ଶସୀ ।
 ୧୬୪ ଆନାହସ୍, ନିବନ୍ଧଃ ସ୍ୟାତ୍ ୧୬୫ ଗ୍ରହଣୀ ତୁଳ ପ୍ରବହିକା ।
 ୧୬୬ ପଇଦିକା ବନିଶ୍ଵରୀ ପୁମାଂସୁ ବମଥୁ ସମାଃ ।
 ୧୬୭ ବ୍ୟାଧଭେଦା ବିଦ୍ରଧଃ ସ୍ଵା ୧୬୮ ଜ୍ଞର ୧୬୯ ମେତ୍
 ୧୭୦ ସରଦରଃ ॥

ଶ୍ରୀପଦଃ ପାଦବଳୀକଂ କେଶଭ୍ରଃ ଉନ୍ନିଲୁପ୍ତକଃ ।

୧୮୧ ଅଶ୍ଵର ମୁହୂର୍ତ୍ତଃ ସ୍ୟାତ୍ ପୁରୋ ଶୁକାବଧେସ୍ତିଷ୍ଠ ॥

୧୮୨ । କୋଠ (ସୁଂ), ମଣ୍ଡଳକ [କ୍ଲୁ] ଏ ଦୁଇ ନାମ ମଣ୍ଡଳାକାର କୁଷ୍ଟରେଗର ।

୧୮୩ । କୁଷ୍ଟ, ଶ୍ରୀଶ (କ୍ଲୁ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଶ୍ରୀତ କୁଷ୍ଟର ।

୧୮୪ । ବୁନ୍ନାମକ, ଅର୍ଗସ (କ୍ଲୁ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଅର୍ଗରେଗର ।

୧୮୫ । ଅନହ, ନିବନ୍ଧ (ସୁଂ) ଏ ଦୁଇନାମ ମଳମୂରବନ୍ଧରେଗର ।

୧୮୬ । ଗ୍ରହଣୀରୂପ, ପ୍ରବାହିକା (ସୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଗ୍ରହଣୀ ରେଗର ।

୧୮୭ । ପଇଦିକା, ବନି (ସୀ), ବମଥୁ [ସୁଂ] ଏ ତିନି ନାମ ବାନ୍ତି ରେଗର ।

୧୮୮ । ବାତରେଗ ବିଶେଷକୁ ବିଦ୍ରଧ (ସୀ) କହି ।

୧୮୯ । ଜ୍ଞରରେଗକୁ ଜ୍ଞର [ସୁଂ] କହି ।

୧୯୦ । ବହୁମୂର୍ତ୍ତ ରେଗକୁ ମେତ୍ [ସୁଂ] କହି ।

୧୯୧ । ଗୁହ୍ୟରକ୍ତ୍ତ, ରେଗକୁ ଭଗନର (ସୁଂ) କହି ।
 ଶ୍ରୀପଦ, ପାକବଳୀକ (କ୍ଲୁ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଶ୍ରୀପଦ ରେଗର ।
 କେଶଭ୍ର, ଉନ୍ନିଲୁପ୍ତକ [ସୁଂ] ଏ ଦୁଇ ନାମ ମୁଣ୍ଡରନା ରେଗର ।

୧୯୨ । ଅଶ୍ଵର (ସୀ), ମୁହୂର୍ତ୍ତ (କ୍ଲୁ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ମୁହୂର୍ତ୍ତ ରେଗର ।

୧୪୪

ଅମରକୋଷ

୧୮୨ ରେଗହାୟେଶଦଂକାରେ ଭିଷମବୈ ଦେୟୀ ଶକ୍ତିକେ ॥
 ୧୮୩ ବାହେର୍ ନିରମଯୁଃ କଲ୍ପ ଉଜ୍ଜ୍ଵଳେ ନିର୍ଗତୋ ଗଦାତ୍ ।
 ୧୮୪ ଗୁଣ ଗୁମ୍ଫୁ ୧୮୫ ଗମଯୁଗ ବିକୃତୋ ବ୍ୟାଧତୋପକୁଃ ।
 ଆତ୍ମରେଖାୟମିତୋହର୍ଥ୍ୟାନ୍ତଃ ୧୮୬ ସମୌ ପାମନ-
 କଳ୍ପ ରୌ ॥

୧୮୭ ଦତ୍ତୁଶୋ ଦତ୍ତୁରେଣୀ ସ୍ଥା ୧୮୮ ଦର୍ଶରେଗୟୁତୋହଣୀସଃ ॥
 ୧୮୯ ବାଚଙ୍ଗ ବାଚରେଣୀ ସ୍ଥାତ୍ ୧୯୦ ସନ୍ତିଷାରେହତି —
 ସାରକୀ ।

୧୯୧ | ରେଗହାରିନ୍, ଅଗଦଂକାର, ଭିଷକ୍, ବୈଦ୍ୟ, ଶକ୍ତିକ
 (ପୁଃ) ଏ ପାଞ୍ଚନାମ ବୈଦ୍ୟର ।
 ୧୯୨ | ବାହୀ, ନିରମଯୁ କଲ୍ପ ଉଜ୍ଜ୍ଵଳ (ସି) ଗୁରିନାମ ଆରୋଗ୍ୟ-
 ପ୍ରାପ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିର ।
 ୧୯୩ | ଗୁଣ, ଗୁମ୍ଫୁ (ସି) ଏ ଦୁଇନାମ ରେଗହାର କ୍ଷୀଣ ହେବା
 ବ୍ୟକ୍ତିର ।
 ୧୯୪ | ଆମୟାବିନ୍, ବିକୃତ, ବ୍ୟାଧତ, ଅପଟୁ ଆତୁର ଅଭ୍ୟମତ,
 ଅଭ୍ୟନ୍ (ସି) ଏ ସାତନାମ ରେଗୟୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିର ।
 ୧୯୫ | ପାମନ୍, କଳ୍ପର (ପୁଃ) ଏ ଦୁଇନାମ କଣ୍ଠୁ ରେଗୟୁକ୍ତ
 ବ୍ୟକ୍ତିର ।
 ୧୯୬ | ଦତ୍ତୁଶୁଣ, ଦତ୍ତୁ ରେଣିନ୍ [ପୁଃ] ଏ ଦୁଇନାମ ଯାଦୁରେଗ-
 ଯୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିର ।
 ୧୯୭ | ଅର୍ଣ୍ଣରେଗୟୁକ୍ତ, ଅର୍ଣ୍ଣସ୍ (ପୁଃ) ଏ ଦୁଇନାମ ଅର୍ଣ୍ଣରେଗୟୁକ୍ତ
 ବ୍ୟକ୍ତିର ।
 ୧୯୮ | ବାଚକିନ୍, ବାଚରେଣିନ୍ (ପୁଃ) ଏ ଦୁଇନାମ ବାଯୁରେଗ-
 ଯୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିର ।
 ୧୯୯ | ସାତିଷାର, ଅତିଷାରକିନ୍ (ପୁଃ) ଏ ଦୁଇନାମ ଅତିଷାର
 ରେଗୟୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିର ।

ଦୀଗୁକାଣ୍ଡ, ମନୁଷ୍ୟବର୍ଗୀ

୧୪୫

୧୯୧ ସୁୟା କିନ୍ନାଷେ ଚାଲୁରିଲୁ ପିଲାଇକୁ ଲୋହେଶ୍ଵର ରୂପାମୀ ।
 ୧୯୨ ଉନ୍ନାତ ଉନ୍ନାଦବତି ୧୯୩ ଶେଷୁଳଃ ଶେଷୁଣଃ କପୀ ।
 ୧୯୪ ନୁୟବ୍ ଜୋଭୁଗ୍ରେ ରୁଜା ୧୯୫ ବୁଦ୍ଧନାରୋତୁଣ୍ଠିଲ ତୁଣ୍ଠିଭୋରୀ ॥
 ୧୯୬ କିଳାସୀ ସିଧୁଲୋ ୧୯୭ ହନୋହଦୃଷ୍ଟ ୧୯୮ ମର୍କାଳେ
 ମୁର୍ମଳ୍ଲିତୋ ।

୧୯୯ ଶୁକ୍ଳଂ ତେଜୋ ରେତସୀ ର ବାଜବେଣୀନ୍ ପ୍ରାଣ ର ।
 ୨୦୦ ମାମୁଃ ପିତ୍ରଂ ୨୦୧ କପଃଶ୍ରେଷ୍ଠା ୨୦୨ ସିଦ୍ଧାଂ ତୁ ଭଗସୁଧର ।

୧୯୧ | କିନ୍ନାଷ୍ଟର୍ବଳ୍ଲ, ଚିଲ୍, ପିଲା, (ପୁଃ) ଏ ରୂପ ନାମ ସଜଳରଷ୍ଟୁ
 ବା ତଦୟୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିର ।

୧୯୨ | ଉନ୍ନାତ, ଉନ୍ନାଦବାନ୍ (ପୁଃ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଉନ୍ନାଦବେଗ୍ୟୁକ୍ତ
 ବ୍ୟକ୍ତିର ।

୧୯୩ | ଶେଷୁଳ, ଶେଷୁଣ, କପିନ୍ (ପୁଃ) ଏତିନି ନାମ କପରେଗ -
 ଯୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିର ।

୧୯୪ | ରେଗହାର ବନ୍ଧ ବ୍ୟକ୍ତିକ ନୁୟବ୍ଜ (ପୁଃ) କଷ୍ଟ ।

୧୯୫ | ତୁଣ୍ଠିଲ, ତୁଣ୍ଠି ଭ(ପୁଃ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ବନ୍ଧ ନାଭ୍ୟୁକ୍ତ
 ବ୍ୟକ୍ତିର ।

୧୯୬ | କିଳାସିନ୍, ସିଧୁଲ (ପୁଃ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଛନ୍ଦରେଗ ଯୁକ୍ତ
 ବ୍ୟକ୍ତିର ।

୧୯୭ | ଅନ୍ନ, ଅବୁଶ୍ୟ (ପୁଃ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଅନ୍ନର ।

୧୯୮ | ମୁର୍ମଳ୍ଲ, ମୁର୍ମି, ମୁର୍ମିତ [ପୁଃ] ଏ ତିନି ନାମ
 ମୁଳ୍ଲ । ରେଗ୍ୟୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିର ।

୧୯୯ | ଶୁକ୍ଳ, ତେଜସ୍, ରେତସ୍ ଶାଜ, ଶାୟୀ, ଇନ୍ଦ୍ର୍ୟ (କାଳୀ) ଏ
 ଇଅ ନାମ ଶାୟୀର ।

୨୦୦ | ମାୟ (ପୁଃ), ପିତ୍ର(କାଳୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ପିତ୍ରର ।

୨୦୧ | କପୀ, ଶେଷୁଳ (ପୁଃ) ଏ ଦୁଇ ନାମ କପର ।

୨୦୨ | ତୁଳି, ଅସୁରଧର (ଶ୍ଵରୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ତୁମର ।

. १४७

ଅମ୍ବକୋଷଃ

- ୨୦୩ ପିଣ୍ଡିତଙ୍କ ରାଷ୍ଟ୍ରମାଧ୍ୟମ ପଲଳଙ୍କ ହବ୍ୟମାରିଷମ୍ ॥
 ୨୦୪ ଉତ୍ତପ୍ତଙ୍କ ଶୁଷ୍ଠମାଧ୍ୟମ ସ୍ୱାତନ୍ତ୍ରବଜ୍ଞର ସିଂହିକମ୍ ॥
 ୨୦୫ ରୁଧିରେଷ୍ଟ୍ରୁଗ୍ର ଲୋହିତାସ୍ତ ରକ୍ତଶତକ ଶୋଣିତମ୍ ॥
 ୨୦୬ ବୁକ୍କାଗ୍ରମାଧ୍ୟମଙ୍କ (କ) ହୃଦୟମ୍ ହୁ ୨୦୭ ଲେଦୟୁ ବପା
ବସା ।
 ୨୦୮ ପଣ୍ଡାକ ଗ୍ରୀବାଣିକ ମନ୍ୟା ୨୦୯ ନାହିଁ ତୁ ଧମମା ଶିରା ॥
 ୨୧୦ ଛିଳକ କ୍ଲୋମ ୨୧୧ ମନ୍ତ୍ରିଷ୍ଟିଙ୍କ ଗୋକ୍ର ୨୧୨ କିଙ୍କ
ମଲୋହିଦ୍ୟାମ ।

୨୦୩ । ପିଶିତ, ଚରସ, ମାଁସ, ପଲକ, ଫବ୍ୟ, ଆନିଷ (କୁ) ।
ଛଥ ନାମ ମାଁସର ।

୨୦୪ । ଉତ୍ତପ୍ତ, ଶୁଷ୍ଠମାଁସ (କୁ), ବଜ୍ରିର [ତୁ] ଏ ତନ-ନାମ
ଶୁଷ୍ଠ ମାଁସର ।

୨୦୫ । ଚନ୍ଦର, ଅସୃଜ, ଲେହିତ, ଅସ୍ତ୍ର, ରକ୍ତ, ଷତଜ, ଶୋଣିତ
(କୁ) ଏ ସାତ ନାମ ରତ୍ନର ।

୨୦୬ । ବୃକ୍ଳା (ସୀ), ଅଗ୍ରମାଁସ ଏ ଦୁଇ ନାମ ଅଗ୍ରମାଁସର !
(କ) ହୃଦୟ, ହତ (କୁ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ହୃଦୟର ।

୨୦୭ । ମେଦସ୍ (କୁ), ବପା, ବସା (ସୀ) ଏ ତନ ନାମ ଅସ୍ତ୍ରିଷ୍ଟ
ମଞ୍ଚାର ।

୨୦୮ । ବେକର ପଣ୍ଡାର ଶିରକୁ ମନ୍ୟା (ସୀ) କହି ।

୨୦୯ । ନାନ୍ଦ ଧମନୀ, ଶିର (ସୀ) ଏ ତନ ନାମ ନାନ୍ଦିର ।

୨୧୦ । ତିଳକ, କେମ (କୁ) ଏ ଦୁଇନାମ ଦହିଣପାଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ପକୃତର

୨୧୧ । ମସ୍ତିଷ୍ଠ, ଗୋକ୍ର [କୁ], ଏ ଦୁଇ ନାମ ମସ୍ତିଷ୍ଠକୁତର ।

୨୧୨ । କଟ [କୁ], ମଳ(ପୁ; କୁ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ସାଧାରଣ ମନର

ଅମ୍ବକୋଷଃ

ବ୍ରାହ୍ମପୁକାଣ୍ଡ ମନୁଷ୍ୟବର୍ଗୀ

१४६

- ୨୧୩ ଅକ୍ଷ୍ଟଂ ପୁଣ୍ୟରତ୍ନ ୨୧୪ ଗୁଲୁପୁ ପ୍ଲୀହା ପୁଣ୍ୟ
 ୧୧୫ ହଥ କସୁପା
 ସ୍ଵାପୁଣ୍ଠ ସ୍ଵିପ୍ଳାଂ ୨୧୬ କାଳଶଣ ଯକୃଣ ତୁ ସମେ ଇମେ ।
 ୧୧୭ ସୁଖିକା ସ୍ୟଦନ ଲକା ୨୧୮ ଦୁଷ୍ଟିକା ଦେଷେପ୍ରୋମୀଳମ୍ ।
 ୧୧୯ ନାସାମଳଂ ତୁ ସିଂଘାଶ ପିଞ୍ଜୁପୁ କର୍ଷ୍ଣେପ୍ରୋମୀଳମ୍ ।
 ୧୨୦ ମୁଦୁ ପ୍ରସ୍ତାବ ୨୧୧ ଉଚ୍ଚାରାବସ୍ଥରେ ଶମଳ ଶକ୍ତିତ୍ରୁ ।
 ଗୁଥ ପୁଣ୍ୟଶଂ ବର୍କ୍ ସ୍ମରି ବିଷ୍ଣୁବିଶ୍ରୋ ସ୍ଵିପ୍ଳୋ ।
 ୧୨୨ ସ୍ୟାତିର୍କର୍ତ୍ତରଙ୍ଗ କପାଳେ ହୃଦୀ ୨୧୩ ଜୀବସଂକୁଳମୟୀ ତ ।
 ୧୨୩ ସ୍ୟାତିର୍କର୍ତ୍ତରଙ୍ଗ କଜ୍ଜାଳ ୨୧୪ ପୃଷ୍ଠାଛାନ୍ତି ତୁ କଶେରୁକା ।

୨୧୩ । ଅକ୍ଷ, ପୁଣ୍ୟତତ୍ତ୍ଵ [କୁ] ଏହିର ନାମ ଅନୁର ।

- ୨୧୦ | ଗୁଲୁପ୍ଲାଟିନ୍ [ସୁଂ] ଏ ଦୁଇ ନାମ ପୀହାର ।

୨୧୧ | କସ୍ତିପା, ସାପୁ (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ମୂଷନାଡ଼ିର ।

୨୧୨ | କାଳଖଣ୍ଡ, ପକୃତ (କାଳ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଯକୃତର ।

୨୧୩ | ଦୃଶ୍ୟିକା ସ୍ୟଦମୀ, ଲକା (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ତିନିନାମ ଲକର ।

୨୧୪ | ନେତ୍ରମଳକୁ ଦୂଷିକା (ସ୍ତ୍ରୀ) କହି ।

୨୧୫ | ନାସାମଳକୁ ସିଂଘାଣ ଓ କର୍ଣ୍ଣମଳକୁ ପିଞ୍ଜପ (କାଳ) କହି ।

୨୧୬ | ମୂର୍ଖ (କାଳ), ପ୍ରସାବ (ସୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ମୂର୍ଖ ।

୨୧୭ | ଉଚାର, ଅବସ୍ଥାର, ଶମଳ, ଶକ୍ତର[ସୁଂ] ଗୁଥ (କାଳ) ପୁରସ୍ତ,
ବର୍କସ୍ତ (କାଳ ପୁଂ) ବିଷ୍ଟା ବିଶ (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ନବ ନାମ ବିଷ୍ଟାର ।

୨୧୮ | କପର(ସୁଂ), କପାଳ (ସୁଂ, କାଳ) ଏ ଦୁଇନାମ ମହିଳା
ଅଣ୍ଠି ଶଣ୍ଠର ।

୨୧୯ | କାକସ, କୁଲ୍ଲି, ଅଣ୍ଠି (କାଳ) ଏ ତିନି ନାମ ସାଧାରଣ
ଅଣ୍ଠର ।

୨୨୦ | ଶରୀରର ହାଡ଼କୁ କଙ୍କାଳ [ସୁଂ] କହି ।

୨୨୧ | ଘୃଷ୍ଟଦେଶର ହାଡ଼କୁ କଙ୍ଗରୁକା (ସ୍ତ୍ରୀ) କହି ।

୧୬୭ । ମନ୍ତ୍ରକର ହାଡ଼କୁ କରେଟି (ସ୍ଥି) କହି ।

୧୬୮ । ପାଶ୍ଚୀଦେଶରେ ହାଡ଼କୁ ପାଶ୍ଚୀକା କହି ।

୧୬୯ । ଅଙ୍ଗ(କୁ), ପ୍ରଶ୍ନକ, ଅବୟବ, ଅପଦାନ(ପୁଂ) ଏ ବୁରି ନାମ ହସ୍ତାଦି ଅବୟବର ।

୧୭୦ । ମଳେବର, ଗାସ, ବପୁଷ୍ଟ, ସିଂହନନ, ଶରୀର, ବଷ୍ଟନ(କୁ) ଛିଗ୍ରହ, କାୟ (ପୁଂ, ଦେହ) (ପୁଂ) କୁ ମୁଣ୍ଡି, ଚରୁ' ଚଲୁ (ସ୍ଥି) ଏ ବାର ନାମ ଶରୀରର ।

୧୭୧ । ପଦାଗ୍ର, ପ୍ରପଦ (କୁ) ଏ ଦୁଇନାମ ପାଦ ଅଗ୍ରଗଗର ।

୧୭୨ । ପାଦ, ପଦ, ଅଷ୍ଟି (ପୁଂ), ଚରଣ (କୁ, ପୁଂ) ଏ ବୁରିନାମ ଶୋଡ଼ିର ।

୧୭୩ । ଘଟିକା(ସ୍ଥି), ଗୁଲପ (ପୁଂକୁ) ଏ ଦୁଇନାମ ପାଦ ଗ୍ରହିର ।

୧୭୪ । ଗୋଡ଼ ଗଣ୍ଡର ଅଧୋଭଗକୁ ପାଷ୍ଟି (ସ୍ଥି) କହି ।

୧୭୫ । ଜଙ୍ଗା, ପ୍ରସ୍ତାତା, ଜାରୁ (ପୁଂ, କୁ) ଏ ତିନି ନାମ ଆଶ୍ଚୁ-ଉପରିଭଗର ।

୧୭୬ । ଉଚ୍ଚପଦନ୍ତ ଅଷ୍ଟିବତ୍ର, (ପୁଂ, କୁ) ଦୁଇନାମ ଆଶୁର ।

୧୭୭ । ସଳଥ (କୁ), ଉଚୁ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଉଚୁଦେଶର ।

୧୭୮ । ଉଚୁଦେଶର ସନ୍ଧକ ବଞ୍ଚଣ (ପୁଂ) କହି ।

୨୩- ଗୁର୍ଦ୍ବ ଉପାନ୍ ପାଯୁନୀ ୧୩୯ କଷିର୍ଦ୍ଦାଭେଦଘୋଷ୍ୟୋଃ ।
 ୨୪୦ କଟୋ ନା ଶ୍ରେଣିଫଳକଂ କଟିଃ ଶ୍ରେଣୀ କଦୁଦୃଢ଼ି ।
 ୨୪୧ ପାଣ୍ଠାନ ତମ୍ୟଃ ସ୍ଵିକର୍ତ୍ତାଃ ୨୪୨ ଜ୍ଞାନେ ତୁ ଜନନ୍ ପୂରଃ ।
 ୨୪୩ କପକୌ ତୁ ନିତମୟେ ଦୟପ୍ରାଣେ କୁକୁନରେ ।
 ୨୪୪ ସ୍ଵିମ୍ବାର୍ଣ୍ଣିତୌ କଟିପ୍ରାଥା ୨୪୫ ବୁପଲ୍ଲୋଦିଷମାଣଘ୍ୟୋଃ ।
 ୨୪୬ ଭଗଂ ଯୋନିର୍ଦ୍ଦୟୋଃ ୨୪୭ ଶିଶ୍ରେମେତ୍ରେ ମେହନ
ଶେଷସୀ ।

୧୪୮ ମୁଣ୍ଡାଣ୍ଡକୋଷେ ବୃକ୍ଷଶାଖରେ ସିଙ୍ଗମ ।
୧୪୯ ପିରଣ୍ଣକୁଣି ଜନ୍ମବୀଦରେ ତନ୍ଦ୍ର ୧୪୯ ସ୍ତର୍ଣ୍ଣେ କଗେ ।

୨୩୮ । ଗୁଡ଼, ଅପ ନ (କ୍ଲା) ପାପୁ (ପୁଂ), ଏ ତିନିନାମ ମଳଦ୍ୱାରର ।

୨୩୯ । ନାଉର ଅଧୋଗଣ୍ୟକୁ କଷ୍ଟ (ପୁଂ, ସୀ), କହି ।

୨୪୦ । କଟ (ପୁଂ), ଶ୍ରୋଣିଫଳକ (କ୍ଲା), କଟି, ଶ୍ରୋଣି, କକୁଦୁଷ୍ମା
(ସୀ) ଏ ପାଞ୍ଚ ନାମ କଙ୍କାଳର ।

୨୪୧ । ସୀ କଟିଦେଶରେ ପଣ୍ଡବାଗକୁ ନିକମ୍ବ (ପୁଂ) କହି ।

୨୪୨ । ସୀ କଟିର ଅଗ୍ରବାଗକୁ ଜୟନ (କ୍ଲା) କହି ।

୨୪୩ । ନିତମ୍ପିତ ରତ୍ନର ନାମକୁ କୁକୁରର (କ୍ଲା) କହି ।

୨୪୪ । ସୀତ (ସୀ) କଟିପ୍ରୋଥ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇନାମ ପିରୁର ।

୨୪୫ । ଉପ୍ତିପ୍ରାନ ବିଶେଷକୁ ଉପସ୍ଥିତ (ପୁଂ) କହି ।

୧୪୬ । ଭଗ (କ୍ଲା), ଯୋନି (ପୁଂ, ସୀ) ଏ ଦୁଇନାମ ଯୋନିର ।

୨୪୭ । ଶିଶୁ, ମେତା (ପୁଂ), ମେହନ, ଶେପସ୍ (କ୍ଲା) ଏ ଗୁରନାମ
ଉପସ୍ଥିତ ।

୨୪୮ । ମୁଷ୍ଟ, ଅଣ୍ଟକୋଷ, କୃଷଣ (ପୁଂ) ଏ ତିନିନାମ ଅଣ୍ଟକୋଷର ।

୧୪୯ । ପୃଷ୍ଠମେରୁଦ୍ଧର୍ମ, ଅଧୋଗାଗକୁ ସିକ (କ୍ଲା) କହି ।

୨୪୦ । ପିତଣ୍ଟ, କୁଷ (ପୁଂ) ଜଠର, ଉଦର, ତୁଦ (କ୍ଲା) ଏ ପାଞ୍ଚ-
ନାମ ଉଦର ।

୨୪୧ । ସ୍ରନ୍ଦ, କୁତ, (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇନାମ ସ୍ରନ୍ଦର ।

୧୭୦

ଅମରକୋଷଃ

- ୧୪୭ ଚିତୁକଂ ତୁ କୁରୁଗଂ ସଥା ୨୫୩ ନାନା ହୋଡ଼ଂ ଭୁଜାରତ୍ମମ ।
 ୧୪୮ ଉରେ ବହୁଷ ବକ୍ଷସ୍ତୁ ୨୫୪ ପୃଷ୍ଠାଂ ତୁ ଚରମଂ ତନୋଧ ।
 ୧୪୯ ସ୍ତରୋ ଭୁଜଶିରେଃସୋହୀ ୨୫୫ ସ୍ଵନ ତେବା ଜନ୍ମଣୀ ।
 ୧୫୦ ବାହୁମୁଳେ ଉଭେକଷେ ୨୫୬ ପାଶ୍ଚମନ୍ତ୍ରୀ କଷ୍ଟୋରଧଃ ।
 ୧୫୧ ମଧ୍ୟମଂ ଶୁବଲଗ୍ନଂ ତ ମଧୋହୀ ଦୌ ପରୌ ଦୟୋଃ ।
 ୧୫୨ ଭୁଜବାହୁ ପ୍ରବେଶୋ ଦୋଃ ୨୫୨ ସଥାର କପୋଣିତ୍ର କୁରୁରଃ ।
 ୨୫୩ ଅସେୟ ପର ପ୍ରଗଣ୍ଠଃ ସଥାର ୨୫୪ ପ୍ରକୋଷ୍ଟସ୍ଵରୂପ୍ୟଧଃ ।
 ୨୫୪ ମଣିବନ୍ଧାଦାକନିଷ୍ଠଂ କରସ୍ୟ କରଷେ ବହୁଃ ।

- ୨୫୫ । ଚତୁର୍କୁ, କୁରୁଗ (କୁ) ଏ ଦୁଇନାମ ସ୍ଵନ ଅଗ୍ରଭାଗର ।
 ୨୫୬ । ହୋଡ଼ (ସ୍ତ୍ରୀ, କୁ), ଭୁଜାରତ (କୁ) ଏ ଦୁଇନାମ ହୋଡ଼ର ।
 ୨୫୭ । ଉରସ, ବହୁ ବକ୍ଷସ୍ତୁ (କୁ) ଏ ତନିନାମ ବକ୍ଷୁଲର ।
 ୨୫୮ । ପୃଷ୍ଠ (କୁ) ଶଶର ସମ୍ମାରାଗର ଅର୍ଥାର ପିଠିର ନାମ ।
 ୨୫୯ । ସ୍ଵନ (ପୁଂ), ଭୁଜଶିରସ (କୁ), ଅଂସ (ପୁଂ, କୁ) ଏ ତନି
ନାମ ସ୍ଵନର ।
 ୨୬୦ । ସନ ଓ ବକ୍ଷୁଲର ସନ୍ତୁଷ୍ଟକୁ ଜନ୍ମଣୀ (ସ୍ତ୍ରୀ) କହି ।
 ୨୬୧ । ବହୁମୂଳ (କୁ), କମ (ପୁଂ), ଏ ଦୁଇନାମ କଷଦେଶର
ଅର୍ଥାର କାଶର ।
 ୨୬୨ । କାଶତଳକୁ ପାଶ୍ଚ [ପୁଂ] କହି ।
 ୨୬୩ । ମଧ୍ୟମ, ଅବଲଗ୍ନ, ମଧ (ପୁଂ, କୁ) ଏ ତନିନାମ ଶଶର
ମଧ୍ୟଭାଗର ।
 ୨୬୪ । ଭୁଜ, ବାହୁ, ପ୍ରବେଶ୍ତୁ, ଦୋଷ [ପୁଂ] ଏ ଶୁରନାମ ବାହୁର ।
 ୨୬୫ । କପୋଣି, କପୂର (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇନାମ କପୁଣୀର ।
 ୨୬୬ । କହୁଣୀର ଉପରଭାଗକୁ ପ୍ରଗଣ୍ଠ (ପୁଂ) କହି ।
 ୨୬୭ । କହୁଣୀର ଅଧୋଭାଗକୁ ପ୍ରକୋଷ୍ଟ (ପୁଂ) କହି ।
 ୨୬୮ । ମଣିବନ ଅବଧ କନିଷ୍ଠାଗୁଳମୁଳ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହସ୍ତର ବହିଭାଗକୁ
କରଇ (ପୁଂ) କହି ।

ଦିଶାୟକାଣ୍ଡେ ମନୁଷ୍ୟବର୍ଗଃ

୧୭୧

- ୨୬୯ ପଞ୍ଚଶାଖଃ ଶୟ ପାଣି ୨୭୦ ପ୍ରଜାମା ସଥାର ପ୍ରଦେଶିମା ।
 ୨୭୧ ଅଙ୍ଗୁଳଃ କରଶାଖାଃ ସୁ ୨୭୧ ପୁଂସ୍ୟଜୁଣ୍ଠଃ
୨୭୦ ପ୍ରଦେଶିମା ।
 ୨୭୨ ମଧ୍ୟମା ୨୭୨ ନାମିକା ରୂପି ୨୭୩ କନିଷ୍ଠା ତେତି ତଃ
କୁମାର ।
 ୨୭୪ । ପୁନର୍ଭବଃ କରରୁହୋ ନଶେହୀ ନଶରୋହୀପ୍ୟାମ ॥
 ୨୭୫ ପ୍ରାଦେଶ ୨୭୫ ତାଳ ୨୭୬ ଗୋକର୍ଣ୍ଣାପ୍ରତ୍ତିନିଧାଦିପୁତ୍ରେ
ତତେ ।

- ୨୭୭ । ପଞ୍ଚଶାଖ, ଶୟ ପାଣି [ପୁଂ] ଏ ତନିନାମ ହସ୍ତର ।
 ୨୭୮ । ତର୍ଜାମା, ପ୍ରଦେଶିମା (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ଦୁଇନାମ ତର୍ଜାମା ଅଙ୍ଗୁଳର ।
 ୨୭୯ । ଅଙ୍ଗୁଳ, କରଶାଖ (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ସାଧାରଣ
ଅଙ୍ଗଳର ।
 ୨୮୦ । ପ୍ରଥମ ଅଙ୍ଗୁଳକ ଅଙ୍ଗୁଷ୍ଠ (ପୁଂ) କହି ।
 ୨୮୧ । ଦିଶାୟ ଅଙ୍ଗୁଳକ ପ୍ରବେଶିମା (ସ୍ତ୍ରୀ) କହି ।
 ୨୮୨ । ତର୍ଜାମୂ ଅଙ୍ଗୁଳକ ମଧ୍ୟମା (ସ୍ତ୍ରୀ) କହି ।
 ୨୮୩ । ଚତୁର୍ଥ ଅଙ୍ଗୁଳକ ଅନାମିକା (ସ୍ତ୍ରୀ) କହି ।
 ୨୮୪ । ପଞ୍ଚମ ଅଙ୍ଗୁଳକ କନିଷ୍ଠା (ସ୍ତ୍ରୀ) କହି ।
 ୨୮୫ । ପୁନର୍ଭବ, କରରୁହ, [ପୁଂ], ନଶ, ନଶର (କୁ, ପୁଂ) ଏ
ଶୁରନାମ ନଶର ।
 ୨୮୬ । ଚର୍କମା ଓ ଅଙ୍ଗୁଷ୍ଠ ଏ ଦୁଇଙ୍କ ବିଶ୍ଵାରକୁ ପ୍ରାଦେଶ (ପୁଂ)
କହି ।
 ୨୮୭ । ଅଙ୍ଗୁଷ୍ଠ ଓ ମଧ୍ୟମା ଏ ଦୁଇଙ୍କ ବିଶ୍ଵାରକୁ ତାଳ (ପୁଂ) କହି ।
 ୨୮୮ । ଅଙ୍ଗୁଷ୍ଠ ଓ ଅନାମିକାଙ୍ଗୁଳ ଏ ଦୁଇଙ୍କ ବିଶ୍ଵାରକୁ ଗୋକର୍ଣ୍ଣ
(ପୁଂ) କହି ।

୨୮୮ ଅଙ୍ଗୁଷ୍ଠେ ସକନିଷେ ସ୍ୟାଦ୍ବାତସ୍ତିର୍ଭାଦଶଙ୍କୁଳୀ ।
 ୨୯୯ ପଣୌ ଚପେଟ ପ୍ରତଳ ପ୍ରହସ୍ତା ବିସ୍ତୁତାଙ୍କୁଳୀ ॥
 ୩୦୦ ହୌ ମହିଳେ ସହତଳ ପ୍ରତଳୌ ବାମଦକ୍ଷଣୌ ।
 ୩୧୯ ପାଣିନ୍ କୁବଜା ପ୍ରସତ ୨୨୨ ଦ୍ରୋ ସୁତାରଞ୍ଜଳଃ ପୁମାନ୍ ।
 ୩୨୦ ପ୍ରକୋଷ୍ଟେ ବିସ୍ତୁତକରେ ହଷ୍ଟେ ୨୮୮ ମୁଷ୍ଟ୍ରାତୁବନ୍ଦୟା ।
 ସରହିସ୍ୟା ୨୫ ଦରହିସ୍ତୁ ନିଷ୍କନ୍ଧେଷ୍ଟନ ମୁଷ୍ଟୁ ନା ॥
 ୩୨୧ ବ୍ୟମୋ ବାହ୍ରୋସକରଯୋତ୍ତ୍ଵଯୋତ୍ତ୍ଵ ଯୀଗନ୍ତରମ୍ ॥
 ୩୨୨ ଉଦ୍ଧିବିସ୍ତୁତଦେଃ ପାଣିନ୍ ମାନେ ପୌରୁଷଃ ଦିଷ୍ଟୁ ॥

୨୮୮ । ଅଙ୍ଗୁଷ୍ଠ ଓ କନିଷ୍ଠଙ୍କୁଳ ଦୁଇଁଙ୍କ ବିଶାରକୁ ବିତସ୍ତ ଅର୍ଥାତ୍
 ବୁଝନ୍ତି (ସୀ, ପୁଂ) କହି ।
 ୨୯୯ । ଚପେଟ, ପ୍ରତଳ, ପ୍ରହସ୍ତ (ପୁଂ) ଏ ତିନିନାମ ବୁପଡ଼ାର ।
 ୩୦୦ । ବାମ ଦକ୍ଷିଣ ଏକମେ ଦୁଇ ବୁପଡ଼ାକୁ ସହତଳ, ପ୍ରତଳ କହି
 ଏ ଦୁହେଁ ପୁଲଙ୍ଗ ।
 ୩୧୯ । କୁବଜ ପାଣିକ ପ୍ରସୁତ (ପୁଂ) କହି ।
 ୩୨୧ । ଦୁଇ ପ୍ରସୁତ ଏକମ ଘୋଗକୁ ଅଞ୍ଜଳ (ପୁଂ) କହି ।
 ୩୨୩ । କହୁଣି ଅବଧ ଅଙ୍ଗକୁ ଅଗ୍ରପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନାମକୁ ହସ୍ତ
 (ପୁଂ) । କହି ।
 ୩୨୪ । ମୁଷ୍ଟିକର ହାତକୁ (ମୁଠୁଣ୍ଡକୁ) ସରହି (ପୁଂ, ସୀ) କହି ।
 ୩୨୫ । କନିଷ୍ଠ ଅଙ୍ଗକୁ ଭଲ ମୁଷ୍ଟିକର ହାତକୁ ଅରହି (ସୀ) କହି ।
 ୩୨୬ । ଦୁଇ ବାହୁ ପ୍ରସାରିତ ଛାନକୁ ବ୍ୟାମ (ପୁଂ) ଅର୍ଥାତ୍ ବେଁ କହି
 ୩୨୭ । ଉଦ୍ଧିବାହୁ ମନୁଷ୍ୟର ପରମାଣକ ପୌରୁଷ (ସୀ) କହି ।

୨୮୮ କଣ୍ଠୋ ଗଲୋ ୨୯୯ ହେ ଗୀବାସ୍ତୁଂ ଶିରେଖଃ-
 କନ୍ଦରେତ୍ୟପି
 ୨୯୦ କମୁଗ୍ରୀବା ସିରେଖା ସା ୨୯୧ ବିର୍ଦ୍ଦିତା କୃକାଟିକା ।
 ୨୯୧ ବକ୍ତ୍ରସେୟ ବଦନଂ ତୁଣ୍ଡମାନନ୍ ଲପନଂ ମୁଖମ୍ ।
 ୨୯୨ କୁବେ ଦ୍ଵାଣ୍ ଗନ୍ଧବହା ଘୋଶା ନାସା ଚ ନାସିକା ॥
 ୨୯୩, ୨୯୪, ୨୯୫ ଓସ୍ତାଧରୌ ତୁ ରଦନଙ୍କଦୌଦଶନ ବାସରୀ ।
 ୨୯୬ ଅଧସ୍ତାଳିକୁଳଂ ୨୯୭ ଗଣ୍ଠୌ କପୋଳୌ ୨୯୮ କପୁରଦନୁଃ ।
 ୩୦୦ ରଦନା ଦଶନା ଦନ୍ତ ରଦା ୩୦ ପ୍ରାକ୍ତ ତୁ ଲାକ୍ଷଦମ ।

୨୯୯ । କଣ୍ଠ (କ୍ରୁ), ଗଲ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ କଣ୍ଠଦେଶର ।
 ୨୯୧ । ଗୀବା, ଶିରେଖ, କନ୍ଦରା (ସୀ) ଏ ତିନ ନାମ ଗୀବାର ।
 ୨୯୨ । ସିରେଖାସୁକ ଗୀବାରୁ କମୁଗ୍ରୀବା (ସୀ) କହି ।
 ୨୯୩ । ଅବହୁ (ପୁଂ, ସୀ) ଘାଟା, କୃକାଟିକା (ସୀ) ଏ ତିନ ନାମ
 ଦେକର ।
 ୨୯୪ । ବକ୍ତ୍ର, ଆସ୍ଥ, ବଦନ, ତୁଣ୍ଡ, ଆନନ, ଲେପନ, ମୁଖ (କୁଲ)
 ଏ ସାତ ନାମ ମୁଖର ।
 ୨୯୫ । ଦ୍ଵାଣ (କୁଲ), ଗନ୍ଧବହା, ଘୋଶା, ନାସା, ନାସିକା (ସୀ) ଏ
 ପାଞ୍ଚ ନାମ ନାସିକାର ।
 ୨୯୬ । ଓସ୍ତ, ଅଧର, ରଦନଙ୍କଦ, ରଦନବାସସ୍ [ପୁଂ] ଏ ବୁରନାମ
 ଦନ୍ତାଳାଦକର ।
 ୨୯୭ । ଉଦ୍ଧିଦନ୍ତାଳାଦକର ନାମ ଓସ୍ତ (ପୁଂ) ।
 ୨୯୮ । ନିମ୍ନଦନ୍ତାଳାଦକର ନାମ ଅଧର (ପୁଂ) ।
 ୨୯୯ । ଓସ୍ତର ଅଧରଗକୁ ଚବୁକ [କୁଲ] କହି ।
 ୨୧୦ । ଗଣ୍ଠ, କପୋଳ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଗାଲର ।
 ୨୧୧ । ଗାଲର ଉପରିଭାଗକୁ ହନ୍ତ କହି । ଏହା ପୁଂ ଓ ସୀଲଙ୍ଗ ।
 ୩୦୦ । ରଦନ, ଦଶନ, ଦନ୍ତ, ରଦ (ପୁଂ) ଏ ବୁରନାମ ଦନ୍ତର ।
 ୩୦୧ । ତାଳୁ, କାଳୁଦ (କୁଲ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ତାଳୁର ।

- ୩୦୨ ରସଙ୍ଗ ରସନା ଜିହ୍ଵା ୩୦୩ ପ୍ରାନ୍ତାବୋଷ୍ଟସ୍ୟ ସୃଜକଣୀ ।
 ୩୦୪ ଲଲଟମଳିକଂ ଗୋଧୁ ୩୦୫ ରୁତ୍ରେ ଦୃଶ୍ୟଥା ।
 ଭୁବୋ ସୀପୌ ।
- ୩୦୬ କୁର୍ରମସ୍ତିତ୍ର, ବୋଞ୍ଚାଖା ୩୦୭ ତାରକାଶ୍ରଣୀ କମାନିକା ॥
 ୩୦୮ ଲେଚନଂ ନୟନଂ ନେନମାଷଣଂ ଚନ୍ଦ୍ରରକ୍ଷଣୀ ।
 ଦୃଗଦୃଷ୍ଟି ୩୦୯ ରୁତ୍ରୁ ନେନମୁ ରେଦନଂ ରସ୍ତୁମଣ୍ଡିତ ॥
 ୩୧୦ ଅପାଙ୍ଗୋ ନେନ୍ଦ୍ର୍ୟୋରନ୍ତଃ ୩୧୧ କଟାଷେପାଞ୍ଜଦଶନେ ।
 ୩୧୨ କର୍ମଶଙ୍କରତ୍ତୋ ଶ୍ରୋଷଂ ଶ୍ରୁତିଃ ସୀ ଶ୍ରବଣଂ ଶ୍ରବଣଃ ॥
 ୩୧୩ ଉତ୍ତମାଙ୍ଗ ଶିରଃ ଶିରଃ ମୁଢ଼ା ନ ମୟକେହୁ ଯୁମ୍ ।
-
- ୩୦୨ | ରମଙ୍ଗ, ରସନା, ଜିହ୍ଵା (ସୀ) ଏ ତନ ନାମ ଜିହ୍ଵାର ।
 ୩୦୩ | ଦୁଇ ଓଷ୍ଠର ଅନ୍ତରାଗକୁ ସୃଜକଣୀ କହି । ଏହା ପୁଂ ବା କୁ
 ୩୦୪ | ଲଲଟ, ଅଳକ, (କୁ) ଗୋଧୁ (ପୁଂ) ଏ ତନ ନାମ
 କପୋଳର ।
 ୩୦୫ | ଭୁଲତା ନାମକୁ ଭୁ (ସୀ) କହି ।
 ୩୦୬ | ଦୁଇତ୍ର ରମଧାରଗକୁ କୁର୍ରମ୍ କହି ଏହ ପୁଂ ବା କୁ ବଲିଙ୍ ।
 ୩୦୭ | ତାରକା, କମାନିକା(ସୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ବନ୍ଧୁତାଗର ।
 ୩୦୮ | ଲେଚନ, ନୟନ, ନେନ, ଶିଷ୍ମଣ, ଚଷ୍ଟୁ, ଅଷ୍ଟ (କୁ)
 ଦୃଷ୍ଟ, ଦୃଷ୍ଟି, (ସୀ) ଏ ଆଠ ନାମ ରକ୍ଷର ।
 ୩୦୯ | ଅଷ୍ଟ, ନେନମୁ, ରେଦନ, ଅସ୍ତ, ଅଷ୍ଟ (କୁ) ଏ ପାଞ୍ଚ ନାମ
 ରକ୍ଷନ୍ତର ।
 ୩୧୦ | ଚନ୍ଦ୍ରସ୍ତର ଅନ୍ତରାଗକୁ ଅପାଙ୍ଗ (ପୁଂ), କହି ।
 ୩୧୧ | ଚଷ୍ଟୁର ଅନ୍ତରାଗରେ ରୁହିଙ୍କାର ନାମକୁ କଟାଷ (ପୁଂ)କହି ।
 ୩୧୨ | କର୍ମ, ଶଦଗ୍ରହ [ପୁଂ] ଶୋର, [କୁ] ଶ୍ରୁତି (ସୀ) ଶ୍ରବଣ,
 ଶ୍ରବସ (କୁ) ଏ ଛଅ ନାମ କର୍ମର ।
 ୩୧୩ | ଉତ୍ତମାଙ୍ଗ, ଶିରସ, ଶିରଃ କୁ, ମୁଢ଼ାନା (ପୁଂ)ମନ୍ତ୍ରକ (ପୁଂ)
 (କୁ) ଏ ପାଞ୍ଚ ନାମ ମନ୍ତ୍ରକର ।

- ୩୧୪ ଚିକୁରଃ କୁତଳୋ ବାଲଃ କରଃ କେଶଃ ଶିରେହୁହୁ ॥
 ୩୧୫ ତଦ୍ବୁଦ୍ଧେ କୌଶିକଂ କୈଶ୍ୟ ୩୧୬ ମଲାଶ୍ରୁତକୁତଳାଃ ।
 ୩୧୭ ତେ ଲଲଟେ ଦ୍ରୁମରକଃ ୩୧୮ କାକପକ୍ଷ ଶିଖଣ୍ଡକଃ ॥
 ୩୧୯ କବଶ କେଶବେଶୋ ୩୨୦ ହ୍ୟଧନିଲିଃ ସପତାଃ କରୁଃ ॥
 ୩୨୧ ଶିଖ ବୁଢ଼ା କେଶପାଣୀ ୩୨୨ ବ୍ରୁତନୟ ଜଟା ସଟା ॥
 ୩୨୩ ବେଶିଃ ପ୍ରବେଶୀ ୩୨୪ ଶାଶ୍ଵତ ଶିରସେବୀ ବିଶଦେ କରେ ।
 ୩୨୫ ପାଣଃ ପରଶ ହସ୍ତ ହସ୍ତ କଳାପାର୍ଥ କରୁପୂରେ ।

୩୧୬ | ଚିକୁର କୁତଳ, ବାଲ, କର, କେଶ, ଶିରେହୁହୁ [ପୁଂ] ଏ
 ତନ ନାମ ବାଲର ।

୩୧୭ | କୌଶିକ, କୈଶ୍ୟ [କୁ] ଏ ଦୁଇ ନାମ କେଶପମୁହର ।

୩୧୮ | ଅଳକ (ପୁଂ, କୁ), ନୂର୍ମକୁତଳ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ କୁଞ୍ଚ-
 କୁଞ୍ଚଥା ବାଲର ।

୩୧୯ | ଲଲଟ ଉପର ବନ୍ଧ କେଶକୁ ଦ୍ରୁମରକୁ [ପୁଂ] କହି ।

୩୨୦ | କାକପକ୍ଷ, ଶିଖଣ୍ଡକ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ କାନପାଣ
 କୁଲପିର ।

୩୨୧ | କବଶ (ସୀ), କେଶବେଶ [ପୁଂ] ଏ ଦୁଇ ନାମ ବାଲ-
 ଶୋଷାର ।

୩୨୨ | ଏକତ ବନ୍ଧ କେଶର ନାମକୁ ଧନିଲି [ପୁଂ] କହି ।

୩୨୩ | ଶିଖ, ବୁଢ଼ା, କେଶପାଣୀ [ସୀ] ଏ ତନ ନାମ ଶିଖର ।

୩୨୪ | ବଣମାନଙ୍କର ସପତ କେଶକୁ ଜଟା ଓ ସଟା [ସୀ] କହି ।

୩୨୫ | ବେଶୀ, ପ୍ରବେଶୀ [ସୀ] ଏ ଦୁଇ ନାମ ବାଲବେଶୀର ।

୩୨୬ | ଶିରସ୍ୟ, ଶିରସ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ନିମ୍ନଲ ବାଲର ।

୩୨୭ | କେଶପାଣ, କେଶପକ୍ଷ, କେଶହସ୍ତ (ପୁଂ) ଏ ତନ ନାମ
 କେଶପମୁହର ।

୩୨୭ ତନରୁହଂ ରେମ ଲେମ ୩୨୭ ତନବୁକୋ ଶୁଣୁ ପୁମୁଖେ ।
 ୩୨୮ ଆକଳୁବେଶେ ନେପଥ୍ୟ ପ୍ରତିକର୍ମ ପ୍ରସାଧନମ୍ ।
 ୩୨୯ ଦଶେତେ ବିଷ୍ଣୁଙ୍କ କର୍ତ୍ତାଙ୍କରଷ୍ଟୁ ସ୍ତୁ ମଣ୍ଡିତ ॥
 ପ୍ରସାଧତୋଳଙ୍କୁତ୍ତ ଭୂଷିତଷ୍ଟ ପରଷ୍ଟ ତ ॥
 ୩୩୦ ବିଭାଗୁତ୍ତାକଷ୍ଟୁ ୩୩୧ ଭୂଷଣ ସାଦଳ ତ ପ୍ରୀତି ।
 ୩୩୨ ଅଳଙ୍କାର ପ୍ରାଭରଣ ପରଷ୍ଟାବେ ବିଭୂଷଣମ୍ ।
 ମଣ୍ଡନ ରୁ ୩୩୩ ହଥ ମୁକୁଟ କରିଷ୍ଟିପୁ ନ ପୁଷ୍ଟକମ୍ ॥
 ୩୩୪ ଚନ୍ଦ୍ରମଣି ଶିରେରହଂ ୩୩୫ ତରଳୋ ହାରମଧଗଃ ।

୩୨୬ | ତନରୁହ,ରେମନ୍,ଲେମନ୍ (କୁଳ) ଏ ତନନାମ ଲେମର ।
 ୩୨୭ | ପୁରୁଷର ମୁଖସ୍ତିତ ବଡ଼ ଲେମର ନାମ ଶୁଣୁ (କୁଳ) ଅର୍ଥାତ୍
 ନିଶ ଦାଢ଼ି ।
 ୩୨୮ | ଆକଳୁ, ବେଶ [ପୁଣ], ନେପଥ୍ୟ, ପ୍ରତିକର୍ମ, ପ୍ରସାଧନ (କୁଳ)
 ଏ ପାଞ୍ଚ ନାମ ସାଧାରଣ ବେଶର ।
 ୩୨୯ | ଅଳଙ୍କର୍ତ୍ତ୍ତ, ଅଳଙ୍କରଷ୍ଟୁ ମଣ୍ଡିତ, ପ୍ରସାଧତ ଅଳଙ୍କୁତ,
 ଭୂଷିତ, ପରଷ୍ଟ ତ (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ସାତ ନାମ ଅଳଙ୍କାରପୁକ
 ବ୍ୟକ୍ତିର ।
 ୩୩୦ | ବିଭାଜ, ଭ୍ରାଜିଷ୍ଟୁ, ରେଚିଷ୍ଟୁ (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ତନନାମ ପ୍ରକାଶ-
 ଶିଳର ।
 ୩୩୧ | ଭୂଷା, ଅଳଙ୍କିପ୍ରା (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ଦୁଇନାମ ଭୂଷଣପିପ୍ରାର ।
 ୩୩୨ | ଅଳଙ୍କାର (ପୁଣ), ଆଭରଣ (କୁଳ), ପରଷ୍ଟାର (ପୁଣ), ବିଭୂଷଣ,
 ମଣ୍ଡନ (କୁଳ), ଏ ପାଞ୍ଚନାମ ସାଧାରଣ ଅଳଙ୍କାରର ।
 ୩୩୩ | ମୁକୁଟ (କୁଳ) କରିଷ୍ଟ (ପୁଣ, କୁଳ) ଏ ଦୁଇନାମ ମୁଣ୍ଡମୁକୁଟର ।
 ୩୩୪ | ଚନ୍ଦ୍ରମଣି (ପୁଣ), ଶିରେରହ (କୁଳ) — ଏ ଦୁଇନାମ ମନ୍ତ୍ରକ
 ଚନ୍ଦ୍ରମଣିର ।
 ୩୩୫ | ହାରର ମନ୍ତ୍ରିତ ମଣିକ ତରଳ (ପୁଣ) କହି ।

୩୩୬ ବାଳପାଶ୍ୟା ପରିଚଥ୍ୟା ୩୩୭ ପରିପାଶ୍ୟା ଲଲଟିକା ॥
 ୩୩୮ କର୍ଣ୍ଣିକା ତାଳପଦଂ ସ୍ୟାତ୍ ୩୩୯ କର୍ଣ୍ଣିବେଶୁନମ୍ ।
 ୩୪୦ ଗ୍ରୋବେସୁକଂ କଣ୍ଠଭୂଷା ୩୪୧ ଲମ୍ବନଂ ସ୍ୟଳିଲନ୍ତିକା ॥
 ୩୪୨ ସ୍ଵର୍ଣ୍ଣେ ପ୍ରାଲମ୍ବିକା ୩୪୩ ହଥେ ରହସ୍ୟକ ମୌଳିକେଣ୍ଟୁତା ।
 ୩୪୪ ହାରେ ମୁକ୍ତାବଳୀ ୩୪୫ ଦେବତାହସୋଶତ୍ସ୍ତିକା ।
 ୩୪୬ ହାରରେଦା ଯଷ୍ଟିଭେଦାତ୍ ଗୁଜ୍ଜାର୍ଦ୍ଦ ଗୋପନାଃ ।
 ଅର୍ଥହାରେ ମାଣବକ ୩୪୭ ଏକାବଳେଖଯସ୍ତୁ କା ॥
 ୩୪୮ ସୌବ ନିଷ୍ପମାଳା ସ୍ୟାତ୍ ସପ୍ତବିଂଶତିମୌଳିକୁକେଃ ।
 ୩୪୯ | ବାଳପାଶ୍ୟା, ପାରିଚଥ୍ୟା (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ଦୁଇନାମ ମନ୍ତ୍ରକ ଆଭରଣ-
 ସୀଳିର ।
 ୩୫୦ | ପରିପାଶ୍ୟା, ଲଲଟିକା (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ଦୁଇନାମ ଲଲଟଭୂଷାର ।
 ୩୫୧ | କର୍ଣ୍ଣିକା (ସ୍ତ୍ରୀ), ତାଳପଦ (କୁଳ) ଏ ଦୁଇନାମ [ତତ୍ତ୍ଵକା]
 କର୍ଣ୍ଣିଭୂଷଣର ।
 ୩୫୨ | କୁଣ୍ଠଳ, କର୍ଣ୍ଣିବେଶୁନ (କୁଳ) ଏ ଦୁଇନାମ କୁଣ୍ଠଳର ।
 ୩୫୩ | ଗ୍ରୋବେସୁକ (କୁଳ), କଣ୍ଠଭୂଷା (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ଦୁଇନାମ କଣ୍ଠ
 ଭୂଷଣର ।
 ୩୫୪ | ଲମ୍ବନ (କୁଳ) ଲଲନ୍ତିକା (ସ୍ତ୍ରୀ), ଏ ଦୁଇନାମ କଣ୍ଠମାଳାର ।
 ୩୫୫ | ସୁବର୍ଣ୍ଣ ମାଳାକୁ ପ୍ରାଲମ୍ବିକା କହି । ଏହା ସୀଳିଙ୍ଗ ।
 ୩୫୬ | ମୁକ୍ତାମାଳାକୁ ଉରଃସ୍ତ୍ରିକ କହି । ଏହା ସୀଳିଙ୍ଗ ।
 ୩୫୭ | ହାର (ପୁଣ), ମୁକ୍ତାବଳୀ (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ଦୁଇନାମ ହାରର ।
 ୩୫୮ | ଦେବତାହସୋଶତ୍ସ୍ତି (ପୁଣ) ଏ ଦୁଇନାମ ଶତସବ
 ହାରର ।
 ୩୫୯ | ଗୁଜ୍ଜ, ଗୁଜ୍ଜାର୍ଦ୍ଦ, ଗୋପନ, ଅର୍ଥହାର, ମାଣବକ, (ପୁଣ) ଏ
 ପାଞ୍ଚନାମ ହାରବିଶେଷର ।
 ୩୬୦ | ଏକସବ ହାରକ ଏକାବଳୀ କହି । ଏହା ସୀଳିଙ୍ଗ ।
 ୩୬୧ | ସତାଇଶ ମୁକ୍ତାପୁକୁ ହାରକୁ ନିଷ୍ପମାଳା କହି, ଏହା (ସ୍ତ୍ରୀ) ।

୩୪୯ ଆବାପଦଃ ପାରିହାୟେଷ କଟକେ ବଳପ୍ରୋତ୍ଥିପ୍ଲାମ୍ ।
 ୩୫୦ କେଯୁ ରମଙ୍ଗଦଂ ଭୁଲେ ଗ୍ରେୟ ଅଙ୍ଗୁଳୀପୁକମୁଖୀକା ।
 ୩୫୧ ସ ସରଙ୍ଗିଲ ନଦ୍ରା ସଧାତ ନାଶଗ କରିବୁ ମନେମ ।
 ୩୫୨ ସ୍ତ୍ରୀକଟ୍ୟା ମେଖଳା କାଞ୍ଜୀ ସପ୍ରକାଶ ରଥନା ତଥା ।
 କାନ୍ଦିବେ ସାରସନ ରୁ ଗ୍ରେୟ ଅ ପୁଣ୍ୟ ଶୁଣଳ ଦିଷ୍ଟ ।
 ୩୫୩ ପାଦାଙ୍ଗୁଡ଼ଂ ତୁଳାକୋଟିମେଞ୍ଜାରେ ନପୁରୋତ୍ଥିପ୍ଲାମ୍ ॥
 ହଂସକଃ ଶାଦକଟକଃ ୩୫୪ କିଞ୍ଚି ଶୀ ସୁତ୍ରଦର୍ଶିକା ।
 ୩୫୫ ଉକ୍ତପଳଂ କୁମିରେମାଣି ବସ୍ତ୍ରଯୋନିକ ଶ ଦି ଶୁ ॥
 ୩୫୬ ବାଲ୍କଂ ଷୌମାନି ୩୫୦ ପାଳଂ ତୁ କାର୍ପାସ
 ବାବର ର ତତ୍ତ୍ଵ ।

୩୫୭ । ଆବାପକ, ପହିହାୟେ, କଟକ (ପୁଂ), ବଳପ୍ରୁ (କୁ, ପୁଂ) ଏ
 ରୁରିନାମ ଖର୍ବ ।
 ୩୫୮ । କେଯୁର, ଅଙ୍ଗଦ ଏ ଦୁଇନାମ ତାତ୍ତ୍ଵ । ଦୁହଁ ପୁଂ, ବା
 କାନ୍ଦିବିଳିଙ୍ଗ ।
 ୩୫୯ । ଅଙ୍ଗୁଳୀପୁକ, (କୁ) ଉତ୍ତରୀକା (ଶୀ) ଏ ଦୁଇନାମ ମୁଦର ।
 ୩୬୦ । ଅଷ୍ଟର ପୁକ ମୁଦକୁ ଅଙ୍ଗୁଳିମୁଦା (ଶୀ) କହି ।
 ୩୬୧ । କରଭୁତଣକୁ କଙ୍କଣ (କୁ) କହି ।
 ୩୬୨ । ମେଖଳା, କାହିଁ, ସପ୍ରକାଶ ରଥନା (ଶୀ), ସାରସନ (କୁ) ଏ
 ପାଞ୍ଚ ନାମ ସ୍ତ୍ରୀକଟି ଆଭରଣ ବିଶେଷର ।
 ୩୬୩ । ପୁରୁଷ କଟି ଅଭରଣକୁ ଶୁଣଳ କହି । ଏହା ତିନିଲିଙ୍ଗ ।
 ୩୬୪ । ପାତାଗଦ (କୁ), ତୁଳାକୋଟି (ପୁଂ), ମଞ୍ଜୀର ନପୁର (କୁ)
 (ପୁଂ), ହଂସକ, ପାଦକଟକ (ପୁଂ) ଏ ଛଅନାମ ନପୁରର
 ୩୬୫ । କିଞ୍ଚିତ୍ତି, ଶୁଭ ଘଣ୍ଟିକା (ଶୀ) ଏ ଦୁଇନାମ କିଞ୍ଚିତ୍ତାର
 ୩୬୬ । ବିଶ୍ଵାପାଦକ ବସ୍ତ୍ର ନାମକୁ ବସ୍ତ୍ରଯୋନି କହି । (ଶୀ) ଏହା ।
 ୩୬୭ । ବାଲକ, ଷୌମି (ଶୀ) ଏ ଦୁଇନାମ ବଳକଳ ନିର୍ମିତ ବସ୍ତ୍ର ।
 ୩୬୮ । ପାଳ, କାର୍ପାସ, ବାଦର (ଶୀ) ଏ ତିନି ନାମ କାର୍ପାସ ଜାତ
 ବସ୍ତ୍ର ।

୩୬୯ କୌଣ୍ଠେ କୁମିକୋତ୍ଥାଂ ୩୭୦ ରଙ୍ଗ ବଂ ମୃଗବେମଜମ୍ ।
 ୩୭୧ ଅନାହତ ନିଷ୍ଠାବାଣି ତନ୍ତ୍ରକଂ ର ନବାମରମ୍ ।
 ୩୭୨ କରିଷ୍ୟାଦୁଦ୍ଗମମାୟୁଂ ଯତୋତ୍ତେଷ୍ଟେଷ୍ଟୁର୍ମଗମ୍ ।
 ୩୭୩ ପଦୋର୍ଣ୍ଣ ଧୌତକୌଣ୍ଠେ ବହୁମୁଖୁ ।

ମହାଧନମ୍ ।

୩୭୪ ଷୌମଂ ଦୁକୁଳଂ ସ୍ଥା ୩୭୫ ଦେକୁ ନିଷାତଂ ପ୍ରାବୁତ ଦିଷ୍ଟ ।
 ୩୭୫ ସ୍ତ୍ରୀପୁଂ ବହୁରେ ବସ୍ତ୍ରପଥ ଦଶାଃ ସୁଧିଦ୍ସଯୋଦ୍ଧ ପ୍ଲାମ୍ ।
 ୩୭୬ ଦେର୍ଦ୍ଧ୍ୟମାୟାମ ଆରେହଃ ୩୭୭ ପରିଶାହୋ ଦିଶାଲତା ।

୩୭୧ । କୋଣ୍ଠେ, କୁମିକୋଶେତ୍ରଥ(ଶୀ) ଏ ଦୁଇନାମପତ୍ରବସ୍ତ୍ର ।

୩୭୨ । ରଙ୍ଗବ, ମୃଗବେମଜ (ଶୀ) ଏ ଦୁଇନାମ ମୃଗବେମଜକ
 ବସ୍ତ୍ର ।୩୭୩ । ଅନାହତ, ନିଷ୍ଠାବାଣି, ତନ୍ତ୍ରକ, (ଶୀ), ନବାମର (କୁ) ଏ
 ପୁରିନାମ ନୃତ୍ୟ ବସ୍ତ୍ର ।

୩୭୪ । ଧୌତବସ୍ତ୍ର ସୁଗୁକୁ ଉଦ୍ଗମମାୟୁ କହି । ଏହା କାନ୍ଦିବିଳିଙ୍ଗ ।

୩୭୫ । ପଦୋର୍ଣ୍ଣ, ଧୌତକୌଣ୍ଠେ (କୁ,) ଏ ଦୁଇନାମ ପ୍ରକାଳିତ
 ବସ୍ତ୍ର ।

୩୭୬ । ବହୁମୁଖୁ, ମହାଧନ (କୁ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ବହୁମୁଖୁ ବସ୍ତ୍ର ।

୩୭୭ । ଷୌମ ଦୁକୁଳ (କୁ) ଏ ଦୁଇନାମ ସୁଷ୍ଟୁ ପତ୍ରବସ୍ତ୍ର ।

୩୭୮ । ନିଷାତ, ପ୍ରାବୁତ (ଶୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଓଡ଼ଢାଣୀ ବସ୍ତ୍ର ।

୩୭୯ । ବସ୍ତ୍ର ଦଶକୁ ଦଶ (ଶୀ) କହି ।

୩୮୦ । ଦେର୍ଦ୍ଧ୍ୟ (କୁ), ଆୟାମ, ଆରେହ (ପୁଂ) ଏ ତିନି ନାମ
 ପାର୍ଶ୍ଵତାର ।

୩୮୧ । ପରିଶାହ [ପୁଂ], ଦିଶାଲତା (ଶୀ), ଏ ଦୁଇନାମ ଓସାରର ।

୩୭୨ ପଞ୍ଚତରଂ ଜୀଣ୍ମିବସୁ ୩୭୩ ସମୌ ନକ୍ତକର୍ପଟୌ ।
 ୩୭୪ ବିଶମାଜ୍ଞାଦନଂ ବାସପଣ୍ଡିତଂ ବସନମଂଶକମ୍ ॥
 ୩୭୫ ସୁଚେଳକଃ ପଟୋହୁସି । ୩୭୬ ଦୟାଶିଃ ସ୍ଥୁଲଶାଟକଃ ।
 ୩୭୭ ନିର୍ମେଳଃ ପ୍ରଜଦପଟଃ ୩୭୮ ସମୌ ରଜିକମ୍ବୋଳୋ ।
 ୩୭୯ ଅନ୍ତର୍ଗତ୍ସୁପସଂ ବ୍ୟାନପରିଧାନାନ୍ୟଧୋଃଂଶୁକେ ।
 ୩୮୦ ଦୋ ପାବାରେଉରାସଙ୍ଗୀ ସମୌ ବୃଦ୍ଧତିକା ତଥା ॥
 ସଂଖ୍ୟାନମୁଦ୍ରିଷ୍ଟପୁଃ ତ ୩୮୧ ରୋଲଃ କର୍ମାସକୋଷିଷ୍ଟିପ୍ରାମ୍ ।
 ୩୮୨ ନିଶାରଃ ସ୍ୟାତ୍ପ୍ରାବରଣେ ହିମାନିନିବାରଣେ ।
 ୩୮୩ ଅର୍ଦ୍ଧେତୁକଂ ବରସ୍ତିଶାଂ ସ୍ୟାତଶାତକମ୍ବିଷ୍ଟିପ୍ରାମ୍ ।

 ୩୮୪ । ପଟତର, ଜୀଣ୍ମିବସୁ(କୁ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ସୁତୁଶା ଲୁଗାର ।
 ୩୮୫ ନକ୍ତକ, କର୍ପଟ (ପୁ), ଏ ଦୁଇ ନାମ ଶିଶ୍ରା କନାର ।
 (କୌପୀନ କନାର) ।
 ୩୮୬ । ବସ୍ତ୍ର,ଆଜ୍ଞାଦନ, ବାସସ, ଚେଳ, ବସନ, ଅଶୁକ (ପୁ)
 ଏ ଛାଅ ନାମ ସାଧାରଣ ବିଶ୍ଵର ।
 ୩୮୭ । ସୁଚେଳକ (ପୁ) ପଟ (କୁ, ପୁ) ଦୁଇନାମ ଶୋଭନ

 ୩୮୮ । ବରଶି, ସ୍ଥୁଲଶାଟକ (ପୁ) ଏ ଦୁଇନାମ ମୋଟା ବିଶ୍ଵର ।
 ୩୮୯ । ନିର୍ମେଳ, ପ୍ରଜଦପଟ(ପୁ) ଏ ଦୁଇନାମ ପାଣ୍ଡିତା ବିଶ୍ଵର ।
 ୩୯୦ । ରଜିକ, କମ୍ବଳ[ପୁ] ଏ ଦୁଇ ନାମ କମ୍ବଳର ।
 ୩୯୧ ଅନ୍ତର୍ଗତ୍ସୁ, ଉପସଂବ୍ୟାନ, ପରିଧାନ, ଅଧୋଃଂଶୁକ (କୁ) ଏ
 ଶିରନାମ ପରିଧେଷୁ ବିଶ୍ଵର ।
 ୩୯୨ । ପ୍ରବାର, ଉତ୍ତରାସଙ୍ଗ (ପୁ), ବୃଦ୍ଧତିକା (ସ୍ତ୍ରୀ), ସଂବ୍ୟାନ,
 ଉତ୍ତରାସୁ [କୁ] ଏ ପାଞ୍ଚ ନାମ ଉତ୍ତରାସର ।
 ୩୯୩ । ରୋଲ, କୁପାସକ (ପୁ;କୁ) ଏ ଦୁଇ ନାମ କାଞ୍ଚଲର ।
 ୩୯୪ । ଆବରଣ ବିଶ୍ଵକୁ ନିଶାର [ପୁ] କହି ।
 ୩୯୫ । ଶ୍ରେଷ୍ଠା ସୀର ବିଶ୍ଵକୁ ଘଣ୍ଟାତକ (ପୁ;କୁ) କହି ।

୩୯୬ । ତ ସ୍ୟାତିର ଶ୍ଵାସପଦାନଂ ତତ୍ତ୍ଵ ସାପୋତ୍ୟାପ୍ରପଦଂ ହି ଯତ ॥
 ୩୯୭ ଅସ୍ତ୍ରୀ ବିଚାନମୁଲୋରେ ୩୯୮ ଦୂଷ୍ଟ୍ୟାଦ୍ୟଂ କଷ୍ଟ ବେଶୁନି ॥
 ୩୯୯ ପ୍ରତିସୀର ଯବନକା ସ୍ୟାତିରସ୍ତରଣୀ ର ସା ।
 ୩୧୦ ପରିକର୍ମୀଙ୍ଗସଂପ୍ରାରଃ ୩୧୧ ସ୍ୟାନାଷ୍ଟ୍ର ପର୍ଜନା ମୁକା ॥
 ୩୧୨ ଉଦ୍ଦବତ୍ରିନୋଷାଦନେତେ ସମେ ୩୧୩ ଆପ୍ରାବ ଆପ୍ରବ ।
 ସ୍ଵାନ ୩୧୪ ଚକ୍ରର ରୂପକ୍ୟ ସ୍ଥାସକୋ ୩୧୫
 ଅନୁବୋଧଃ ୩୧୬ ପ୍ରସଲେଖା ପରାଙ୍ଗୁଲିରିମେ ସମେ ।

୩୧୬ । ମନ୍ତ୍ରକାବଧ ପାଦଗ୍ରପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆଜ୍ଞାଦିତ ବିଶ୍ଵକୁ ଆପ୍ରପଦ
 ଆପ୍ରାବନ କହି । ଏହି ତିନି ଲଙ୍ଘ ।
 ୩୧୭ । ବିଚାନ (ପୁ;କୁ), ଉଦ୍ଦୋତ (ପୁ) ଏ ଦୁଇ ନାମ
 ବୃତ୍ତାନ୍ତ ।
 ୩୧୮ । ବସୁନିର୍ମିତ ଗୃହକୁ ଦୂର୍ୟାଦ୍ୟ (କୁ) କହି ।
 ୩୧୯ । ପ୍ରତିସୀର, ଯବନକା, ତିରସ୍ତରଣୀ (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ତିନି ନାମ ପରଦା
 ଅର୍ଥାତ୍ କନାଟି ବାଢ଼ର ।
 ୩୨୦ । ପରିକର୍ମୀ (କୁ), ଅଙ୍ଗସଂପ୍ରାର (ପୁ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଅଙ୍ଗ
 ନିର୍ମଳ କରିବାର ।
 ୩୨୧ । ମାଷ୍ଟ୍ରୀ,ମାଜ୍ଞନା, ମୁଜା (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ତିନିନାମ ନିର୍ମଳୀକରଣର ।
 ୩୨୨ । ଉଦ୍ଦବତ୍ରିନ, ଉଷାଦନ (କୁ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଲେପନଦ୍ଵାରା
 ଶିଶ୍ରର ନିର୍ମଳ କରିବାର ।
 ୩୨୩ । ଆପ୍ରାବ, ଆପ୍ରବ, (ପୁ)ସ୍ତାନ(କୁ) ଏ ତିନି ନାମ ସ୍ଵାନର ।
 ୩୨୪ । ଚକ୍ର (ସ୍ତ୍ରୀ), ରୂପକ୍ୟ (କୁ) ସ୍ଥାସକ (ପୁ) ଏ ତିନି ନାମ
 ବିଶ୍ଵାଦିରେ କୁଞ୍ଜୁମାଦି ଶ୍ରିଷ୍ଟାର ।
 ୩୨୫ । ପ୍ରବୋଧନ (କୁ), ଅନୁବୋଧ (ପୁ) ଏ ଦୁଇ ନାମ
 ନିଦ୍ଵାରଙ୍ଗର ।
 ୩୨୬ । ପ୍ରସଲେଖା, ପରାଙ୍ଗୁଲ (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଗାଲ ରିଷତ
 ଲେଖାର ।

୩୫୪ ତମାଳପଦ ତିଳକ ତିଥକାଣି ବିଶେଷକମ୍ ।
ଦୀନ୍ତପୁଂ ଚ କ୍ଷସପୁଂ ଚ ନ ସ୍ତ୍ରୟା ୩୫୭ ମଥ କୁଞ୍ଜମମ୍ ॥
କାଶୀ ରଜନ୍ତାଗୀ ଶିଖଂ ବରଂ ବ ହୀକପୀତନେ ।
ରକ୍ଷଣ୍ମକୋତ ପିଶୁନଂ ଧୀରଂ ଲେହିତଚନନମ୍ ।
୩୫୫ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ରଷା ଜତୁ କୁଳେ ଯାବେଳବକା ଦ୍ରୁମାମୟୁଃ ।
୩୫୬ ଲବଙ୍ଗ ଦେବକୁମୁମଂ ଶ୍ରୀସଂଜ୍ଞା ୩୫୬ ମଥ ଜାପୁକମ୍ ।
କାଳୀୟକଂ ଚ କାଳାନୁସାର୍ଯ୍ୟଂ ରୁ ୪୦୦୫ଥ ସମାର୍ଥକମ୍ ।
ଦଶକାଗୁରୁବକାର୍ତ୍ତମେହଂ କୃମିଜନୋଙ୍କ ।
୩୫୭ କାଳାଗୁରୁଗ ରୁଃ ୪୦୨ ସଥାତୁ ଲୁଙ୍ଗନ୍ମା ମଲ୍ଲିଗନ୍ଧ ପର ।

୩୫୮ । ତମାଳପଦ (କୁଳୁ), ତିଳକ (ପୁଂକୁଳୁ), ତିଥକ (କୁଳୁ)ବିଶେଷ-
କମ (ପୁଂ,କୁଳୁ) ଏ ରୁର ନାମ କପାଳ ତିଥ ବିଚିତ୍ର ।
୩୫୯ । କୁଞ୍ଜମକଣ୍ଠଶ୍ରୀରଜନ୍ମନ, ଅର୍ଗୁ ଶିଖ, ବର, ବାହୁକ, ପୀତନ,
ରକ୍ଷଣ୍ମକୋତ, ପିଶୁନ, ଧୀର, ଲୋହିତ, ଚନ୍ଦନ ଏ ଏଗାର
ନାମ କୁଞ୍ଜମର । ଏମାନେ କୁଳୁ ବଳଙ୍ଗ ।
୩୬୦ । ଲକ୍ଷ୍ମୀ, ରଷା, (ସ୍ତ୍ରୀ), ଜତୁ [କୁଳୁ] ଯାବ, ଅଳକ୍ଷ, ଦ୍ରୁମାମୟ
(ପୁଂ) ଏ ଛଥ ନାମ ଅଳତାର ।
୩୬୧ । ଲବଙ୍ଗ, ଦେବକୁମୁମ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଲବଙ୍ଗର ।
ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କର ଯେତେ ନାମ ଲବଙ୍ଗର ମଧ୍ୟ ସେତିକ ନାମ ।
୩୬୨ । ଜାୟକ, କାଳୀୟକ, କାଳାନୁସାର୍ଯ୍ୟ (କୁଳୁ) ଏ ତିନି ନାମ
ପାଇ କାଠର ।
୩୬୩ । ଦଶକ, ଅଗୁପୁ, ବକାର୍ତ୍ତ, ଲୋହ, କୃମିଜ, ଜୋଙ୍କକ [କୁଳୁ]
ଏ ଛଥ ନା ଅଗୁରୁ ଚନ୍ଦନର ।
୩୬୪ । କାଳାଗୁରୁ (ପୁଂ), ଅଗୁରୁ (ପୁଂ, କୁଳୁ) ଏ ଦୁଇନାମ
କାଳାଗୁରୁର ।
୩୬୫ । ମଲ୍ଲିକାଗନ୍ୟକ କାଳାଗୁରୁକୁ ମଙ୍ଗନ୍ମା (ସ୍ତ୍ରୀ) କହି ।

୪୦୩ ପକ୍ଷଧୁପ ସଜ୍ଜରସୋଧରାଳ ସବରସାବପି ।
ବହୁରୂପୋଧ୍ୟ ୪୦୪ଥ କୃକଧୁପ କୃତିମଧୁପକୌ ॥
୪୦୪ ତୁରସ୍ତଃ ପିଣ୍ଡକଃ ସିଦ୍ଧୋ ଯାବନୋଧ୍ୟଥ ୪୦୫ ପାପୁସଃ ।
ଶ୍ରୀବାସୋ ବୃକଧ ପେଣପ ଶ୍ରୀବେଷ୍ଟ ସରଳଦ୍ଵାବୋ ।
୪୦୫ ଭାଗନାଉର୍ମୁଗମଦଃ କମ୍ପୁଶା ରୁ ୪୦୬ଥ କୋଳକମ୍ ।
କକୋଳକଂ କୋଷପଳ ୪୦୭ ମଥକର୍ପୁରମୟିଦ୍ୟାମ୍ ॥
ଘନସାରଶୁନ୍ତସଂଜ୍ଞଃ ସିତାତ୍ରୋ ଦ୍ଵିମବାଲୁକା ॥
୪୧୦ ଗନ୍ଧସାରେ ମଲ୍ଲିଗୁଜୋ ଭଦ୍ରଶାନଦୋଧ୍ୟପ୍ରୀପୁମ୍ ।

୪୦୧ । ପକ୍ଷଧୁପ, ସର୍ପିରସ, ଅରାଳ, ସବରସ, ବହୁରୂପ (ପୁଂ) ଏ
ପାଞ୍ଚ ନାମ ଦୁଇଶାର ।
୪୦୨ । ବୃକୋଧୁପ କୃତିମଧୁପକ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇନାମ ଷୋଡ଼ଶାଙ୍କ
ଧୁର ।
୪୦୩ । ତୁରସ୍ତ, ପିଣ୍ଡକ, ସିଦ୍ଧ, ଯାବନ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇନାମ ଶିଳା
ରସର ।
୪୦୪ । ପ୍ରାୟସ, ଶ୍ରୀବାସ, ବୃକଧ ପୁଷ୍ପ, ଶ୍ରୀବେଷ୍ଟ ସରଳଦ୍ଵାବ (ପୁଂ) ଏ
ପାଞ୍ଚ ନାମ ତାର୍ପିଣ ତେଲର ।
୪୦୫ । ମୃଗନାଉ, ମୃଗମଦ (ପୁଂ), କମ୍ପୁଶା (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ତିନି ନାମ
ମୃଗନାଉ କଷ୍ଟଶାର ।
୪୦୬ । କୋଳକ, କକୋଳକ, କୋଷପଳ (କୁଳୁ) ଏ ତିନି ନାମ
କକୋଳ ଫଳର ।
୪୦୭ । କର୍ପୁର (ପୁଂ, କୁଳୁ) ଉନ୍ନାର, ଜନ୍ମଃ ସିତାତ୍ର (ପୁଂ) ଦ୍ଵିମ
ବାଲୁକା (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ପାଞ୍ଚ ନାମ କମ୍ପୁ ରର । ତନ୍ତ୍ରର ଯେତେ
ନାମ କର୍ପୁରର ମଧ୍ୟ ସେତିକ ନାମ ।
୪୦୮ । ଗନ୍ଧସାର, ମଲ୍ଲିଗୁଜ, ଭଦ୍ରଶା, ତନ୍ଦନ [ପୁଂ, କୁଳୁ] ଏ ରୁର
ନାମ ଚନ୍ଦନର ।

୪୧୧ ତେଳପଣ୍ଡିକଗୋଣୀଷେ ହରିଚନନମସ୍ତ ସୁମ୍ ॥
 ୪୧୨ ତିଳପଣ୍ଡି କୁ ପଦାଙ୍ଗଂ ରଞ୍ଜନଂ ରକ୍ତଚନନମ୍ ।
 କୁରନନଂ ଶୁ ୪୧୩ ଥଜଣକୋଷ ଜାଣପଳେ ସମେ ॥
 ୪୧୪ କର୍ମ୍ବରଗୁରୁକୟୁଷ କକକୋଳେ ଯେଷକର୍ମମ୍ ।
 ୪୧୫ ଗାତ୍ରାନୁଲେପନୀ ବର୍ତ୍ତିବର୍ଷିକଂ ସ୍ୟାଦବିଲେପନମ୍ ॥
 ୪୧୬ ବୁଣ୍ଡିନି ବାସଯୋଗାଃ ସୁଧ ୪୧୭ ଭାବିତଃ
 ବାସିତଃ ସିଶ ॥
 ୪୧୮ ସଂସ୍କାରେ ଗରମାଳ୍ୟାଦେଖ୍ୟେଷଃ ସ୍ୟାଦବିଦ୍ୟବାସନମ୍ ॥
 ୪୧୯ ମାଲ୍ୟା ମାଲାସ୍ତଙ୍ଗୋ ମୁଣ୍ଡ ୪୨୦ କେମେଥେତୁ ଗର୍ଭକଃ ।

୪୨୧ | ତେଳ ପଣ୍ଡିକ, ଗୋଣୀଷେ' (କୁ), ହରିଚନନ [ପୁଂ, କୁ] ଏ
 ତନ ନାମ ଚନନବିଶେଷର ।
 ୪୨୨ | ତିଳପଣ୍ଡି(ସ୍ତ୍ରୀ), ପଦାଙ୍ଗ, ରଞ୍ଜନ, ରକ୍ତଚନନ କୁରନନ
 (କୁ) ଏ ପାଞ୍ଚ ନାମ ରକ୍ତଚନର ।
 ୪୨୩ | ଜାଣକୋଷ, ଜାଣପଳ, (କୁ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଜାଣପଳର
 ୪୨୪ | କର୍ମ୍ବର, ଅଗୁରୁ, କୟୁଷ, କକାଳର ମିଶ୍ରଣକୁ ଯେଷକର୍ମମ
 (ପୁଂ) କହି ।
 ୪୨୫ | ଗାତ୍ରାନୁଲେପନୀ, ବର୍ତ୍ତି' (ସ୍ତ୍ରୀ), ବର୍ଷିକ, ବିଲେପନ,(କୁ) ଏ
 ବୁର ନାମ ଗାତ୍ର ଲେପନର ।
 ୪୨୬ | ବୁଣ୍ଡି (କୁ) ବାସଯୋଗ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ସୁଗନ୍ଧ
 ରୁଣ୍ଡିର ।
 ୪୨୭ | ଭାବିତ, ବାସିତ, (ବି) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଗରମାସ ବସ୍ତୁର ।
 ୪୨୮ | ଗରମାଳ୍ୟାଦିହାରସଂସାରନାମକୁ ଅଧିକାସନ(କୁ) କହି ।
 ୪୨୯ | ମାଲ୍ୟା [କୁ] ମାଲା, ସ୍ରୁଜ୍ଜ (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ତନ ନାମ ମାଲାର ।
 ୪୨୦ | ବେଶମଧ୍ୟ ମାଲାକୁ ଗର୍ଭକ (ପୁଂ) କହି ।

୪୨୧ ପ୍ରଭୃଷ୍ଟକଂ ଶିଖାଲମ୍ବି ୪୨୨ ପୁରୋନ୍ୟସ୍ତ୍ରଂ ଲଲମକମ୍ ।
 ୪୨୩ ପ୍ରାକମ୍ବନ୍ତିଲମ୍ବିସ୍ୟାର କଣ୍ଠ ୪୨୪ ଦିବେବୀକଷକଂତୁତ୍ତର ।
 ଯତୀର୍ଥୀକ୍ଷେପମୁରସି ୪୨୫ ଶିଖାସ୍ତ୍ରୀତ୍ତ ଶେଖରୌ ॥
 ୪୨୬ ରଚନା ସ୍ୟାର ପରିଷ୍ଵତ ପରିଷ୍ଵତ ୪୨୭ ଆଶ୍ରୋଗଃ ପରିଷ୍ଵତ ।
 ୪୨୮ ଉପାଧାନଂ ତୁପବର୍ତ୍ତଃ ୪୨୯ ଶହ୍ୟାସ୍ତ୍ରଂ ଶୟାମପୁରକର ॥
 ଶୟାନଂ ୪୩୦ ମଞ୍ଚପର୍ଯ୍ୟକପଲ୍ଲକାଃ ଶହ୍ୟାସ୍ତ୍ରା ସମାଃ ।
 ୪୩୧ ଗେନ୍ଦ୍ରିକଃ କନ୍ଦ୍ରିକୋ ୪୩୨ ଶପଃ ପ୍ରଦାପଃ ୪୩୩
 ପୀଠମାସନମ୍ ।

୪୨୧ | ଶିଖାଲମ୍ବି ମାଲାର ନାମକୁ ପ୍ରଭୃଷ୍ଟକ (ପୁଂ) କହି ।
 ୪୨୨ | ସମ୍ମାନ୍ୟସ୍ତ୍ର ଶିଖାଲମ୍ବି ମାଲାର ନାମକୁ ଲଲମକ (ପୁଂ)
 କହି ।
 ୪୨୩ | ସରଳଭବତର ଲମ୍ବି ମାଲାରନାମକୁପ୍ରାଲମ୍ବ (କୁ)କହି ।
 ୪୨୪ | କଣ୍ଠାରୁ ବଷଷ୍ଟକ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଲମ୍ବି ମାଲାରୁ ବୈକଷକ
 (କୁ) କହି ।
 ୪୨୫ | ଆଶୀର୍ବାଦ, ଶେଖର[ପୁଂ] ଏ ଦୁଇନାମ ଶିଖାବେଷ୍ଟିତମାଲାର
 ୪୨୬ | ରଚନା (ସ୍ତ୍ରୀ), ପରିଷ୍ଵତ[ପୁଂ] ଏ ଦୁଇନାମ କେଶରଚନାର ।
 ୪୨୭ | ଆଶ୍ରୋଗ (ପୁଂ) ପରିଷ୍ଵତ (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ତନ ନାମ ପରିଷ୍ଵତ-
 ତାର ।
 ୪୨୮ | ଉପାଧାନ (କୁ), ଉପବର୍ତ୍ତ(ପୁଂ) ଏ ଦୁଇନାମତକିଆର ।
 ୪୨୯ | ଶୟା(ସ୍ତ୍ରୀ), ଶୟାମପୁ, ଶୟାନ(କୁ) ଏ ତନ ନାମ ଶୟାର ।
 ୪୩୦ | ମଞ୍ଚ, ପର୍ଯ୍ୟକ, ପଲ୍ଲକ, (ପୁଂ)ଷତ୍ର (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ଦୁଇନାମଖଟର ।
 ୪୩୧ | ଗେନ୍ଦ୍ରି କନ୍ଦ୍ରି (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ମୀତ୍ରାର୍ଥ ଗୋଲକାର
 ହୃବଧିର ।
 ୪୩୨ | ଶାପ, ପ୍ରଦାପ, (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ପ୍ରଦାପର ।
 ୪୩୩ | ପୀଠ, ଆସନ (କୁ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ପୀଠା ଅର୍ଥାତ୍ କାଷ୍ଟ
 ଆସନର ।

ତଣେ ସମୁଦ୍ରଗଳଃ ସମୁଟକଃ । ତଣେ ପ୍ରତିଗ୍ରହଃ ପଚଦ୍ଵରଃ ।
ତଣେ ପ୍ରସାଧନା କଙ୍କତିକା । ତଣେ ପିଷ୍ଠଳଃ ପଟବାସକଃ ।
ତଣେ ଦର୍ପଶେ ମୁକୁରାତଶୌରୀ । ତଣେ ବ୍ୟଜନଂ ତାଳବୃତ୍ତକମ୍ ॥
ଇତି ମନୁଷ୍ୟବର୍ଗଃ

ବ୍ୟବର୍ଗଃ

୧ ସନ୍ତିଗୋପଜନନକୁଳାନ୍ୟଭଜନାନୁଷ୍ଠୋ ।
ବଣେନବାୟୁଃ ସନ୍ତାନୋ । କର୍ଣ୍ଣଃ ସ୍ୱେତ୍ବାତୁଷାଦୟୁଃ ॥
ବିପ୍ର କ୍ଷମିଷୁ ବିଟ୍ ଶତ୍ରୁଷ୍ଟାତୁଷାଦୟମନି ତମ୍ ।

ତଣେ । ସମୁଦ୍ରଗଳ, ସମୁଟକ (ୟୁଂ) ଏ ଦୁଇନାମ ପରୁଆର ।
ତଣେ । ପ୍ରତିଗ୍ରହ, ପଚଦ୍ଵର (ୟୁଂ) ଏ ଦୁଇନାମ ପିକଦାମର ।
ତଣେ । ପ୍ରସାଧନା, କଙ୍କତିକା (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ଦୁଇନାମ ପାନୁଆର ।
ତଣେ । ପିଷ୍ଠଳ, ପଟବାସକ (ୟୁଂ) ଏ ଦୁଇନାମ ଅବିର ଚନ୍ଦ୍ରର ।
ତଣେ । ଦର୍ପଶ (କ୍ଲୁ, ପୁଂ), ମୁକୁର, ଆରଦ୍ଧ (ପୁଂ) ଏ ତିନିନାମ
ଆରଣୀର ।
ତଣେ । ବ୍ୟଜନ, ତାଳବୃତ୍ତକ (କ୍ଲୁ) ଏ ଦୁଇନାମ ତାଳପଥ ପଣ୍ଡାର
ଇତି ମନୁଷ୍ୟବର୍ଗଃ ।

୧ । ସନ୍ତି (ସ୍ତ୍ରୀ), ଗୋଷ, ଜନନ, କୁଳ [କ୍ଲୁ], ଅଭଜନ, ଅନ୍ଦୟ,
ବଂଶ, ଅନ୍ଦବାୟୁ, ସନ୍ତାନ (ୟୁଂ) ଏ ନବନାମ ଶଶର ।
୨ । ବ୍ୟବର୍ଗ, କ୍ଷମିଷୁ, ବୈଶ୍ୟ ଏବଂ ଶତ୍ରୁ ଏହି ଚତୁବ ଧ ବର୍ଣ୍ଣ (ୟୁଂ)
ବିପ୍ର, କ୍ଷମିଷୁ କୌଶ୍ୟ ଏବଂ ଶତ୍ରୁ ଏହି ବର୍ଣ୍ଣକୁ ଗୁର ରୁତୁବର୍ଣ୍ଣ୍ୟ
(କ୍ଲୁବଲିଙ୍କ) କହି ।

ବ୍ୟବର୍ଗଃ ବ୍ୟବର୍ଗଃ

୩ ବଜବଂଶେୟା ଓ ସଜ୍ଯସ୍ତୁ ବଳସମ୍ବନ୍ଧଃ ।
୪ ମହାକୁଳ କୁଳୀନାୟୀ ସଭ୍ୟ ସଜନ ସାଧବ
୫ ବ୍ୟବର୍ଗ ଗୃହ ବାନପ୍ରେସ୍ ଭର୍ଷାଭୁଷ୍ଟୁଷ୍ଟୁ
୬ ଆଶ୍ରମୋହୟୀର୍ବା ବ୍ୟବର୍ଗନାନ୍ ଭୁଦେବ ବାନ୍ଧବାଃ ।
ଦିପଶୁ ବ୍ୟବର୍ଗୋ ଏ ହେବୀ ପଞ୍ଚକର୍ମ ଯାଗାଦିଭିଷ୍ଟର୍ବାଃ ।
(କ) ରଜ୍ୟାଧୟୁନ ଦନ୍ତାନ ସଜନାଧାପନେ ତଥା ।
ପ୍ରତିଗ୍ରହଶୁ ରୌର୍ଯ୍ୟକଃ ପଞ୍ଚକର୍ମ ବିପ୍ରଭର୍ତ୍ତର୍ଯ୍ୟତେ ॥
୧୦ ବିଦାନ ବିପଶୁ ଦୋଷକ୍ଷ ସନ୍ ସୁଧୀଃ କୋତିବୋବୁଧଃ
ଧୀରେ ମମଶୀ ଙ୍କଃ ପ୍ରାଞ୍ଚଃ ସଂଖ୍ୟାବାନ୍ ମଣ୍ଡିତଃ କବିଃ ।
ଧୀମନ୍ ସୂର୍ଯ୍ୟ କଷା କୃଷ୍ଣିଲିକଧର୍ମେ ବିଚକ୍ଷଣଃ

୩ । ବଜବଂଶ, ବଜବଂଶ୍ୟ ଏ ଦୁଇନାମ ବଜବଂଶୋଭବ ବ୍ୟକ୍ତିର ।
ଏ ଦୁହେଁ ପୁଲଙ୍କ ।
୪ । ଶାଜ୍ୟ, କୁଳସମ୍ବନ୍ଧ, (ୟୁଂ) ଏ ଦୁଇନାମ ସଜ୍ଜୁଲୋଭବ ବ୍ୟକ୍ତିର ।
୫ । ମହାକୁଳ, କୁଳନ, ଆୟୀଯ, ସଭ୍ୟ ସଜନ, ସାଧୁ [ୟୁଂ] ଏ
ଛାନାମ ମହାକୁଳୋଭବ ବ୍ୟକ୍ତିର ।
୬ । ବ୍ୟବର୍ଗନ୍ ଗୃହନ, ବାନପ୍ରେସ୍, ଭର୍ଷୁ (ୟୁଂ) ଏ ରୁରିନାମ ବୁରି
ଆଶ୍ରମ ନିବାସୀଙ୍କର ।
୭ । ଧର୍ମସନ୍ଧାନ ଅବସ୍ଥା ନାମକୁ ଆଶ୍ରମ (ୟୁଂ ଓ କ୍ଲୁ) କହି ।
୮ । ବ୍ୟବର୍ଗର ନାମକୁ ଷଟ୍କମ୍ବନ୍ (ୟୁଂ) କହି ।
(କ) ଯଜ୍ଞ କରିବା, ବେଦ ପଢ଼ିବା, ଦାନଦେବା, ଯଜ୍ଞକରିବା,
କେଦ ପତ୍ରାରବା ଓ ଦାନଦେବା ପ୍ରଭୁତି ଛାନ୍ତିକମ୍ ସମାଦନ
କରୁଥିବା ଲେକକୁ ବିପ୍ର କୁହାଯାଏ ।
୧୦ । ବିଦାନ ତିପଶ୍ଚିତ୍, ଦୋଷକ୍ଷ, ସତ୍, ସୁଧୀ, କୋତିବ୍ଦ, ବୁଧ,
ଧୀର, ମମଶୀ ଙ୍କ, ପ୍ରାଞ୍ଚ, ସଂଖ୍ୟାବର, ମଣ୍ଡିତ, କବି,
ଧୀମତ, ସୁର କୃତିନ, କୃଷ୍ଣ ଲବ୍ଧବର୍ଣ୍ଣ, ବିଚକ୍ଷଣ,
ଦୂରଦଶୀନ୍ ସାର୍ଥଦର୍ଶନ୍ (ୟୁଂ) ଏ ବାଇଶନାମ ପଣ୍ଠିତାଙ୍କର

ଦୁରଦଶୀ ଶର୍ଦ୍ଦର୍ଶୀ ୧୧ ଶ୍ରୋଦିପୁଣ୍ୟଦସୌ ସମୌ ।
ମୀମାଂସକୋ ଜେମିମାୟେ । ବେଦାନ୍ତୀ ବ୍ରହ୍ମବାଦିନ ।
ବୈଶେଷିକେ ସ୍ୟାଦୌଲୁକ୍ୟଃ ସୌଗତଃ ଶୁନ୍ୟବାଦିନ ।
ନୌୟାୟ କଞ୍ଚ୍ଛପାଦଃ ସ୍ୟାଦବାଦିକ ଆହତଃ ।
ଶୁଦ୍ଧାକଳୋ କାପୁତ୍ରକୋ ସଜ୍ଜାଯେଯସାଂଖ୍ୟକାପିଳୋ ।
୧୨ ଉପାଧାପ୍ରୋଧାପକୋ ୧୩ ଥ ସ୍ୟାନ୍ତିଷ୍ଠାଦିକୃଦଗରୁଃ ।

୧୪ ମନ୍ତ୍ରବ୍ୟକ୍ଷ୍ୟାକୃଦାର୍ଥୀ ୧୪ ଆଦେଷ୍ଟ୍ରା ଭ୍ରଧୁରେବ୍ରତ୍ତା ।
ସଷ୍ଟ୍ରା ତ ସନମାନଷ୍ଟ ୧୫ ସଥେମବତ ଶାନ୍ତିତଃ ।

୧୫ ଉଜ୍ଜ୍ଵାଳାଶୀଲୋ ପାଜନ୍ତିକା ୧୮ ଯଜ୍ଞା । ତୁ ବିଧନେଷ୍ଟବାନ୍
୧୬ ଶ୍ରୋଦିପ୍ତ୍ର, ଶୁଦ୍ଧାପଦ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇନାମ ବେଦାନ୍ତପୁନକାଶ
ବ୍ରାହ୍ମଶର । ମୀମାଂସକ, ଜେମିମାୟ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇନାମ
ମୀମାଂସା ଶାହୁଙ୍କ ବ୍ୟକ୍ତିର । ବେଦାନ୍ତନ, ବ୍ରହ୍ମବାଦିନ (ପୁଂ) ଏ
ଦୁଇନାମ ବେଦାନ୍ତ ଶାସ୍ତ୍ରଙ୍କ ବ୍ୟକ୍ତିର । ବୈଶେଷିକ, ଅଲୁକ୍ୟ
(ପୁଂ) ଏ ଦୁଇନାମ ବୈଶେଷିକ, ଶାହୁଙ୍କ ବ୍ୟକ୍ତିର । ସୌଗତ,
ଶୁନ୍ୟବାଦିନ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇନାମ ବୌଦ୍ଧ ଶାସ୍ତ୍ରଙ୍କ ବ୍ୟକ୍ତିର ।
ନୌୟାୟକ, ଅଷ୍ପାଦ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇନାମ ନ୍ୟାୟ ଶାସ୍ତ୍ରଙ୍କ
ବ୍ୟକ୍ତିର । ବାଦିକ, ଆହତ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇନାମ ଆହତର ।

୧୭ ଉପାଧାୟ, ଅଧାପକ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇନାମ ଶିଷ୍ଟକକର ।
୧୮ ଉତ୍ତାଧନାଦି ସଂସ୍କାରକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ଗୁରୁ [ପୁଂ] କହି ।
୧୯ ବେଦମହାର ଅର୍ଥକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ଆର୍ଥୀ (ପୁଂ) କହି ।
୨୦ ବ୍ରତିନ, ସଷ୍ଟ୍ରା, ଯଜମାନ [ପୁଂ] ଏ ତିନିନାମ ଆଦେଶକର୍ତ୍ତାର ।
୨୧ ଯାଗସଂକଳ୍ପକର୍ତ୍ତାର ନାମକୁ ସାମତ (ପୁଂ) କହି ।
୨୨ ଉଜ୍ଜ୍ଵାଳାଶୀଲ, ଯାଜଜ୍ଞକ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇନାମ ଯାଗଶୀଲ
ବ୍ୟକ୍ତିର ।
୨୩ ବିଧପୂର୍ବକ ଯାଗବାନ୍ ବ୍ୟକ୍ତିକ ଯଜ୍ଞନ (ପୁଂ) କହି ।

୧୫ ସ ଗୀଷ୍ମଶାସ୍ତ୍ର୍ୟ ସ୍ଵପନ୍ତ ୧୦ ସୋମପୀତ୍ର ତୁ ସୋମପାଃ
୧୬ ସବ୍ରବେଦାଃ ସ ଯେନେଷ୍ଟ୍ରୋ ଯାଗଃ ସବ୍ରବେଦକଷଣଃ ।
୧୭ ଅନୁରୂପନଃ ପ୍ରବରନେ ସାଙ୍ଗେଧୃତ୍ତା ୩ ଗୁରେଷ୍ଟ୍ର ଯଃ ।
ଲକ୍ଷାରୁଙ୍କଃ ସମାତୃତଃ ୨୪ ସୁରା ଭରିଷବେ କୃତେ ।
୨୫ ଶୁଦ୍ଧାନେବାସିନୋ ଶିଷ୍ଟ୍ୟ ୨୬ ଶୈଷଃ ପ୍ରାଥମକଳ୍ପିକାଃ
୨୭ ଏକ ବ୍ରହ୍ମବାରୁପଃ ମିଥ୍ୟ ସବ୍ରବୁରିଣଃ ।
୨୮ ସମ୍ପର୍କ୍ୟପ୍ରେସ୍ତ୍ରକରୁବ ନେ ଶ୍ରୀ ତିବାନଗ୍ନିମର୍ମିତିତ୍ର ।

୧୯ । ବାର୍ତ୍ତପ୍ତିତ୍ୟ ନାମାଦି ଯାଗକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ଶାପିତି (ପୁଂ) କହି ।
୨୦ । ସୋମପା, ସୋମପୀତ୍ରିନ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ସୋମଲତା
ପାନକର୍ତ୍ତାର ।
୨୧ । ସବ୍ରବୁଷିଣ ଯାଗକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ସବ୍ରବେଦସ୍ (ପୁଂ) କହି ।
୨୨ । ସାଙ୍ଗଦେବ ପାଠକରୁ ଅନୁରୂପ (ପୁଂ) କହି ।
୨୩ । ସାଙ୍ଗଦେବ ପାଠାନନ୍ତର ଗୁରୁତାରୁ ବୃଷ୍ଟାରୁଙ୍କ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ
ସମାତୃତ (ପୁଂ) କହି ।
୨୪ । ଯାଗସମକ୍ରିୟ ସ୍ଥାନକର୍ତ୍ତାର ନାମକୁ ସୁଲକ୍ଷନ [ପୁଂ] କହି ।
୨୫ । ଶୁଦ୍ଧ, ଅନ୍ତେବାସିନ, ଶିଷ୍ଟ୍ୟ (ପୁଂ) ଏ ତିନି ନାମ ଶିଷ୍ଟାର ।
୨୬ । ଶୈଷ, ପ୍ରାଥମକଳ୍ପିକ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ପ୍ରାଥମ ବେଦ
ପାଠସୂକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିର ।
୨୭ । ଏକ ବେଦପାଠକ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ପରିଷ୍ଵରରେ ସବ୍ରବୁରିନ୍
(ପୁଂ) କହି ।
୨୮ । ସମ୍ପର୍କ୍ୟ, ଏକଗୁରୁ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଏକ ଗୁରୁ ନିକଟରୁ
ଆନ୍ୟାନ ବିଦ୍ୟାର୍ଥୀସକରିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କର [ପରିଷ୍ଵରରେ]
୨୯ । ସାଗ୍ରିକ, ବ୍ରାହ୍ମଶରୁ ଅଗ୍ନିତିତ (ପୁଂ) କହି ।

୩୦ ପାରମ୍ପରୀୟାପଦେଶେ ସଥାଦେଇହ୍ୟମିତିହାବ୍ୟମ୍ ॥
 ୩୧ ଉପଙ୍ଗୀ, ଜ୍ଞାନମାଦ୍ୟଂ ସ୍ୱାତ ୩୨ ଜ୍ଞାଚାଚନ୍ଦ୍ର ଉପତ୍ତମଃ ।
 ୩୩ ଯଜ୍ଞ ସବେ ହୃଦୟେ ଯାଗଃ ସପ୍ତରମ୍ଭୁର୍ମଣଃ ହତୁଃ ॥
 ୩୪ ପାଠୋ ହୋମଶ୍ଵାରିଥାନାର ସପ୍ତର୍ମଣଃ ତର୍ପଣଃ ବଳଃ ।
 ଏତେ ପଞ୍ଚ ମହାୟଜ୍ଞ ବୃଦ୍ଧୁମଜ୍ଞାନ ନାମକାଃ ।
 ୩୫ ସମଜ୍ୟା ପରିଷଦ ଗୋଷ୍ଠୀ ସଭା ସମିତି ସମସ୍ତଦଃ ।
 ଆସ୍ତ୍ରାମ କ୍ଲୁବମାଲାନଂ ଢିନପୁଂସକଯୋଃ ସଦଃ ॥
 ୩୬ ପ୍ରାଗ୍ନଶଃ ପ୍ରାକ୍ତବିଗେହା ୩୭ ସଦସ୍ୟା ବିଧୁଦର୍ଶନଃ ।
 ୩୮ ସଭାସଦଃ ସଭାସ୍ତାରାଃ ସର୍ବ୍ୟା ସାମାଜିକାଶ୍ଵତେ ॥

- ୩୦ । ସାତିହ୍ୟ (କ୍ଲୁବମାଲାନାମରେ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ପରମର ଦିମେ
 ଉପଦେଶର ।
- ୩୧ । ଉପଦେଶ ବିନା ପ୍ରଥମ ଜ୍ଞାନକୁ ଉପଙ୍ଗୀ (ସ୍ତ୍ରୀ) କହି ।
- ୩୨ । ଜ୍ଞାନଦୁର୍ବଳ ଆରମ୍ଭର ନାମ ଉପତ୍ତମ । ପୁଂ ଲିଙ୍ଗ ।
- ୩୩ । ଯଜ୍ଞ, ସବ, ଅଧ୍ୟାତ୍ମ, ଯାଗ, ସପ୍ତରମ୍ଭୁ, ମଣି, ହତୁ (ପୁଂ) ଏ
 ସାତନାମ ଯାଗର ।
- ୩୪ । ବେଦପାଠ, (ବୃଦ୍ଧୁମଜ୍ଞୀ), ହୋମ, [ଦେବ୍ୟଜ୍ଞ], ଅନ୍ତଖ୍ୟସେବା
 (ମନୁଷ୍ୟୟଜ୍ଞ), ପିତୃତର୍ପଣ ବିତୃଯଜ୍ଞ), ବଳ, (ଭୂତ୍ୟଜ୍ଞ)
 (ପୁଂ) ଏ ପାଞ୍ଚ କର୍ମକୁ ମହାୟଜ୍ଞ କହି ।
- ୩୫ । ସମଜ୍ୟା, ପରିଷଦ, ଗୋଷ୍ଠୀ, ସଭା, ସମିତି, ସମସ୍ତ, ଆସ୍ତ୍ରାମ
 (ସ୍ତ୍ରୀ)ଆସ୍ତ୍ରାନ (କ୍ଲୁବମାଲାନାମରେ), ସଦସ୍ୟ (ସ୍ତ୍ରୀକ୍ଲୁବମାଲାନାମରେ) ଏ ନବ ନାମ ସଭାର ।
- ୩୬ । ହୋମ ଚାହର ପରିଷଦଗ୍ରୂହ ଚାହକୁ ପ୍ରାଗଦଶ (ପୁଂ) କହି ।
- ୩୭ । ସଦସ୍ୟ, ବିଧୁଦଶନ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ସଦସ୍ୟର ।
- ୩୮ । ସଭାସଦ, ସଭାସ୍ତାର, ସାମାଜିକ, (ପୁଂ) ଏ ଚାହର ନାମ ସଭାସଦ
 ବ୍ୟକ୍ତିର ।

୪୯ ଅଧ୍ୟୟେ ଦୁଗାଚୁହୋତାରେ ଯଜ୍ଞ ସାମଗ୍ରୀ ବିଦଃ କମାତ୍ ।
 ୫୦ ଅଗି ଧ୍ୟାଦ୍ୟା ଧନେ ବାସ୍ୟା ଉଛୁ ଜୋ ଜ୍ଞାନକାଶ୍ଵତେ ।
 ବୃଦ୍ଧାଦଗାତା ତଥା ହୋତା ଅଧ୍ୟୟେ ବୃଦ୍ଧଶଂସିନୌ ।
 ପ୍ରତ୍ୟୋତ୍ୱମିଶାକରୁଣୀ ଗୋତ୍ର ପ୍ରତ୍ୟେରୀ ଲଥା ॥
 ଉତ୍ସରକେନ୍ଦ୍ରିହର୍ତ୍ତା ତ ନେଷ୍ଟୁ ଗ୍ରୀଧ୍ୟ ସରଥୀ ବାର ।
 ବୃଦ୍ଧଶଶ୍ଵ ପତିଗ୍ରସ୍ତୋ, ନେତ୍ରୀ, ଉତ୍ୟେବ ଶୋଭିତିଶା ।
 ୫୧ ବେଦଃ ପରିଷ୍ଠୁତା ଭୂମିଃ ୫୨ ସମେ ପୁଣ୍ୟ ଲଚକ୍ରରେ ।
 ୫୩ ଚଷାଳୋ ସୁମୂଳଟକଃ ୫୪ କୁମା ସୁଗଦନା ବୃଦ୍ଧଃ ॥
 ୫୫ ଯୁପାଗ୍ରଂ ତତ୍ତ୍ଵ ତତ୍ତ୍ଵ ନିମ୍ନଲ୍ଲୟ ଦ ରୂପି ଉତ୍ସରଣିବ୍ୟୋଃ ।

- ୫୬ । ଯଜ୍ଞବେଦଜ୍ଞାତାକୁ ଅଧ୍ୟୟେ (ପୁଂ) କହି ।
 ସାମ ବେଦଜ୍ଞାତାକୁ ଉଦଗାତ (ପୁଂ) କହି ।
 ଉତ୍ସବେଦଜ୍ଞାତାକୁ ହୋତ (ପୁଂ) କହି ।
- ୫୭ । ଉତ୍ୟିଜ୍ଞ ଯାଜକ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଅଗ୍ନିଧ୍ୟ ପ୍ରଭୁତ ଅର୍ଥ
 ଦାନ ପ୍ରଦାନ ସଜ୍ଜରେ ବୃତହୋଇଥବା ପୁରୋହିତର ।
 ଆଗ୍ନିଧ୍ୟ ପ୍ରଭୁତ ଯଥା—
 ବୃଦ୍ଧନି, ଉଦ୍‌ଗାତୁ, ହୋତୁ, ଅଧ୍ୟୟୁଷ, ବୃଦ୍ଧଶଂସିନ୍ ଦସ୍ତୋତ୍ର
 ମିଶାବୁଶ, ପୋତୁ, ପ୍ରତ୍ୟକର, ଉତ୍ସରକ, ଅଭଦ୍ରତ, ନେଷ୍ଟୁ,
 ଅଗ୍ନିଧ୍ୟକ୍ରାହିତ, ପତିଗ୍ରସ୍ତ, ନେତ୍ରୀ ଏ ଶୋଭିତନାମ ଆଗ୍ନିଧ୍ୟ
 ପ୍ରାଦିର ।
- ୫୮ । ଯଜ୍ଞନିମିତ୍ର ପରିଷ୍ଠୁତ ଭୂମିକ ବେଦ (ପୁଂ) କହି ।
- ୫୯ । ପୁଣ୍ୟିଳ, ଉତ୍ସର (କ୍ଲୁବମାଲାନାମରେ), ଏ ଦୁଇ ନାମ ଯଜ୍ଞ ନିମିତ୍ର ସଂକ୍ଷେତ
 ଭୂମିର ।
- ୬୦ । ଚଷାଳ, ଯୁପକଟକ (ପୁଂ), ଏ ଦୁଇ ନାମ ଯୁପ ଅଗ୍ରପୁଣ୍ୟ
 ବଳୟ କୃତ କାଷ୍ଟର ।
- ୬୧ । ଯଜ୍ଞବ୍ୟାନର ଦୁର୍ଭେଦ୍ୟ ବେଶୁନକୁ କୁମା (ସ୍ତ୍ରୀ) କହି ।
- ୬୨ । ଯୁପାଗ୍ରା, ତର୍ମୀ (କ୍ଲୁବମାଲାନାମରେ), ଏ ଦୁଇ ନାମ ଯୁପାଗ୍ରାର ।
- ୬୩ । ଅଗ୍ନି ଉତ୍ସରାପନ କଷ୍ଟକୁ ଅରୁଣି କହି ଏହା (ପୁଂ ଓ ଶ୍ରୀ) ।

୪୭ ଦଷ୍ଟିଶାରି ଗର୍ହପତ୍ୟା ହବମାୟୀ ସ୍ଵେଚ୍ଛା ପୁଣ୍ୟ ॥
 ୪୮ ଅଗ୍ନି ସମ୍ମାନିଦିଃ ସେତା ୪୯ ପ୍ରଣୀତଃ ସଂସ୍କୃତୀନଳଃ ।
 ୫୦ ସମୁଦ୍ର୍ୟ ପରଗୁପେଣ ପରଗୁପ୍ତ୍ୟା ବଗ୍ରୀ ପ୍ରସ୍ତୁରିଣଃ ॥
 ୫୧ ଯେ ଗର୍ହପତ୍ୟା ଦାମୟ ଦଷ୍ଟିଶାରିଃ ପ୍ରଣୀପୁତ୍ରେ ।
 ତସି ନ୍ଦାନାୟେଣ ୫୨ ହଥାଗ୍ନୀ ପ୍ରୀତି ସ୍ଵାହା ଚ ହୃଦର୍କଷ୍ଟିପ୍ରୀତି ।
 ୫୩ ଉକ୍ତ ସମିଧେମା ଧାୟେ ଚ ଯା ସଖାଦଗ୍ନି ସମିନ୍ନନେ ।
 ୫୪ ଗାୟମୀପନୁଷଂ ଛୁନ୍ଦୋ ୫୫ ହବ୍ୟପାକେ ଚର୍ହୁଃ ପୁମନ୍ ।
 ୫୬ ଆମିଷା ସା ଶ୍ରୀତୋଷ୍ଟେ ଯା କୀରେ ସ୍ୟାଦଧ୍ୟେ ଯୋଗତଃ ।
 ୫୭ ଧବିଷଂ ବ୍ୟାଜନଂ ତତ୍ ସଦୃଚିତ ମୃଶରମ୍ବା ॥

୪୭ । ଦଷ୍ଟିଶାରି ଅଗ୍ନିକ ଦଷ୍ଟିଶାରି ଗୃହସ୍ତର ଅଗ୍ନିକ ଗାହପତ୍ୟ
 ଏବଂ ହୋମ ନିମିତ୍ତ ସଂସ୍କୃତ ଅଗ୍ନିକ ଆହବମାୟ କହି (ପୁଣ୍ୟ)
 ୪୮ । ଉକ୍ତ ତିନ ଅଗ୍ନିକ ସେତା (ପୁଣ୍ୟ) କହି ।
 ୪୯ । ସଂସ୍କୃତ ଅଗ୍ନିକ ପ୍ରଣୀତ (ପୁଣ୍ୟ) କହି ।
 ୫୦ । ସମୁଦ୍ର୍ୟ, ପରଗୁପ୍ତ୍ୟ, ଉପଗୁପ୍ତ୍ୟ (ପୁଣ୍ୟ) ଏ ତିନ ନାମ ଯଜ୍ଞୀୟ
 ଅଗ୍ନି ବିଶେଷର ।
 ୫୧ । ଗାହପତ୍ୟଠାରୁଆନପୁନପୁ ବ୍ୟାକପ୍ରଣୀତଦଷ୍ଟିଶାରିକ ଆନାୟ୍ୟ
 (ପୁଣ୍ୟ) କହି ।
 ୫୨ । ଆଗ୍ନୀପ୍ରୀତି, ସ୍ଵାହା, ହୃଦର୍କଷ୍ଟିପ୍ରୀତି(ପ୍ରୀତି) ଏ ତିନ ନାମ ଅଗ୍ନିକ
 ଆୟ୍ୟାର ।
 ୫୩ । ସମିଧେମା, ଧାୟେ (ପ୍ରୀତି) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଯଜ୍ଞୀଗ୍ରୀ ଜ୍ଞାଲନ-
 ନିମିତ୍ତ ମନ୍ତ୍ରର ।
 ୫୪ । ଗାୟମୀପନୁଷଂ ଛନ୍ଦୋ (କ୍ଲାନ୍) କହି ।
 ୫୫ । ହୋମ ନିମିତ୍ତ ପକ୍ଷ ଅନ୍ତକୁ ବର୍ତ୍ତ (ପୁଣ୍ୟ) କହି ।
 ୫୬ । ଛେନାକୁ ଆମିଷା (ପ୍ରୀତି) କହି ।
 ୫୭ । ଅଗ୍ନି ଜ୍ଞାଲନାର୍ଥ ସନ୍ତାକୁ ଧବିଷ (କା ବଳିଙ୍ଗ) କହି ।

୫୮ ପୁଷ୍ଟିଦାଜ୍ୟ ସହିନ୍ଦ୍ରିୟ ପରମାନନ୍ଦ ତୁ ପାୟସମ୍ ।
 ୫୯ ହବ୍ୟକବେଣ ଦେବପିତ୍ରେ ଅନ୍ତେ ୬୦ ପାତ୍ର ସ୍ଵାଦିକମ୍ ।
 ଧୂବୋପରୁଜ୍ଞହୂର୍ମା ତୁ ସ୍ଵାବୋ ଭେଦାଃ ସ୍ଵାତଃ ସ୍ଵିପୁଣ୍ୟ ।
 ୬୧ ଉପାକୃତଃ ପଶୁରସୌ ସେତୁମନ୍ଦ୍ର ହତେ ହତଃ ।
 ୬୨ ପରମେଶ୍ୱର ଶମନ ପ୍ରୋକ୍ଷଣ ଚ ବଧାର୍ଥକମ୍ ।
 ୬୩ ବାର୍ଯ୍ୟଲିଙ୍ଗ ପ୍ରମୀତୋପସମନ୍ତ ପ୍ରୋକ୍ଷିତାହତେ ॥
 ୬୪ ସାନ୍ନାୟ୍ୟ ହୃଦ ବ୍ୟାକୁ ରଗୋ ତୁ ସତଂତିଶୁ ବଷଟକୃତମ୍ ।
 ୬୫ ଯକ୍ଷାନ୍ତୋଧବଭୁତୋ ସନ୍ତେ ଶା ପ୍ରକର୍ମାର୍ଥ ତୁ ଯଜ୍ଞୀୟମ୍
 ବିପୁଣ୍ୟ ତତ୍ତ୍ଵମେଷ୍ଟଂ ୬୦ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଶାତାଦିକମେଣି ।

୬୬ । ଦଧ୍ୟୁକ ଦୃକ୍କୁ ପୃଷ୍ଠଦାଜ୍ୟ (କ୍ଲାନ୍) କହି ।
 ୬୭ । ପରମାନନ୍ଦ ପାୟସ (କ୍ଲାନ୍) ଏ ଦୁଇ ନାମ ପାୟସର ।
 ୬୮ । ଦେବତାଙ୍କ ଅନ୍ତକୁ ହବ୍ୟ (ପୁଣ୍ୟ) ଏବଂ ପିତୃଲୋକଙ୍କ ଅନ୍ତକୁ
 କବ୍ୟ (ପୁଣ୍ୟ) କହି ।
 ୬୯ । ପାତ୍ର (ପୁଣ୍ୟ), ଧୂବୋ, ଉପରୁଜ୍ଞ, ଜ୍ଞାତି (ପ୍ରୀତି) ସ୍ଵାବ (ପୁଣ୍ୟ)
 ସ୍ଵତ (ପ୍ରୀତି) ଏ ପାତ୍ର ନାମ ଯଜ୍ଞପାତ୍ରର ।
 ୭୦ । ଯଜ୍ଞରେ ମନ୍ତ୍ରୀଭବତ ପଶୁକୁ ଉପାକୃତ (ପୁଣ୍ୟ) କହି ।
 ୭୧ । ପରମେଶ୍ୱର, ଶମନ, ପ୍ରୋକ୍ଷଣ, (କ୍ଲାନ୍) ଏ ତିନ ନାମ ଯଜ୍ଞରେ
 ବଧି ପଶୁର ।
 ୭୨ । ପ୍ରମୀତ, ଉପସମନ୍ତ, ପ୍ରୋକ୍ଷିତ (ପ୍ରୀତି) ଏ ତିନ ନାମ ଯଜ୍ଞଦିରେ
 ହନ୍ତକବ୍ୟ ପଶୁର ।
 ୭୩ । ଯଜ୍ଞର ହୋମ ଦ୍ରୁବ୍ୟକୁ ସାନ୍ନାୟ୍ୟ କହି ।
 ୭୪ । ଅଗ୍ନିକୃତ ହୋମ ଦ୍ରୁବ୍ୟକୁ ବଷଟକୃତ କହି । ଏ କ୍ଲାନ୍ ବଳିଙ୍ଗ ।
 ୭୫ । ଯଜ୍ଞଶେଷ ସ୍ଵାନକୁ ଯକ୍ଷାନ୍ତ ଅବଭୂତ (ପୁଣ୍ୟ) କହି ।
 ୭୬ । ଯଜ୍ଞର ଉପପୁକ୍ତ ଦ୍ରୁବ୍ୟକୁ ଯଜ୍ଞୀୟ (ପ୍ରୀତି) କହି ।
 ୭୭ । ଯଜ୍ଞଦି କର୍ମକୁ ରଷ୍ଟ୍ର (କ୍ଲାନ୍) କହି ।
 ୭୮ । ପୁଷ୍ଟିଶାରି କର୍ମକୁ ପୂର୍ଣ୍ଣ (କ୍ଲାନ୍) କହି ।

- ୭୧ ଅମୃତଂ ବିଘସେ ସଙ୍କଷେଷଭୋଜନମନ୍ଦର୍ଶ୍ୟୋଃ ।
 ୭୨ ତ୍ୟାଗୋ ବିହାପିତଂ ଦାନ ମୁତସର୍ଜନ ବିଷର୍ଜନେ ।
 ବିଶାନେନ ବିତରଣଂ ସ୍ଵର୍ଗନ ପ୍ରତିପାଦନମ୍ ।
 ପ୍ରାଦେଶନ ନିବପନ୍ମବଜ୍ଞନମଂହତିଃ ।
 ୭୩ ମୃତ୍ୟୁଂ ତଥେ ଦାନ ଦୀପ୍ତ ଦେହକମ୍ ॥
 ୭୪ ପିତୃଦାନ ନିକାପଃ ସ୍ୟାତ୍ ୭୫ଶାତ ତକମ୍ ଶାତଃ ।
 ୭୫ ଅନ୍ତାହାର୍ଯ୍ୟଂ ମାସିକେ ଗୁରୁଶାତ୍ରମୋହନ୍ତକୁତପୋଷ୍ଟି ପୁମ୍ ।
 ୭୬ ପର୍ଯେଷଣ ପରସ୍ତି ଶ୍ଵାନେଷଣ ଚ ଗବେଷଣ ।
 ୭୭ ସନ୍ଧିଧେଷଣ ୮୦ ସର୍ଜା ଅଭିଷ୍ଟ ଯାଚନାର୍ଥନା ।
-
- ୭୮ । ସଙ୍କଷେଷ ଦ୍ୱାରିକୁ ଅମୃତ (କ୍ଲା) ଏବଂ ଗୁରୁପ୍ରଭୁତିଙ୍କ ଦେଶନ
 ଶେଷଦ୍ୱାରକୁ ବିଦ୍ୟଷ (ପୁ) କହି ।
 ୭୯ । ତ୍ୟାଗ (ପୁ) ବିହାପିତ, ଦାନ, ଉତସର୍ଜନ, ବିଷର୍ଜନ,
 ବିଶାନେ, ବିତରଣ, ମୁତ୍ତନ, ପ୍ରତିପାଦନ ପ୍ରାଦେଶନ, ନିବପନ୍ମ
 ଅପବର୍ଜନ (କ୍ଲା), ଅଂହତ (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ତେରନାମ ଦାନର ।
 ୮୦ । ମୃତ୍ୟୁବସତାରୁ ତରନିନ ପର୍ଯେନ୍ତଦାନକୁ ତୀର୍ତ୍ତ ଦେହକ (ବୀ)
 ୮୧ । ପିତୃଦାନ (କ୍ଲା) ନିକାପ (ପୁ) ଏବୁ ରନାମପିତୃ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟଦାନର
 ୮୨ । ଶାସ୍ତ୍ରାଦୁସରେ ପିତୃ କର୍ମକୁ ଶାତ (କ୍ଲା) କହି ।
 ୮୩ । ମାସିକ ଶାତକୁ ଅନ୍ତାହାର୍ଯ୍ୟ (କ୍ଲା) କହି ।
 ୮୪ । ଶୋଭଣଧା ବିଭକ୍ତ ଦିବସର ଅଷ୍ଟମଭାଗକୁ କୁତ ପ (ପୁ, କ୍ଲା)
 କହି । ମୁହଁର୍ତ୍ତ ସପ୍ତମା । ମୁହଁର୍ତ୍ତ ନୂରମାଦଧ୍ୟଃ ସକାଳଃ,
 କୁତପୋ ଦୈପ୍ୟତଥା ଶ୍ରାଦ୍ଧଃ ବିଧୀୟତେ ।
 ୮୫ । ପର୍ଯେଗଣା, ପଶ୍ଚି, ଅନ୍ତେଷଣା, ଗବେଷଣ (ପୁ) ଏ ରୁର
 ନାମ ଅନେଷଣାର ।
 ୮୬ । ସନ୍ଧି, ଅଧେଷଣ (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଗୁରୁପଞ୍ଜାରପୂର୍ବକ
 କର୍ମ ନିୟକ୍ତର ।
 ୮୭ । ଯାଚିଙ୍ଗ, ଅଭିଷ୍ଟ, ଯାଚନା, ଅର୍ଥନା, (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏବୁ ରନାମମାତ୍ରିବାର

- ୮୮ ଅର୍ଦ୍ଧନ୍ତ ସିଷ୍ଟବ୍ରଦ୍ଧାର୍ଥେ ୮୨ ପାଦ୍ୟ ପାଦାୟ ବାରଣି ।
 ୮୯ ନିମାତାକିତ୍ୟ ତଥେସ୍ତେ ଅତିଥ୍ୟର୍ପେର୍ଷେ ସାଧୁନି ।
 ୯୦ ସୁୟବେଶିକାଗନ୍ତର ତିଥିନା ଗୃହାଗତେ ।
 ପାଦ୍ମିନ୍ଦ୍ରିକଃ ପାଦୁଣ୍ଡଶ୍ଵା (କ) ଭୁଦ୍ଧବାନନ୍ଦ ଗୌରବମ୍ ॥
 ୯୧ ପୁଜା ନମସ୍ୟାଂପରିତଃ ସପ୍ରେୟାକାର୍ତ୍ତଣଃ ସମାଃ ।
 ୯୨ ବାରବସ୍ୟ ତୁ ଶୁଣୁଷା ପରିଚୟାଂସୁଧାସନା ॥
 ୯୩ ବ୍ରଜ୍ୟାଂଟାଟ୍ୟା ପର୍ଯେନ୍ତନ ଗୁର୍ବ ରପ୍ତି ଭାବେ ଭାବେ ଭାବେ ।
 ୯୪ ଉପପୂର୍ବଶ୍ଵାରମନ ୯୦ ମଥ ମୌନମର୍ଦ୍ଦଶମ୍ ॥
 (କ) ପ୍ରାଚେ ତେଷଣାଦିକବଃ ସ୍ୟାନ୍ତେ ନବରୁଣିଷ୍ଟ ସଃ ।
-
- ୯୫ । ଅର୍ଦ୍ଧାର୍ଥ ଜଳକୁ ଅର୍ଦ୍ଧ (ମ୍ର) କହି ।
 ୯୬ । ପାଦ ପ୍ରକାଳନ ନିମିତ୍ତ ଜଳକୁ ପାଦ୍ୟ (ମ୍ର) କହି ।
 ୯୭ । ଅତିଥ୍ୟ, ଅତିଥେସ୍ତେ [ମ୍ର] ଏ ଦୁଇନାମ ଅତିଥ୍ୟେବାର୍ଥ
 ଉପୁତ୍ତ ଦ୍ୱବ୍ୟର ।
 ୯୮ । ଅବେଶିକ, ଆଗନ୍ତୁ (ମ୍ର), ଅତିଥ (ପୁ), ଗୃହାଗତ, ପାଦ୍ମିନ୍ଦ୍ରିକ
 ପାଦାଶକ ଏ ଛଅ ନାମ ଅତିଥ୍ୟର ।
 [କ] ଅଭ୍ୟର୍ଥାନ, ଗୌରବ (କ୍ଲା) ଏ ଦୁଇନାମ ଅତିଥକୁ
 ଦେଖି ଅଭ୍ୟର୍ଥାନ କରିବାର ।
 ୯୯ । ପଜା, ନମସ୍ୟା, ଅପରିତ, ସପ୍ରେୟା, ଅର୍କା, ଅର୍ହଣା (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ
 ଛଅ ନାମ ପୁଜାର ।
 ୧୦୦ । ବରବସ୍ୟ, ଶୁଣୁଷା, ପରିଚୟା (ସ୍ତ୍ରୀ), ଉପାସନା (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ
 ଶୁରନାମ ଶୁଣୁଷାର ।
 ୧୦୧ । ବ୍ରଜ୍ୟା, ଅଟାଟ୍ୟା (ସ୍ତ୍ରୀ) ପର୍ଯେନ୍ତନ (କ୍ଲା) ଏ ତନ ନାମ
 ଭ୍ରମର ।
 ୧୦୨ । ଯୋଗ ପଥାବଳମ୍ବନକୁ ରପ୍ତି (ସ୍ତ୍ରୀ) କହି ।
 ୧୦୩ । ଉପପୂର୍ବ (ପୁ, କ୍ଲା), ଆମନ (କ୍ଲା) ଏ ଦୁଇନାମ ଆମନର ।
 ୧୦୪ । ମୌନ, ଅଭିଷଣ (କ୍ଲା) ଏ ଦୁଇନାମ ମୌନର ।
 (କ) ପ୍ରାଚେତ୍ରସ, ଅଦିକବ ମୌନବହୁଣି, ବାଲ୍ମୀକି (ପୁ) ଏ
 ଦୁଇନାମ ବାଲ୍ମୀକି ମୁନିଙ୍କର ।

୧୦୭

ଅମରକୋଣ

- ବାଲୁକିଶ୍ଚାଥ (ଖ) ଗାଧେସ୍ତ୍ରୀ ବିଶ୍ଵାମିଷଷ୍ଠ କୌଣ୍ଡିକଃ ।
 (ଗ) ବାଗୀଷୋ ହେପାୟୁନଃପାରଶର୍ମୀଷ୍ଠ ସତ୍ୟବିଷ୍ଣୁଷୁତଃ ॥
- ୧୧ ଅନୁପୁଣୀ ସ୍ତ୍ରୀ ରୂପାଂ ରୂପାତ୍ ପରିପାଟୀ ଅନୁଷ୍ମନଃ
 ପର୍ଯ୍ୟାୟଷ୍ଟ୍ରୀ ୧୨ ତିପାତୟୁ ସଥାତ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଉପାତ୍ୟୁ ॥
- ୧୩ ନିଯୁମେବ୍ରତମଣ୍ଡୀ ୧୪ ତଜେପବାସାଦ ପୁଣ୍ୟକମ୍ ।
 ୧୫ ଅପିବସ୍ତ୍ରୀ ପବାସୋ ୧୬ ବିବେକଃ ପୁଥଗାମୁତା ।
 ୧୭ ସ୍ୟାତ୍ ବ୍ରହ୍ମବର୍ତ୍ତସ ବୃହ୍ମଯୁନତୀ ୧୮ ରଥାଞ୍ଜଳି ।
 ପାଠେ ବ୍ରହ୍ମାଞ୍ଜଳି ୧୯ ପାଠେ ବିପ୍ରୁଷ୍ଟୀ ବ୍ରହ୍ମବିନ୍ଦବଃ ।
 ୧୦୦ ଧ୍ୟାନ୍ୟେଗାସନେ ବହ୍ନାସନଂ ୧୦୧ କଳ୍ପେବିଧମନୋ ॥

- (ଖ) ଗାଧେସ୍ତ୍ରୀ, ବିଶ୍ଵାମିଷଷ୍ଠ, କୋଣ୍ଡିକ (ୟୁଂ) ଏ ତିନିନାମ
 ବିଶ୍ଵାମିଷକର ।
 (ଗ) ବ୍ୟାସ,ହେପାୟୁନ,ପାରଶର୍ମୀ,ସତ୍ୟବିଷ୍ଣୁଷୁତ (ୟୁଂ) ଏ
 ରୂପନାମ ବ୍ୟାସକର ।
- ୧୦ | ଅନୁପୁଣୀ,ଆବୁତ୍, ପରିପାଟୀ (ସ୍ତ୍ରୀ) ଅନୁଷ୍ମନ,ପର୍ଯ୍ୟାୟ (ୟୁଂ)
 ଏ ପାଞ୍ଚନାମ ପରିପାଟୀର ।
 ୧୧ | ଅତିପାତ,ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ,ଉପାତ୍ୟୁ (ୟୁଂ) ଏତିନାମ ବ୍ୟତିତମର ।
 ୧୨ | ନିଯୁମ (ୟୁଂ), ବୃତ (ୟୁଂ,କ୍ଲୁ) ଏ ଦୁଇନାମ ସ୍ତ୍ରୀମନାଦିବା-
 କର ।
 ୧୩ | ଉପବାସରୂପ ବ୍ରତକୁ ପୁଣ୍ୟକ (କ୍ଲୁ) କହି ।
 ୧୪ | ଅପିବସ୍ତ୍ରୀ (କ୍ଲୁ) ଉପବାସ (ୟୁଂ) ଏ ଦୁଇନାମ ଉପବାସର ।
 ୧୫ | ବିବେକ [ୟୁଂ] ପୁଥଗାମୁତା [ସ୍ତ୍ରୀ] ଏ ଦୁଇନାମ ବିବେକର ।
 ୧୬ | ବେଦାଧନରେ ଯେଉଁ ପ୍ରଭାବ ଜନ୍ମେ ତାକୁ ବ୍ରହ୍ମବାତ ସ୍ତ୍ରୀ (କ୍ଲୁ) କହି ।
 ୧୭ | ବେଦପାଠାର୍ଥ ପ୍ରାଣରୋତାରଣପୂର୍ବକ କୃତାଞ୍ଜଳିକ ବହ୍ନାଞ୍ଜଳି(ୟୁଂ)
 ୧୮ | ବେଦପାଠନିର୍ଗତ ମୁଖବିନ୍ଦୁକୁ ବ୍ରହ୍ମବିନ୍ଦୁ (ୟୁଂ) କହି ।
 ୧୯ | ଧ୍ୟାନ୍ୟେଗାସନକୁ ବ୍ରହ୍ମାସନ (ୟୁଂ) କହି ।
 ୨୦ | କଳ୍ପ ବିଧ୍ୟ ଦମ (ୟୁଂ) ଏ ତିନିନାମ ବେଦବିଧର ।

ଦ ଶାୟକାଣ୍ଟେ ବ୍ରହ୍ମବର୍ତ୍ତ

୧୦୭

- ୧୦୭ ମୁଖ୍ୟ ସଥାତ ପ୍ରଥମଃ କଳ୍ପୋର୍ମୁଦ୍ର ତତୋର୍ଧମଃ ।
 ୧୦୮ ସମ୍ବାରଦୂର୍ବାଂ ଗ୍ରହଣଂ ସ୍ୟାଦୁପାଳିରଣଂ ଶ୍ରୁତେ ।
 ୧୦୯ ସମେ ତୁ ପାଦ ଗ୍ରହଣମଭବାଦନମିଶୁଭେ ।
 ୧୦୧ ଭିଷ୍ମ ପରିବ୍ରାତ୍ କର୍ମନୀ ପାରଶର୍ମୀପି ମସ୍ତକ ॥
 ୧୦୨ ଉପସ୍ତ୍ରୀ ତାପସ ପାରିକାଞ୍ଚନୀ ୧୦୩ ବାରଂୟମୋ ମୁନିଃ ।
 ୧୦୪ ଉପସ୍ତ୍ରୀ ପର୍ଯ୍ୟବରସତ୍ତ୍ଵା ୧୦୫ ବର୍ଣ୍ଣନୋ ବ୍ରହ୍ମବୁଦ୍ଧିଶଃ ।
 ୧୦୬ ଉପସ୍ତ୍ରୀ ସତ୍ୟବରସଃ ୧୨୧ ସ୍ତ୍ରୀକରିଷ୍ଟ୍ରାପ୍ଲୁତେ ବ୍ରାହ୍ମ ।

- ୧୦୭ ପ୍ରଥମ ବେଦବିଧକ ମୁଖ୍ୟ (ୟୁଂ) ଏବେ ଅଧମ ବେଦବିଧକ
 ଅନୁକଳ୍ପ (ୟୁଂ) କହି ।
 ୧୦୮ | ସଂସାରପୂର୍ବକ ବେଦଗ୍ରହଣକୁ ଉପାକରଣ (କ୍ଲୁ) କହି ।
 ୧୦୯ | ପାଦଗ୍ରହଣ, ଅଭିବାଦନ (କ୍ଲୁ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ପାଦଗ୍ରହଣ
 ପୂର୍ବକ ପ୍ରଣାମର ।
 ୧୦୧ | ଭିଷ୍ମ, ପରିବ୍ରାତ୍, କର୍ମନୀ,ପାରଶରିନ୍ ମସ୍ତକନ (ୟୁଂ)
 ଏ ପାଞ୍ଚ ନାମ ଭିଷ୍ମକାଣ୍ଠମୀର ।
 ୧୦୨ | ଉପସ୍ତ୍ରିନ୍, ତାପସ, ପାରିକାଞ୍ଚନୀ(ୟୁଂ) ଏ ତିନି ନାମ
 ଉପସ୍ତ୍ରୀର ।
 ୧୦୩ | ବାରଂୟମ, ମୁନି (ୟୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ମୁନିର ।
 ୧୦୪ | ଉପସ୍ତ୍ରୀକ୍ଲୋଶବ୍ରତ, ତାନ୍ତ୍ର (ୟୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଉପସ୍ତ୍ରୀ
 କ୍ଲୋଶବ୍ରତ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିର ।
 ୧୦୫ | ବର୍ଣ୍ଣନୀ, ବ୍ରହ୍ମବୁଦ୍ଧିଶ (ୟୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ବ୍ରହ୍ମବୁଦ୍ଧିଶର ।
 ୧୦୬ | ଉପସ୍ତ୍ରୀ, ସତ୍ୟବରସ (ୟୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଉପସ୍ତ୍ରୀଙ୍କର ।
 ୧୦୭ | ସାଂତକ, ଆପ୍ଲୁତ, ବ୍ରତିନ୍ (ୟୁଂ) ଏ ତିନି ନାମ ସମାପ୍ତ
 ବେଦାଧନୀ ବ୍ୟକ୍ତିର ।

୧୮

ଅମରକୋଷ

- ୧୯୧ ଯେ ନିଜେତିଥି ସୃଗ୍ରାମା ପତିନୋ ପତିଷୁଣୁ ତେ ॥
 ୧୯୩ ସଃ ସୁଣ୍ଠି ସୁଲେ ବ୍ରକବଶାଳେ ସୁଣ୍ଠି ଲଶାୟଥେ ।
 ସ୍ଵାଣିଲଶ୍ଵା ୧୯୪ ଅଭିରଜ୍ଯମସଃ ସୁନ୍ଦର ପୁଣିଗାହ ।
 ୧୯୫ ପବନଃ ପ୍ରସୁତଃ ପୁତ୍ରଃ ୧୯୬ ପାଞ୍ଚଣ୍ଠାଃ ସବଳିଙ୍ଗଃ ।
 ୧୯୭ ପାଲଶୋ ଦଶ ଆଷାଡ଼ୋଗ୍ରତେ ୧୯୮ ରମ୍ୟ ବେଣବଃ ।
 ୧୯୯ ଅସ୍ତ୍ରୀ କମଣ୍ଡକୁଃ କୁଣ୍ଠୀ ୧୯୦ ବିତ୍ତନାମାସନଃ ବୃସୀ ।
 ୧୯୧ ଅନ୍ତିନଃ ରମ୍ଭ କୃତ୍ତିଃ ସୀ ୧୯୧ ରୈଷ୍ୟଃ ଭିକ୍ଷାକଦମ୍ବନଃ ।
 ୧୯୨ ସ୍ଵାଧ୍ୟାୟୁଃ ସଥାକ୍ଷପଃ ୧୯୩ ସ୍ଵର୍ଣ୍ଣାଭୂତବଃ ସବନଃ ତ ସା ।
 ୧୯୪ । ସତନ୍ତ, ସତ, (ପୁଃ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଜିତେନ୍ତି ଯ ବ୍ୟକ୍ତିର ।
 ୧୯୫ । ବ୍ରତାଦ୍ସୋଗରେ ସୁଣ୍ଠିଲରେ ଶୋଇବା ବ୍ୟକ୍ତିକ ସ୍ଵାଣିଲ
 ବା ସ୍ଵାଣିଲଶ୍ଵା ନ(ପୁଃ) କହି ।
 ୧୯୬ । ବିରଜ୍ୟମସ୍ତ, ହସ୍ତାତିଗ (ପୁଃ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ରଜ ଓ
 ତମୋଗୁଣରହିତ ବ୍ୟକ୍ତିର ।
 ୧୯୭ । ପବନ, ପ୍ରସୁତ, ପୁତ୍ର (ପୁଃ) ଏ ତିନି ନାମ ପବନ ବ୍ୟକ୍ତିର ।
 ୧୯୮ । ପାଞ୍ଚଣ୍ଠ, ସବଳିଙ୍ଗନ (ପୁଃ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ବେଦବିରୁଦ୍ଧା-
 ରୂପ ବ୍ୟକ୍ତିର ।
 ୧୯୯ । ବ୍ରତରେ ପଲାଶଦଣ୍ଡକୁ ଆପତ (ପୁଃ) କହି ।
 ୨୦୦ । ବ୍ରତରେ ବାଂଶଦଣ୍ଡକୁ ଗମ୍ଭ (ପୁଃ) କହି ।
 ୨୦୧ । କମଣ୍ଡକୁ (ପୁଃ, କାଃ) କୁଣ୍ଠୀ (ସୀ) ଏ ଦୁଇନାମ କମଣ୍ଡକୁର ।
 ୨୦୨ । ବ୍ରତାମନକୁ ଆସନକୁ ବୃସୀ (ସୀ) କହି ।
 ୨୦୩ । ଅନ୍ତିନ, ରମ୍ଭନ, [କାଃ], କୃତ୍ତିଃ (ସୀ) ଏ ତିନି ନାମ ବ୍ରତାମନଙ୍କ
 ବ୍ୟବହାରୀୟ ରମ୍ଭ ।
 ୨୦୪ । ଉଷାସମୁଦ୍ରକୁ ରୋଷ୍ୟ (କାଃ) କହି ।
 ୨୦୫ । ସ୍ଵାଧ୍ୟ, ଜପ, (ପୁଃ) ଏ ଦୁଇନାମ ଜପର ।
 ୨୦୬ । ସ୍ଵର୍ଣ୍ଣା (ସୀ), ଅଭିଷବ (ପୁଃ), ସବନ (କାଃ) ଏ ତିନି ନାମ
 ସଙ୍କ ସ୍ଵାନର ।

ଦୀଖପୁନାଶ୍ରେ ବ୍ରହ୍ମବର୍ଗଃ

୧୯

- ୧୯୪ ସବୋ ନସାମପଧ୍ୟସି ଜପ୍ୟଃ ସିଷ୍ଟୁମଦଶମ୍ ॥
 ୧୯୫ ଦର୍ଶଣ ପୌର୍ଣ୍ଣମସଶୁ ଯାଗୋ ପକ୍ଷାନ୍ତ୍ୟେବୋ ପୃଥକ୍ ।
 ୧୯୬ ଶରାରସ ଟନାପେଷଃ ନିତ୍ୟ ଯତ କର୍ମତଦ୍ୟମଃ ॥
 ୧୯୭ ନିଯମଶୁ ସ ପକ୍ଷମ୍ ନିତ୍ୟମାର୍ଗନ୍ତ୍ର ସାଧନମ୍ ।
 [କ] ଶୌରଃ ତୁ ଭିତ୍ରାକରଣଃ ମୁଣ୍ଡନଃ ବପନଃ ସିଷ୍ଟ ॥
 ୧୯୮ ଉପବାତଃ ବ୍ରହ୍ମସୁଦ୍ଧା ପ୍ରୋତ୍ସୁ ତେ ଦଶିଶେ କରେ ।
 ୧୯୯ ପ୍ରାଚୀନାବୀତମସ୍ତ୍ୟସି ୧୯୧ ନୀରାତଃ କଣ୍ଠଲମ୍ବିତମ୍ ।
 ୧୯୧ ଅଙ୍ଗୁଲିଶ୍ରେ ଶାର୍ଥ ଦେବଃ ସ୍ଵଲ୍ପଜୁ ଶ୍ଲୋମଳେ କାଯୁମ ।
 ମଧ୍ୟେଇ ଶୁଣ୍ଠ ଶ୍ଲୋପିତ୍ୟ ମୂଳେ ହାଙ୍ଗୁ ଶୁଦ୍ଧ ବ୍ରାହ୍ମମ୍ ।

- ୧୯୨ । ପାପନାଶକ ଜପ୍ୟ ମନ୍ତ୍ରକୁ ଅଭିମର୍ଷଣ (ସି) କହି ।
 ୧୯୩ । ଅମାବାସ୍ୟାରେକର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଯାଗକୁ ଦର୍ଶ (ପୁଃ) ଏବଂ ପୂର୍ଣ୍ଣମାତର
 କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଯାଗକୁ ପୌର୍ଣ୍ଣମସ (ପୁଃ) କହି ।
 ୧୯୪ । ଶଶର ସାଧନାପେଷ ନିତ୍ୟ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ କର୍ମକୁ ନିଯମ (ପୁଃ)
 କହି ।
 (କ) ଶୌର ଭିତ୍ରାକରଣ, ମୁଣ୍ଡନ, ବପନ (ସି) ଏ ରୂପ ନାମ
 ଶୌରର ।
 ୧୯୫ । ବାମସ୍ତନାପିତ ପଙ୍କୋପବାତକୁ ଉପବାତ ଓ ବ୍ରହ୍ମସୁ [କାଃ]
 କହି ।
 ୧୯୬ । ଦଶିଶ୍ଵନାପିତ ପଙ୍କୋପବାତକୁ ପ୍ରାଚୀନାବୀତ (କାଃ) କହି ।
 ୧୯୭ । କଣ୍ଠଲମ୍ବିତ ପଙ୍କୋପବାତକୁ ନିବାତ (କାଃ) କହି ।
 ୧୯୮ । ଅଙ୍ଗୁଲିର ଅଗ୍ରଭାଗକୁ ଦେବିଶାର୍ଥ, କନ୍ଦଶ୍ଵା ଓ ଅନାମିକାର
 ମୁଲଦେଶକୁ କାଯୁଶାର୍ଥ ବା ପ୍ରଜାପତି ଶାର୍ଥ, ଅଙ୍ଗୁଷ୍ଠ ଆଉ
 ତର୍ଜମାର ମାଧ୍ୟାଗକୁ ପୋଦଶାର୍ଥ ଏବଂ ବୃଦ୍ଧାଙ୍ଗୁକର ମୁଲ-
 ଦେଶକୁ ବ୍ରାହ୍ମଶାର୍ଥ କହି । ଏହା କାଃ ବନିଜ ।

୧୫୦

ଅମରକୋଣ୍ଠ

୧୩୩ ସ୍ୟାଦ ବୃଦ୍ଧଭୂପୁଂ ବୃଦ୍ଧଭୁ ବୃଦ୍ଧସାଯୁଜ୍ୟମିତ୍ୟପି ।
 ୧୩୪ ଦେବଭୂପୁଦିନଂ ତତ୍ତ୍ଵର୍ଥ ୧୩୫ କୃତ୍ତଂ ସାନ୍ତ୍ଵନାଦିକମ୍ ।
 ୧୩୬ ସନ୍ଧ୍ୟାସବତ୍ୟନଶନେ ପୁମାନ ପ୍ରାପ୍ନୋ ୧୩୭ ହଥ ବାରହା ।
 ନଷ୍ଟାଗ୍ନି ୧୩୮ କୃତନା ଲୋହାର୍ତ୍ତ ଶ୍ରେଷ୍ଠେସାପଥକଳ୍ପନା
 ୧୩୯ କୃତ୍ୟଃ ସଂସାରଭୂନଃ ସ୍ୟା ୧୪୦ ଦସ୍ତାଧାପ୍ରୋ ନିରାକୃତଃ ।
 ୧୪୧ ଧର୍ମଧୂମ ଲଙ୍ଘବୃତ୍ତି ୧୪୨ ରକଳ୍ପୀ ଷତବ୍ରତଃ ।

୧୩୩ । ବୃଦ୍ଧଭୂପୁ, ବୃଦ୍ଧଭୁ, ବୃଦ୍ଧସାଯୁଜ୍ୟ (କ୍ଲ) ଏ ତନ ନାମ
ବୃଦ୍ଧଭାବର ।
 ୧୩୪ । ଦେବଭୂପୁ, ଦେବଭୁ, ଦେବସାଯୁଜ୍ୟ (କ୍ଲ) ଏ ତନ ନାମ
ଦେବଭାବର ।
 ୧୩୫ । ପ୍ରାୟଶ୍ଚିରମ୍ବନ, ସାନ୍ତ୍ଵନ, ରୂପ୍ତାୟଣ, ପ୍ରଜାପତ୍ୟ (କ୍ଲ)
ଆଦି ବୃତ୍ତକୁ କୃତ୍ତ କହ ।
 ୧୩୬ । ସନ୍ଧ୍ୟାସବତ୍ୟନକ ଅନଶନକୁ ପ୍ରାୟ (ପୁଂ) କହ ।
 ୧୩୭ । ବାରହନ, ନଷ୍ଟାଗ୍ନି (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇନାମ ବୃତ୍ତାଦିବିଷୟରେ
ନଷ୍ଟାଗ୍ନି ବ୍ୟକ୍ତିର ।
 ୧୩୮ । ଲୋଭପ୍ରସ୍ତୁତ ମିଥ୍ୟାପୋଗପଥ ଆଶ୍ରୟକୁ କୃତନା (ସ୍ତ୍ରୀ) କହି
 ୧୩୯ । ବୃତ୍ୟ, ସଂସାରଭୂନ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଷୋଡ଼ଶବର୍ଷ
ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅକୁଳ-ଉପନୟନ ବ୍ୟକ୍ତିର ।
 ୧୪୦ । ଅସ୍ତ୍ରାଧ୍ୟ, ନିରାକୃତ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ବେଦାଧ୍ୟନ୍ୟ-
ଶନ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତିର ।
 ୧୪୧ । ଧର୍ମଧୂମ ଲଙ୍ଘବୃତ୍ତି (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଉପାର୍ଜନାଧ୍ୟ
ଜଟାଭସ୍ତୁଦ ବିହ୍ଵାଶ ବ୍ୟକ୍ତିର ।
 ୧୪୨ । ଅବକର୍ଣ୍ଣ, ଷତବ୍ରତ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଭ୍ରମ୍ଭକୁତ
ବ୍ୟକ୍ତିର ।

ଦ୍ଵିତୀୟକାଣ୍ଡ ବୃଦ୍ଧବର୍ଗଃ

୧୫୧

୧୪୩ ସୁପ୍ରେ ପସ୍ତିନୟମେତି ସୁପ୍ରେ ପସ୍ତିନୂ ଦେତି ତ ।
 ଅଂଶୁମାନଭିନ୍ନ କ୍ରାତ୍ୟଦିତୌ ଚ ଯଥାକମମ୍ ॥
 ୧୪୪ ପରବେଶଭୂକୋଣନୁତେ ଜ୍ୟେଷ୍ଠାରପରିଗ୍ରହାର ।
 ପରବିତ୍ତିପୁ ତତ୍ତ୍ୟାୟାନ୍ ୧୪୫ ବିକାହୋପମୋ ସମୋ ।
 ତଥାପରିତ୍ୟେତ୍ତ ବାହୋପଯାମାଃ ପାଣିପୀତ୍ତନମ୍ ।
 ୧୪୬ ବ୍ୟବାପ୍ରୋ ମୈଥ ନଂ ଗ୍ରାମ୍ୟଧର୍ମୀ ନିଧୁବନଂ ରତମ ॥
 ୧୪୭ ସିବର୍ଗୋ ଧର୍ମକାମାତ୍ରେ ଶ୍ରୁଦ୍ଧବର୍ଗଃ ସମୋଷକୌ ।
 ୧୪୮ ସବକୋ ସୋଷ୍ଟବୃତ୍ତଦ୍ଵାଂ ୧୪୯ ଜନ୍ୟ ସିରିଶ ବରସ୍ୟଯେ ।
 ଇତି ବୃଦ୍ଧବର୍ଗଃ ।

୧୪୩ । ଯେ ବୃତ୍ତର ଶପୁନ ଦେଖି କର ସୂର୍ଯ୍ୟ ଅସ୍ତ୍ର ହୋଇଯାନ୍ତି
ତାହାକୁ ଅଭିନିମୁକ୍ତ ଏବଂ ଯେ ବୃତ୍ତର ଶପୁନ ଦେଖି ସୂର୍ଯ୍ୟ
ଉଦୟ ହୁଅନ୍ତି ତାହାକୁ ଅଭ୍ୟଦିତ କହ । ଏ ଦୁହଁ ପୁଲଙ୍ଗ
୧୪୪ । ଅବବାହିତ ଜ୍ୟେଷ୍ଠ ଥାଉଁ ଥାଉଁ କନଷ୍ଟ ବିବାହ ହେଲେ
କନଷ୍ଟକୁ ପରବେତ୍ର (ପୁଂ) କହି, ତାହାର ଜ୍ୟେଷ୍ଠକୁ ପରବିତ୍ତି
(ପୁଂ) କହ ।

୧୪୫ ବିକାହ, ଉପଯମ, ପରଶପୁ, ଉଦ୍ବାହ, ଉପଯାମ (ପୁଂ),
ପାଣିପୀତ୍ତନ (କ୍ଲ) ଏ ଛାଅ ନାମ ବିବାହର ।

୧୪୬ । ବ୍ୟବାପ୍ରୋ, (ପୁଂ), ମେଥୁନ (କ୍ଲ) ଗ୍ରାମ୍ୟଧର୍ମ (ପୁଂ), ନିଧୁବନ,
ରତ (କ୍ଲ) ଏ ପାଞ୍ଚ ନାମ ମୈଥ ନର ।

୧୪୭ । ଧର୍ମ, ଅର୍ଥ, କାମ ଏମାନକୁ ସିବର୍ଗ କହ । ଏହା ପୁଲଙ୍ଗ
ଏବଂ ଧର୍ମ, ଅର୍ଥ, କାମ ମୋଷ ଏ ଗୁରଙ୍କୁ ଚର୍ବାର୍ଗ କହ ।
ଏହା ପୁଲଙ୍ଗ ।

୧୪୮ । ଧର୍ମ, ଅର୍ଥ, କାମ ମୋଷ (ପୁଂ) ଏ ସମୟକୁ କର୍ତ୍ତବ୍ୟତ୍ଵ କହ ।

୧୪୯ । ବରର ସମାନବ୍ୟକ୍ତି ମିଷକୁ ଜନ୍ୟ କହ । ଏହା ପୁଲଙ୍ଗ ।

ଶତିଯୁ ବର୍ଗଃ

୧ ମୂର୍ତ୍ତିତିଷିକୋ ରଜନେଥ୍ ବାହୁଜଃ କ୍ଷତିଯୋ ବରଟ ।
 ୨ ରଜା ରାତ୍ ପା ବ ଶ୍ଵାଭୁଦ୍ଧ ପ ଭୂପ ମଞ୍ଚନିତଃ ॥
 ୩ ରଜା ତୁ ପ୍ରଣତାଶେଷପାମନ୍ତଃ ସ୍ଥାନଧୀଶୁରଃ ।
 ୪ ଚନ୍ଦବତ୍ରୀ ସାବଭୌମୋ ୫ ନୃପୋନେଥ୍ ମଣ୍ଡଳେଶୁରଃ ।
 ୬ ପେନେଷ୍ଟୁ ରଜସ୍ପେନ ମଣ୍ଡଳେଶୁରଶୁଯଃ ।
 ଶାପ୍ତ ଯଶ୍ଵାଜ୍ଵଳା ରଙ୍ଗଃ ସ ସମ୍ରତ ନ ହଥ ରଜକମ୍ ॥
 ରଜନ୍ୟକଂ ତ ନୃପତିଷମିଯୁଗାଂ ଗଣେ ମମାତ୍ ।
 ୮ ମହୀ ଧୀ ସଂରବୋହମାତ୍ରେ ନ ହନେ କର୍ମ ସତିବାସ୍ତରଃ ।

୧ | ମୂର୍ତ୍ତିତିଷିକ, ରଜନ୍ୟ, ବାହୁଜ, ହତିଯୁ ଚିରଜି, (ପୁଂ) ଏ
 ପାଞ୍ଚ ନାମ କ୍ଷତିଯୁର ।
 ୨ | ରଜନ୍, ରଜ୍, ପଥିବ, ଶ୍ଵାଭୁଦ୍ଧ, ନୃପ, ଭୂପ, ମଞ୍ଚନିତ (ପୁଂ)
 ଏ ସାତ ନାମ ରଜାର ।
 ୩ | ପ୍ରଣତାଶେଷ ସାମନ୍ତ ରଜାକୁ 'ଅଧୀଶୁର' କହି । ଏହା ପୁଂଳିଙ୍ଗ
 ୪ | ଚନ୍ଦବତ୍ରୀନ, ସାବଭୌମ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ସମୁଦାୟ
 ପୃଥିବୀର ରଜାର ।
 ୫ | ହନେ ରଜାକୁ ମଣ୍ଡଳେଶୁର କହି । ଏହା ପୁଂଳିଙ୍ଗ ।
 ୬ | ରଜସ୍ପ ଯାଗବତୀ, ଏବଂ ମଣ୍ଡଳେଶୁର ଓ ସଦରଜଶାସକ
 ରଜାକୁ ସମ୍ରତ (ପୁଂ) କହି ।
 ୭ | ନୃପତିଷମିହକୁ ରଜକ (କୁ) କହି ଏବଂ କ୍ଷତିଯୁପମ୍ବଦ୍ଧକୁ
 ରଜନ୍ୟକ (କୁ) କହି ।
 ୮ | ମହୀନ, ଧୀସତବ, ଅମାତ୍ୟ, (ପୁଂ) ର ତିନି ନାମ ମହୀର ।
 ୯ | ରଜାର କର୍ମକର୍ତ୍ତାକୁ କର୍ମସତବ କହି । ଏହା ପୁଂଳିଙ୍ଗ ।

୧୦ ମହାମାତ୍ରପ୍ରଧାନାନ ୧୧ ପୁରେଧ୍ୟାସ୍ତ ପୁରେହିତଃ ।
 ୧୧ ଦ୍ଵାଷ୍ଟିର ବ୍ୟବହାରଣା ପ୍ରାତ୍ ବିବାକାଷଦର୍ଶକେ ॥
 ୧୨ ପ୍ରତିହାରେ ହାରପାଳ ହାତ୍ସ୍ତବାହୁ ତଦର୍ଶକଃ ।
 ୧୩ ରକ୍ଷବଗ୍ରୟ ମକଟ୍ଟେ ୧୪ ହଥାଧାର୍ଯ୍ୟକୃତୋ ସମେ ।
 ୧୫ ଶ୍ଲାପୁକୋଧ୍ୟକୃତୋ ଗ୍ରାମେ ଗୋପୋ ଗ୍ରାମେଷ୍ଟ ଭୁରିଷ୍ଟୁ ।
 ଭୌରିକଃ କନକାଶ୍ରଣେ ରୂପ୍ୟାଧାର୍ଯ୍ୟ ନେଷ୍ଟକଃ ॥
 ଅନ୍ତଃପୁରେ ଭାତ୍କୃତଃ ସ୍ଥାନନ୍ଦବନ୍ଦଶିକୋ ଜନଃ ।
 ୧୬ ସୌବିଦଳଃ କଞ୍ଚୁ କନଃ ଶ୍ଲାପତ୍ୟ ସୌବିଦାଶ୍ରତେ ॥

୧୦ | ମହାମାତ୍ର (ପୁଂ), ପ୍ରଧାନ(ପୁଂ,କୁ) ଏ ଦୁଇନାମ ରଜାଙ୍କ ପ୍ରଧାନ
 ମହୀର ।
 ୧୧ | ପୁରେଧ୍ୟ, ପୁରେହିତ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇନାମ ପୁରେହିତର ।
 ୧୨ | ପ୍ରାତ୍ରବିବାକ, ଅଷଦର୍ଶକ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇନାମ ବିରୂରକର ।
 ୧୩ | ପ୍ରତିହାର, ହାରପାଳ, ହାତ୍ସ୍ତବ, ହାତ୍ସ୍ତବିତ, ଦର୍ଶକ (ପୁଂ) ଏ ପାଞ୍ଚ
 ନାମ ରଜାଙ୍କ ହାଶର ।
 ୧୪ | ରକ୍ଷବଗ୍ରୟ, ଅମକଟ୍ଟ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇନାମ ରଜାଙ୍କ ରକ୍ଷା ନିମିତ୍ତ
 ଶଷ୍ଠଧ୍ୟକୃତର ।
 ୧୫ | ଅଧକ୍ଷ, ଅଧ୍ୟକ୍ତ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇନାମ ରଜାଙ୍କ ଅଧକ୍ଷର ।
 ୧୬ | ଏକଗ୍ରାମର ଅଧକ୍ଷକୁ ଶ୍ଲାପୁକ, ଅନେକ ଗ୍ରାମର ଅଧକ୍ଷକୁ
 ଶୋପ, ସ୍ଵର୍ଣ୍ଣର ଅଧକ୍ଷକୁ ଭୌରିକ, ଭୌପାଧାର୍ଯ୍ୟକୁ ନେଷ୍ଟିକ
 ଏବଂ ରଜାଙ୍କ ଅନ୍ତଃପୁରାଧକ୍ଷକୁ ଅନ୍ତଃବନ୍ଦଶିକ (ପୁଂ) କହି ।
 ୧୭ | ସୌବିଦଳ, କଞ୍ଚୁ କନଃ, ଶ୍ଲାପତ୍ୟ, ସୌବିଦ (ପୁଂ) ଏ ରାର
 ନାମ ରଜାର ଅନ୍ତଃପୁରାଧକ୍ଷକ ଥା ରକ୍ଷକର ।

- ୧୮ | ଷଶୋ ବର୍ଷବରସୁଲେୟା ୧୯ ସେବକାର୍ତ୍ତ୍ୟନୁଜୀବିନଃ ।
 ୧୦ | ବିଷୟାନନ୍ଦରେ ରଜା ଶତ୍ରୁମତଃପରମ ।
 ଉଦାସୀନଃ ପରତରଃ ପାଞ୍ଚ ଗ୍ରାହସ୍ତ ପୃଷ୍ଠତଃ ।
 ୧୧ | ରିପୋ କେଶ ସପନ୍ତାର ଦ୍ଵିଷଦ୍ଵେଷଶ ଦୁର୍ଦ୍ଵଦ୍ଵ ।
 ଦ୍ଵିତୀୟାନ୍ତାମିତ ଦୟୁମ୍ୟଃ ଶାନ୍ତବ ଶନ୍ତବଃ ।
 ଅଭିଦାତିପରହରତ ପ୍ରତ୍ୟଥିପରିପର୍ମିନଃ ॥
 ୧୨ | ବୟସ୍ୟ ଧୀନ୍ଧ ସବୟା ୩୩ ଅନ୍ତ ମିତଃ ସଖା ସୁହୃଦ ।
 ୧୩ | ସତ୍ୟ ସାପ୍ତପଦାନ ସ୍ୟ ୨୫ ଦନୁରେଧୋତ୍ତମୁକର୍ତ୍ତନମ୍ ॥
-
- ୧୪ | ଷଷ୍ଠ, ବର୍ଷବର (ୟୁଂ) ଏ ଦୁଇନାମ ରଜାଙ୍କ ଅନ୍ତ୍ୟପୁରପୁଣ୍ଡିତ
ନମୁଂସକର ।
 ୧୫ | ସେବକ, ଅଥିନ, ଅନୁଜବନ୍ (ୟୁଂ) ଏ ତିନି ନାମ ରଜାଙ୍କ
ଶୁକରର ।
 ୧୬ | ଆପଣା ରଜାଧିକ ସମ୍ମନ୍ଦ୍ର ଆବ୍ୟବବିତ ରଜାଙ୍କ ଶତ୍ରୁ (ୟୁଂ)
ବ୍ୟବହିତ ରଜାଙ୍କ ମିତ (କ୍ଲୁ), ମିତରଜାର ପରିଷିତ ରଜାଙ୍କ
ଉଦାସୀନ (ୟୁଂ) ଏବଂ ପଣ୍ଡାଦବର୍ତ୍ତୀ ରଜାଙ୍କ ପାଞ୍ଚ ଗ୍ରାହୀତ (ୟୁଂ)
କହି ।
 ୧୭ | ରିପୁ, କେନ୍ଦ୍ର, ସପନ୍ତ, ଅରଦ୍ଵିଷଦ୍ଵ, ଦେଷଣ, ଦୁର୍ଦ୍ଵଦ,
ଦ୍ଵିଷ, ବିପଷ, ଅହର୍ତ୍ତ, ଅମିତ, ତୟୁମ୍ ଶାନ୍ତବ, ଶନ୍ତବ,
ଅଭିଦାତିନ, ପର, ଅରତ, ପ୍ରତ୍ୟଥ ନ, ପରିପର୍ମିନ (ୟୁଂ) ଏ
ଉଦେଶ୍ୟ ନାମ ସାଧାରଣ ଶତ୍ରୁ ।
 ୧୮ | ବୟସ୍ୟ, ସ୍ମୃତି, ସବୟସ୍. (ୟୁଂ) ଏ ତିନି ନାମ
ସମାନବୃଷ୍ଟ ମିତର ।
 ୧୯ | ମିତ (କ୍ଲୁ), ସଖା ସୁହୃଦ (ୟୁଂ) ଏ ତିନିନାମ ସାଧାରଣ ମିତର
 ୨୦ | ସତ୍ୟ, ସାପ୍ତପଦାନ (କ୍ଲୁ) ଏ ଦୁଇନାମ ସତ୍ୟଭାବର ।
 ୨୧ | ଅନୁରୋଧ (ୟୁଂ), ଅନୁବର୍ତ୍ତନ (କ୍ଲୁ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଆରାଧ
କ୍ଷୁ ଅଭିଳାଷ ମମାଦିନର ।

- ୨୨ | ପଥାର୍ଦ୍ଦବର୍ଷୀଃ ପ୍ରତିଧିରପର୍ମଶ୍ଵର ପ୍ରତିଶଃ ॥
 ବ୍ୟରଣ୍ତ ଗୁଣ୍ଡପୁରୁଷ ୨୩ ଶ୍ଵାସ ପ୍ରତ୍ୟେପୁର୍ବ ତୌ ସମୋ ॥
 ୨୩ | ସାମସ୍ତରେ ଜ୍ୟୋତିଷିକୋ ଦେବଜୀଗଣକାବପି ।
 ସୁମୌଦ୍ରିକ ମୌହୁତ୍ରିଜନ କାତନ୍ତକା ଅପି ।
 ୨୪ | ତାନ୍ତିକୋଙ୍କର ପିତାନଃ ୩୦ ସମ୍ମ ଗୃହପତଃ ସମୋ ।
 ୨୫ | ଲିପିକରେଣ୍ଟରତଣୋହଷରତଞ୍ଜ୍ଞ ଲେଖକ ॥
 ୨୬ | ଲିଖିତାକ୍ଷରବିନ୍ୟାସ ଲିପିଲିଙ୍କ ବ୍ୟବରେ ସ୍ଵିପୌ ।
 ୨୭ | ସାମସ୍ତର, ଜ୍ୟୋତିଷିକ, ଦୋବଜ, ଗଣକ, ମୌହୁତ୍ରିକ,
ମୌହୁତ୍ରିଜନନ୍ଦିନ୍, କାର୍ତ୍ତିନ୍ଦିକ (ୟୁଂ) ଏ ଆଠ ନାମ ଜ୍ୟୋତି-
ବେଶ୍ୟର ।
 ୨୮ | ତାନ୍ତିକ, ଜ୍ୟୋତିତାନ୍ତ (ୟୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଶାସ୍ତରତ୍ତ୍ଵର ।
 ୨୯ | ସମ୍ମନ୍, ଗୃହପତଃ (ୟୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଶୁହୃଦର ।
 ୩୦ | ଲିପିକର. ଅଷ୍ଟରତଣ, ଅଷ୍ଟରତୁଷ୍ଟ ଲେଖକ (ୟୁଂ) ଏ ଶୁର
ନାମ ଲେଖକର ।
 ୩୧ | ଲିଖିତ, ଅଷ୍ଟରବିନ୍ୟାସ (କ୍ଲୁ), ଲିପିଲିଙ୍କ, (ସ୍ମୀ) ଏ ଶୁରନାମ
ଲେଖାର ।
 ୩୨ | ସନ୍ଦେଶହର, ଦୁଇ (ୟୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଦୁଇର ।
 ୩୩ | ଦୁଇକରମ୍ଭୁ ଦୁଇ (ଦୋତିଦ୍ୟ) [ୟୁଂ] କହି ।
 ୩୪ | ଅଧିମାନ, ଅଧ୍ୟଗ ଅଧ୍ୟନ୍ୟ, ପାତ୍ର ପଥକ (ୟୁଂ) ଏ ପାଞ୍ଚ
ନାମ ପଥକର ।

୧୫୭

ଅମ୍ବରକୋଷ୍ଟ

୩୭ ସାମ୍ଯମାତ୍ୟ ସୁହୃଦ କୋଣ ବାନ୍ଧୁ ଦୂର୍ଗବଳାନ ଚ ॥
 ବଜାଙ୍ଗାନ ଶତ୍ରୁଭୟଃ ପୌରିଣାଂ ଶେଷେଯୁଏପି ଚ ।
 ୩୮ ସନ୍ଧିରୀରୀ ବିଗ୍ରହେ ଯାନମାସନ୍ ଦୋଷମାନ୍ତର୍ଯୁଃ ॥
 ଷତ୍ରୁଗୁଣାଃ ୩୯ ଶକ୍ତିପୃଷ୍ଠେ ସ୍ଵର୍ଗ ଶ୍ରବନେବାହାତୁମହଜାଃ ।
 ୪୦ କ୍ଷୟଃ ଶ୍ଵାନ୍ ଚ ବୃଦ୍ଧି ଶ୍ଵେତବର୍ଣ୍ଣ ମାତ୍ରବେଦିନାମ୍ ॥
 ୪୧ ସ ପତାପଃ ପ୍ରଭାବଶ୍ଵ ପତ୍ରେଜଃ କୋଣଦଶ୍ରଜମ୍ ।
 ୪୨ ସାମଦାନେ ଭେଦବନ୍ଧୁବିଜ୍ଞପ୍ତାବୁନ୍ଧିଷ୍ଠମ ।
 ୪୩ ସାଦର୍ଥ ତୁ ଦନମା ଦଶଃ ୪୪ ସାମ ସାକ୍ଷ ମଥେ ସମୋ ।
 ୪୪ ଭେଦୋ ମଜାପା ଶତ୍ରୁପଥା ଧର୍ମଦୋଯତ୍ତ ପରିଷମମ୍ ॥

୩୫ । ବଜାଙ୍ଗ ସାତଗୋଟି, ଯଥା—ସ୍ଵାମୀ, ଅମାତ୍ୟ, ସୁହୃଦ
 କୋଣ [ପୁଂ], ବାନ୍ଧୁ, ଦୂର୍ଗ ଏବଂ ବଳ (କୁ) ।
 ୩୬ । ବଜାଙ୍ଗର ଅଙ୍ଗ ଏବଂ ପୌରିବର୍ଗକୁ ପ୍ରକୃତି [ହୀ] କହି ।
 ୩୭ । ସନ୍ଧି, ବିଗ୍ରହ (ପୁଂ), ଯାନ, ଆସନ, ଦୋଷ, (କୁ) ଅଶ୍ରୟ
 (ପୁଂ) ଏ ଛଅ ନାମ ବଜାର ଛଅ ଗୁଣର ।
 ୩୮ । ପ୍ରଭାବଜ, ଉତ୍ସାହଜ, ମହଜ, [ପୁଂ] ଏ ତିନି ନାମ ବଜାର
 ତିନିପ୍ରକାର ଶକ୍ତିର ।
 ୩୯ । କ୍ଷୟ, [ପୁଂ], ଶ୍ଵାନ (କୁ), ବୃଦ୍ଧି [ହୀ] ଏ ତିନି ନାମ ବଜାଙ୍ଗ
 ସିବିଶର ।
 ୪୦ । ପ୍ରଭାପ, ପ୍ରଭାବ, ଏ ଦୁଇ ନାମ ଯଥାନ୍ତମେ ବଜାର କୋଣ
 ଏବଂ ଦଶଜାତ ତେଜର ।
 ୪୧ । ସାମନ, ଦାନ (କୁ) ଭେଦ, ଦଶ [ପୁଂ] ଏ ଶୁର ନାମ
 ବଜାଙ୍ଗ ଶୁରପ୍ରକାର ଉପାୟର ।
 ୪୨ । ଦ୍ୱାତ୍ରସ (କୁ), ଦମ, ଦଶ, (ପୁଂ) ଏ ତିନି ନାମ ଦଶର ।
 ୪୩ ସାମନ, ସାନ୍ଧ୍ୟ, (କୁ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ପ୍ରଥମ ଉପାୟ ସାମର
 ୪୪ । ଭେଦ, ଉପଜାପ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ତୃତୀୟ ଉପାୟ
 ଭେଦର ।
 ୪୫ । ଉପଧା (ହୀ) ଏ ପରିଷଶର ନାମ ।

ଦୀପ୍ତିପୁନାଶ୍ରେ ସମ୍ବଲିର୍ବନ୍ଧ

୧୫୭

୪୬ ପଞ୍ଚ ସିଷ୍ଟପତ୍ରଶୀଶୋ ସପ୍ତଶିଖ୍ୟାଦ୍ୟଗୋଚରଃ ।
 ୪୭ ବିବିକ୍ତ, ବିଜନକ୍ତନ, ନିଃଶଳାକାପ୍ରଥା ରହଃ ॥
 ରହଶ୍ରୋଗାଂଶୁ ଶୁଳିଙ୍ଗେ ୪୯ ରହସ୍ୟ ତଭବେ ସିଷ୍ଟ ।
 ୪୮ ସମୋ ବିଶ୍ଵମୁ ବିଶ୍ଵାସେ ୫୧ ଭେଷୋତ୍ତ୍ରଂଶୋଯଥୋଚିତାର ॥
 ୪୯ ଅତ୍ରେଷନ୍ଧୟ କଞ୍ଚାୟ ଦେଶରୂପଃ ସମଞ୍ଜସମ ।
 ୫୦ ପୁକମୌପଦ୍ମିକ ଲଭ୍ୟ ଭଜମାନାଂତ୍ରମାତବର ॥
 ନ୍ୟାୟ୍ୟ ଚ ସିଷ୍ଟଶର୍ତ୍ତ ୫୧ ସପ୍ରଧାରଣା ତୁ ସମର୍ଥନମ ।
 ୫୧ ଅପବାଦୟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶୀଶୋ ନିଦେଶଃ ଶାସନ ଚ ସଃ ॥
 ଶିଷ୍ଟଶିଖ୍ୟଙ୍କା ର ୫୨ ସମ୍ଭା ତୁ ମର୍ଯ୍ୟାଦା ଧାରଣା ସ୍ଥିତିଃ ।
 ୫୩ । ବଜାମାନକର ଦୁଇ ମନ୍ତ୍ର ସହିତ ମନ୍ତ୍ରଶାକୁ ଅଷ୍ଟତ୍ରଷ୍ଟିଶି (ଦି)
 କହି ।
 ୫୪ । ବିବିକ୍ତ, ବିଜନ, କନ୍ଦ, ନିଃଶଳାକ (ପୁଂ), ରହସ୍ୟ, (କୁ)
 ଉପାଂଶୁ (ଅଂ) ଏ ଛଅ ନାମ ଏକାନ୍ତର ।
 ୫୫ । ଏକାନ୍ତରେ ଭେଦବ କମ୍ପକୁ ରହସ୍ୟ କହି । ଏ ତିନି ଲଙ୍ଘ ।
 ୫୬ । ବିଶ୍ଵମୁ, ବିଶ୍ଵାସ ଏ ଦୁଇ ନାମ (ପୁଂ) ବିଶ୍ଵାସର ।
 ୫୭ । ପଥୋଚିତ ଅଗ୍ରଭର୍ତ୍ତଂଶର ନାମକୁ ଭ୍ରେଷ (ପୁଂ) କହି ।
 ୫୮ । ଅତ୍ରେଷ, ନ୍ୟାୟ୍ୟ, କଞ୍ଚ (ପୁଂ) ଦେଶରୂପ, ସମଞ୍ଜସ (କୁ) ଏ
 ପାଞ୍ଚ ନାମ ଯଥେ ଚିତ ଆଚରଣର ।
 ୫୯ । ପୁକ୍ତ, ଉପଦ୍ମିକ, ଲଭ୍ୟ, ଭଜମାନ ଅଭିମତ, ନ୍ୟାୟ୍ୟ ଏ
 ଛଅ ନାମ ନ୍ୟାୟ୍ୟ ବସ୍ତୁର ।
 ୬୦ । ସପ୍ରଧାରଣା (ହୀ), ସମର୍ଥନ (କୁ) ଏ ଦୁଇନାମ ସମର୍ଥନର ।
 ୬୧ । ଅପବାଦ, ନିର୍ଦ୍ଦେଶ, ନିଦେଶ (ପୁଂ), ଶାସନ (କୁ) ଶିଷ୍ଟ
 ଆଜ୍ଞା (ହୀ) ଏ ଛଅ ନାମ ଆଜ୍ଞାର ।
 ୬୨ । ମର୍ଯ୍ୟାଦା, ସମ୍ଭା, ଧାରଣା, ସ୍ଥିତି, ଏ ଶୁରନାମ ମର୍ଯ୍ୟାଦାର ।
 ଏମାନେ ସ୍ଥାନିଙ୍ଗ ।

୪୭ ଆଗୋପରଥୋ ମନ୍ତ୍ରସ୍ତୁ ୪୮ ସମେ ତୁଳାନ ବନ୍ଧନେ ॥
 ୪୯ ଦ୍ଵିପାଦେଖ ଦ୍ଵିଗୁଣୋ ଦଶ୍ରୋ ୪୦ ଭଗଧେୟୁଃ କରେ ବଳି ।
 ୫୧ ଘାଟାଦିଦେୟୁଃ ଶୁଲକୋହସୀ ୫୨ ପ୍ରାଭୁତ ପ୍ରଦେଶନମ୍ ।
 ଉପାୟନମୂଲପରାହ୍ୟମୂଳଦାରସ୍ଥଥୋପଦା ।
 ୫୩ ଯୌତୁକାଦି ତୁ ଯଦେପୁଃ ସୁଦାୟୋ ହରଣଃ ଚ ତତ୍ ।
 ୫୪ ତ୍ରିକାଳସ୍ତୁ ତଦାତ୍ର ସଥା ୫୫ ଦୁଇରଃ କାଳ ଆୟୁତଃ ।
 ୫୬ ସାଦୃଷ୍ଟ କଂ ପଳଂ ସତ୍ୟ ଉଦକ ୪ ପଳମୁଗ୍ରମ୍
 ୫୭ ଅଦୃଷ୍ଟ ବନ୍ଧୁତୋୟାଦି ଦୃଷ୍ଟଃ ସପରଚନମ୍ ।
 ମସାରୁଜାମନ୍ତ୍ରଭୟ ସପନ୍ତପ୍ରଭବ ଭସମ୍ ॥

୫୮ । ଆଗସ୍ (କୁ), ଅପରାଧ, ମନ୍ତ୍ର(ସୁ) ଏ ତିନିନାମ ଅପରାଧର ।
 ୫୯ । ଉଲାନ, ବନ୍ଧନ (କୁ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ବନ୍ଧନର ।
 ୬୦ । ଦ୍ଵିଗୁଣ ଦଶ୍ର ନାମକୁ ଦ୍ଵିପାଦ୍ୟ (ସୁ) କହି ।
 ୬୧ । ଭଗଧେୟ, କର, ବଳ (ସୁ) ଏ ତିନି ନାମ ବଜସ୍ତର ।
 ୬୨ । ଘାଟ ଉତ୍ୟାଦିରେ ଦେପୁ ମାସୁଲକୁ ଶୁଲକ (ସୁ:କୁ) କହି ।
 ୬୩ । ପ୍ରାଭୁତ, ପ୍ରଦେଶନ, ଉପାୟନ, ଉପଗ୍ରାହ୍ୟ (କୁ) ଉପହାର (ସୁ), ଉପଦା (ସୀ) ଏ ଛଞ୍ଚ ନାମ ବଜାରେଟିର ।
 ୬୪ । ଯୌତୁକ, (କୁ), ସୁଦାୟ (ସୁ), ହରଣ ଏ ତିନି ନାମ ଯୌତୁକାଦି ଦେପୁ ବସୁର ।
 ୬୫ । ତ୍ରିକାଳ (ସୁ), ତଦାତ୍ର (କୁ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ତ୍ରିକାଳର ।
 ୬୬ । ଉତ୍ତରକାଳକୁ ଆୟୁତ (ସୀ) କହି ।
 ୬୭ । ସତ୍ୟପଳକୁ ସାଦୃଷ୍ଟ କ (କୁ) ଏବଂ ଉତ୍ତରପଳକୁ ଉଦକ (ସୁ) କହି ।
 ୬୮ । ବଜାମନଙ୍କର ବନ୍ଧୁତୋୟାଦି ଉପୁକୁ ଅଦୃଷ୍ଟ (କୁ) କହି । ନିତ ଏବଂ ପରବାଜ୍ୟ ଉପୁକୁ ଦୃଷ୍ଟି (କୁ) କହି । ନିଜପଶ୍ଚ ଜାତ ଉପୁକୁ ଅହିଭୟ (କୁ) କହନ୍ତି ।

୭୮ ପ୍ରଦିପ୍ତି ଦ୍ଵା ଉଧନାରଃ ସଥା ତୁ ତାମରକୁ ପରିଷ୍ଠିକମ୍ ।
 ୭୯ ନୃପାସନ ତୁ ପରିତ୍ରାସନ ତୁ ସିଂହାସନ ତୁ ତତ୍ ।
 ୮୦ ଦେହମୁଖ ପୂର୍ଣ୍ଣକମ୍ବୋ ୮୧ ଭୁଙ୍ଗାରଃ କନକାଳକା ॥
 ୮୨ ନିବେଶ ଶିଦିର ସନ୍ତ୍ରେ ୮୩ ସଜ୍ଜନ ତୁ ପରିଷ୍ଠିକମ୍ ।
 ୮୪ ଦସ୍ତ୍ୟଶୁରଅପାଦାତ ସେନାଙ୍ଗ ସଧାଇତୁଷ୍ଟୁପିମ ॥
 ୮୫ ଦନ୍ତୀ ଦନ୍ତାବତେ ନ ହସ୍ତୀ ଦ୍ଵିରଦୋଧନେକପୋ ଦ୍ଵିପଃ ।
 ମତଙ୍ଗେ ଗଜୋ ନାଗଃ କୁଞ୍ଜରେ ବାରଣଃ କଷା ॥
 ଇତ୍ସୁମେରମଃ ପଦ୍ମୀ ୮୦ ସୁଅନାଥସ୍ତୁ ସୁଈପଃ ।

୮୬ । ପ୍ରଦିପ୍ତି (ସୀ), ଅଧିକାର (ସୁ), ଏ ଦୁଇ ନାମ ବଜାକ ବୁମର ବ୍ୟନନାତି ଧାରଣର ।
 ୮୭ । ବୁମର, ପରିଷ୍ଠିକ (କୁ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ବୁମର ।
 ୮୮ । ନୃପାସନ, ଉତ୍ତରକାଳ (କୁ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ବଜାକ ଆସନର ।
 ୮୯ । ସୁର୍ଣ୍ଣମୟ ବଜାପନର ନମ ସିଂହାସନ । ଏହା କୁ ବଳଙ୍ଗ ।
 ୯୦ । ଛପ, ଆତପତ (କୁ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଛତାର ।
 ୯୧ । ବଜଛତକୁ ନୃପଲକ୍ଷ୍ମୀ (କୁ) କହି ।
 ୯୨ । ଉତ୍ତରକୁ, ପୂର୍ଣ୍ଣକୁ (ସୁ). ଏ ଦୁଇ ନାମ ପୂର୍ଣ୍ଣ କୁମର ।
 ୯୩ । ଭୁଙ୍ଗାର (ସୁ), କନକାଳକା (ସୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ସ୍ଵର୍ଣ୍ଣନିମିତ କୁମର ।
 ୯୪ । ନିବେଶ (ସୁ), ଶିଦିର (କୁ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ତମୁର ।
 ୯୫ । ସଜ୍ଜନା, ଉପରକଣ (କୁ) ଏ ରୁର ନାମ ସେନାଧରଣର ।
 ୯୬ । ହସ୍ତୀ, ଅଶ୍ଵ, ରଥ, ପଦାତ (କୁ) ଏ ରୁରନାମ ସେନାରଙ୍ଗର ।
 ୯୭ । ଦନ୍ତନ, ଦନ୍ତାବତ, ହସ୍ତିନ, ହରଦ, ଅନେକପ, ଦ୍ଵିପ,
 ମତଙ୍ଗଜ, ନାଗ, ଗଜ, କୁଞ୍ଜର, ବାରଣ କରିନ, ଇର,
 ସ୍ତ୍ରୟମେରମ, ପଦ୍ମିନ (ସୀ) ଏ ପନ୍ଦର ନାମ ହସ୍ତୀର ।
 ୯୮ । ସୁଅନାଥ, ସୁଅପ, (ସୁ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ପ୍ରଧାନ ହସ୍ତୀର ।

୮୯ ମଦୋହଟୋ ମଦକଳେ ୮୨ କଲଭୀ କରଣାବକ୍ଷେ ।
 ୯୦ ପ୍ରଭନା ଗଜି ତୋ ମତେ ୮୩ ସମାବୁଦ୍ଧବାନ୍ଦନର୍ଥେ ।
 ୯୧ ହାତ୍ତିକଂ ଗଜତା ବୃଦ୍ଧେ ୮୭ କରଣୀ ଧେନୁକା ବଶା ।
 ୯୨ ଗଣ୍ଠୀ କଟୋ ୮୮ ମଦୋଦାନଂ ୯୫ ବମଥୀ କରଣୀକରେ ।
 ୯୦ କୁମ୍ଭୀ ରୁ ପିଣ୍ଡୀ ଶିରସସ୍ତ୍ରଘୋମୀଖେ ବଦୁଃ ପୁମାନ୍ ।
 ୯୧ ଅବଗ୍ରହୋ ଲଲଟଂ ସ୍ୟା ୯୨ ଘଷିକା ଛକ୍ଷିକୁଟନମ୍ ।

୮୧ | ମଦୋହଟ, ମଦକଳ (ୟୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ମଦମତ୍ତ ହପ୍ତୀର ।
 ୮୨ | କଲଭ, କରଣାବକ (ୟୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ହପ୍ତୀକୁଆର ।
 ୮୩ | ପ୍ରଭନ, ଗଜିତ, ମତ୍ତ (ୟୁଂ) ଏ ତିନ ନାମ ମଦମତ୍ତୀର ।
 ୮୪ | ଉଦ୍ବାନ, ନିର୍ମଦ (ୟୁଂ) ଏ ଦୁଇନାମ ମଦତାଶୂନ୍ୟ ହପ୍ତୀର ।
 ୮୫ | ହାତ୍ତିକ (କ୍ଲୀ), ଗଜତା (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ତିନ ନାମ ହପ୍ତୀସମୁଦର ।
 ୮୬ | କରଣୀ, ଧେନୁକା, ବଶା (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ହପ୍ତୀମାର ।
 ୮୭ | ଗଣ୍ଠୀ, କଟ (ୟୁଂ) ଏ ଦୁଇନାମ ହପ୍ତ ଗଣ୍ଠୀଲକର ।
 ୮୮ | ମଦ (ୟୁଂ), ଦାନ (କ୍ଲୀ), ଏ ଦୁଇନାମ ହପ୍ତୀମଦର ।
 ୮୯ | ବମଥୀ, କରଣୀକର (ୟୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଶୁଣନର୍ତ୍ତକଳ-
 କଣାର ।
 ୯୦ | ହପ୍ତୀ ମସ୍ତକଛିତ ମାଂସପିଣ୍ଡକୁ କୁମ୍ଭ (ୟୁଂ) କହି ଏବଂ ସେହି
 ମାଂସପିଣ୍ଡ ଦୟର ମଧ୍ୟାନକୁ ଦିଦୁ (ୟୁଂ) କହି ।
 ୯୧ | ଅବଗ୍ରହ (ୟୁଂ), ଲଲଟ (କ୍ଲୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ହପ୍ତୀଲଲଟର ।
 ୯୨ | ହପ୍ତୀର ଚନ୍ଦୁଗୋଲକୁ ଶିଷ କା କହି । ଏହା ସ୍ତ୍ରୀଲଙ୍ଘ ।

୯୩ ଅପାଙ୍ଗଦେଶୋ ନିର୍ଯ୍ୟାଣଂ ୯୪ କର୍ଣ୍ଣମୂଳଂ ତୁ ଚୁଲିକା ॥
 ୯୫ ଅଧୀର କୁମ୍ଭସା ବାହିରୁଥଂ ୯୬ ପ୍ରତିମାନମଧୋଧ୍ୟ ଯତ ।
 ୯୭ ଆସନଂ ସ୍ତ୍ରୀ ଦେଶେ ସ୍ୟାତ୍ ୯୮ ପଦ୍ମକ ବିନ୍ଦୁଜାଳକମ୍ ॥
 ୯୯ ପକ୍ଷଭାଗେ ପାଶୁ ଘରୋ ୧୦୦ ଦନ୍ତଭଗୟ ଯୋଧଗତେ ।
 ୧୦୧ ହୌପୁଷ୍ପପଶ୍ଚାକ୍ଷାଦିଦେଶୀ ଗାସାଂବରେଦମାତ୍ ॥
 ୧୦୨ ତୋଷ ବୈଶୁକ ୧୦୩ ମାଳାନଂ ବନ୍ଧୁପ୍ରମୋ ୧୦୪ ହଥ
 ଶୃଙ୍ଗଳେ ।

ଅନ୍ତରୁକୋ ନିରାଦୋଃଧୀ ସ୍ୟା ୧୦୫ ଦକ୍ଷଶୋଷ୍ଟ୍ରିସ୍ତିପୁରାମ ।

୯୩ | ହପ୍ତୀରକ୍ଷର ପାନ୍ତଦୟର ନାମକୁ ନିର୍ଯ୍ୟାଣ (କ୍ଲୀ) କହି ।
 ୯୪ | ହପ୍ତୀର କର୍ଣ୍ଣମୂଳକୁ ଚୁଲିକା (ସ୍ତ୍ରୀ) କହି ।
 ୯୫ | ହପ୍ତୀକୁମ୍ଭର ଅଧୋଭାଗକୁ ବାହିରୁଥ (କ୍ଲୀ) କହି ।
 ୯୬ | ତାହାର ଅଧୋଭାଗକୁ ପ୍ରତିମାନ (କ୍ଲୀ) କହି ।
 ୯୭ | ଆସନ (କ୍ଲୀ), ସ୍ତ୍ରୀଦେଶ (ୟୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ହପ୍ତୀସ୍ତ୍ରୀକଳିଦେଶର
 ୯୮ | ପଦ୍ମକ, ବିନ୍ଦୁଜାଳକ (କ୍ଲୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ହପ୍ତୀମୁଖ ଓ ଗାସ-
 ବିନ୍ଦୁ ସମୁଦର ।
 ୯୯ | ପକ୍ଷଭାଗ, ପାଶୁଭାଗ (ୟୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ହପ୍ତୀର ପାର୍ଶ୍ଵଭାଗର ।
 ୧୦୦ | ହପ୍ତୀର ଅଗଭାଗକୁ ଦନ୍ତଭାଗ (ୟୁଂ) କହି ।
 ୧୦୧ | ହପ୍ତୀର ପୁଷ୍ପଜଳା ପ୍ରଭୁତି ଦେଶକୁ ଗାସ (କ୍ଲୀ) ଏବଂ ପଶ୍ଚାତ୍
 ଜନ୍ମାଦି ଭାଗକୁ (କ୍ଲୀ) ଆକର କହି ।
 ୧୦୨ | ତୋଷ, ବୈଶୁକ (କ୍ଲୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ହପ୍ତୀତାତ୍ତ୍ଵର ଦଣ୍ଡର ।
 ୧୦୩ | ଆଳାନ (କ୍ଲୀ), ବନ୍ଧୁପ୍ରମୋ [ୟୁଂ] ଏ ଦୁଇ ନାମ ହପ୍ତ ବନ୍ଧନ
 ପ୍ରମୋ ।
 ୧୦୪ | ଶୃଙ୍ଗଳ (ସ୍ତ୍ରୀ), ଅନ୍ତକ (ୟୁଂ), ନିର୍ଗତ (କ୍ଲୀ, ଯୁଂ), ଏ ତିନ
 ନାମ ହପ୍ତୀବନ୍ଧନ ଶୀକୁଳିର ।
 ୧୦୫ | ଅଙ୍ଗୁଶ (ୟୁଂ, କ୍ଲୀ) ସ୍ତ୍ରୀ (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ହପ୍ତୀଦିମନ
 ନମିତ୍ର ଲୋହାଦି ନିମିତ୍ର ଅସ୍ତ୍ର ବିଶେଷର ।

୧୦୭ ଦୁଷ୍ଟ୍ୟା କଷା ବରପା ସ୍ଥାର ୧୦୯ କଳ୍ପନା ସଜ୍ଜନା ସମେ ।
 ୧୦୮ ପ୍ରବେଶୀସ୍ତରଣଂ ବଞ୍ଚିଃ ପରିପ୍ରେ ମଃ ମୁଖୋ ଦୟୋଃ ॥
 ୧୦୯ ବାତଂ ଉପାରଂ ହସ୍ତ୍ୟଶ୍ଵର ୧୦ ବାଶ ତୁ ଗଜବନନୀ ।
 ୧୧୦ ଘୋଟକେ ବାତ ତୁରଗ ତୁରଙ୍ଗାଶ୍ଵରଙ୍ଗମା ॥
 ବାଜି ବାହୁଦିଗନ୍ଧବ ହୃଦୟ ସେନବ ସପ୍ରସ୍ତୁତଃ ।
 ୧୧୧ ଆଜାନେସ୍ତ୍ଵାଃ କୁଳୀନାଃ ସ୍ମୁ ୧୧୩ ବିନୀତାଃସାଧୁବାହିନଃ ।
 ୧୧୪ ବନାୟୁଜାଃ ପାରସୀକାଃ କାମ୍ରୋଜା ବାହିକା ହୃଦୟ ।

୧୦୭ । ଦୁଷ୍ଟ୍ୟା, କଷା, ବରପା (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ତିନ ନାମ ହସ୍ତ୍ୟୀ ମଧ୍ୟଦେଶ
ବନନ ଦଉଡ଼ିର ।
 ୧୦୮ । କଳ୍ପନା, ସଜ୍ଜନା (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ହସ୍ତ୍ୟୀ ସଜ୍ଜାର ।
 ୧୦୯ । ପ୍ରବେଶୀ (ସ୍ତ୍ରୀ), ଆସ୍ତରଣ (କୁଳ), ବଞ୍ଚି (ପୁରୁଷ), ପରିପ୍ରେମ
(ପୁରୁଷ), କୁଥ (ପୁରୁଷ, ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ପାଞ୍ଚ ନାମ ହସ୍ତ୍ୟୀ ପୃଷ୍ଠଦେଶରୁ
ତିବ ବିଚିତ୍ର କମ୍ବଳର ।
 ୧୧୦ । ସୁତ୍ରରେ ଅଷ୍ଟମ ହସ୍ତ୍ୟୀ ଏବଂ ଘୋଟକକୁ ବାତ (କୁଳ) କହି ।
 ୧୧୧ । ବାଶ, ଗଜବନନୀ, (ସ୍ତ୍ରୀ), ଏ ଦୁଇ ନାମ ହସ୍ତ୍ୟୀଶାଲାର ।
 ୧୧୨ । ଘୋଟକ, ବାତ, ତୁରଗ, ତୁରଙ୍ଗ, ଅଶ୍ଵ, ତୁରଙ୍ଗମ, ବାଜିନ୍
ବାହୁ, ଅଦ୍ଦନ୍, ଗନ୍ଧବ, ହୃଦୟ, ସେନବ, ସପ୍ତି (ପୁରୁଷ) ଏ
ତେର ନାମ ଘୋଟକର ।
 ୧୧୩ । ଆଜାନେସ୍ତ୍ଵ, କୁଳୀନ(ପୁରୁଷ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଉତ୍ତମ ଘୋଟକର
 ୧୧୪ । ବିନୀତ, ସାଧୁବାହିନ (ପୁରୁଷ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଶୋଭନ ବହନ
ସ୍ଵଭବ ଘୋଟକର ।
 ୧୧୫ । ବନାୟୁଜ, ପାରସୀକ କାମ୍ରୋଜ, ବାହିକ, (ପୁରୁଷ) ଏ ରୂପ
ନାମ ଘୋଟକ ଦିଶେଷର ।

୧୧୬ ସପୁରଶ୍ରୋତ୍ରମେଧୀପ୍ରେ ଜବନୟ ଜବାଧକଃ ॥
 ୧୧୭ ପୃଷ୍ଠ୍ୟଃ ପ୍ଲୋଷା ୧୧୭ ସିତଃ କର୍ମାରଥେୟ ବୋଢା-
ରଥସ୍ୟ ଯଃ ।
 ୧୧୮ ବାଳଃ କିଶୋରେ ୧୧୯ ବାମ୍ୟଶ୍ଵରବନ୍ଧବା ୧୨୦
 ବାଢିବଂ ଗଣେ ॥
 ୧୧୯ ସିଷ୍ଟାଶୀନାଂ ଯଦଶ୍ରେନ ଦିଦେ ନୌକେନ ଗମ୍ୟତେ ।
 ୧୨୦ କଣ୍ଠନ୍ତ୍ର ମଧ୍ୟମଶ୍ଵରନ ୧୧୩ ହେଷା ହେଷା ଚ ନିମ୍ନନଃ ।
 ୧୨୧ ନିଗାଳୟ ଗଳୋଦେଶେ ୧୧୪ ବୃଦ୍ଧେ ଭାଷ୍ଟୀୟମାଶ୍ଵବର୍ତ୍ତ ।
 ୧୨୨ ଆସ୍ତନ୍ତିତଂ ଧୌରିତକଂ ରେତିତଂ ବଳ୍ଗିତଂ ପୂର୍ତ୍ତଂ ॥
 ଗତପ୍ରେମ୍ୟଃ ପଞ୍ଚଧାର ୧୨୭ ଘୋଷା ତୁ ପ୍ରୋଥମସ୍ତିପ୍ରାମ୍ ।

୧୨୩ । ଅଶ୍ଵମେଧୀୟ ଅଶ୍ଵକୁ ଯପୁ (ପୁରୁଷ) ଏବଂ ଅଧିକ ବେଗଶାଳୀ
ଅଶ୍ଵକୁ ଜବନ [ପୁରୁଷ] କହି ।
 ୧୨୪ । ପୃଷ୍ଠ୍ୟ ପ୍ଲୋରିନ (ପୁରୁଷ) ଏ ଦୁଇ ନାମ କାଙ୍କର ଘୋଢାର ।
 ୧୨୫ । ଶୁକ୍ଳବଞ୍ଚି ଅଶ୍ଵକୁ କର୍ମ (ପୁରୁଷ) ଏବଂ ରଥବାହକ ଅଶ୍ଵକୁ
ରଥ୍ୟ ଓ ବୋଢା (ପୁରୁଷ) କହି ।
 ୧୨୬ । ବାଳ, କିଶୋର (ପୁରୁଷ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଅଶ୍ଵ ଶିଶୁର ।
 ୧୨୭ । ବାମୀ, ଅଶ୍ଵା, ବନ୍ଧବା (ସ୍ତ୍ରୀ), ଏ ତିନିନାମ ଅଶ୍ଵପ୍ରାୟୀର ।
 ୧୨୮ । ଅଶ୍ଵର ସ୍ତ୍ରୀ ସମୁଦ୍ରକୁ ବାଢିବ (କୁଳ) କହି ।
 ୧୨୯ । ଅଶ୍ଵର ଏକଦିନ ଗମ୍ୟପଥକୁ ଆଶ୍ଵୀନ [ପୁରୁଷ] କହି ।
 ୧୩୦ । ଦେଷା, ଦେଷା (କୁଳ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଅଶ୍ଵଧୂନିର ।
 ୧୩୧ । ଘୋଟକର ଗଳଦେଶକୁ ନିଗାଳ (ପୁରୁଷ) କହି ।
 ୧୩୨ । ଅଶ୍ଵୀୟ, ଆଶ୍ଵା (କୁଳ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଅଶ୍ଵସମୁଦ୍ରର ।
 ୧୩୩ । ଆସ୍ତନ୍ତିତ, ଧୌରିତକ, ରେତିତ, ବଳ୍ଗିତ, ପୂର୍ତ୍ତ ଏ ପାଞ୍ଚ
ନାମ ଅଶ୍ଵଗତିର । ଏମାନଙ୍କ ଧାର କହି ।
 ୧୩୪ । ଘୋଷା (ସ୍ତ୍ରୀ) ପ୍ରୋଥ [ପୁରୁଷ, କୁଳ] ଏ ଦୁଇ ନାମ ଅଶ୍ଵ-
ନାସ୍ତିକାର ।

୧୬୮ କବିକା ତୁ ଖଳୀନୋହ୍ସ୍ତି ୧୬୯ ଶଫଂକୁବେ ଖୁରଃପୁମାନ୍ ।
 ୧୭୦ ପୁଞ୍ଜୋହ୍ସ୍ତି ଲୂମନ୍ତିଲେ ୧୭୧ ବାଳହୃଷ୍ଟବାଳିଥ୍ ।
 ୧୭୨ ଦିଷ୍ଟପାଦୁତଳୁତିତୌ ପରାବୁତେ ମୁହୂର୍ତ୍ତବି ॥
 ୧୭୩ ଯାନେ ଚନ୍ଦ୍ରି ଯୁଦ୍ଧାର୍ଥ ଶକାଙ୍ଗଃ ସ୍ୟଦନୋ ରଥ୍ ।
 ୧୭୪ ଆରୋ ପୁଷ୍ପରଥଶ୍ଵରପାନଂ ନ ସମରପୂଃ ପତ୍ ॥
 ୧୭୫ କର୍ଣ୍ଣିରଥ୍ ପ୍ରବହଣଂ ଉପୁନଂ ର ସମଂ ର ମଧ୍ୟ ।
 ୧୭୬ କୁବେନଃ ଶକଟୋହ୍ସ୍ତି ସଧା ୧୭୭ ଦ୍ରଗନ୍ତି କମ୍ବଳବାହ୍ୟକମ୍ ।
 ୧୭୮ ଶିବକା ଯାପ୍ୟଯାନଂ ସଧା ୧୭୯ କୋଳା ପ୍ରେଞ୍ଜାଦିକଷ୍ଟିପ୍ରାସ୍ ।
 ୧୮୦ | କବିକା (ସ୍ତ୍ରୀ), ଖଳୀନ (ପୁରୁଷ) ଏ ଦୁଇନାମ ଘୋଡ଼ା-
 ଲଗାନର ।
 ୧୮୧ | ଶଫ (ସ୍ତ୍ରୀ), ଖୁର (ପୁରୁଷ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଅଶ୍ଵ ଖୁରର ।
 ୧୮୨ | ପୁତ୍ର [କୁଳ, ପୁରୁଷ], ଲୂମ୍, ଲଙ୍ଗୁଳ (କୁଳ) ଏ ତିନି ନାମ
 ଲଙ୍ଗୁଳର ।
 ୧୮୩ | ବାଳହୃଷ୍ଟ, ବାଳଧ (ପୁରୁଷ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଲୋମପୁତ୍ର
 ଲଙ୍ଗୁଳର ।
 ୧୮୪ | ଉପ୍ରାବୁତ ଲୁଟିତ (ପିତା) ଏ ଦୁଇନାମ ପୁନଃ ପୁନଃ ଲୁଣୁନ-
 ଶୀଳ ଅଶ୍ଵର ।
 ୧୮୫ | ଶକାଙ୍ଗ, ସ୍ୟଦନ, ରଥ (ପୁରୁଷ), ଏ ତିନି ନାମ ଯୁଦ୍ଧାର୍ଥ
 ଚନ୍ଦ୍ରପୁର ରଥର ।
 ୧୮୬ | ଯୁଦ୍ଧାର୍ଥ ଭିନ୍ନ ରଥକୁ ପୁଷ୍ପରଥ (ପୁରୁଷ) ଚନ୍ଦ୍ରପାନ (କୁଳ) କହି ।
 ୧୮୭ | କର୍ଣ୍ଣିରଥ (ପୁରୁଷ), ପ୍ରବହଣ, ଉପୁନ (କୁଳ) ଏ ତିନି ନାମ
 ଆଜାଦିତ ରଥର ।
 ୧୮୮ | ଅନସ (କୁଳ), ଶକଟ (ପୁରୁଷ, କୁଳ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଶକଟର ।
 ୧୮୯ | ଗନ୍ଧିଶୀଳ ଗୋରୁ ଗାଢ଼ିକୁ ଗନ୍ଧି (ସ୍ତ୍ରୀ) କହି ।
 ୧୯୦ | ଶିବକା (ସ୍ତ୍ରୀ) ଯାପ୍ୟଯାନ (କୁଳ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ସବାରିର ।
 ୧୯୧ | ଦୋଳା, ପ୍ରେଞ୍ଜା (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଦୋଳାର ।

୧୯୦ ଉରୋ ତୁ ହୋପବୋପୁଦ୍ରୋ ଦୀପିରମୀବୃତେ ରଥେ ॥
 ୧୯୧ ପାଣ୍ଡୁ କମ୍ବଳସମୀତଃ ସ୍ୟଦନଃ ପାଣ୍ଡୁକମ୍ବଳୀ ।
 ରଥେ କମ୍ବଳବାସାଦ୍ୟାଃ କମ୍ବଳାଦିତବୃତେ ॥
 ୧୯୨ ଦିଷ୍ଟୁ ହୋପଦ୍ୟୋ ୧୯୩ ରଥ୍ୟା ରଥକଧ୍ୟ ରଥକୁ କେ ।
 ୧୯୪ ଧୂଃ ସ୍ତ୍ରୀକୁ ବେ ଯାନମୁଖଂ ସଧା ୧୯୫ ଦ୍ରାଜମପସ୍ତରଃ
 ୧୯୬ ଚନ୍ଦ୍ର ରଥାଙ୍ଗଂ ୧୯୭ ରଥ୍ୟାନେ ନେମିଃ ସ୍ତ୍ରୀ ସ୍ୟାତି ପ୍ରଶ୍ନଃ
 ୧୯୮ ପିଣ୍ଡିକା ନାଭି ୧୯୯ ରକ୍ଷାଗ୍ରନ୍ଥକେ ତୁ ହୃଦୟୋରଣ୍ଣଃ ।
 ୧୯୯ ରଥଗୁପ୍ତ ବରୁଥୋ ନା ୨୦୦ କବରସ୍ତ ପୁରନ୍ତରଃ ।
 ୨୦୦ | ହୋପ, ବେପୁତ୍ର (ପି) ଏ ଦୁଇ ନାମ ବ୍ୟାପ୍ତିରମୀବୃତ
 ରଥର ।
 ୨୦୧ | ପାଣ୍ଡୁକମ୍ବଳନ ଶକରେ ପାଣ୍ଡୁବଞ୍ଜ କମ୍ବଳାବୃତ, କମ୍ବଳ
 ଶକରେ କମ୍ବଳାବୃତ ଓ କାଷା ଶକରେ ବର୍ଷାବୃତ ରଥ, ଏ
 ତିନିଗୋଟି ବିଲିଙ୍ଗ ।
 ୨୦୨ | ରଥ୍ୟା, ରଥକଧ୍ୟ (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ରଥପମୁହର ।
 ୨୦୩ | ଧୂର (ସ୍ତ୍ରୀ), ଯାନମୁଖ (କୁଳ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ରଥାଦି
 ଅଗ୍ରଭାଗର ।
 ୨୦୪ | ରଥାଙ୍ଗ (କୁଳ), ଅପସ୍ତର (ପୁରୁଷ), ଏ ଦୁଇ ନାମ ରଥ ଅଙ୍ଗ
 ବିଶେଷର ।
 ୨୦୫ | ଚନ୍ଦ୍ର, ରଥାଙ୍ଗ (କୁଳ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ରଥ ଚନ୍ଦ୍ର ।
 ୨୦୬ | ନେମି (ସ୍ତ୍ରୀ), ପ୍ରଧ (ପୁରୁଷ), ଏ ଦୁଇନାମ ଚକର ପ୍ରାନ୍ତଭାଗର ।
 ୨୦୭ | ପିଣ୍ଡିକା, ନାଭି (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ଦୁଇନାମ ରଥ ମଧ୍ୟବର୍ତ୍ତୀ ଚନ୍ଦ୍ରକର
 କାଷାର ।
 ୨୦୮ | ଅଷ୍ଟଗ୍ରନ୍ଥକ (ପୁରୁଷ), (ସ୍ତ୍ରୀ, ପୁରୁଷ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଅଙ୍ଗର
 ଅନାକାର ।
 ୨୦୯ | ରଥଗୁପ୍ତ (ସ୍ତ୍ରୀ), ବରୁଥ (ପୁରୁଷ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ରଥ ଗୁପ୍ତ-
 ପୁନର ।
 ୨୧୦ | କବର, ପୁରନ୍ତର ଏ ଦୁଇ ନାମ ରଥରୁଗର ।

୧୪୧ ଅନୁକର୍ଷେ ଦାବାଧିତ୍ ୧୪୨ ପ୍ରାସଙ୍ଗେ ନା ଯୁଗାଦ୍ୟଗଃ ।
 ୧୪୩ ସହଂ ସ୍ୟାଦ୍ବାହନଂ ଯାନଂ ସୁଗ୍ୟଂ ପସଂ ଚ ଧୋରଣମ୍ ।
 ୧୪୪ ପରମ୍ପରାବାହନଂ ସତ୍ତବୀନିତକମର୍ଦ୍ଦୟାମ୍ ॥
 ୧୪୫ ଆଧୋରଣ ହର୍ଷିପକା ହର୍ଷ୍ୟାରୋହା ନିଷାଦିନଃ ।
 ୧୪୬ ନିଯୁନା ପ୍ରାକିତା ଯନ୍ତ୍ରା ସୂଚଃ ସତ୍ର ଚ ସାରଥଃ ॥
 ସବେଧଶ୍ଵ ଦକ୍ଷଣଶ୍ଲୌ ଚ ସଙ୍କା ରଥକୁଟିନଃ ।
 ୧୪୭ ରଥନଃ ସ୍ୟାଦନାରୋହା ୧୪୮ ଅଶ୍ଵାରୋହାସ୍ତ୍ର ସାଦିନଃ ॥
 ୧୪୯ ଭଟା ଯୋଧାଶ୍ଵ ଯୋଜାରଃ ୧୫୦ ସେନାରକ୍ଷାସ୍ତ୍ରେନିକାଃ ।

୧୫୧ । ରଥର ଅଧୋରାଗପ୍ରିତ କାଷ୍ଟକୁ ଅନୁକର୍ଷ (ସୁଂ), କହି ।
 ୧୫୨ । ରଥର ଅଗ୍ରବର୍ତ୍ତୀ କୁଣ୍ଡପ୍ରା କୁଞ୍ଚିକୁ ପ୍ରାସଙ୍ଗ (ସୁଂ) କହି ।
 ୧୫୩ । ବାହନ, ଯାନ, ସୁଗ୍ୟ, ପସଂ, ଧୋରଣ (କ୍ଲୁ) ଏ ପାଞ୍ଚ
 ନାମ ସାମାନ୍ୟ ବାହନର ।
 ୧୫୪ । ପରମରା ବାହନର ନାମକୁ ବୈନିତକ କହି । ଏହା
 (ସୁଂ), ବା କ୍ଲୁ ବଳିଙ୍ଗ ।
 ୧୫୫ । ଆଧୋରଣ, ହର୍ଷିପକ, ହର୍ଷ୍ୟାରୋହ, ନିଷାଦିନ (ସୁଂ), ଏ
 ବୁଝି ନାମ ହାତ ମାତ୍ରକର ।
 ୧୫୬ । ନିଯୁନ, ପ୍ରାକିତ, ଯନ୍ତ୍ର, ସୂଚ, ସତ୍ର, ସାରଥ, ସବେଧଶ୍ଵ,
 ଦକ୍ଷଣଶ୍ଲୌ (ସୁଂ) ଏ ଆଠ ନାମ ସାରଥର ।
 ୧୫୭ । ରଥନ, ସ୍ୟାଦନାରୋହ (ସୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ରଥାରୋହ୍ସ
 ପୁରୁଷର ।
 ୧୫୮ । ଅଶ୍ଵାରୋହିନ୍, ସାଦିନ (ସୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଅଶ୍ଵାରୋହ୍ସ
 ପୁରୁଷର ।
 ୧୫୯ । ଭଟା, ଯୋଧ ଯୋଜୁ (ସୁଂ) ଏ ତିନି ନାମ ଯୋଜାର ।
 ୧୬୦ । ସେନାରକ୍ଷ, ସୌନିକ (ସୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ସେନାରକ୍ଷକର ।

୧୬୧ ସେନାପୁଂ ସମବେତା ସେ ସୌନିକାଶ୍ଵରେ ॥
 ୧୬୨ ବଳନୋ ସେ ସହସ୍ରେ ସହସ୍ରାସ୍ତେ ସହସ୍ରିଣଃ ।
 ୧୬୩ ପରିଧୟୁ ମରିଚରଃ ୧୬୪ ସେନାମାହିମାପତିଃ ॥
 ୧୬୫ କଞ୍ଚୁକୋ ବାରବାଣୋହ୍ସ୍ତ୍ରୀ ୧୬୬ ଯତ୍ତ ମଧ୍ୟେ ସକଞ୍ଚୁନୀୟ
 ବଧୁନ୍ତ ତଦ ସାରସନମଧ୍ୟକାଙ୍କୋ ୧୬୭ ଶିର୍ଷକମ୍ ॥
 ଶିର୍ଷଣ୍ୟ ଚ ଶିରସେ ୧୬୮ ଏଥ ତନୁତ୍ର ବନ୍ଦ ଦଂଶନମ୍ ।
 ଉରଜଦିଃ କଙ୍କଟକୋଜଗରଃ ୧୬୯ କବେଣ୍ଟୀପୁରୁଷ ॥
 ୧୭୦ ଆମୁକଃ ପ୍ରତିମୁକଶ୍ଵ ପିମନିଶ୍ଵାପିନିନିବତ୍ ।
 ୧୭୧ ସନ୍ଦର୍ଭୋ ବର୍ମିତଃ ସ ଜ୍ଞା ଦଂଶିତୋ ବ୍ୟୁତିକଙ୍କଟଃ ॥

୧୭୨ । ସୌନିଧ, ସୌନିକ (ସୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ସେନାରେ
 ମିଳିତ ବ୍ୟକ୍ତର ।
 ୧୭୩ । ସହସଂ, ସହସ୍ରିନ୍ (ସୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ସହସ୍ରସଂଖ୍ୟା
 ପରିମିତ ସୌନିଧକ୍ରମ ପୁରୁଷର ।
 ୧୭୪ । ପରିଧୟ, ପରିଗର (ସୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଯୁଦ୍ଧରଷକର ।
 ୧୭୫ । ସେନାମା, ବର୍ତ୍ତମାପତି (ସୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ସେନାପତିର ।
 ୧୭୬ । କଞ୍ଚୁକ, (ସୁଂ), ବାରବାଣ (ସୁଂକ୍ଲୁ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ସେନାର
 ବିଶାଦ ନିମକ ଅଙ୍ଗରଖାର (ସାଙ୍ଗୁର) ।
 ୧୭୭ । ସାରସନ, ଅଧୁକାଙ୍କୁ (କ୍ଲୁ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ସେନାକମରବନ୍ଧର ।
 ୧୭୮ । ଶିର୍ଷକ, ଶିର୍ଷଣ୍ୟ ଶିରସ୍ତ [କ୍ଲୁ] ଏ ତିନି ନାମ ସେନାମୁଣ୍ଡ
 ଟୋପିର ।
 ୧୭୯ । ତନୁତ୍ର, ବନ୍ଦନ, ଦଂଶନ (କ୍ଲୁ), ଉରଜଦ, କଙ୍କଟକ,
 ଜଗର (ସୁଂ) କବତ (ସୁଂ, କ୍ଲୁ) ଏ ସାତ ନାମ ସାଙ୍ଗୁର ।
 ୧୮୦ । ଆମୁକ, ପ୍ରତିମୁକ, ପିନିକ, ଅପିନିକ, (ପି) ଏ ବୁଝି ନାମ
 ବିଦ୍ୟାବୃତ ସେନାର ।
 ୧୮୧ । ସନ୍ଦର୍ଭ, ବର୍ମିତ, ସଜ୍ଜ, ଦଂଶିତ, ବ୍ୟୁତିକଙ୍କଟ (ପି) ଏ ପାଞ୍ଚ
 ନାମ କବତଯୁକ୍ତ ସେନାର ।

- ସିଷ୍ଟମୁଖାବୟୋ ୧୭୧ କର୍ମଭାରଂ କାବଚିକଂ ଗଣେ ।
 ୧୭୨ ପଦାତି ପତ୍ରିପଦଗ ପାଦାତିକପଦାତିପୁଃ ॥
 ପଦଗଣ୍ଠ ପଦିକଣ୍ଠା ୧୭୩ ଏଥ ପାଦାତଂ ପତ୍ରିପଦିତଃ ।
 ୧୭୪ ଶଶାଜାବେ କାଣ୍ଠପୃଷ୍ଠାଯୁଧୀଯୁଧକା ସମାଃ ॥
 ୧୭୫ କୃତହସ୍ତ ସୁପ୍ରୟୋଗବିଶିଖଃ କୃତପୁଣିକର ।
 ୧୭୬ ଅପରାତ ପୃଷ୍ଠକେହେତୀ ଲକ୍ଷାଦ୍ୱୟାପ୍ରତ୍ୟାପୁକଃ ॥
 ୧୭୭ ଧନୀ ଧନୁଷ୍ଠାନ୍ ଧାନୁଷ୍ଠା ନିଷଳ୍ୟଧୀ ଧନୁର୍ଧରଃ ।
 ୧୭୮ ସ୍ୟାକାଣ୍ଠବାଂସ୍ କାଣ୍ଠୀରଃ ୧୭୯ ଶକ୍ରକଃଶକ୍ରହେତିକଃ ॥
- ୧୮୧ । କବତ୍ୟାଳ ଧୂରସ୍ଵମୁଦକୁ କାବଚିକ (କୁ) କହି ।
 ୧୮୨ । ପଦାତି, ପତି, ପଦଗ, ପାଦାତିକ, ପଦାତି, ପଦଗ, ପଦିକ,
 (ପୁଃ) ଏ ସାତ ନାମ ପାଦାତିକ ସେମାର ।
 ୧୮୩ । ପାଦାତି, (କୁ) ପତ୍ରିପଦିତ (ଦୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ପଦାତି
 ସମୁଦର ।
 ୧୮୪ । ଶଶାଜାବ, କାଣ୍ଠପୃଷ୍ଠ, ଅଯୁଧୀଯୁ, ଆଯୁଧକ, (ଦୀ) ଏ ରୁର
 ନାମ ପୁନରଜାଗା ବ୍ୟକ୍ତିର ।
 ୧୮୫ । କୃତହସ୍ତ, ସୁପ୍ରୟୋଗବିଶିଖ, କୃତପୁଣି, (ଦୀ) ଏ ତିନ
 ନାମ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଭେଦକାଶ ବ୍ୟକ୍ତିର ।
 ୧୮୬ । ଲକ୍ଷ୍ୟ ବିନିବାରେ ଅସମର୍ଥ ବ୍ୟକ୍ତିକ ଅପରାତ ପୃଷ୍ଠକ (ଦୀ)
 କହି ।
 ୧୮୭ । ଧନ୍ତିନ୍, ଧନୁଷ୍ଠାନ୍ ଧାନୁଷ୍ଠା, ନିଷଳିନ୍, ଅଷ୍ଟିନ୍ ଧନୁର୍ଧର
 (ଦୀ) ଏ ଛଅ ନାମ ଧନୁର୍ଧାଶ ବ୍ୟକ୍ତିର ।
 ୧୮୮ । କାଣ୍ଠବତ୍, କାଣ୍ଠିର (ଦୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ବାଣସଦ
 ଯୁଦ୍ଧକାରୀର ।
 ୧୮୯ । ଶକ୍ରକ, ଶକ୍ରହେତିକ (ଦୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଶକ୍ର ଅର୍ଥରେ
 ଯୁଦ୍ଧକରିବା ବ୍ୟକ୍ତିର ।

- ୧୮୦ ଯଷ୍ଟକପାରଶ୍ୱଧକୌ ଯଷ୍ଟି ପର୍ଶ୍ୱଧହେତିକୌ ।
 ୧୮୧ ନୈସ୍ତିଂଶୀକୋଷିହେତଃ ସଧାର ୧୮୨ ସମେ ପାସିକ
 କୌନ୍ତିକୌ ॥
- ୧୮୩ ଚନ୍ଦ୍ରୀ ଫଳକପାଣିଃ ସଧାର[କ] ପ୍ରତାଙ୍କ ବୈଜୟନ୍ତିକଃ ।
 ୧୮୪ ଅରୁପୁରଃ ସତାୟଶ୍ଚାମୁରତରେ ଧରତରଃ ସମାଃ ॥
 ୧୮୫ ପୁରୋଗାଗ୍ରେସର ପ୍ରଶାପରିପୁରଃସରଃ ।
 ପୁରୋଗମଃ ପୁରୋଗାମୀ ୧୮୬ ମନ୍ଦଗାମୀ ରୁ ମନ୍ତ୍ରରଃ ।
 ୧୮୭ ଜଂଦାଲୋହିତବସ୍ତଳେ ୧୮୮ ଜନ୍ମାକରିକଜନ୍ମି କୌ ।
- ୧୮୮ । ଯାହାର ଯଷ୍ଟି ଅସ୍ତ୍ର ତାହାକୁ ଯଷ୍ଟି କିଂବା ଯାହାର ପରଶ୍ୱଧ
 ଅସ୍ତ୍ର ତାହାକୁ ପାରଶ୍ୱଧକ କହି । ଏଦୁହେ ଏକିଙ୍ଗ ।
 ୧୮୯ । ନୈସ୍ତିଂଶୀକ, ଅସିହେତ [ତି] ଏ ଦୁଇ ନାମ ଶତ୍ରଗହାର
 ପୁନରଜାଗା ବ୍ୟକ୍ତିର ।
 ୧୯୦ । ପାସିକ, କୌନ୍ତିକ [ତି] ଏ ଦୁଇ ପ୍ରାସ ଏବଂ କୁନ୍ତ ଅସହାର
 ସୁନ୍ଦରଜାଗାର ।
 ୧୯୧ । ଚନ୍ଦ୍ରିନ୍, ଫଳକପାଣି [ପୁଃ] ଏ ଦୁଇ ନାମ ଡଳଧାରା
 ପୁରୁଷର । [କି] ପଡ଼ାକିନ୍, ବୈଜୟନ୍ତିକ [ପୁଃ] ଏ ଦୁଇ
 ନାମ ପତାକାଧାର ।
 ୧୯୨ । ଅରୁପୁର, ସତାୟଶ୍ଚାମୁରତ, ଅରୁତର [ଦୀ] ଶୁର ନାମ
 ସମଭିବ୍ୟାହାର ସେନ୍ୟର ।
 ୧୯୩ । ପୁରୋଗ, ଅଗ୍ରେସର, ପ୍ରଶା, ଅଗ୍ରତଃସର, ପୁରଃସର,
 ପୁରଗମ, ପୁରୋଗାମିନ [ଦୀ] ଏ ସାତ ନାମ ମନ୍ଦଗାମୀ
 ପୁରୁଷର ।
 ୧୯୪ । ମନ୍ଦଗାମିନ୍, ମନ୍ତ୍ରର [ଦୀ] ଏ ଦୁଇ ନାମ ମନ୍ଦଗାମୀ
 ପୁରୁଷର ।
 ୧୯୫ । ଜନ୍ମାଳ, ଅତିଜିବ (ଦୀ) ଏ ଦୁଇନାମ ବେଗାମୀ ପୁରୁଷର
 ୧୯୬ । ଜନ୍ମାକରିକ, ଜାପିକ (ଦୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ସଂବାଦଦାତା
 ଜାତିକାନିବାହକର ।

୧୯ ତରପୁ ଭୁଗିତୋ ବେଶୀ ପ୍ରକଳ୍ପ କବନୋ କବଃ ।
 ୨୦ ଜଟସ୍ୟା ଯଃ ଶକ୍ୟତେ କେତୁଁ କେଯୋ ଜେତବ୍ୟ ମାସକେ ।
 ୨୧ କୌଷ୍ଟୁ ଜେତା ୨୨ ଯୋ ଗଛଚ୍ୟଳ୍ମ ବିଦ୍ଵିଷତଃ ପ୍ରତି ।
 ପୋହର୍ବ୍ୟମିଷୋହର୍ବ୍ୟମିଷୀଯୋ ।
 ୨୩ ଉର୍କ୍ଷସ୍ଥଳ୍ମ ସ୍ୟାଦୁର୍କ୍ଷୟୀ ଯ ଉର୍କ୍ଷ ତଣ୍ଟ୍ରାନ୍ତି ତଃ
 ୨୪ ସ୍ୟାଦୁର୍ବ୍ୟାନ୍ତରସିଲୋ ୨୫ ରଥିନୋ ରଥିଲୋ ରଥୀ ।
 ୨୬ କାମଂଗାମ୍ୟନ୍ତକାମି ନା ୨୭ ହତ୍ୟକୀନସ୍ତଥା ଭୁଣି ॥

୧୯୮ | ତରସ୍ତିନ୍, ଭୁରିତ, ବେଗିନ, ପ୍ରଜତିନ୍ ଜବନ, ଜବ
(ସି) ଏ ଛାଅ ନାମ ବେଗବାନ୍ ବ୍ୟକ୍ତିର ।

୧୯୯ | ଜୟଶକ୍ତ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତିକ ଜୟ କହି (ପୁରୋ) ଏବଂ ଜୟ, ଜେତବ୍ୟ
(ସି) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଜୟ ବ୍ୟକ୍ତିର ।

୨୦୦ | ଜୈଷ, ଜେତୁ (ସି) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଜୟକର୍ତ୍ତାର ।

୨୦୧ | ଅଭ୍ୟମିତ୍ର, ଅଭ୍ୟମିତ୍ରୀୟ, ଅଭ୍ୟମିତ୍ରୀଣ (ସି) ଏ ତିନି ନାମ
ଶୟ ସମ୍ମଳନକୁ ଯିବା ବ୍ୟକ୍ତିର ।

୨୦୨ | ଉର୍ଜସ୍ତଳ, ଉର୍ଜସ୍ତିନ୍ (ସି) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଅତିଶୟ
ବଳବାନ ବ୍ୟକ୍ତିର ।

୨୦୩ | ଉରସ୍ତ, ଉରସ୍ତିଲ (ସି) ଏ ଦୁଇ ନାମ ପ୍ରଶନ୍ତ
ବକ୍ଷସ୍ତଳଦିଶିଷ୍ଟ ବ୍ୟକ୍ତିର ।

୨୦୪ | ରଥ୍ନ, ରଥକ ରଥ୍ନ (ସି) ଏ ତିନି ନାମ ରଥସ୍ତାମୀର ।

୨୦୫ | କାମଂଗାମିନ୍, ଅନୁକାମିନ୍ (ସି) ଏ ଦୁଇ ନାମ
ସେଞ୍ଚାଷମେ ଗମନଶୀଳ ବ୍ୟକ୍ତିର ।

୨୦୬ | ଅତିଶୟ ଗମନଶୀଳ ବ୍ୟକ୍ତିକ ଅତ୍ୟନ୍ତୀନ [ସି] କହି ।

୧୯୮ ଶୁରୁ ଗରଣ୍ଟି ବିନ୍ଦାନ୍ତୋ ୧୯୯ କେତା କିଷ୍ଟୁ ଶୁରୁ କିଛିରଙ୍ଗ ।
 ୨୦୦ ସଂୟୁଗୀନୋରଣ୍ଜେ ସାଧୁଁ ଶଶାଙ୍କାବାଦପୁଣ୍ଡିଷ୍ଠ ।
 ୨୦୧ ଧୂକିମା ବାହିମା ସେନା ପୃତନାହମକିମା ଚମଃ ।
 ବରୁଥିମା (କ) ବଳ୍ ସେନ୍ୟ ଚମଃ ରୂମକମସ୍ତିପ୍ଲାମ୍ ॥
 ୨୦୨ ବିହୁସ୍ତୁ କଳିବିନ୍ୟାସୋ ଭେଜା ଦଣ୍ଡାତପ୍ଲୋ ଏଥ
 ୨୦୩ ପ୍ରଚ୍ୟାସାବୋ ବ୍ୟହପାଞ୍ଚ୍ଚି । ୨୦୪ ସେନ୍ୟପୃଷ୍ଠେ ପ୍ରତିଗ୍ରହଃ ।
 ୨୦୫ । ଏକେଭୋକରଥା ସ୍ଵଧ୍ୟା ପରିଃ ପଞ୍ଚପଦାତିକା ।
 ୨୦୬ ପର୍ଯ୍ୟଙ୍କେ ବୁରୁଣୋ । ସକେନ୍ଦ୍ରମାଦାଖ୍ୟା ଯଥୋତ୍ତରମ ॥
 ସେନାମୁଖ୍ ଗୁଲୁଚଣୌ ବାହିମା ପୃତନା ଚମଃ ।

୧୯୮ । ଶୁର, ଶର, ବିନାକ୍ତ (ପୁଂ) ଏ ତିନିନାମ ଶାରର ।

୧୯୯ । ଜେତୁ, କିଷ୍ଟୁ, କିରୁର (ପି) ଏ ତିନି ନାମ ଜୟଶିଳ
ବ୍ୟକ୍ତିର ।

୨୦୦ । ସ୍ଵର୍ଗକୁଣଳ ବ୍ୟକ୍ତିକ ସଂପୁର୍ଣ୍ଣିନ (ପି) କହି ।

୨୦୧ । ଧକ୍ଷିମୀ, ବାହ୍ମିମୀ, ସେନା ପୃତନା, ଅମାକମୀ, ଚମ୍ପୁ, କରୁଥିମୀ
(ପୁଂ) ଏ ସାତ ନାମ ଚତୁରଙ୍ଗ ସେନାର ।

୨୦୨ । କୁୟତ୍ତ, କଳବିନ୍ୟାସ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ସୌନ୍ୟ-
ରଚନାର ।

୨୦୩ । ପ୍ରଥାସାର, କୁୟହପାଷ୍ଟ୍ରିନ୍ [ପୁଂ] ଏ ଦୁଇ ନାମ କୁୟତ୍ତ
ପାଶ୍ର୍ଵଭାଗର ।

୨୦୪ । ସେନାର ପଶ୍ଚାଦ୍ଭାଗକୁ ପ୍ରତିଗ୍ରହ (ପୁଂ) କହି ।

୨୦୫ । ଏକ ହସ୍ତୀ, ଏକ ରଥ, ତିନି ଅଶ୍ଵ, ପାଞ୍ଚ ପଦାତି ଏହି
ସେନାକୁ ପଢ଼ି କହି । ଏହା ପ୍ରୀଲିଙ୍ଗ । (୧୦)

୨୦୬ । ତିନି ପଢ଼ିକୁ ସେନାନୁଶ (ଖୁଲୁ) କହି । (୩୦)
ତିନି ସେନା ମୁଖକୁ ଗୁଲୁ (ପୁଂ) କହି । (୫୦)

ଅମାକିମା ଦଶାମାକିନ୍ୟଷ୍ଟୋହଣୀ ପ୍ରକାଶିତାଃ ॥

(କ) ଅଷ୍ଟେନ୍ତିଶୀ ପ୍ରମାଣଂକୁ ଖାଜାସ୍ତୋକଦ୍ଵାରା କେଗନ୍ତେ ?
ରଥୌରେତେ ହୃଦୟେ ଦେଖି ପଞ୍ଚବେଶ୍ମ ପଶାତିରୁହି ।
୧୦୭ ସମ୍ପର୍କ ସମ୍ପର୍କ ଶାଶ୍ଵତ ଲକ୍ଷ୍ମୀ । ୧୦୮ ବିପର୍ଯ୍ୟାନ ବିପଦାପଦୋ ।
୧୦୯ ଆୟୁଧ କୁ ପଢ଼ରଣ ଶହୁମୁଖ । ୧୧୦ ମଥାପୁରୀ ଯୁମ୍ ।
ଧନ୍ୟାପୌ ଧନ୍ୟାଶ୍ରମସନକୋଦଣ୍ଟକାନ୍ତିକମ୍ ।
ଇଷ୍ଟାବୋଧ୍ୟ ୧୧୧୫ କର୍ଣ୍ଣସ୍ୱ କାଳପୃଷ୍ଠଂ ଶରସତମ୍ ॥

११९) प्रिधुक्षय गाणीबगाणी को पूँजदूँसको ।
 तिनि पूलकु गण (पूँ) कहि । (७७०)
 तिनि गणकु बाहिमा (धी) कहि । (८१०)
 तिनि बाहिमाकु पृथिवा (धी) कहि । (७४३०)
 तिनि पृथिवाकु चम (धी) कहि । (७७५०)
 तिनि चमकु अमाकमा (धी) कहि । (७१७०)
 दश अमाकमाकु अष्टोहिणी (धी) कहि । (७१७०)

୨୦୭ | ସମ୍ପର୍କ, ସମ୍ବଦ, ଶ୍ରୀ, ଲକ୍ଷ୍ମୀ(ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ବୁର ନାମ ସମ୍ବଦର ।

୨୦୯ | ବିପର୍କ, ବିପଦ୍ର ଆପଦ୍ର (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏତିନି ନାମ ଆପଦର ।

୨୧୦ | ଆୟୁଧ, ପ୍ରଦରଣ, ଶର୍ଷ, ଅର୍ଷ, (କ୍ଲାନ୍) ଏ ବୁର ନାମ ଅର୍ଥର ।

୨୧୧ | ଧନକ୍ଷେତ୍ର, ବୁପ (ପୁଂ କ୍ଲାନ୍), ଧନ୍ୟନ୍ ଶରସତନ, କୋଦଣ, କାନ୍ଦୁ କ[କ୍ଲାନ୍] ରକ୍ଷ୍ସୁସ [ପୁଂ] ଏ ସାତ ନାମ ଧନ୍ୟନ ।

୨୧୨ | କର୍ଣ୍ଣର ଧନ୍ୟକୁ କାଳପୃଷ୍ଠକରି । ଏହା କ୍ଲାନ୍ ବଳିଙ୍ ।

୨୧୩ | ଅର୍ଜୁନ ଧନ୍ୟକୁ ଗଣ୍ଠିବ ଅବା [ପୁଂ,କ୍ଲାନ୍] ଗାଣ୍ଠିବ କରି ।

୨୧୩ କୋଟିରସ୍ୟାଟମା ୨୧୪ ଗୋଧାଇଲେ ଜ୍ୟୋତିଷବାରଣେ ।
 ୨୧୫ ଲସ୍ତକୟ ଧନୁମ୍ବଧଂ ୨୧୬ ମୌଳୀ ଜ୍ୟୋତିଷମା ଶୁଣାଃ ।
 ୨୧୭ ସ୍ୟାତ ପ୍ରତ୍ୟାମାଲ୍ଲତିମେତ୍ୟାଦିଷ୍ଟାନପଞ୍ଚକମ୍ ॥
 ୨୧୮ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଶରବ୍ୟମ୍ ୨୧୯ ଶରବ୍ୟମ୍ ଉପାସନମ୍ ।
 ୨୨୦ ପୃଷ୍ଠକ ବାଣ ବିଶିଷ୍ଟାଥିତୁରଙ୍ଗାଶିଶାଃ ।
 କନ୍ଦମ୍ ମାରୁଣ୍ୟରାଃ ପଞ୍ଚୀ ରେଷ ଇଷ୍ଟଦ୍ଵିଷ୍ଟୋଃ ॥

୨୧୩ । ଧର୍ମକୁଳକୁ ଅଟମା କହି । ଏହା ସୀଳିଙ୍ଗ ।

୨୧୪ । ଗୋଧା (ସୀ), ଚଳ (କୁ) — ଏ ଦୂର ନାମ ଧନୁର ଆଶାତ
ବାରଣାର୍ଥ କାହିଁ ପଣ୍ଡିତାର ।

୨୧୫ । ଲସ୍ତକ, ଧନୁମେଧ (ପୁଂ) ଏ ଦୂର ନାମ ଧନୁର ମଧ୍ୟଭାଗର ।

୨୧୬ । ମୌଳୀ, ଜ୍ୟା, ଶିଞ୍ଜିନୀ (ସୀ), ଗୁଣ (ପୁଂ) ଏ ଦୂର ନାମ
ଧନୁଶୁଣର ।

୨୧୭ । ପ୍ରତ୍ୟାଲୁଡ଼, ଆଲୁଡ଼, ସମପଦ (କୁ), ବୈଶାଖ (ପୁଂ)
ମଣ୍ଡଳ (କୁ) ଏ ପଞ୍ଜନାମ ଧନୁର୍ଦ୍ଵାରା ବ୍ୟକ୍ତିର ଅବସ୍ଥାର
ଧନୁର୍ଦ୍ଵାରା ବ୍ୟକ୍ତିର ପଞ୍ଜବିଧ ଅବସ୍ଥା ପ୍ରକାର ଯଥା—
ପ୍ରତ୍ୟାଲୁଡ଼—ବାମପାଦ ପ୍ରସାରଣ କରି ଦକ୍ଷିଣ ପାଦ
ସଜ୍ଜୁତିତ କରିବାର ନାମ ।
ଆଲୁଡ଼—ପ୍ରତ୍ୟାଲୁଡ଼ର ବିପରୀତ ଅବସ୍ଥା ନ ।
ସମପଦ—ଦୂର ପଦକୁ ସମାନ ଭାବରେ ରଖି ଅବସ୍ଥାନ ।
ବୈଶାଖ—ଦ୍ୱାଦଶାଙ୍କୁ ଅନ୍ତରରେ ଦୂର ପଦର ଅବସ୍ଥାନ ।
ମଣ୍ଡଳ ପାଦହୃଷ୍ଟକୁ ମଣ୍ଡଳକୃତ କରିବାର ।

୨୧୮ । ଲକ୍ଷ୍ୟ, ଲକ୍ଷ, ଶରକ୍ୟ (କୁ) ଏ ତିନି ନାମ ଲକ୍ଷର ।

୨୧୯ । ଶରଭ୍ୟାସ (ପୁଂ) ଉପାସନ (କୁ) ଏ ଦୂର ନାମ ବାଣ
ଅଭ୍ୟାସର ।

୨୨୦ । ପୃଷ୍ଠକ, କାଣ, ବିଶିଖ, ଆଜିହୁଗ, ଖଗ, ଆଶ୍ରୁଗ କଳୟ,
ମାର୍ଗଶ, ଶର, ପର୍ବତ, ରୋପ (ପୁଂ), ଲକ୍ଷ (ପୁଂ, ସୀ) ଏ
ବାର ନାମ ବାଣର ।

୨୧୧ ପ୍ରସ୍ତେତନୟ ନାରମ୍ଭଃ ୨୧୧ ପଶୋ ବାଜୁଷ୍ଟି ଶୁଦ୍ଧରେ ॥
 ୨୧୩ ନରପ୍ରତି ପ୍ରହିତେ ବାଣେ ବିଷାକ୍ତେ ଦିଗ୍ଧଳିପ୍ରକୌ ।
 ୨୧୫ ତୁଣୋପାସଙ୍ଗତଶୀରନିଷଙ୍ଗା ଇଷୁଧୁଦୁଷ୍ଟେ ॥
 ଭୂଣ୍ୟା ୨୧୫ ଖଞ୍ଚଗୟୁ ନିସ୍ତିଂଶ ଚନ୍ଦ୍ରହାସାଵିରଷ୍ଟୁଯୁଃ ।
 କୌଷେପୁକୋ ମଣ୍ଡଳାଗ୍ରଃ କରବାଳଃ କୃପାଶବ୍ଦ ॥
 ୨୧୭ ସ୍ରୁତ ଖଞ୍ଚଗାଦିମୁଣ୍ଡୋ ସ୍ୟାନ୍ତେଶଳା ଚନ୍ଦ୍ରବନମ୍ ।
 ୨୧୯ ଫଳକୋହୀ ଫଳଃ ଚର୍ମ ୨୧୮ ସତ୍ରାହୋମୁଷ୍ଟି ରସାୟଃ ।
 ୨୨୧ ଦୁରୁଶୋ ମୁଦ୍ରଗରସନୌ ୨୩୦ ସ୍ୟାମାଳ କରପାଳିକା ।

 ୨୧୧ । ପ୍ରସ୍ତେତନ, ନାରମ୍ଭ (ୟୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଲୋହମୟ
 ବାହାଗ୍ରର ।
 ୨୧୧ । ପଶ, ବାଜ (ୟୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଶରରେ ଲଗିଥିବା
 ପରର ।
 ୨୧୩ । ଶିପୁବାଣକୁ ନିରପ୍ତ, ବିଷଳିପ୍ତ ବାଣକୁ ଦିଗ୍ଧ ଓ ଲିପ୍ତକ
 (ୟୁଂ) କହ ।
 ୨୧୫ । ତୁଣ, ଉପାସଙ୍ଗ, ତଣୀର, ନିଷଙ୍ଗ (ୟୁଂ) ଇଷୁଧୁ, ତୁଣୀ
 (ସୀରୀ) ଏ ଛଅ ନାମ ତଣୀରର ।
 ୨୧୮ । ଖଞ୍ଚଗ, ନିସ୍ତିଂଶ ଚନ୍ଦ୍ରହାସ, ଅସି, ରଷ୍ଟି, କୌଷେକ,
 ମଣ୍ଡଳାଗ୍ର, କରବାଳ, କୃପାଶ (ୟୁଂ) ଏ ନବନାମ ଖଞ୍ଚଗର
 ୨୧୯ । ଖଞ୍ଚଗାଦିର ମୁଷ୍ଟିକ ସ୍ରୁତ (ୟୁଂ) ଏବଂ ଖଞ୍ଚଗାଦିର
 ମୁଷ୍ଟିବନକୁ ମେଶଳା (ସୀରୀ) କହ ।
 ୨୨୧ । ଫଳକ (ୟୁଂ, କୁଳୁ), ଫଳ, ଚର୍ମନ୍ (କୁଳୁ) ଏ ତିନି ନାମ
 ଚର୍ମଦି ନର୍ମିତ ଢାଳର ।
 ୨୨୮ । ଢାଳର ମୁଷ୍ଟିକ ସତ୍ରାହ କହ । ଏହା ପୁଂଜି ।
 ୨୨୯ । ଦୁରୁଶ ମୁଦ୍ରଗର, ଘନ (ୟୁଂ) ଏ ତିନି ନାମ ମୁଦ୍ରଗର ।
 ୨୩୦ । ଶିଳ, କରପାଳିକା (ସୀରୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଖୁରଧାର ତୁଣର ।

୨୩୧ ଭଦ୍ରପାଳଃ ସୃଗ୍ଯାମ୍ଭୋ ୨୩୨ ପରିଦଃ ପରିଦାତିନଃ ।
 ୨୩୩ ଦୁଦ୍ୟୋ କୁତାରଃ ସ୍ଵଧତଃ (କ) ପରଶୁଷ ପରଶୁଧଃ ।
 ୨୩୪ ସ୍ୱାଜ୍ଞାତ୍ମୀ ରୂପିପୁଷ୍ଟୀ ଚ ତୁରିକା ରୂପିଧେନକା ॥
 ୨୩୫ ବା ପୁଂସି ଶଙ୍କାଶ୍ରୀ ୨୩୬ ସବଳାତାମରୋହସ୍ତ୍ରମ୍
 ୨୩୭ ପ୍ରାସ୍ତୁତ କୁନ୍ତଃ ୨୩୮ କୋଣ୍ଟୁ ସ୍ତିଯୁଧାଳ୍ୟଶ୍ରି କୋଟ୍ୟଃ ।
 ୨୩୯ ସବାରୁସାରଃ ସବୋଦଃ ସବସନ୍ତନାଥଃ କଃ ।
 ୨୪୦ ଲେହାଉସାରେଷ୍ଟ୍ରଭୁତଃ ଶଙ୍କା ମରଜନାବିଧଃ ।

୨୩୧ । ଭଦ୍ରପାଳ, ସୃଗ (ୟୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ମହାନ୍ତ୍ରଗର ।
 ୨୩୨ । ପରିଦ, ପରିଦିତନ (ୟୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ପାରିଦାସର ।
 ୨୩୩ । କୁତାର, ସ୍ଵଧତ ଏ ଦୁଇ ନାମ କୁତାର ।
 (କ) ପରଶୁ (ୟୁଂ, ସୀରୀ) ପରଶୁଧ (ୟୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ
 ପରଶୁ ଅର୍ଥାତ ପାରଶାର ।
 ୨୩୪ । ଶଙ୍କୀ, ଅମିପୁଷ୍ଟୀ, ତୁରିକା, ଅମିଧେନକା (ସୀରୀ) ଏ ରୂପ ନାମ
 ତୁରିର ।
 ୨୩୫ । ଶଙ୍କୁ (ୟୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଶେଳ ଅସର ।
 ୨୩୬ । ସବଳା, (ସୀରୀ), ତୋମର (ୟୁଂ, କୁଳୁ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଶାବଳ
 ଅସର ।
 ୨୩୭ । ପ୍ରାସ, କୁନ୍ତ (ୟୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ କୁନ୍ତଅସର ।
 ୨୩୮ । କୋଣ (ୟୁଂ), ପାଳି, ଅଶ୍ରି, କୋଟି (ସୀରୀ) ଏ ରୂପ ନାମ
 ଅସ୍ତ୍ର ଅଗ୍ରଭାଗର ।
 ୨୩୯ । ସବାରୁସାର, ସବୋଦ, ସବସନ୍ତନ (ୟୁଂ) ଏ ତିନି ନାମ
 ତୁରିରଙ୍ଗ ସେନା ସଜ୍ଜାକରଣର ।
 ୨୪୦ । ଶଙ୍କାମାନଙ୍କର ଅସ୍ତ୍ର ଧାରଣଶକ୍ତା ସମୟରେ ଆରତିରେ
 ନାମକୁ ଲେହାଉସାର (ୟୁଂ) କହ ।

୨୧୬

ଅମରକୋଷ:

- ୨୪୧ ଯତ୍ତେନୟାଭିଗମନମରେଷ୍ଟଦରିଷ୍ଟେନମ୍ ।
 ୨୪୨ ଯାତ୍ରା ବ୍ରଜ୍ୟାଭିନୀର୍ଥୀଶ୍ୱରଂ ପ୍ରସ୍ତାନଂ ଗମନଂ ଗମନଃ ।
 ୨୪୩ ସ୍ୟାଦାସାରଃ ପ୍ରସରଣଂ ୨୪୪ ପ୍ରତକ୍ଷଣଂ ଚଳିତାର୍ଥିକମ୍ ।
 ୨୪୫ ଅଛିତାନ୍ ପ୍ରତ୍ୟଭାତସ୍ୟ ରଣେ ଯାନମଭିନମଃ ॥
 ୨୪୬ ବୈତାଳିକା ବୋଧକର ୨୪୭ ଶୁଦ୍ଧିକା ଘଣ କାର୍ଥିକାଃ ।
 ୨୪୮ ସୁଖ୍ୟାଗଧାସ୍ତ ମରଧା ୨୪୯ ବନ୍ଧନଃ ସୁତିପାଠକାଃ ।
 ୨୫୦ ସଂପ୍ରତକାସ୍ତ ସମୟାସ୍ତଙ୍ଗାମାଦନବର୍ତ୍ତନଃ ।
-
- ୨୫୧ । ସେନାମନଙ୍କ ସହିତ ଶବ୍ଦ ଅଭିମୁଖ ଗମନକୁ ଅଭିଷେଣ
(କୁ) କହି ।
 ୨୫୨ । ଯାତ୍ରା ବ୍ରଜ୍ୟା (ସୀ), ଅଭିନୀର୍ଥୀଶ୍ୱର, ପ୍ରସ୍ତାନ, ଗମନ (କୁ),
ଗମ (ପୁଂ) ଏ ଛାପ ନାମ ସାମାନ୍ୟ ଜପ୍ଯାର୍ଥ ଗମନର ।
 ୨୫୩ । ଆସାର (ପୁଂ), ପ୍ରସାରଣ (କୁ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଚକ୍ରିଗ-
ବ୍ୟାପ୍ତ ସେନ୍ୟସମୁଦ୍ର ।
 ୨୫୪ । ପ୍ରତକ୍ଷ, ଚଳିତ [କୁ] ଏ ଦୁଇ ନାମ ପ୍ରକୃଷ୍ଟ ରୂପେ ସେନ୍ୟ-
ବୁଲନର ।
 ୨୫୫ । ଶବ୍ଦ ପ୍ରତି ଉପଶ୍ରୀନ୍ୟ ଶାରକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ଗମନ କରିବାକୁ
ଅଭିନମ [ପୁଂ] କହି ।
 ୨୫୬ । ବୈତାଳିକ, ବୋଧକର [ପୁଂ] ଏ ଦୁଇ ନାମ ସୁତିପାଠ
ନିହାଉଜକାଶର ।
 ୨୫୭ । ଚକ୍ରିକ, ଘଣ୍ଠିକ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଚନ୍ଦ୍ରଶା ଦାର
ପ୍ରଭାତରେ ସୁତିପାଠକର ।
 ୨୫୮ । ମାରଧ, ମରଧ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ସୁତିପାଠକ ଅର୍ଥାତ୍
ଭାଟର ।
 ୨୫୯ । ବନ୍ଧନ, ସୁତିପାଠକ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ସାମାନ୍ୟ ସୁତି-
ପାଠକ ।
 ୨୬୦ । ଯୁଦ୍ଧରେ ଅପଳାସ୍ତ ତରିନାମକୁ ସଂପ୍ରତକ [ପୁଂ] କହି ।

ଦିଶାସ୍ତ୍ରକଣ୍ଠେ ସହିସ୍ତବର୍ଗଃ

୨୧୭

- ୨୬୧ ରେଣୁର୍ଦ୍ଦୟୁଷ୍ଟିପ୍ରାଣଂ ଧୂଳଃ ପାଂଶୁନା ନ ଦୟୋ ରଜଃ ॥
 ୨୬୨ କୁର୍ମେ ଶୋଦଃ ୨୬୩ ସମୁର୍ଦ୍ଵିଜ୍ଞଳୌ ଭଗମାକୁଳେ ।
 ୨୬୪ ପତାକା ବୈଜୟନୀ ସ୍ୟାତ କେତନଂ ଧୂଜମସ୍ତିପ୍ରାମ ।
 ୨୬୫ ସା ସରଣଂସନଂ ସୁତିଭୁମିସୀତିତୁପଦା ।
 ୨୬୬ ଅହଂପୂର୍ବ ମହଂପୂର୍ବମିତ୍ୟହଂପୂର୍ବକାସିପ୍ରାମ ॥
 ୨୬୭ ଆହୋପୁରୁଷିକା ଦର୍ପାଦ୍ୟା ସ୍ୟାତ ସମ୍ବାଦନାମୁନି ।
 ୨୮ ଅହମହମିକା ରୁ ସ୍ୟାତ ପରମପରଃ ଯୋ ଭବତ୍ୟହକାରଃ ॥
 ୨୮୯ ଦ୍ରୁଷଣଂ ତରଃ ସହୋବଳଶୌରୀୟାଶି ପ୍ରାମ ଶୁଷ୍ଟଂତ ।
 ଶକ୍ତିଃ ପରମଃ ପ୍ରଣୋ ୨୯୦ ବିନ୍ଦମଞ୍ଚ ଶକ୍ତିତା ॥

- ୨୯୧ । ରେଣୁ (ପୁଂ, ସୀ) ଧୂଳ (ସ୍ତ୍ରୀ), ପାଂଶୁ (ପୁଂ), ରଜଃ [କୁ]
ଏ ରୁଚ ନାମ ଧଳଇ ।
 ୨୯୨ । ରୂର୍ମ୍ମ, ଶୋଦ [ପୁଂ] ଏ ଦୁଇ ନାମ ପେଷଣକାତ ଧୂଳିର ।
 ୨୯୩ । ସମୁର୍ଦ୍ଵିଜ୍ଞ, ପିଞ୍ଜଳ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଅଭିଶ୍ଵୁ ବିଧାକୁଳ
ସେନ୍ୟାଦିର ।
 ୨୯୪ । ପତାକା, ବୈଜୟନୀ (ସୀ) ଲେତନ (କୁ), ଧୂଜ (ପୁଂକୁ)
ଏ ରୁଚ ନାମ ପତାକାର ।
 ୨୯୫ । ଅଭିଶ୍ଵୁପ୍ରଦ ସୁତିଭୁମିକୁ ଶାବଶଂସନ (କୁ) କହି ।
 ୨୯୬ । ଅଗ୍ରେ ମୁ ଏହିରୂପ ପରମପର ଅଗ୍ରଗମନକୁ ଅହଂପୂର୍ବକା
(ସୀ) କହି ।
 ୨୯୭ । ଅହଙ୍କାରଦାର ଆପଣାର ଅଧିକ ଶକ୍ତି ପ୍ରକାଶକରଣକୁ
ଆହୋପୁରୁଷିକା (ସୀ) କହି ।
 ୨୯୮ । ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅପେକ୍ଷା କେବଳ ଆମ୍ରେ ଉତ୍ତମ ଏହି ରୂପ
ଅହଂକାରକୁ ଅହମିକା [ସୀ] କହି ।
 ୨୯୯ । ଦ୍ରୁଷଣ, ତରସ, ସହସ୍ର, ବଳ, ଶୌରୀୟ, ପ୍ରାମନ, ଶୁଷ୍ଟନ (କୁ)
ଶକ୍ତି (ସୀ), ପରମଃ, ପ୍ରାଣ (ପୁଂ) ଏ ଦଶ ନାମ ପରମଃ
 ୨୧୦ । ବିନ୍ଦମ (ପୁଂ), ଅଭିଶ୍ଵୁତା (ସୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଅଭିଶ୍ଵୁ
ଶକ୍ତିର ।

- ୨୭୧ ଶରପାନଂ ତୁ ଯତ୍ତ ପାନଂ କୃତେ ଭାବିନ ବା ରଣେ ।
 ୨୭୨ ଯୁଦ୍ଧମାୟୋ ଧନଂ ଜନ୍ୟ ପଧନଂ ପ୍ରବିଦ୍ଧାରଣମ୍ ॥
 ମୃଧମାସ୍ତନନ୍ଦନଂ ସଂଖ୍ୟ ସମୀକଂ ସାମ୍ବାୟୁକିମ୍
 ଅସ୍ତିଥୀଂ ସମବାନକରଣାଃ କଳହବିଗ୍ରହୋ ॥
 ସଙ୍ଗ ହାବୁଷମାତ୍ର କଳହପ୍ରସ୍ତ୍ରାଟସଂୟୁଗାଃ ।
 ଅଭ୍ୟାମର୍ଦ୍ଦସମାଦାତ ସଂଗାମାର୍ଥାଗମାତ୍ରବାଃ ॥
 ସମୁଦାୟୁଃ ସୁଂୟୁଃ ସଂୟୁତ ସମିତ୍ୟାଜି ସମିଦୟମଃ ॥
 ୨୭୩ । ନିଯୁକ୍ତଂ ବାହୁଯୁଦେ ୨୭୩ ହଥ ତୁମୁଳଂ ରଣହରୁଲେ ।
 ୨୭୪ । ଶେଷ୍ଠା ତୁ ସିଂହନାଦଃ ସ୍ୟାତ୍ କରଣାଂ ଘଟନା ଘଟା ।
 ୨୭୫ । ସନ୍ଦନଂ ଯୋଧ ସଂଘରୋ ୨୭୫ ବୃଂହିତ କରିଗଞ୍ଜିତମ୍ ।
 ୨୭୬ । ଯୁଦ୍ଧରେ ଶରମାନଙ୍କର୍ମମଦିଶରପାନକୁ ଶରପାନ (କ୍ଲୁ) କହି ।
 ୨୭୭ । ଯୁଦ୍ଧ, ଆୟୋଧ୍ୟ, ଜନ୍ୟ, ପ୍ରଧାନ, ପ୍ରବିଦ୍ଧାରଣ, ମୃଧ,
 ଆସୁନନ, ସଂଖ୍ୟ, ସମୀକ, ସାମ୍ବାୟୁକ (କ୍ଲୁ) ସମର ଅମାକ,
 ରଣ [ପୁଂ, କ୍ଲୁ] କଳହ, ବିପତ୍ତ, ସଂପ୍ରହାର, ଅଭ୍ୟାମର୍ଦ୍ଦ,
 କଳ ସଂଶ୍ଵାଟ, ସଂୟୁଗ, ଅଭ୍ୟାମର୍ଦ୍ଦସମାଦାତ, ସଂଗାମ,
 ଅଭ୍ୟାଗମ, ଆହବ, ସମୁଦାୟ (ପୁଂ), ସଂୟୁତ, ସମିତି,
 ଆଜି, ସମିତି, ସନ୍ଧି (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ଏକନିଃଶ ନ ମ ଯୁଦ୍ଧର ।
 ୨୭୮ । ନିଯୁକ୍ତ, ବାହୁଯୁଦ [କ୍ଲୁ] ଏ ଦୁଇ ନାମ ବାହୁ ଯୁଦ୍ଧର ।
 ୨୭୯ । ତୁମୁଳ, ରଣସଂକୁଳ (କ୍ଲୁ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଏକ ସମୟରେ
 ବହୁପେନା ଯୁଦ୍ଧର ।
 ୨୮୦ । ଶେଷ୍ଠା (ସ୍ତ୍ରୀ), ସିଂହାନାଦ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଯୁଦ୍ଧୋତ୍ତାତ୍ମ
 ନିମିତ୍ତ ଶକର । ଘଟା (ସ୍ତ୍ରୀ) ଶକ ଯୁଦ୍ଧରେ ହର୍ଷମାନଙ୍କର
 ମିଳନକୁ କହି ।
 ୨୮୧ । ସନ୍ଦନ (କ୍ଲୁ), ଯୋଧସଂରବ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଯୁଦ୍ଧରେ
 ଯୋକ୍ରାମାନଙ୍କର ପରିଷ୍ପର ଆହାନର ।
 ୨୮୨ । ବୃଂହିତ, କରିଗଞ୍ଜିତ (କ୍ଲୁ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ହର୍ଷମାନର ।

- ୨୮୩ ବିଶ୍ଵାରେ ଧନୁଷଃ ସ୍ଵାନଃ ୨୮୪ ପଟହାତମ୍ଭରୌ ସମୌ ।
 ୨୮୪ ପ୍ରସରଃ ତୁ ବଳାଙ୍ଗାରେତୋ ୨୮୫ ହଥ ଛାନ୍ତିତଂଛଳମ୍ ।
 ୨୮୫ ଅଜନ୍ୟ କ୍ଲୁ ବମ୍ବୁତ ଉପସର୍ଗଃ ସମଂ ସ୍ଵପୁମ୍ ।
 ୨୮୬ ମୁର୍କାତୁ କଶ୍ମୁଳ ମୋହୋଧ୍ୟ ୨୮୭ ବମ୍ବୁ ପୀତନମ୍ ।
 ୨୮୭ ଅଭ୍ୟବଦ୍ୱନନ୍ଦ ଭୁଭ୍ୟାସାଦନଂ ୨୮୮ ବିଜୟୋ ଜୟଃ ।
 ୨୮୮ ବୈରଶୂତଃ ପ୍ରତିକାରେ ବୈରନୀୟାତନଂ ଚ ସା ॥
 ୨୮୯ ପ୍ରଦ୍ଵାବୋଦ୍ଵାବଦାବା ବିଦ୍ଵାବୋଦ୍ଵାବ ।
 ଅପନମୋହପ୍ୟାନଂ ଚ ୨୮୯ ରଣେ ଭଙ୍ଗଃ ପରଜୟଃ ॥
- ୨୯୦ । ଧନୁର ଶକକୁ ବିଶ୍ଵାର (ପୁଂ) କହି ।
 ୨୯୧ । ପଟହ, ଆତମ୍ଭର (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇନାମ ଯୁଦ୍ଧସମୟ ବାଦ୍ୟର ।
 ୨୯୨ । ପସର (କ୍ଲୁ) ବଳାଙ୍ଗାର ହଠ (ପୁଂ) ଏ ତନ ନାମ
 ବଳାରକାରର ।
 ୨୯୩ । ଶ୍ଵାନିକ, ଛଳ (କ୍ଲୁ) ଏ ଦୁଇନାମ କପଟ ପୁରିର ।
 ୨୯୪ । ଅଜନ୍ୟ (କ୍ଲୁ), ଉପାତ୍ର, ଉପସର୍ଗ (ପୁଂ) ଏ ତନ ନାମ
 ଆକର୍ଷିତ ଉପାତ୍ରର ।
 ୨୯୫ । ମୁର୍କା (ପୁଂ) କଶ୍ମୁଳ (କ୍ଲୁ), ମୋହ (ଚୁଂ) ଏ ତନ ନାମ
 ମୋହର ।
 ୨୯୬ । ଅବମର୍ଦ୍ଦ (ପୁଂ), ପୀତନ (କ୍ଲୁ) ଏ ଦୁଇନାମ ଯୁଦ୍ଧର୍ମାତ୍ରନରା ।
 ୨୯୭ । ଅଭ୍ୟବଦ୍ୱନନ୍ଦ ଅଭ୍ୟାସାଦନ (କ୍ଲୁ) ଏ ଦୁଇ ନାମ
 ପରପେନ୍ୟପ୍ରତି ଆମଣର ।
 ୨୯୮ । ବିଜୟ, ଜୟ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ସାମାନ୍ୟ ଜୟର ।
 ୨୯୯ । ବୈରଶୂତ (ସ୍ତ୍ରୀ) ପ୍ରତିକାର (ପୁଂ) ବୈରନୀୟାତନ (କ୍ଲୁ)
 ଏ ତନ ନାମ ପ୍ରତିହଂସାର ।
 ୨୧୦ । ପ୍ରଦ୍ଵାବ, ଉଦ୍ଵାବ, ସଦ୍ଵାବ ସନ୍ଦାବ, ବିଦ୍ଵାବ, ଦ୍ଵାବ, ଅପନମ
 (ପୁଂ) ଅପନମ (କ୍ଲୁ) ଏ ଆତ ନାମ ପଲାୟନର ।
 ୨୧୧ । ଯୁଦ୍ଧରେ ଭଙ୍ଗ ଦେବାକୁ ପରଜୟ (ପୁଂ) କହି ।

୨୮ ପରକିତପରଭୂତୌ ସିଷ୍ଟ ଗ୍ରୀ ନଷ୍ଟତରେଣୁତୋ ।
 ୨୯ ପ୍ରମାପଣଂ ନିବର୍ତ୍ତଣଂ ନିକାରଣଂ ବିଶାରଣମ୍ ॥
 ପ୍ରବାସନ ପରାସନ ନିଷ୍ଠନ ନିହାସନମ୍ ।
 ନିଦାସନ ସଞ୍ଜପନ ନିର୍ଗୁଣ ନମପାସନମ୍ ॥
 ନିପ୍ରତ୍ଯନନ୍ଦନ କଣନଂ ପର ବନ୍ଧନମ୍ ।
 ନିଦାସନ ବିଶୟନ ମାରଣ ପ୍ରତିକାଳନମ୍ ।
 ଉଦବାସନପଥମନ୍ତରନୋକ୍ତାସନାନି ଚ ।
 ଆଲମୁଣ୍ଡବିଶର ଘାତୋନାଥବଧା ଅପି ॥
 ୨୩ ସ୍ୟାତ୍ ପଞ୍ଚତା କାଳଧର୍ମୀ ଦିଷ୍ଟାନ୍ତଃ ପ୍ରଳୟପୂର୍ବତ୍ୟୟଃ ।
 ଅନ୍ତୋ ନାଶୋଦୟୋମୃଜୁମୁରଣ ନିଧନୋଷି ଧ୍ୟାମ୍ ॥
 ୨୪ ପରାସୁ ଧାତ୍ରପଞ୍ଚର ପରେତ ପ୍ରେତ ସଂପୁତ୍ରଃ ।

୨୮୦ । ପରାଜିତ ପରାତୁଳ (ସି) ଏ ଦୂରନାମ ପରାଜିତର ।
 ୨୮୧ । ନୟ ତିଶେଷତ (ସ) ଏ ଦୂର ନାମ ଲୁକକାୟ ଚର ।
 ୨୮୨ । ପ୍ରମାପଣ, ନିବହଣ, ନିକାରଣ, ବିଶାରଣ, ପ୍ରକାଶନ,
 ପରାସନ, ନିଷ୍ଠଦନ, ନିହଂସନ' ନିବାସନ, ସଙ୍କାପନ,
 ନିଗ୍ରୁହନ, ଅପାୟନ, ନିସ୍ତରଣ, ନିହନନ, କଣନ,
 ପରବର୍ତ୍ତନ, ନିବାପଣ, ବିଶୟନ, ମରଣ, ପ୍ରତିଦାନନ,
 ଉଦ୍ବାସନ, ପ୍ରମଥନ, ସଥନ, ଉଜ୍ଜ୍ଵାସନ (କୁ), ଆଲନ,
 ପିଞ୍ଜ, ବିଶର, ଘାତ, ଉନ୍ନାଥ, ବଧ (ପୁ) ଏ ତିରିଶ ନାମ
 ସାମାନ୍ୟ ବଧର ।
 ୨୮୩ । ପଞ୍ଚତା (ସୀ), କାଳଧର୍ମ, ଦିଷ୍ଟାନ୍ତ, ପ୍ରଳୟ, ଅଭ୍ୟୟ, ଅନ୍ତ,
 ନାଶ (ପୁ) ମୃତ୍ୟୁ (ସୀ, ପୁ) ମରଣ (କୁ), ନିଧନ (ପୁ, କୁ)
 ଏ ଦଶ ନାମ ମୃତ୍ୟୁର ।
 ୨୮୪ । ପରସ୍ପ, ପାପପଞ୍ଚକ, ପରେତ, ପ୍ରେତ, ସଂଶ୍ଲିଷ୍ଟ, ମୃତ,
 ପ୍ରମାତ (ସି) ଏ ସାତ ନାମ ମୃତ ବ୍ୟକ୍ତିର ।

ମୁଢ଼ ପ୍ରମୀତେ ସିଷ୍ଟେରେ ୨୮୯ ଚିତ୍ତାଚି ଜ୍ୟାତିତ ସିପୁମ୍ ।
୨୯୦ କବଙ୍ଗୋଧୀ ସିପୁମୁକ୍ତମପମ୍ଭକ କଳେବରମ୍ ।
୨୯୧ ଶୁଶାନ୍ ସ୍ୟାର ପିତୃବନଂ ୨୮- କୁଣ୍ଡପଃ ଶବମୟେମ୍ ।
୨୯୨ ପରହେପରହେହୀ ବନ୍ଧ୍ୟାଃ ୨୯୦ କାର ସ୍ୟାଦବରନାଲୟେ ।
୨୯୩ ପୁଣି ତୁମ୍ୟସବଃ ପ୍ରାଣଶ୍ରୀଃ ୨୯୧ ଜାକୋହ୍ସୁଧାରଣମ୍ ।
୨୯୪ ଆୟୁଜ୍ଞା ବିତକାଳୋ ନା ୨୯୫ ଜାକାତୁଜ୍ଞା ବନୌଷଧମ୍ ।
ଇତି-ଷଷ୍ଠ ସିପୁବଗଃ ।

ବେଶ୍ୟକର୍ତ୍ତା

୧ ଉଚ୍ଚବ୍ୟା ଉଚୁକା ଅର୍ଯ୍ୟା ବେଶ୍ୟା ଭୂମିଷ୍ଠ ଶୋ ବିଶ୍ଵାସ ।

୨୮୫ । ଚିତା, ଚିତ୍ୟ ଚିତ୍ତ (ସ୍ଥି) ଏ ତିନି ନାମ ଶୁଣାନ ଚିତାଗୀରା ।

୨୮୬ । ଦୃତ୍ୟୁକ୍ତ ମସ୍ତକିପୂଜାନ କଲେବରକୁ କବନ୍ଧ (ପୁଂ, କ୍ଳା) କହି ।

୨୮୭ । ଶୁଣ, ପିତୃବନ (କ୍ଳା) ଦୁଇ ନାମ ଶୁଣାନର ।

୨୮୮ । କୃଷ୍ଣପ [ପୁଂ], ଶବ (ପୁଂ, କ୍ଳା) ଏ ଦୁଇ ନାମ ମଡ଼ାର ।

୨୮୯ । ପ୍ରଗତି, ଉପପ୍ରତି (ପୁଂ), ବନ୍ଦୀ [ସ୍ଥି] ଏ ତିନି ନାମ ସ୍ଥୁତି ପାଠକର ।

୨୯୦ । କାରି (ସ୍ଥି), ବନ୍ଧନାଳୟ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ କାରିଗାରର ।

୨୯୧ । ଅସ୍ତ୍ର ପ୍ରାଣ ଏ ଦୁଇ ନାମ ପ୍ରାଣର । ଏ ଦୁଇଁ (ପୁଂ) ବହୁବଚନ ।

୨୯୨ । ଜୀବ (ପୁଂ), ଅସୁଧାରଣ (କ୍ଳା) ଏ ଦୁଇନାମ ପ୍ରାଣଧାରଣର ।

୨୯୩ । ଅୟୁଷ୍ମ (କ୍ଳା) ଜୀବତକାଳ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମି ଜୀବତ-
କାଳର ।

୨୯୪ । ଜୀବାତୁ (ପୁଂ), ଜୀବନୌଷଧ (କ୍ଳା) ଏ ଦୁଇ ନାମ
ଜୀବନୌଷଧର ।

୧୯। ଉରବ୍ୟ, ଉରୁକ, ଅସ୍ୟ, ବେଶ୍ୟ, ଭୁମିସ୍ଥ (ପୁଣ୍ଡ) ଏ
ଛଅ ନାମ ବେଶ୍ୟର ।

୨୬୬ ଅମରକୋଷଃ

, ଆଜ୍ଞାବା ଜୀବିକା ବାହ୍ର୍ଯ୍ୟ ବୁଦ୍ଧିକ୍ଷିତିନିଜାବନେ ॥

୩ ସ୍ତିପୂଠ କୃଷିପାଶୁପାଲ୍ଲଙ୍ଖ ବାଣିଜ୍ୟ ଚେତିବୁଦ୍ଧିପୂଠ ।

୪ ସେବା ଶୁଦ୍ଧି ଏ ରନ୍ଦୁତଃ କୃଷି ଓ ରୁଷ୍ଣିଶିଳ ଛୁଟିମ୍ ॥

୫ ଦେ ଯାତିଯାତିବୁଦ୍ଧୋତ୍ସାହକ୍ୟ ମୁରାମୁତେ ।

୬ ସତ୍ୟାନୁତଃ ବଣିଗ୍ରାବଃ ଏ ସ୍ୟାଦୃଣଃ ପର୍ଯ୍ୟ ଦେଖନମ୍ ॥

୭ ଉତ୍ତାପେ ୧୦ ଅର୍ଥପ୍ରେସର୍ପ ଲୁପ୍ତ ଲୁପ୍ତିବିକା ।

୧୧ ଯାର୍ତ୍ତପୁଷ୍ଟ ଯାତିରକ ନିମୟାଦା ପରିଚ୍ୟକମ୍ ॥

୧୨ ଉତ୍ତମର୍ମ୍ମାଧମଶ୍ରୌ ଦୋ ପ୍ରେସର୍ପ ଗ୍ରାମକୌ ହମାର ।

୧୩ କୁସ୍ତିକୋ ବାଧକିକୋ ବୃତ୍ୟା ଜୀବଶ୍ଵର ବାଧୁଷି ॥

୧ | ଅଜ୍ଞାବ (ପୁଠ), ଜୀବିକା ବାହ୍ର୍ୟ ବୁଦ୍ଧି (ସ୍ତି) ବିଭିନ୍ନ, ଜୀବନ (କୁଳୁ) ଏ ଛାଅ ନାମ ଜୀବନୋପାୟର ।

୨ | କୃଷ (ସ୍ତି), ପାଶୁପାଲ୍ଲ, ବାଣିଜ୍ୟ (କୁଳୁ) ଏ ତିନି ନାମ ବୁଦ୍ଧିର ।

୩ | ସେବା, ଶୁଦ୍ଧି (ସ୍ତି) ଏ ଦୁଇ ନାମ ସେବାର ।

୪ | ଅନୁତ (କୁଳୁ), କୃଷ ଏ ଦୁଇ ନାମ କୃଷର ।

୫ | ଉତ୍ତମର୍ମ୍ମାଧମଶ୍ରୌ, ରତ (ପୁଠ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଉତ୍ତମର୍ମ୍ମାଧମଶ୍ରୌର ।

୬ | ଯାତିରକ ମୃତ (କୁଳୁ) ଏବଂ ଅଯାତିରକ ଅମୃତ (କୁଳୁ) କହି ।

୭ | ସତ୍ୟ ନୃତ (କୁଳୁ) ବଣିଗ୍ରାବ (ପୁଠ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ବାଣିଜ୍ୟର ।

୮ | ଉତ୍ତାପ, ପର୍ଯ୍ୟ ଦେଖନ, (କୁଳୁ), ଉତ୍ତାର (ପୁଠ) ଏ ତିନି ନାମ ଉତ୍ତାର ।

୯ | ଅର୍ଥପ୍ରେସର୍ପ (ପୁଠ), କୁସ୍ତିବ (କୁଳୁ), ବୁଦ୍ଧିଜୀବନା (ସ୍ତି) ଏ ତିନି ନାମ ଉତ୍ତାରାନ ବ୍ୟବସାୟର ।

୧୦ | ଯାତାହାର ପ୍ରାପ୍ତଦ୍ଵବ୍ୟକୁ ଯାତିରକ (କୁଳୁ) ଏବଂ ପରିବିଭିନ୍ନ ହାର ପ୍ରାପ୍ତକୁ ଅସମିତାକ (କୁଳୁ) କହି ।

୧୧ | ଉତ୍ତାପ ଦାତାକୁ ଉତ୍ତମର୍ମ୍ମା (ପୁଠ) ଏବଂ ଉତ୍ତାପ ଗ୍ରହତାକୁ ଅଧମର୍ମ୍ମା (ପୁଠ) କହି ।

୧୨ | କୁସ୍ତିକ, ବାଧୁଷିକ ବୃତ୍ୟାଜୀବ, ବାଧୁଷି (ପୁଠ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ସଧଜୀବର ।

୧୪ ଶେଷାଶବଃ କର୍ଷକଶ୍ଵ କୃଷୀବଳଃ ।

୧୫ ଶେଷଃ ବୈଦେହୀ ଶାଲେସ୍ତ ବୁଦ୍ଧିଶାଲ୍ଲଭବୋଚିତମ୍ ॥

୧୬ ଯବ୍ୟ ଯବକ୍ୟ ଷଷ୍ଠିକ୍ୟ ଯବାଦିଭବନ୍ ହ ଯବ ।

୧୭ ତିଲ୍ଲ ତେଲିନ ଏ ବନ୍ଦାଶୋମାଶୁଭଜାହି ରୂପତା ।

୧୮ ମୋରୀନ କୌଦ୍ରିଶାଦି ଶେଷଧାନେଆଭବକଷମମ୍ ।

(କ) ଶାକଷେଷାଦିକେ ଶ କଶାକଟଃଶାକଶାକିନମ୍ ।

୧୯ ସାକାକୃତଃ ତୁପ୍ରକୃତ୍ୟ ଗୀତଃ କୃଷ୍ଣଃ ତ ହଲ୍ଲବର ॥

୨୦ | ଷେଷ ଜୀବ, କଷକ, କୃଷକ, କୃଷୀବଳ (ପୁଠ) ଏ ଦୁଇ ନାମ କୃଷକର ।

୨୧ | ହେମନ୍ତକ ଧାନ୍ୟଷେଷକୁ ବୈଦେହୀ (କୁଳୁ) ଏବଂ ଶାଳିଧାନ୍ୟ ଷେଷକୁ ଶାଲେସ୍ତ (କୁଳୁ) କହି ।

୨୨ | ଯବ୍ୟ, ଯବକ୍ୟ, ଷଷ୍ଠିକ୍ୟ (କୁଳୁ) ଏ ତିନି ନାମ ପବୋତ୍ପାଦକ ଷେଷର ।

୨୩ | ତିଲ୍ଲ, ତେଲିନ (କୁଳୁ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ତିଲୋତ୍ପାଦକ ଷେଷର ।

୨୪ | ମାଷେଭବ ଷେଷକୁ ମଣ୍ୟ ଓ ମାଷୀଶ, ଶଣୋଭବ ଷେଷକୁ ଭମ୍ୟ ଓ ଅମୀନ, ଅଶୁଭବ ଷେଷକୁ ଅଣବ୍ୟ ଓ ଆଶୀରାନ ଏବଂ ଉତ୍ତାପଭବ ଷେଷକୁ ଭଜ୍ୟ ତ ଭଜୀନ କହା ଏମାନେ କୁଳୁ ବଳିଙ୍ଗ ।

୨୫ | ମୁଗର ଷେଷକୁ ମୌରୀନ ଏବଂ କୋଦୁଆ ଷେଷକୁ କୌଦ୍ରିଶା କହି । ଏମାନେ ତିନି ଲିଙ୍ଗ । ଅନ୍ୟ ଯେଉଁ ଧାନ୍ୟ ଯେଉଁ ସେହିରେ ହୁଏ, ସେହି ସେହି ଧାନ୍ୟବାଚକ ଶବ୍ଦରୁ ଉତ୍ତର ଇନଶ୍ଵ ପ୍ରତେପୁ କଲେ ଷେଷ ବୁଝାଇବ ।

[କ] ଶା ଶାକଟ, ଶାକଶାକିନ (କୁଳୁ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଶାକଷେଷର ।

୨୬ | ସାକାକୃତ, ଉପକୃଷ୍ଟ (କୁଳୁ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ସାକବପନାନ୍ତର ରୂପ ହେବା ଭୁମିର ।

୨୭ | ସୀତ୍ୟ, କୃଷ୍ଣ, ହଲ୍ଲ [କୁଳୁ] ଏ ତିନି ନାମ ଏକ ଥର ରୂପଭୂମିର ।

୨୨ ସିଶୁଶ୍ରାବୁତଂ ତୃଣସ୍ଵାକୃତଂ ସିହଙ୍ଗଂ ସିରୀତ୍ୟମପିତର୍ଷିନ୍
 ୨୩ ଦିଶୁଶ୍ରାବୁତେ ତୁ ସବୁଂ ପୂର୍ବଂ ଶମ୍ଭୁକୁତମପାଦମ୍ ॥
 ୨୪ ଦ୍ରୋଣାତ୍ମକାଦିବାପାଦୋ ଦ୍ରୋଣିକାତ୍ମକାଦପୁଃ ।
 ଖରବାପତ୍ର ଖରକ ଉତ୍ତମଷ୍ଟାଦପୁଃ ।
 ୨୫ ପୁନପୁଂସକପୋଷପ୍ରତଃ କେଦାରଃ ଷେଷ ୨୭ ମସ୍ୟ ତୁ ।
 କେଦାରକଂ ସ୍ୟାର କେଦାରୀୟଂ ଷେଷଂ କେଦାରକଂ ଶୁଣେ ॥
 ୨୬ ଲେଣ୍ଡୁନିଲେଣ୍ଡୁବଃ ପୁଂସି ଗଂ କେଟିଶୋ ଲେଣ୍ଡୁରେଷନଃ ।
 ୨୭ ପ୍ରାଜନଂ ତୋନଂ ତୋନଂ ନେନମବଦାରଣମ ॥

୨୯ । ସିଶୁଶ୍ରାବ, ତୃଣସ୍ଵାକୃତ, ସିହଙ୍ଗ, ସିରୀତ୍ୟ (ଶି) ଏ ରୁର
 ନାମ ତିନଥର ରୁଷ ହେବା ଭୁମିର ।
 ୩୦ । ଦିଶୁଶ୍ରାବ, ଦିଶୁଶ୍ରାବ, ଦିହଙ୍ଗ, ଦିରୀତ୍ୟ, ଶମ୍ଭୁକୃତ
 (ଶି) ଏ ପାଞ୍ଚ ନାମ ଦୁଇଥର ରୁଷ ହେବା ଭୁମିର ।
 ୩୧ । ଦ୍ରୋଣପରମିତ ଧାନ୍ୟବପନ ଷେଷକୁ ଦ୍ରୋଣିକ, ଆତ୍ମକ
 ପରମିତ ଧାନ୍ୟବପନଯୋଗ୍ୟ ଭୁମିକ ଆତ୍ମକ, ଖରପରମିତ
 ଧାନ ପବନଯୋଗ୍ୟ ଷେଷକୁ ଖରବାପ ଓ ଖରକ କହି ।
 ଏମାନେ ତିନିଙ୍କ ।
 ୩୨ । ବପ୍ର (ପୁଂ କୁଳ), କେଦାର [ପୁଂ], ଷେଷ [କୁଳ] ଏ ତିନି ନାମ
 କିଆଯାଇ ।
 ୩୩ । କେଦାରକ, କେଦାରୀୟ, ଷେଷ, କେଦାରକ (କୁଳ) ଏ ରୁର
 ନାମ ଷେଷସମ୍ବନ୍ଧର ।
 ୩୪ । ଲେଣ୍ଡୁ (କୁଳ), ଲେଣ୍ଡୁ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଟେଳା ମୃତ୍ତିକାର ।
 ୩୫ । କୋଟିଶ, ଲେଣ୍ଡୁରେଷନ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଟେଳାରଙ୍ଗା
 ପିଟଣାର ।
 ୩୬ । ପ୍ରାଜନ, ତୋନନ, ତୋନ (କୁଳ) ଏ ତିନି ନାମ ପାଞ୍ଚକାଢ଼ିର ।
 ୩୭ । ଖନନ, ଅବଦାରଣ (କୁଳ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଖଣନ୍ତର ।

୩୧ ଦାତଃ ଲକ୍ଷମ ୩୨ ମାବନୋ ଯୋତଃ ଯୋତଃ ୩୩
 ମଥୋ ପଳମ୍ ।
 ନିଶଶଂ କୁଠକଂ ୩୪ ପାଳଃ କୃଷିକୋ ୩୫ ଲଙ୍ଗଳଂ ହଳମ୍ ।
 ଗୋଦାରଣଃ ତ ସୀରେ ୩୬ ଧ୍ୟ ଶମ୍ଭା ସ୍ତ୍ରୀ ଯୁଗନଳକଃ ।
 ୩୭ ଶିଷା ଲଙ୍ଗଳଦର୍ଶଃ ସ୍ୟାର ୩୮ ସୀତା ଲଙ୍ଗଳପରିତଃ ।
 ୩୯ ପୁଂସି ମେଧଃ ଖଲେ ଦାରୁ ନ୍ୟଷ୍ଟଃ ଯତ ପଶୁବନ୍ଧନେ ।
 ୪୦ ଆଶୁର୍ବୀହିଃ ପାଠଳଃ ସ୍ୟାର ୪୧ ଶିତଶ୍ରଦ୍ଧାରେ ସମୋ ।
 ୪୨ ତୋକୁପୁ ତତ ହରତେ ୪୩ କଲପୁପୁ ସତନକଃ ।
 ଦରେଣୁ ରେଣୁ କୌ ରୁଷିନ୍ ୪୪ କୋରଦୁଷ୍ଟସ୍ତ୍ର କୋଦ୍ରବଃ ॥

୪୫ । ଦାତ, ଲକ୍ଷମ, (କୁଳ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଦାଆର ।
 ୪୬ । ଅବନ (ପୁଂ), ଯୋତ, ଯୋକ୍ତି (କୁଳ) ଏ ତିନି ନାମ
 ଯୋତଦର୍ଶକର ।
 ୪୭ । ପଳ, ନିଶଶ, କୁଠକ, (କୁଳ) ଏ ତିନି ନାମ ଲଙ୍ଗଳମୁଣ୍ଡାର ।
 ୪୮ । ପାଳ, କୃଷିକ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଲଙ୍ଗଳଲୁହାର ।
 ୪୯ । ଲଙ୍ଗଳ, ହଳ, ଗୋଦାରଣ (କୁଳ), ସୀର (ପୁଂ) ଏ ରୁର
 ନାମ ଲଙ୍ଗଳର ।
 ୫୦ । ଶମ୍ଭା (ସ୍ତ୍ରୀ), ଯୁଗନଳକ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ବାକୁଳର ।
 ୫୧ । ଶିଷା (ସ୍ତ୍ରୀ), ଲଙ୍ଗଳଦର୍ଶ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଶିଷର ।
 ୫୨ । ସୀତା ଲଙ୍ଗଳପରିତ (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଲଙ୍ଗଳ ସିଆରର ।
 ୫୩ । ମେରିକାଠୁ ମେଧ କହି । ଏହା ପୁଂଙ୍କ ।
 ୫୪ । ଆଶୁର୍ବୀହିଃ, ପାଠଳ (ପୁଂ) ଏ ତିନି ନାମ ଶରତ୍କାଳ ପକ୍ଷ
 ତିଆଳ ଧାନର ।
 ୫୫ । ଶିତଶ୍ରଦ୍ଧାରେ, ସବ ଏ ଦୁଇ ନାମ ସବର । ଏ ଦୁହେଁ ପୁଂଙ୍କା
 ୫୬ । ହରଦ୍ଵିକର୍ଣ୍ଣ ସବକୁ ତୋକୁ କର । ଏହା ପୁଂଙ୍କା ।
 ୫୭ । କଲପୁ, ସଞ୍ଚନକ, ଦରେଣୁ, ରେଣୁକ (ପୁଂ) ଏ ରୁର ନ ମ
 ଛୋଟ ମଟରର ।
 ୫୮ । କୋରଦୁଷ୍ଟ, କୋଦ୍ରବ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ କୋଦୁଅର ।

୧୬୬

ଅମରକୋଷ

୪୫ ମାଙ୍ଗଲକୋ ମସୁରେ ଶତଥ ମନୁଷ୍କକ ମସୁଷ୍ଟକୋ ।
ବନମୁଦଗେ ଶତ ସର୍ଷପେ ରୁ ଦୌ ଚନ୍ଦ୍ରକଦମ୍ବକୋ ॥
୪୬ ସିରାର୍ଥପ୍ରେସ ଧବଳୋ ଏଣ ଗୋଧୁମ ସୁମନଃ ସମୋ ।
୪୭ ସ୍ୟାଦ୍ୟ ବକପୁ ଶତ ଶୁଣକୋ ହରିମନ୍ଦକଃ ।
୪୮ ଦୌ ତଳେ ତଳପେଜଶୁ ତଳପିଞ୍ଜ ଶୁ ନିଷ୍ଠଳେ ।
୪୯ ଶତ ବକ ଶୁଧାରିଜନକୋ ରଜିକା କୃଷ୍ଣକାଂପୁରୀ ।
୫୦ ଶୁଦ୍ଧେଁ କଙ୍ଗ ପୁରୁଷ ଦେ ଶତ ଅଚସୀ ସ୍ୟାଦୁମା ଶୁମା ।
୫୧ ମାତୁଳାମା ରୁ ଭଙ୍ଗାୟା ଶତ ବ୍ରୀହିରେଦପ୍ତଶୁ ଶୁମାନ୍ ॥

୫୨ । ମାଙ୍ଗଲକ, ମସୁର (ପୁର) ଏ ଦୁଇ ନାମ ମସୁରର ।
୫୩ । ମନୁଷ୍କକ, ମସୁଷ୍ଟକ, ବନମୁଦଗ (ପୁର) ଏ ତଳ ନାମ
ବନମୁଦର ।
୫୪ । ସର୍ଷପ, ଚନ୍ଦ୍ର, କଦମ୍ବକ (ପୁର) ଏ ତଳ ନାମ ସୋରିଷର ।
୫୫ । ସିରାର୍ଥ, ଶ୍ରେଷ୍ଠସର୍ଷପ (ପୁର) ଏ ଦୁଇନାମ ଧଳାସୋରିଷର ।
୫୬ । ଗୋଧୁମ, ସୁମନ (ପୁର) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଗହମର ।
୫୭ । ଯାକକ କୁଳୁଷ (ପୁର) ଏ ଦୁଇ ନାମ କୋଳଥର ।
୫୮ । ଚଣକ ହରିମନ୍ଦକ (ପୁର) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଚଣାର ।
୫୯ । ତଳ, ତଳପେଜ (ପୁର) ଏ ଦୁଇ ନାମ ତଳର ।
ନିଷ୍ଠଳ ତଳକୁ ତଳପିଞ୍ଜ (ପୁର) କହି ।
୬୦ । ଶୁକ, ଶୁଧାରିଜନକ (ପୁର), ରଜିକା, କୃଷ୍ଣକା, ଆସୁରୀ (ପୁର)
ଏ ପାଞ୍ଚ ନାମ ସାଇସୋରିଷର ।
୬୧ । କଙ୍ଗ, ପ୍ରିୟଙ୍କ, (ପୁର) ଏ ଦୁଇ ନାମ କଙ୍ଗର ।
୬୨ । ଅଚସୀ, ଉମା, ଶୁମା (ପୁର) ଏ ତଳ ନାମ ପେଷିର ।
୬୩ । ମାତୁଳାମା, ଭଙ୍ଗା (ପୁର) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଶରେ ।
୬୪ । ବ୍ରୀହିରେଦକୁ ଅଣୁକହି । ଏହା ପୁଂଳିଙ୍ଗ ।

ଦୀଙ୍ଗୁଳାଶ୍ରେ ବେଶ୍ୟବର୍ଗ

୧୬୭

୬୮ କଂଶାରୁଃ ଶସ୍ୟଶ୍ରୁକଃ ସ୍ୟାତ୍ ୪୯ କଣିଶଃ ଶସ୍ୟମଞ୍ଜଶ ।
୬୯ ଧାନ୍ୟଃ ବ୍ରୀହିଃ ସ୍ତ୍ରମକରଃ ୭୧ ପ୍ରମୋ ଗୁଜୁପୁଣାଦିନଃ ।
୭୦ ନାତ୍ରୀ ନାଳଃ ଚ କାଣ୍ଡ୍ରୋଧସ୍ୟ ୭୩ ପଲକୋହ୍ଵୀ ସ ନିଷ୍ଠଳଃ ।
୭୧ କନ୍ତୁଜଗେ ବୁଦ୍ଧଃ ଜୀବେ ୭୪ ଧାନ୍ୟଭ୍ରତ ପୁମାୟୁଷଃ ॥
୭୨ ଶୁକୋଣ୍ଧୀଶ୍ଵର ଶୁଣଶ୍ଵରଶାଗ୍ରେ ୭୭ ଶମୀଶିମା ଶର୍ମିଷ୍ଠିରରେ ।
ରୁଦ୍ରମାବସିତ ଧାନ୍ୟ ଶମୀ ଧାନ୍ୟ ୭୯ ପୂତଃ ତୁ ବହୁଲୀକୁତମ ॥
୭୦ ମାଷାଦପୁଃ ଶମୀ ଧାନ୍ୟ ୭୧ ଶୁଖାନ୍ୟ ଯବାଦପୁଃ ।

୭୮ କଂଶାରୁ [ପୁର], ଶସ୍ୟଶ୍ରୁକ [ଜୀବ] ଏ ଦୁଇ ନାମ ଶସ୍ୟଶ୍ରୁକର ।
୭୯ କଣିଶ [ଜୀବ], ଶସ୍ୟମଞ୍ଜଶ [ପୁରୀ] ଏ ଦୁଇ ନାମଶସ୍ୟମଞ୍ଜରୀର ।
୮୦ । ଧାନ୍ୟ [ଜୀବ], ବ୍ରୀହି, ସ୍ତ୍ରମକର [ପୁର] ଏ ତଳନାମ ଧାନ୍ୟର ।
୮୧ । ସ୍ତ୍ରମ, ଗୁଜୁ [ପୁର] ଏ ଦୁଇ ନାମ ଚନ୍ଦ୍ରାଦି ଗୁଜୁର ।
୮୨ । ନାତ୍ରୀ [ପୁରୀ], ନାଳ [ଜୀବ], କାଣ୍ଡର [ପୁର] ଏ ତଳ ନାମ ଶସ୍ୟ
ନାତ୍ରର ।
୮୩ । ନିଷ୍ଠଳ ଶସ୍ୟର ନାତ୍ରକୁ ପଲଳ କହି । ଏହା (ପୁର, ଜୀବ) ।
୮୪ । କନ୍ତୁଜର [ପୁର], ବୁଦ୍ଧ [ଜୀବ] ଏ ଦୁଇ ନାମ ଶସ୍ୟ ଅଗାଧର ।
୮୫ । ଶସ୍ୟ ରୈପାରୁ ରୁଷ ଓ ଧାନ୍ୟଭ୍ରତ କହି । ଏ ଦୁଇଁ
ପୁଂଳିଙ୍ଗ ।
୮୬ । ଶୁଷଷାଗ୍ର ଧାନ୍ୟକୁ ଶୁକ କହି । ଏହା ପୁର ବା ଜୀବକିଙ୍ଗ ।
୮୭ । ସମୀ, ଶିମ୍ବା (ପୁର) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଶିମ୍ବର ।
୮୮ । ରୁଦ୍ର, ଆବସିତ, (ପୁର) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଶାଶୀକୁତ ଧାନ୍ୟର ।
୮୯ । ପୂତ, ବହୁଲୀକୁତ (ପୁର) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଅଗାଧରହିତ
ଧାନ୍ୟର ।
୯୦ । ମାଷାଦ (ପୁର), ଶମୀଧାନ୍ୟ (ଜୀବ) ଏ ଦୁଇ ନାମ କୁର୍ବିସୁତ
ଧାନ୍ୟର ।
୯୧ । ଯବାଦ [ପୁର], ଶକଧାନ୍ୟ (ଜୀବ) ଏ ଦୁଇନାମ ଶୁଙ୍ଗଧାନ୍ୟର ।

- (କ) ଶ୍ୟାଳୟ କଳମାଦ୍ୟ ଶୁ ସଷ୍ଟି କାଦ୍ୟା ଶୁ ପୂର୍ବ୍ୟମୀ ॥
 (ଖ) ତୃଣାଧାନ୍ୟାନ ନିବାରା ୨୨ ସ୍ତ୍ରୀ ଗବେଧୁର୍ବେଧୁକା ।
 ୨୩ ଅସ୍ତ୍ରୋଗ୍ରାଂ ମୃଷଳୋହ୍ୟୀ ସ୍ୟା ୨୩ ଦୁଦୁଖଲମୁଳ ଶଳମ୍
 ୨୪ ପ୍ରଷ୍ଟୋଟନଂ ସ୍ମୁ ମନ୍ତ୍ରୀ ୨୪ ଶୁଳମା ତିତରା ପୁମାନ ।
 ୨୫ ସୁୟକପ୍ରସେବୋ ୨୫ କଣ୍ଠେ ଲ ପିଟୋ ୨୫ କଟକଳିଞ୍ଜକୋ ।
 ସମାନୌ ୨୦ ରସବତ୍ୟା ତୁ ପାକଷ୍ଵାନମହାନସେ ।
 ୨୬ ପୌରୋଗକସ୍ତ୍ରଦ୍ୱାରା ୨୬ ସପକାଶ୍ୟ ବଲିବା ॥
 ଆଶଳକା ଆଶ୍ୟକା ସୁଦ୍ଧା ଅଦନିକା ଗଣା ।
 ୨୭ ଆପ୍ରତିକଃ କାନ୍ଦରିକୋ ଉଷ୍ୟକାର ରମେ ସିଷୁ ॥
-
- (କ) କଳମ, ଷଷ୍ଠି କ (ପୁରୁଷ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଶାଲ ଧାନ୍ୟ ବିଶେଷର ।
 (ଖ) ତଣଧାନ୍ୟ, ମାକାର ଏ ଦୁଇ ନାମ ବାକୁଙ୍ଗାର ।
 ୨୯ । ନବେଧୁ, ଗବେଧୁକା (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଗରଗଡ଼ର ।
 ୩୦ । ଅସ୍ତ୍ରୋଗ୍ର (କୁଳ), ମୁଷଳ (ପୁରୁଷ, କୁଳ) ଏ ଦୁଇନାମ ପାହରଣୀର ।
 ୩୧ । ଉଦୁଖଲ, ଉଲୁଖଲ (କୁଳ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ମୁଷଳଉବଣୀର ।
 ୩୨ । ପ୍ରଷ୍ଟୋଟନ (କୁଳ), ସୁପ୍ର (ପୁରୁଷ) ଏ ଦୁଇ ନାମ କୁଳର ।
 ୩୩ । ଶୁଳମା (ସ୍ତ୍ରୀ) ତିତର (ପୁରୁଷ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଶୁଳୁଣୀର ।
 ୩୪ । ସୁଧତ, ପ୍ରସେବ (ପୁରୁଷ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଧାନ୍ୟାଦି ସ୍ଥାପନ ଭଣ୍ଟାର ଓଳିଆର ।
 ୩୫ । କଣ୍ଠୋଲ ପିଟ (ପୁରୁଷ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଧାନ ରଣିବା ତୋଳର ।
 ୩୬ । କଟ, କିଳିଞ୍ଜକ (ପୁରୁଷ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ପରୁଡ଼ିମଣିଶାର ।
 ୩୭ । ରସବତ୍ର (ସ୍ତ୍ରୀ), ପାକଷ୍ଵାନ, ମହାନସ (କୁଳ) ଏ ତିନି ନାମ ରନ୍ଧନ ଶୁଳର ।
 ୩୮ । ପାକଶୁଳର ଅଧିଷ୍ଠକୁ ଦୌରୋଗବ କହି । ଏହା ତିନି ଲିଙ୍ଗ ।
 ୩୯ । ସୁପକାର, ବଲୁବ, ଆଶଳକ, ଆଶ୍ୟକ, ସୁଦ୍ଧ, ଅଦନିକ, ଶୁଣ (ପୁରୁଷ) ଏ ସାତ ନାମ ପାଚକର ।
 ୪୦ । ଅପୁରିକ କାନ୍ଦରିକ, ଉଷ୍ୟକାର ଏ ତିନି ନାମ ପିଷ୍ଟକ ପାଚକର । ଏମାନେ ତିନି ଲିଙ୍ଗ ।

- ୨୭ ଅଶୁନ୍ମୁକାନମଧୃଷ୍ଟପୁଣୀ ଚାଲୁ ରହିବା ।
 ୨୮ ଅଙ୍ଗାରଧାନିକା ଏକାରଣକଟ୍ୟପି ହସନ୍ତ୍ୟପି ॥
 ହସନ୍ୟପି ୨୭୩ ନ ସ୍ତ୍ରୀ ସ୍ୟାଦଙ୍ଗାବେଳତମୁଳୁକମ୍ ।
 ୨୯ କା ବେମୁଶାଶ୍ଵର ତ୍ରୁଷ୍ଟୋନା ୨୯ କନ୍ଦୁବା ସ୍ଵେଦନାସି ସ୍ଵାମ୍ ।
 ୨୧ ଅଳିଞ୍ଜରଃ ସ୍ୟାନ୍ତିକଃ ୨୧ କର୍କର୍ମ୍ୟାକୁଗଲନ୍ତିକା ।
 ୨୨ ମିଠରଃ ସ୍ଥାଲୁଖା କଣ୍ଠଂ ୨୨ କଲଶ୍ୟ ସିଷୁ ହୃଦ୍ୟୋ ॥
 ୨୩ କୁଟନିପା ୨୩ କର୍ମ ଶଶବୋ ବର୍ଣ୍ଣମାନକଃ ।

-
- ୨୪ । ଅଶୁନ୍ମୁକାନମଧୃଷ୍ଟପୁଣୀ, ଚାଲୁ, ଅନ୍ତିକା(ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ପାଞ୍ଚ ନାମ ଚାଲୁର ।
 ୨୫ । ଅଙ୍ଗାରଧାନିକା, ଅଙ୍ଗାରଣକଟୀ, ହସନ୍ତ୍ୟ ହସନୀ (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ରୁର ନାମ ନିଆଁ ଉତ୍ତେଜର ।
 ୨୬ । ଅଙ୍ଗାର [ପୁରୁଷ, କୁଳ], ଅଲକ, ଅଳୁକ (କୁଳ) ଏ ତିନି ନାମ ଅଙ୍ଗାର ନିଆଁ ଶୁଣାର ।
 ୨୭ । ଅମରାଷାଷ(କୁଳ), ଭାଷ୍ଟୁ(ପୁରୁଷ) ଏ ଦୁଇନାମ ଭଜାରଜିହାଣ୍ଟିର ।
 ୨୮ । କନ୍ଦୁ(ପି), ସ୍ଵେଦମା (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଲେହମୟ କରେଇର ।
 ୨୯ । ଅଳିଞ୍ଜର (ପୁରୁଷ), ମଣିକ (କୁଳ) ଏ ଦୁଇ ନାମ କାହାଲର ।
 ୩୦ । କର୍କର୍ମ୍ୟ, ଆତ୍ମ, ଗଲନ୍ତୁକା(ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ତିନି ନାମ ଜଳପାନ୍ତର୍ଥାର ରୁଣାର ।
 ୩୧ । ପିଠର (ପୁରୁଷ), ସ୍ଥାଳୀ, ଉଜା(ସ୍ତ୍ରୀ), କୁଣ୍ଡ (କୁଳ) ଏ ରୁର ନାମ ହାଣ୍ଟିର ।
 ୩୨ । କଲଶ (ତିନି ଲିଙ୍ଗ), ବଟ, କୁଟ, ନିଷ (ପୁରୁଷ) ଏ ରୁର ନାମ ସାନ ମାଠାର ।
 ୩୩ । ଶର (ପୁରୁଷ, କୁଳ), ବର୍ଣ୍ଣମାନକ (ପୁରୁଷ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଶଶର ।

୯୪ ଭଜନ୍ ପିଷ୍ଟୁପଚନ୍ ୯୫ କଂସୋ ହୁଁ ପାନଭାଜନମ୍ ॥
 ୯୬ କୁତୁଃ କୁତୁଃ ସେହପାଧ୍ ସେବକାଳ୍ ୯୭ କୁତୁପଃ ପୁମାନ୍ ।
 ୯୮ ସବମାବପନ୍ ଭାଣ୍ ପାମାମଣ୍ ଚ ଭାଜନମ୍ ॥
 ୯୯ ଦର୍ଶଃ କମ୍ବି ଖଜାକା ଚ ସ୍ୟା ୧୦୦ ଭଦ୍ରବାହୁହସ୍ତକଃ ।
 ୧୦୦ ଅସ୍ତ୍ରୀ ଶାକଃ ହରତକଃ ଶିଗ୍ରୁ ୧୦୧ ରସ୍ୟ ତୁ ନାଢ଼ିକା ॥
 ବଞ୍ଚମୟ୍ କଳମୟ୍ ୧୦୨ (କ) ବେସବାର ଉପସ୍ଥରଃ ।
 ୧୪ । ଭଜନ୍, ପିଷ୍ଟୁପଚନ କ୍ଲୁ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ପିଷ୍ଟୁକ ପାକପାତର
 (ତେଲଉଣିର) ।
 ୧୫ । କଂସ (ପୁଂକ୍ଲୁ), ପାନଭାଜନ (କ୍ଲୁ) ଏ ଦୁଇ ନାମ କଂସା ଓ
 ଲେଟାର ।
 ୧୬ । କୁତୁ (ସ୍ତ୍ରୀ), ସେହପାଧ୍ (କ୍ଲୁ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ତମେ ନିର୍ମିତ
 ତେଲାଦି କୁମ୍ଭାର ।
 ୧୭ । ସ୍ତ୍ରୀ ଦୁର୍ବଲମ୍ବନ୍ତକୁ କୁତୁପ (ପୁଂ) କହି ।
 ୧୮ । ଆବପନ, ଭାଣ୍, ପାତ, ଅମଦ ଭାଜନ, (କ୍ଲୁ) ଏ ପାଞ୍ଚ ନାମ
 ସାମାନ୍ୟ ଭାଣ୍ଗର ।
 ୧୯ । ଦରି, କମ୍ବି, ଖଜାକା (ସ୍ତ୍ରୀ), ଏ ତିନି ନାମ ଲୌହନିର୍ମିତ
 ଚଟର ।
 ୨୦ । ତଙ୍କୁ (ସ୍ତ୍ରୀ), ଦାରୁହସ୍ତକ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇନାମକାଠବେଷ୍ଟୁକ
 ଚଟୁଇ ।
 ୨୧ । ଶାକ, ହରତକ (କ୍ଲୁ) ଶିଗ୍ରୁ (ପୁଂ) ଏ ତିନି ନାମ ସାମାନ୍ୟ
 ଶାକର ।
 ୨୨ । କଞ୍ଚମ୍, କଳମ୍ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଶାକଡ଼ଙ୍କର ।
 (କ) ବେସବାର, ଉପସ୍ଥର (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ବେଶରପକା
 ଜୁଣର ।
 ୨୩ । ପଳ ହଳଦି, ୨୪ ପଳ ଧଣିଆ, ୨୫ ପଳ କିରା, ୨୬ ପଳ
 ମେଘ ଗପଳ ମରୀର ଏ ସବୁକୁ ଭାବିଗୁଣ୍ଠକରିଅଧପଳ ହିଙ୍ଗୁ
 ମିଶାଇଲେ ବେସ (ଶେଷ) ବାର କୁହାଯାଏ ।

୧୦୩ ତନ୍ତ୍ରଜୀକଂ ଚ ଚନ୍ଦ୍ର ଦୃଷ୍ଟାମ୍ ୧୦୪ ମଥ ବେଳିଜମ୍ ॥
 ମରୀଚଂ କୋଳକଂ କୃଷ୍ଣମଷଣଂ ଧର୍ମପତ୍ରମ ।
 ୧୦୫ ଜାରକୋଜରଣୋଜ ଜା କଣା ୧୦୬ କୃଷ୍ଣେ ତୁ ଜାରକେ ।
 ସୁଷ୍ଣା କାରବା ପୃଥ୍ବୀ ପୃଥ୍ବୀ କାଲୋପକୁଞ୍ଚକା ।
 ୧୦୭ ଆର୍ଦ୍ରକଂ ଶୃଙ୍ଗବେରଂ ସ୍ୟା ୧୦୮ ଦଥକୁଷ ବିଭୁନିକମ୍ ॥
 କୁମୁଦୁରୁ ଚ ଧାନ୍ୟାକ ୧୦୯ ମଥ ଶ୍ରୀ ମହୋଷଧମ୍ ।
 ସ୍ତ୍ରୀନପୁଂକପୋର୍ବିଶ୍ଵଂ ନାଗରଂ ବିଶ୍ଵରେଷଜମ୍ ।
 ୧୧୦ ଆରନାଳକ ସୌଗର କୁଳୁଷ ଭିଷଣ୍ଠାନି ଚ ।
 ଅବନ୍ତୀସୋମ ଧାନ୍ୟାମ୍ କୁଞ୍ଜଳାନି ଚ କାଞ୍ଜି କେ ॥

୧୦୩ । । ତନ୍ତ୍ରଜୀକ, ରୁଷ, ଦୃଷ୍ଟାମ୍ (କ୍ଲୁ) ଏ ତିନି ନାମ ତନ୍ତ୍ରଜୀକର ।
 ୧୦୪ । ବେଳିଜ ମରୀର, କୋଳକ, କୃଷ୍ଣ, ଉଷଣ, ଧର୍ମପତ୍ରନ (କ୍ଲୁ)
 ଏ ଛାତ୍ର ନାମ ଗୋଲମରିଚର ।
 ୧୦୫ । ଜାରକ, ଜରଣ, (ପୁଂ), ଅଜାନ୍, କଣା (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ରୁରିନାମ
 ଜାବର ।
 ୧୦୬ । ସୁଷ୍ଣା, କାରବା, ପୃଥ୍ବୀ, ପୃଥ୍ବୀ କାଲା, ଉପକୁଞ୍ଚକା (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ
 ସାତ ନାମ କଳାଜିବର ।
 ୧୦୭ । ଆର୍ଦ୍ରକ, ଶୃଙ୍ଗବେର (କ୍ଲୁ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଅଦାର ।
 ୧୦୮ । ଛାତ୍ର (ସ୍ତ୍ରୀ), ବିଭୁନିକ, କୁମୁଦୁରୁ, ଧନ୍ୟାକ (କ୍ଲୁ) ଏ ରୁରି
 ନାମ ଧନିଆଁର ।
 ୧୦୯ । ଶୁଣୀ (ସ୍ତ୍ରୀ), ମହୋଷଧ (କ୍ଲୁ), ବିଶ୍ଵ (ସ୍ତ୍ରୀ) ନାଗର,
 ବିଶ୍ଵରେଷଜ (କ୍ଲୁ) ଏ ପାଞ୍ଚ ନାମ ଶୁଣୀର ।
 ୧୧୦ । ଆରନାଳକ, ସୌଗର, କୁଳାଷଭିଷ୍ମତ, ଅବନ୍ତୀସୋମ,
 ଧାନ୍ୟାମ୍, କୁଞ୍ଜଳ, କାଞ୍ଜିକ (କ୍ଲୁ) ଏ ସାତ ନାମ କାଞ୍ଜିର ।

୧୧୧ ସହସ୍ରବେଦ୍ୟ ଜତୁକଂ ବାହୀକଂ ହିଙ୍ଗୁରମଠମ୍ ।
 ୧୧୨ ତପୁଷୀ କାରବୀ ପୃଥ୍ବୀ ନାଶୀ କା କବବୀ ପୃଥ୍ବୀ ॥
 ୧୧୩ ନିଶାହ୍ଵା କାଞ୍ଚମା ପୀତା ହରିଦ୍ଵା ବରବର୍ଣ୍ଣମା ।
 ୧୧୪ ସାମୁଦ୍ରଂ ଯତ୍ତୁ ଲବଣମନ୍ତ୍ରିଦଂ ବଶିରଂ ଚ ତତ୍ ।
 ୧୧୫ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟାଶ୍ଵୀ ଶୀତଶିଳ୍ପ ମାଣିମନ୍ତ୍ରଂ ଚ ସିନ୍ଧୁତେ ।
 ୧୧୬ ରୌମକଂ ବସୁକଂ ୧୧୭ ପାକ୍ୟଂ ବିତ୍ତଂ ଚ କୃତକେଦୟମ୍ ।
 ୧୧୭ ସୌବର୍ଜନେଷ୍ଟରୁତକେ ୧୧୯ ତଳକଂ ତତ୍ ମେତକେ ।
 ୧୧୮ ମହାଣ୍ଟୀ ପାଣିତଂ ଖଣ୍ଡବିକାରେ ୧୨୧ ଶଳ୍ଗ ସିତା ॥

୧୧୯ । ସହସ୍ରବେଦ୍ୟ, ଜତୁକ, ବାହୀକ, ହିଙ୍ଗୁରମଠ (କ୍ଲୀ) ଏ ପାଞ୍ଚ
ନାମ ହିଙ୍ଗୁର ।
 ୧୨୧ । ହିଙ୍ଗୁପୁଷୀ, କାରବୀ, ପୃଥ୍ବୀ, ବାଶୀ କା, କବରୀ, ପୃଥ୍ବୀ (ଶ୍ରୀ) ଏ
ଛଅ ନାମ ହିଙ୍ଗୁର ଗଛପତର ।
 ୧୨୩ । ନିଶା, କାଞ୍ଚମା, ପିତା, ହରିଦ୍ଵା, ବରବର୍ଣ୍ଣମା (ଶ୍ରୀ) ଏ ପାଞ୍ଚ
ନାମ ହଳପାର ।
 ୧୨୪ । ଅଷ୍ଟିବ, ବଶିର (କ୍ଲୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ସାମୁଦ୍ରିକ ଲବଣର ।
 ୧୨୫ । ସୌବର୍ଜନ (କ୍ଲୀ, ସୁଂ), ଶୀତଶିଳ୍ପ, ମାଣିମନ୍ତ୍ର ସିନ୍ଧୁତ (କ୍ଲୀ)
ଏ ଦୁଇ ନାମ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟାଶ୍ଵୀ ଲବଣର ।
 ୧୨୬ । ରୌମକ, ବସୁକ, (କ୍ଲୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଶାମୁରୀଲବଣର ।
 ୧୨୭ । ପାକ୍ୟ, ବିତ୍ତ (କ୍ଲୀ) ଏ ଦୁଇନାମ ବିଟ (କୃତିମ) ଲବଣର ।
 ୧୨୮ । ସୌବର୍ଜନଳ, ଅଷ୍ଟରୁତକ (କ୍ଲୀ) ଏ ଦୁଇନାମ ସୁତଲବଣର ।
 ୧୨୯ । କୃଷ୍ଣବର୍ଣ୍ଣ ଲବଣରୁ ତଳକ କହି । ଏହା କ୍ଲୀବଳିଗ ।
 ୧୨୧ । ମହାଣ୍ଟୀ (ଶ୍ରୀ), ପାଣିତ (କ୍ଲୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ପୋଣାର ।
 ୧୨୨ । ଶର୍କରା, ସିତା (ଶ୍ରୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଶର୍କରାର ।

୧୨୩ କର୍କିକା ଶୀର ବିକୃତଃ ସ୍ୟା ୧୨୩ ଦ୍ରୁଷାଳ ତୁ ମାର୍ଜିତା
 ୧୨୪ ସ୍ୟାତ୍ରେମନଂ ତୁ ନିଷ୍ଠାନଂ ସିଲଙ୍ଗା ବାସିତା ବଧେ ॥
 ୧୨୫ ଶୁଲାକୃତଂ ଭଟିମ୍ ସ୍ୟାକୁଳ୍ ୧୨୬ ମୁଖ୍ୟଂ ତୁପେଠରମ୍ ॥
 ୧୨୭ ପ୍ରଣୀତମୁପସମେନଂ ୧୨୮ ପ୍ରପୁଷ୍ଟଂ ସ୍ୟାର ସୁଷ୍ପୁତ୍ର ତମ ।
 ୧୨୯ ସ୍ୟାତ୍ରେପିଛିଲଂ ତୁ ବିଜିଲଂ ୧୩୦ ସମୃଷ୍ଟଂ ଶୋଧୁତଂ ସମେ ।
 ୧୩୧ ଚିକକଣଂ ମମୃଣଂ ସ୍ଵିର୍ଧଂ ୧୩୨ ତୁମ୍ଭୋ ଭାବିତବାସିତେ ।

୧୨୬ । କର୍କିକା, ଶୀରବିକୃତ (ଶ୍ରୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଦୁର୍ଧବିକ ରର
 ୧୨୩ । ରସାଳା, ମାର୍ଜିତା (ଶ୍ରୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ପଞ୍ଚମାତର ।
 ୧୨୪ । ତେମନ, ନିଷ୍ଠାନ (କ୍ଲୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଦହି କହିର ।
 ୧୨୫ । ଶୁଲାକୃତ, ଭଟିମ୍, ଶୁଳ୍କ (ଶ୍ରୀ) ଏ ତନି ନାମ ଶୁଲଦାର ପକ୍ଷ
ଉଷ୍ଣ ଦ୍ରୁବ୍ୟର ।
 ୧୨୬ । ଉଷ୍ଣ୍ୟ, ପେଠର (ଶ୍ରୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ପ୍ଲାଳୀପକ୍ଷ ସୁଗନ୍ଧ
ଶାଦ୍ୟର ।
 ୧୨୭ । ପ୍ରଣୀତ, ଉପସମେନଂ (ଶ୍ରୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ସମ୍ପୁତ୍ର ପକ୍ଷ-
ମାଂସାଦି ବ୍ୟଞ୍ଜନର ।
 ୧୨୮ । ପ୍ରପୁଷ୍ଟ, ସୁଷ୍ପୁତ୍ର (ଶ୍ରୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଦୃତପକ୍ଷ ସୁଷ୍ପୁତ୍ର
ବ୍ୟଞ୍ଜନର ।
 ୧୨୯ । ପିଛିଲ, ବିଜିଲ (ଶ୍ରୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ମଣ୍ଡୁକ ବହିର ।
 ୧୩୦ । ସମୃଷ୍ଟ, ଶୋଧୁତ (ଶ୍ରୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ କେଶମାଟ ରହିତ
ସଂଶୋଧୁତ ଶାଦ୍ୟର ।
 ୧୩୧ । ଚିକକଣ, ମମୃଣ, ସ୍ଵିର୍ଧ (ଶ୍ରୀ) ଏ ତନି ନାମ ସ୍ଵିର୍ଧ
ଶାଦ୍ୟର ।
 ୧୩୨ । ଭାବିତ, ବାସିତ (ଶ୍ରୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ବାସିତ ବ୍ୟଞ୍ଜନର ।

୧୩୩ । ଆପକୁ^୦ ପୌଳିରଭ୍ୟଷୋ ୧୩୪ ଲଜ୍ଜାୟୁ^୦ ଭୂମି ରୂପତା ।
 ୧୩୫ ପୃଥ୍ଵକ୍ଷ ସ୍ୟାକି ପିଟକୋ ୧୩୬ ଧାନା ଭୂଷ୍ଠୁ ଯବେ ସ୍ତ୍ରୀଯୁ^୦ ।
 ୧୩୭ ପପୋଇପୂପଃ ପିଷ୍ଠକ ସ୍ୟାତ୍ ୧୩୮ କରମ୍ଭେ ଦଖ୍ସକବଃ ।
 ୧୩୯ ଭିଷ୍ମପା ସ୍ତ୍ରୀ ଭକ୍ତ ମଙ୍ଗୋଳମୋଦନୋହ୍ସୀ ସ ଜନିବଃ ।
 ୧୪୦ ଭିଷ୍ମପାଠା ଦଗଧକା ୧୪୧ ସବରସାଗ୍ରେ ମଣମସ୍ତିଷ୍ମାମ୍ ।
 ୧୪୨ ମାସବାହିନୀସ୍ତ୍ରାବା ମଞ୍ଜେ ଭକ୍ତସମୁଭବେ ।
 ୧୪୩ ଯବାଗୁରୁଷ୍ଟିକା ଶ୍ରାଣା ବିଲେପି ତରଳା ଚ ସା ।
 ମଣଶାର୍ୟଙ୍ଗନେ ତୈଳଂ କୃସରଷ୍ଟ ତିଳୋଦନଃ ॥

୧୩୩ । ଅପକୁ (କୁଳ), ପୌଳି, ଅଭ୍ୟଷ (ୟୁ^୦) ଏ ତିନି ନାମ ଉଷ୍ଣଭୂତ ପକୁ ବଞ୍ଜନର ।
 ୧୩୪ । ଲଜ୍ଜ (ୟୁ^୦), ଅଷତ (କୁ, ଯୁ^୦) (ବହୁବଚନାକ୍ତ) ଏ ଦୁଇନାମ ଲିଆ ବା ଖଇର ।
 ୧୩୫ । ପୃଥ୍ଵକ, ଚିପିଟକ (ୟୁ^୦) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଚିତ୍ତାର ।
 ୧୩୬ । ଭଜା ଯବକୁ ଧାନା କହି । ଏହା ସ୍ତ୍ରୀଲିଙ୍ଗ ।
 ୧୩୭ । ପୃଷ୍ପ, ଅପୃଷ୍ପ, ପିଷ୍ଠକ (ୟୁ^୦) ଏ ତିନି ନାମ ପିଷ୍ଠକର ।
 ୧୩୮ । କରମ୍ଭ, ଦଖ୍ସକତ୍ତୁ (ୟୁ^୦) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଦଖ୍ସମିଶ୍ରିତ ଛତ୍ରର
 ୧୩୯ । ଭିଷ୍ମପା (ସ୍ତ୍ରୀ), ଭକ୍ତ, ଅରସ, ଅନ୍ତ (କୁ), ଓଡନ (ୟୁ^୦, କୁ)
 ଶବ୍ଦିକ (ୟୁ^୦) ଏ ଛଅ ନାମ ଅନର ।
 ୧୪୦ । ଭିଷ୍ମପାଠା, ଦଗଧକା (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଦଗଧ ଅନର ।
 ୧୪୧ । ଦଖ୍ସଦୁର୍ଧାତି ସବରସକୁ ମଣ୍ଟ କହି ଏହା ପୁଂଜିକ ବା
 କୁ ବିଲିଙ୍ଗ ।
 ୧୪୨ । ମାସର, ଆଶୁମ, ନିସ୍ତାବ (ୟୁ^୦) ଏ ତିନି ନାମ ଉତ୍ତମଣ୍ଟ
 ଅର୍ଥାତ ପେଜର ।
 ୧୪୩ । ଯବାଗୁ, ଉଷ୍ଟିକା, ଶ୍ରାଣା, ବିଲେପିନ, ତରଳା (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ
 ପାଞ୍ଚ ନାମ ଯାଉର । ତିଳପାଉକୁ ମଣଶ ଓ ଅଭ୍ୟଙ୍ଗନ
 କହି । ତିଳ ମିଶ୍ରିତ ଭତ୍ତକୁ କୁସର କହି ।

୧୪୪ ଗବ୍ୟ^୦ ଶିଷ୍ଟଗବା^୦ ସବ୍ବ ୧୪୫ ଗୋବିହ୍ନମୟମସ୍ତିଷ୍ମାମ୍ ॥
 ୧୪୬ ତତ୍ତ୍ଵ ଶୁଷ୍ଟି କଶବୋଧସୀ ୧୪୭ ଦୁରଧା^୦ ଶୀର^୦ ପଯୁଷମମ୍ ।
 ୧୪୮ ପଯୁଷମାଜ୍ୟଦଧ୍ୟାତ୍ମିତ୍ୟତ ଦ୍ରୁପ୍ସ୍ୟ^୦ ଦଖ୍ସନେତରତ ।
 ୧୪୯ ଦତ୍ତମାଜ୍ୟ^୦ ଦ୍ରୁଦିଷ୍ଟିତାନଂ ସତ୍ର ଦେଖା ଗୋଦୋହୋଭବ୍ୟତମ୍ ॥
 ୧୫୦ ଦତ୍ତା ତଂ କାଳଶେଷୁମରଷ୍ଟୁପି ଗୋରସ^୦
 ୧୫୧ ତତ୍ତ୍ଵ^୦ ହୃଦଶ୍ଵିନ୍ୟତଂ ପ୍ରାନାମର୍ତ୍ତାମୁନିର୍ଜଳମ୍ ।

୧୫୨ । ଗୋରୁତାରୁ ଉପନ୍ଦ୍ୟବ୍ୟକ୍ତ ଗବ୍ୟ କହି । ଏହା ତିନି ଲିଙ୍ଗ ।
 ୧୫୩ । ଗୋବିଟ, ଗୋମୟ (ୟୁ^୦, କୁ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଗୋବରର ।
 ୧୫୪ । ଶୁଷ୍ଟ ଗୋବର (ସଷି) କୁ କଶଷ (ୟୁ^୦, କୁ) ବୋଲି କହି ।
 ୧୫୫ । ଦୁରଧ, ଶୀର, ପଯୁଷ (କୁ) ଏ ତିନି ନାମ ଦୁରଧର ।
 ୧୫୬ । ଦଖ୍ସ ଦୃତାଦିକୁ ପଯୁଷ୍ୟ କହି । ଏହା କୁ ବିଲିଙ୍ଗ ।
 ୧୫୭ । ପତଳା ଦଖ୍ସକ ଦ୍ରୁପସ୍ୟ ବା ଘୋଲଦହୁ କହି । ଏହା (କୁ) ।
 ୧୫୮ । ଦତ୍ତ, ଆଜ୍ୟ, ଦବିଷ, ସପିଷ୍ଟ[କୁ] ଏ ବୁରି ନାମ ଦୃତର ।
 ୧୫୯ । ନବମାତ, ନବୋଦ୍ରୁତ (କୁ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଲହୁଶିର ।
 ୧୬୦ । ସଦେଖାଜାତ ଦୃତକୁ ହେଯୁଙ୍ଗାନ କହି । ଏହା କୁ ବିଲିଙ୍ଗ ।
 ୧୬୧ । ଦତ୍ତ ଦତ୍ତ, କାଳଶେଷ, ଅରଷ୍ଟ (କୁ), ଗୋରସ (ୟୁ^୦) ଏ
 ବୁରି ନାମ ଛେଦା ଦହିର ।
 ୧୬୨ । ଏକ ପାଦ ଜଳ ହାର ମଥୁର ଦହିକ ତନ୍ତ (କୁ) କହି ।
 ଅନ୍ତେତ ଜଳ ହାର ମଥୁର ଦହିକ ଉଦଶ୍ଵିତ (କୁ) କହି
 ଏବଂ ଜଳରହିତ ମୁହଁ ଦହିକ ମଥୁର (କୁ) କହି ।

୧୪୫ ମଣିଂ ଦିନରଙ୍ଗ ମସ୍ତ ପିଯୁଷୋଭନବଂ ପଥ୍ର ।
 ୧୪୬ ଅଶନାୟା ବୁଦ୍ଧିଷା କ୍ଷୁଦ୍ର ପାଦ ପାଦିଲାପୁମାନ ॥
 ୧୪୭ ସପୀତିଃ ସ୍ତ୍ରୀ ଚଲିପାନ ॥ ୧୪୮ ସ୍ଵର୍ଗଧାଃ ସ୍ତ୍ରୀ ସହଭୋଜନମ ।
 ୧୪୯ ଉଦନ୍ୟ ତୁ ପିପାସା ତୃତୀ ତର୍ଣ୍ଣେ ୧୪୯ ଜଗଧ୍ୟଭୋଜନମ ।
 ଜେମନଂ ଲେହ ଆହାରେ ନିଦ୍ୟସୋନଧାଦ ଇତ୍ୟପି ।
 ୧୫୦ ସୌହିତ୍ୟଂ ତପଣଂ ତୃତୀ ୧୫୧ ଫେଳାମୁକ୍ତସମୁଜ୍ଜ୍ଵିତମ ।
 ୧୫୨ କାମ ପ୍ରକାମ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ନିକାମେଷ୍ଟ ଯଥେପ୍ରସିଦ୍ଧମ ।
 ୧୫୩ ଗୋପ ଗୋପାଳଗୋସଖ୍ୟ ଗୋଧୁଗାର୍ଥର ବଲିବା ॥

୧୫୪ । ଦିନରୁ ଉଭ୍ୟ ମଣିକୁ ମସ୍ତ (କୁ) କହି ଏବଂ ଅଭିନବ
 ଦୁର୍ଧକୁ ପିଯୁଷ (ପୁ) କହି ।
 ୧୫୫ । ଧଶନାୟା, ବୁଦ୍ଧିଷା, କ୍ଷୁଦ୍ର (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ତିନି ନାମ ପୁଧାର ।
 ୧୫୬ । ଗ୍ରାସ, କବଳ (ପୁ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଗ୍ରାସର ।
 ୧୫୭ । ସପୀତି (ସ୍ତ୍ରୀ) ଭୁଲ୍ୟପାନ (କୁ) ଏ ଦୁଇନାମ ଏକଷ ପାନର ।
 ୧୫୮ । ସର୍ବଧ (ସ୍ତ୍ରୀ) ସହଭୋଜନ (କୁ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ସହ-
 ଭୋଜନର ।
 ୧୫୯ । ଉଦନ୍ୟା, ପିପାସା, ତୃତୀ (ସ୍ତ୍ରୀ), ଇର୍ଷ (ପୁ) ଏ ରୂପ ନାମ
 ଭୋଜନର ।
 ୧୬୦ । ଜନ୍ମଧ (ସ୍ତ୍ରୀ) ଭୋଜନ, ଜେମନ (କୁ) ଲେହ, ଆହାର,
 ନିଦ୍ୟ, ନଧାଦ (ପୁ) ଏ ସାତ ନାମ ଭୋଜନର ।
 ୧୬୧ । ସୌହିତ୍ୟ, ତର୍ଣ୍ଣ (କୁ) ତୃତୀ (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ତିନି ନାମ
 ତୃତୀର ।
 ୧୬୨ । ଫେଳା (ସ୍ତ୍ରୀ), ଭୁକ୍ତସମୁଜ୍ଜ୍ଵିତ (କୁ) ଏ ଦୁଇ ନାମ
 ଭୋଜନାବଶେଷ ।
 ୧୬୩ । କାମ, ପ୍ରକାମ, ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ, ନିକାମ, ଇଷ୍ଟ, ଯଥେପ୍ରସିଦ୍ଧ (କୁ)
 ଏ ଛଅ ନାମ ପ୍ରଚାର ।
 ୧୬୪ । ଗୋପ ଗୋପାଳ, ଗୋସଖ୍ୟ, ଗୋଧୁକ, ଆଶ୍ରାର, ବଲିବ
 (ପୁ) ଏ ଛଅ ନାମ ଗଉଡ଼ର ।

୧୬୫ ଗୋମହିଷ୍ୟାଦିକଂ ପାଦବିନନ୍ଦ ୧୬୬ ଦୌ ଗର୍ବଶୁରେ ।
 ଗୋମନଗୋମୀ ୧୬୭ ଗୋକୁଳନ୍ତି ଗୋଧନଂ ସ୍ୟାଦ ଗବା
 ବଜେ ॥

୧୬୮ ସିଷ୍ଟାଶିତଙ୍ଗବନନ୍ଦବାବୋ ଯମାଶିତାଃ ପୁରା ।
 ୧୬୯ ଉଷା ଭଦ୍ରୋ ବଳୀବର୍ତ୍ତ ଉଷଭୋବୃଷ୍ଟେ ବୃଷଃ ।
 ଅନନ୍ତାନ ସୌରଭେଦ୍ୟୋଗୋ ୧୬୯ ରୁଷ୍ଣାଂ ସହତି-
 ରୌଷକମ୍ ।

୧୭୦ ଗବଧ୍ୟା ଗୋପା ଗବା ବନ୍ଧୁଧେନ୍ଦ୍ରବାହିକଣ୍ଠେନୁକେ ।
 ୧୭୧ ବୃଷେ ମହନହୋଷଃ ସ୍ୟାଦ ବୃକ୍ଷୋପ୍ୟ ଜରଦ ଗବଃ ।
 ଉପନ୍ଦ ଉଷା ଜାତୋଷଃ ସଦେଖାଜାତ୍ୟ ତର୍ଣ୍ଣକଃ ॥

୧୭୨ । ଗୋ ମହିଷ୍ୟାଦି ବନନକୁ ପାଦବିନନ (କୁ) କହି ।
 ୧୭୩ । ରବଶୁର, ଗୋମତ, ଗୋମିନ୍ (ପୁ) ଏ ତିନି ନାମ
 ଗୋସ୍ମାର ।
 ୧୭୪ । ଗେ କୁଳ, ଗୋଧନ (କୁ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଗୋସମଦର ।
 ୧୭୫ । ପୁରେ ଯେଉଁପ୍ରାନରେ ଗୋରୁମାନଙ୍କର ତୃତୀ ତୃତୀ ତାକୁ
 ଆଶିତଙ୍ଗବନ କହି । ଏହା କୁ ବଲିଜ ।
 ୧୭୬ । ଉଷ, ଉଦ୍ର, ବଳୀବର୍ତ୍ତ, ରଷତ, ବୃଷତ, ବୃଷ, ଅନନ୍ତତୁ,
 ସୌରଭେଦ୍ୟ, ଗୋ (ପୁ) ଏ ନବ ନାମ ଅଣ୍ଟିବଗୋରୁର ।
 ୧୭୭ । ଦୃଷ୍ୟମୁହୂର୍ତ୍ତ ତିନିକ କହି । ଏହା କୁ ବଲିଜ ।
 ୧୭୮ । ଗବଧ୍ୟା, ଗୋପା (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଗୋସମଦର । ବନ୍ଧା-
 ସମୁଦ୍ରକୁ ବାହିକ (କୁ) ଏବଂ ଧେନୁସମୁହୂର୍ତ୍ତ ଧୋନୁକ (କୁ)
 କହି ।
 ୧୭୯ । ବନ୍ଧ ବୃଷକୁ ମହୋଷ, ବୃତ୍ତ ବୃଷକୁ ଜରଦ ଗବ, ବୃକ୍ଷୋଷ,
 ଅଭିନବ ଜାତ ବୃଷକୁ ଜାତୋଷ ଏବଂ ସଦେଖାଜାତ ବସ୍ତ୍ରକୁ
 ତର୍ଣ୍ଣକ କହି । ଏମାନେ ପୁଲିଙ୍ଗ ।

୧୭୫ ଶକ୍ତିରୟ ବହାଃ ସ୍ୟା ୧୭୬ ଉପ୍ରସରିତରୌ ସମୌ ।
 ୧୭୭ ଅର୍ପର୍ଯ୍ୟ ଶର୍ଣ୍ଣତାଯୋଗ୍ୟ ୧୭୮ ଶର୍ଣ୍ଣ ଗୋପତି ରିତର୍ହି ।
 ୧୭୯ ସ୍ତୁରଦେଶେ ଛୁଟ୍ ସ୍ୱର୍ଗ ବହ୍ୟ [କ] ସାସ୍ତ୍ରା ଗଳକମ୍ବଳ ।
 (ଖ) ସ୍ୟାନ୍ତିରୟ ନିର୍ବେଦାତର ୧୭୯ ପ୍ରସ୍ତୁତାତ୍ମକ୍ୟ ସ୍ୱର୍ଗପାଶ୍ଚଗଃ
 ୧୮୦ ଯୁଗାଦାନା ୦ ର ବୋଢାରେ ଯୁଗ୍ୟ ପ୍ରାସଙ୍ଗ୍ୟ ଶାକଟା ।
 ୧୮୧ ଜନତ ତେନ ତଥବୋଢାଏସ୍ୟଦଂ ହଲିକେରିକୌ ।
 ୧୮୨ ଧର୍ମତେ ଧୂର୍ମ୍ୟ ଧୋରେପୁ ଧୂଶାଃ ସ୍ୱର୍ଗରିତରାଗଃ ।
 ୧୮୩ ଶକ୍ତିରୟ, କର୍ତ୍ତା (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ କର୍ତ୍ତା ମାତ୍ର ।

୧୮୪ । ଉପ୍ରସରିତର (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଦମନ ଯୋଗ୍ୟ ବହର
 (ଦାମୁଡ଼ିର ।)
 ୧୮୫ । ଦାମୁଡ଼ି କରିବା ଯୋଗ୍ୟ ଗୋରୁକୁ ଅର୍ପର୍ଯ୍ୟ (ପୁଂ) କହି ।
 ୧୮୬ । ଶର୍ଣ୍ଣ, ଗୋପତି, ଉତ୍ତର (ପୁଂ) ଏ ତିନି ନାମ ବଳଦର ।
 ୧୮୭ । ଗେ ରୂର ସ୍ତୁର ପ୍ରକେଶକୁ ବହ କହି ।
 (କ) ସାସ୍ତ୍ରା (ସ୍ତ୍ରୀ), ଗଳକମ୍ବଳ (କ୍ଲେନ୍ଡିକ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଗୋରୁକୁ
 ଗଳକମ୍ବଳର ।
 (ଖ) ନନ୍ଦି ତ, ନିର୍ବେଦାତର (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ନାକପୋଡ଼ି
 ବଳଦର ।
 ୧୮୮ । ପ୍ରସ୍ତୁତାତ୍ମକ୍ୟ ସ୍ୱର୍ଗପାଶ୍ଚଗ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଅଭ୍ୟାସ ନମିତ୍ର
 ଯୁଆଳ ପାଖରେ ବହା ବଳଦର ।
 ୧୮୯ । ଯୁଆଳବୁଦ୍ଧା ବଳଦକୁ ଯୁଗ୍ୟ, ଦିଶୁପୁ ଯୁଆଳବୁଦ୍ଧା ବଳଦକୁ
 ପ୍ରାସଙ୍ଗ ଏବଂ ଶର୍ଣ୍ଣବୁଦ୍ଧା ବଳଦକୁ ଶାକଟ (ପୁଂ) କହି ।
 ୧୯୦ । ହାଲିକ, ସେଇକ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ହକ୍ତିଆ ବଳଦର ।
 ୧୯୧ । ଧୂଦତ, ଧୂର୍ମ୍ୟ, ଧୋରେସ୍ତ, ଧୂଶା, ଧରନର (ପୁଂ) ଏ
 ପାଞ୍ଚ ନାମ ରଥାଦି ଭାବରୁନ କରିବା ବଳଦର ।

୧୮୩ ଉତ୍ତରବେକଧୁଶାରୋକଧୁଶବେକଧୁଶବହେ ।
 ୧୮୪ ସ ତୁ ସବଧୁଶାଃ ସ୍ୟାଦ୍ଵୟ ବୈ ସବଧୁଶବହେ ।
 ୧୮୫ ମାହେସ୍ତ୍ରୀ ସୌରରେସ୍ତ୍ରୀ ଗୋ ରୁସ୍ତ୍ରା ମାତା ର ଶୁଜିଣୀ ।
 ଅର୍ପିନ୍ୟଦ୍ୟା ରୋହଣୀ ସ୍ୟା ୧୮୬ ଦୁଇମା ଗୋଷୁ ନୈଚିକେ
 ୧୮୭ କର୍ଣ୍ଣାତ ଭେଦାତ୍ମ ସଙ୍ଗାଃ ସ୍ୱର୍ଗ ଶବଳୀ ଧବଳାତ୍ମୁଃ ।
 ୧୮୮ ଦିଶୁପୁନା ଦି ବନ୍ଧା ଗୋରେକାଙ୍କ ରତ୍ନକହାସୁମା ।
 ଚତୁରବା ଚତୁର୍ଦ୍ଧାପୁଣେସ୍ତ୍ର ସ୍ୟକା ସିହାସୁଣୀ
 ୧୮୯ ବଣ ବନ୍ୟା ୧୯୦୬ବତୋକା ତୁ ସ୍ତ୍ରୀବଦ୍ଗର୍ଭ୍ୟ ୧୯୫୫ଥ
 ସନ୍ଧାନ ।

୧୯୦ । ଏକଧୁଶା, ଏକଧୁର, ଏକଧୁଶବହ (ପୁଂ) ଏ ତିନି ନାମ
 ଥୋରିଆ ବଳଦର ।
 ୧୯୧ । ସବଧୁଶା, ସବଧୁଶବହ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର
 ଭରବୁଦ୍ଧା ବଳଦର ।
 ୧୯୨ । ମାହେସ୍ତ୍ରୀ ସୌରରେସ୍ତ୍ରୀ, ଗୋ ରୁସ୍ତ୍ରା, ମାତୃ, ଶୁଜିଣୀ
 ଅର୍ପିନ୍ୟା, ଅସ୍ୟା, ରୋହଣୀ (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ନବ ନାମ ଗାଇର ।
 ୧୯୩ । ପୁଲକଶାନ୍ତାନ ଗାଇକ ନୈଚିକେ କହି । ଏହା ସ୍ତ୍ରୀଲିଙ୍ଗ ।
 ୧୯୪ । ପାର୍ବିଣୀଆ ଚର୍ଣ୍ଣ ଗାଇକ ଶବଳା, (ସ୍ତ୍ରୀ) ଶୁକ୍ଳବର୍ଣ୍ଣ ଗାଇକ
 ଧବଳୀ (ସ୍ତ୍ରୀ) କହି ।
 ୧୯୫ । ଦୁଇବର୍ଷଆ ଗାଇକ -ଦିଶୁପୁନା, ଏକ ବର୍ଷ ବୟସା
 ଗାଇକୁ -ଏକଦ୍ୟମ, ଶୁର ବର୍ଷ ବୟସା ଗାଇକୁ—
 ଚତୁର୍ଦ୍ଧାସୁଣୀ, ତିନି ବର୍ଷ ବୟସା ଗାଇକୁ - ସିହାସୁଣୀ
 କହି । ଏମାନେ ସ୍ତ୍ରୀଲିଙ୍ଗ ।
 ୧୯୬ । ବଣା, ବନ୍ୟା, (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ବନ୍ୟା ଗାଇର ।
 ୧୯୭ । ଅବତୋକା, ସ୍ତ୍ରୀବଦ୍ଗର୍ଭ୍ୟ (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଦେବାତ୍ମ
 ଗର୍ଭସ୍ତ୍ରାବ ଯୁକ୍ତ ଗାଇର ।

ଆକାନ୍ତା ବୃକ୍ଷରେଣ୍ଟା ୧୯୨ ହଥ ବେହଦ୍ବଗର୍ଭୋପଦାତିମା ।
 ୧୯୩ କାଲେପସ୍ୟା ପ୍ରଜନେ ୧୯୪ ପିଣ୍ଡୋଶ୍ଚ ବାଳଗର୍ଭଣୀ ।
 ୧୯୫ ସ୍ୟାଦରଣୀ ତୁ ସୁକର ୧୯୬ କହୁସ୍ତିଃ ପରେଷ୍ଟୁକାଃ ।
 ୧୯୭ ଚିରସ୍ତା ବଷ୍ଟୁପୂଣୀ ୧୯୮ ଧେନୁଃ ସ୍ୟାନୁବନ୍ଧିକା ।
 ୧୯୯ ସୁବତ୍ର ସୁଖସ୍ତକେନ୍ଦ୍ର୍ୟା ୧୦୦ ପୀନୋଧୀ ପୀବର୍ପ୍ତିମା ।
 ୧୧୦ ଦ୍ରୋଣ୍ଷୀର ଦ୍ରୋଣ୍ଦୁରଧା ୧୦୧ ଧେନୁଷ୍ୟା ବନ୍ଧନେ ପ୍ରିତା ।
 ୧୧୧ ସମାଂସମୀନା ସ ଯେବ ପ୍ରତିବର୍ଷଂ ପ୍ରତ୍ୟୁତେ ।
 ୧୧୨ । ବୃକ୍ଷଭକ୍ତିକ ଆକାନ୍ତାରଭୁମଶ ଗାନ୍ଧିକ ସନ୍ଧିମା (ସୀ) କହି ।
 ୧୧୩ ବେହଦଗର୍ଭ, ଉପଦାତିମା(ସୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମଗର୍ଭଦାତିମାଗାନ୍ଧିର
 ୧୧୪ । କାନ୍ତା, ଉପସର୍ପୀଦା(ସୀ)ଏ ଦୁଇ ନାମପ୍ରଥମ ଗର୍ଭବନ୍ଧିଗାନ୍ଧିର
 ୧୧୫ । ପଣ୍ଡୋଶ୍ଚ, ବାଳଗର୍ଭଣୀ (ସୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଅଳ୍ପବ୍ୟସା
 ପ୍ରଥମା ଗର୍ଭଣୀ ଗାନ୍ଧିର
 ୧୧୬ । ଅରଣୀ, ସୁକର (ସୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ବନ୍ଧା ହୋଇ ଦୁହା-
 ଯିବା ଗାନ୍ଧିର ।
 ୧୧୭ । ଚିରସ୍ତା, ବଷ୍ଟୁପୂଣୀ (ସୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଚିରପ୍ରସୁତାଗାନ୍ଧିର
 ୧୧୮ । ଧେନୁ ନବସୁତିକା (ସୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ନବପ୍ରସୁତା ଗାନ୍ଧିର
 ୧୧୯ । ସୁବତ୍ର ସୁଖସ୍ତକେନ୍ଦ୍ର୍ୟା (ସୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ସୁଖରେ ଦୁହା
 ଯାଉଥିବା ଗାନ୍ଧିର ।
 ୧୨୦ । ପୀନୋଧୀ, ପୀବର୍ପ୍ତିମା (ସୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଶୁଲୁ ପହାୟକ
 ଗାନ୍ଧିର ।
 ୧୨୧ । ଦ୍ରୋଣ୍ଷୀର, ଦ୍ରୋଣ୍ଦୁରଧା (ସୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଦ୍ରୋଣ
 ପରମିତ (ସେ ୧୭୯) ଦୁର୍ଧବାୟିମା ଗାନ୍ଧିର ।
 ୧୨୨ । ରଣଶୁକ୍ର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମହାଜନ ଘରେ ଦୋହନାର୍ଥ ଆବଦା
 ଗାନ୍ଧିକ ଧେନୁଷ୍ୟା (ସୀ) କହି ।
 ୧୨୩ । ପ୍ରତିବର୍ଷ ପ୍ରସବ କରୁଥିବା ଗାନ୍ଧିକ ସମାଂସମୀନା(ସୀ) କହି ।

୨୦୪ ଉଧୟୁ କୁବମାପୀନଂ ୨୦୫ ସମୌ ଶିବକଙ୍କଳକୌ ।
 ୨୦୬ ନ ପୁଂସି ଦାମ ସନ୍ଧାନଂ ୨୦୭ ପଶୁରକୁଣ୍ଡ ଦାମମା ॥
 ୨୦୮ ବୈଶାଖ ମନ୍ତ୍ର ମହାନ ମନ୍ତ୍ରନୋ ମନ୍ତ୍ରଦଣ୍ଡକେ ।
 ୨୦୯ କଠରେ ଦଶବିଷ୍ଣୁମୋ ୨୧୦ ମନ୍ତ୍ରମ ଗର୍ଭଶା ସମେ ॥
 ୨୧୧ ଉଷ୍ଣେ କମେଳକ ମୟ ମହାଜାଃ ୨୧୨ କରଇଃ ଶିଶୁ ।
 ୨୧୩ କରାଗାସ୍ୟଃ ଶୁଣଙ୍ଗଳକା ଦାରବୈଃ ପାଦବନ୍ଧନେଃ ॥
 ୨୧୪ ଅଜା ଶୁରୀ ୨୧୫ ଶୁଭଶ୍ଵାଗ ବସ୍ତ୍ରକଙ୍କଳକା ଅଜେ ।

୨୦୪ । ଉଧୟସ, ଆପୀନ (କୁ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଗାନ୍ଧିପଢାର ।
 ୨୦୫ । ଶିବକ, କଙ୍କଳ (ପୁ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଗାନ୍ଧି ଶୁଣୁର ।
 ୨୦୬ । ଦାମନ, ସନ୍ଧାନ (କୁ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଦର୍ଶିର ।
 ୨୦୭ । ପଶୁରକୁଣ୍ଡ ଦାମମା (ସୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଦାରଣୀର ।
 ୨୦୮ । ବୈଶାଖ, ମନ୍ତ୍ର, ମହାନ, ମଥନ, ମନ୍ତ୍ରନଦଣ୍ଡକ, (ପୁ) ଏ
 ପାଞ୍ଚ ନାମ ମନ୍ତ୍ରନଦଣ୍ଡର (ଶୁଆର)
 ୨୦୯ । କୁଠର, ଦଶବିଷ୍ଣୁ (ପୁ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ମନ୍ତ୍ରନଦଣ୍ଡଧାରକ
 ବେତ୍ରାମଣ୍ଡଲୀର ।
 ୨୧୦ । ମନ୍ତ୍ରମ, ଗର୍ଭଶା (ସୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଦର୍ଶମୁହଁ । ହାଣ୍ଡିର ।
 ୨୧୧ । ଉଷ୍ଣୁ, କମେଳକ, ମୟ, ମହାଜା (ପୁ) ଏ ରୂର ନାମ
 ଉଷ୍ଣୁର ।
 ୨୧୨ । କରଇ, ଶିଶୁ (ପୁ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଉଷ୍ଣୁ ଛୁଆର ।
 ୨୧୩ । କାଠମୁହଁରେ ପାଦବନ୍ଧା ରଜ୍ଜୁପୁତ୍ର ଛୁଆର ନାମ ଶୁଣଙ୍ଗଳକା
 (ପୁ) ।
 ୨୧୪ । ଅଜା, ଶୁରୀ (ସୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ମାଜ ଛେଳିର ।
 ୨୧୫ । ଶୁଭ, ଶୁର, ବପୁ, ଜଗଳକ, ଅଜ (ପୁ) ଏ ପାଞ୍ଚ ନାମ
 ଶୁଗଳିର ।

୧୧୭ ମେତ୍ରୋରତ୍ରୋରଶୋଷ୍ଣୀଯୁମେଷବୃଷ୍ଟୀୟ ଏତିଲେ ॥
 ୧୧୮ ଉଷ୍ଣୋରଭାଜବୁଦେ ସ୍ୟାନଦୀୟୁକୌରଭାଜକମ୍ ।
 ୧୧୯ ଚନ୍ଦୀବନ୍ଧୁ ବାଲେୟୁ ରସଭାଃ ଗର୍ଭଭାଃ ଶରାଃ ॥
 ୧୨୦ କୈଦେହକଃ ସାର୍ଥକାହୋ ନୌଗମୋ ବାଣିଜୋ ବଣିକ ।
 ପଣ୍ୟଜୀବୋ ହ୍ୟାପଣିକଃ ହୃଦୟବନ୍ଧୁ କଷ୍ଟ ସଃ ॥
 ୧୨୧ ବିଦେଶୀ ସ୍ୟାଦୁ ବିନ୍ଦୁ କଃ ୧୧୯ ହାୟକନ୍ଧୁ କୌପମୌ ।
 ୧୨୨ ବଣିଜ୍ୟ ଭୁ ବଣିଜ୍ୟ ସ୍ୟାଦୁ ୧୧୩ ଲୁଙ୍କବସୋ-
 ପଣ୍ୟବନ୍ଧୁ ॥
 ୧୨୩ ମାତ୍ରା ପରିପଣେ ମୂଳଧନ ୧୧୫ ଲାଭେଧକଂ ପଳମ୍ ।
 ୧୨୪ । ମେତ୍ରୀ, ଉର୍ବ୍ର, ଉରଣ, ଉଷ୍ଣୀୟୁ, ମେଷ, ବୃଷ, ଏତିକ,
 (ୟୁ) ଏ ସାତ ନାମ ଶାରତ ମେଣ୍ଟର ।
 ୧୨୫ । ଉଷ୍ଣୀୟମୁଦ୍ରକୁ ଉଷ୍ଣିକ, ମେଷସମୁଦ୍ରକୁ ଉର୍ବ୍ରିକ ଏବଂ ଛୁଗ
 ସମୁଦ୍ରକୁ ଆଜକ କହି । ଏମାନେ କ୍ଲୀ ବଳିଜ ।
 ୧୨୬ । ଚନ୍ଦୀବର, ବାଲେୟୁ, ରସଭ, ଗର୍ଭଭ, ଶର (ୟୁ) ଏ
 ପାଞ୍ଚ ନାମ ଗଠର ।
 ୧୨୭ । କୈଦେହକ, ସଥବାହ, ନୌଗମ, ବାଣିଜ, ବଣିକ,
 ପଣ୍ୟଜୀବ, ଆପଣିକ, ହୃଦୟବନ୍ଧୁକ (ୟୁ) ଏ ଆଠ ନାମ
 ଗବରଣିକର ।
 ୧୨୮ । ବିଦେଶି, ବିନ୍ଦୁକ (ୟୁ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ବିନ୍ଦୁକଣ୍ଠିର ।
 ୧୨୯ । ହାୟକ, ହୃଦୟକ (ୟୁ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଦେତାର ।
 ୧୩୦ । କାଣିଜ୍ୟ (କ୍ଲୀ), ବଣିଜ୍ୟ (ସୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ବାଣିଜ୍ୟ
 ବ୍ୟବସ୍ୟର ।
 ୧୩୧ । ମୁଖୀ, ବସୀ, ଅବଦୟ (କ୍ଲୀ) ଏ ତିନି ନାମ ମୁଖର ।
 ୧୩୨ । ମାତ୍ରା (ସୀ) ପରିପଣ, ମୂଳଧନ (କ୍ଲୀ) ଏ ତିନି ନାମ
 ମୂଳଧନ ଅର୍ଥାତ୍ ପୁଞ୍ଜିର ।
 ୧୩୩ । ଲଭ (ୟୁ) ପଳ (କ୍ଲୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ମୂଳଧନଠାର
 ଅଧୁକ ଲଭର ।

୧୩୪ ପରିଦାନ ପରିବର୍ତ୍ତୋ ନୌମେୟୁ ନିମୟାବପି ॥
 ୧୩୫ ପୁମାଦୁଷ୍ଟିନ୍ଧନ୍ୟାସଃ ୨୩୮ ପ୍ରତିଦାନ ତଦର୍ପତମ ॥
 ୧୩୬ କ୍ଷେତ୍ର ପ୍ରସାରିତ ଦୟେୟ ୨୩୯ କ୍ଷେତ୍ର ହେତବ୍ୟମାନକେ ।
 ୧୩୭ ବିନ୍ଦେୟ ପଣିତବ୍ୟ ର ପଣ୍ୟ ନିଯାଦପୃଷ୍ଠିଷ୍ଠ ।
 ୧୩୮ କ୍ଲୀବେ ସତ୍ୟାପନ ସତ୍ୟକାର ସତ୍ୟାକୃତି ପ୍ରିୟାମ ।
 ୧୩୯ ବିପଣେ ବିନ୍ଦୁଃ ୨୩୯ସଂଖ୍ୟାସଂଖ୍ୟାଦୟେ ହ୍ୟାଦଶ ତ୍ରିଷ୍ଟୁ ॥

୧୪୭ । ପରିଦାନ (କ୍ଲୀ), ପରିବର୍ତ୍ତେ, ନୌମେୟୁ, ନିମୟ (ୟୁ) ଏ
 ଦୁଇ ନାମ ବଦଳର ।

୧୪୮ । ଉପନଧ, ନ୍ୟାସ (ୟୁ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଶ୍ଵାପ୍ୟ ଧନର ।

୧୪୯ । ପରିଦାନ, ତଦର୍ପତ (କ୍ଲୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ପ୍ରତିଦାନର ।

୧୫୦ । ବିନ୍ଦୁ ନିମିତ୍ତ ସଜାଇବା ଦ୍ରବ୍ୟକୁ ଦୟେୟ (ତି) କହି ।

୧୫୧ । ଦେୟ, ହେତବ୍ୟ (ତି) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଦୟୁଯୋଗ୍ୟବ୍ୟୁତର ।

୧୫୨ । ବିନ୍ଦୁ, ପଣିତବ୍ୟ, ପଣ୍ୟ (କ୍ଲୀ) ଏ ତିନି ନମ ବିନ୍ଦୁ
 ଦ୍ରବ୍ୟର ।

୧୫୩ । ସତ୍ୟାପନ (କ୍ଲୀ), ସତ୍ୟକାର (ୟୁ), ସତ୍ୟାକୃତି (ସୀ), ଏ
 ତିନି ନାମ ଦୟୁର୍ଥ ବନ୍ଧନାର ।

୧୫୪ । ବିପଣ, ବିନ୍ଦୁ (ୟୁ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ବିନ୍ଦୁ ନିଯମର ।

୧୫୫ । ଏକଶିଳ (ଏକବଚନାନ୍ତ), ଦ୍ଵିଶିଳ (ଦ୍ଵିବଚନାନ୍ତ), ତିନି
 ତତ୍ତ୍ଵର ଶବ୍ଦ (ବତ୍ତବଚନାନ୍ତ) ଏମାନଙ୍କର ତିନି ଲଙ୍ଘରେ
 ରୂପର ପାର୍ଥିକ୍ୟ ଅଛି ।
 ମାତ୍ର ପଞ୍ଚନ (୫) ଠାରୁ ଅଷ୍ଟାଦଶନ (୧୮) (ବତ୍ତବଚ-
 ନାନ୍ତ) ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଶବମାନଙ୍କର ତିନି ଲଙ୍ଘରେ ରୂପସମାନ ।

୨୩୪ ବିଶାଂତ୍ୟାଦ୍ୟାଃ ସଦୈକରେ ସବାଃ ସଂଖ୍ୟେଯୁଷ୍ମଣ୍ଗ୍ୟୋଃ
ସଂଖ୍ୟାର୍ଥେ ହି ବହୁତେ ସ୍ଵପ୍ନାସୁ ରୂପରେ ସିମ୍ବାଃ ।

୨୩୫ ପଂକ୍ତେଃ ଶକସହସ୍ରାତ ନମାଦଶଗୁଣୋତ୍ତରମ୍ ॥

(ଏକ ଦଶ ଶକ ସନ୍ଧାନୁଷ୍ଠାନ ଲକ୍ଷସପ୍ରସ୍ତର କୋଟିପୁଃ ନମଶ୍ଚ
ଅବୁ ଦମବଜ୍ଞଂ ଶଦନିଷତ୍ତମହୁ ପଦୁ ଶକବ ପ୍ରସ୍ତାବ ।
ଜଳଧର୍ମାନ୍ତ ମଧ୍ୟ ପରାଧିମିତିଦଶଗୁଣୋତ୍ତରମ୍ ସଂଜ୍ଞାଃ
ସଂଖ୍ୟୀଯୁଷ୍ମ ନାନ ବ୍ୟବହାରର୍ଥଂ କୃତାଃ ପ୍ରତ୍ୱେଷୀ ।)

୨୩୬ । ଉନବିଂଶତି ପ୍ରଭୁତ ସମସ୍ତ ସଂଖ୍ୟାବାଚକ ଶକ ସମ୍ବଦ୍ଧ
ଏକବଚନାନ୍ତ ହୃଅନ୍ତ ସାଥ ହିତ୍ତ ଓ ବହୁତ ଅର୍ଥରେ
ହିବଚନାନ୍ତ ଓ ବହୁବଚନାନ୍ତ ହୃଅନ୍ତ ।

୨୩୭ । କୋଡ଼ିଏ ସଂଖ୍ୟାକୁ ବିଂଶତି (ସୀ), ଦିଂଶ ସଂଖ୍ୟାକୁ ଦିଂଶତ
(ସୀ), ରୂଳଶ ସଂଖ୍ୟାକୁ ଚତ୍ରାରିଂଶତ (ସୀ), ପରାଶ ନାମ
ପଞ୍ଚାଶତ (ସୀ), ଷାତିଏ ସଂଖ୍ୟକୁ ଷଷ୍ଠୀ (ସୀ), ସତ୍ତଵ
ସଂଖ୍ୟାକୁ ସପ୍ତତ (ସୀ), ଅଣୀ ସଂଖ୍ୟାକୁ ଅଣୀତ (ସୀ),
ନବେ ସଂଖ୍ୟାକୁ ନବତ (ସୀ), ଏକଶ ସଂଖ୍ୟାର ନାମଶତ
(କୁଳୁ), ଦଶ ଶତ ସଂଖ୍ୟାର ନାମ ସଦସ୍ତ (କୁଳୁ), ଦଶପଦ୍ଧତେ
ସଂଖ୍ୟାର ନାମ ଅୟୁତ (କୁଳୁ) ଦଶ ଅୟୁତ ସଂଖ୍ୟାର ନାମ
ଲକ୍ଷ (ସୁଂକୁ), ଦଶ ଲକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟାର ନାମ ନିୟୁତ (କୁଳୁ),
ଦଶ ନିୟୁତ ନାମ କୋଟି (ସୀ), ଦଶକୋଟି ସଂଖ୍ୟାର
ନାମ ଅବୁଦ (ସୁଂକୁ), ଦଶ ଅବୁଦ ସଂଖ୍ୟାର ନାମ
ବୃଦ୍ଧ (ସୁଂକୁ) ଦଶ ବୃଦ୍ଧ ସଂଖ୍ୟାର ନାମ ଶବ୍ଦ (କୁଳୁ), ଦଶ
ଶବ୍ଦ ସଂଖ୍ୟାର ନାମ ନିଶବ୍ଦ (କୁଳୁ), ଦଶ ନିଶବ୍ଦ ସଂଖ୍ୟାର
ନାମ ଶଙ୍ଖ (ସୁଂକୁ). ଦଶ ଶଙ୍ଖ ସଂଖ୍ୟାର ନାମପଦ୍ମ (ସୁଂକୁ),
ଦଶ ପଦ୍ମ ସଂଖ୍ୟାର ନାମ ସାଗର (ସୁଂକୁ), ଦଶ ସାଗର
ସଂଖ୍ୟାର ନାମ ଅନ୍ତ୍ୟ (କୁଳୁ), ଦଶ ଅନ୍ତ୍ୟ ସଂଖ୍ୟାର ନାମ
ମଧ୍ୟ (କୁଳୁ), ଦଶ ମଧ୍ୟ ସଂଖ୍ୟାର ନାମ ପରାଧ କହି ।

୨୩୭ ଯୌତବଂ ଦ୍ରୁବୟଂ ପାର୍ଯ୍ୟମିତ ମାନାର୍ଥକଂ ସ୍ଵପ୍ନମ୍ ।
୨୩୮ ମାନ୍ତ୍ରଲାଙ୍ଗୁଳିପ୍ରୟୋଗେ ଗୁଞ୍ଜଃ ପଞ୍ଚାଦ୍ୟମାଷକଃ ।
୨୩୯ ତେ ଷୋଡ଼ଶାଷ୍ଟଃ କର୍ଷୋହସୀ ପଳଂ କର୍ଷତରୁଷ୍ମୟମ୍ ।
୨୪୦ ସୁବର୍ଣ୍ଣବିଷ୍ଟୋ ଦେମୋହଷେ ୨୪୧ କୁରୁବିଷ୍ମୟତପଳେ ।
୨୪୨ ତୁଳା ସିମ୍ବାଃ ପଳଶତଂ ଭାରଃ ସ୍ୟାଦ୍ ବିଂଶତିପୁଳାଃ ॥
୨୪୩ ଆରତୋ ଦଶଶାରଃ ସୁୟଃ ଶାକଟୋ ଭାର ଆଚିତଃ ॥
୨୪୪ କାର୍ଷାପରଃ କର୍ଷିକଃ ସ୍ୟାତ୍ ୨୪୫ କାର୍ଷିକେ ତାମ୍ରିକେପଣଃ ।
୨୪୬ ଅସ୍ତ୍ରୀଯାମାତ୍ରକହୋଣୀ ଶାଶ୍ଵବାହୋ ନିକୁଞ୍ଜକଃ ॥
କୁତ୍ରବଃ ପ୍ରସ୍ତୁ ଇତ୍ୟାଦ୍ୟା ପରିମାର୍ଥକାଃ ପୃଥକ ।

୨୩୭ । ଯୌତବ, ଦ୍ରୁବୟ, ପାର୍ଯ୍ୟ (କୁଳୁ), ଏ ତିନି ନାମ ସାମାନ୍ୟ
ପରିମାଣର ।

୨୩୮ । ତୁଳା ପରିମାଣ, ଅଙ୍ଗଳ ପରିମାଣ ଏବଂ ପ୍ରସ୍ତାଦ ପରିମାଣର
ନାମକୁ ମାନ (କୁଳୁ) କହି ।

୨୩୯ । ପାଞ୍ଚ ଗୁଞ୍ଜାର ନାମକୁ ଆଦ୍ୟ ମାଷକ (କୁଳୁ) କହି ।

୨୪୦ । ଅଷ୍ଟ (ସୁଂକୁ), କର୍ଷ (କୁଳୁ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଷୋଳମଷା
ପରିମାଣର ଏବଂ ରୂପକର୍ତ୍ତ ପଳ [କୁଳୁ] କହି ।

୨୪୧ । ସୁବର୍ଣ୍ଣ, ବିଷ୍ଟ (ସୁଂକୁ) ଏ ଦୁଇନାମ ଅଣୀ ରତ୍ନ ସୁନାର ।

୨୪୨ । ରୂପକର୍ତ୍ତାଳା ସୁନାକୁ କୁରୁବିଷ୍ଟ (ସୁଂକୁ) କହି ।

୨୪୩ । ଏକ ଶତ ପଳ ପରିମାଣକୁ ତୁଳା (ସୀ) କହି ।
କୋଡ଼ିଏ ତୋଳା ପରିମାଣକୁ ଭାର (ସୁଂକୁ) କହି ।

୨୪୪ । ଦଶ ଭାର ପରିମାଣକୁ ବା ଏକ ଗାଡ଼ି ବୋଝେଇକି ଆଚିତ
(ସୁଂକୁ) କହି ।

୨୪୫ । କାର୍ଷାପରଃ, କାର୍ଷିକ (ସୁଂକୁ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଷୋଳମଷାର ।

୨୪୬ । ଏକତୋଳା ତମାକୁ ପଣ (ସୁଂକୁ) କହି ।

୨୪୭ । ଆଢ଼କ, ହୋଣ (ସୁଂକୁ) ଶାଶ୍ଵ (ସୀ), ବାହ, ନିକୁଞ୍ଜ,
କୁତ୍ରବ, ପ୍ରସ୍ତୁ (ସୁଂକୁ) ଏ ସାତ ନାମ ଭିନ୍ନ ପରିମାଣର ।

୨୪୬

ଅମ୍ବରକୋଷଃ

୨୪୭ ପାଦସ୍ତୁଶୟୋ ଭାଗଃ ସ୍ଥା ୨୪୯ ଦଂଶଭାଗୀ ରୁ ବଣ୍ଣକେ
 ୨୫୦ ଦ୍ଵାରା କିଞ୍ଚି ସ୍ଵାପତେସ୍ତୁ ରିକଥମ୍ବଳ୍ ଧନ୍ ବସୁ
 ହିରଣ୍ୟ ଦ୍ଵାରଣ ଦୁୟମନ୍ତରେ ବିରବା ଅପି ॥
 ୨୫୧ ସ୍ଥାରକୋଷଶ୍ଵ ହିରଣ୍ୟ ର ହେମରୁପେୟା କୃତ୍ତାକୃତେ ।
 ୨୫୨ ତାର୍ଯ୍ୟ ସତିନ୍ୟତ୍ତର କୁପ୍ତ୍ୟ ୨୫୩ ରୂପ୍ୟ ତତ୍ତ ସମାଦତମ୍
 ୨୫୪ ଗାରୁମ୍ବଳ ମରକତମଶ୍ଵଗର୍ଭୋ ହିରନ୍ଦଣଃ ।
 ୨୫୫ ଶେଶରହ ଲୋହିତକଳ ପଦ୍ମବଗୋ ୨୫୬ ଥମୌକ୍ତିକମ୍ ।
 ମୁକା ୨୫୭ ଥଥବଦୁମୁଃ ପୁଣ୍ୟ ପ୍ରବାଳ ପୁନପୁଣ୍ୟକମ୍
 ୨୫୮ ରହ ମଣିର୍ଦ୍ଦୟୋରଶ୍ଵଗାତୋ ମୁକାଦିତେପିତ ॥

୨୫୯ । ରୁତ୍ତାଗର ଏକ ଭାଗକୁ ପାଦ (ପୁଃ) କହି ।
 ୨୬୦ । ଅଂଶ ଭାଗ, ବଣ୍ଣକ (ପୁଃ) ଏ ତନ ନାମ ଭାଗର ।
 ୨୬୧ । ଦ୍ଵାରା, କିଞ୍ଚି, ସ୍ଵାପତେସ୍ତୁ, ରିକଥ, ରିକଥ, ଧନ, ବସୁ,
 ହିରଣ୍ୟ, ଦ୍ଵାରଣ, ଦୁୟମ୍ବ, ଅର୍ଥ, ରେ, ବିରବ (ପୁଃ) ଏ
 କେର ନାମ ଧନର ।
 ୨୬୨ । କେ ଷ (ପୁଃ), ହିରଣ୍ୟ (କୁଳ୍ମ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ପିଣ୍ଡୀକୁଠ
 ସୁନାରୁପାର ।
 ୨୬୩ । ସୁନା ରୂପା ରନ୍ଧା ତେଜସକୁ କପ୍ତ୍ୟ (କୁଳ୍ମ) କହି,
 ୨୬୪ । ଆହତ ସୁନାରୂପାକୁ ରୂପ୍ୟ (କୁଳ୍ମ) କହି ।
 ୨୬୫ । ଗାରୁମ୍ବଳ, ମରକତ (କୁଳ୍ମ), ଅଶୁରତ୍ତ ହିରନ୍ଦଣ (ପୁଃ) ଏ
 ଗୁର ନାମ ମରକତ ମଣିର ।
 ୨୬୬ । ଶୋଶରହ (କୁଳ୍ମ), ଲୋହିତକ, ପଦ୍ମବଗ (ପୁଃ) ଏ ତନନାମ
 ପଦ୍ମବଗ ମଣିର ।
 ୨୬୭ । ମୌକ୍ତିକ (କୁଳ୍ମ), ମୁକା (ସୀରୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ମୁକାର ।
 ୨୬୮ । କିଦ୍ରୁମ (ପୁଃ), ପ୍ରବାଳ (ପୁଃ) (କୁଳ୍ମ), ଏ ଦୁଇ ନାମ
 ପୋତନର ।
 ୨୬୯ । ରହ(କୁଳ୍ମ), ମଣି ପୁଃ, ସୀରୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ସାମାନ୍ୟ ମଣିର ।

ଦିଶାପୁକାଣ୍ଡେ ବୈଶ୍ୟବର୍ଗଃ

୨୪୭

୨୪୮ ସ୍ଵର୍ଣ୍ଣଂ ସୁବର୍ଣ୍ଣଂ କନକ ହିରଣ୍ୟ ହେମ ହାଟକମ୍ ।
 ତପମୟ ଶାତକୁମ୍ବ ଗାଙ୍ଗେୟ ଉମ୍ରକରୁ ରମ୍ ॥
 ବୁମୀକର ଜାତରୁପଂ ମହାରଜତକାଞ୍ଜନେ ।
 ରୁକୁଂ କାର୍ତ୍ତିସ୍ଵର ଜାମ୍ବୁ ନଦମସ୍ତାପଦୋଷ୍ସ୍ୱାମ୍ ॥
 ୨୪୯ ଅଳଙ୍କାରସୁବର୍ଣ୍ଣ ଯକ୍ଷୁ ଜୀବନକମିତ୍ୟଦଃ ।
 ୨୫୦ ଦୁର୍ବର୍ଣ୍ଣ ରଜତ ରୂପ୍ୟ ଖର୍ଜ ର ଶୈତମିତ୍ୟପି ॥
 ୨୫୧ ଶତଃ ସିଯୁମାରକୁଟୋ ନ ସ୍ଵିଦ୍ଵା ୨୫୩ ମଥ ତାମକମ୍ ।
 ଶୁଲ୍କଂ ମେଳମୁଖ ଦିଶ୍ବ ବରଷେ ଦୁମ୍ବରଣି ର ॥
 ୨୫୨ ଲୋହୋଧୀ ଶସ୍ତକ ଶକ୍ତିଶିଖିଣ୍ଟଂ କାଳାୟସାୟସି ।
 ଅଶୁରାରେ ୨୫୪ ଥମଣ୍ଟ ର ସିଂହାଶମପି ତନୁଳେ ॥
 ୨୫୩ ସଙ୍ଗ ସଥାର୍ତ୍ତିଜିଷ୍ଠ ଲୌହି ୨୫୫ ବିକାରପ୍ତ୍ସୁପଃ କୁଣୀ
 ୨୫୬ । ସ୍ଵର୍ଣ୍ଣ, ସୁବର୍ଣ୍ଣ, କନକ, ହିରଣ୍ୟ, ହେମକ, ହାଟକ, ତପମୟ,
 ଶାତକୁମ୍ବ, ଗାଙ୍ଗେୟ, ଉମ୍ରକରୁ, ବୁମୀକର, ଜାତ-
 ରୁପ ମହାରଜତ, କାଞ୍ଜନ, ରୁକୁ, କାର୍ତ୍ତିସ୍ଵର, ଜାମ୍ବୁନନ୍ଦ (କୁଳ୍ମ),
 ଅଶୁପଦ (ପୁଃ, କୁଳ୍ମ) ଏ ଛିନ୍ଦେଶନ ନାମ ସୁବର୍ଣ୍ଣର ।
 ୨୫୦ । ଅଳଙ୍କାରନିମିତ୍ତ ସୁବର୍ଣ୍ଣକୁ ଶଙ୍କାକନକ (ପୁଃ, କୁଳ୍ମ) କହି ।
 ୨୫୧ । ଦୁର୍ବର୍ଣ୍ଣ, ରଜତ ରୂପ୍ୟ, ଖର୍ଜ ର, ଶୈତ (କୁଳ୍ମ) ଏ ପଞ୍ଚ ନାମ
 ରୂପାର ।
 ୨୫୨ । ଶତ (ସୀରୀ), ଆରକ୍ତ (ପୁଃ କୁଳ୍ମ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ପିତ୍ରଳର ।
 ୨୫୩ । ତାମକ, ଶୁଲ୍କକ, ମେଳମୁଖ, ଦିଶ୍ବ, ବରଷେ, ଉଦୁମ୍ବର (କୁଳ୍ମ)
 ଏ ଛଅ ନାମ ତମାର ।
 ୨୫୪ । ଲୋହ (ପୁଃ, କୁଳ୍ମ), ଶସ୍ତକ, ଶକ୍ତିଶିଖ, କାଳାୟସ, ଅପୁସ୍
 (କୁଳ୍ମ), ଅଶୁରାର (ପୁଃ, କୁଳ୍ମ) ଏ ସାତ ନାମ ଲୁହାର ।
 ୨୫୫ । ମଣ୍ଟର, ସିଂହାଶ (କୁଳ୍ମ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଲୁହାମଳର ।
 ୨୫୬ । ସମସ୍ତ ଧାତୁ ଦୁର୍ବଳ ଲୌହ (କୁଳ୍ମ) କହି ।
 ୨୫୭ । ଲୌହବିକାରକୁ କୁଣୀ (ସୀରୀ) କହି ।

୨୪

ଅମରକୋଷ

୨୬୮ ଶାରଃକାରେ ୨୬୯ ହଥ ଚପଳେ ରସଃ ସୂର୍ଯ୍ୟ ପାରଦେ ।
 ୨୭୦ ଗବଳଂ ମାତ୍ରିଷଂ ଶୁଣ, ୨୭୧ ମନ୍ତ୍ରକଂ ଶିରଜାମଳେ ॥
 ୨୭୨ ସ୍ରୋତୋଞ୍ଜନଂ ତୁ ସୌବାରଂ କାପୋତାଞ୍ଜନୟାମୁନେ ।
 ୨୭୩ ତୁରଥାଞ୍ଜନଂ ଶିଖିଗ୍ରୀବ ବିଭୁନ୍ଦକମପୁରକେ ।
 ୨୭୪ କପଣ ଦାବିକା କୃଥୋଭବଂ ତୁରଥଂ ୨୭୫ ରସାଞ୍ଜନମ୍ ।
 ରସଗର୍ଭଂ ତାର୍ତ୍ତ୍ୟଶୋଲଂ ୨୭୬ ଗନ୍ଧାଶୁନି ତୁ ଗନ୍ଧକଃ ।
 ସୌଗନ୍ଧକଶୁ ୨୭୭ ରଷଷ୍ୟାକୁଳଲ୍ୟୋ ତୁ କୁଳତୁଥକା ।
 ୨୭୮ ଶତପୁଷ୍ପଂ ପୁଷ୍ପକେତୁ ପୌଷ୍ପକଂ କୁସୁମାଞ୍ଜମ୍ ।

୨୭୯ । ଶୀର, କାଚ (ସୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ କାଚର ।
 ୨୮୦ । ଚପଳ, ରସ, ସୂର୍ଯ୍ୟ, ପାରଦ (ସୁଂ) ଏ ଶୁର ନାମ ପାରା ।
 ୨୮୧ । ମହିଷଶଙ୍କକ ଗବଳ [କୁଳ] କହ ।
 ୨୮୨ । ଅଭ୍ରକ, ଶିରଜ, ଅମଳ (କୁଳ), ଏ ତନ ନାମ ଅଭ୍ରର ।
 ୨୮୩ । ସ୍ରୋତୋଞ୍ଜନ, ସୌବାର, କପୋତାଞ୍ଜନ, ଯାମୁନା [କୁଳ] ଏ
 ଶୁର ନାମ କୃଷ୍ଣବର୍ଣ୍ଣ ପଥରର ।
 ୨୮୪ । ତୁରଥାଞ୍ଜନ, ଶିଖିଗ୍ରୀବ, ବିଭୁନ୍ଦକ, ମପୁରକ [କୁଳ] ଏହି
 ଶୁର ନାମ ଚନ୍ଦ୍ର ଅଞ୍ଜନବିଶେଷର ।
 ୨୮୫ । କର୍ପଶ, ଦାବିକା (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ କୃଥୋଭବ
 ଅଞ୍ଜନବିଶେଷର ।
 ୨୮୬ । ରସାଞ୍ଜନ, ରସଗର୍ଭ, ତାର୍ତ୍ତ୍ୟଶୋଲ, (କୁଳ) ଏ ତନ ନାମ
 କୃଷ୍ଣବର୍ଣ୍ଣ ଅଞ୍ଜନର ।
 ୨୮୭ । ଗନ୍ଧାଶୁନ (ସୁଂ), ଗନ୍ଧକ, (କୁଳ), ସୌଗନ୍ଧକ (ସୁଂ) ଏ
 ତନ ନାମ ଗନ୍ଧକର ।
 ୨୮୮ । ରଷଷ୍ୟ କୁଳଲ୍ୟ (ସୁଂ), କୁଳତୁଥକା (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ତନ ନାମ
 ଅଞ୍ଜନ ବିଶେଷ ।
 ୨୮୯ । ଶତପୁଷ୍ପ, ପୁଷ୍ପକେତୁ, ପୌଷ୍ପକ, କୁସୁମାଞ୍ଜନ (କୁଳ) ଏ ଶୁର
 ନାମ ପିତୁଳମଳର ।

ଦିଶ୍ଵସକାଣ୍ଡେ ବେ ଶ୍ୟବର୍ଗୀୟ

୨୪

୨୯୦ ପିଞ୍ଜରଂ ପୀତନଂ ତାଳମାନଂ ଚ ହରିତାଳକେ ॥
 ୨୯୧ ଗୌରେଷୁମର୍ଥ୍ୟ ଶିରଜମଶୁଜଂ ଚ ଶିଳାଜତୁ ।
 ୨୯୨ ବୋଲ-ଗନ୍ଧ-ରସ ପ୍ରାଣପିଣ୍ଡ୍ୟ ଗୋପରସଃ ସମାଃ ॥
 ୨୯୩ ଶିଣୀ-ଶବ୍ଦ-କପଃ ଫେନଃ (କ) ସିନ୍ଦୁରଂ ନାଗସମ୍ବବମ୍ ।
 ୨୯୪ ନାଗ ସୀପକ ଯୋଗେଷୁବପ୍ରାଣି ସି ପୂର୍ଣ୍ଣିକଟମ୍ ।
 ୨୯୫ ରଙ୍ଗବଙ୍ଗେ ଗ୍ରୀଥ ପିତୁଳକୋ ୨୯୬ ହଥ
 କମଳୋଡ଼ରମ୍ ।

ସ୍ୟାତ କୁସୁମଂ ବହୁଶିଖଂ ମହାରଜନମିତ୍ୟପି ।
 ୨୯୭ ମେଷକମୂଳ ଉତ୍ୱୀପୁଃ ୨୯୮ ଶଶୋର୍ଣ୍ଣଂ ଶଶଲେମନି ।

୨୯୯ । ପିଞ୍ଜର, ପାତନେ, ତାଳ, ଆଳ, ହରିତାଳ ଏ ପାଞ୍ଚ ନାମ
 ହରିତାଳର ।
 ୨୧୦ । ଗୌରେଷୁ ଅର୍ଥ୍ୟ, ଶିରଜ ଅଶୁଜ, ଶିଳାଜତୁ (କୁଳ) ଏ ପାଞ୍ଚ
 ନାମ ଶିଳାଜତୁର ।
 ୨୧୧ । ବୋଲ, ଗନ୍ଧରସ, ପ୍ରାଣ, ପିଣ୍ଡ, ଗୋପରସ (ସୁଂ) ଏ ପାଞ୍ଚ
 ନାମ ଗନ୍ଧରସର ।
 ୨୧୨ । ଶିଣୀର, ଅବ୍ଧକପ, ଫେନ (ସୁଂ) ଏ ତନ ନାମ ସମ୍ବୁଦ୍ଧ-
 ଫେନର । (କ) ସିନ୍ଦୁର, ନାଗସମ୍ବବ (କୁଳ) ଏ ଦୁଇ ନାମ
 ସିନ୍ଦୁରର ।
 ୨୧୩ । ନାଗ, ସୀପକ, ଯୋଗେଷୁ, ବପ୍ର, (କୁଳ) ଏ ଶୁର ନାମ
 ସୀପାର ।
 ୨୧୪ । ସି ସୁ, ପିତୁଳ ରଙ୍ଗ, ବଙ୍ଗ, (କୁଳ) ଶୁର ନାମ ରଙ୍ଗର ।
 ୨୧୫ । ପିତୁଳ, କୁଳ (ସୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ କୁଳାର ।
 ୨୧୬ । କମଳୋଡ଼ର, କୁସୁମ, ବହୁଶିଖ, ମହାରଜନ (କୁଳ) ଏ
 ଶୁର ନାମ କୁସୁମ ପୁଲାର ।
 ୨୧୭ । ମେଷକମୂଳ, ଉତ୍ୱୀପୁ (ସୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ମେଷଲେମ
 କମୂଳର ।
 ୨୧୮ । ଶଶୋର୍ଣ୍ଣ, ଶଶଲେମନ୍ (କୁଳ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଶଶଲେମର ।

୨୯୯ ମଧୁ ଶୌଭ୍ରଂ ମାତ୍ରିକାଦି ୨୯୦ ମଧୁଜୀଷ୍ଟଂ ରୁ ସିକ୍ଥକମ୍ ।
୨୯୧ ମନଃଶିଳା ମନୋଗୁପ୍ତା ମନୋହା ନାଗଜିଦ୍ଵିକା ।
୨୯୨ ନୈପାଳୀ କୁନ୍ଠୀ ଗୋଲା ୨୯୩ ସବକ୍ଷାରେ ସବାଗ୍ରଜଃ
ପାକ୍ୟେ ୨୯୪ ହଥସଜ୍ଜିକାଷାରଃ କାପୋତଃ ସୁଖବଚ୍ଛିକଃ
ଦୌବିର୍ତ୍ତଳଂ ସଥାଦ୍ରୁତକଂ ୨୯୫ ଭୁକ୍ଷୀଶ ବଂଶରେତନା ।
୨୯୬ ଶିଗ୍ରୁ କଂ ଶ୍ରେଷ୍ଠମରତଂ ୨୯୭ ମୋରଟଂ ମୁଳମେଷବମ୍ ।
୨୯୮ ଗ୍ରୁକୁ କଂ ପିପ୍ରପଳୀମୁଳଂ ଚଟିକାଶିର ଇତ୍ୟତି ॥
୨୯୯ ଗୋଲୋମୀ ଭୁତକେଶୋ ନା ୩୦୦ ପତାଙ୍ଗ ରକ୍ତଚନମ୍

୨୯୧ | ମଧୁ, ଶୌଭ୍ର, ମାତ୍ରିକ (କ୍ଲୁ) ଏ ତନ ନାମ ମହୁର ।
୨୯୨ | ମଧୁଜୀଷ୍ଟ, ସିକ୍ଥକ (କ୍ଲୁ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ମହୁର ।
୨୯୩ | ମନଃଶିଳା, ମନୋଗୁପ୍ତା, ମନୋହା, ନାଗଜିଦ୍ଵିକା (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ
ଶୁଦ୍ଧନାମ ମନଃଶିଳାର ।
୨୯୪ | ନୈପାଳୀ, କୁନ୍ଠୀ, ଗୋଲା (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ତନ ନାମ ନୈପାଳ
ଦୋଶାଭ୍ରବ ମନଃଶିଳାର ।
୨୯୫ | ସବକ୍ଷାର ସବାଗ୍ରଜ, ପାକ୍ୟ (ପୁଂ) ଏ ତନ ନାମ
ସବକ୍ଷାରର ।
୨୯୬ | ସଜ୍ଜିକାଷାର, କାପୋତ ସୁଖବଚ୍ଛିକ (ପୁଂ), ଦୌବିର୍ତ୍ତଳ,
ରୁତକ (କ୍ଲୁ) ଏ ପାଞ୍ଚ ନାମ ସାଜିମ ଟିର ।
୨୯୭ | ଭୁକ୍ଷୀଶ, ବଂଶରେତନା (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ଦୁଇନାମ ବଂଶଲୋତନାର ।
୨୯୮ | ଶିଗ୍ରୁ କଂ, ଶ୍ରେଷ୍ଠମରତ (କ୍ଲୁ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ସଜନାମଞ୍ଜିର
୨୯୯ | ଉକ୍ଷମଳକୁ ମୋରଟ କହି । ଏହା କ୍ଲୁ ବଳିଙ୍ଗ ।
୨୧୦ | ଗ୍ରୁକୁ କଂ, ପିପ୍ରପଳୀମୁଳ, ଚଟିକାଶିରସ୍ (କ୍ଲୁ) ଏ ତନ ନାମ
ଜଟାମାଂସୀର ।
୩୦୦ | ପତାଙ୍ଗ, ରକ୍ତଚନ (କ୍ଲୁ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ରକ୍ତଚନ ଶୁଦ୍ଧ
ଗନ୍ଧ ଦ୍ରୁବ୍ୟର ।

୩୦୧ ସି କଟୁ ସ୍ତୁଷ୍ଟୁ ସ୍ତୁଷ୍ଟଣଂ ବେଣ୍ଯାଷଂ ୩୦୨ ସିପଳା ରୁ ପଳକିକମ୍ ।
ଇତି ବେଣ୍ଯବର୍ଗଃ ।

ଶୁଦ୍ଧ ବର୍ଗଃ

୧ ଶୁଦ୍ଧାଶ୍ଵାବରବର୍ଣ୍ଣାଶ୍ଵ ବୃଷଳାଶ୍ଵଜୟନ୍ୟଜାଃ ।
୨ ଆରୁଣ୍ୟାକାରୁ ସଙ୍କିର୍ଣ୍ଣ ଅମ୍ବଷ୍ଟ କରଣାଦୟୁଃ ।
୩ ଶୁଦ୍ଧାବିଶେଷ୍ୟ କରଣେ ଏ ମୁଷ୍ଟେ ବେଣ୍ଯାଦି ଜନ୍ମନୋଃ ।
୪ ଶୁଦ୍ଧା ଷଷ୍ଠ ସୁଷ୍ପେରୁତ୍ରାଗୋ ଏ ମାଗଧଃ ଷଷ୍ଠ ସ୍ଵାବିଶେଷ୍ୟ ॥
୫ ମାତ୍ରାରେଣ୍ୟାଂସୀଂ ଷଷ୍ଠ ସ୍ଵେଚ୍ଛେସ୍ୟ ॥ ଷଷ୍ଠ ସ୍ଵାବିଶେଷ୍ୟ ବ୍ରଦ୍ଧେଷ୍ୟ ସ୍ଵତଃ

୩୦୨ | ସିକଟୁ, ସ୍ତୁଷ୍ଟୁ, ବେଣ୍ଯା (କ୍ଲୁ) ଏ ତନ ନାମ ଶୁଦ୍ଧ
ପିପ୍ରପଳମରତ ମିଶ୍ରିତର ।

୩୦୩ | ହରିତା, ବାହାଡ଼ା, ଅଳାକୁ ସିପଳା (ସ୍ତ୍ରୀ) ଓ ପଳମିକ
[କ୍ଲୁ] କହନ୍ତି ।

ଇତି ବେଣ୍ଯବର୍ଗଃ

୧ | ଶୁଦ୍ଧ, ଅବରବର୍ଣ୍ଣ, ବୃଷଳ, ଜୟନ୍ୟଜ (ପୁଂ) ଏ ବୁରି ନାମ ଶୁଦ୍ଧର
୨ | ଅମ୍ବଷ୍ଟ, କରଣାଦିକ ସଙ୍କିର୍ଣ୍ଣ କହି । ଏହା ପୁଂଲିବ ।
୩ | ଶୁଦ୍ଧାଗର୍ଭରୁ ବେଣ୍ଯାଦି ପୁଷ୍କର କରଣ [ପୁଂ] କହି ।
[ଲେଖନବୃତ୍ତି]
୪ | ବ୍ରାହ୍ମଣହାର ବେଣ୍ଯା ଗର୍ଭଜାତକୁ ଅମ୍ବଷ୍ଟ କହି (ପୁଂ) କହି ।
(ଶିକ୍ଷାବୃତ୍ତି)
୫ | ଷଷ୍ଠ ସୁତୀରୁ ଶୁଦ୍ଧାଗର୍ଭଜାତକୁତ୍ରଗ (ପୁଂ) କହି । (ଶିକ୍ଷା ବୃତ୍ତି)
୬ | ବେଣ୍ଯାତୀରୁ ଷଷ୍ଠ ସ୍ଵା ଗର୍ଭଜାତସନ୍ତାନର ନାମ ମାଗଧ(ପୁଂ)
କହି । (ସ୍ରୀବଗାନ ବୃତ୍ତି)
୭ | ଷତ୍ରୁୟତୀରୁ ବେଣ୍ଯା ଗର୍ଭଜାତ ବ୍ୟକ୍ତିକ ମାଗଧ(ପୁଂ)କହି
(ଜୋତିଷ ବୃତ୍ତି)
୮ | ଶୁଦ୍ଧତୀରୁ ବେଣ୍ଯାଗର୍ଭଜାତ ବ୍ୟକ୍ତିକ ଷତ୍ରୁ (ପୁଂ) କହି ।
(ପାପକର୍ମ ବୃତ୍ତି)

- ୯ | ବ୍ରାହ୍ମଣ୍ୟାଂ ଶପିଦ୍ୟାର ସ୍ଵତଃ ୧୦ ତସ୍ୟାଂ ବୈଦେହକୋ ବିଶଃ ।
 ୧୧ | ରଥକାରପୁର ମାହିଷ୍ୟାର କରଣ୍ୟାଂ ସମ୍ପଦ ସମ୍ପଦଃ ।
 ୧୨ | ସ୍ୟାତକ୍ରଣ୍ୟାଲୟୁ ଜନିତୋ ବ୍ରାହ୍ମଣ୍ୟାଂ ବୃଷତେନ ପଃ ॥
 ୧୩ | କାରୁଃ ଶିଳ୍ପୀ ୧୪ ସ୍ଵତଃତେଷ୍ଟେ ଦିଗ୍ବ୍ୟୋଃ ଶ୍ରୋଣିଃ ସଜାତିଭଃ ।
 (କ) ତଷିର ଚନ୍ଦ୍ରବାୟାଶୁ ନ ପିତୋ ରଜକ୍ଷ୍ମୟା ।
 ପଞ୍ଚମଶ୍ରମୀକାରଶୁ କାରବଃ ଶିଳ୍ପୀ ନୋ ମତାଃ ॥
 ୧୫ | କୁଳକଃ ସ୍ୟାତ କୁଳଶ୍ରେଷ୍ଠୀ ୧୬ ମାଲାକାରପୁରମଳିକଃ ।
 ୧୭ | କନ୍ମକାରଃ କୁଳଳଃ ସଧାର ଏତ ପଳମଣ୍ଡଳୁ ଲେପକଃ ।
- ୯ | ଶପିଦ୍ୟାର ବ୍ରାହ୍ମଣୀଗର୍ଭଜାତ ବ୍ୟକ୍ତିକ ସ୍ଵତ (ପୁଂ) କହି ।
 「ଯାନବାହନ ଶୁଳନ ବୃଦ୍ଧି ।」
- ୧୦ | ବୈଶ୍ୟଠାର ବ୍ରାହ୍ମଣୀଗର୍ଭଜାତ ବ୍ୟକ୍ତିକ ବୈଦେହକ (ପୁଂ)
 କହି । (ତଷିକର ବୃଦ୍ଧି)
- ୧୧ | ମାହିଷ୍ୟଠାର କରଣ ସ୍ତ୍ରୀଗର୍ଭଜାତ ବ୍ୟକ୍ତିକ ରଥକାର (ପୁଂ)
 କହି । (କାଷ୍ଟୋପକରଣ ନର୍ମଣ ବୃଦ୍ଧି)
- ୧୨ | ଶ୍ରୁତାରୁ ବ୍ରାହ୍ମଣୀଗର୍ଭଜାତ ବ୍ୟକ୍ତିକ ଚଣ୍ଡାଳ (ପୁଂ) କହି ।
 (ଶୁଶାନ ରଷ୍ମକ ବୃଦ୍ଧି)
- ୧୩ | କାରୁ, ଶିଳ୍ପିନ୍ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଶିଳ୍ପିକ ରର ।
- ୧୪ | ଶିଳ୍ପିକାର ସମ୍ବନ୍ଧକୁ ଶେଣି କହ । ଯହା ପୁଂ ବା ସ୍ତ୍ରୀଲିଙ୍ଗ ।
 (କ) ବଢ଼େଇ, ତନ୍ତ୍ର, ଉତ୍ତରାଶ, ଧୋବ, ତର୍ମିକାର ଏ ପାଞ୍ଚ-
 ଜଣକୁ ଶିଳ୍ପୀ କୁହାଯାଏ ।
- ୧୫ | କୁଳକ, କୁଳଶ୍ରେଷ୍ଠ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଉତ୍ତମ କୁଳୋଭକ
 ବ୍ୟକ୍ତିର ।
- ୧୬ | ମାଲାକାର, ମଳିକ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ମାଲାକାରର ।
- ୧୭ | କୁନ୍ମକାର, କୁଳଳ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ କୁନ୍ମକାରର ।
- ୧୮ | ପଳମଣ୍ଡ, ଲେପକ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଚନ୍ଦ୍ରବାୟାର ।

- ୧୯ | ଚନ୍ଦ୍ରବାୟଃ କୁବିଦଃ ସ୍ୟା ୨୦ ଉନ୍ନବାୟୁତ୍ୱ ସୌଚିକଃ ।
 ୨୧ | ରଙ୍ଗାଜାବଶ୍ଶି ସକରଃ ୨୨ ଶସ୍ତମାଞ୍ଜ୍ଞାଦ୍ସିଧାବକଃ ।
 ୨୩ | ପାଦୁକୃତମେକରଃସ୍ୟା ୨୪ ଦ୍ଵେଦ୍ୟାକାରେ ଲେହକାରକଃ ।
 ୨୫ | ନାତୀନିମଃ ସ୍ଵର୍ଣ୍ଣକାରଃ କଳାଦୋତୁକୁରକଃ ।
 ୨୬ | ସ୍ୟାତ୍ରାଞ୍ଜିକଃ କାମବିକଃ ୨୭ ଶୋଲ୍ଲକ୍ଷ୍ମୟାମୁକୁତକଃ ॥
 ୨୮ | ତଷା ତୁ ବର୍ତ୍ତକିଷ୍ଟ୍ରୁ ରଥକାରଶୁ କାଷ୍ଟତହ୍ ।
 ୨୯ | ଗ୍ରାମଧୀନୋ ଗ୍ରାମତଷଃ ୩୦ କୌଟତଷୋଧନଧୀନକଃ ।
 ୩୧ | ଷୁଷ୍ଠ ମୁଣ୍ଡୀ ଦିବାଜାଣିର୍ମାପିତାନାବସାୟିନଃ ।

- ୧୫ | ଚନ୍ଦ୍ରବଦ୍ୟ, କୁବିଦ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଚନ୍ଦ୍ରୀର ।
 ୨୦ | କୁନ୍ମବାୟୁ, ସୌଚିକ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଦରମାର ।
 ୨୧ | ରଙ୍ଗାଜାବ, ତଷିକର (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ତଷିକରର ।
 ୨୨ | ଶାସ୍ତମର୍ଜି, ଆସିଧାବକ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଅସ୍ତ୍ର ନିର୍ମଳକାଶର ।
 ୨୩ | ପାଦୁକୃତ, ତର୍ମିକାର (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ମୋତର ।
 ୨୪ | ଦ୍ଵେଦ୍ୟାକାର, ଲେହକାରକ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ କମାର ।
 ୨୫ | ନାତୀନିମ, ସ୍ଵର୍ଣ୍ଣକାର, କଳାଦ, ତୁଳକୁରକ (ପୁଂ) ଏ ରାର
 ନାମ ସୁନାଶର ।
 ୨୬ | ଶାଙ୍କିକ, କାମବିକ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଶଙ୍କାଶର ।
 ୨୭ | ଶୋଲ୍ଲକ, ତାମୁକୁତକ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ କଂସାର ।
 ୨୮ | ତଷନ୍, ବର୍ତ୍ତକିଷ୍ଟ୍ରୁ, ରଥକାର, କାଷ୍ଟତହ୍ (ପୁଂ) ଏ ପାଞ୍ଚ
 ନାମ ବଢ଼େଇ ।
 ୨୯ | ଗ୍ରାମର ଅଧୀନ ବଢ଼େଇକ ଗ୍ରାମତଷ (ପୁଂ) କହି ।
 ୩୦ | ଆଜନ୍ଧାନ ବଢ଼େଇକ କୌଟତଷ (ପୁଂ) କହି ।
 ୩୧ | ସୁରନ୍, ମୁଣ୍ଡିନ୍ ଦିବାଜାଣି, ନାପିତ, ଅନ୍ତାବସାୟିନ୍ (ପୁଂ)
 ଏ ପାଞ୍ଚ ନାମ ଉତ୍ତମାର ।

୩୨ ନିଷେଞ୍ଜକଃ ସ୍ୟାଦୁଜକଃ ଶଳ ଶୌଣ୍ଡି କୋମଣ୍ଡାରକଃ ॥
 ୩୩ ଜୀବାଳଃ ସ୍ୟାଦଜାଗାବୋ ଶଳ ଦେବାମାତି ତୁ ଦେବଳଃ ॥
 ୩୪ ସ୍ୟାଲାୟା ଶାମ୍ଭା ଶାମ୍ଭା ଶାମ୍ଭା ପ୍ରତିହରକଃ ॥
 ୩୫ ଶୈଲାଳିନୟୁ ଶୈଲିଶା ଜାଯାଶାବାଃ କୃଶର୍ଣ୍ଣି ନଃ ।
 ଭରତା ରତ୍ନ୍ୟପି ନଟଃ ୩୬ ଶ୍ଵାରଣୟୁ କୃଶାଲବାଃ ।
 ୪୦ ମାର୍ତ୍ତିଙ୍ଗିକା ମୌରଜିକାଃ ୪୧ ପାଣିବାଦାୟୁ ପଣିଦାଃ ।
 ୪୨ ବେଣ୍ଯୁଧ୍ରାଃ ପୁଣ୍ୟବେଣିକା ଶଳ ସାଶାବାଦାୟୁ ବେଣିକାଃ ।
 ୪୪ ଜୀବାନ୍ତକଃ ଶାକୁନିକୋ ୪୫ ହୌବାଗୁରିଜାଳିକୋ ।

୩୬ । ନିଷେଞ୍ଜକ, ରଜକ (ପୁଣ୍ୟ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଧୋବାର ।
 ୩୭ । ଶୌଣ୍ଡିକ, ମଣ୍ଡାରକ (ପୁଣ୍ୟ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଶୁଣ୍ଣିର ।
 ୩୮ । ଜୀବାଳ, ଅକାଶବ (ପୁଣ୍ୟ) ଏ ଦୁଇନାମ ଛେଳ ପାଳିବା ଲୋକର
 ୩୯ । ଦେବାମାତିନ, ଦେବଳ (ପୁଣ୍ୟ), ଏ ଦୁଇ ନାମ ପକ୍ଷାହାଶ
 ବ୍ରାହ୍ମିଣର ।
 ୪୦ । ମାଯା, ଶାମ୍ଭା, (ପୁଣ୍ୟ) ଏ ଦୁଇନାମ ଆନ୍ତ୍ରଜାଳିକ ମାୟ
 ବ୍ରାହ୍ମିଣର ।
 ୪୧ । ମାଯାକାର, ପ୍ରତିହାରକ (ପୁଣ୍ୟ) ଏ ଦୁଇନାମ ବାଜିକରର ।
 ୪୨ । ଶୈଲାଳିନ୍, ଶୈଲିଷ, ଜାଯାଶାବ, କୃଶାଶନ୍, ଭରତ, ନଟ
 (ପୁଣ୍ୟ) ଏ ଛାନାମ ନଟର ।
 ୪୩ । ଶୁଣ୍ଣ, କୃଶାଲକ (ପୁଣ୍ୟ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ନଟବିଶେଷର ।
 ୪୪ । ମାର୍ତ୍ତିଙ୍ଗିଲ, ମେ ରଜିକ (ପୁଣ୍ୟ) ଏ ଦୁଇନାମ ମୁଦଙ୍ଗବାଦକର ।
 ୪୫ । ପାଣିବାଦ, ପାଣିଦ (ପୁଣ୍ୟ) ଏ ଦୁଇନାମ ତାଳ ବଜାଇବାଲୋକର ।
 ୪୬ । ବେଣ୍ଯୁଧ୍ରା, ବେଣିକି (ପୁଣ୍ୟ) ଏ ଦୁଇନାମ ଦଂଶୀବାଦକର ।
 ୪୭ । ସାଶାବାମ, ବେଣିକ (ପୁଣ୍ୟ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ସାଶାବଦକର ।
 ୪୮ । ଜୀବାନ୍ତକ, ଶାକୁନିକ (ପୁଣ୍ୟ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଚଢ଼େଇ ମାରିବା
 ବ୍ୟକ୍ତିର ।
 ୪୯ । ବାଗୁରକ, ଜାଳିକ (ପୁଣ୍ୟ) ଏ ଦୁଇନାମ ଜାଳଦାର ମୃଗାଦିହନୀର

୪୦ ବୈତଂସିକଃ କୋଟିକଷ୍ଟ ମାଂସିକଷ୍ଟ ସମଂ ବ୍ୟୁମ ।
 ୪୧ ଭୁତକୋ ଭୁତଭୁକ୍ତମ୍ବନେ ବୈତନିକୋପି ସଃ ।
 ୪୨ ବାର୍ତ୍ତାବହୋ ବୈବଧୁକୋ ୪୩ ଭରବାହୟ ଭରକଃ ॥
 ୪୪ ବିବର୍ଣ୍ଣଃ ପ ମରେ ମରଃ ପାକୁତଷ୍ଟ ପୃଥିବୀ ଜନଃ ।
 ନିଶ୍ଚନେ ପ୍ରସଦେବା ଜାନୁଃ ସାଲିକଶ୍ଵେତରଷ୍ଟ ସଃ ॥
 ୪୫ ଭୁତେୟ ଦାସେର ଦାସେୟ ଦାସ ଗୋପ୍ୟକ ଚେଟକାଃ ।
 ନିଯୋଜ୍ୟ କିଳର୍ପ୍ରେଷ୍ୟ ଭୁଜିଷ୍ୟପରିବୁରକାଃ ।
 ୪୬ ପରାତତ ପରିଷନ ପରଜାତ ପରେଧ୍ୱତା ।
 ୪୭ ମନ୍ତ୍ରପୁନପରମୃଜ ଆଳସ୍ୟ- ଶାରକୋଣଲସୋନୁଷ୍ଟଃ ॥

୪୮ । ବୈତଂସିକ, କୋଟିକ, ମାଂସିକ (ପୁଣ୍ୟ) ଏ ତନିନାମ ମାଂସିନାମ
 ବ୍ୟକ୍ତିର ।
 ୪୯ । ଭୁତକ, ଭୁତଭୁଜ, ଜମ୍ବିକର, ବୈତନିକ (ପୁଣ୍ୟ) ଏ ଗୁର ନାମ
 ବେତନୋପନାମ କର୍ମକାରକର ।
 ୫୦ । ବାର୍ତ୍ତାବହ, ବୈବଧୁକ (ପୁଣ୍ୟ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ବାର୍ତ୍ତାବହକର ।
 ୫୧ । ଭରବାହ, ଭରିକ (ପୁଣ୍ୟ) ଏ ଦୁଇନାମ ଭରବାହକର ।
 ୫୨ । ବିବର୍ଣ୍ଣ, ପାମର, ମର, ପାକୁତ, ପୃଥିବୀନ, ନିଶ୍ଚନ, ଅପ୍ରସଦ,
 ଜାଳୁ, ସ୍ତୁଲିକ, ରତର (ପୁଣ୍ୟ) ଏ ଦଶ ନାମ ମାତର ।
 ୫୩ । ଭୁତ୍ୟ, ଦାସେର, ଦାସେୟ, ଦାସ, ଗୋପ୍ୟକ, ଚେଟକ,
 ନିଯୋଜ୍ୟ, କିଳର, ପ୍ରେଷ୍ୟ, ଭୁଜିଷ୍ୟ, ପରିବୁରକ (ପୁଣ୍ୟ) ଏ
 ଏଗାର ନାମ ଦାସର ।
 ୫୪ । ପରାତତ, ପରିଷନ, ପରଜାତ, ପରେଧ୍ୱତ (ପୁଣ୍ୟ) ଏ ଗୁର
 ନାମ ପରହାର ପ୍ରତିପାନିତ ବ୍ୟକ୍ତିର ।
 ୫୫ । ମନ୍ତ୍ର, ଭୁତପରମୃଜ, ଆଳସ୍ୟ, ଶାରକ, ଆଳସ, ଅକୁଷ୍ଟ (ପୁଣ୍ୟ)
 ଏ ଛାନ ନାମ ଆଳସ୍ୟପୁଜ ପୁରୁଷର ।

୪୪ ଦଷେ ତୁ ଚତୁର ପେଶଳ ପଟବଃ ସୁଭାନ ଉଷ୍ଣଶ୍ଵର ।
 ୪୫ ଚଣ୍ଡାଳ ପ୍ରବ ମାତଙ୍ଗ ଦିବାକାରୀ ଜନଙ୍ଗମାଃ ।
 ନିଷାଦ ଶୃପଦୁବନେବାସି ରୂଣାଳ ପୁକ୍ଳସାଃ ।
 ୪୬ ଭେଦାଃ କିରତ ଶବର ପୁଲନା ମେଳଜାତପୃଃ ॥
 ୪୭ ବ୍ୟାଧୋ ମୃଗବଧାଜାବୋ ମୃଗପୁଲୁ ବ୍ୟାକୋହପି ସଃ ।
 ୪୮ କୌଳେପୁକଃ ସାରମେଘଃ କୁକୁରେ ମୃଗଦଂଶକଃ ।
 ଶୁନକୋ ଭଷକଃ ଶ୍ଵା ସଥା ଷଷ ଦଳକ୍ରମୁ ସଯୋଗିତଃ ।
 ୪୯ ଶ୍ଵା ବିଶ୍ଵକର୍ମ୍ମ ମୃଗପ୍ରାକୁଳେଃ ୭୧ ସରମା ଶୁମା ।
 ୫୦ ବିହରଃ ଶୁକରେ ଗ୍ରାମ୍ୟା (କ) ବର୍କରପ୍ରତ୍ରଣଃ ପଶ୍ଚଃ ॥

୫୧ । ଦଷ, ଚତୁର, ପେଶଳ, ପଟୁ, ସୁଭାନ, ଉଷ୍ଣ (ପୁଃ) ଏ ଛଞ୍ଚ
 ନାମ ଚତୁର ବ୍ୟକ୍ତିର ।
 ୫୨ । ଚଣ୍ଡାଳ, ପ୍ରବ, ମାତଙ୍ଗ, ଦିବାକାରୀ, ଜନଙ୍ଗମ, ନିଷାଦ, ଶୃପତ
 ଅନ୍ତେବାହିନୀ, ରୂଣାଳ, ପୁକ୍ଳସ (ପୁଃ) ଏ ଦଶନାମ
 ଚଣ୍ଡାଳର ।
 ୫୩ । କିରତ, ଶବର, ପୁଲନ (ପୁଃ) ଏ ତିନି ନାମ ମେଳକର ।
 ୫୪ । ବ୍ୟାଧ, ମୃଗବଧାଜାବ, ମୃଗପ୍ର, ଲୁବଧକ (ପୁଃ) ଏ ବ୍ୟାଧ ନାମ
 ବ୍ୟାଧର ।
 ୫୫ । କୌଳେପୁକ, ସାରମେଘ କୁକୁର, ମୃଗଦଂଶକ, ଶୁନକ,
 ଭଷକ, ଶ୍ଵନ (ପୁଃ) ଏ ସାତନାମ କୁକୁରର ।
 ୫୬ । ହିପ୍ପ କୁକୁରକୁ ଅଳକର କହି । ଏହା ପୁଃ ବା କୁଳ ବଳିଙ୍ଗ ।
 ୫୭ । ମୃଗପ୍ରାକୁଳଳ କୁକୁରକୁ ବିଶ୍ଵକର୍ମ୍ମ (ପୁଃ) କହି ।
 ୫୮ । ସରମା, ଶୁମା (ଶ୍ଵା) ଏ ଦୁଇନାମ କୁକୁର ପହାର ।
 ୫୯ । ବିହର, ଗ୍ରାମ୍ୟଶୁକର (ପୁଃ) ଏ ଦୁଇନାମ ଗ୍ରାମ୍ୟ ଶୁକରର ।
 (କ) ତହୁଣ ପଶୁମାନଙ୍କୁ ବର୍କର (ପୁଃ) କହି ।

୬୦ ଆଜ୍ଞାଦନଃ ମୃଗବ୍ୟଦ ସଥାଦେଖଟୋ ମୃଗପ୍ରାପ୍ତିଶ୍ଵାମ୍ ॥
 ୬୧ ଦଶିଶାରୂଳୁ ବ୍ୟାପୋଗବଷିତେର୍ମାକୁରଜକଃ ।
 ୬୨ ବୈଶେଷିକାରିକ ପ୍ରେନ ବସ୍ତୁ କଷ୍ଟର ମୋଷକାଃ ।
 ପ୍ରତିରୋଧ ପରାମ୍ବନ ପାଠକର ମଳିମ୍ବରୁ ।
 ୬୩ ଚୌରିକା ପ୍ରୋନ୍ୟ ଚୌପ୍ୟେ ଚ ପ୍ରେସ୍ତୁ ଗ୍ରେଷ୍ଟ ଲେପ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିରଙ୍ଗେ ॥
 ୬୪ ଗତଂସମ୍ପୂରକରଣଂ ବନ୍ଧନେ ମୃଗପରିଶାମ୍ ।
 ୬୫ ଉନ୍ନାଥଃ କୁଟପନ୍ତ ସଥାଦ ୭୦ ବାଶୁର ମୃଗବନ୍ମା ॥
 ୬୬ ଶୁଲୁ ବବଟକ ଶ୍ଵା କୁ ରଜ୍ଜ ଶୀଷୁ ବଟୀ ଶୁଣଃ ।
 ୬୭ ଉଦ୍‌ଦ୍ୟାଟନ ପଟୀୟନ୍ ସନ୍ତଳେ ଦବାହନ ପ୍ରତ୍ରେଃ ।

୬୮ । ଆଜ୍ଞାଦନ, ମୃଗବ୍ୟ, ଆଖେଟ [ପୁଃ], ମୃଗପ୍ରା (ଶ୍ଵା) ଏ ରାର
 ନାମ ମୃଗପ୍ରାର ।
 ୬୯ । ଦଶିଶାରେ ବିଭ ମୃଗକୁ ବିଭିନ୍ନେମନ୍ (ପୁଃ) କହି ।
 ୭୦ । ଚୌର, ବୈକାରିକ, ପ୍ରେନ, ବସ୍ତୁ, କଷ୍ଟର, ମୋଷକ,
 ପ୍ରତିରୋଧନ ପରାମ୍ବନ, ପାଠକର, ମଳିମ୍ବରୁ [ପୁଃ] ଏ ଦଶ
 ନାମ ବୈଶେଷିକମର ।
 ୭୧ । ଚୌରିକା (ଶ୍ଵା), ପ୍ରୋନ୍ୟ, ଚୌପ୍ୟେ, ପ୍ରସ୍ତୁ (କୁ) ଏ ଗୁର
 ନାମ ଚୌପ୍ୟକମର ।
 ୭୨ । ବୈଶେଷିକରିକା ଧନକୁ ଲେପ୍ତ (କୁ) କହି ।
 ୭୩ । ମୃଗପରିଶାମ୍ବିଦିର ବନ୍ଧନ ନିମିତ୍ତ ପାଶାଦକୁ ଗତଂସ (ପୁଃ) କହି ।
 ୭୪ । ଉନ୍ନାଥ (ପୁଃ), କୁଟପନ୍ତ (କୁ) ଏ ଦୁଇନାମ ପାଠର ।
 ୭୫ । ବାଶୁର, ମୃଗବନ୍ମା (ଶ୍ଵା) ଏ ଦୁଇନାମ ଜାଲବିଶେଷର ।
 ୭୬ । ଶୁଲୁ, ବବଟକ (କୁ) ରଜ୍ଜ, (ଶ୍ଵା), ବଟୀ (ତିନିକିଙ୍ଗ) ଶୁଣ (ପୁଃ)
 ଏ ପାଞ୍ଚ ନାମ ଦଉଡ଼ିର ।
 ୭୭ । ଉଦ୍‌ଦ୍ୟାଟନ, ପଟୀୟନ୍, (କୁ) ଏ ଦୁଇନାମ କୁପରୁକଳ
 କାଢ଼ିବା ନିମିତ୍ତ ରଜ୍ଜ ସହିତ କଳସୀର ।

୨୩ ପୁଣି ବେମା ବାୟୁଦଶ୍ଵର ୨୪ ସ୍ଵାଶି ନର ତନ୍ତବଃ ।
 ୨୫ ବାଣିକୁ^୪ ଧରି ସ୍ତିର୍ଯ୍ୟ କୁଲେ ୨୬ ପୁଣଂ ଲେପାଦିକମ୍ବଣି ॥
 ୨୭ ପାଞ୍ଚାଳିକା ପୁଷ୍ଟିକା ସ୍ୟାଦ୍ ବସ୍ତବନାଦିଭିଃ କୃତା ।
 ଜତୁ ସପୁତ୍ରକାରେ ତୁ ଜାତୁଷଂ ବାୟୁଷଂ ତ୍ରିଷ୍ଟୁ ॥
 ୨୮ ପିଠକଃ ପେଟକଃ ପେଟା ମଞ୍ଜୁଷା ୨୯ ଥ ବିହଜିକା ।
 ଭାରପ୍ରସ୍ତୁ ୨୦ ପ୍ରତାଲମ୍ବିଶିକ୍ୟ କାରେ ୨୧ ଥ ପାଦୁକା ।
 ପାଦୁକୁପାନର ସ୍ତ୍ରୀ ୨୨ ଘୋବାନୁପରମାନ ପଦାୟୁକା ।
 ୨୩ ନଧୀ କଧୀ ବରସା ସ୍ୟା ୨୪ ଦଶାଦେଖାଡ଼ମା କଶା ।
 ୨୫ ରୁଣ୍ଧାଳିକା ତୁ କଣ୍ଠୋଳିଷା ଚଣ୍ଠାଳିବଲ୍ଲଙ୍ଗା

୨୩ । ଦେମନ ବାୟୁଦଶ୍ଵର (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ବସ୍ତବ ବୁଣିବାଦଶ୍ଵର
 ୨୪ । ସ୍ଵର୍ଗ (କୁଳ), ତନ୍ତ୍ର (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଲୁଗା ବୁଣିବା ସୁତାର ।
 ୨୫ । ବାଣି, ବ୍ୟୁତି, (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ବସ୍ତବ ବୁଣିବା ତ୍ରିପ୍ଲାର ।
 ୨୬ । ଲେପନାଦି କର୍ମକୁ ସୁପ୍ତ (କୁଳ) କହି ।
 ୨୭ । ପାଞ୍ଚାଳିକା, ପୁଷ୍ଟିକା (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ବସ୍ତବାର ସଜୀକୃତ
 ପିତୁଳାର ଏହି ଜନନିମତ ପିତୁଳାକୁ ଜାତୁଷ (ସ୍ତ୍ରୀ) ସୀଧା ବା
 ରଜଭାଗ ନିମିତ ପିତୁଳାକୁ ସାପୁଷ କହି ।
 ୨୮ । ପିଠକ, ପେଟକ (ପୁଂ), ପେଟା, ମଞ୍ଜୁଷା (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ରୁର ନମ
 ପେଟଶର ।
 ୨୯ । ବିହଜିକା, ଭାରପ୍ରସ୍ତୁ (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଭାରବୁଦ୍ଧାବିହଜିର ।
 ୨୩ । ଶିକ୍ୟ [କୁଳ], କାର (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଭାରବୁଦ୍ଧା ଶିକାର ।
 ୨୧ । ପାଦୁକା, ପାଦୁ, ଉପାନର (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ତନ୍ତ୍ର ନାମ ପାଦୁକାର ।
 ୨୨ । ପାଦଅଛାଦନର ନାମକୁ ଅବୁପଦାନା ଓ ପଦାୟୁକା (ସ୍ତ୍ରୀ) କହି ।
 ୨୩ । ନଧୀ, କଧୀ ବରସା (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ତନ୍ତ୍ର ନାମ ତମଦଉତ୍ତର ।
 ୨୪ । ଘୋଟକାଦିଙ୍କ ତାତ୍ତନାର୍ଥ କୋରତାକୁ କଶା (ସ୍ତ୍ରୀ) କହି ।
 ୨୫ । ରୁଣ୍ଧାଳିକା, କଣ୍ଠୋଳିଷା, ଚଣ୍ଠାଳିବଲ୍ଲଙ୍ଗା (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ତନ୍ତ୍ର ନାମ
 ଲକାବିଶେଷର ।

୨୭ ନ ରାତୀ ସ୍ୟାଦେଷଣିକା ୨୮ ଶାଶ୍ଵତ ନିକଷଃ କଷଃ ।
 ୨୯ ବ୍ରଦ୍ଧନଃ ପମପରଶୁ ୨୩ ଶଷ୍ଟିକା ତୁଳିକା ସମେ ॥
 ୨୦ ତେଜଧାବିର୍ତ୍ତମା ମୁଖା ୨୧ ଭସ୍ତା ଚର୍ମେପ୍ରସେବିକା ।
 ୨୧ ଅଷ୍ଟୋଟମ ବେଧନିକା ୨୩ କୃପାଶା କର୍ତ୍ତିଶ ସମେ ॥
 ୨୪ ବୃଷାଦମ ବୃଷଭେଦ ନାମ ପାଷାଣଦାରଣଃ ।
 ୨୫ ବିକର୍ଷେଷ୍ଟୀ କରପତ ନାମ ସ୍ୟାକର୍ମଭେଦିକା ॥

୨୬ । ନାରାତୀ, ଏଷଣିକା (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ତରଜୁର ।
 ୨୭ । ଶାଶ, ନିକଷ, କଷ (ବୁଲ୍ଲ) ଏ ତନ୍ତ୍ର ନାମ ଅସ୍ତାଦି ଶାଶଦେବା-
 ଶର ।
 ୨୮ । ବ୍ରଦ୍ଧନ, ପମପରଶୁ [ପୁଂ] ଏ ଦୁଇ ନାମ ଲୌହସ୍ତ୍ର ଦିଜେଦମ
 ବା ତେଣିର ।
 ୨୯ । ଶର୍ଷିକା, ତୁଳିକା (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ରିଷକରତୁଳିର ।
 ୩୦ । ତେଜସାବିର୍ତ୍ତମା, ମୁଖା (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ସ୍ତ୍ରୀଦି
 ତରଳାଇବା ନମିତ କୋଇର ।
 ୩୧ । ଭସ୍ତା, ଚର୍ମେପ୍ରସେବିକା (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ସ୍ତ୍ରୀକାରିକ
 ଭାତିର ।
 ୩୨ । ଅଷ୍ଟୋଟମ, ବେଧନିକା [ସ୍ତ୍ରୀ] ଏ ଦୁଇ ନାମ ମଣି ଓ ଶଙ୍କାଦି
 ଛିଦ୍ର କରିବା ଭାର୍ତ୍ତର ।
 ୩୩ । କୃପାଶା, କର୍ତ୍ତିଶ (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ କଟାଶର
 ୩୪ । ବୃଷାଦମ, ବୃଷଭେଦନ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ କଟାଲୀର
 ୩୫ । ଟଙ୍କ, ପାଷାଣଦାରଣ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ପଥରକଟାଅସ୍ତର ।
 ୩୬ । ବିକର୍ଷ (ପୁଂ, କୁଳ), କରପତ (କୁଳ) ଏ ଦୁଇ ନାମ କରତର ।
 ୩୭ । ଆର, ଚର୍ମେରେଦିକା (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ମୋତିକ ଚର୍ମେକଟା
 ଅସ୍ତର ।

୨୭୦

ଅମେରକୋଣୀ

- ୯୮ ସୁମ୍ଭୀଷୁଣାଃସୁପ୍ରତିମା ୯୯ ଶିଳ୍ପଂ କର୍ମକଳାଦିକମ ।
 ୧୦୦ ପ୍ରତିମାନଂ ପ୍ରତିବିମ୍ବଂ ପ୍ରତିମା ପ୍ରତିପଦ ତନା ପତିଗୁପ୍ତ ॥
 ପ୍ରତିକୃତିରକ୍ତାପୁଣୀ ପ୍ରତିନିଧି ୧୦୧ ରୂପମୋପମାନଂସ୍ୟାତ ।
 ୧୦୨ କାର୍ଯ୍ୟଲଙ୍ଘା ସମସ୍ତମାନଃ ସଦୃଶଃ ସଦୃଶ ସଦୃକ ॥
 ସାଧାରଣଃ ସମାନଶ୍ଵର ଦୁଃଖୁଡ଼ିରପଦେ ଭୁମୀ ।
 (କ) ନିର ସଙ୍କାଶ ମାକଶ ପ୍ରତିକାଶୋପମାତ୍ରୟ ॥
 ୧୦୩ କର୍ମଶ୍ରୀ ତୁ ବିଧା ଭୁତ୍ୟା ଭୁତ୍ୟେ ଭୁତ୍ୟ ଭୁତ୍ୟ ଭୁତ୍ୟ ।
 ଭରଣ୍ୟ ଭରଣ୍ୟ ମୁଖ୍ୟ ନିବେଶଃ ପଣ ଭରଣ୍ୟ ॥
 ୧୦୪ ସୁର ହଳପ୍ରିୟା ହାଲା ପରିସ୍ଥିତ ବରୁଣାମୁଜା ।
 ଗନ୍ଧୋତ୍ତମା ପ୍ରସନ୍ନେର କାଦମ୍ବର୍ଯ୍ୟ ପରିମୁତା ॥

- ୯୮ । ଦୁଃଖୀ, ପୁଣା, ଅୟଃପ୍ରତିମା (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ତିନି ନାମ ଲୋହ-
 ପ୍ରତିମାର ।
 ୯୯ । କଳାଦି କର୍ମକୁ ଶିଳ କହି । ଏହା କୁଳ କଳଙ୍ଗ ।
 ୧୦୦ । ପ୍ରତିମାନ, ପ୍ରତିବିମ୍ବ (କୁଳ), ପ୍ରତିମା ପ୍ରତିଥାତନା, ପ୍ରତିଛାୟା,
 ପ୍ରତିକୃତ, ଅଚର୍ଚା (ସ୍ତ୍ରୀ), ପ୍ରତିନିଧି (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ଆଠ ନାମ ସ୍ତ୍ରିମୁଖୀ
 ବା ପ୍ରତିମା ଛାତିର ।
 ୧୦୧ । ଉପମା (ସ୍ତ୍ରୀ), ଉପମାନ (କୁଳ), ଏ ଦୁଇ ନାମ ଉପମାର ।
 ୧୦୨ । ସମ, ଭୁଲ୍ଲ, ସଦୃଶ, ସଦୃଶ, ସଦୃକ ସାଧାରଣ, ସମାନ ଏ
 ସାତ ନାମ ସଦୃଶର । ଏମାନେ ତିନି ଲିଙ୍ଗ ।
 (କ) ନିର, ସଙ୍କାଶ, ମାକଶ, ପ୍ରତିକାଶ, ଉପମା ଏମାନେ
 ଉପମାନ ପଦର ପରିସ୍ଥିତ ହୋଇ ସଦୃଶାର୍ଥ ବୁଝାନ୍ତି ।
 ୧୦୩ । କର୍ମଶ୍ରୀ, ବିଧା, ଭୁତ୍ୟା, ଭୁତ୍ୟ (ସ୍ତ୍ରୀ), ଭୁତ୍ୟ୍ୟ, ବେତନ,
 ଭରଣ୍ୟ, ଭରଣ, ମୁଖ୍ୟ (କୁଳ), ନିବେଶ, ପଣ(ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ଏଗାର
 ନାମ ବେତନର ।
 ୧୦୪ । ସୁର, ହଳପ୍ରିୟା, ହାଲା, ପରିସ୍ଥିତ, ବରୁଣାମୁଜା, ଗନ୍ଧୋତ୍ତମା
 ପ୍ରସନ୍ନା, ଭରଣ, କାଦମ୍ବରୀ, ପରିସ୍ଥିତା, ମଦିଗ୍ନୀ(ସ୍ତ୍ରୀ) କଶ୍ୟ,
 ମଦ୍ୟ (କୁଳ) ଏ ତେର ନାମ ମଧ୍ୟର ।

ଦ୍ୱାରାପୁରାଣୀ, ଶୁଦ୍ଧବର୍ଗୀ

୨୭୧

- ୧୦୫ ମଦିଗ୍ନ କଶ୍ୟମଦେଖ ଶୁଦ୍ଧ ୧୦୬ ବଦଳଶ୍ଵର ଭରଣମ୍ ।
 ୧୦୭ ଶୁଦ୍ଧପାନ ମଦପ୍ରାନ ମଧୁକାର ମଧୁକମାଳ ।
 ୧୦୮ ମଧ୍ୟପାନ ମଧ୍ୟକାର ମଧ୍ୟକମଦ୍ୟପ୍ରେସ ।
 ୧୦୯ ମୌରେସୁମାସବଳ ସୀଧୁ ୧୧୦ ମୈଦକୋ ଜଗଳସମେ ।
 ୧୧୧ ସନ୍ଧାନ ସ୍ୟାଦଭିଷକ୍ତବଳ ୧୧୨ କଣ୍ଠୁ ପୁଣୀ ରୁ ନଗନ୍ତି ।
 ୧୧୩ କାରେତ୍ରର ସୁରମଣ୍ଡଳ ୧୧୪ ଆପାନ ପାନଗୋଷ୍ଠି କା ॥

- ୧୦୪ । ମଦ୍ୟପ ନାନନ୍ଦର ଭରଣାକୁ ଦ୍ରୁବାକୁ ଅବଦଂଶ (ସ୍ତ୍ରୀ) କହ ।
 ୧୦୫ । ଶୁଦ୍ଧପାନ, ମଦପ୍ରାନ (କୁଳ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ମଦ୍ୟପାନ
 ପ୍ରାନର ।
 ୧୦୬ । ମଧୁକାର, ମଧୁକମ (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ପୁନଃପୁନଃ
 ମଦ୍ୟପାନ ନମର ।
 ୧୦୭ । ମଧୁପାଦ, ମଧୁକିଳ (ସ୍ତ୍ରୀ), ମଧୁ, ମଧୁକ (କୁଳ) ଏ ରାର
 ନାମ ପୁଷ୍ପମଧୁର ।
 ୧୦୮ । ମୌରେସୁ (କୁଳ) ଆସବ (ସ୍ତ୍ରୀ), ସୀଧୁ (ସ୍ତ୍ରୀ, କୁଳ) ଏ ତିନି
 ନାମ ଇଷ୍ଟାକାଦି ଜାତ ମଦ୍ୟବିଶେଷର ।
 ୧୦୯ । ମେଦକ, ଜଗଳ (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ମଦ୍ୟକଳକର ।
 ୧୧୦ । ସନ୍ଧାନ (କୁଳ), ଅଭିଷକ (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ଦୁଇନାମ ମଦ୍ୟପନନର ।
 ୧୧୧ । କଣ୍ଠୁ (କୁଳ), ନଗନ୍ତ (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ନାନାଦ୍ରୁବଧକୃତ
 ସୁରାଗଜ ଅର୍ଥାତ ବାଖର ।
 ୧୧୨ । କାରେତ୍ରର, ସୁରମଣ୍ଡଳ (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ସୁରମଣ୍ଡଳର ।
 ୧୧୩ । ଆପାନ (କୁଳ), ପାନଗୋଷ୍ଠିକା (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଅନେକ
 ଲୋକ ସକଳ ପାନ କରିବା ପ୍ରାନର ।

୬୭୬

ଅମରିକୋଣୀ

- ୧୧୪ | ଚଷକୋହସୀ ପାନପାତା ସରକୋଃପ୍ୟନୁତର୍ଷଣମ୍ ।
 ୧୧୫ | ଧ୍ରୋହଷଦେବା କିତବୋ ହ୍ଷଧ ହ୍ରୋଦ୍ୟତକୃତ୍ତମାଃ ।
 ୧୧୬ | ସୁଖଲଗୁକାଃ ପଞ୍ଚଭୁବଃ ୧୧୮ | ସଭିକାଦୁୟତକାରକାଃ ।
 ୧୧୭ | ଦୁୟତୋ ହ୍ଷପ୍ତି ସ୍ଥିପ୍ତି ମନ୍ଦବନ୍ଧୁ କେତବୁ ପଣ ଇତ୍ୟପି ।
 ୧୧୮ | ପଶେହଷେଷ ଗୁହୋ ୧୧୯ | ହ୍ଷାମୁଦେବନାଃ-
 ପାଶକାଣ୍ଡତେ ।
- ୧୧୯ | ପରିଶାସ୍ତ ଶାଶାଣାଂ ସମନ୍ତାନ୍ତପୁନେଷ୍ଟି ପ୍ରୌଦୀ ।
 ୧୨୦ | ଅଷ୍ଟାପଦଂ ଶାଶାପଳଂ ୧୨୧ | ପାଣିଦ୍ୟତଂ ସମାହୁମୁଃ ।
 ୧୨୧ | ଉଳା ଭୂର ପଦ୍ମୋଗଭାଦେକମ୍ଭିନ୍ ଯୋଗିନାଃ ।
-
- ୧୨୨ | ଚଷକ (ପୁଂ.କୁ) ପାନପାତା, ସରକ (ପୁଂ.କୁ), ଅନୁତର୍ଷଣ
 (କୁ) ଏ ଦୂର ନାମ ମଦ୍ୟପାନ ପାତର ।
- ୧୨୩ | ଧ୍ରୀ, ଅଷ୍ଟଦେବିତ୍, କିତବ, ଅଷ୍ଟଧ୍ରୀ, ଦୁୟତକୃତ (ପୁଂ)
 ଏ ପାଞ୍ଚ ନାମ ଜୀଆରିର ।
- ୧୨୪ | ଲଗୁକ, ପ୍ରତିଭୂ (ପୁଂ) ଏ ଦୂର ନାମ ଜାମିନଦାରର ।
- ୧୨୫ | ସଭିକ, ଦୁୟତକାରକ (ପୁଂ) ଏ ଦୂରନାମ ଦୁୟତପଶାଖକର ।
- ୧୨୬ | ଦୁୟତ (ପୁଂ.କୁ), ଅଷ୍ଟବଣ୍ଠ (ପ୍ତ୍ର), କେତବ (କୁ), ପଣ
 [ପୁଂ] ଏ ଦୂର ନାମ ଦୁୟତନୀତାର ।
- ୧୨୭ | ଦୁୟତନୀତାର ପଣକୁ ଗୁହୁ (ପୁଂ) କହି ।
- ୧୨୮ | ଅଷ୍ଟ, ଦେବନ, ପାଶକ (ପୁଂ) ଏ ତିନ ନାମ ପଶାଖେଳର ।
- ୧୨୯ | ପଶାଖେଳରେ ଗୋଟି ରୂପିକାକୁ ପରିଶାସ୍ତ (ପଂ) ବୋଲି ।
- ୧୩୦ | ଅଷ୍ଟାପାଦ, ଶରପଳ ଏ ଦୂର ନାମ ପଶା ପାଲିର ।
- ୧୩୧ | ପ୍ରାଣିଦୁୟତ (କୁ), ସମାହୁମୁ (ପୁଂ) ଏ ଦୂର ନାମ ମେଷାଦ
 ସୁନ୍ଦରପ ଦୁୟତନୀତାର ।
- ୧୩୨ | ଏହି କର୍ତ୍ତରେ ଯେଉଁ ସବୁ ଯୋଗିବ ଶବ୍ଦ କେବଳ ଏକ

ତୃତୀୟକାଣ୍ଡ ପ୍ରାଣିବର୍ଗଃ

୬୭୭

- ତତ୍ତ୍ଵାଦନ୍ୟତୋ ବୃଶବୁଦ୍ଧ୍ୟା ଲଙ୍ଘାନ୍ତରେଣ୍ଟି ତେ ।
 ଇତ୍ୟମରବିଂଦକୁତୋ ନାମଲଙ୍ଘାନ୍ତରୀସନେ
 ଭୁମ୍ୟାଦି ହିଶ୍ୟଃ କାଣ୍ଡଃ ସାଙ୍ଗ ଏବ ସମର୍ଥତଃ ।
 ବତି ଶବ୍ଦବର୍ଗଃ ।

ତୃତୀୟକାଣ୍ଡ ପ୍ରାଣିବର୍ଗଃ

- ବିଶେଷ୍ୟନ୍ତିଷ୍ଠେଃ ସକର୍ତ୍ତ୍ଵ ନାମାର୍ଥେ ରବ୍ୟଷ୍ଟେ ରପି ।
 ଲଙ୍ଘାଦିଷ୍ଟପ୍ରଦେହର୍ଗଃ ସାମାନ୍ୟେ ବଗସପ୍ରପୁଃ ।
 ସ୍ଥି ଦାରଦେଖ୍ୟପଦ ବିଶେଷ୍ୟ ଯାତ୍ରୁଣେଃ ପ୍ରପୁରଂ ପଦେଃ ।
 ଗୁଣ ଦ୍ରୁବ୍ୟ ନିଷ୍ଠା ଶବ୍ଦାସ୍ତଥା ସୁଖସ୍ତ୍ରସ୍ୟ ରେବକଃ ।
 ୧ | ସୁକୁମା ପୁଣ୍ୟବାନ୍ ଧନ୍ୟା ୨ | ମହୋଜୁମୁ ମହାଶୟଃ ।
 ୩ | ହୃଦୟାକୁ ସୁହୃଦପ୍ରୋତ୍ସହିତ ମହୋତ୍ତମୋ ମହୋଦ୍ୟମଃ ।
 ୪ | ପ୍ରବଶେ ନିପୁଣାଦିଜ୍ଞ ବିଜ୍ଞା ନିଷ୍ଠାତ ଶିକ୍ଷିତାଃ
 ବୈଜ୍ଞାନିକଃ କୃତମୁଖଃ କୃମ କୃଶଳ ଇତ୍ୟପି ।

ଲଙ୍ଘରେ ପ୍ରତିଶୀତ ହୋଇଅଛି, ସେମାନେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟଲଙ୍ଘରେ
 ମଧ୍ୟ ବ୍ୟବହୃତ ହିତାନ୍ତି ।
 ଲଙ୍ଘ ଶବ୍ଦ ବର୍ଗଃ ।

-
- ୧ | ସୁକୁମନ୍, ପୁଣ୍ୟବାନ୍, ଧନ୍ୟ (ସି) ଏ ତିନ ନାମ ପୁଣ୍ୟବାନର ।
 ୨ | ମହୋଜ, ମହାଶୟ (ସି) ଏ ଦୂର ନାମ ମହାଶୟର ।
 ୩ | ହୃଦୟାକୁ, ସୁହୃଦପ୍ରୋତ୍ସହିତ (ସି) ଏ ଦୂର ନାମ ପ୍ରଶ୍ରୟମନାର ।
 ୪ | ମହୋତ୍ସହିତ, ମହୋଦ୍ୟମ (ପୁଂ) ଏ ଦୂର ନାମ ଉଦ୍‌ସୋଗୀର ।
 ୫ | ପ୍ରବଶ, ନିପୁଣ, ଅଭିଜ୍ଞ, ବିଜ୍ଞ, ନିଷ୍ଠାତ, ଶିକ୍ଷିତ, ବୈଜ୍ଞାନିକ,
 କୃତମୁଖ, କୃତିନ, କୃଶଳ (ସି) ଏ ଦଶ ନାମ କର୍ମ କୃଶଳ
 ବ୍ୟକ୍ତିର ।

୭ । ପୂଜ୍ୟ ପ୍ରତ୍ୟାମଣୀ ଏ ସାଂଶ୍ଲୀଳିକଃ ସଂଶ୍ଲୀଳନମାନସଃ ।
 ୮ । ଦର୍ଶଣୀୟେ ଦକ୍ଷିଣାର୍ଥପ୍ରତ୍ୟେ ଦାକ୍ଷିଣ୍ୟ ଉଚ୍ଛବିଧି ।
 ୯ । ସୁଧାଦାନ୍ୟ ସୁଲକ୍ଷଣ୍ୟ ଦାନଶୌଣ୍ଡା ବହୁପ୍ରଦେ ।
 ୧୦ । ଜୈବାର୍ଥକ ସାଦାସୁଷ୍ଠା ୧୧ । ନନ୍ଦବାଣିପ୍ରୁଣା ଶାସ୍ତ୍ରବିଦ୍ରୁ ।
 ୧୨ । ପରାମରିକ କାରଣିକୋ ୧୩ । ବରଦର୍ଶୁ ସମର୍ଥକଃ ।
 ୧୪ । ଦର୍ଶମାଣେ ବିକୁଳାଶୀ ପ୍ରମନା ହୃଦୟମାନସଃ ।
 ୧୫ । ଦୁର୍ମନା ବିମନା ଅନୁମନ୍ୟନାଃ ସ୍ୱାଧୀନାଃ ୧୬ । ଦୁର୍କଳନନ୍ଦନାଃ ।
 ୧୭ । ଦକ୍ଷିଣେ ସରକୋଦାରୌ ୧୮ । ସୁକଳୋ ଦାତୃଭେଦକରି ।

୧ । ପୂଜ୍ୟ, ପ୍ରତ୍ୟାମଣ (ସି) ଏ ଦୁଇ ନାମ ପରମାୟୀ ।
 ୨ । ସାଂଶ୍ଲୀଳିକ, ସଂଶ୍ଲୀଳନମାନସ [ସି] ଏ ଦୁଇନାମ ସଂଶ୍ଲୀଳନୀୟକର ।
 ୩ । ଦକ୍ଷିଣୀୟ, ଦକ୍ଷିଣାର୍ଥ, ଦାକ୍ଷିଣ୍ୟ (ସି) ଏ ତିନି ନାମ ଦକ୍ଷିଣାର୍ଥୀଗ୍ରହ ।
 ୪ । ବିକନ୍ୟ, ସୁଲକ୍ଷଣ, ଦାନଶୌଣ୍ଡା, ବହୁପ୍ରଦ (ସି) ଏ ଗୁରୁ ନାମ ବହୁଧନଦାତାର ।
 ୫ । ଜୈବାର୍ଥକ, ଆୟୁଷ୍ମର (ସି) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଶାସ୍ତ୍ରବେଶର ।
 ୬ । ପରାମରିକ, କାରଣିକ (ସି) ଏ ଦୁଇ ନାମ ନିରୁପଣକର୍ତ୍ତାର ।
 ୭ । ବରଦ, ସମର୍ଥକ (ସି) ଏ ଦୁଇ ନାମ ବରଦାଚାର ।
 ୮ । ଦର୍ଶମାଣ, ବିକୁଳାଶ, ପ୍ରମନ୍ୟ, ହୃଦୟମାନସ (ସି) ଏ ଗୁରୁ ନାମ ହୃଦୟମାନସ ବ୍ୟକ୍ତିର ।
 ୯ । ଦୁର୍ମନସ, ବିମନଦ୍ୱ, ଅନୁମନ୍ୟ (ସି) ଏ ତିନିନାମ ଉଦାସୀନ ବ୍ୟକ୍ତିର ।
 ୧୦ । ଉକ୍ତ, ଉନ୍ନନସ (ସି) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଉକ୍ତକୁଣ୍ଡିତ ବ୍ୟକ୍ତିର ।
 ୧୧ । ଦକ୍ଷିଣ, ସରଳ, ଉଦାର (ସି) ଏ ତିନି ନାମ ଉଦାର ସ୍ଵରାବ ବ୍ୟକ୍ତିର ।
 ୧୨ । ଦାତା, ଦେତା ଦୁହିଙ୍କୁ ସୁକଳ (ସି) କହି ।

୧୯ । ତତ୍ତ୍ଵରେ ପ୍ରସିଦ୍ଧାୟକା ୨୦ । କିଷ୍ମାର୍ଥୋଦୟୁକ୍ତ ଉତ୍ସୁକଃ ।
 ୨୧ । ପ୍ରତ୍ୟାମେ ପଥ୍ୟତ ଖ୍ୟାତ ବିତ୍ତ, ବିଜ୍ଞାତ ବିଶ୍ଵାତାଃ ।
 ୨୨ । ଗୁଣୋଃ ପ୍ରତ୍ୟାମେ ତୁ କୃତଳକ୍ଷଣାଦିତଳକ୍ଷଣୋ ।
 ୨୩ । ଇର୍ଯ୍ୟ ଆତ୍ମ୍ୟାଧୀନୀ ଧନୀ ୨୪ । ସ୍ଵାମୀ ଉତ୍ସୁରଃ ପତିଶଶୀତା ॥
 ଅଧିଭୂନାୟକେ ନେତା ପ୍ରତ୍ୟେ ପରବୃତ୍ତୋ ଧ୍ୟପଃ ।
 ୨୫ । ଅଧିକରିତ ସମୃଦ୍ଧି ସ୍ୟାତି ୨୬ । କୁଟୁମ୍ବକ୍ୟାପୃତ୍ସୁ ସଃ ॥
 ସ୍ୟାଦଭ୍ୟାଗାରିକପ୍ରସ୍ତୁତୁ ପାତ୍ରଶ୍ଵର ପ୍ରମାନ୍ୟମ ।
 ୨୭ । ବରଙ୍ଗରୁପୋପେତୋ ସଃ ସିଂହସଂହନନୋ ସି ସଃ ॥

୧୯ । ପ୍ରସିତ, ଅସତ୍ତ (ସି) ଏ ଦୁଇ ନାମ କାର୍ଯ୍ୟାସକ ବ୍ୟକ୍ତିର ।
 ୨୦ । ଉତ୍ସୁର୍ଥୋଦୟୁକ୍ତ, ଉତ୍ସୁକ (ସି) ଏ ଦୁଇନାମ ଅଧିଷ୍ଠାତ୍ର ବ୍ୟୁତି ନିମିତ୍ତ କୃତୋଦ୍ୟମ ବ୍ୟକ୍ତିର ।
 ୨୧ । ପ୍ରତ୍ୟାମେ, ପଥ୍ୟତ, ଖ୍ୟାତ, ବିତ୍ତ, ବିଜ୍ଞାତ, ବିଶ୍ଵାତା (ସି) ଏ ତିଅ ନାମ ବିଶ୍ୟାତର ।
 ୨୨ । କୃତଳକ୍ଷଣ, ଅହତଳକ୍ଷଣ (ସି) ଏ ଦୁଇ ନାମ ବିଦ୍ୟାଗୁଣି-ଦାତା ଖ୍ୟାତ ବ୍ୟକ୍ତିର ।
 ୨୩ । ଇର୍ଯ୍ୟ, ଆତ୍ମ୍ୟ, ଧନିନ (ସି) ଏ ତିନି ନାମ ଧନ ବ୍ୟକ୍ତିର ।
 ୨୪ । ସ୍ଵାମିନ୍, ଉତ୍ସୁର, ପତି, ଉତ୍ସୁର, ଅଧିଭୂ, ନାୟକ, ନେତୃ, ପ୍ରତ୍ୟେ, ପରବୃତ୍ତ, ଅଧିପ (ସି) ଏ ଦଶ ନାମ ସ୍ଵାମୀର ।
 ୨୫ । ଅଧିକରିତ, ସମୃଦ୍ଧି (ସି) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଅତ୍ୟନ୍ତ ସମେତିପୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି ।
 ୨୬ । କୁଟୁମ୍ବକ୍ୟାପୃତ୍ସୁ (ୟୁଂ), ଅଭ୍ୟାଗରିକ (କ୍ଲୁ, ଯୁଂ) ଏ ଦୁଇନାମ କୁଟୁମ୍ବକାର୍ଯ୍ୟାସକ ବ୍ୟକ୍ତିର ।
 ୨୭ । ଉତ୍ସୁମାଙ୍ଗ, ଲକଣ୍ୟପୁକ୍ତ (ୟୁଂ) ବ୍ୟକ୍ତିକ ସିଂହସଂହନ କହି ।

୩୭

ଅମରକୋଷଃ

୩୮ ନିର୍ବାର୍ଯ୍ୟଃ କାର୍ଯ୍ୟ-କର୍ତ୍ତା ସଃ ସମ୍ବଲଃ ସହସମଦାଃ ।
୩୯ ଅବାଚି ମୁକୋ ୩୦ ହଥ ମନୋଜବସଃ ପିତୃସନ୍ଧିଭରଃ ॥
୩୧ ସରକୁତ୍ୟାଳଙ୍କୁ ତାଂ କନ୍ୟାଂ ଯୋ ଦଦାତି ସ କୁଦାଃ ।
୩୨ ଲକ୍ଷ୍ମୀବାନ ଲକ୍ଷ୍ମୀଣ ଶ୍ରାଳକ ଶ୍ରାମାନ୍ ୩୩ ସ୍ଵିରାଧ୍ୟ ବହୁଳଃ ।
୩୪ ସ୍ଵାଦଯାକୁଳଃ କାରୁଣିକଃ କୃପାକୁ ସୁରତଃ ସମାଃ ।
୩୫ ସ୍ଵରତ୍ନୋପାଦୃତଃ ସ୍ଵେଚ୍ଛା ସ୍ଵରତ୍ନୋ ନିରବଗ୍ରହଃ ॥
୩୬ ପରତନ୍ତଃ ପରାଧୀନଃ ପରବାନ୍ତାଥବାନପି ।
୩୭ ଅଧୀନୋ ନିର୍ମାଣାପୁରୋହିତଙ୍କରୋ ଗୃହ୍ୟକୋଷ୍ୟପୋ ॥

୩୮ | ନିର୍ବ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟକର୍ତ୍ତାକୁ ନିର୍ବାର୍ଯ୍ୟ କହ । ଏହା ତନ ଲିଙ୍ଗ ।
୩୯ | ଅବାଚ, ମୁକ ଏ ଦୁଇ ନାମ ଘୂର୍ଣ୍ଣାର । ଏ ଦୁର୍ବେ ତନ ଲିଙ୍ଗ ।
୩୦ | ମନୋଜବସ, ପିତୃସନ୍ଧିଭର (ସି) ଏ ଦୁଇ ନାମ ପିତୃକୁଳ
ବ୍ୟକ୍ତିର ।
୩୧ | ପୂଜାପୂଜକ ଅଳଂକୁତ କନ୍ୟାଦାତାକୁ କୁଦାଦ (ସି) କହ ।
୩୨ | ଲକ୍ଷ୍ମୀବତ୍, ଲକ୍ଷ୍ମୀଣ, ଶ୍ରାଳ, ଶ୍ରାମର (ସି) ଏ ଗୁରୁନାମଲକ୍ଷ୍ମୀୟକ
ବ୍ୟକ୍ତିର ।
୩୩ | ସ୍ଵିରାଧ, ବହୁଳ (ସି) ଏ ଦୁଇ ନାମ ହେଉ ବିଶିଷ୍ଟ ।
୩୪ | ଦୟାକୁ, କାରୁଣିକ, କୃପାକୁ, ସୁରତ (ୟୁଃ) ଏ ଗୁରୁ ନାମ
ଦୟାୟକ ବ୍ୟକ୍ତିର ।
୩୫ | ସ୍ଵରତ୍ନ, ଅପାଦୃତ, ସ୍ଵେଚ୍ଛା, ସ୍ଵରତ୍ନ, ନିରବଗ୍ରହ (ସି) ଏ
ପାଞ୍ଚ ନାମ ସ୍ଵାଧୀନ ବ୍ୟକ୍ତିର ।
୩୬ | ପରତନ୍ତ, ପରାଧୀନ, ପରବତ, ନାଥବତ (ସି) ଏ ଗୁରୁ ନାମ
ପରାଧୀନ ବ୍ୟକ୍ତିର ।
୩୭ | ଅଧୀନ, ନିର୍ମାଣ, ଆପୁର୍ବ, ଅସ୍ମକତ, ଚନ୍ଦ୍ରଧକ, (ସି) ଏ ପାଞ୍ଚ
ନାମ ଅଧୀନ ବ୍ୟକ୍ତିର ।

୩୮ ଖଳପୁ ସ୍ୟାଦବ୍ରତକରେ ୩୯ ଗର୍ଭସୁମଣ୍ଡି ରତ୍ନପୁ ।
୪୦ ଜାଳେ ଅସମୀକ୍ଷକାଶ ସ୍ୟାତ୍ ୪୧ କୁଣ୍ଡୋ ମନ୍ଦର୍ମୟ ପ୍ରାସୁ ପଃ ।
୪୨ କର୍ମକ୍ଷମୋଳଙ୍କମୀଣଃ ୪୩ ଦ୍ଵିପ୍ରାବାନ୍ କର୍ମସୁଦ୍ୟତଃ ।
୪୪ ସକର୍ମୀ କର୍ମଶାଳେ ପଃ ୪୫ କର୍ମଶର୍ପୁ କର୍ମଠଃ ॥
୪୬ ଭରଣ୍ୟଭୁକ୍ କର୍ମକରଃ ୪୭ କର୍ମକାର୍ପୁ ତରଦ୍ଵିପୁଃ ।

୩୮ | ଖଳପୁ, ବହୁକର(ସି) ଏ ଦୁଇ ନାମ ସମ୍ବାର୍ଜନ ଦ୍ଵିପ୍ରାବାଶ
ବ୍ୟକ୍ତିର ।
୩୯ | ଆସ୍ତି ସ୍ଵର୍ତ୍ତ, ତରତ ପୁ(ସି) ଏ ଦୁଇ ନାମ ବିଳମ୍ବରେ କାର୍ଯ୍ୟ
କରିବା ଲୋକର ।
୪୦ | ଜାଳ, ଅସମୀକ୍ଷକାରିନ(ସି) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଅବିରୂପୀକାର୍ଯ୍ୟ
କରିବା ଲୋକର ।
୪୧ | ମନ୍ଦର୍ମୟ ପ୍ରାସୁ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ଲୁଣ କହ । ଏହା ତନ ଲିଙ୍ଗ ।
୪୨ | କର୍ମଶମ, ଅଳଂକର୍ମଶାଳୀ (ସି) ଏ ଦୁଇ ନାମ କାମଶମ ବ୍ୟକ୍ତିର
୪୩ | ଦ୍ଵିପ୍ରାବାନ୍, କର୍ମସୁଦ୍ୟତ (ସି) ଏ ଦୁଇ ନାମ ସକଳ କର୍ମ
ଉଦୟୋଗୀର ।
୪୪ | କର୍ମନ, କର୍ମଶାଳୀ (ସି) ଏ ଦୁଇ ନାମ କର୍ମଶାଳୀ ବ୍ୟକ୍ତିର ।
୪୫ | କର୍ମଶର୍ପୁ, କର୍ମଠ (ସି) ଏ ଦୁଇ ନାମ କର୍ମ ଦିପୁଣ ବ୍ୟକ୍ତିର ।
୪୬ | ଭରଣ୍ୟଭୁକ୍, କର୍ମକର (ସି) ଏ ଦୁଇ ନାମ ବେତନଭୋଗୀ
କର୍ମକର୍ତ୍ତାର ।
୪୭ | କର୍ମକାର, ତରଦ୍ଵିପୁ (ସି) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଅବେତନକ
କର୍ମକାର କର ।

୪୮ ଅପସ୍ତଳେ ମୃତସ୍ଥାତ ଧ୍ୟ ଆମିଷାଶୀ ରୁ ଶୌଷଳଃ ॥
 ୪୯ ବୃଦ୍ଧିତଃ ସାତ ସ୍ତ୍ରୀତେ ଜିଦ୍ଧରସୁରଶନାୟ ତଃ ।
 ୫୦ ପରାନଃ ପରପିଣ୍ଡାଦୋ ୫୧ ଉଷକେ ଘସୁଗୋଦୁରଃ ।
 ୫୨ ଆଦ୍ୟନଃ ସ୍ୟାଦୌଦରକା ଦିଜଗୀଷ ବିବଜୀତେ ।
 ୫୩ । ଉଷବାମୁହରଃ କୁଷିମୁହରଃ ସ୍ୱେଦରପୂରକେ ॥
 ୫୪ ସଙ୍ଗ ନୀନୟ ସଙ୍ଗାନଦ୍ଵେଜା ୫୫ ଶୃଧୁ ସ୍ତ୍ରୀ ଗର୍ଭନଃ ।
 ଲୁଦିଧୋତ୍ତଳାଷୁକମୁଷ୍ଟକ ୫୬ ସମୋ ଲେଲୁପଲେଲୁରୋ ।

୪୮ । ଅପସ୍ତଳେ ମୃତସ୍ଥାତ (ସି) ଏ ଦୁଇ ନାମ ମୃତ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ
 ସ୍ଥାନକର୍ତ୍ତାର ।
 ୪୯ । ଆମିଷାଶୀନ, ଶୌଷଳ (ସି) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଆମିଷରେକାର ।
 ୫୦ । ବୃଦ୍ଧିତ, ସ୍ତ୍ରୀତ, ଜିଦ୍ଧର, ଅଶନାୟିତ(ସି) ଏ ଗୁରିନାମ
 ଶୃଧିତ ବ୍ୟକ୍ତିର ।
 ୫୧ । ପରାନ, ପରପିଣ୍ଡାଦ (ସି) ଏ ଦୁଇ ନାମ ପରାଦୋପମିଶର ।
 ୫୨ । ଉଷକ, ଘସୁର ଅଦୁର (ସି) ଏ ତନ ନାମ ଭୋଜନଶୀଳ
 ବ୍ୟକ୍ତିର ।
 ୫୩ । ଅରୁଧନ, ଅଦରକ (ସି) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଦ୍ଵିଜାୟ ଉଦର ମାତ୍ର
 ପରିପୋଷକର ।
 ୫୪ । ଆମୁହର, କୁଷମୁହର (ସି) ଏ ଦୁଇ ନାମ ସ୍ତ୍ରୀଯ ଉଦରମାତ୍ର
 ପରିପୋଷକର ।
 ୫୫ । ସଙ୍ଗାନୀନ, ସଙ୍ଗାନଦ୍ଵେଜନ (ସି) ଏ ଦୁଇ ନାମ ସକଳବର୍ଣ୍ଣର
 ଅନ୍ନ ଖାଇବା ବ୍ୟକ୍ତିର ।
 ୫୬ । ଶୃଧୁ, ଗନ୍ଧାନ, ଲୁଦିଧ, ଅଭିଲାଷୁକ, ତୃଷ୍ଠକ (ସି) ଏ ପାଞ୍ଚ
 ନାମ ଲେଖା ବ୍ୟକ୍ତିର ।
 ୫୭ । ଲେଲୁପ, ଲେଲୁଭ (ସି) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଅଚାନ୍ତ ଲେଖା
 ବ୍ୟକ୍ତିର ।

୫୮ ସୋନାଦୟୁନଦୟୁଃ ସ୍ୟା ୫୯ ଦବିମାତଃ ସମୁଦ୍ରତଃ ।
 ୬୦ ମତେ ଶୌଣ୍ଡେକଟୁଷୀବାଃ ୬୧ କାମୁକେ କମିତାନୁକଃ ।
 କମୁକ କାମପୁରୀ ଶାଖକଃ କମନଃ କାମନୋଭିକଃ ।
 ୬୨ ବିଧେଯୋ ବିନୟୁଗାଶ୍ଵା ବରନେ ପ୍ରିତ ଆଶ୍ରବଃ ।
 ୬୩ ବିଶ୍ୟଃ ପ୍ରଣେଯୋ ୬୪ ନିର୍ଭବ ବିମାତ ପ୍ରତିତାଃସମାଃ ।
 ୬୫ ଧୃଷ୍ଟେ ଧୃଷ୍ଟକ ବିଯାତଶ୍ଵୀ ୬୬ ପ୍ରଗଲ୍ଭଃ ପ୍ରତିଭାନ୍ତଃତଃ ॥

୬୮ । ଉନ୍ନାତ, ଉନ୍ନାଦୟୁ (ସି) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଉନ୍ନାଦୟୁକ୍ତ
 ବ୍ୟକ୍ତିର ।
 ୬୯ । ଅବିମାତ, ସମୁଦ୍ରତ (ସି) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଉନ୍ନତ ବ୍ୟକ୍ତିର ।
 ୭୦ । ମତ୍ର, ଶୌଣ୍ଡ, ଉକୁଟ, ଶୀବ (ସି) ଏ ଗୁରି ନାମ ମଦମତ୍ର
 ବ୍ୟକ୍ତିର ।
 ୭୧ । କାମୁକ, କମିତୃ, ଅନୁକ, କମ୍ତ୍ର, କାମପୁରୀତ, ଅଭିକ, କମନ,
 କମନ, ଅଭିକ, (ସି) ଏ ନବ ନାମ କାମୁକ ବ୍ୟକ୍ତିର ।
 ୭୨ । ବିଧେୟ, ବିନୟୁଗାହିନ, ବରନେପ୍ରିତ, ଆଶ୍ରବ (ସି) ଏ ଗୁରି
 ନାମ ବାକ୍ୟ ପ୍ରତିପାଳନକାଶ ବ୍ୟକ୍ତିର ।
 ୭୩ । ବିଶ୍ୟ, ପ୍ରଣେଯ (ସି) ଏ ଦୁଇ ନାମ ବିଶ୍ୟାତ ବ୍ୟକ୍ତିର ।
 ୭୪ । ନିର୍ଭବ, ବିମାତ, ପ୍ରତିତ (ସି) ଏ ତନ ନାମ ବିନୟୁକର୍ତ୍ତାର ।
 ୭୫ । ଧୃଷ୍ଟେ, ଧୃଷ୍ଟକ, ବିଯାତ (ସି) ଏ ତନନାମ ଲଜ୍ଜାପ୍ରାନ ବ୍ୟକ୍ତିର ।
 ୭୬ । ପ୍ରଗଲ୍ଭ, ପ୍ରତିଭାନ୍ତଃତ (ସି) ଏ ଦୁଇ ନାମ ପ୍ରତିଭାନ୍ତଃତ
 ବ୍ୟକ୍ତିର ।

୭୭ ସଧାଦଧଷ୍ଟେ ତୁ ଶାଳୀନୋ ୮୮ ବିଲଷେ ବିସୁୟାନ୍ତରେ ।
 ୭୯ ଅଧୀରେ କାଚର ୭୦ ସପ୍ତୋ ଶାରୁଲୁହୁକଥାଳକାଃ ॥
 ୮୧ ଆଶଂସୁଗଣଂସିତର ୭୭ ଗୃହୟାକୁଶାତର ।
 ୮୩ ଶ୍ରୀ କୃଃ ଶ୍ରୀପ୍ରୀତୀ ପୁନ୍ତ୍ରେ ୮୮ ପତମ୍ବାକୃତ୍ତୁ ପାତୁକେ ।
 ୮୫ ଲଜ୍ଜାଶାଳେହମପିଷ୍ଠ ୮୯ ବନ୍ଦାରୁରଭିବାଦକେ ।
 ୮୭ ଶରୁତାତୁକୋ ହିଂସଃ ୮୮ ସଧାଦ୍ରିଷ୍ଟୁ ସ୍ତୁ ବର୍ତ୍ତନଃ ।

୯୭ | ଅଧୁଷ୍ଟ, ଶାଳୀନ (ସି) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଲଜ୍ଜାୟୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିର ।
 ୯୮ | ବିଲଷ, ବିଦ୍ୟୁତ୍ତାନ୍ତ (ସି) ଏ ଦୁଇ ନାମ ବିସୁୟାୟୁକ୍ତ
ବ୍ୟକ୍ତିର ।
 ୯୯ | ଅଧୀର, କାଚର (ସି) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଅଧିର ବ୍ୟକ୍ତିର ।
 ୧୦ | ସପ୍ତ ଶାରୁ, ଶାରୁକ, ଶାରୁକ (ସି) ଏ ଶୁଭ ନାମ ଶାର
ବ୍ୟକ୍ତିର ।
 ୧୧ | ଆଶିଙ୍କାଦକାଶ ବ୍ୟକ୍ତିକ ଆଶଂସୁ କହ । ଏହା ତନ ଲଙ୍ଘ ।
 ୧୨ | ଗୃହୟାକୃ, ଗୃହୟାତୁ (ସି) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଗୃହନଶୀଳ ବ୍ୟକ୍ତିର ।
 ୧୩ | ଶ୍ରୀପ୍ରୀତୀ ବ୍ୟକ୍ତିର, ନାମ ଶ୍ରୀପ୍ରୀତୀ କହ । ଏହା ତନ ଲଙ୍ଘ ।
 ୧୪ | ପତମ୍ବାକୃ, ପାତୁକ (ସି) ଏ ଦୁଇ ନାମ ପତନଶୀଳ ବ୍ୟକ୍ତିର ।
 ୧୫ | ଲଜ୍ଜାଶୀଳ, ଅପଦପିଷ୍ଠ (ସି) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଲଜ୍ଜାଶୀଳବ୍ୟକ୍ତିର ।
 ୧୬ | ବନ୍ଦାରୁ, ଅଭିବାଦନ (ସି) ଏ ଦୁଇ ନାମ ପାଦଗର୍ଭଣ ପୂର୍ବକ
ପ୍ରଣାମଲାଭର ।
 ୧୭ | ଶରୁତ, ଶାରୁକ, ହିଂସ (ସି) ଏ ତନ ନାମ ହିଂସାଶୀଳ
ବ୍ୟକ୍ତିର ।
 ୧୮ | ବର୍ତ୍ତିଷ୍ଠ, ବର୍ତ୍ତନ (ସି) ଏ ଦୁଇ ନାମ ବୃଦ୍ଧଶୀଳ ବ୍ୟକ୍ତିର ।

୨୯ ଉପବିଷ୍ଟୁ ସ୍ତୁପୃତିର ୮୦ ଶଳକରଷ୍ଟୁ ସ୍ତୁ ମଣନଃ ।
 ୨୧ ଦୃଷ୍ଟ ଦୃଷ୍ଟ ବିଷ୍ଟ ଭବିତ ୮୧ ବର୍ତ୍ତିଷ୍ଠ ବର୍ତ୍ତନଃ ସନୋ ।
 ୮୩ ନିରାକାରିଷ୍ଠ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସଥ୍ୟାତ୍ମକ ୮୪ ସାଧୁ ସ୍ଵର୍ଗପୁରୁଷ ମେଦୁରଃ ।
 ୮୫ ଜ୍ଞାତାତୁ ଦିଦୁରେ ବନ୍ଦ ମୁଣ୍ଡ ବର୍କାଶି ତୁ ବିକର୍ଷରଃ ॥
 ୮୭ ବିସୁଭ୍ରତେ ବିସୁମରଃ ପ୍ରସାର ଚ ବିସାରଣ ।
 ୮୮ ସହିଷ୍ଠ ସହନଃ କ୍ଷତ୍ରା ତିତିଷଃ କ୍ଷମିତା କ୍ଷମା ॥

୯୯ | ଉପବିଷ୍ଟୁ, ଉପବିତ୍ର (ସି) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଉପବିତ୍ର ପତନଶୀଳ
ବ୍ୟକ୍ତିର ।
 ୧୦ | ଅଳକରଷ୍ଟୁ ମଣନ, (ସି) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଅଳକରଣଶୀଳ
ବ୍ୟକ୍ତିର ।
 ୧୧ | ଦୃଷ୍ଟ, ଦୃଷ୍ଟ ଭବିତ, (ସି) ଏ ତନ ନାମ ସାଧୁ
ଭବନଶୀଳ ବ୍ୟକ୍ତିର ।
 ୧୨ | ବର୍ତ୍ତିଷ୍ଠ, ବର୍ତ୍ତନ (ସି) ଏ ଦୁଇ ନାମ ସାଧୁ ବୃଦ୍ଧଶୀଳ
ବ୍ୟକ୍ତିର ।
 ୧୩ | ନିରାକାରିଷ୍ଠ କ୍ଷିପ୍ତ (ସି) ଏ ଦୁଇ ନାମ ନିରାକାରଣଶୀଳ
ବ୍ୟକ୍ତିର ।
 ୧୪ | ସାଧୁ, ସ୍ଵର୍ଗ, ମେଦୁର (ସି) ଏ ତନ ନାମ ଅଭିଷ୍ଟ
ଶ୍ରୀଗଧର ।
 ୧୫ | ଜ୍ଞାତ, ବିଦୁର, ଦିଦୁ (ସି) ଏ ତନ ନାମ ଜ୍ଞାନକାରୀର ।
 ୧୬ | ବିକାଶଶୀଳ ବ୍ୟକ୍ତିର ନାମ ବିକାଶିନ । ଏହା ତନଲଙ୍ଘ ।
 ୧୭ | ବିସୁଭ୍ରତ, ବିସୁମର, ପ୍ରସାରନ, ବିସାରନ (ସି) ଏ ବୃତ୍ତ
ନାମ ପ୍ରସରଣଶୀଳ ବ୍ୟକ୍ତିର ।
 ୧୮ | ସହିଷ୍ଠ, ସହନ, କ୍ଷତ୍ରା, ତିତିଷ, କ୍ଷମିସ୍ତ, କ୍ଷମିନ୍, (ସି)
ଏ ଛଅ ନାମ ସହନଶୀଳ ବ୍ୟକ୍ତିର ।

୮୯ କୋଧନୋମର୍ଶଣଃ କୋପୀ ୯୦ ଚଣ୍ଡ୍ରତ୍ୟନକୋପନଃ
 ୯୧ ଜାଗରୁକୋ ଜ ଗରିତା ୯୨ ଦୃଷ୍ଟିତଃ ପ୍ରତଳାୟୁତଃ ॥
 ୯୩ ସ୍ଥାନକଣ୍ଠାକୁନ୍ତିଦ୍ଵାକୁ ଏତ ନିଦ୍ରାଣଶୟ ତୌ ସମୋ ।
 ୯୪ ପରାତ୍ମା ପରାତୀନଃ ୯୫ ସ୍ୟାଦବାହ୍ୟପ୍ରେମୁଖଃ ॥
 ୯୬ ଦେବାନଶ୍ଚ ଦେବଦ୍ଵାଂତ୍ର ହାତ ବିଶ୍ଵବ୍ୟତଃ ବିଶ୍ଵବ୍ୟତଃ ।
 ୯୭ ଯଃ ସହାସ ତ ସ ସଧ୍ୟତ୍ର ୧୦୦ ସାତ୍ୟେଷ୍ଟ୍ୟ ସମ୍ଭବ ବୈଶ୍ଵବ୍ୟତଃ ॥

 ୧୦୧ | ମୋଧନ, ଅମରଣ, କୋପିଦ (ସି) ଏ ତନ ନାମ ମୋଧ-
 ଶୀଳ ବ୍ୟକ୍ତିର ।
 ୧୦୨ | ଚଣ୍ଡ, ଅର୍ଥନ, କୋପନ (ସି) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଅର୍ଥନ
 ମୋଧୟୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିର ।
 ୧୦୩ | ଜାଗରୁକ, ଜାଗରିତ୍ତ, (ସି) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଜାଗରଣଶୀଳ
 ବ୍ୟକ୍ତିର ।
 ୧୦୪ | ଦୃଷ୍ଟିତ, ପ୍ରତଳାୟୁତ, (ସି) ଏ ଦୁଇ ନାମ ନିଦ୍ରାଦି ଦ୍ଵାର
 ଦୃଷ୍ଟିତ ବ୍ୟକ୍ତିର ।
 ୧୦୫ | ସ୍ଥାନକ, ଶମ୍ଭୁକୁ, ନିଦ୍ରାକୁ (ସି) ଏ ତନ ନାମ ନିଦ୍ରାଶୀଳ
 ବ୍ୟକ୍ତିର ।
 ୧୦୬ | ନିଦ୍ରାଣ, ଶମ୍ଭୁକ (ସି) ଏ ଦୁଇ ନାମ ନିଦ୍ରାଗତ ବ୍ୟକ୍ତିର ।
 ୧୦୭ | ପରାମ୍ବର, ପରାତୀନ (ସି) ଏ ଦୁଇ ନାମ ସବକମ୍ପରେ ବିମୁଖ
 ବ୍ୟକ୍ତିର ।
 ୧୦୮ | ଅବାର, ଅଧୋମୁଖ (ସି) ଏ ଦୁଇ ନାମ ସବକମ୍ପରେ
 ଅଧୋମୁଖ ବ୍ୟକ୍ତିର ।
 ୧୦୯ | ଦେବପୂଜକ ବ୍ୟକ୍ତିକ ଦେବଦ୍ଵାବ୍ୟ ଓ (ଚ) କହି ଏହା
 ତନିଲିଙ୍କ ।
 ୧୧୦ | ସବ୍ସ ଗମନ କରିବା ବ୍ୟକ୍ତିକ ବିଶ୍ଵଦ୍ର (ଚ) ଓ କହି, ଏହା
 (ସି) ।
 ୧୧୧ | ସବ୍ସ ଗମନକର୍ତ୍ତାକୁ ସଧ୍ୟତ୍ର (ଚ) କହି । ଏହା ତନିଲିଙ୍କ ।
 ୧୧୨ | ତମ୍ୟକର୍ତ୍ତାବରେ ଗମନକର୍ତ୍ତାକୁ ତମ୍ୟତ୍ର (ଚ) କହି, ଏହା
 ତନିଲିଙ୍କ ।

୧୦୧ ବଦୋ ବଦାବଦୋ ବକ୍ତା ୧୦୨ ବାଗୀଶୋବାକ୍ ପଞ୍ଚସମେ
 ୧୦୩ କାଶେୟୁକ୍ତ ପଟ୍ଟିବ୍ରାଗୀ ୧୦୪ ବାବୁକୋଏତିବକ୍ତର ।
 ୧୦୫ ସ୍ୟାତ୍ମକପୂର୍ବ ବାଗୁଲେ ବାଗୁଟୋ ବହୁଗତ୍ୟବାକ୍ ।
 ୧୦୬ ଦୁଷ୍ଟ ମୁଖରବିଶ୍ଵମୁଖୋ ୧୦୭ ଶୁକ୍ଳଃ ପ୍ରିୟମଦେ ॥
 ୧୦୮ ଲେହଳଃ ସ୍ୟାଦଶ୍ଵୃ ଟକାର୍ ୧୦୯ ଗର୍ହ୍ୟବାଣକୁ କଦବଦଃ ।
 ୧୧୦ ସମୋ କୁବାଦ କୁଚରେ ୧୧୧ ସ୍ୟାଦସୌମ୍ୟପୁରେସ୍ଵରଃ ।

୧୦୧ | ବଦ, ବଦାବଦ, ବକ୍ତ (ସ) ଏ ତନ ନାମ ବକ୍ତାର ।
 ୧୦୨ | ବାଗୀଶ, ବାଗ୍ ପତି (ସି) ଏ ଦୁଇ ନାମ ସ୍ଵରୂପିଦ୍ଵାରାବାକ୍
 ରଚକର ।
 ୧୦୩ | ବାଶେୟୁକ୍ତିପଟ୍ଟ, ବାଗ୍ନ (ସି) ଏ ଦୁଇ ନାମ ବାକପଟ୍ଟ
 ବ୍ୟକ୍ତିର ।
 ୧୦୪ | ପୁନଃପୁନଃ କିମ୍ବାଅଧ୍ୟକର୍ମଶାଳିରନାମ ବାବଦୁକ (ସି)
 କହି ।
 ୧୦୫ | ଜଳ୍ମାକ, ବାଗୁଲ, ବାଗୁଟ, ବହୁଗତ୍ୟବାକ (ସି) ଏ ଗୁର
 ନାମ ବହୁତ ବନ୍ଦିବା ଲୋକର ।
 ୧୦୬ | ଦୁଷ୍ଟ ମୁଖର, ଆବତମୁଖ (ସି) ଏ ତନ ନାମ
 ଅପ୍ରିୟବକ୍ତାର ।
 ୧୦୭ | ଶୁକ୍ଳ, ପ୍ରିୟମଦ (ସି) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଶ୍ରୀପୁରିକାର ।
 ୧୦୮ | ଲେହଳ, ଅପ୍ରିୟବାକ (ସି) ଏ ଦୁଇନାମ ଅପ୍ରକାଶ୍ୟବାକ୍
 କହାର ।
 ୧୦୯ | ଗର୍ହ୍ୟବାଦିନ, କଦବଦ (ସି) ଏ ଦୁଇ ନାମ କୁଶ୍ରୀତବାକ୍
 କହାର ।
 ୧୧୦ | କୁବାଦ, କୁଚର (ସି) ଏ ଦୁଇନାମ ପର ପରିବାଦ ବକ୍ତାର ।
 ୧୧୧ | ଅସୌମ୍ୟପୁର, ଅଦ୍ଵାର (ସି) ଏ ଦୁଇନାମ କୁସ୍ତରବ୍ୟକ୍ତିର ।

୧୧୨ ରବଣଃ ଶକନୋ ୧୩ ନାନୀବାଦା ନାନୀକରଃ ସମୌ ।
 ୧୧୩ ଜନ୍ମୋଦ୍ଧରେ ୧୫ ଏତମୁକୟ ବକ୍ତୁଂ ଶ୍ରେଷ୍ଠମିଶ୍ରିତେ ।
 ୧୧୪ ଚଷ୍ଟୀଶୀଂକୟ ଚଷ୍ଟୀକୋ ୧୬ ନଗ୍ନୋଦବାଦା ସାଧନରେ ।
 ୧୧୫ ନିଷ୍ଠୀସିତୋହବକୁଷ୍ଟୀ ସ୍ୟା ୧୬ ଦପଧ୍ୟସ୍ୟ ଧକ୍ତୁତଃ ॥
 ୧୧୬ ଆଉଗରୋହଭିତ୍ତିର ସ୍ୟା ୧୭ କାପିତଃ ସାଧନାସମୌ ।
 ୧୧୭ ପ୍ରତ୍ୟାଦିଷ୍ଟୋ ନିରସ୍ତ୍ରଃ ସ୍ୟାତ୍ ପ୍ରତ୍ୟାଶ୍ୟାତୋ ନିରକୃତଃ

୧୧୮ । ରବଣ, ଶକନ୍ (ତ୍ରୀ) ଏ ଦୂର ନାମ ଶକୟୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିର ।
 ୧୧୯ । ନାନୀବାଦିନ୍, ନାନୀ କର (ତ୍ରୀ) ଏ ଦୂର ନାମ ମଙ୍ଗଳୟୁକ୍ତ
 ସ୍ଥାନ ବାଦକ ବ୍ୟକ୍ତିର ।
 ୧୨୦ । ଜଡ଼, ଅଞ୍ଜ ଏ ଦୂରନାମ ଜଡ଼ବ୍ୟକ୍ତିର । ଏ ଦୂରେ ତିନିଲିଙ୍ଗ
 ୧୨୧ । କହିବା, ଶୁଣିବା, ଅଣିଷ୍ଟିତ ବା ତିକ ଏତମୁକ (ତ୍ରୀ) କହି ।
 ୧୨୨ । ଚଷ୍ଟୀଶୀଳ, ଚଷ୍ଟୀକ (ତ୍ରୀ) ଏ ଦୂର ନାମ ମୁକବ୍ୟକ୍ତିର ।
 ୧୨୩ । ନଗ୍ନ, ଅବସସ୍, ଦିଗମର (ତ୍ରୀ) ଏ ତିନ ନାମ ଲଙ୍ଘନାର
 ୧୨୪ । ନିଷ୍ଠୀସିତ, ଅବକୁଷ୍ଟ (ତ୍ରୀ) ଏ ଦୂର ନାମ ବହିଷ୍ଟୁକବ୍ୟକ୍ତିର ।
 ୧୨୫ । ଅପଧ୍ୟସ୍ତ, ଧକ୍ତୁତ [ତ୍ରୀ] ଏ ଦୂର ନାମ କୃତଧକ୍କାର
 ବ୍ୟକ୍ତିର ।
 ୧୨୬ । ଆଉଗର୍ବ, ଅଭିତ୍ତ (ତ୍ରୀ) ଏ ଦୂର ନାମ ଅହଂକାରସ୍ଥି
 ବ୍ୟକ୍ତିର ।
 ୧୨୭ । ଦାପିତ, ସାଧତ (ତ୍ରୀ) ଏ ଦୂର ନାମ ସାଧତ ବ୍ୟକ୍ତିର ।
 ୧୨୮ । ପ୍ରତ୍ୟାଦିଷ୍ଟ, ନିରସ୍ତ, ପ୍ରତ୍ୟାଶ୍ୟାତ, ନିରକୃତ (ତ୍ରୀ) ଏ ଗୁରୀ
 ନାମ ନିରକୃତ ବ୍ୟକ୍ତିର ।

୧୨୯ ନିକୃତଃ ସ୍ୟାଦବିପ୍ରକୃତୋ ୧୨୩ ବିପ୍ରଲବଧୟ ବଞ୍ଚିତଃ ।
 ୧୨୪ ମନୋହତଃ ପ୍ରତିହତଃ ଗ୍ରହିବନୋ ହତଶ୍ଚ ସଃ ॥
 ୧୨୫ ଅଧିଷ୍ଟିପ୍ତଃ ପ୍ରତିଷ୍ଠିପ୍ତୋ ୧୨୭ ବକେ ଜାଳିତମ୍ୟତୋ ।
 ୧୨୬ ଅପନ, ଆପରିପ୍ରାପ୍ତଃ ସ୍ୟାତ୍ ୧୨୯ କାନ୍ଦଶୀକୋରୂପୁତ୍ରୁତଃ ।
 ୧୨୭ ଆଶାରିତଃ ଶାରିତୋହିଷ୍ଟେ ୧୩୧ ସଙ୍କୟୁକୋହିଷ୍ଟିରେ ।
 ୧୨୮ ବ୍ୟସନାର୍ତ୍ତୀ ପରକୌତୋ ୧୩୩ ବିହସ୍ତ ବ୍ୟାକୁଲୋ
 ସମୌ ॥
 ୧୩୦ ବିକୁବୋ ବିହୁଲଃ ୧୩୪ ସ୍ୟାତ୍ ବିବଶୋହିଷ୍ଟୁଦୁଷ୍ଟାଃ

୧୩୧ । ନିକୃତ, ବିପ୍ରକୃତ (ତ୍ରୀ) ଏ ଦୂରନାମ ତିରସ୍ତ ତ ବ୍ୟକ୍ତିର ।
 ୧୩୨ । ବିପ୍ରଲବଧ, ବଞ୍ଚିତ (ତ୍ରୀ) ଏ ଦୂର ନାମ ବଞ୍ଚିତ ବ୍ୟକ୍ତିର ।
 ୧୩୩ । ମନୋହତ, ପ୍ରତିହତ, ପ୍ରତିବନ୍ଦ, ହତ, (ତ୍ରୀ) ଏ ଗୁରିନାମ
 ହତ ବ୍ୟକ୍ତିର ।
 ୧୩୪ । ଅଧିଷ୍ଟିପ୍ତ, ପ୍ରତିଷ୍ଠିପ୍ତ (ତ୍ରୀ) ଏ ତିନ ନାମ ନିନ୍ଦିତ ବ୍ୟକ୍ତିର ।
 ୧୩୫ । ବନ୍ଦ, ଜାଳିକ, ସଂୟତ (ତ୍ରୀ) ଏ ତିନ ନାମ ବନ୍ଦ ବ୍ୟକ୍ତିର ।
 ୧୩୬ । ଆପନ, ଆପରିପ୍ରାପ୍ତ (ତ୍ରୀ) ଏ ଦୂର ନାମ ଆପଦ୍ରଗତ
 ବ୍ୟକ୍ତିର ।
 ୧୩୭ । କାନ୍ଦଶୀକ, ଉପୁତ୍ରୁତ (ତ୍ରୀ) ଏ ଦୂର ନାମ ସୁନ୍ଦରୁପଳାରକ
 ବ୍ୟକ୍ତିର ।
 ୧୩୮ । ଆଶାରିତ, ଶାରିତ, ଅରିଷ୍ଟ (ତ୍ରୀ) ଏ ତିନିନ ନାମ ମିଥ୍ୟା-
 ବାକ୍ୟଦାର ଦୁଷ୍ଟିତ ବ୍ୟକ୍ତିର ।
 ୧୩୯ । ସଙ୍କୟୁକ୍ତ, ଅସ୍ତିର (ତ୍ରୀ) ଏ ଦୂର ନାମ ଅସ୍ତିର ବ୍ୟକ୍ତିର ।
 ୧୪୦ । ବ୍ୟସନାର୍ତ୍ତୀ, ଉପରକ (ତ୍ରୀ) ଏ ଦୂରନାମ କାମଦୋଧପୀତିତ
 ବ୍ୟକ୍ତିର ।
 ୧୪୧ । ବିହସ୍ତ, ବ୍ୟାକୁଲ (ତ୍ରୀ) ଏ ଦୂରନାମ ଭୟବିହୁଲବ୍ୟକ୍ତିର ।
 ୧୪୨ । ବିକୁବ, ବିହୁଲ (ତ୍ରୀ) ଏ ଦୂର ନାମ ଭୟବିହୁଲ ବ୍ୟକ୍ତିର ।
 ୧୪୩ । ବିବଶ, ଅରିଷ୍ଟ, ଦୁଷ୍ଟାଧୀ (ତ୍ରୀ) ଏ ତିନିନ ନାମ ଦୁଷ୍ଟାଧୀପୁରୁଷ
 ବ୍ୟକ୍ତିର ।

୧୩୭ | କଣ୍ୟ, କଣାତ୍ମକ ୧୩୭ ସନୁଛେ ଭାଚାୟୀ ବଧୋଦ୍ୟତେ ।
୧୩୮ | ହେଷେୟରୁଷ ଗତେ ୧୩୯ ବଧେଶୀର୍ଷିଜେଦ୍ୟରମୌ ସମେ
୧୪୦ | ବିଷେଦାବିଷେଦ ଯୋବନ୍ତୋ ୧୪୧ ମୁଶମ୍ଲୋମୁଷଲେନ ସଃ ।
୧୪୨ | ଶିଶୁ ଦାନୋହକୃଷ୍ଣକର୍ମୀ ୧୪୩ ଚପଳଶ୍ଵର କୁରୋ ସମେ
୧୪୪ | ଦୋଷେକତୃକ ପୁରୁଷଗୀ ୧୪୫ ନିକୃତ୍ସନୁଜୁଃ ଶଠେ ।
୧୪୬ | କଞ୍ଚେଜପଃ ସୁତକଃ ସଧାତ ପିଶୁନୋ ଦୁର୍ଜ ନଃ ଶଳଃ ।

୧୩୭ | କଣ୍ୟ, କଣାତ୍ମକ (ତ୍ରୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ କଣାଘାତ ଯୋଗ୍ୟ
ବ୍ୟକ୍ତିର ।

୧୩୮ | ସନୁଛେ, ଆଚାୟୁନ୍, ବଧୋଦ୍ୟତ (ତ୍ରୀ) ଏ ତିନି ନାମ
କୃତସମ୍ଭବ ବଧୋଦ୍ୟତ ବ୍ୟକ୍ତିର ।

୧୩୯ | ହେଷ୍ୟ, ଅଷ୍ଟିଗତ (ତ୍ରୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ହେଷ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତିର ।
୧୪୦ | ବଧ, ଶିଷ୍ରିଜେଦ୍ୟ (ତ୍ରୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ବଧ ବ୍ୟକ୍ତିର ।

୧୪୧ | ବିଷେଦାବ ବଧ ବ୍ୟକ୍ତିକ ବିଷ୍ୟ କହି । ଏହା ତିନିଲଙ୍ଘ ।
୧୪୨ | ମୁଷଳହାର ବଧ ବ୍ୟକ୍ତିକ ମୁଷଳ କହି । ଏହା ତିନିଲଙ୍ଘ ।

୧୪୩ | ଶିଶୁ ଦାନ, ଅକୃଷ୍ଣକର୍ମୀ (ତ୍ରୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଅମଳନ
ମର୍ମିକାର ବ୍ୟକ୍ତିର ।

୧୪୪ | ଚପଳ ଚକୁର (ତ୍ରୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଚଞ୍ଚଳ ବ୍ୟକ୍ତିର ।
୧୪୫ | ଦୋଷେକତୃକ, ପୁରୁଷଗିନ୍ (ତ୍ରୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଶୁଣ-
ପରିତ୍ୟାଗକାରୀ ଦୋଷଗାୟୀ ବ୍ୟକ୍ତିର ।

୧୪୬ | ନିକୃତ, ଅନୁଜୁ, ଶଠ (ତ୍ରୀ) ଏ ତିନି ନାମ ପ୍ରତାରକ
ବ୍ୟକ୍ତିର ।

୧୪୭ | କଞ୍ଚେଜପ, ସୁତକ, ପିଶୁନ, ଦୁର୍ଜନ, ଶଳ (ତ୍ରୀ) ଏ ପାଞ୍ଚ
ନାମ ଶଳଥାର ।

୧୪୮ | ନିଶଂସୋ ଦାତୁକଃ ଦୁଇ ପାପୋ ୧୪୯ ଧୂତିପୁର କଞ୍ଚଳ ।
୧୪୧ | ଅଞ୍ଜେମୁତ ଯଥାଜାତ ମଣ୍ଡ ବୈଧେୟ ବାଲିଶା ॥
୧୪୨ | କଦର୍ମ୍ୟ କୃପଣଶବ୍ଦ କିମ୍ବଗୁନ ମିତମ୍ପରଃ ॥
୧୪୩ | ନିସ୍ତ୍ରୁତ ଦୁର୍ବିଧୋ ଧାନୋ ଦରଦ୍ରୋ ଦୁର୍ଗତୋଧିପଃ ।
୧୪୪ | ବମ୍ବୁକୋ ଯାଚନକୋ ମାର୍ଗଶୋ ଯାଚକାର୍ଥିନୌ ।
୧୪୫ | ଅହଙ୍କାରବାନହୁପୁଃ ୧୪୬ ଶୁଭଂପୁଃ ସଧାର ଶୁଭନ୍ତଃ ।
୧୪୭ | ଦିବେଦାପପାଦୁକା ଦେବା ୧୪୮ ନୃଗବାଦଧାଜରପୁଜୁକା ।

୧୪୯ | ନୃଶଂସ, ଦାତୁକନ୍ତୁର, ପାପ (ତ୍ରୀ) ଏ ଶୁଭ ନାମ ଦୂର
ବ୍ୟକ୍ତିର ।

୧୫୦ | ଧୂତି, ବଞ୍ଚକ (ତ୍ରୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ବଞ୍ଚକ ବ୍ୟକ୍ତିର ।

୧୫୧ | ଅଜ୍ଞ, ମୁତ୍ତ, ଯଥାଜାତ, ମଣ୍ଡ, ବୈଧେୟ, ବାଲିଶ (ତ୍ରୀ) ଏ
ଛାଅ ନାମ ମୁଖର ।

୧୫୨ | କଦର୍ମ୍ୟ, କୃପଣ, ଷବ୍ଦ, କିମ୍ବଗୁନ, ମିତଂପର (ତ୍ରୀ) ଏ ପାଞ୍ଚ
ନାମ କୃପଣର ।

୧୫୩ | ନିସ୍ତ୍ରୁତ, ଦୁର୍ବିଧ, ଧାନ, ଦରଦ୍ର, ଦୁର୍ଗତ (ତ୍ରୀ) ଏ ପାଞ୍ଚ ନାମ
ଦରଦ୍ରର ।

୧୫୪ | ବମ୍ବୁକ, ଯାଚନକ, ମାର୍ଗଶ, ଯାଚକ, ଅଥିନ୍ (ତ୍ରୀ) ଏ ପାଞ୍ଚ
ନାମ ମାର୍ଗିବା ବ୍ୟକ୍ତିର ।

୧୫୫ | ଅହଂକ'ରବତ୍, ଅହଂପୁ (ତ୍ରୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଅହଂକାଶ
ବ୍ୟକ୍ତିର ।

୧୫୬ | ଶୁଭଂପୁ, ଶୁଭନ୍ତଃ (ତ୍ରୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଶୁଭପୁତ୍ର ବ୍ୟକ୍ତିର ।

୧୫୭ | ସନୁଦାୟ ଦେବତାକୁ ଦିବେଦାପପାଦୁକା (ତ୍ରୀ) କହି ।

୧୫୮ | ମରୁଷା ଓ ଗବାଦିକୀ ଜୟପୁଜ କହି । ଏହା ତିନିଲଙ୍ଘ ।

୧୫୭ ସେବକାଃ କୃମିଦଂଶାଦ୍ୟା ୧୫୮ ପକ୍ଷପର୍ଯ୍ୟଦଗ୍ରୋହଣିଜାଃ

ଇତି ପାଣିବର୍ଣ୍ଣଃ

ବିଶେଷ୍ୟ ନିରାକରଣୀ

୧ ଉଭୀ ଦୟରୁଗୁଲୁ ଦ୍ୟାକ ଉଭୀ ଦୂର ଜୟମୁହି ଦିମ୍ ।
 ୨ ସୁନ୍ଦର ଦୂରର ଶୁଦ୍ଧ ସୁଷମ ସାଧୁ ଶୋଭନମ୍ ॥
 କାନ୍ତ ମନୋରମ ରୁଚ୍ୟ ମନୋଜ୍ଞ ମଞ୍ଜ ଲମ୍ ।
 ୩ ତଦାସେଚନକ ତୁପ୍ରୋନାସ୍ତ୍ରଧନୋ ସ୍ଵସ୍ୟ ଦଶୀନାର ॥
 ୪ ଅସାଧ୍ୟେଷ୍ଟାପ୍ରସିତ ହୃଦୟ ଦୟ ବଲିର ପ୍ରିୟମ୍ ।
 ୫ ନିକୃଷ୍ଟ ପ୍ରତିକୃଷ୍ଟ ଦତ୍ତପ୍ରୟାପ୍ୟାବମାଧମାଃ ॥
 କୁପ୍ରୟ କୃତ୍ସତାଦ୍ୟ ଶେଷଦ୍ୱ୍ୟାତାକ ସମାଃ

୧୫୯ । କୃମି, ଡାଖ, ମାଛ ଆଦିକୁ ସେବକ କହି । ଏହାତିନିଲଙ୍କ ।
 ୧୬୦ । ପକ୍ଷୀ, ସର୍ପ ଆଦିକୁ ଅଣ୍ଟଇ କହି । ଏହା ତିନିଲଙ୍କ ।

ଇତି ପ୍ରାଣିବର୍ଣ୍ଣ

୧ । ତତ୍ତ୍ଵ, ଗୁଳ୍ମାଦିକ ଉଭୀ ଦ କହି ।
 (କ) ଉଭୀ ଦ, ଉଭୀ ଜ୍ଞ, ଉଭୀ ଦ ଏ ତିନ ନାମ ତୃଷ୍ଣ
ଲତାଦିକର । ଏମାନେ ତିନିଲଙ୍କ ।
 ୨ । ସୁନ୍ଦର, ଦୂରର, ଶୁଦ୍ଧ, ସୁଷମ, ସାଧୁ, ଶୋଭନ, କାନ୍ତ,
ମନୋରମ, ରୁଚ୍ୟ, ମନୋଜ୍ଞ, ମଞ୍ଜ, ମଞ୍ଜୁଲ (ସି) ଏକାର
ନାମ ସୁନ୍ଦରର ।
 ୩ । ଯାହାକୁ ଦେଖିଲେ ତୃଷ୍ଣ ନ ହୁଏ, ତାହାକୁ ଆସେଚନକ
(ସି) କହି ।
 ୪ । ଅସାଧ୍ୟ, ଅସାଧ୍ୟିକ, ହୃଦ୍ୟ, ଦୟ ବଲିର, ପ୍ରିୟ (ସି) ଏ
ତଥ ନାମ ଅସାଧ୍ୟର ।
 ୫ । ନିକୃଷ୍ଟ, ପ୍ରତିକୃଷ୍ଟ, ଅବନ୍ତ, ରେଧ, ଯାପ୍ୟ, ଅବମ, ଅଧମ
କୁହ୍ୟ, କୃତ୍ସିତ, ଅବଦ୍ୟ, ଶେଷ, ଗର୍ହ୍ୟ ଅଣକ (ତି) ଏ
ତେର ନାମ ନିକୃଷ୍ଟର ।

୬ ମଳୀମସ ତୁ ମଳନ କଚର ମଳଦୂଷିତମ୍ ॥
 ୭ ପୁତ୍ର ପବିତ୍ର ମେଧ ଚ ଗଧ ତୁ ବିମଳାମୁକମ ।
 ୮ ନିର୍ଣ୍ଣଳ, ଶୋଧତ ମୃଷ୍ଟ ନିଃଶୋଧନବସ୍ତର ॥
 ୯ ଅସାର ପଲ୍ଲ ଶୁନ୍ୟ ତୁ ବଶିକ ତୁଳବକଳେ ।
 ୧୦ କୁ ବେ ପ୍ରଧାନ ପ୍ରମୁଖ ପ୍ରବେକାନୁଭବେତମାଃ ॥
 ମୁଖ୍ୟ ବୈୟ ବରେଣ୍ୟାଶ୍ଚ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନକର୍ତ୍ତ୍ୟକର ।
 ପରାର୍ଥ୍ୟାଗ୍ରପାଗଦର ପ୍ରାଗ୍ର୍ୟାଗ୍ର୍ୟ ଗ୍ରୀୟମୁଗ୍ର ପ୍ଲମ୍ ।
 ୧୧ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ନ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ପୁଷ୍ପଳଃ ସ୍ୟ ତ ସହମୟ ତଶୋଭନେ ।
 ୧୨ ବ୍ୟରୁତିରପଦେ ବ୍ୟାଦ୍ର ପୁଜବର୍ଷନକୁଞ୍ଜରଃ ॥

୧ । ମଳାମସ ମଳନ, କଚର, ମଳଦୂଷିତ (ସି) ଏ ଗୁର ନାମ
ମଳନର ।
 ୨ । ପୁତ୍ର, ପବିତ୍ର, ମେଧ (ସି) ଏ ତିନ ନାମ ପବିତ୍ର ।
 ୩ । ଗଧ, ବିମଳାମୁକ (ସି) ଏ ଦୂର ନାମ ନିର୍ମଳର ।
 ୪ । ନିର୍ଣ୍ଣଳ, ଶୋଧତ ମୃଷ୍ଟ ନିଃଶୋଧ, ଅନବସ୍ତର (ସି) ଏ ପାଞ୍ଚ
ନାମ ପ୍ରକାଳନାଦି କାଶ ଶୋଧତ ତ୍ରୁଦ୍ୟର ।
 ୫ । ଅସାର, ପଲ୍ଲ (ସି) ଏ ଦୂର ନାମ ଅସାରର (ହାଲୁକା)
 ୬ । ଶୁନ୍ୟ, ବଶିକ, ତୁଳ, ରିକ୍ତକ (ସି) ଏ ଗୁରନାମ ଶୁନ୍ୟ
ବସ୍ତୁର ।
 ୭ । ପ୍ରଧାନ (କୁ), ପ୍ରମୁଖ, ପ୍ରବେକ, ଅନୁଭମ, ଉତ୍ତମ, ମୁଖ୍ୟ
(ପୁଂ) ବୈୟ (କୁ), ବରେଣ୍ୟ, ପ୍ରବର୍ତ୍ତ ଅନବର୍ତ୍ତ, ପରାର୍ଥ୍ୟ
ଅଗ୍ର, ପାଗଦର, ପ୍ରାଗ୍ର୍ୟ, ଅଗ୍ର ଅଗ୍ରିଷ୍ଟ, ଅଗ୍ରୀଷ୍ଟ, (ପୁଂ) ଏ
ସତର ନାମ ପ୍ରଧାନର ।
 ୮ । ଶ୍ରେଷ୍ଠସ, ଶ୍ରେଷ୍ଠ, ପୁଷ୍ପଳ, ସତ୍ତମ, ଅତଶୋଭନ (ସି) ଏ
ପାଞ୍ଚ ନାମ ଅତଶୋଭନ ବସ୍ତୁର ।
 ୯ । ବ୍ୟାଦ୍ର, ପୁଜବ, ଉଷର, କୁଞ୍ଜର, ସିଂହ, ଶାର୍ଦ୍ଦ୍ର ନାମ ଏସାର

ସିଂହ ଶାର୍ଦ୍ଦଳ ନାଗାଦ୍ୟାଃ ପୁଂସି ଶ୍ରେଷ୍ଠାର୍ଥବାଚକାଃ ।
 ୧୫ ଅପାଗ୍ର୍ୟଂ ଦୁଦ୍ଵାନେ ହେ ଅପ୍ରଧାନୋପଞ୍ଜ୍ଜନେ ॥
 ୧୬ ବିଶଙ୍କଟଂ ପୃଥୁରୁଷଦକଣାଳଂ ପୃଥୁଳଂ ମହତ ।
 ବଢୋରୁ ବିପୁଲଂ ୧୭ ପୀନ ପୀବି ତୁ ଶୁଳପୀବରେ ॥
 ୧୮ ପ୍ରୋକାଳୁ ଶୁଳକାଃ ସୁଷ୍ଠୁ ଶୁଷ୍ଠଣଂ ଦତ୍ତଂ କୃଣଂ କରୁ ।
 ସୁଧ୍ୟାଂ ମାତ୍ରା ସୁଷ୍ଠିଃ ପୁଂସି ଲବଲେଶକଣାଶବଦଃ ॥
 ୧୯ ଅତ୍ୟଲ୍ଲେଖନ୍ତିଷ୍ଠମନ୍ତ୍ରୀୟଃ କମପ୍ରେଣୀୟ ରତ୍ନପି ।
 ୨୦ ପ୍ରତ୍ୱତଂ ପ୍ରତ୍ୱରଂ ପ୍ରାଜ୍ୟମଦତ୍ତଂ ବହୁଳଂ ବହୁ ॥
 ପୁରୁଷୁ ପୁରୁ ଭୁଧ୍ୟଂ ଶ୍ଵାରଂ ଭୁଧ୍ୟଂ ଭୁରି ଚ ।

ନାମ ଉତ୍ତରପଦରେ ଥିଲେ ଶ୍ରେଷ୍ଠବାଚକ ଅର୍ଥାତ ପ୍ରଧାନକୁ
 ବୁଝାଏ । ଏମାନେ ପୁଂଳିଙ୍ଗ ।

- ୧୫ । ଅପାଗ୍ର୍ୟ (ତିନିଲଙ୍ଗ), ଅପ୍ରଧାନ, ଉପସର୍ଜନ (କ୍ଲା) ଏ ତିନି
 ନାମ ଅପ୍ରଧାନର ।
- ୧୬ । ବିଶଙ୍କଟ, ପୃଥୁ, ବୃହତ୍, ବିଶାଳ, ପୃଥୁଳ, ମହତ, ବଡ଼,
 ଦିର୍ହି, ବିପୁଲ, (ବି) ଏ ନବ ନାମ ବୃହତର ।
- ୧୭ । ପୀନ, ପୀବନ, ଶୁଳ, ପୀବର (ବି) ଏ ବୁରି ନାମ ଶୁଳ
 ଅର୍ଥାତ ମୋଟର ।
- ୧୮ । ପ୍ରୋକ, ଅଳ୍ପ ଶୁଳିକ, ସୁନ୍ଦର, ଶୁଷ୍ଠଣ, ଦତ୍ତ, କୃଣ (ବି)ତରୁ
 ମାତ୍ରା, ସୁଷ୍ଠି (ସି) ଲବ, ଲେଶ, କଣ, ଅଣୁ, (ସୁଂ) ଏତିରେ
 ନାମ ସୁଷ୍ଠର ।
- ୧୯ । ଅତ୍ୟଲ୍ଲ, ଅଳ୍ପିଷ୍ଠ' ଅଳ୍ପୀୟସ୍, ଅଣୀୟସ୍ ଅଣୀୟସ୍ (ବି)
 ଏ ପାଞ୍ଚ ନାମ ଅଛି ଅଳ୍ପର ।
- ୨୦ । ପ୍ରତ୍ୱତ, ପ୍ରତ୍ୱର, ପ୍ରାଜ୍ୟ, ଅଦତ୍ତ, ବହୁଳ ବହୁ, ପୁରୁଷୁ,
 ପୁରୁ, ଭୁଧ୍ୟ ଶ୍ଵାର, ଭୁଧ୍ୟ, ଭୁରି, (ବି) ଏ ବାର ନାମ
 ପ୍ରତ୍ୱର ।

- ୨୧ ପରଃ ଶତାଦ୍ୟାପ୍ତେ ଯେଷାଂ ପର ସଂଖ୍ୟା ଶତାଦିକାତ୍ ।
 ୨୨ ଗଣମଧ୍ୟେ ତୁ ଗାଣେୟୁଂ ୨୩ ସଂଖ୍ୟାତ ଗଣିତସମଂ ସଦ୍ବମ୍ ।
 ୨୪ ବିଶ୍ୱମଶେଷଂ କୃଷ୍ଣଂ ସମସ୍ତ ନିଶ୍ଚିଲାଶିଳ ଦିଃଶେଷମ୍ ॥
 ସମଗ୍ରଂ ସକଳଂ ପୂର୍ଣ୍ଣମଶେଷଂ ସ୍ୟାଦଦୁନକେ ।
 ୨୫ ଘନଂ ନିରନ୍ତର ସନ୍ଧାନ ପରିମାଣ ପରିମାଣ କରୁ ॥
 ୨୬ ସମୀପେ ନିକଟାସନ୍ଧାନ ସନ୍ଧାନ କୃଷ୍ଣଃ ସମାନ୍ତବର୍ତ୍ତ
 ସଦେଶାଭ୍ୟାସ ସବଧାଃ ସମର୍ଯ୍ୟାଦ ସବେଶବର୍ତ୍ତ ॥
 ଉପକଣ୍ଠାନ୍ତିକାର୍ଥ୍ୟାଭ୍ୟାସ ଅପ୍ୟଦ୍ୟତୋଽବ୍ୟୟୁମ୍ ।
 ୨୮ ସଂସକ୍ରେ ଉବ୍ୟବହିତମପଟାନ୍ତର ମିଥ୍ୟି ॥

- ୨୯ । ପରଶତ, ପରସ୍ତୁତସ୍, (ବି) ଏହିପର ପରଶତପରେସ,
 ଶତାଦିରୁ ଅଧିକ ସଂଖ୍ୟା ଗଠିତ ହୁଏ ।
 ୩୦ । ଗଣମଧ୍ୟ, ଗାଣେୟ (ବି) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଗଣନା ଯୋଗ୍ୟର ।
 ୩୧ । ସଂଖ୍ୟାତ, ଗଣିତ (ବି) ଏହୁର ନାମ କୃତଗଣେ ପଦାର୍ଥର ।
 ୩୨ । ସମ, ସଦ୍ବ, ବିଶ୍ଵ, ଅଶେଷ, କୃଷ୍ଣ, ସମସ୍ତ, ନିଶ୍ଚିଲ, ଅଶ୍ଵିନ,
 ନିଶେଷ, ସମଗ୍ର ସକଳ, ପୂର୍ଣ୍ଣ, ଅଶ୍ରୁ, ଅନୁନକ (ବି) ଏ
 ଚତୁର ନାମ ସକଳର ।
 ୩୩ । ଘନ, ନିରନ୍ତର, ସନ୍ଧାନ (ବି) ଏ ତିନି ନାମ ଘନ ପଦାର୍ଥର ।
 ୩୪ । ପେଲବ, ବିରଳ, ତରୁ (ବି) ଏ ତିନି ନାମ ବିରଳର ।
 ୩୫ । ସମୀପ, ନିକଟ, ଆସନ୍ଧ, ସନ୍ଧାନ କୃଷ୍ଣ ସମାନ୍ତ, ସଦେଶ,
 ଅଭ୍ୟାସ, ସବଧା, ସମର୍ଯ୍ୟାଦ, ସବେଶ, ଉପକଣ୍ଠ, ଅନ୍ତିକ,
 ଅଭ୍ୟାସ, ଅଭଗ (ବି) ଅଭିତସ୍ (ଅବ୍ୟୁମ୍) ଏ ପଲର ନାମ
 ନିକଟର ।
 ୩୬ । ସଂସକ୍ରେ, ଅବ୍ୟବହିତ, ଅପଟାନ୍ତର (ବି) ଏ ତିନି ନାମ
 ସଂଲଗ୍ନର ।

୩୯ ନେତ୍ରଶୁମନ୍ତକତମ୍ ୩୦ ସ୍ୟାଙ୍କୁରଂ ବିପ୍ରକୃଷ୍ଣକମ୍ ।
 ୩୧ ଦଶାୟଶୁ ଦବିଶୁଞ୍ଚ ସୁଦୂରଂ ୩୨ ସର୍ବମାୟୁତମ୍ ॥
 ୩୩ ବର୍ତ୍ତିଲଂ ନିଷ୍ଠଳଂ ଦୃତଂ ୩୪ ବନ୍ଧୁରଂ ଚନ୍ଦ୍ରତାନତମ୍ ।
 ୩୫ ଉଜ ପ୍ରାଂଶୁ ନିକୋଦଗ୍ରାହୀତାପୂର୍ବେ ୩୬ ହଥବାମନେ ॥
 ନ୍ୟାତ୍ମାର ଖଣ୍ଡ ଦ୍ଵୁଷ୍ଟାଃ ସୁୟ ୩୭ ରବାଗ୍ରେବନତାନତମ୍ ।
 ୩୭ ଅଗଳଂ ଦୃକନଂ ଜହୁମୃତିମତ୍, କୁଞ୍ଚତଂ ନତମ୍ ॥
 ଆବନ୍ତଂ କୁଟିଲଂ ଭୁଗ୍ନଂ ବେଳିତଂ ବନ୍ଦମିତ୍ୟତି ।

୩୯ । ନେତ୍ରଶୁ, ଅନ୍ତକ, (ସି) ଏ ଦୁଇନାମ ଅତ୍ୟନ୍ତନିକଟବର୍ତ୍ତୀର
 ୩୦ । ଦୁର, ବିପ୍ରକୃଷ୍ଣକ (ସି) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଦୁରର ।
 ୩୧ । ଦଶାୟଶୁ, ଦବିଶୁ, ସୁଦୂର (ସି) ଏ ତିନି ନାମ ଅତ୍ୟନ୍ତ
 ଦୁରବର୍ତ୍ତୀର ।
 ୩୨ । ସର୍ବ, ଆୟୁତ (ସି) ଏ ଦୁଇ ନାମ ସର୍ବର ।
 ୩୩ । ବର୍ତ୍ତିଲ, ନିଷ୍ଠଳ, କୃତ୍ରି (ତ୍ରୀ) ଏ ତିନି ନାମ ବର୍ତ୍ତିଲ ଅର୍ଥାତ୍
 ଗେଲକୁତିର ।
 ୩୪ । ବନ୍ଧୁର, ଉନ୍ନତାନତ(ସି) ଏ ଦୁଇନାମ ଉଚନାତବିଶ୍ଵିତର ।
 ୩୫ । ଉଜ, ପ୍ରାଂଶୁ, ଉନ୍ନତ, ଉଦଗ୍ର, ଉଛିତ, ବୁଜା (ସି) ଏ ଛଅ
 ନାମ ଉଚତର ।
 ୩୬ । ବାମନ ନ୍ୟାତ୍, ମତ, ଖଣ୍ଡ, ଦ୍ଵୁଷ୍ଟ(ସି) ଏ ପାଞ୍ଚ ନାମ ମାତର ।
 ୩୭ । ଅବାଗ୍ର, ଅବନତ, ଆନତ (ସି) ଏ ତିନି ନାମ ଅଧୋ-
 ମୁଖର ।
 ୩୮ । ଅଗଳ, ଦୃକନ୍ତିତ୍ତ, ଉମ୍ମିମତ୍, କୁଞ୍ଚିତ, ନତ, ଆବନ୍ତ
 କୁଟିଲ, ଭୁଗ୍ନ, ବେଳିତ ବନ୍ଦ (ସି) ଏ ଏଗାର ନାମ
 ବନ୍ଦର ।

୩୯ ରୁଜାବଜିତୁପ୍ରଗଣୌ ୪୦ ବ୍ୟସେ ଇପ୍ରଗଣାକୁଳୋ ॥
 ୪୧ ଶାଶ୍ଵତ ସ୍ତୁଧୁବୋ ନିତ୍ୟ ସଦାତନ ସନାତନାଃ ।
 ୪୨ ସ୍ଥାସ୍ତଃ ଶ୍ଵରତରଃ ଶୈପ୍ରା ୪୩ ନେକରୁପତପ୍ରା ତୁ ଯଃ ।
 କାଳବ୍ୟାପୀ ସକୁଟପ୍ରା ୪୪ ସ୍ଥାବରୋ ଜଙ୍ଗମେନ୍ଦ୍ରରଃ ।
 ୪୫ ଚରଷ୍ଟୁଜ୍ଞମରରଂ ତ୍ରୀ ସମିତଂ ଚରତରମ୍ ॥
 ୪୬ ଚଲନଂ କମନଂ କମ୍ । ଚଳଂ ଲୋଳଂ ଚଲାଳଚମ୍ ।
 ଚଞ୍ଚଳଂ ଚରଳଂ ଚେବ ପାରିପବପରିପ୍ରବେ ॥
 ୪୭ ଅତିରକ୍ତଃ ସମଧୁକୋ ୪୮ ଦୃଢ଼୍ୟଦିତ୍ସ ସଂହଚଃ ।

୩୯ । ଉଜ, ଅଜିତ୍ତ ପ୍ରଗଣ (ତ୍ରୀ) ଏ ତିନି ନ ମସରଳର ।
 ୪୦ । ବ୍ୟସ୍ତ, ଅପ୍ରଗଣ, ଆକୁଳ (ତ୍ରୀ) ଏ ତିନି ନାମ ଆକୁଳର ।
 ୪୧ । ଶାଶ୍ଵତ, ଧ୍ୱନି, ନିତ୍ୟ, ସଦାତନ, ସନାତନ [ତ୍ରୀ] ଏ ପାଞ୍ଚ
 ନାମ ନିତ୍ୟର ।
 ୪୨ । ସ୍ଥାସ୍ତ, ସ୍ତୁଧୁ, ଶୈପ୍ରା ସ୍ତୁଧୁ (ତ୍ରୀ) ଏ ତିନିନାମ ସ୍ଥାବରର ।
 ୪୩ । ଏକରୁପରେ ଅନେକ କାଳବ୍ୟାପିକ କୁଟପ୍ରା (ତ୍ରୀ) କହି ।
 ୪୪ । ଜଙ୍ଗମରିନକୁ ସ୍ଥାଇର କହି । ଏହା ତିନି ଲିଙ୍ଗ ।
 ୪୫ । ଚରଷ୍ଟୁ ଜଙ୍ଗମ, ଚର, ତ୍ରୀ, ରଙ୍ଗ, ଚରତର (ତ୍ରୀ) ଏ ଛଅ
 ନାମ ଜଙ୍ଗମର ।
 ୪୬ । ଚଲନ, କମନ, କମ୍, ଚଳ, ଲୋଳ, ଚଲାଳଳ, ଚଞ୍ଚଳ;
 ଚରଳ, ପାରିପବ ପରିପ୍ରବ (ତ୍ରୀ) ଏ ଦଶ ନାମ ଚଞ୍ଚଳର ।
 ୪୭ । ଅତିରକ୍ତ, ସମଧୁକ (ତ୍ରୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଅଧୁକର ।
 ୪୮ । ଦୃଢ଼୍ୟଦିତ୍ସ, ସଂହଚ (ତ୍ରୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ନିତ୍ୟରୁ କାଷ୍ଟାଦିର ।

୪୮ ଏକଚ ନୋହନନ୍ୟବୃତ୍ତିରେକାଗ୍ରେ କାପୂନାବପି ।

ଅପେକସଗୁ ଏକାଗ୍ରେଧାଂପେଯକାପୁନଗରୋଧପିସଂ ।

୪୯ ପୁଷ୍ୟାଦିଃ ପଦପୌରପ୍ରେଷଃ ପ୍ରଥମାଦ୍ୟ ଅଥମିପ୍ଲାମ୍ ।

୫୦ ଅନେ ଜୟନ୍ୟ ଚରମମନ୍ୟ ପାଶ୍ଵାତ୍ୟ ପଶ୍ଚିମାଃ ॥

୫୧ ମୋହ ନିରାର୍ଥକ ତୀ ପ୍ରଷ୍ଟଃ ପ୍ରଷ୍ଟଃ ପ୍ରବ୍ୟକମୁଳଃମ୍ ।

୫୨ ସାଧାରଣ ତୁ ସାମାନ୍ୟ ତୀ ମେକାଙ୍କ ଛେକ ଏକକଃ ॥

୫୩ ଭନ୍ନାର୍ଥକ ଅନ୍ୟତର ଏକଷ୍ଟେ ହତ୍ୟକରବପି ।

୪୯ କର୍କଷଃ କଠିନଃ କୁର କଠୋର ନିଷ୍ଠ ର ଦୃଢିମଃ ।
ଜରଃ ପାତ୍ର ମୁଣ୍ଡିମନ୍ତ୍ରଃ ପାତ୍ର ପ୍ରବୃତ୍ତଃ ପୌତ୍ରମେଧତମ୍ ।

୫୦ ପୁରାଣ ପ୍ରତନ ପ୍ରହ ପୁରାତନ ଚିରତନଃ ॥

୫୧ ପ୍ରତ୍ୟଗ୍ରୋତ୍ତନବୋ ନବେଣ ନବାନୋ ନୃତନୋ ନବଃ ।

ନ୍ୟାନ୍ୟ ୫୨ ପୁଲୁମାର ତୁ କୋମଳ ମୃଦୁଳ ମୃଦୁ ॥

୫୩ ଇନ୍ଦ୍ରଗନଷମନ୍ତ୍ରଗୋହପଦ କୁରିମବ୍ୟପୁମ୍ ।

୫୪ ପ୍ରତ୍ୟଷଃ ସାଦେହ ପୁଲୁମାର ୫୫ ମପ୍ରତ୍ୟଷମଣତ୍ରପୁମ୍ ॥

୪୯ । କର୍କଷ, କଠିନ, କୁର, କଠୋର, ନିଷ୍ଠ, ର, ଦୃଢି, ଜରଃ
(ପି) ଏ ସାତ ନାମ କଠିନର ।

୫୦ । ମୁଣ୍ଡିମତ, ମୁଣ୍ଡି (ପି) ଏ ଦୁଇ ନାମ ମୁଣ୍ଡିମୁକର ।

୫୧ । ପ୍ରବୃତ୍ତ, ପୌତ୍ର, ଏଧୃତ (ପି) ଏ ତିନ ନାମ ବନ୍ଧୁ ତ ବସୁର ।

୫୨ । ପୁରାଣ, ପ୍ରତନ, ପ୍ରହ, ପୁରାତନ, ଚିରେନ, (ପି) ଏ ପାଞ୍ଚ
ନାମ ପୁରାତନର ।

୫୩ । ପ୍ରତ୍ୟଗ୍ର, ଆର୍ଦ୍ରନବ, ନବ୍ୟ, ନବାନ, ନୃତନ, ନବ, ନ୍ୟାନ୍ୟ
(ପି) ଏ ସାତ ନାମ ନୃତନର ।

୫୪ । ପୁଲୁମାର, କୋମଳ, ମୃଦୁଳ, ମୃଦୁ (ପି) ଏ ରୁର ନାମ
କୋମଳର ।

୫୫ । ଅନ୍ଦକ, ଅନ୍ଦଷ, ଅନ୍ଦଗ, ଅନ୍ଦପଦ (ଅବ୍ୟପ୍ତ) (ପି) ଏ ରୁର
ନାମ ପଶ୍ଚିମାମୀ ବ୍ୟକ୍ତିର ।

୫୬ । ପ୍ରତ୍ୟେଷ, ଯନ୍ତ୍ରପୁଲୁମାର (ପି) ଏ ଦୁଇ ନାମ ପ୍ରତ୍ୟେଷର ।

୫୭ । ଅପ୍ରତ୍ୟେଷ, ଅନ୍ତ୍ରପୁଲୁମାର (ପି) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଅପ୍ରତ୍ୟେଷର ।

୨୯

ଅର୍ମରକୋଣ୍ଡି

୭୭ ଉଚାବତଂ ଦୈକରେତ ୭୭ ମୁଳଙ୍ଗମବିଲମ୍ବିତମ୍ ।
 ୭୮ ଅରୁନ୍ଦଧୟ ମନ୍ତ୍ରପୁଣ୍ୟ ଗବାଧଂ ତୁ ନିରଗଳମ୍ ।
 ୭୯ ପ୍ରସବ୍ୟ ପ୍ରତିକୁଳ ସ୍ୟାଦପସବ୍ୟମପଷ୍ଠୁତ ॥
 ୮୦ ବାମ ଶଶର ସବ୍ୟ ସ୍ୟ ୮୧ ବପସବ୍ୟକୁ ଦକ୍ଷିଣମ୍
 ୮୨ ସଙ୍କଟ ନା ତୁ ସମାଧା କଳିଲ ଗହନ ସମେ ।
 ୮୩ ସଙ୍କଟେ ସଙ୍କୁଳାଙ୍ଗେ ୮୪ ମୁଣ୍ଡିତ ପରିବାପିତମ୍ ।

୭୭ । ଉଚାବତ, ଦୈକରେତ (ତ୍ରୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଅନେକ
 ପ୍ରକାରର ।

୭୮ । ଉଚାବତ, ଅବିଲମ୍ବିତ ଏ ଦୁଇ ନାମ ଅବିଲମ୍ବର ।
 ୭୯ । ଅରୁନ୍ଦଧୟ, ମନ୍ତ୍ରପୁଣ୍ୟ (ତ୍ରୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ମନ୍ତ୍ରପୁଣ୍ୟକର ।
 ୮୦ । ଅବାଧ, ନିରଗଳ (ତ୍ରୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଅନିବାରିତର ।
 ୮୧ । ପ୍ରସବ୍ୟ, ପ୍ରତିକୁଳ, ଅପସବ୍ୟ, ଅପଷ୍ଟୁ (ତ୍ରୀ) ଏ ବୁର ନାମ
 ବିପକ୍ଷର ।

୮୨ । ବାମ, ସବ୍ୟ (ତ୍ରୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଶଶର ବାମଶଶର ।
 ୮୩ । ଅପସବ୍ୟ, ଦକ୍ଷିଣ (ତ୍ରୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଶଶର ଦକ୍ଷିଣ ଶଶର ।
 ୮୪ । ସଙ୍କଟ (ତ୍ରୀ), ସଂବାଧ (ପୁଣ୍ୟ), କଳିଲ, ଗହନ (ତ୍ରୀ) ଏ
 ବୁର ନାମ ସଙ୍କଟର ।
 ୮୫ । ସଙ୍କଟେ, ସଙ୍କୁଳ, ଆଙ୍ଗେ (ତ୍ରୀ) ଏ ତିନି ନାମ ମିଶ୍ରିତର ।
 ୮୬ । ମୁଣ୍ଡିତ, ପରିବାପିତ (ତ୍ରୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଲଣ୍ଠା ମୁଣ୍ଡିତ ।

ତୃଶ୍ଵାସକାଣ୍ଡେ ନିଦ୍ଵାବର୍ଗୀ

୮୭

୮ ଗ୍ରହିତଂ ସଦତଂ ଦୃବଧ ୮୮ ବିସ୍ତତଂ ବିସ୍ତତଂତମ୍ ॥
 ୯ ଅନ୍ତର୍ଗତଂ ବିସ୍ତତ ସ୍ୟାର ୯୧ ପ୍ରାପ୍ତପ୍ରାଣହିତେ ସମେ ।
 ୧୦ ବେଳିତଂ ପ୍ରେତ୍ସତ୍ତ୍ୱାଧୂତ ଚଳିତାକାମ୍ଭିତାଧୂତ ॥
 ୧୧ ଦୂର ଦୂର ସ୍ତ୍ରୀତ ନିଷ୍ଠୀ ଯାଦିତ ଯିପ୍ରେତିତାଃ ସମଃ ॥
 ୧୨ ପରିଷପ୍ତଂତୁ ନିବୃତ୍ତଂ ୧୩ ମୁଷତଂ ମୁଷତାର୍ଥକମ୍ ॥
 ୧୪ ପ୍ରବୃତ୍ତ ପସ୍ତେ ୧୫ ନ୍ୟସ୍ତନିସ୍ତ୍ରେ ୧୬ ଗୁଣିତାହିତେ ।

୭୭ । ଗ୍ରହିତ, ସଦତ, ଦୃବଧ ସି) ଏ ତିନି ନାମ ଗ୍ରହିତର ।

୭୮ । ବିସ୍ତତ, ବିସ୍ତତ, ତତ (ସି) ଏ ତିନି ନାମ ବିସ୍ତତର ।

୭୯ । ଅନ୍ତର୍ଗତ, ବିଦ୍ଯୁତ (ସି) ଏ ଦୁଇ ନାମ ବିସ୍ତତର ।

୮୦ । ପ୍ରାପ୍ତ, ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ, (ସି) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଗମନାଦିହାରୀ ଗ୍ରାମାଦି
 ପ୍ରାପ୍ତିର ।

୮୧ । ବେଳିତ, ପ୍ରେତ୍ସତ୍ତ୍ୱାଧୂତ, ଆଧୂତ, ଚଳିତ, ଆକମ୍ଭିତ, ଧୂତ,
 (ସି) ଏ ଛଅ ନାମ କମ୍ପି ତର ।

୮୨ । ଦୂର, ଦୂର, ଅସ୍ତ୍ର, ନିଷ୍ଠୀତ, ଆବତ୍ର, ଯିପ୍ରେତ, ଶରିତ (ସ)
 ଏ ସାତ ନାମ ପ୍ରେତର ।

୮୩ । ପରିଷପ୍ତ, ନିବୃତ୍ତ (ସି) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଖାରହାରୀ ବେଶ୍ଟି
 ଗତର ।

୮୪ । ମୁଷତ, ମୁଷତାଥକ (ସି) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଧନର ।

୮୫ । ପ୍ରବୃତ୍ତ, ପସ୍ତ (ସି) ଏ ଦୁଇ ନାମ ପ୍ରସାରିତର ।

୮୬ । ନ୍ୟସ୍ତ, ନିସ୍ତ୍ରେ (ସି) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଶ୍ଲାପ୍ୟ ଦ୍ରୁବ୍ୟର ।

୮୭ । ଗୁଣିତ' ଆହତ, (ସି) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଗୁଣିତ ବିସ୍ତର ।

୮୭ ନିଦିତ୍ତଧେ ପତକେ ୮୮ ଗୁଡ଼ଗୁଡ଼େ ୮୯ ଗୁଣ୍ଠିତରୁଷିତେ ।
 ୯୦ ଦୁଇକାବସ୍ତ୍ରେ ୯୧ ଉଦଗୁର୍ବେଦୀଦ୍ୟତେ ୯୨ କାଚିତ-
 ଶିକ୍ଖତେ
 ୯୩ ଦ୍ଵାଣ ଦ୍ଵାତେ ୯୪ ଦିଲ୍ ଧଳିପ୍ତେ ୯୫ ସମୁଦ୍ରକ୍ଷେତ୍ରରୁ ତେସମେ ।
 ୯୬ ବେଷ୍ଟିତଂ ସ୍ୟାଦବଳ୍ପୁତିତଂ ସମୀତଂ ରୁଦ୍ଧମାରୁତମ୍ ।
 ୯୭ ହୃଦୟଂ ଭୂର୍ବନ୍ ୯୮ ହଥ ନିଶିତହଶୁତଶାତାନି ତେଜିତେ ॥

୧୦୧ | ନିଦିଗଧ ଉପରିତ (ସି) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଧୂଳି ଏବଂ
 ତନାଦିଦ୍ୱାରା ମୁକ୍ତିତ ବସୁର ।
 ୧୦୨ | ଗୁଡ଼, ଗୁଡ଼ି (ସି) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଗୁପ୍ତ ପଦାର୍ଥର ।
 ୧୦୩ | ଗୁଣ୍ଠିତ ରୁଷିତ (ସି) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଧୂଳିମୁକ୍ତିତ ବସୁର ।
 ୧୦୪ | ହୁତ, ଅବସ୍ତ୍ର (ସି) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଗଲ୍ଲିତ ବସୁର ।
 ୧୦୫ | ଉଦଗୁର୍ବେଦ, ଉଦ୍ୟତ (ସି) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଶଶୀତ ଉଦ୍ୟତର ।
 ୧୦୬ | କାଚିତ, ଶିକ୍ଖତ (ସି) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଶିକାରେ ଥିବା ଦ୍ରୁବ୍ୟର ।
 ୧୦୭ | ଦ୍ଵାଣ ଦ୍ଵାତ (ସି) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଦୃଶ୍ୟତ ଗନ୍ଧପୁଷ୍ପାଦିର ।
 ୧୦୮ | ଦିଗଧ, ଲିପ୍ତ (ସି) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଲିପାପାଇଥୁବା ଗୃହାଦିର ।
 ୧୦୯ | ସମୁଦ୍ରକ ଉତ୍ତ୍ରତ (ସି) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଉତ୍ତ୍ରତ କୁପଳକଦିର ।
 ୧୧୦ | ବେଷ୍ଟିତ, ବଳ୍ପୁତି, ସମୀତ, ରୁଦ୍ଧ, ଆରୁତ (ସି) ଏ ପାଞ୍ଚ
 ନାମ ବେଷ୍ଟିତର ।
 ୧୧୧ | ହୃଦୟ, ଭୂର୍ବନ୍ (ସି) ଏ ଦୁଇ ନାମ ରେଗ୍ସୁକର ।
 ୧୧୨ | ନିଶିତ, ଶ୍ରୁତା, ଶତ ତେଜିତ(ସି) ଏ ଶୁର ନାମ ଶାଣିତ
 ଅସାଦିର ।

୧୧୩ ସ୍ୟାଦବିନାଶୋନ୍ତୁ ଶଂ ପକୁଂ ୧୦୦ ପୁଣ୍ସୁ ତୌଲଙ୍ଘିତେ ।
 ୧୦୧ ବୃତ୍ତେ ତୁ ବୃତ୍ତବ୍ୟାଦୁର୍ବୋ ୧୦୧ ସଂଯୋଜିତ ଉପାହିତଃ ।
 ୧୦୩ ପ୍ରାପ୍ୟ ଗମ୍ୟ ସମାସାଦ୍ୟ ୧୦୪ ସ୍ୟନ୍ତ ରଣ୍ଗମୁକ୍ତଂ ସ୍ଵର୍ଗମ୍ ।
 ୧୦୪ ସଂଗୁଡ଼ସ୍ୟାତ୍ସକଳିତୋ ୧୦୫ ବଗୀତଃ ଶ୍ୟାତବର୍ତ୍ତଣଃ ।
 ୧୦୬ ବିବିଧସ୍ୟାଦକହୁବିଧୋ ନାନାରୂପଃ ପୃଥିବୀଧଃ ।
 ୧୦୭ ଅବସାଶୋ ଧୂକୁତଶ୍ଵାସ୍ୟ ୧୦୮ ବଧୁପ୍ରେସବର୍ତ୍ତିତଃ ।

୧୦୯ | ବିନାଶୋନ୍ତୁ ଶ, ପକୁ, (ତ୍ରି) ଏ ଦୁଇ ନାମ ବିନାଶୋନ୍ତୁ ଶର ।
 ୧୦୧ | ଦ୍ଵୀଣ, ଦ୍ଵୀତୀ, ଲଙ୍ଘି ତ (ତ୍ରି) ଏ ତନ ନାମ ଲଙ୍ଘି ତର ।
 ୧୦୨ | ବୃତ୍ତ, ବୃତ୍ତ, ବ୍ୟାବୃତ୍ତ (ତ୍ରି) ଏ ତନ ନାମ ସାଧୁତର ।
 ୧୦୩ | ସଂଯୋଜିତ, ଉପାହିତ (ତ୍ରି) ଏ ଦୁଇ ନାମ ସଂଯୁକ୍ତର ।
 ୧୦୪ | ପ୍ରାପ୍ୟ, ଗମ୍ୟ, ସମାସାଦ୍ୟ (ସି) ଏ ତନ ନାମ ପ୍ରାପ୍ୟ
 ଯୋଗ୍ୟର ।
 ୧୦୫ | ସ୍ୟନ୍ତ, ଶଣ, ମୁକ୍ତ, ସୁତ [ସି] ଏ ରୁର ନାମ ଗନ୍ଧି
 ଜଳାଦିର ।
 ୧୦୬ | ସଂଗୁଡ଼, ସଂକଳିତ (ସି) ଏ ଦୁଇ ନାମ ସଂକଳିତର ।
 ୧୦୭ | ଅବଗୀତ, ଶ୍ୟାତବର୍ତ୍ତଣ (ସି) ଏ ଦୁଇ ନାମ ନିନ୍ଦିତର ।
 ୧୦୮ | ବିବିଧ, ବହୁବିଧ, ନାନାରୂପ, ପୃଥିବୀଧି (ସି) ଏ ରୁର
 ନାମ ନାନା ରୂପର ।
 ୧୦୯ | ଅବସାଶ, ଧୂକୁତ (ସି) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଧୂକ କୃତର ।
 ୧୧୦ | ଅବଧୂଷ, ଅବର୍ଣ୍ଣିତ [ସି] ଏ ଦୁଇ ନାମ ରୁଣ୍ଣୀକୃତ
 ଦ୍ରୁବ୍ୟାଦିର ।

୨୫୦

ଅମରକୋଣ୍ଠ

- ୧୧୦ ଅନାୟାସକୃତ ପାଣୀ ୧୧୧ ସୁନିତ ଧୂନିତ ସମେ ।
 ୧୧୧ ବନ୍ଦେ ସନ୍ଦାନିତ ମୂଳ ମୁନ୍ତିତ ସନ୍ଦତ ସିତମ୍ ॥
 ୧୧୩ ନିଷ୍ଠାକୁ କଥିତ ୧୧୪ ପାକେ ଶୀରଜ୍ୟପ୍ରୟୁସନ୍ଧାନମ୍ ।
 ୧୧୫ ନିବାଶୋ ମୁନିବହ୍ୟାଦୌ ୧୧୬ ନିବାଚପ୍ରୟୁସନ୍ଧାନକେ ।
 ୧୧୭ ପକ୍ଷ ପରିଶତେ ୧୧୮ ଗୁନ ହଲେ ୧୧୯ ମାତ୍ର
 କୁ ମୁଖିତେ ।

- ୧୧୦ | ଅନାୟାସକୃତ, ପାଣୀ (ସି) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଅନାୟାସକୃତ
 ଦ୍ରବ୍ୟର ।
 ୧୧୧ | ସୁନିତ, ଧୂନିତ (ସି) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଶକ୍ତ୍ୟୁକ୍ତ ବାଦ୍ୟାଦିର ।
 ୧୧୨ | ବନ୍ଦେ, ସନ୍ଦାନିତ, ମୂଳ, ଉନ୍ନିତ, ସନ୍ଦତ ସିତ (ସି) ଏ ଛଅ
 ନାମ ବନ୍ଦର ।
 ୧୧୩ | ନିଷ୍ଠାକୁ, କଥିତ (ସି) ଏ ଦୁଇ ନାମ ନିଃଶେଷ ପକ୍ଷର ।
 ୧୧୪ | ଦୁରଧାଦିର ପାକକୁ ଶୁଣ କହି । ଏକା ତନିଲଙ୍କ ।
 ୧୧୫ | ମୁନିକର ଓ ଅଗ୍ନ୍ୟଦିନର ନିବାଶକୁ ନିବାଶ (ସି) କହି ।
 ୧୧୬ | ବାୟୁରହିତକୁ ନିବାତ କହି ଏହା ତନିଲଙ୍କ ।
 ୧୧୭ | ପକ୍ଷ, ପରିଶତ (ସି) ଏ ଦୁଇ ନାମ ପରିଶତ ପଳାଦିର ।
 ୧୧୮ | ଗୁନ, ହଲ (ସି) ଏ ଦୁଇ ନାମ ବିଷ୍ଣୁଚର୍ଯ୍ୟାଗର ।
 ୧୧୯ | ମାତ୍ର, ମୁଖିତ (ସି) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଚ୍ୟକ୍ର ମୁଖର ।

କୃଶ୍ମପୁକାଣ୍ଡ ନିଷ୍ଠାକର୍ଣ୍ଣ

୨୫୧

- ୧୧୦ ପୁଷ୍ଟେ କୁ ମୁଣ୍ଡିତ ୧୧୧ ସୋଡ଼େ ଶାନ୍ତ
 ୧୧୧ ମୁଦ ବାନ୍ତ ମୁଦଗତ ॥
 ୧୧୩ ଦାନ୍ତପୁ ଶମିତେ ୧୧୪ ଶାନ୍ତଃ ଶମିତେ
 ୧୧୪ ପ୍ରାଥିତେଇତ୍ତଃ ।
 ୧୧୭ ଜ୍ଞପ୍ତୁ ଜ୍ଞପିତେ ୧୧୭ ଛନ୍ଦଗ୍ରାହିତେ
 ୧୧୮ ପୂର୍ଣ୍ଣପୁ ପୂରିତେ ୧୩୦ କିଳ୍ପଃ କିଳିତେ
 ୧୩୧ ହବନିତେ ସିତଃ ॥

- ୧୧୦ | ପୁଷ୍ଟ, ପୁଷ୍ଟି (ସି) ଏ ଦୁଇ ନାମ ପୋଷିତ ପ୍ରାଣୀର ।
 ୧୧୧ | ସୋଡ, ଶାନ୍ତ, (ସି) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଦୁଃଖାଦ ସହନ୍ୟୁକ୍ତର
 ୧୧୨ | ଉଦ୍ବାନ୍ତ ଉଦ୍ବଗତ (ସି) ଏ ଦୁଇ ନାମ କୃତ ବମନର ।
 ୧୧୩ | ଦାନ୍ତ, ଶମିତ (ସି) ଏ ଦୁଇ ନାମ ତପସ୍ୟାକ୍ଲେଶ ସହିଷ୍ଣୁର ।
 ୧୧୪ | ଶାନ୍ତ, ଶମିତ (ସି) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଶାନ୍ତର ।
 ୧୧୫ | ପ୍ରାଥିତ, ଅଇତ (ସି) ଏ ଦୁଇ ନାମ ମାଗିବାର ।
 ୧୧୬ | ଜ୍ଞପ୍ତ, ଜ୍ଞପିତ (ସି) ଏ ଦୁଇ ନାମ ବୋଧିତର ।
 ୧୧୭ | ଛନ୍ଦ, ଶୁଦ୍ଧିତ (ସି) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଆଶ୍ଵଦିତର ।
 ୧୧୮ | ପୂଜିତ, ଅସ୍ତ୍ରିତ (ସି) ଏ ଦୁଇ ନାମ ପୂଜିତର ।
 ୧୩୦ | ପୂର୍ଣ୍ଣ, ପୂରିତ (ସି) ଏ ଦୁଇ ନାମ ପୂର୍ଣ୍ଣର ।
 ୧୩୧ | କିଳ୍ପ, କିଳିତ (ସି) ଏ ଦୁଇ ପ୍ରାପ୍ତ କ୍ଲେଶର ।
 ୧୩୨ | ଅକସ୍ମିତ, ସିତ (ସି) ଏ ଦୁଇ ନାମ ସମାପ୍ତର ।

୧୩୭ ପ୍ରସ୍ତୁପ୍ଲ ସ୍ଥୋଷିତା ଦଗ୍ଧା ୧୩୩ ଉଷ୍ଟୁରସ୍ତୋ ତନ୍ତ୍ରକେ ।
 ୧୩୮ ବେଧୁତକ୍ତି ତୁତୋ ବିଶେ ୧୩୯ ବିନ୍ଦୁବିଶୋ ବିରୁରିତେ ।
 ୧୩୯ ନିଷ୍ଠରେ ବିଗତାଗେହୋ ୧୩୭ ବିଲାନେ ବିଦୁତଦୁତୋ ।
 ୧୪୦ ସିଦ୍ଧେ ନିର୍ବୁତୀ ନିଷ୍ଠନୌ ୧୩୯ ଦାରିତେ ଭିନ୍ନରେଦିତୋ ।
 ୧୪୦ ଉଚ୍ଚଂ ସ୍ୟଳମୁତଂ ତେତ ସିତସ୍ତଂ ତନ୍ତ୍ରସନ୍ତକେ ॥
 ୧୪୧ ସାଦହିତେ ନମସ୍ତିତଂ ନମସିତମପରୁଷୀ ତାଙ୍କିତାପରିତମ୍ ।

୧୩୭ । ପ୍ରସ୍ତୁତ, ପ୍ଲସ୍ତୁତ, ଉଷ୍ଟିତ, ଦଗ୍ଧ (ସି) ଏ ଗୁର ନାମ
ଦଗ୍ଧର ।
 ୧୩୮ । ଉଷ୍ଟୁ, ଉଷ୍ଟୁ, ତନୁକୃତ (ସି) ଏ ତନ ନାମ ସ୍ଵୀକୃତର ।
 ୧୩୯ । ବେଧୁତ, ତୁତୁତ ବିତ (ସି) ଏ ତନ ନାମ କୃତିତୁର ।
 ୧୪୦ । ବିନ୍ଦୁ, ବିନ୍ଦୁ, ବିରୁତତ (ସି) ଏ ତନ ନାମ ବିରୁତର ।
 ୧୪୧ । ନିଷ୍ଠର, ବିଗତ, ଅଗେକ (ସି) ତନ ନାମ ନିଷ୍ଠର ।
 ୧୪୨ । ବିଲା, ବିଦୁତ; ଦ୍ରୁତ (ସି) ଏ ତନ ନାମ ଦ୍ରୁତଦ୍ରୁତ୍ୟର ।
 ୧୪୩ । ସିଦ୍ଧ, ନିର୍ବୁତୀ, ନିଷ୍ଠନ (ସି) ଏ ତନ ନାମ ସିଦ୍ଧକର୍ମର ।
 ୧୪୪ । ଦାରିତ, ଭିନ୍ନ, ଭେଦିତ (ସି) ଏ ତନ ନାମ ବିଦାରିତର ।
 ୧୪୫ । ଉଚ୍ଚ, ସୁଂତ, ଉଚ (ସି) ଏ ତନ ନାମ ସୁତ ଉଚିତ ।
 ୧୪୬ । ଅଦ୍ଵିତ, ନମସ୍ତିତ, ନମସିତ, ଅପରୁଷୀତ, ଅର୍କିତ,
ଅପରିତ (ସି) ଏ ଛପ ନାମ ନମସ୍ତାର କରିବାର ।

୧୪୬ ବରବସିତେ ବରବସିୟତମୁଗସିତକ୍ଷେପରିତ ଚ ॥
 ୧୪୭ ସନ୍ତାପିତସନ୍ତପୋ ଧୂପତ୍ରୁଶୁର୍ବୁ ତୌତ ତୁନଶ୍ଶ ।
 ୧୪୮ ତୃଷ୍ଣେ ମହୁପୁଃ ପ୍ରଜ୍ଞାନଃ ପମୁଦିତଃ ପ୍ରୀତଃ ॥
 ୧୪୯ ତୁନଃ ଶୁତଂ ଲୁନଃ କୃତଃ ଦାତଃ ଦିତଃ ତୁତଃ ତୁକଣମ୍ ।
 ୧୫୦ ସ୍ଵସ୍ତଂ ଧୂପ୍ରତ୍ତଂ ଭୃଷ୍ଟଂ ସ୍ଵନଃ ପନଃ ଚ୍ୟତଃ ତାଳିତମ୍ ॥
 ୧୫୧ ଲବ୍ଧଂ ପ୍ରାପ୍ତଂ ବିନ୍ଦୁ ଭାବିତମାସାଦିତଃ ଚ ଭୂତଃ ଚ ।
 ୧୫୨ ଅନେକିତଃ ଗବେଷିତମନ୍ତ୍ରଶୁର୍ବୁ ମାର୍ଗିତଃ ମୃଗତମ୍ ।
 ୧୫୩ ଆଦ୍ରାଂ ସାଦ୍ରାଂ କୁନଃ ତମିତଃ ପ୍ରମିତଃ ସମୁଦ୍ରମୁତଃ ଚ ।

୧୪୧ । ବରବସିତ, ବରବସିତ ଉପାସିତ, ଉପଚରିତ (ସି) ଏ
ଗୁର ନାମ କୃତପରିଚୟେର ।
 ୧୪୩ । ସନ୍ତାପିତ ସନ୍ତପ୍ତ, ଧପିତ, ଧୂପାୟୁତ, ତୁନ (ସି) ଏ
ପାଞ୍ଚ ନାମ ସନ୍ତାପଯୁକ୍ତର ।
 ୧୪୪ । ତୃଷ୍ଣୁ, ମତ୍ତ, ତୃପ୍ତ, ପ୍ରଜ୍ଞାନ, ପମୁଦିତ, ପ୍ରୀତ (ସି) ଏ ଛଅ
ନାମ ତୃଷ୍ଣର ।
 ୧୪୫ । ତୁନ, ଶୁତ, ଲୁନ, କୃତ, ଦାତ, ଦିତ, ତୁତ, ତୁକଣ (ସି)
ଏ ଆଠ ନାମ ଛେଦିତର ।
 ୧୪୬ । ସ୍ଵସ୍ତ, ଧୂପ୍ରତ୍ତ, ଭୃଷ୍ଟ, ସ୍ଵନ, ପନ, ଚ୍ୟତ ଗଳିତ (ସି) ଏ
ସାତ ନାମ ଗଲିତର ।
 ୧୪୭ । ଲବ୍ଧ, ପ୍ରାପ୍ତ, ବିନ୍ଦୁ, ଭାବିତ, ଅସାଦିତ, ଭୂତ (ସି) ଏ
ଛଅ ନାମ ଲବ୍ଧର ।
 ୧୪୮ । ଅନେକିତ, ଗବେଷିତ, ଅନ୍ତ୍ରଶୁର୍ବୁ, ମାର୍ଗିତ ମୃଗିତ (ସି) ଏ
ପାଞ୍ଚ ନାମ କୃତାନ୍ତେଷଣର ।
 ୧୪୯ । ଆଦ୍ରା, ସାଦ୍ରା, କୁନଃ, ତମିତ, ପ୍ରମିତ, ସମୁନ ଉତ୍ତି (ସି)
ଏ ସାତ ନାମ ଆଦ୍ରାର ।

୨୯୪

ଅମେରକୋଣୀ

- ୧୪୦ ସାତଂ ସଣଂ ରଷକମବିତଂ ଗୋପାୟୁତଂ ଚ ଶୁଷ୍ଟଂ ଚ ।
 ୧୪୧ ଅବଗଣିତମବମତାହଙ୍କରେ ହବମାନିତଂ ଚ ପରିଭୂତେ ।
 ୧୪୨ ତ୍ୟକ୍ତଂ ହୀନଂ ବିଷ୍ଣୁତଂ ସମୁଜ୍ଜ୍ଵିତଂ ଧୂତମର ସୃଷ୍ଟିମ୍ ॥
 ୧୪୩ ଉକ୍ତଂ ଭାଷିତ ମୁଦିତଂ ଜଳ୍ଲିତମାଖ୍ୟାତମଭିତଂ ଲପିତମ୍ ।
 ୧୪୪ ବୃଦ୍ଧବୃଦ୍ଧତଂ ମନତଂ ବିତିତଂ ପ୍ରତିପନ୍ନମବସିତାକଗରେ ।
 ୧୪୫ ଉଦ୍‌ବୁଦ୍ଧକମୁରଶକୁତ ମଙ୍ଗୀ କୃତମାଶ୍ରୁତଂ ପ୍ରତିଜ୍ଞମ୍ ।
 ସଙ୍ଗୀଷ୍ଠଂ ସମ୍ବିଦିତଂ ସଂଶ୍ରୁତଂ ସମାହିତୋପଶ୍ରୁତେ ପଗତମ୍ ।
 ୧୪୬ ଉଲିତ ଶନ୍ତପଶାୟୁତପନାୟୁତପରଶୁତ ପଣିତ ପନିତାନ ।
 ଅବଗୀଷ୍ଠ ବଣ୍ଣିତାଭିଷ୍ଟୁ ତେଜିତାନ ପୁରାର୍ଥନ ॥

- ୧୪୦ । ତ୍ରାତ, ତାଣ, ରକ୍ଷିତ, ଅବିତ, ଗୋପାୟୁତ, ଶୁଷ୍ଟ (ତ୍ରୀ)
 ଏ ଛାଅ ନାମ କୃତରଷଣର ।
 ୧୪୧ ଅକଗଣିତ, ଅବମତ, ଅବଜ୍ଞାତ, ଅବମାନିତ, ପରିଭୂତ (ତ୍ରୀ)
 ଏ ପାଞ୍ଚ ନାମ ପ୍ରତ୍ୟ ପରାଭବର ।
 ୧୪୨ । ତ୍ୟକ୍ତ, ହୀନ, ବିଧୁତ, ସମୁଜ୍ଜ୍ଵିତ, ଧୂତ, ଉତ୍ସୁତ (ତ୍ରୀ)
 ଏ ଛାଅ ନାମ ତ୍ୟକ୍ତର ।
 ୧୪୩ । ଉକ୍ତ, ଭାଷିତ, ଉଦିତ, ଜଳ୍ଲିତ, ଆଖ୍ୟାତ, ଅଭିତ,
 ଲପିତ (ତ୍ରୀ) ଏ ସାତ ନାମ ଉକ୍ତର ।
 ୧୪୪ । ବୁଦ୍ଧ, ବୁଦ୍ଧତ, ମନତ, ବିଦିତ, ପ୍ରତିପନ୍ନ, ଅବସିତ' ଅବ-
 ଗତ ଏ ସାତ ନାମ ବିଦିତର । ଏମାନେ ତନିଲଙ୍କ ।
 ୧୪୫ । ଉତ୍ସକୁତ, ସଙ୍ଗୀଷ୍ଠ, ଉତ୍ସକୁତ, ଆଶ୍ରୁତ, ପ୍ରତିଜ୍ଞାତ
 ଅଙ୍ଗୀକୁତ ସମ୍ବିଦିତ ସଂଶ୍ରୁତ, ସମାହିତ, ଉପଶ୍ରୁତ ଉପଗତ
 [ତ୍ରୀ] ଏ ଏଗାର ନାମ କୃତାଙ୍ଗୀକାରର ।
 ୧୪୬ । ଉଲିତ, ଶନ୍ତ, ପଶାୟୁତ, ପନାୟୁତ, ପ୍ରଶୁତ, ପଣିତ,
 ପନିତ, ଅବଗୀଷ୍ଠ, ବଣ୍ଣିତ, ଅଭିଷ୍ଟୁତ, ଉଡ଼ିତ, ସୁତ,
 [ତ୍ରୀ] ଏ ବାର ନାମ ପ୍ରଶଂସିତର ।

ତୃଣୟୁକାଣ୍ଟ ସଙ୍କଷେପିର୍ଗଃ

୨୯୫

- ୧୪୭ ଉଷିତ ଚବିତ ଲାତ ପ୍ରତ୍ୟବସିତ ଗିନିତ ଖାଦିତ ପ୍ରସାମେ ।
 ଅଭିବହୁତାନ୍ତଜଗନ୍ଧର୍ଗୁପ୍ରତ୍ୟଗଶିତ ଭୁକ୍ତମ୍ ॥
 ୧୪୮ ଷେପିଷ୍ଠ ଷୋଦିଷ୍ଠ ପ୍ରେସ୍ତ ବରଷ୍ଟ ପ୍ଲବିଷ୍ଠ ବନ୍ଦିଷ୍ଠଃ ।
 ଷିପ ଷତ୍ରାସାପ୍ୟତ ପୃଥ୍ବୀ ପୀବର ବହୁଳ ପ୍ରକର୍ଷାର୍ଥଃ ।
 ୧୪୯ ସାଧ୍ୟ ଦ୍ଵାଦିଷ୍ଠପ୍ରେସ୍ତ ଗରଷ୍ଟ, ଦ୍ଵଦ୍ସ୍ତ ବୃଦ୍ଧିଷ୍ଠ ।
 ବାଢ଼ ବ୍ୟାୟାତ ବହୁ ଗୁରୁ ବାମନ ବୃଦ୍ଧାରକାତିଶ୍ୟେ ॥
 ଉତ୍ତି ବିଶେଷ୍ୟନିଦ୍ଵାବରଃ ।

ସଂକୀର୍ତ୍ତିର୍ଗଃ

୧ ପ୍ରକୃତ ପର୍ଯ୍ୟାର୍ଥାଦେୟ ସଙ୍ଗୀଷ୍ଠୀ ଲିଙ୍ଗମୁନ୍ଦୟେତ ।

- ୧୪୧ । ଉଷିତ, ଚବିତ, ଲାତ, ପ୍ରତ୍ୟବସିତ, ଗିନିତ, ଖାଦିତ,
 ପ୍ରସାମ, ଅଭିବହୁତ, ଅନ୍ତ, ଜଗଧ, ଗ୍ରସ୍ତ, ଗ୍ରସ୍ତ, ଅଶିତ,
 ଭୁକ୍ତ (ତ୍ରୀ) ଏ ଚତୁର ନାମ ଉଷିତର ।
 ୧୪୨ । ଅତିଶୀଦ୍ଧକୁ ଷେପିଷ୍ଠ, ଅତିଶ୍ରୁତକୁ ଷୋଦିଷ୍ଠ, ଅତିପ୍ରିୟକୁ
 ପ୍ରେସ୍ତ, ଅତିଶୟ ଶ୍ରେଷ୍ଠକୁ ବରଷ୍ଟ, ଅତିଶ୍ଵଳକୁ ପ୍ଲବିଷ୍ଠ ଏବଂ
 ଅତିବହୁଳକୁ ବନ୍ଦିଷ୍ଠ, କହି । ଏହା ତନିଲଙ୍କ ।
 ୧୪୩ । ଅତିଶୟ ଦୃଢ଼କୁ ସାଧ୍ୟ, ଅତିଶୟ ଘର୍କକ ଦ୍ଵାଦିଷ୍ଠ, ଅତିଶୟ
 ବହୁତକୁ ଦ୍ଵଦିଷ୍ଠ, ଅତିଶୟ ଗୁରୁକୁ ଗରଷ୍ଟ, ଅତିଶୟ
 ବାମନକୁ ଦ୍ଵଦିଷ୍ଠ ଏବଂ ଦେବତାସମୁଦ୍ରକୁ ବୃଦ୍ଧିଷ୍ଠ କହି ।
 ଏମାନେ ତନିଲଙ୍କ ।

ଉତ୍ତି ବିଶେଷ୍ୟ ନିଦ୍ଵାବରଃ

- ୧ ଏହି ବର୍ଗରେ ପ୍ରକୃତ, ପର୍ଯ୍ୟା, ଅର୍ଥ, ରୂପତେଦ, ସାହର୍ଯ୍ୟାଦ,
 ହାର ସ୍ଥାନିଙ୍ଗ, ପୁଂଜି, ନପୁଂସକ ଲିଙ୍ଗ ବୁଝିବାକୁ ହେବ ।

୨ କର୍ମସିଦ୍ଧା ୩ ତ୍ରସାତତେୟ ଗମେୟ ସୁୟରପରଶ୍ଵରଃ ॥
 ୪ ସାକଳ୍ୟସଙ୍ଗ ବଚନେ ପାରପୁଣେ ।
 ୫ ଯଦୃଜ୍ଞା ସ୍ଵେଚ୍ଛତା ୬ ହେତୁଶୂନ୍ୟ ଭ୍ରାସ୍ୟ ବିଲକ୍ଷଣମ् ।
 ୭ ଶମଥୟ ଶମଃ ଶାନ୍ତି ୮ ଦାନ୍ତ୍ୟ ଦମଥୋ ଦମଃ ।
 ୯ ଅବଦାନଃ କର୍ମବୃତ୍ତଃ ୧୦ କାମ୍ୟଦାନଃ ପ୍ରବାରଣମ् ॥
 ୧୧ ବଶତି ସ୍ଵା ସବନନଃ ୧୨ ମୂଳକର୍ମ ତୁ କାର୍ମଣମ୍ ।

୧ କର୍ମନ (କ୍ଲୁ), ସିଦ୍ଧା (ସୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ କର୍ମର ।
 ୩ ନିୟକ କର୍ମକୁ ଅପରଶ୍ଵର କହି । ଏହା ତନିଲିଙ୍ଗ ।
 ୪ ସାକଳ୍ୟ ବାକ୍ୟକୁ ପାରପୁଣ (କ୍ଲୁ) କହି ।
 (କ) ପରପୁଣ (କ୍ଲୁ) ଶାନ୍ତି ଓ ଆସନ୍ତି ଅର୍ଥକୁ ବୁଝାଏ ।
 ୫ । ଯଦୃଜ୍ଞା, ସ୍ଵେଚ୍ଛତା (ସୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ସ୍ଵକାମ୍ୟ କହାର ।
 ୬ । ହେତୁଶୂନ୍ୟ ସ୍ଵେଚ୍ଛାଶ୍ରିତକ ବିଲକ୍ଷଣ (କ୍ଲୁ) କହି ।
 ୭ । ଶମଥ, ଶମ [ୟୁଂ], ଶାନ୍ତି (ସୀ) ଏ ତନି ନାମ କାମକୋଧାଦି କହାନର ।
 ୮ । ଦାନ୍ତି [ସୀ], ଦମଥ, ଦାମ (ୟୁଂ) ଏ ତନି ନାମ ଉପସ୍ଥ କ୍ଲେଶ ସହିତ୍ୟର ।
 ୯ । ସମାପ୍ତ କର୍ମକୁ ଅବଦାନ (କ୍ଲୁ) କହି ।
 ୧୦ । କାମ୍ୟଦାନ, ପ୍ରବାରଣ (କ୍ଲୁ) ଏ ଦୁଇ ନାମ କାମଥଦାନର ।
 ୧୧ । ବଶତି ସ୍ଵା, (ସୀ), ସବନନ (କ୍ଲୁ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ମନ୍ତ୍ରାଦିଦାର ବଶ କରିବାର ।
 ୧୨ । ମୂଳକର୍ମନ, କାର୍ମଣ (କ୍ଲୁ) ଏ ଦୁଇନାମ ଉତ୍ସଧାଦିଦାର ବଶକରଣର ।

୧୩ ବିଧ ନନଃ ବିଧ ବନଃ ୧୪ ତପଣଃ ପ୍ରୀଣାଦବନମ୍ ॥
 ୧୫ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତି ୧ ସ୍ୟାତ୍ ପରିବାଣଃ ହସ୍ତଧାରଣମିତ୍ୟପି ।
 ୧୬ ସେବନଃ ସୀବନଃ ସ୍ୟତ୍ ୧୭ ବିଦରଃ ଶୁଠନଃ ଭିଦାଃ ।
 ୧୮ ଆନ୍ତୋଶନମସ୍ତାଶଙ୍କଃ ୧୯ ସମ୍ମେଦ୍ବେଦିତା ଭିଷାର୍ଥ ନାହର୍ବନା ।
 ୨୦ ସମୁର୍ଦ୍ଦନମଭବ୍ୟାପ୍ତି ୨୧ ପାରଞ୍ଜା ଭିଷାର୍ଥ ନାହର୍ବନା ।
 ୨୨ ବର୍ତ୍ତନଃ ଛେଦନେ ୨୩ ହଥ ହେ ଆନନ୍ଦନସଭାଜନେ ।

୧୩ । ବିଧୁନନ, ବିଧୁ ବନଃ (କ୍ଲୁ) ଏ ଦୁଇ ନାମ କମନର ।
 ୧୪ । ତପଣ, ପ୍ରୀଣନ, ଅବନ (କ୍ଲୁ) ଏ ତନି ନାମ ତୃଷ୍ଣୁପୁକାଣ୍ଡେ ।
 ୧୫ । ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତି (ସୀ), ପରିବାଣ, ହସ୍ତଧାରଣ (କ୍ଲୁ) ଏ ତନି ନାମ ଆବାତ ନିବାରଣର ।
 ୧୬ । ସେବନ, ସୀବନ (କ୍ଲୁ), ସ୍ୟତ୍ (ସୀ) ଏ ତନିନାମ ସିଲଇର ।
 ୧୭ । ବିଦର (ୟୁଂ), ଶୁଠନ (କ୍ଲୁ), ଭିଦା (ସୀ) ଏ ତନି ନାମ ଭିଧାକରଣର ।
 ୧୮ । ଆନ୍ତୋଶନ (କ୍ଲୁ), ଅଭୀସଙ୍ଗ (ୟୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଶାପ-ଦେବାର ।
 ୧୯ । ସମ୍ମେଦ (ୟୁଂ), ବେଦନ (କ୍ଲୁ), ବେଦନା (ସୀ) ଏ ତନି ନାମ ଅନୁଭବର ।
 ୨୦ । ସମୁର୍ଦ୍ଦନ (କ୍ଲୁ), ଅଭିବ୍ୟାପ୍ତି (ସୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ବିଷ୍ଟାର କରଣର ।
 ୨୧ । ଆରଞ୍ଜା, ଭିଷା, ଅର୍ଥନା ଅର୍ଦ୍ଧନା (ସୀ) ଏ ଗୁରୁ ନାମ ଯାଚଞ୍ଜାର ।
 ୨୨ । ବର୍ତ୍ତନ, ଛେଦନ, (କ୍ଲୁ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଛେଦନର ।
 ୨୩ । ଆନନ୍ଦନ, ସଭାନନ, ଆପ୍ରଜନ, (କ୍ଲୁ) ଏ ତନି ନାମ ଅଭ୍ୟର୍ଥନାର ।

୨୫୪

ଅମରକୋଷ

ଆପ୍ରଜନ ୨୪ ମଥାମ୍ନାୟୁଃ ସମ୍ଭାୟୁଃ ୨୫ ଷଷ୍ଠୀ ଷଷ୍ଠୀ ॥
 ୨୬ ଗ୍ରହେ ଗ୍ରାହୋ ୨୭ ବଣଃ କାନ୍ତୋ ୨୮ ରଷ୍ଣିଷ୍ଵାଶେ
 ୨୯ ରଣଃ କୃଣେ ।
 ୩୦ ବ୍ୟଧୋ ବେଧେ ୩୧ ପରୁ ପାକେ ୩୨ ଦୁବେ ଦୁତୋ
 ୩୩ ବରେ ବୁତୋ ।
 ୩୪ ଓଷଃ ପ୍ଲୋଷୋ ୩୫ ନଯୁନାୟୁ ଓ୩ ଜ୍ୟାନିଶର୍ଷୀ
 ୩୭ ଭ୍ରମୋ ଭ୍ରମେ ।

୨୪ | ଅମ୍ନାୟୁ, ସମ୍ଭାୟୁ (ୟୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଉପଦିଷ୍ଟ ମର ।
 ୨୫ | ଷଷ୍ଠୀ [ୟୁଂ], ଷଷ୍ଠୀ (ସୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଷଷ୍ଠୀ ।
 ୨୬ | ଗ୍ରହ, ଗ୍ରାହ (ୟୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଗ୍ରହନର ।
 ୨୭ | ବଣ (ୟୁଂ), କାନ୍ତୀ (ସୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ କାନ୍ତୀର ।
 ୨୮ | ରଷ୍ଣି (ୟୁଂ), ତ୍ରାଣ (କ୍ଲୁ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ରଷ୍ଣିର ।
 ୨୯ | ରଣ, କୃଣ (କ୍ଲୁ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ନୂପୁରାଦି ଶବ୍ଦର ।
 ୩୦ | ବନ୍ଧୁ, ବେଧ (ୟୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ବେଧନର ।
 ୩୧ | ପରୁ (ସୀ), ପାକ (ୟୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ପାକର ।
 ୩୨ | ଦୁବେ (ୟୁଂ), ଦୁତୋ (ସୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଆହାନର ।
 ୩୩ | ବେଶ (ୟୁଂ) ବୁତୋ (ସୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ବେଶନର ।
 ୩୪ | ଓଷ, ପ୍ଲୋଷ (ୟୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ବାହର ।
 ୩୫ | ନୟୁ, ନ୍ୟାୟୁ (ୟୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ନାତିର ।
 ୩୬ | ଜ୍ୟାନି, ଜାର୍ଷୀ (ସୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଜାର୍ଷୀର ।
 ୩୭ | ଭ୍ରମ (ୟୁଂ) ଭ୍ରମି (ସୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଭ୍ରମନର ।

ତ୍ରିଷ୍ଣୟୁକଣ୍ଟେ ସଂକାର୍ତ୍ତିବର୍ଗଃ

୨୫୫

୩୮ ଶ୍ଵାତିର୍ବୁଦ୍ଧୌ ୩୯ ପ୍ରଥମାତୌ ୪୦ ଷ୍ଟୁଷ୍ଟିଃ ପୁକୋ
 ୪୧ ସୁବଃ ସ୍ରୁବେ ॥

୪୨ ଏଧା ସମୃଦ୍ଧୌ ୪୩ ଷ୍ଟୁରଣେ ଷ୍ଟୁରଣା ୪୪ ପ୍ରମିତୋପ୍ରମା ।
 ୪୫ ପ୍ରସୁତଃ ପ୍ରସବେ ୪୭ ଶ୍ରୋଗତେ ପ୍ରାଘାରଃ
 ୪୮ କୁମଥୁଃ କୁମେ ॥

୪୯ ଉତ୍ତର୍କୋଂଚିଶ୍ୟେ ୫୦ ବନ୍ଧଃ ଶ୍ରେଷ୍ଠେ ୫୧ ବିଷୟ ଅଶ୍ରୁୟେ ।
 ୫୨ ଶିପାୟୁଂ ଷେପଣଂ ୫୩ ଗାଣ୍ଡିଗରେ ୫୪ ଗୁରଣମୁଦ୍ର୍ୟମେ ।

୩୮ | ଶ୍ଵାତି, ବୁତୋ (ସୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ବୁତିର ।

୩୯ | ପ୍ରଥ, ଖ୍ୟାତି (ସୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଖ୍ୟାତିର ।

୪୦ | ଷ୍ଟୁଷ୍ଟି, ପୂର୍ବି [ସୀ] ଏ ଦୁଇ ନାମ ଷ୍ଟୁଷ୍ଟିନର ।

୪୧ | ସୁବ, ସୁବ (ୟୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଶରଣାର ।

୪୨ | ଏଧା, ସମୃଦ୍ଧି (ସୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ସମୃଦ୍ଧିର ।

୪୩ | ଷ୍ଟୁରଣ, (କ୍ଲୁ), ଷ୍ଟୁରଣା (ସୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ କିଞ୍ଚିତ କମନର

୪୪ | ପ୍ରମିତ, ପ୍ରମା (ସୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ସଥାର୍ଥ ଜନର ।

୪୫ | ପ୍ରସୁତଃ, ପ୍ରସବ (ୟୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ପ୍ରସବର ।

୪୬ | ଶ୍ରୋଗ, ପ୍ରାଘାର (ୟୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଶ୍ରୋଗାଦି ଷରଣର ।

୪୭ | କୁମଥ, କୁମ (ୟୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଗ୍ରାନିର ।

୪୮ | ଉତ୍ତର୍କଃ, ଅତିଶ୍ୟେ (ୟୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଅତିଶ୍ୟେର ।

୪୯ | ସନ୍ଧି, ଶ୍ରେଷ୍ଠ (ୟୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ସଂଯୋଗର ।

୫୦ | କିଷ୍ମୁ, ଅଶ୍ରୁ (ୟୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଅଶ୍ରୁର ।

୫୧ | ଶିପା (ସୀ), ଷେପଣ (କ୍ଲୁ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ତ୍ୟାଗର ।

୫୨ | ଗାଣ୍ଡି; ଗିରି (ସୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଉଦ୍‌ଗାରଣର ।

୫୩ | ଗୁରଣ (କ୍ଲୁ), ଉତ୍ୟମ [ୟୁଂ] ଏ ଦୁଇ ନାମ ଉତ୍ୟମର ।

୪୫ ଉନ୍ନାୟ ଉନ୍ନାୟ ୪୬ ଶ୍ରୀପୁଣେ ୪୭ ଜୟନେ ଜୟନେ ।
 ୪୭ ନିଗାଦୋନିଗତେ ୪୮ ମାଦୋମତ ୪୯ ଉଦ୍‌ବେଗଉତ୍ତମେ ॥
 ୫୦ ବିମର୍ଦ୍ଦନ ପରିମଳେ ୫୧ ଅଭ୍ୟପପତ୍ରିରନୁଗହଃ ॥
 ୫୧ ନିର୍ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ଵର୍ତ୍ତନଃସ୍ୟା ୫୨ ଦଭ୍ୟୋଗପ୍ରତ୍ୱରଗହଃ ॥
 ୫୨ ମୁଣ୍ଡି ବନ୍ଧୁ ସଂଗ୍ରାହେ ୫୩ ଦ୍ଵିତୀୟ ତ୍ରମର କିଳୁବୌ ।
 ୫୩ ବନ୍ଧନ ପ୍ରସିଦ୍ଧିଶ୍ଵାରଃ ୫୪ ଶ୍ରୀଶ୍ଵର୍ସ ପ୍ରସ୍ତ୍ରେ ପଚପ୍ରତି ॥

୫୪ | ଉନ୍ନାୟ, ଉନ୍ନାୟ (ୟୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଉପରକୁ ଉଠାଇବାର ।
 ୫୫ | ଶ୍ରୀପୁ [ୟୁଂ], ଶ୍ରୀପୁଣ (ଜ୍ଞାନ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଆଶ୍ରୀଯର ।
 ୫୬ | ଜୟ [ୟୁଂ], ଜୟନ (ଜ୍ଞାନ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଜୟର ।
 ୫୭ | ନିଗାର, ନିଗଦ (ୟୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଶଙ୍କର ।
 ୫୮ | ମାଦ, ମଦ (ୟୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ମନ୍ତ୍ରକାର ।
 ୫୯ | ଉଦ୍‌ବେନ, ଉତ୍ତମ (ୟୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଉଦ୍‌ବେଗର ।
 ୬୦ | ବିମର୍ଦ୍ଦନ (ଜ୍ଞାନ), ପରିମଳ (ୟୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ କୁରୁମାତି
ସଂମର୍ଦ୍ଦନର ।
 ୬୧ | ଅଭ୍ୟପପତ୍ରି (ସ୍ତ୍ରୀ), ଅନୁଗତ (ୟୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଅଙ୍ଗୀକାର
କା ଅନୁଗତର ।
 ୬୨ | ଅନୁଗତର ବିଶେଷକୁ ନିର୍ଦ୍ଦତ (ଜ୍ଞାନ) କହ ।
 ୬୩ | ମୁଣ୍ଡିବନ, ସଂଗ୍ରାହ (ୟୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଦୃଢ଼ ମୁଣ୍ଡି ବନ୍ଧନର ।
 ୬୪ | ତ୍ରିମ୍ବ, ତ୍ରିମର, ବିଷ୍ଣୁବ (ୟୁଂ) ଏ ତନ ନାମ ବିଷ୍ଣୁବର ।
 ୬୫ | ବନ୍ଧନ (ଜ୍ଞାନ), ପ୍ରସିଦ୍ଧ (ସ୍ତ୍ରୀ), ଶୃର (ୟୁଂ) ଏ ତନ ନାମ
ବନ୍ଧନର ।
 ୬୬ | ଶ୍ରୀଶ୍ଵର୍ସ, ଶ୍ରୀଶ୍ଵର୍ସୁତ୍ର (ୟୁଂ) ଏ ତନ ନାମ ସନାପଣାପ୍ରାପ୍ତର ।

୭୮ ନିକାରେ ବିପ୍ରକାରଃ ସ୍ୟ ୭୯ ତାକାରପ୍ରତ୍ୱିଜନିତମ୍ ।
 ୭୯ ପରିଣାମେ ବିକାରେ ୭୧ ହେସମେ ବିକୃତ ବିନ୍ଦୀଯୁ ॥
 ୮୦ ଅପହାରସ୍ତ୍ରପରପୁଃ ୮୧ ସମାହାରଃ ସମୁକ୍ତୟୁଃ ।
 ୮୨ ପ୍ରତ୍ୟାହାର ଉପାଦାନ ୮୩ ବିହରପୁଃ ପରନମଃ ॥
 ୮୪ ଅଭିହାରେଣଭିଗ୍ରହଣ ୮୫ ନିର୍ଭାରେଣଭ୍ୟବକର୍ଷଣମ୍ ।
 ୮୬ ଅନୁହାରେଣଭୁକାରଃ ସ୍ୟା ୮୭ ଦର୍ଥସ୍ୟ ପରମେ ବ୍ୟୟୁ ॥

୮୮ | ନିକାର, ବିପ୍ରକାର (ୟୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ପରାରକ କା
ଅପକାରର ।
 ୭୯ | ଆକାର, ରଙ୍ଗ (ୟୁଂ), ରଙ୍ଗିତ (ଜ୍ଞାନ) ଏ ତନ ନାମ
ରଙ୍ଗିତର ।
 ୮୦ | ପରିଣାମ, ବିକାର (ୟୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ପରିମାଣର ।
 ୮୧ | ବିକୃତ, ବିହ୍ଵ ପ୍ରାଣ (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ବିକୃତର ।
 ୮୨ | ଅପହାର, ଅପଚୟ (ୟୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ କ୍ଷତିର ।
 ୮୩ | ସମାହାର, ସମୁକ୍ତୟୁ (ୟୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ପୃଥକ୍କିମ୍ବୁ ଏକଷୀ-
କରଣର ।
 ୮୪ | ପ୍ରତ୍ୟାହାର (ୟୁଂ) ଉପାଦାନ (ଜ୍ଞାନ) ଏ ଦୁଇ ନାମ
ଅବକଳନାର ।
 ୮୫ | ବିଗାର, ପରିଷମ (ୟୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ପାଦହାର ଗମନର ।
 ୮୬ | ଅଭିହାର (ୟୁଂ), ଅଭିଗ୍ରହଣ (ଜ୍ଞାନ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଉତ୍କାର୍ତ୍ତ-
କରଣର ।
 ୮୭ | ନିର୍ଭାର (ୟୁଂ), ଅଭ୍ୟବକର୍ଷଣ (ଜ୍ଞାନ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଶଲ୍ଲ
ଉଦ୍ଧବଣର ।
 ୮୮ | ଅନୁହାର, ଅନୁକାର (ୟୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ସାତୃଶାର ।
 ୮୯ | ଅର୍ଥାପରମ, ବ୍ୟୟୁ (ୟୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଅର୍ଥନାଶ କା ଖର୍ଚର ।

୩୦୨

ଅମେରକେଷଃ

୮୦ ପ୍ରବାହୟୁ ପ୍ରବୁଦ୍ଧିୟ ସ୍ୟାତ୍ ୮୧ ପ୍ରବହୋ ଶମନ ବହି ॥
 ୮୨ ବିଦ୍ୟାମୋ ବିଦ୍ୟମୋପାମୋ ସମଃ ସଥାମ ସଥମୋ ।
 ୮୩ ହିଂସାକର୍ମବ୍ରତଃ ସ୍ୟା ୮୪ ଜାଗରୀ ଜାଗର ଦୟୋ ।
 ୮୫ ବିଦ୍ୟୋଧନଗ୍ରହ୍ୟଃ ପ୍ରବୁଦ୍ଧ ମ୍ଭାଦିପଦ୍ମୋଦ୍ଵିକାଶ୍ୟେ ।
 ୮୬ ନିଦେଶ ଉପଦେଶଃ ସ୍ୟାତ୍ ୮୭ ପରିସର୍ପଃ ପରିଷିଦ୍ୟା ।
 ୮୮ ଦିଧୂର ତୁ ପ୍ରବଶେଷୋ ୮୯ ହିଂସାପୁଣ୍ୟ ଆଶ୍ୟୋ ॥
 ୯୦ ପ୍ରବାହ (ୟୁ), ପ୍ରବୁଦ୍ଧ [ସ୍ତ୍ରୀ] ଏ ଦୁଇ ନାମ ସ୍ତ୍ରୋତର ।

୮୧ | ବିଦ୍ୟମନକୁ ପ୍ରବହ କହି । ଏହା ପୁଣିଙ୍କ ।

୮୨ | ବିଦ୍ୟାମ, ବିଦ୍ୟମ, ସାମ, ସମ, ସଥାମ ସଥମ (ୟୁ) ଏ ଛଅ
ନାମ ଇନ୍ଦ୍ର ପୁନିଗ୍ରହର ।

୮୩ | ହିଂସାକର୍ମନ୍, ଅଭିଗ୍ରହ (ୟୁ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ମାରଣକର୍ମର ।

୮୪ | ଜାଗରୀ, ଜାଗର (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଜାଗରଣର ।

୮୫ | ବିଦ୍ୟ, ଅନ୍ତର୍ବୟ, ପରତ୍ୟ (ୟୁ) ଏ ତିନି ନାମ ବିଦ୍ୟର ।

୮୬ | ଉପଦ୍ମ, ଅନ୍ତକାଶ୍ୟ (ୟୁ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ନିକଟାଶ୍ୟର ।

୮୭ | ନିଦେଶ, ଉପଦେଶ (ୟୁ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଉପଦେଶର ।

୮୮ | ପରିସର୍ପ [ୟୁ ପରିଷିଦ୍ୟା (ସ୍ତ୍ରୀ)] ଏ ଦୁଇ ନାମ ଚକୁଦ୍ଧିଗ
ଜଳାଦିଦାର ଦେଖୁନର ।

୮୯ | ଦିଧୂର (ଲୁ), ଲୁବଶ୍ରେଷ୍ଠ (ୟୁ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ପୃଥିକ
କରଣର ।

୯୦ | ଅଭିପ୍ରାୟ, ଜନ, ଆଶ୍ୟ (ୟୁ) ଏ ତିନି ନାମ ଅଭିପ୍ରାୟର ।

୯୧ ସଂଶେଷଣ ସମସନ ୯୨ ପର୍ଯ୍ୟବୟା ବିବେଧନମ୍ ।

୯୩ ପରିସର୍ପୀୟ ପରିସାରଃ ୯୪ ସଞ୍ଚାଦାସ୍ୟା ଭାସନା ମୁତ୍ତିଃ ।

୯୫ ବିଦ୍ୟାରେ ବିଗ୍ରହୋ ବ୍ୟାସଃ ୯୬ ସ ର ଶବସଦ ବିଦ୍ୟରଃ ॥

୯୭ ସମାହନ ମତ ନ ସ୍ୟାତ୍ ୯୮ ବିନାଶଃ ସ୍ୟ ବର୍ଣ୍ଣନମ୍ ।

୯୯ ସଂସ୍କରଃ ସ୍ୟାତ୍ ପରିଚୟ ୧୦୦ ପ୍ରବର୍ତ୍ତ ବିଷ୍ଵର୍ଷମ୍ ।

୧୦୧ ନିବାକୟ ପ୍ରପ୍ରାମଃ ସ୍ୟାତ୍ ୧୦୨ ସନ୍ ଧଃ ସନ୍ କର୍ଷଣମ୍ ।

୧୦୩ ଲବୋଭିଲବୋ ଲବନେ ୧୦୪ ନିଷ୍ଠ କଃ ପବନେପବଃ ।

୧୧ | ସଂଶେଷଣ ସମସନ (ଲୁ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ସଂଶେଷର ।

୧୨ | ପର୍ଯ୍ୟବୟା (ସ୍ତ୍ରୀ), ବିବେଧନ (ଲୁ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ବିବେଧର

୧୩ | ପରିଚୟୀୟ (ସ୍ତ୍ରୀ) ପରିସାର (ୟୁ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ସବସମନର ।

୧୪ | ଆସ୍ୟା, ଆସନା, ମୁତ୍ତି (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ତିନି ନାମ ମୁତ୍ତିର ।

୧୫ | ବିଦ୍ୟାର, ବିଦ୍ୟତ ବ୍ୟାସ (ୟୁ) ଏ ତିନି ନାମ ବିଦ୍ୟାର ।

୧୬ | ଶବ ବିଦ୍ୟାରକୁ ବିଦ୍ୟାର (ୟୁ) କହି ।

୧୭ | ସମାହନ, ମଳନ (ଲୁ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଚରଣାତ ମଳନର ।

୧୮ | ବିନାଶ ପ୍ରାମ (ଲୁ), ଅବର୍ଣ୍ଣନ (ଲୁ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଅବର୍ଣ୍ଣନର ।

୧୯ | ସଂସ୍କର, ପରିଚୟ (ୟୁ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ପରିଚୟର ।

୨୦୦ | ପ୍ରସର (ୟୁ) ବିଷ୍ଵର୍ଷ (ଲୁ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ବିଷ୍ଵାର କାରଣର ।

୨୦୧ | ନାବାକ, ପ୍ରପ୍ରାମ (ୟୁ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଧାନ୍ୟାଦିର ଅଭିପ୍ରାୟ
ଅପାପ୍ତିର ।

୨୦୨ | ସନ୍ଧିଧ (ୟୁ), ସନ୍ଧିକର୍ଷଣ (ଲୁ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ସନ୍ଧ ଧାନର, ।

୨୦୩ | ଲବ (ୟୁ) ଅଭିନର (ୟୁ) ଲବନ (ଲୁ) ଏ ତିନି ନାମ
ଧାନ୍ୟାଦି ଛେଦନର ।

୨୦୪ | ନିଷ୍ଠାବ (ୟୁ) ପବନ (ଲୁ), ପବ, (ୟୁ) ଏ ତିନି ନାମ
ଧାନ୍ୟାଦି ନିର୍ମଳୀକରଣର ।

- ୧୦୫ ପ୍ରସ୍ତାବଃ ସ୍ୟାଦବସର ୧୦୬ ସୁଷରଃ ସୁଷବେଶୁନମ୍ ।
 ୧୦୬ ପ୍ରଜନଃ ସ୍ୟାଦୁପସରଃ ୧୦୭ ପ୍ରଶ୍ନପ୍ରଶ୍ନଯୌ ସମୌ ।
 ୧୦୭ ଧିଶକ୍ରିନ୍ଦସ୍ତୁମୋ ୧୧୦ ସ୍ଥୀ ତୁ ସଂକ୍ଷମୋ ଦୁଗସଞ୍ଚରଃ ।
 ୧୧୧ ପ୍ରତ୍ୱରତନମ ପ୍ରୟୋଗାର୍ଥଃ ୧୧୨ ପ୍ରତମସ୍ୟା ଦୁପତନଃ ।
 ସ୍ୟାଦରଥାଦାନ ମୁଦ୍ରାତ ଆରମ୍ଭ ୧୧୩ ମୁମସ୍ତର ।
 ୧୧୩ ପ୍ରତିବନ୍ଧଃ ପ୍ରତିଷ୍ଠମୋ ୧୧୪ ହବନାୟୁ ନିପାତନମ୍ ।
 ୧୧୫ ଉପଲମ୍ବନୁତୁଭବଃ ୧୧୬ ସମାଳମୋ କ୍ରିଲେପନମ୍ ।
-
- ୧୦୮ । ପ୍ରସ୍ତାବ, ଅବସର, [ପୁଂ] ଏ ଦୁଇ ନାମ ଅବସର ।
 ୧୦୯ । ସମର (ପଂ) ସୁଷବେଶୁନ (କୁଳ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ସୁଷ
 ବେଶୁନର ।
 ୧୧୦ । ପ୍ରଜନ, ଉପସର, (ପଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଗାସର ପ୍ରଥମ
 ଗର୍ଭଧାରଣର ।
 ୧୧୧ । ପ୍ରଶ୍ନୟ, ପ୍ରଶ୍ନ୍ୟ, (ପଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ପ୍ରଶ୍ନ୍ୟର ।
 ୧୧୨ । ଧିଶକ୍ରି (ସୀ) ନିଷ୍ଠୁମ (ପଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ବୁଢ଼ି ସାମର୍ଥର ।
 ୧୧୩ । ସଂକ୍ଷମ, ଦୁର୍ଗସଞ୍ଚର (ପଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଦୁର୍ଗମାର୍ଗର ।
 ୧୧୪ । ପ୍ରତ୍ୱରତନମ, ପ୍ରୟୋଗାର୍ଥ (ପଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଯୁଦ୍ଧ
 ଶରମ୍ଭର ।
 ୧୧୫ । ପ୍ରତମ, ଉପତମ, ଅଭ୍ୟାଦାନ, ଉତ୍ସାତ, ଆରମ୍ଭ (ପଂ)
 ଏ ପାଞ୍ଚ ନାମ ଆରମ୍ଭର ।
 ୧୧୬ । ସମ୍ମନ, (ପଂ) ଭରା (ସୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଶୀଘ୍ରର ।
 ୧୧୭ । ପ୍ରତିବନ୍ଧ, ପ୍ରତିଷ୍ଠମ (ପଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ କାର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରତି-
 ବନ୍ଧକର ।
 ୧୧୮ । ଅବନାୟ (ପଂ) ନିପାତନ (କୁଳ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ନିପାତନର ।
 ୧୧୯ । ଉପଲମ୍ବ, ଅନୁଭବ (ପଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଧାରାବାହିକ
 ଜ୍ଞାନର ।
 ୧୨୦ । ସମାଳମ୍ବ, (ପଂ), କ୍ରିଲେପନ (କୁଳ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଗାସ
 ବ୍ରିଲେପନର ।

- ୧୧୧ ବିପ୍ରଲମ୍ବୋ ବିପ୍ରଯୋଗୋ ୧୧୨ ବିଲମ୍ବସ୍ତୁ ତିଷ୍ଠିନମ୍ ।
 ୧୧୦ ବିଶ୍ଵାବସ୍ତୁ ପ୍ରତିଶ୍ରୀତ ୧୧୧ ରବେଶା ପ୍ରତିଜାଗରଃ ।
 ୧୧୧ ନିପାଠନପଠୌ ପାଠେ ୧୧୩ ତେମସ୍ତେମୌ ସମୁଦ୍ରନେ ।
 ୧୧୨ ଆପାନବାସ୍ତୁବେ କେଶେ ୧୧୪ ମେଳକେ ସଙ୍ଗସଙ୍ଗମୌ ।
 ୧୧୩ ମୟୀଷଣ ବିଚୟନଂ ମାର୍ଗଣଂ ମୃଗଣା ମୃଗଃ ।
 ୧୧୪ ପରରମ୍ବ ପରିଷ୍କରଃ ସଂଶେଷ ଉପରତନମ୍ ।
 ୧୧୫ ନିର୍ବର୍ଣ୍ଣନଂ ତୁ ନିଧାନଂ ଦର୍ଶନାଲେକନେଷଣମ୍ ।

- ୧୧୬ । ବିପ୍ରଲମ୍ବ ବିପ୍ରଯୋଗ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ପ୍ରଶ୍ନୀଙ୍କର
 ପରିଷର ବିଛେଦର ।
 ୧୧୭ । ବିଲମ୍ବ (ପୁଂ) ଅତିପର୍କଳ (କୁଳ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଅତିବନର ।
 ୧୧୮ । ବିଶ୍ଵାବ (ପଂ), ପ୍ରତିଶ୍ରୀତ (ସୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଅତିଶ୍ରୀ
 ସ୍ୟାତିର ।
 ୧୧୯ । ଅବେଶା (ସୀ), ପ୍ରତିଜାଗର (ପଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ରକ୍ଷାର୍ଥ
 ନିଯୋଗର ।
 ୧୨୦ । ନିପାଠ, ନିପଠ ପାଠ (ପଂ) ଏ ତିନି ନାମ ପଠର ।
 ୧୨୧ । ତେମ, ସ୍ତେମ (ପଂ), ସମୁଦ୍ରନ (କୁଳ) ଏ ତିନି ନାମ
 ଆର୍ଦ୍ରତାର ।
 ୧୨୨ । ଆପାନବ, ଆସକ, କ୍ଲେଶ (ପଂ) ଏ ତିନି ନାମ କ୍ଲେଶର ।
 ୧୨୩ । ମେଳକ, ସଙ୍ଗ, ସଙ୍ଗମ [ପଂ] ଏ ତିନି ନାମ ମେଳକର ।
 ୧୨୪ । ସମୀଷଣ, ବିଚୟନ, ମାର୍ଗଣ [କୁଳ], ମୃଗଣ (ସୀ) ମୃଗ
 (ପଂ) ଏ ପାଞ୍ଚ ନାମ ଅନେକଣର ।
 ୧୨୫ । ପରିରମ୍ବ, ପରିଷ୍କର, ସଂଶେଷ (ପଂ) ଉପରତନ (କୁଳ) ଏ
 ବ୍ରିନାମ ଆଲିଙ୍ଗନର ।
 ୧୨୬ । ନିର୍ବର୍ଣ୍ଣନ, ନିଧାନ, ଦର୍ଶନ, ଆଲୋକନ, ଶିଖଣ (କୁଳ) ଏ
 ପାଞ୍ଚ ନାମ ଦର୍ଶନର ।

୧୯୫ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନଂ ନିରସନଂ ପ୍ରତ୍ୟାଦେଶୋନିଗୁରୁତ୍ୱଃ ॥
 ୧୩୦ ଉପଶାୟୋ ବିଶାୟୁଷ ପର୍ଯ୍ୟାୟୁଷୁନାର୍ଥକୌ ।
 ୧୩୧ ଅର୍ତ୍ତନଂ ଚ ରଶ୍ୟା ଚ କୃଣୀୟା ଚ ଗଣାର୍ଥକା ॥
 ୧୩୨ ସ୍ୟାଦ୍ବ୍ୟକ୍ଷତ୍ୟାସୋ ବିପର୍ଯ୍ୟାସୋ ବ୍ୟକ୍ଷ୍ୟପୁଣ୍ୟ ବିପର୍ଯ୍ୟେ ।
 ୧୩୩ ପର୍ଯ୍ୟେହୁଙ୍କରମପ୍ରୟୁ ନିତିପାତ ଉପାତ୍ୟୁଃ ॥
 ୧୩୪ ପ୍ରେଷଣଂ ଏତ୍ସମାହ୍ୟ ତତ୍ତ୍ଵ ସ୍ୟାଦ୍ ପ୍ରତିଶାସନମ୍ ।
 ୧୩୫ ସ ସଂସ୍କାବଃ କରୁଷ ଯା ସୁତ ଭୂମିଦିନନାମ ॥
 ୧୩୬ ଉତ୍ୟାପୁ ତତ୍ତ୍ଵରେ ସତ କାଷ୍ଟେ କାଷ୍ଟୁ ସ ଉତ୍ୟନଃ ।
 ୧୩୭ ସ୍ତ୍ରୟନ୍ତୁ ସ୍ତ୍ରୟନଃ ସ୍ତ୍ରୟୋ ଯେନ ନିହନ୍ୟତେ

୧୩୮ | ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ, ନିରସନ (କ୍ଲୁ), ପ୍ରତ୍ୟାଦେଶ (ପୁଂ), ନିଗୁରୁତ୍ୱ (ସ୍ତ୍ରୀ), ବୁର ନାମ ଶଣ୍ଠନର ।
 ୧୩୯ | ଉପଶାୟ, ବିଶାୟୁ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ପର୍ଯ୍ୟାୟୁଷମେ ଶଯୁନର ।
 ୧୪୦ | ଅର୍ତ୍ତନ (କ୍ଲୁ) ଉତ୍ୟାପୁ, କୃଣୀୟା, ଦୃଣା (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ବୁର ନାମ ଦୃଣାର ।
 ୧୪୧ | ବ୍ୟକ୍ଷ୍ୟାସ, ବିପର୍ଯ୍ୟାସ, ବ୍ୟକ୍ଷ୍ୟୁ, ବିପର୍ଯ୍ୟୁ (ପୁଂ) ଏ ବୁର ନାମ ବେପରାତର ।
 ୧୪୨ | ପର୍ଯ୍ୟୁ, ଅତିଷମ, ଅତିପାତ, ଉପାତ୍ୟୁ [ପୁଂ] ଏ ବୁରିନାମ, ବ୍ୟକ୍ଷିତମର ।
 ୧୪୩ | ଆହୁନପୁର୍ବକ ପ୍ରେଷଣକୁ ପ୍ରତିଶାସନ (କ୍ଲୁ) କହି ।
 ୧୪୪ | ଯଜ୍ଞରେ ବ୍ରାହ୍ମର ସୁତିଷ୍ଠାନକୁ ସଂସ୍କାବ [ପୁଂ] କହି ।
 ୧୪୫ | ଯେଉଁ କାଠ ଉପରେ କାଠ ରଖି ଦଶାୟାଏ ତାହାକୁ ଉତ୍ୟନ (ପୁଂ) କହି ।
 ୧୪୬ || ସ୍ତ୍ରୟନ୍ତୁ, ସ୍ତ୍ରୟନ (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଯେଉଁ ଖମ୍ ଉପରେ ଦଶାୟାଏ ।

୧୪୭ ଆବିଧୋ ବିଧାତେ ଯେନ ତତ୍ତ୍ଵ ନିଷ୍ଠ ବିଷ୍ଣୁକସମେ ନିଦଃ
 ୧୪୮ ଉତ୍ୟାପୁ ନିକାରଣ୍ୟ ହୋ ଧାନ୍ୟେ ଉତ୍ୟାପାର୍ଥକୌ ।
 ୧୪୯ ନିଗାରେଦଗାରିକ୍ଷାବୋଦ୍ଗାତ୍ୟ ଗରଣାଦିଷ୍ଟ ॥
 ୧୫୦ ଆରତ୍ୟକରିବରତପୁ ଉପରାମେ ୧୩ ବାସିଯାନ୍ତ
 ନିଷ୍ଟେବଃ । ନିଷ୍ଠ ତିନ୍ଦ୍ରଷ୍ଟେବନଃ ନିଷ୍ଠୀବନମିତ୍ୟଭିନାନ ।
 ୧୫୧ ଜବନେ ଜୁତଃ ୧୩୫ ସାତିଷ୍ଟ୍ୟ କସାନେ ସ୍ୟା ୧୩୭

ଦଥକୁରେଜୁତି ।

୧୫୨ ଉତ୍ୟପୁ ପଶୁପ୍ରେରଣ ୧୩୮ ମକରଣିରିତ୍ୟାଦପୃଷ୍ଠାପେ ।
 ୧୫୩ ଗୋପାନେତ୍ୟ, ସ୍ତ୍ରୟ ବୃଦ୍ଧମିତ୍ୟେପିଗବାଦିକମ୍ ।

୧୫୪ | କାଷ୍ଟୁରେଦକ, ଡୋମର ଅସ୍ତକୁ ଆଦିଧ କହି । ଏହା (ପୁଂ)
 ୧୫୫ | ଅର୍ଦ୍ଧପୁତ୍ର ସମାନ କାଷ୍ଟୁକୁ ନିଦ କହି । ଏହା (ପୁଂ)
 ୧୫୬ | ଉତ୍ୟାର, ନିକାର (ପୁଂ) ଏ ଦୁଇନାମ ଧାନ୍ୟ ପାହୁଡ଼ିବାର ।
 ୧୫୭ | ଉତ୍ୟନକୁ ନିଗାର, ବମନକୁ ଉତ୍ୟାର, ହିନ୍ଦିବାକୁ ବିଷାବ
 ଏବଂ ହାତୁଟି ମାରିବାକୁ ଉତ୍ୟାର କହି । ଏମାନେ (ପୁଂ)
 ୧୫୮ | ଆରତି, ଅବରତ, ବିରତ (ସ୍ତ୍ରୀ) ଉପରାମ (ପୁଂ) ଏ ବୁରି-
 ନାମ ବିଶ୍ଵାମର ।
 ୧୫୯ | ନିଷ୍ଟେବ (ପୁଂ, କ୍ଲୁ) ନିଷ୍ଠୁତି (ସ୍ତ୍ରୀ) ନିଷ୍ଟେବନ, ନିଷ୍ଠୀବନ
 (କ୍ଲୁ) ଏ ବୁରନାମ ଛେପ ଓ ଶଙ୍କାର ପକାରବାର ।
 ୧୬୦ | ଜବନ (କ୍ଲୁ), ଜୁତ (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ବେଗରେ ।
 ୧୬୧ | ସାତ (ସ୍ତ୍ରୀ), ଅବସାନ (କ୍ଲୁ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଅବସାନର ।
 ୧୬୨ | ଜୁର [ପୁଂ] ଜୁତ (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଜୁର ।
 ୧୬୩ | ଉତ୍ୟକ (ପୁଂ) ପଶୁପ୍ରେରଣ (କ୍ଲୁ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ପଶୁ-
 ପ୍ରେରଣର ।
 ୧୬୪ | ଅକରଣି, ଅଶବନ, ଅବଗ୍ରାହ, ନିଗ୍ରହ (ପୁଂ) ଏ ବୁରିନାମ
 ଅଭିଶାପର ।
 ୧୬୫ | ଗୋସମୀପ ଓ ଗୋସମୁହକୁ ଉପଗବକ କହି । ଏହା (କ୍ଲୁ)

୧୪୦ ଅପୁଣିକଂ ଶାସ୍ତ୍ରଲିଙ୍ଗମେବମାଦ୍ୟମରେତସାମ ॥
 ୧୪୧ ମାଣବାନଂ ତୁ ମାଣବ୍ୟୋ ୧୪୨ ସହାୟନଂ ସହାୟତା ।
 ୧୪୩ ହଜ୍ଞା ହଜ୍ଞାନାଂ ୧୪୪ ବ୍ରାହ୍ମଣ୍ୟବାନ୍ତବ୍ୟ ତୁ ତୁ ଜନ୍ମନାମ ।
 ୧୪୫ ତେ ପାଶ୍ଚ ଜାନାଂ ପୃଷ୍ଠା ନାଂ ପାଶ୍ଚ ୦ ପୃଷ୍ଠାମନୁଦିପାର ।
 ୧୪୬ ଜଳନାମ ଖଳିନା ଖଳ୍ପାପ୍ରୟଥ ମାର ଷ୍ୱଳକଂ ନଶାମ ।
 ଗ୍ରାମତା ଜନତ ଧୂମ୍ୟ ପାଶ୍ଚା ଗଲ୍ଲା ପୃଥକ୍ ପୃଥକ୍ ।
 ଅପି ସାହ ସ୍ଵ୍ୟକାଶସ ବାର୍ମିଶୋହରଶାଦିକମ୍ ।
 ଉତ୍ତି ସଂକ୍ଷିପ୍ତବର୍ଗଃ

୧୪୦ | ଅପୁଣିକ ଶାସ୍ତ୍ରଲିଙ୍ଗ ଏ ଦୁଇନାମ ପିଷ୍ଟକ ସମ୍ଭର । ଏହୁହେ
 କ୍ଲାବିଙ୍ଗ ।
 ୧୪୧ | ବାଲକ ସମ୍ଭକୁ ମାଣବ୍ୟ କହି । ଏହା କ୍ଲାବିଙ୍ଗ ।
 ୧୪୨ | ସହାୟସମ୍ଭକୁ ସହାୟତା କହି । ଏହା ସ୍ତ୍ରୀ ଲିଙ୍ଗ ।
 ୧୪୩ | ହଳସମ୍ଭକୁ ହଜ୍ଞା କହି । ଏହା ସ୍ତ୍ରୀଲିଙ୍ଗ ।
 ୧୪୪ | ବ୍ରାହ୍ମଣ୍ୟ, ବାନ୍ତବ୍ୟ [କ୍ଲା] ଏ ଦୁଇନାମ ବ୍ରାହ୍ମଣସମ୍ଭର ।
 ୧୪୫ | ପାଶ୍ଚ ଦେଶର ଅସିପମ୍ଭକୁ ପଶ୍ଚ ଏହା ପୃଷ୍ଠାଦେଶର ଅସି
 ସମ୍ଭକୁ ପୃଷ୍ଠ୍ୟ କହି । ଏ ଦୁହେଁ କ୍ଲାବିଙ୍ଗ ।
 ୧୪୬ | ଜଳନା, ଖଳ୍ପା (ସ୍ତ୍ରୀ) ଏ ଦୁଇ ନାମ ଜଳ ସମ୍ଭର । ମରୁଷ୍ୟ
 ସମ୍ଭକୁ ମାନୁଷ୍ୟକ (କ୍ଲା) କହି । ଗ୍ରାମ ସମ୍ଭକୁ ଗ୍ରାମତା (ସ୍ତ୍ରୀ)
 କହି । ଜନ ସମ୍ଭକୁ ଜନତା (ସ୍ତ୍ରୀ) କହି । ଧୂମ ସମ୍ଭକୁ
 ଧୂମ୍ୟ (ସ୍ତ୍ରୀ) କହି । ପାଶ ସମ୍ଭକୁ ପାଶ୍ଚା (ସ୍ତ୍ରୀ) କହି ।
 ଜଳସମ୍ଭକୁ ଗଲ୍ଲା (ସ୍ତ୍ରୀ) କହି । ସହସରସମ୍ଭକୁ ସାହସ୍ୟ
 (କ୍ଲା) କହି । ଦସିପମ୍ଭକୁ କାଶସ (କ୍ଲା), ବର୍ମିପମ୍ଭକୁ ବାର୍ମିଶ
 (କ୍ଲା), ଅଥର୍ବିପମ୍ଭକୁ ଆଥର୍ବଣ (କ୍ଲା) କହି ।
 ଉତ୍ତି ସଂକ୍ଷିପ୍ତବର୍ଗଃ ॥

ନାନାର୍ଥବର୍ଗଃ
 ନାନାର୍ଥାଃ କେଣପି କାନ୍ତାଦି ବର୍ଗେଷ୍ଟବାପ କାର୍ତ୍ତିତାଃ ।
 ଭୁବ ପ୍ରୟୋଗ ଯେ ଯେଷୁ ପର୍ମ୍ୟେଷୁ ପି ତେଷୁତେ ॥
 କାନ୍ତାଃ

୧ ଆକାଶେ ଉତ୍ତିଦିବେ ନାକୋ ୨ ଲୋକସ୍ତୁ ଭୁବନେ ଜନେ

ଯେଉଁ ଶବ୍ଦମାନଙ୍କର ଅନେକ ଅର୍ଥ ହୁଏ, ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ
 ଅନେକ ଶବ୍ଦ ପୂର୍ବବର୍ଗରେ କଥୁଳ ହୋଇଅଛି । ଅନୁକ୍ତ କେତେ
 ଗୁଡ଼ିଏ ଶବ୍ଦ ନାନାର୍ଥବର୍ଗରେ କକାରନ୍ତ, ଶକାରନ୍ତ ଏବଂ ଗକାରନ୍ତ,
 ପ୍ରତି ଫମରେ ଉକ୍ତ ହେବ କିନ୍ତୁ ଯେଉଁ ଶବ୍ଦମାନଙ୍କର ଗୋଟିଏ
 ମାତ୍ର ଅର୍ଥ ହୁଏ, ସେଗୁଡ଼ିକ ବୃଦ୍ଧାତ ହେବ ନାହିଁ ଏବଂ ନାନାର୍ଥ
 ବର୍ଗରେ କକାରନ୍ତ ଫମରେ ମୂଳସୁରୂପ ଯେଉଁ ଶବ୍ଦମାନ ବୃଦ୍ଧାତ
 ହେବ, ସେମାନଙ୍କର ଯେତେ ପ୍ରତିଶକ ଦିଆଯିବ, ସେମାନଙ୍କର
 ଗୋଟିଏ କୋଟିଏ ଶବ୍ଦ ଅନୁସାରେ ସେହି ପର୍ମ୍ୟାୟୁର ଶବ୍ଦ ସବୁ ବୁଝି
 ବାକୁ ହେବ, ଯଥା—ନାକ ଶଙ୍କରେ ଉତ୍ତିଦିବ ଏବଂ ଆକାଶ ବୁଝାଏ,
 ଅତେବକ ଉତ୍ତିଦିବ ପର୍ମ୍ୟାୟୁର ଅନ୍ତର୍ଗତ ସ୍ଵର, ସ୍ଵର୍ଗ, ଉତ୍ତିଦିବ
 ଲୟ, ସୁରଲେକ, ଦେୟୀ, ଦିବ, ଉତ୍ତିପିଷ୍ଟପ ଏହି ସବୁ ସୁରବାତକ ଶବ୍ଦ
 ବୁଝିବାକୁ ହେବ ଏବଂ ଆକାଶ ଶଙ୍କରେ ଆକାଶ ପର୍ମ୍ୟାୟୁର ଦେୟୀ
 ଦିବ, ଅଭ୍ର, ବେୟାମନ୍, ସୁଷ୍ଠର, ଅମର, ନଭସ୍, ଅନ୍ତର୍ଗତ, ଗଗନ୍
 ଅନ୍ତର୍ଗତ, ସୁକର୍ମନ୍, ଖ, ବିଷ୍ଵତ୍, ବିଷ୍ଵପୁଦ, ଆକାଶ, ବିହାୟସ୍
 ଏହିପରୁ ଶବ୍ଦ ବୁଝିବାକୁ ହେବ । ଏହିପରି ଏକାନାଳ ଶଙ୍କମଧ୍ୟ ଉକ୍ତ
 ଶବ୍ଦ ସବୁକୁ ବୁଝାଇବ । ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଶବ୍ଦ ବିଷ୍ଵପୁରେ ମଧ୍ୟ ଏହିପରି,
 ବୁଝିବାକୁ ହେବ ଏବଂ ସ୍ଵ ସ୍ଵ, ପର୍ମ୍ୟାୟୁରେ ଯେଉଁ ଲିଙ୍ଗ ଉକ୍ତ ହୋଇ
 ଅଛି, ସେହି ଲିଙ୍ଗ ଜାଣିବ । କାନ୍ତାଃ

୧ | ଆକାଶ, ସ୍ଵର୍ଗ, ଦୁଇଙ୍କ ନାକ (ସ୍ତ୍ରୀ) କହି ।
 ୨ | ଭୁବନ ଓ ଜନ ଦୁଇଙ୍କ ଲୋକ (ସ୍ତ୍ରୀ) କହି ।

୩୬

ଅମରକୋଷୀଃ

୩ ପଦ୍ୟ ପଶସି ର ଶ୍ଲୋକାଃ ୪ ଶରେ ଖଣ୍ଡଗେ ର ସାମୁଳଃ ।
୫ ଜମୁକୌ କୋଷ୍ଟୁ ବୁରୁଣୋ ର ପୃଥୁକୌ ତପିଟରକୌ ।
୬ ଆଲେକୌ ଦର୍ଶନଦେୟାତୌ ର ତେଶପଟହମାନକୌ ।
୭ ଉତ୍ସାଙ୍ଗଚିହ୍ନପ୍ରୋରଙ୍ଗଃ ୮ କଳକୋଳପବାଦପ୍ରୋଃ ।
୯ କଷକୋ ନାଗବର୍ଣ୍ଣକୋ ୧୦ ରକ୍ତଃ ପୁଟିକସ୍ତୈୟପ୍ରୋଃ ।
୧୧ ମାରୁତୋ ବେଷ୍ଟି ବୃଧ୍ରେ ବୃଂଦି କଃ କଂ-ଶିରେମୁନୋଃ ॥
ସ୍ୟାତ୍ ୧୨ ପୁଲାକପୁତ୍ରଖାନେୟ ସମେପ ଭକ୍ତିକଥକେ ।
୧୩ ଉଲୁକେ କରଣଃ ପୁତ୍ରମୁଲୋ ପାନ୍ତେ ର ପେଚକଃ ।
୧୪ କମଣ୍ଠଲୋ ର କରଳଃ ୧୫ ସୁଗତେ ର ବିନାମୁଳଃ ।

୩ | ପଦ୍ୟ, ପଶସ ଏ ଦୁହିଙ୍କି ଶ୍ଲୋକ (ୟୁଂ) କହି ।
୪ | ଶର, ଖଣ୍ଡଗ ଏ ଦୁହିଙ୍କି ସାମୁଳ (ୟୁଂ) କହି ।
୫ | ଶୁଗାଳ, ବୁରୁଣ ଏ ଦୁହିଙ୍କି ଜମୁଳ (ୟୁଂ) କହି ।
୬ | ତପିଟ (ଚୁନ୍ଦା), ଅର୍ଦ୍ଧକ(ବାଳକ)ଏଦୁହିଙ୍କି ପୃଥକ(ୟୁଂ) କହି ।
୭ | ଦର୍ଶନ, ଦେୟାତ ଏ ଦୁହିଙ୍କି ଆଲେକ (ୟୁଂ) କହି ।
୮ | ଭେଦ, ପଟହ ଏ ଦୁହିଙ୍କି ଆନନ୍ଦ (ୟୁଂ) କହି ।
୯ | କେତ୍ର, ତିହ ଏ ଦୁହିଙ୍କି ଅଙ୍କ (ୟୁଂ) କହି ।
୧୦ | ତିହ, ଅପବାଦ ଏ ଦୁହିଙ୍କି କଳଙ୍କ [ୟୁଂ] କହି ।
୧୧ | ସର୍ପ, ବଢେଇ ଏ ଦୁହିଙ୍କି ତଷକ (ୟୁଂ) କହି ।
୧୨ | ପୁଟିକ, ସ୍ତୁର୍ମଣ୍ୟ ଏ ଦୁହିଙ୍କି ଅର୍କ (ୟୁଂ) କହି ।
୧୩ | ବାୟୁ, ବ୍ରହ୍ମ ସ୍ତୁର୍ମଣ୍ୟ; ମନ୍ତ୍ରକ, ଜଳ (ୟୁ,ଜ୍ଞାନ) ଏମାନଙ୍କୁ
‘କ’ କହି ।
୧୪ | ତୁଳଧାନ୍ୟ, ସଂଶେପ, ଦରଧଅନ୍ତ ଏମାନଙ୍କୁ ପୁଲାକ (ୟ) କହି ।
୧୫ | ଉଲୁକ, ହସ୍ତିର ପୁତ୍ରମୁଲ, ସମୀପ (ୟୁଂ) ଏମାନଙ୍କୁ
ପେଚକ କହି ।
୧୬ | କମଣ୍ଠଲକୁ କରକ (ୟୁ,ଜ୍ଞାନ) କହି ।
୧୭ | ସୁଗତକୁ ବୁଦ୍ଧ, ବିନାମୁଳ (ୟୁଂ) କହି ।

୧୮ ଚିଷ୍ଟୁର୍ଦ୍ଵସ୍ତ ବିତପ୍ତୀ ର ୧୯ ଶୁକନ୍ତାଟ ର ବୃଶ୍ତକଃ ।
୨୦ ପ୍ରତିକୁଳ ପ୍ରଶକଷେକ ଦେଶେ ର ପୁଂସଂସୁମ ॥
୨୧ ସାର୍ଥକିତକଂ ରୁ ଭୁନମ୍ବ କର୍ତ୍ତ୍ତମଣ ଭୁମୁଖପଥି ର ।
୨୨ ଜ୍ଞାପ୍ତ କାପ୍ତା ର ଘୋଷେ ର କୋଶତକ୍ୟଥ ୨୩ କହ୍ପଳେ
ମିତ୍ର ର ଶନିରେ ସୋମବଳକଃ ସ ଦଥ ୨୪ ସିଦ୍ଧୁକେ
ତିଳକଳକେ ର ପିଣ୍ଡାକୋ ୨୫ କହୁକିଂ ରମଠେପ ର
୨୬ ମହେନ୍ଦ୍ର ଗୁରୁକୁଳ ବ୍ୟାଳଗ୍ର ବିଷ୍ଣୁ କୌଣ୍ଠିଳଃ
୨୭ ହୁଲାପଶକ୍ତ୍ୟ ତଙ୍କଃ ୨୮ ସ୍ତୁଲ୍ମପିଷ୍ଠିଷ୍ଠ - ସ୍ତୁଲ ।
୨୯ ଜେବାତୁକ ଶଶକେହପି ୩୦ ଖୁରେହପ ଶୁଷ୍ଠ ବର୍ତ୍ତିକଃ ।
୩୧ ବ୍ୟାଦେହି ପୁଣ୍ୟଶକୋ ନା ୩୨ ଜାବାନ୍ୟ ମପିଣାପକଃ ।

୧୮ | ଦସ୍ତ, ବିତପ୍ତୀ ଏ ଦୁହିଙ୍କୁ କଷ୍ଟ (ୟୁଂ) କହି ।
୧୯ | ଶୁକନ୍ତାଟକୁ ସମାନ୍ତାକୁ) ବୃଶ୍ତକ (ୟୁଂ) କହି ।
୨୦ | ପ୍ରତିକୁଳ, ଏକଦେଶ ଏ ଦୁହିଙ୍କି ପ୍ରଶକ (ୟୁଂ) କହି ।
୨୧ | ଭୁନମ୍ବ, କୁଣ୍ଡିତ ରଣ, ଭୁତ୍ତଣ ଏମାନଙ୍କୁ ଭୁତିକ(ଜ୍ଞାନ) କହି ।
୨୨ | ଜ୍ଞାପ୍ତ କା (ଜ୍ଞାନ) ଘୋଷେ ଦୁହିଙ୍କି କୋଷାତଙ୍ଗ ସ୍ତୁଲ କହି ।
୨୩ | କହ୍ପଳ, ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଶନିର ଏ ଦୁହିଙ୍କି ସୋମବଳକ କହି ।
୨୪ | ସମଠାକୁ ବାହୁକ (ଜ୍ଞାନ) କହି ।
୨୫ | ମହେନ୍ଦ୍ର, ଗୁରୁଗୁଳ, ଉଲୁକ, ବ୍ୟାଳଗ୍ରାହୀ (ସାମୁଆକେଳା)
ବିଶ୍ୱାମିତ ଉଷ୍ଣ ଏମାନଙ୍କୁ କୌଣ୍ଠିଳ (ୟୁଂ) କହି ।
୨୬ | ରକ, ଭାପ ଶଙ୍କା ଏମାନଙ୍କୁ ଆତକ (ପଂ) କହି ।
୨୭ | ମାତ, ଦରଦୁ, କନିଷ୍ଠ ଏମାନଙ୍କୁ ଷାନ୍ତିକ (ପି) କହି ।
୨୮ | ଚନ୍ଦ୍ରକୁ ଜେବାତୁକ (ୟୁଂ) କହି ।
୨୯ | ବାୟୁଚତ୍ରେ, ଘୋଟକଣ୍ଠର ଏ ଦୁହିଙ୍କି ବର୍ତ୍ତିକ (ୟୁଂ) କହି ।
୩୦ | ବ୍ୟାଦେହି ପୁଣ୍ୟଶକୋ ନା ୩୧ ଜାବାନ୍ୟ ପ୍ରସାଦ ।
୩୧ | ଜୁପ୍ରାଣି ପ୍ରସାଦ ଏ ଦୁହିଙ୍କି ଦୀପଳ [ୟୁଂ] କହି ।

୩୩ ଶାଳାବୁକାଃ କପଦୋଷ୍ଟୁ ଶ୍ଵାନଃ ୩୪ ସ୍ତ୍ରୀପ ଗୋରିକମ୍
୩୫ ପୀଡ଼ାର୍ଥେପ ବ୍ୟଲ୍ଲକଂ ସ୍ୟା ୩୬ ଦଲୀକଂରୁ ପ୍ରିସ୍ତେନକେ
୩୭ ଶାଳାନ୍ତ୍ପାବନୁକେ ହେ ୩୮ ଶଳ୍କେ ଶକଳ ବଳ୍କଳେ
୩୯ ସାଷ୍ଟ୍ର ଶତେ ସୁବଣ୍ଣିନାଃ ହେମ୍ୟଗେଭୁଷଣ ପଳେ ।
ଏନାରେହପର ନିଷ୍ଠୋସ୍ତି ୪୦ କଳକୋଷୀସମଲୋନସେ ।
ଦମ୍ଭୋପ୍ୟଥ ୪୧ ପିନାକୋଷୀ ଶଳଙ୍କରଧନୁନୋଃ ।
୪୨ ଧେନୁକା ତୁ କରଣ୍ୟଂ ର ୩୩ ମେଘଜାଳେ ତ କାଳିକା ।
୪୪ କାରିକା ଯାତନାବୁଦ୍ଧେୟ ୪୫ କଞ୍ଚିକା କଞ୍ଚିଭୁଷଣେ ।
କରିହପ୍ରେକ୍ଷନୋ ପଦ୍ମ ଗଜ କୋଷ୍ୟା ୪୬ ଷ୍ଟୁତିରେ ।

୩୩ | ବାନର, ଶୁଶ୍ରାବ, କୁକୁର ଏମାନଙ୍କୁ ଶାଳବୁକ (ପୁଂ) କହି ।
୩୪ | ସ୍ତ୍ରୀପ ଗୋରିକ (କୁଳ) ବୋଲି ।
୩୫ | ପୀଡ଼ାକୁ ବ୍ୟଲ୍ଲକ କହି ।
୩୬ | ଅପ୍ରିସ୍ଟ, ମିଥ୍ୟା ଏ ଦୁହିଙ୍କି ଆଲୀକ (କୁଳ) କହି ।
୩୭ | ସ୍ତ୍ରୀବ, ଅନ୍ତପ୍ରୁ ଏ ଦୁହିଙ୍କି ଅନ୍ତକ କହି ।
୩୮ | ଶଣ୍ଟ, ବଳ୍କଳ ଏ ଦୁହିଙ୍କି ଶଳ୍କ (କୁଳ) କହି ।
୩୯ | ଏକଶତ ଆଠ ଦୁବଣ୍ଣି ମୁଦ୍ରା, ସନାର ଉରେଭୁଷଣ, ଫଳ,
ଦାନାର ଅର୍ଥାର ମୋହର ଏମାନଙ୍କୁ ନଷ୍ଟ କହି । ଏହା (ପୁଂକୁ)
୪୦ | ଶମଳ, ଏନସ ଏମାନଙ୍କୁ କଳକ (କୁଳ) କହି ।
୪୧ | ଶୁଲ, ଶଳରଧନୁ ଏ ଦୁହିଙ୍କୁ ପିନାକ (କୁଳ) କହି ।
୪୨ | ଦସ୍ତିମାକ ଧେନୁକା (ସ୍ତି) କହି ।
୩୩ | ମେଘସମ ହକୁ କାଳିକା (ସ୍ତି) କହି ।
୪୩ | ଯାତନା, ବୁଦ୍ଧି ଏ ଦୁହିଙ୍କୁ କାରିକା ସ୍ତୀ କହି ।
୪୪ | କଞ୍ଚିଭୁଷଣ, ହସ୍ତିଶୁଣ୍ଟ, ମଧ୍ୟମାଙ୍ଗୁଳ, ପତର ଗଜକୋଷ
ଏମାନଙ୍କୁ କଞ୍ଚିକା (ସ୍ତି) ବୋଲି ।

୪୭ ବୃଦ୍ଧାରକୌ ରୂପମୁଖ୍ୟା ୪୮ କେବେ ମୁଖ୍ୟାନ୍ୟକେବଳାଃ
୪୯ ସ୍ୱାକ୍ଷରିତିକଃ କୌକଳୁଟିକୋ ସମ୍ଭାବୁରେରିତେଷଣଃ ।
୫୦ ଲମ୍ବଟିକଃ ପ୍ରତ୍ୟେତ ଲଦଣୀ କାର୍ଯ୍ୟାକ୍ଷମଶ୍ଶ ଯଃ ॥
୫୧ ଭୁଭନୀତମ୍ବକଳପୁ ରତେଷୁ କଟକୋଷ୍ଟ ପ୍ରାମ୍ ।
୫୨ ସବ୍ୟଗ୍ରେ ହୁନ୍ତୁ ଶରୋ ତ ଲୋମହର୍ଷେ ତ କଣ୍ଠକଃ ।
ପାକୋ ପଞ୍ଚିଶିଶୁର୍ମଧ୍ୟ-ରହେ ନେତର ନାୟକଃ ।
ପର୍ଯ୍ୟକଃ ସ୍ୟାର ପରିକରେ ମ୍ୟାଦ ବ୍ୟାଦେହପି ତ ଲୁବ୍ଧକଃ
ପେଟକଷୀଷ ବୃଦ୍ଧେହପି ଗୁରୋ ଦେଶେ ତ ଦେଶିକଃ ।

୪୭ | ରୂପଦଶିଶୁ, ସ୍ରଧାନ ଏ ଦୁହିଙ୍କି ବୃଦ୍ଧାରକ (ପୁଂ) କହି ।
୪୮ | ମୁଖ୍ୟ, ଅନ୍ତପ୍ରୁ, କେବଳ ଏମାନଙ୍କୁ ଏକ (ସ୍ତି) ବୋଲି ।
୪୯ | କୌକଳୁଟିକ, ବିକଟଦଶୀ ଏ ଦୁହିଙ୍କି ଦାୟିକ (ପୁଂ) କହି ।
୫୦ | ପ୍ରଭୁଭାଲଦଶୀ କାର୍ଯ୍ୟାକ୍ଷମ ଏ ଦୁହିଙ୍କି ଲଲାଟିକ (ସ୍ତି) କହି ।
୫୧ | ପଦତର ମଧ୍ୟଦେଶ ବଳପୁ (କରଭୁଷଣ ଖଣ୍ଡ) ଏ ଦୁହିଙ୍କି
କଟକ (ପୁଂ) ବୋଲି ।
୫୨ | ସୁରୀର ଅଗ୍ର, ସ୍ତୁତିଶ୍ରୀ, ଲୋମହର୍ଷଶ (ରୋମାଞ୍ଚ) ଏମାନଙ୍କୁ
କଣ୍ଠକ (ପୁଂ ବୋଲାଯାଏ ।
ପାକ ଓ ବାଳକ ଏ ଦୁହିଙ୍କୁ ପାକ କହି ।
ମଧ୍ୟ, ରହ, ନେତା ଏମାନଙ୍କୁ ନାୟକ କହି ।
ପଞ୍ଜଙ୍କ ଓ ପରିକର ଏ ଦୁହିଙ୍କୁ ପର୍ଯ୍ୟକ କହି ।
ବ୍ୟାଧ ଓ ବ୍ୟାଗ୍ର ଏ ଦୁହିଙ୍କି ଲୁବ୍ଧକ କହି ।
ପେତ ଓ ବୃଦ୍ଧ ଏ ଦୁହିଙ୍କୁ ପେଟକ କହି ।
ଗୁରୁ ଓ ଦେଶ୍ୟ ଏ ଦୁହିଙ୍କୁ ଦେଶକ କହି ।
ଗ୍ରାମ ଓ ଫଳକ ଏ ଦୁହିଙ୍କି ଶେଷକ କହି ।
ଧୀବରକୁ ଜାଳକ କହି । ପୁଷ୍ପରେଣ୍ଟକୁ କଞ୍ଜଲ୍କ କହି ।
ସ୍ତ୍ରୀଧନକୁ ଶୁଲ୍କ କହି । ଲହରକୁ ଉଛଳିକ (ସ୍ତି) କହି ।
ଭୁବ ଓ ବୃଦ୍ଧ ଏ ଦୁହିଙ୍କୁ ବାନ୍ଧିକ୍ୟ (କୁଳ) କହି ।

ଖେଟକୌ ଶ୍ରାମପଳକୌ ଧୀବରେଣ୍ଟି ତ ଜାଲକଃ ॥
ପୁରେଣୀ ତ କଞ୍ଜଳି କଃ ଶୁଳ୍କୋଂସୀ ସୀଧନେଣ୍ଟି ତ ।
ସ୍ୟାତ୍ କଲେଖାଲେଖପୁତ୍ରକଳକଃ ବାର୍ତ୍ତକଃ ଗବଦ୍ଧଦୟୋଃ ।
କରଣ୍ୟାଂ ରୂପି କଣ୍ଠିକା ଦାରକୌ ବଳଭେଦକୌ ।
ଅନେହପ୍ୟନ୍ତମୁକଃ ସ୍ୟାତ୍କଙ୍କୌ ତ ଦର୍ପଦାରଣୀ ।

ଶାନ୍ତି

- ୪୨ | ମୟୁରପ୍ରିୟକ କରଜୁଳାସ୍ତ କିମାଣୀ ଶିଳୀମୁଖୀ ।
୪୩ ଶଣୀ ନିଧୀ ଲଲାଟାପ୍ରି କମ୍ଭୀ ନ ସ୍ତ୍ରୀ ୪୪ ଦ୍ରୁଷ୍ଟେପିଶମ୍
୪୫ ଘୃଣି ଜ୍ଞାନେ ଅଗ୍ନିଶିଖେ ୪୬ ବୈଶଶେ ମନ୍ତ୍ରମଧ୍ୟବୌ

ଶାନ୍ତି

୪୭ ଭୁଜଙ୍ଗଃ ପନ୍ଦନା ଶିଞ୍ଚଗେ ୪୯ ଶୋଳବୁଷେ ନନାବଗୌ

ହତ୍ତୀମାକୁ ଗଣିକା (ସ୍ତ୍ରୀ) କହି ।
ବାଳ ଓ ଭେଦକ ଏ ଦୁହକୁ ଦାରକ କହି ।
ଆନକୁ ଅନେତମୁକ କହି ।
ଓ ଦାରଣ ଏକପ୍ରି ଦୁହିଙ୍କି ଟଙ୍କ କହି ।

ଶାନ୍ତି

- ୫୦ | ଛାଇ, କରଜୁଳ ଏ ଦୁହିଙ୍କି ମପୁନ୍ତ (ୟୁଂ) କହି ।
୫୧ | ଅଳି (ଭ୍ରମର), ବାଣ (ଶର) ଏ ଦୁହିଙ୍କି ଶିଳମୁଖ (ୟୁଂ) କହି ।
୫୨ | ନିଧ ଲଲାଟର ଅଗ୍ନି, କମ୍ଭ ଏମାନଙ୍କୁ ଶଙ୍କ (ୟୁଂ) କହି ।
୫୩ | ଆକାଶ, ଇନ୍ଦ୍ରମୁଖ ଏ ଦୁହିଙ୍କି ଶଙ୍କ (କୁଳ) ବୋଲି ।
୫୪ | ଘୃଣି (କରଣ, ଅଗ୍ନିଶିଖା ଏ ଦୁହିଙ୍କି ଶିଖା (ସ୍ତ୍ରୀ) ବୋଲି ।
୫୫ | ମନୁନଦତ୍ତ (ଶୁଆ) ମାଧବ ଏ ଦୁହିଙ୍କି ବୈଶଶାଖ (କୁଳ) କହି ।

ଶାନ୍ତି

- ୫୬ | ପନ୍ଦଗ (ସର୍ପ), ଶିତ୍ରଗ (କାମୁକ) ଏ ଦୁହିଙ୍କି ଭୁଜଙ୍ଗ (ୟୁଂ)
କହି ।
୫୭ | ନଗ, ପବତ, ବୃଷ ଏମାନଙ୍କୁ ଅଗ (ୟୁଂ) କହି ।

- ୭୦ ଆଶୁରୋ ବାପୁଦିଶିଖୀ ୭୧ ଶର୍ଵକବିଦଗାଃ ଖରାଃ ।
୭୨ ପଚଙ୍ଗୋ ପରିଷୁଦ୍ଧେୟୋ ତ ୭୩ ପୂରାଃ ଦମୁକବୁଦ୍ଧୟୋଃ ॥
୭୪ ପଶବୋହପି ମୃଗ ୭୫ କେଗଃ ପ୍ରବାହଜବ୍ୟୋରପି ।
୭୬ ପରଗଃ କୌସୁମେ ରେଣୋ ସ୍ତ୍ରୀମଧ୍ୟାଦୋ ରଜସ୍ୟପି ॥
୭୭ ଗଜେଣ୍ପି ନାଗମାତଙ୍ଗ ୭୮ ବିପାଞ୍ଜ ପ୍ରତି ଲକେହପି ତ ।
୭୯ ସର୍ବଃ ସ୍ତ୍ରୀବନର୍ମେଷ ନିଶ୍ଚପ୍ରାଧାୟୁଷସ୍ତ୍ରୀଷୁ ॥
୮୦ ଯୋଗଃ ସନ୍ତୁଦନୋପାୟୁଧାନ ସଜତ୍ସୁକୃଷ୍ଟ ॥
୮୧ ବୈଶଶ୍ୟାଃ ଭୁତାବଦେଶ୍ୱର ପଶକାୟୁଷୋଃ ॥
୮୨ ବୃତକେ ଦୂରଶେ ପୁଂସ ସାରଙ୍ଗଃ ଶବଳେ ସଂଷ ।

- ୮୩ | ବାପୁ, ବିଶିଖ ଏ ଦୁହିଙ୍କି ଆଶୁର (ୟୁଂ) କହି ।
୮୪ | କାଣ ସୁପ୍ରେୟ, ପର୍ବତୀ ଏମାନଙ୍କୁ ଖଗ (ୟୁଂ) କହି ।
୮୫ | ପର୍ବତୀ ପ୍ରକ୍ଷାଧାରୀ ଶ୍ରୁଦ୍ଧପୋକ, ସ୍ଵର୍ଣ୍ଣ ଏମାନଙ୍କୁ ପତଙ୍ଗ(ୟୁଂ)କହି
୮୬ | ଦମୁକ, ବୃଦ୍ଧ ଏ ଦୁହିଙ୍କି ପୂରା (ୟୁଂ) କହି ।
୮୭ | ପଶୁଙ୍କ ମୁଗ (ୟୁଂ) କହି ।
୮୮ | ନଦୀପ୍ରବାହ, ଜବ (ଶୀଘ୍ର) ମଳମୁକତ୍ୟାଗେଜା ଏମାନଙ୍କୁ ବେଗ
[ୟୁଂ] କହି ।
୮୯ | ପୁଷ୍ପରେଣ୍ଯ, ସ୍ତ୍ରୀମଧ୍ୟ ଦ୍ରୁବ୍ୟ, ଧୂଳ ଏମାନଙ୍କୁ ପରଗ(ପଂ)କହି ।
୯୦ | ଦସ୍ତାକ ନାଗ ଓ ମାତଙ୍ଗ ପୁଂସ ବୋଲଯାଏ ମାତ୍ର ନାଗର୍ଭ
ନାଗପର୍ଷ, ନାଗକେଶର, ନ ରବଲୀ, ଦସ୍ତ ନାଗୁର, ମେଘ ଓ
ମୁଖାକୁ ବୁଝାଏ, କୁ ବଳିଙ୍ଗ ହେଲେ ସୀମା ଓ ବର୍ଣ୍ଣକୁ ବୁଝାଏ ।
୯୧ | ତିଳକ, ଅଙ୍ଗମ୍ବାନ ଏବଂ ଚରୁପ୍ରତିଶରକୁ ଅପାଙ୍ଗ (ୟୁଂ) କହି ।
୯୨ | ସ୍ତ୍ରୀବ, ନିର୍ମେଷ, ନିଶ୍ଚପ୍ରାଧାୟୁଷ, ଅଧ୍ୟାୟୁଷ, ସତ୍ରୀ ଏମାନଙ୍କୁ ସର୍ଗ(ୟୁଂ)କହି
୯୩ | ସନ୍ତୁଦନ, ଉପ୍‌ୟୁକ୍ତାନ, ସଜତ୍ତ ସୁକୃତ, ବିଷ୍ଣୁମାତି ଏମାନଙ୍କୁ
ଯୋଗ (ୟୁଂ) କହି ।
୯୪ | ସଗ, ସୀଅଧିକ ପୋଷଣ, ସର୍ପର ପଣ୍ଡା ଏବଂ ଦେହ ଏମାନଙ୍କୁ
ବୈଶ (ୟୁଂ) କହି ।
୯୫ | ବୃତକ, ଦୂରଶେ, ଶବଳ (ଶିବିତ) ଦସ୍ତ [ୟୁଂ] ଏମାନଙ୍କୁ
ସାରଙ୍ଗ (ସି) ବୋଲଯାଏ ।

୮୧୬

ଅମ୍ବରକେ.ଶୀଃ

୭୩ କପୌ ନ ପୂରଗଃ ୭୪ ଶାପେ ବୁଦ୍ଧିଷଙ୍ଗଃ ପରଭବେ ।
 ୭୫ ଯାନାଦ୍ୟଜେ ସୁଗଃ ପୁଣି ପୁଗୁ ସୁଗେ କୃତାଦିଷୁ ।
 ୭୬ ସ୍ଵରେଷ ପଶୁବାଗୁ ବଜନ୍ତିତ୍ତେ ନେତ୍ରଦୃଷ୍ଟି ଭୂଜଳେ ।
 ଲକ୍ଷ୍ୟଦୃଷ୍ଟ୍ୟା ସ୍ଥିପୁଠି ପୁଣି ଗୋ ୭୭ ଲିଙ୍ଗଃ ଚହୁଶେଷପୋଃ ॥
 ୭୮ ଶୃଙ୍ଗଃ ପ୍ରାଧାନ୍ୟସାନୋଷୁ ୭୯ ବରଙ୍ଗଃ ମୁର୍କି ଗୁହ୍ୟେୟୋଃ ॥
 ୮୦ ଭରଂ ଶ୍ରାକାମ ମାହାମ୍ବୁଧ ଶର୍ମ୍ୟ ସହ କ କର୍ତ୍ତିଷ୍ଠ
 ଦାନ୍ତଃ

୮୧ ପରିଘଃ ପରିଦାତେଷ୍ଟପେୟା ୮୨ ଦେ ବୁନ୍ଦେମୁପାଂରପ୍ରେ ।
 ୮୩ ମୁଲ୍ଲେ ପୁକାଦିଧାବର୍ତ୍ତୀ ୮୪ ଏହୋତୁଷବ୍ୟସନେଷୁ ଘମ ।

୭୩ । କପି, ଭେକ, ସାରଥ ଏମାନଙ୍କୁ ପୂରଗ [ପୁଠି] କହି ।
 ୭୪ । ଶାପ, ଅଖୋଶ, ପରଭବ ଏମାନଙ୍କୁ ଅଭିଷଙ୍ଗ (ପୁଠି) କହି ।
 ୭୫ । ଯାନାଦିର ଅଙ୍ଗ, ସୁଗ, ସତ୍ୟାଦିପୁଗ ଏମାନଙ୍କୁ ସୁଗ (ପୁଠିଙ୍କୁ)
 କହି ।
 ୭୬ । ସୁର୍ଗ, କାଣ, ପଶୁ, ବଚନ, ବଜୁ, ଦିକ୍, ନେତ୍ର, କରଣ,
 ପୁଥୁଷା, ଜଳ ଏମାନଙ୍କୁ ଗୋ (ପୁଠି, ସୀଠି) ବୋଲି ।
 ୭୭ । ଚହୁ ଉପରୁ ଏ ଦୁହିଙ୍କୁ ଲିଙ୍ଗ (କୁଳୁ) ବୋଲି ।
 ୭୮ । ପ୍ରାଧାନ୍ୟ, ପଦତସାନ୍ତୁ ପଶୁବିଷାଣ ଏମାନଙ୍କୁ ଶୃଙ୍ଗ (କୁଳୁ) କହି
 ୭୯ । ମର୍ତ୍ତୀ, ଗୁହ୍ୟ ଏ ଦୁହିଙ୍କୁ ବରଙ୍ଗ (କୁଳୁ) ବୋଲି ।
 ୮୦ । ଶ୍ରୀ, କ ମ, ମାହାମ୍ବୁଧ, ଶର୍ମ୍ୟ, ସହ, ଅର୍କ, କର୍ତ୍ତି ଏମାନଙ୍କୁ
 ଭର (କୁଳୁ) ବୋଲି ।
 ଦାନ୍ତ

୮୧ । ପରିଘାତ (ହନନ), ଅସ୍ତରିଶେଷ ଏ ଦୁହିଙ୍କୁ ରିଘ (ପୁଠି) କହି
 ୮୨ । ସମୁଦ୍ର, ଜଳମନକର ବେଗ ଏ ଦୁହିଙ୍କୁ ଓତ୍ତି (ପୁଠି) କହି ।
 ୮୩ । ମୁଲ୍ଲେ, ପୁକାଦିଧା ଏ ଦୁହିଙ୍କୁ ଅର୍ଦ୍ଧ (ପୁଠି) କହି ।
 ୮୪ । ଦାନ୍ତ, ବିପତ୍ତି, ବ୍ୟସନ (ମୃଗ୍ୟାତି), ବଗ, ହେଷ ଏମାନଙ୍କୁ
 ଆଂହ (କୁଳୁ) କହି ।

ଭୂତ୍ୟପୁକାଣ୍ତେ ନାନାର୍ଥିବର୍ଗଃ

୮୨୭

୮୫ ସିଷ୍ଟିଷ୍ଟେଷ୍ଟିଲେ ଲଦ୍ଧଃ (ବୁନ୍ଦି) ୮୬ କାର୍ଯ୍ୟ
 ଶିଳ୍ୟମୁଦେବତୁଗୁଳିଃ ।

୮୭ ବିପର୍ଯ୍ୟାସେ ବିପ୍ରରେ ର ପପ୍ରଞ୍ଚଃ ୮୮ ପ୍ରାବଳେ ଶୁରିଃ ।

୮୯ ଅଭିଷଙ୍ଗେ ସ୍ତୁତାୟାଂ ର ରତ୍ନୋ ର ରୁଣଃ ସ୍ତୁତାୟାଂ ।

ଶୁନ୍ତଃ

୯୦ ପଥନେ, ଭର୍ତ୍ତୁକେଂପ୍ୟଜ୍ଞୋ ୯୧ ଗୁଜ୍ଞପଦକହାରପ୍ରୋଃ ।

୯୨ ପରିଧାନାଶଳେ କଜ୍ଞା ଜଳପାନେ ସ ଭରକଃ ।

କାନ୍ତଃ

୯୩ କୋକିତାର୍ଥ୍ୟାବହତ୍ତୁଜ୍ଞୋ ୯୪ ଦନ୍ତବିପ୍ରାଣ୍ତଜ ଦିଜଃ ।

୯୫ ଅଳ୍ପ ଚିଷ୍ଟ୍ର ହରଜାଗା ୯୬ ଗୋଷ୍ଠୁନିବହାରୁଜାଃ ।

୯୭ । ବାଞ୍ଚିତ, ଅଳ୍ପ, ହ୍ରାସ୍ୟ ଏମାନଙ୍କୁ ଲଦ୍ଧ (ପୁଠି) କହି ।

ଶୁନ୍ତ

୯୮ । ଶିଳା, ମୃତ୍ତିକାଦିଶେଷ, ଚିଷ୍ଟ୍ରବେଗ ଏମାନଙ୍କୁ କାର (ପୁଠି) କହି

୯୯ ବିପର୍ଯ୍ୟାସ, ବିପ୍ରର ଏ ଦୁହିଙ୍କ ପ୍ରପଞ୍ଚ (ପୁଠି) କହି ।

୧୦୦ । ଅଳ୍ପ, ଆଷାଡ଼ମାସ, ଗ୍ରାଷ୍ଟୁରତୁ, ପବିତ୍ରା, ଉପାଧ୍ୟ, ମେଘ,
 ଶୁଭ୍ରବର୍ଣ୍ଣ ଏମାନଙ୍କୁ ଶୁରି (ପୁଠି) କହି ।

୧୦୧ । ଆସନ୍ତି, ଭଜା, କରଣ, ବିଶ ଏମାନଙ୍କୁ ରୁଚି (ପୁଠି) କହି ।

ଶୁନ୍ତ

୧୦୨ । ପ୍ରସନ୍ନ (ନିର୍ମଳ) ଭଲ୍ଲୁତ, ପ୍ରତିକମଣି ଏମାନଙ୍କୁଅଛି (ପୁଠି) କହି

୧୦୩ । ପ୍ରବକ, ହାର ଏ ଦୁହିଙ୍କ ରୁଜ (ପୁଠି) କହି ।

୧୦୪ । ପିନାଲୁଗାର ଅଞ୍ଚଳ, ଶିଳରପାତ୍ରଭାଗ ଏଦୁହିଙ୍କ କଜ୍ଞ(ପୁଠି) କହି

କାନ୍ତ

୧୦୫ । ମୟୁର, ଗରୁଡ ଏ ଦୁହିଙ୍କ ଅହଭୁନ୍ (ପୁଠି) କହି ।

୧୦୬ । ଦାନ୍ତ, ବିପତ୍ତି, ବ୍ରାହ୍ମଣ, କ୍ଷମିୟ, ବୈଶ୍ୟ ଅଣ୍ଟଜ ଏମାନଙ୍କୁ
 ହଜ (ପୁଠି) କହି ।

୧୦୭ । ଚିଷ୍ଟ୍ରୁ, ହର, ହୁଗଳ, କାମ, ବିଧୁ, ରଦ୍ଧିଯୁଦ୍ଧ, ଏମାନଙ୍କୁ
 ଅଜ (ପୁଠି) କହି ।

୧୦୮ । ଗୋଷ୍ଠୁ, ପଥ, ସମୁଦ୍ର ଏମାନଙ୍କୁ ଗୁଜ (ପୁଠି) କହି ।

୩୧୮

ଅମରକୋଷ୍ଠ

୪୭ ଧର୍ମଶ୍ଲୋ ଜିନୟମୌ ୫୮ କୁଞ୍ଜୋ ଦର୍ଶନପିନ ସିଯୁମ୍ ।
୫୯ ବଳଜେ ଷେଷପୂତ୍ର । ରେ ୧୦୦ ବଳଜା ବଳ୍ଗୁଦର୍ଶନା ।
୧୦୧ ସମେଷ୍ଟାଂଶେରଶେଷପ୍ରେସିକଃ ୧୦୨ ପ୍ରଜା ସ୍ୟାର ସନ୍ତତୀଜନେ
୧୦୩ ଅବ୍ଜୋ ଶଙ୍ଖଶଶାଙ୍କୋ ଚ ୧୦୪ ସ୍ଵକେ ଚତେୟନିଜଂପିଷ ।

ଆନ୍ତଃ

୧୦୫ ଝଞ୍ଜା ଧୂନିବିଶେଷେ ଚ ତଥାମୁ କଣବର୍ଷଣେ ।

ଆନ୍ତଃ

୧୦୬ ପୁଂସାମୁନ ପ୍ରବାଣେ ଚ ଷେଷଙ୍କୋ ବାଚ୍ୟଲିଙ୍ଗକଃ ।

୧୦୭ ସଂଜ୍ଞା ସଧାରେତନା ନାମ ହସ୍ତାଦେୟଶ୍ରାର୍ଥସୁଚନା ॥

୪୭ । ଜିନ (ବୁଦ୍ଧ), ଯମ, ପୁଧୁଷ ର ଏମାନଙ୍କୁ ଧର୍ମରାଜ (ପୁଂ) କହି ।
୫୮ । ଦତ୍ତ, ନିକୁଞ୍ଜ ଏଦୁହିଙ୍କି କୁଞ୍ଜ (ପୁଂ), କହି ।
୫୯ । ଷେଷ, ପୁରହାର ଏଦୁହିଙ୍କି ବଳଜା କୁ କହି ।
୧୦୦ । ବଳ୍ଗୁଦର୍ଶନା (ମନୋହର ଦର୍ଶନା) କୁ ବଳଜା (ସ୍ତ୍ରୀ) କହି ।
୧୦୧ । ସମାନ, ପୃଥିବୀର ଅଂଶ, ରଣ ଏମାନଙ୍କୁ ଆଜି (ସ୍ତ୍ରୀ) କହି ।
୧୦୨ । ସନ୍ତତ, ଅଧିକୃତ ମନୁଷ୍ୟ ଏ ଦୁହିଙ୍କି ପ୍ରଜା (ସ୍ତ୍ରୀ) କୋଳି ।
୧୦୩ । ଶଙ୍ଖ, ଚନ୍ଦ୍ର ଏଦୁହିଙ୍କି ଅବ୍ଜୋ (ପୁଂ) କହି ।
୧୪ । ଆମ୍ବାୟୁ, ନିତ୍ୟ ଏଦୁହିଙ୍କି ନିଜ (ତ୍ରୀ) କହି ।

ଆନ୍ତ

୧୦୫ । ଧୂନିବିଶେଷ, ଜଳକଣାବର୍ଷଣ ଏ ଦୁହିଙ୍କି ଝଞ୍ଜା (ସ୍ତ୍ରୀ) କହି ।

ଆନ୍ତ

୧୦୬ । ଆମ୍ବା ପ୍ରବାଣ (ଚକ୍ର) ଏ ଦୁହିଙ୍କି ଷେଷଙ୍କ (ପୁଂ) କହି ।
୧୦୭ । ନାମ, ରେତନା, ହସ୍ତାଦେବାର ଅର୍ଥମୁନା ଗାୟତ୍ରୀ ଏମାନଙ୍କୁ
ସଂଜ୍ଞା (ସ୍ତ୍ରୀ) କହି ।

କୃତ୍ସମକାଣ୍ଡେ ନାନାର୍ଥବର୍ଗୀ

୩୧୯

୧୦୮ ଦୋଷଙ୍କୋ ବୈଦ୍ୟବିଦାଂସୋ ୧୦୯ ଙ୍କୋ ବିଦାନ
ସୋମତୋଧ୍ୟ ଚ ।

୧୧୦ ବିଙ୍କୋ ପ୍ରଗଣକୁଶନେ ୧୧୧ କାଳଙ୍କୋ ଜ୍ଞାନକୁଳନୁଟୋ ।
ଟାନ୍ତଃ

୧୧୨ କାନେଇଗଣ୍ଠୋ କରଟୋ ୧୧୩ ଗଜଶ୍ରେଷ୍ଠାନୀ କଟୋ
୧୧୪ ଶିପିତଷ୍ଟୁ ଖଳତୋ ଦୁଶ୍ମାର୍ପି ମହେଶ୍ୱରେ
୧୧୫ ଦେବଶିଳ୍ପ ନ୍ୟାତି ଉତ୍ସା ୧୭ ତିଷ୍ଠାଂ ଦେବେହପି ନ ଦୟୋଃ ।
୧୧୬ ରବେ କଟୁ କଟୁକାର୍ଯ୍ୟ ସିଷ ମହାର ଶଷ୍ଟାର୍ଯ୍ୟୋଃ ॥
୧୧୭ ରିଷ୍ଟାଂ ଷେମାର୍ଗାଗା-ବ ୧୧୯ ପରିଷ୍ଠାଂ ତୁ ଶୁଭଶ୍ରରେ

୧୦ । ବୈଦ୍ୟ, ପଣ୍ଡିତ ଏ ଦୁହିଙ୍କୁ ତୋଷଙ୍କ (ପୁଂ) କହି ।

୧୦୯ । ପଣ୍ଡିତ, ବୁଧଗ୍ରହ ଏ ଦୁହିଙ୍କି ଜ୍ଞ(ପୁଂ) କହି ।

୧୧୦ । ପ୍ରଥମ, କୃଶଳ ଏ ଦୁହିଙ୍କି ବିଜ୍ଞ (ସି) କହି ।

୧୧୧ । ଜ୍ଞାନବାନ, କୁକୁଟ ଏ ଦୁହିଙ୍କି କାଳଙ୍କ (ପୁଂ) କହି ।

ଟାନ୍ତ

୧୧୨ । କାଳ, ହସ୍ତିର ଗଣ୍ଡଦେଶ, ଏକାଦଶାତ ଶ୍ରାବ ଏମାନଙ୍କୁ
କରଟ (ପୁଂ) କହି ।

୧୧୩ । ହସ୍ତିର ଗଣ୍ଡ, କଟିଦେଶ ଏ ଦୁହିଙ୍କି କଟି (ପୁଂ) କହି ।

୧୧୪ । ମହାଦେବ, ବିଷ୍ଣୁ, ଦୁଶ୍ମାର୍ପି ଏମାନଙ୍କୁ ଶିପିତଷ୍ଟ (ପୁଂ) କହି ।

୧୧୫ । ଦେବଶିଳ୍ପୀ (ବିଶୁକର୍ମୀ)କୁ ଉତ୍ସା (ପୁଂ) କହି ।

୧୧୬ । ଦେବକୁ ଦ୍ଵାରା (କୁ) କହି ।

୧୧୭ । ରମବିଶେଷ (ପୁଂ), ଅକାର୍ଯ୍ୟ (କୁ), ମହାର, ଶଷ୍ଟାର୍ଯ୍ୟ (ତ୍ରୀ)
ଏମାନଙ୍କୁ କଟୁ କହି ।

୧୧୮ । ମଙ୍ଗଳ, ଅଶ୍ଵର, ଅଶ୍ଵାବ ଏମାନଙ୍କୁ ଚଷ୍ଟ (କୁ) କହି ।

୧୧୯ । ଶୁଭ, ଅଶୁଭ, ଦୂତିକାରୁଦ୍ଧ, ଅଷ୍ଟଧ ବିଶେଷ ଏମାନଙ୍କୁ ଅରଷ୍ଟ
(କୁ) କହି ।

୩୨୦

ଅମରକୋଷ୍ଠ

- ୧୨୦ ମାୟାନିଶ୍ଚଳସେଷୁ କେତବାନ୍ତରଶିଷ୍ଟ ।
ଅପ୍ରୋପନେ ଶୈଳଶୃଙ୍ଗେ ସୀରାଗ୍ରେ କୁଟମସି ପ୍ରାୟ ।
- ୧୨୧ ସୂର୍ଯ୍ୟକାଲୀବାହ ସ୍ତୁତିଃ ସୀ ସ୍ୟାକାଳେଣଲ୍ଲେ ସାଶ୍ୟେ ପିପା ।
- ୧୨୨ ଆଖୁର୍କର୍ଷାଶ୍ୟୁଃ କୋଟେୟା ୧୨୩ ମୁଲେ ଲଗୁକରେ ଜଟା ।
- ୧୨୪ ବ୍ୟୁଷ୍ଟିପଲେ ସମ୍ବ୍ରୋ ର ୧୨୫ ଦୃଷ୍ଟିର୍କ୍ଷାନେହଶ୍ରୀ ଦର୍ଶନେ ।
- ୧୨୬ ଉଷ୍ଣୀୟାଗେଜ୍ଵେଷ୍ଟୋ ୧୨୭ ମୃଷ୍ଟଂ ନଶ୍ଚି ତେ ବହୁକଳଦ୍ଵିଷ୍ଟ ।
- ୧୨୮ କଷ୍ଟେ ତୁ କୁଛ କହନେ ୧୨୯ ଦଶାମନାଗଦେଷୁ ତ ॥
- ପଢ଼ିବୋ ବାର୍ଥିଲଙ୍ଗୋ ର (୩୦ନ୍ତଃ) ୧୩୦ ମାଲକଣ୍ଟ
ଶିବେହପିତ ।
- ୧୨୧ ପୁଣି କୋଷାଂତ୍ରଜଠରଂ କୁସ କୋଣର୍ଗୁର୍ବୁଦ୍ଧଥା ।
-
- ୧୨୦ | ମାୟା, ନିଶ୍ଚଳ, ସନ୍ତ୍ଵନ, କପଟ, ମିଥ୍ୟା, ନଶୀ, ହାତୁଡ଼ା,
ପଦକଶୁଳ, ଲଙ୍ଘକାଳ ଏମାନଙ୍କୁ କୁଟ [ପୁଂ କୁଳ] କହି ।
- ୧୨୧ | ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଅଳାଇଚ, ଅଳ୍ପକାଳ, ସନ୍ଦେହ ଏମାନଙ୍କୁ ସ୍ତୁତି (ସୀ)
କହି ।
- ୧୨୨ | ବୁପର ଅଗ୍ରଭାଗ, ଉତ୍ତରକଷ, କୋଣ, ସଂଖ୍ୟା ଏମାନଙ୍କୁ
କୋଟି (ସୀ) କହି ।
- ୧୨୩ | ବୃଷ୍ଟମୂଳ, ଜାତିତ କେଶ, ଜଟାମାଂଧୀ ଏମାନଙ୍କୁ ଜଟା (ସୀ)
କହି ।
- ୧୨୪ | ଫଳ, ସମୃଦ୍ଧି ଏ ଦୁହିଙ୍କି ବ୍ୟୁଷ୍ଟି (ସୀ) କହି ।
- ୧୨୫ | ଜନ, ଚନ୍ଦ, ଦର୍ଶନ ଏମାନଙ୍କୁ ଦୃଷ୍ଟି (ସୀ) କହି ।
- ୧୨୬ | ଯାଗ, ରଜ୍ଞୀ, ମଜଳ ଏମାନଙ୍କୁ ରଶ୍ମି (ସୀ) କହି ।
- ୧୨୭ | ନଶ୍ଚିତ, ନିମିତ, ବହୁତ ଏମାନଙ୍କୁ ସମ୍ବ୍ରୀ (ସୀ) କହି ।
- ୧୨୮ | ଦୁଃଖ, ସଙ୍କଟ ଏ ଦୁହିଙ୍କି କଷ୍ଟ (ସୀ) କହି ।
- ୧୨୯ | ନିମୁଣ, ଆଗ୍ରୋହୀ ଏମାନଙ୍କୁ ପଟୁ (ସୀ) କହି ।
- ୩୦
- ୧୩୦ | ଶିବ ଓ ମୟାରକୁ ମାଲକଣ୍ଟ (ପୁଂ) କହି ।
- ୧୩୧ | ଉଦର ମଧ୍ୟ, ଧାନର ଡୋଳି, ଗୃହର ମଧ୍ୟ ଏମାନଙ୍କୁ
କୋଷ୍ଟ (ପୁଂ) କୋଲି ।

ତୃଷ୍ଣାୟକାଣ୍ଟ୍ରେ ନାନାର୍ଥବର୍ଗୀ

୩୨୧

୧୩୨ ନିଷ୍ଠା ନିଷ୍ଠାତି ନାଶାନ୍ତାଃ ୧୩୩ କାଷ୍ଟେକର୍ଷେ ପ୍ଲିତୋ ଦିଶି
୧୩୪ ସିଦ୍ଧ ଜେନ୍ଦ୍ରାଂତିଶ୍ଵେତପ୍ରେସପି

୧୩୫ କନିଷ୍ଠୋଽତ୍ୟବାକ୍ତୁପୋଃ ।
ଭାର୍ତ୍ତାଃ

- ୧୩୬ ଦଶ୍ରେ ହସୀ ଲପୁତ୍ରେଷ୍ଟି ସ୍ୟା ୧୩୭ ଦର୍ଶୁତ୍ରୋ
ଗୋଲେଶ୍ଵପାକପୋଃ ।
- ୧୩୮ ସପମାଂସାପୁଣ୍ୟବ୍ୟ ତ୍ରୋ ୧୩୯ ଗୋ ଭୂବାରସ୍ତ୍ର ତାଇଳାଃ ।
- ୧୪୦ ଶ୍ରେଷ୍ଠା ବଂଶଲାକାପି ୧୪୧ ନାତ୍ରୀମାଲେଷ୍ଟି ଷଟ୍କଣେ
୧୪୨ କାଣ୍ଠୋଽସ୍ତା ଦଶବାଣାବର୍ଗବସରବାରିଷ୍ଟ ॥
- ୧୪୩ ସ୍ୟଭାଣ୍ତମଶ୍ଵାରରଣେମିଷେ ମଳବିଶିଶ୍ଵାଧନେ ।

-
- ୧୩୯ | ନିଷ୍ଠାତି, ନାଶ, ଅବଧ ଏମାନଙ୍କୁ ନିଷ୍ଠା (ସୀ) କୋଲି ।
- ୧୪୦ | ରକ୍ଷଣ୍ଟ, ପ୍ଲିତି (ମର୍ଯ୍ୟାଦା) ଦିକ୍ ଏମାନଙ୍କୁ କାଷ୍ଟା (ସୀ) କହି ।
- ୧୪୧ | ଅତିଶ୍ରୀ, ଶ୍ରେଷ୍ଠ ନଶମଦିଶେଷ (ସୀ) ଏମାନଙ୍କୁ ଜେନ୍ଦ୍ରା କହି ।
- ୧୪୨ | ଅତିପୁବା, ଅତିଅଳ୍ପ ଏ ଦୁହିଙ୍କି କନଷ୍ଟ (ସୀ) କହି ।
- ଭାର୍ତ୍ତା

- ୧୪୩ | ଲଗୁଡ଼ (ସମ୍ବୀ) ଯାତନାକୁ ଦଣ୍ଟ (ପୁଂ, କୁଳ) କହି ।
- ୧୪୪ | ଗୋଲ, ରକ୍ଷୁରସପାକ, ଏ ଦୁହିଙ୍କି ଗୁଡ଼ (ପୁଂ) କହି ।
- ୧୪୫ | ସର୍ପ, ମାଂସାଣୀ ପଶୁ ଏ ଦୁହିଙ୍କି ବ୍ୟାନ୍ତ (ପୁଂ) କହି ।
- ୧୪୬ | ରଳ ପୃଥ୍ଵୀ, ଗୋ, ବାକ୍ୟ ଏମାନଙ୍କୁ ରତ୍ନା (ସୀ) କହି ।
- ୧୪୭ | ବଂଶଲାକାକୁ ଶ୍ରେଷ୍ଠା [ସୀ] କହି ।
- ୧୪୮ | ଛଅଷଣ, ଧମମ ଏ ଦୁହିଙ୍କି ନାତ୍ରା [ସୀ] କହି ।
- ୧୪୯ | ଦଣ୍ଟ, ବାଣ, କୁସିତ, ବର୍ଗ, ଅବସର, ଜଳ ଏମାନଙ୍କୁ
କାଣ୍ଠ, [ପୁଂ, କୁଳ] କହି ।
- ୧୫୦ | ଅଶ୍ଵର, ଆଇରଣ, ଅମିତ (ପାତ୍ର), ହବଣିକର ମଳଧନ
ଏମାନଙ୍କୁ ଭଣ୍ଟ (କୁଳ) କହି ।

ତାତ୍ତ୍ଵଃ

- ୧୪୪ ଭୁଗ ପ୍ରତିଜ୍ଞାପ୍ରୋଦାତ୍ରି ୧୪୫ ପ୍ରାଗାତ୍ରି ଭୁଗକ୍ରିୟୋଃ ।
 ୧୪୬ ଶକ୍ତସ୍ଥିଲୋବ ପ୍ରତ୍ୱତ୍ତୋ ୧୪୭ ବ୍ୟତ୍ତୋ ବିନ୍ୟସ୍ତସଂହତୋ
 ଶାତ୍ରଃ ।
- ୧୪୮ ଭ୍ରୂଣୋର୍ଭକେ ସ୍ତୋତ୍ରଗର୍ଭେ ୧୪୯ ବାଣେ ବଳି-
 ସୁରେ ଶରେ ॥
- ୧୫୦ କଣୋହିତୁଷ୍ଟେ ଧାନ୍ୟାଂଶେ ୧୫୧ ସଂଘାତେ ପ୍ରମ୍ପଣଃ ।
 ୧୫୨ ପଣେ ଦୁଧାଦିଷ୍ଟରସ୍ତେ ଭୁତୋ ମୁଖେ ଧନେହପି ଚ
 ୧୫୩ ମୌଦ୍ୟାଂ ଦୁଧାଶ୍ରି କେ ସତ୍ରାଙ୍କ ସନ୍ୟାଦିକେ ଗୁଣଃ ।
 ୧୫୪ ନିର୍ବାପାରପ୍ରତିକେ କାଳବିଶଷେଷାସ୍ତରପ୍ରୋଃ ଷଣଃ ॥

ତାତ୍ତ୍ଵ

- ୧୫୫ | ଭୁଗ (ଅତିଶ୍ୟାର୍ଥ), ପ୍ରତିଜ୍ଞା ଏ ଦୁହିଙ୍କି ବାତ୍ର [କୁ]କହି ।
 ୧୫୬ | ଭୁଗ (ଅତିଶ୍ୟାର୍ଥ), କଜ୍ଜ (କ୍ଲେଶ) ଏ ଦୁହିଙ୍କି ପ୍ରଗାତ୍ର
 [କୁ] କହି ।
- ୧୫୭ | ଶକ୍ତ, ଶ୍ଵିଳ ଏ ଦୁହିଙ୍କି ଦୃଢ଼ [ବି] କହି ।
 ୧୫୮ | ବିନ୍ୟସ୍ତ, ସଂହତ (ମିଳିତ) ଏ ଦୁହିଙ୍କି ବ୍ୟୁତ (ବି) କହି ।

ଶାତ୍ର

- ୧୫୯ | ବାଲକ ସ୍ତୀର ଗର୍ଭ ଏ ଦୁହିଙ୍କି ଭୁଗ (ପୁଂ) କହି ।
 ୧୬୦ | ବାଲର ପୁତ୍ର, ଶର ଏ ଦୁହିଙ୍କି କାଣ (ପୁଂ) କହି ।
 ୧୬୧ | ଅତିସୁନ୍ଦର, ଧାନ୍ୟର ଅଶର ଏ ଦୁହିଙ୍କି କଣ (ପୁଂ) କହି ।
 ୧୬୨ | ସମ୍ବୁଦ୍ଧ, ପ୍ରଥମ (ଶିବାମୁତର) ଏ ଦୁହିଙ୍କି କଣ (ପୁଂ) କହି ।
 ୧୬୩ | ଦୁଧାତ ନିୟାରେ ତ୍ୟକ୍ତପଦାର୍ଥ, ବେତନ, ମଲ୍ଲ, ଧନ,
 ବିଦେଶୀଭୁବନ, ୨୦ ରଣ, ଏମାନଙ୍କୁ ପଣ (ପୁଂ) କହି ।
 ୧୬୪ | ଧନୁର ଶୁଣ, ଦୁଧାଶ୍ରିତ, ସତ୍ରା, ରଜ, ତମ, ଶୁକ୍ଳାଦି
 ଏମାନଙ୍କୁ ଗୁଣ (ପୁଂ) କହି ।
 ୧୬୫ | ବ୍ୟାପାରଶୂନ୍ୟ, ଶ୍ଵିତ, କାଳବିଶେଷ, ଉତ୍ସବ ଏମାନଙ୍କୁ
 ଷଣ (ପୁଂ) କହି ।

୧୪୬ ବର୍ଣ୍ଣୋ ଦିଜାଦୋ ଶୁକ୍ଳାଦୋ ସ୍ତୁତୋ ବର୍ଣ୍ଣଂ ତୁ ବୁଷରେ ।

୧୪୭ ଅରୁଣୋ ଭ୍ରାତ୍ରେହପି ସ୍ୟାଦବର୍ଣ୍ଣରେହେପି ତ ସିଷ୍ଟ

୧୪୮ ଶ୍ଲାଶୁଃ ଶବ୍ଦୋଧ୍ୟଥ-ଦ୍ରୋଶେ କାକେ୧୫୮ ପ୍ର୍ୟାଜୋ

ରବେରଣଃ ॥

୧୪୯ ଗ୍ରାମଶାର୍କାରିତେ ପୁଂସ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଗ୍ରାମଧ୍ୟପେ ଦିଷ୍ଟ ॥

୧୫୦ ଉତ୍ତ୍ମୀ ମେଷାଦି ଲେମି ସ୍ୟାଦାକର୍ତ୍ତେ ରୁତର ଭ୍ରୁବୋଃ ।

୧୫୧ ଦରଣୀ ସ୍ୟନ୍ତ ଗୀ ହେମପ୍ରତିମା ହରତା ର ଯା ।

୧୫୨ ଦିଷ୍ଟପାଣ୍ଟୋ ତ ହରଣ ୧୫୩ ଶୁଶ୍ରା ପ୍ରମ୍ଲେପିକେଶୁନଃ ।

୧୫୪ ତୁଷ୍ଟେ ସ୍ତୁତାପିପାସେ ହେ ୧୫୫ ଜୁଗୁପସାକରୁଣେ ଦୃଶେ ।

୧୫୬ ଦଣିକ ପଥେଚଦିପଣଃ ୧୫୭ ପୁର ପ୍ରତିଥକ୍ରବ ରୁଣୀ ।

୧୫୮ | ବ୍ରାହ୍ମଣାଦି, ଶୁକ୍ଳାଦି ସ୍ତୁତ ଅଷ୍ଟର ଏମାନଙ୍କୁ ବର୍ଣ୍ଣ (ପୁଂ,କୁ)
 କହି ।

୧୫୯ | ସୁମ୍ପୀ, ବର୍ଣ୍ଣରେଦ, ଏ ଦୁହିଙ୍କି ଅରୁଣ (ପୁଂ,ବି) କହି ।

୧୬୦ | ମହାଦେବ, ଦ୍ରୋଶ, ଶାଖ ରହିତ, ବୃଷ, କାକ ଏମାନଙ୍କୁ
 ଶ୍ଵାଶୁ (ପୁଂ) କହି ।

୧୬୧ | ଶବ, ଯୁଦ୍ଧ, ଏ ଦୁହିଙ୍କି ରଣ (ପୁଂ) କହି ।

୧୬୨ | ନାପିତ, ଶ୍ରେଷ୍ଠ, ଗ୍ରାମଧ୍ୟପ ଏମାନଙ୍କୁ ଗ୍ରାମୀ (ପୁଂ) କହି ।

୧୬୩ | ମେଷାଦିଲେମ, ଜଳଉର୍ବିଶ, ଭ୍ରମନ ଏମାନଙ୍କୁ ଉତ୍ତ୍ମୀ (ପୁଂ)

୧୬୪ | ମୁଗୁଣୀ, ଦୁରକ୍ଷେପତିମା, ଦରଦିବର୍ଣ୍ଣ ଏମାନଙ୍କୁ ହରଣୀ (ପୁଂ)

୧୬୫ | ମୁଗ ଓ ପାଣ୍ଡର ବର୍ଣ୍ଣକୁ ହରଣ (ବି) ବୋଲ୍ୟାଏ ।

୧୬୬ | ଚୂରର ପ୍ରମ୍ବ ଓ ଲୌହ ପ୍ରତିମାକୁ ହୁଣା (ପୁଂ) କହି ।

୧୬୭ | ପୁତ୍ର, ପିପାସା ଏ ଦୁହିଙ୍କି ରଶ୍ତ୍ଵା (ପୁଂ) ବୋଲ ।

୧୬୮ | ନିନା, କୃପା ଏ ଦୁହିଙ୍କି ଦୁଶ୍ରା (ପୁଂ) କହି ।

୧୬୯ | ବଣିକ ପଥକୁ ହାଟ ଓ ବଜାରକୁ ବିପଣୀ (ପୁଂ) କହି ।

୧୭୦ | ସୁର, ପର୍ବ୍ତୀମନ୍ଦିକୁ ଗଣ୍ଡୁଦା ଏମାନଙ୍କୁ ବାରୁଣୀ (ପୁଂ) କହି ।

୧୬୮ କରେଣୁରିଉଥାଂ ସୀ ନେରେ ୧୬୯ ଦ୍ରୁବିଶାଂ ତୁ ବଳଂ ଧନମ୍ ।
 ୧୭୦ ଶରଣଂ ଗୃହରଷିଷେଠ ୧୭୧ ଶ୍ରାପର୍ଣ୍ଣଂ କମଳେଖି ନ
 ୧୭୨ ବିଷାଭିମରଲୋହେଷୁ ଶାଶ୍ଵଂ କୁବେ ଖରେ ସିଷୁ ॥
 ୧୭୩ ପ୍ରମାଣଂ ହେତୁମର୍ଯ୍ୟାନ ଶାଦ୍ଵେଷୁରୁ ପ୍ରମାତ୍ରସୁ ।
 ୧୭୪ କରଣଂ ସାଧକତମଂ ଷେଷଗାନେ ନେ ସେଷୁଷୁପି ।
 ୧୭୫ ପ୍ରାଣ୍ୟପ୍ରାଦେ ସଂସରମେସମ୍ବାଧ ଚମ୍ପରୋ ।
 ଦଖାପଥେଥ ୧୭୬ ବାତାନେ ସମୁଦ୍ରଗୀରଣମୁନ୍ଦ୍ରୟେ ।
 ୧୭୭ ଅଚସ୍ତିଷ୍ଠ ବିଷାଣଂ ସ୍ୟାତ ପଶୁଶୁଙ୍ଗେ ଉଦ୍ଧରେଷେ ।
 ୧୭୮ ପ୍ରବଶଂ ସମନମୋଦ୍ୟାଂ ପ୍ରହେନେ ତୁ ଚକୁଷୁଥେ ।
 ୧୭୯ । ହସ୍ତ, ହସ୍ତିନୀ ଏ ଦୁହିଙ୍କି କରେଣୁ (ୟ., ସୀ) କହି ।
 ୧୮୦ । ବଳ, ଧନ ଏ ଦୁହିଙ୍କି ଦ୍ରୁବିଶା (କୁ) କହି ।
 ୧୮୧ । କମଳକୁ (ପଦ୍ମକୁ) ଶ୍ରାପର୍ଣ୍ଣ (କୁ) କହି ।
 ୧୮୨ । ବିଷ, ସୁର, ଲୋହ, ଶର ଏମାନକୁ ଶାଶ୍ଵା (କୁ) କହି ।
 ୧୮୩ । ହେତୁ, ମର୍ଯ୍ୟାଦା, ଶାସ୍ତ୍ର, ଉପୁରୁ ପ୍ରମାଣ ଏମାନକୁ ପ୍ରମାଗ
 (କୁ) କହି ।
 ୧୮୪ ସାଧକତମ, ଷେଷ, ଗାସ ରନ୍ଧ୍ରୀୟ, କାପୁଷ୍ଟ, ବାଣୀକ
 ଏମାନକୁ କରଣ (କୁ) କହି ।
 ୧୮୫ । ପ୍ରାଣୀମାନଙ୍କର ଜଳ, ଅସଙ୍ଗଟ ସୈନ୍ୟଗମନ, ପ୍ରଧାନପଥ
 ଏମାନଙ୍କୁ ସଂସରଣ (କୁ) କହି ।
 ୧୮୬ । ବାନ୍ଧୁକର ଅନ୍ତ, ଉନ୍ନତି ଏ ଦୁହିଙ୍କି ସମୁଦ୍ରଗୀରଣ (କୁ)
 କହି ।
 ୧୮୭ । ପଶୁଶୁଙ୍ଗ, ହସ୍ତ ଦନ୍ତ, ଏ ଦୁହିଙ୍କି ବିଷାଣ (ସି) କହି ।
 ୧୮୮ । ସମରେ ନିମ୍ନଥିକା ଭୂମି, ନତ, ଚକୁଷୁଥ, ଏମାନକୁ ପ୍ରବଶ
 (ସି, ଯୁଂ) କହି ।

୧୮୯ ସଙ୍କଟ୍ରୌ ନିତିତା ଶୁଣ୍କୋ ୧୯୦ ଶିରଣଂ ଶୁନ୍ୟମୟରମ୍ ।
 (କ) (ସେତୋ ର ବରଣୋ ଖ) ବେଣୀ ନିଷାରେଦେକର୍ତ୍ତେଷୁ)

ତାନ୍ତ୍ରି

୧୯୧ ଦେବସୂର୍ଯ୍ୟା ବିବସୁନ୍ତୋ ୧୯୨ ସରସ ନେତୋ ନଦୀର୍ଣ୍ଣବୋ
 ୧୯୩ ପଞ୍ଚତାଷ୍ଟେଣୀ ଗୁରୁମୁନ୍ତୋ ୧୯୪ ଶକୁନ୍ତୋ ଭାସପର୍ଣ୍ଣିଶୋ ।
 ୧୯୫ ଅଶ୍ୱ ପ୍ରାଣୀ ଧମକେତୁ ୧୯୬ ଜୀମୁନ୍ତୋ ମେଘପଦାତୋ
 ୧୯୭ ହସ୍ତୋ ତୁ ପାଶିନଷେଷ ୧୯୮ ମରୁନ୍ତୋ ପବନାମରୋ ।
 ୧୯୯ ପନ୍ଥ ହସ୍ତ ପକେ ସୁତେ ୧୯୦ ଭର୍ତ୍ତା ଧାତର ପୋଷ୍ଟର
 ୧୯୧ ଯାନପାତେ ଶିଶୋ ପୋତ ୧୯୨ ପ୍ରେତ ୧୯୩ ପ୍ରାଣ୍ୟନ୍ତର ମୁତେ

୧୯୪ । ସମାଜିଷ୍ଠ, ଅଶୁଦ୍ଧ, ଏ ଦୁହିଙ୍କି ସକର୍ଣ୍ଣ (ସି) କହି ।
 ୧୯୦ । ଶୁନ୍ୟ, ଉତ୍ତର (ଶାରଭୁମି) (ସି) ଏ ଦୁହିଙ୍କି ଶିରଣ କହି ।
 (କ) ସେତୁ ଓ ଆମନ୍ତକୁ ବରଣ (କୁ) କହି ।
 (ଖ) ନିଷାରେଦ ଓ ଆବରକେଶକୁ ବେଣୀ (ସି) କହି ।
 ୧୯୧ । ଦେବତା, ସୂର୍ଯ୍ୟ ଏ ଦୁହିଙ୍କି ବିବସୁତ (ୟ.) କହି ।
 ୧୯୨ । ନଦ, ଅର୍ପକ ଏ ଦୁହିଙ୍କି ସରସବି (ୟ.) କହି ।
 ୧୯୩ । ପଞ୍ଚ, ଗରୁଡ଼ ଏ ଦୁହିଙ୍କି ଗୁରୁମୁତ (ୟ.) କହି ।
 ୧୯୪ । ଭାସପର୍ଣ୍ଣା, ଅନ୍ୟପଞ୍ଚ ଏ ଦୁହିଙ୍କି ଶକୁନ୍ତ (ୟ.) କହି ।
 ୧୯୫ । ଅଗ୍ନି, ଉତ୍ସର ବିଶେଷ ଏ ଦୁହିଙ୍କି ଧମକେତୁ [ୟ.] କହି ।
 ୧୯୬ । ମେଘ, ପଞ୍ଚତ ଏ ଦୁହିଙ୍କି ଜମତ (ୟ.) କହି ।
 ୧୯୭ । ପାଣି (ହସ୍ତ), ନଷ୍ଟବିଶେଷ ଏ ଦୁହିଙ୍କି ହସ୍ତ (ୟ.) କହି ।
 ୧୯୮ । ପବନ, ଆମର ଏ ଦୁହିଙ୍କି ମରୁତ (ୟ.) କହି ।
 ୧୯୯ । ହସ୍ତ ପକେ, ସାରଥ ଏ ଦୁହିଙ୍କି ଯନ୍ତା (ୟ.) କୋଲ ।
 ୧୯୦ । ବିଧାତା, ପୋଷଣକର୍ତ୍ତା (ୟ.) ଏ ଦୁହିଙ୍କି ଭର୍ତ୍ତା କହି ।
 ୧୯୧ । ନୌକା, ଶିଶୁ ଏ ଦୁହିଙ୍କି ପୋତ (ୟ.) କହି ।
 ୧୯୨ । ପ୍ରାଣୀବିଶେଷ, ମୃତ ଏ ଦୁହିଙ୍କି ପ୍ରେତ (ୟ.) କହି ।

୧୯୩ ଗ୍ରହରେଦେ ଧୃଜେ କେତୁଃ ୧୯୪ ପାର୍ଶ୍ଵବେଚନୟେ ସୁତଃ ।
 ୧୯୫ ସ୍ଥିପତିଃ କାରୁରେଦେଖପି ୧୯୬ ଭୂଭୂତ୍ ମିଧରେ ନଷ୍ଟେ ।
 ୧୯୭ ମୂର୍ତ୍ତିରଷିକୋ ଭୂପେଣ୍ଟି ୧୯୮ ରତ୍ନଃ ସୀକୁସୁମେଣ୍ଟି ଚ ।
 ୧୯୯ କିଷ୍ଟାକଷ୍ୟକିତାବ୍ୟକୋ ୨୦୦ ସତ୍ୟସ୍ତ୍ରର ସରଥୌ ।
 ୨୦୧ ବ୍ୟକ୍ତଃ ପ୍ରାଜ୍ଞୋଥ୍ ୨୦୨ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତାବୁରୋ ଶାସନଦଶେ ।
 ୨୦୩ ଷର୍ଷ ସଧାର ସାରଥୌ ହାଃସ୍ତେ ସମ୍ମିପ୍ନୀୟାଂ ଚ ଶୁଦ୍ଧଜେ ।
 ୨୦୪ ବୃତ୍ତନଃ ସଧାର ପ୍ରକରଣେ ପ୍ରକାରେ କାଷ୍ଟ୍ୟକାର୍ତ୍ତପ୍ରେୟ ।
 ୨୦୫ ଆନନ୍ଦଃ ସମରେ ନୃତ୍ୟସ୍ତାନମବୃଦ୍ଧ ବିଶେଷ୍ୟେ ।

୧୯୬ | ଗ୍ରହବିଶେଷ, ଧୃଜ ଏ ଦୁହିଙ୍କ କେତୁ (ସୁ) କହି ।
 ୧୯୭ | ବଜା, ପୁତ୍ର ଏ ଦୁହିଙ୍କ ସୁତ (ସୁ) କହି ।
 ୧୯୮ | ଶିଳ୍ପକାର ବିଶେଷକୁ ସ୍ଥିପତି (ସୁ) କହି ।
 ୧୯୯ | ପଦତ, ନୃପ ଏ ଦୁହିଙ୍କ ଭୂଭୂତ (ସୁ) କହି ।
 ୨୦୦ | ବଜାଙ୍କୁ ମୂର୍ତ୍ତିରଷିକ୍ତ (ସୁ) କହି ।
 ୨୦୧ | ସୀ ପୃଷ୍ଠ, ପରିଗ ଓ କେମନ୍ତାକିନ୍ତୁ ରତ୍ନ (ସୁ) କହି ।
 ୨୦୨ | ବିଷ୍ଟକୁ ଅଜିତ ଏବଂ ଅବ୍ୟକ୍ତ (ସୁ) କହି ।
 ୨୦୩ | ପାରଦ, ଲକ୍ଷ୍ମୀ, ସାରଥ ଏମାନଙ୍କୁ ସୁତ (ସୁ) କହି ।
 ୨୦୪ | ପାଞ୍ଜକୁ ବନ୍ଧୁ (ସୀ) କହି ।
 ୨୦୫ | ଶାସ୍ତ୍ର (ବ୍ୟାକରଣାତି), ନିଦର୍ଶନ (ଉଦାହରଣ) ଏ ଦୁହିଙ୍କ
ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ [ସୁ] କହି ।
 ୨୦୬ | ସାରଥ, ହାରରଷକ, ସମ୍ମିପ୍ନୀୟରଜାତ ଶୁଦ୍ଧସନ୍ତାନ
ଏମାନଙ୍କୁ ଷର୍ଷ (ସୁ) କହି ।
 ୨୦୭ | ପ୍ରକରଣ, ପ୍ରକାର, ସମଗ୍ର, ବାହ୍ର୍ ଏମାନଙ୍କୁ ବୃତ୍ତନ (ସୁ)
ବୋଲିଯାଏ ।
 ୨୦୮ | ପୁତ୍ର. ନୃତ୍ୟସ୍ତାନ, ଦେଖିବିଶେଷ ଏମାନଙ୍କୁ ଆନନ୍ଦ (ସୁ)
ବୋଲିଯାଏ ।

୨୦୯ କୃତାନ୍ତୋ ପମସିତାନ୍ତଦେବାକୁଶଳକର୍ମସୁ ॥
 ୨୧୦ ଶେଷୁଷ୍ଟାଦି ରସରତାଦ ମହାଭୂତାନ ତଦଗୁଣାଃ ।
 ଇନ୍ଦ୍ର୍ୟାଶ୍ୟଶୁ ବିକୁତି ଶବ୍ଦେ ନିଶ୍ଚ ଧାତବଃ ॥
 ୨୧୧ କଷାନରେଣ୍ଟି ଶୁନାନ୍ତା ନୃପସ୍ୟାସଙ୍ଗେ ଚରେ ।
 ୨୧୨ କାସୁମାମଥୟୋ ଶକ୍ତି ୨୧୦ ମୈଶ୍ରୀକାଠନ୍ୟକାୟୁଧ୍ୟୋଃ ।
 ୨୧୩ ବିଦ୍ରୀରବଜ୍ରେୟାଗ୍ରତ୍ତ ୨୧୧ ବିସତ ସହି ବେଶୁନୋଃ ।
 ୨୧୪ ଷୟ ଜ ପ୍ରେରପତ୍ର ୨୧୨ ସତ୍ତବାନାବସାନୟେ ।
 ୨୧୫ ଅର୍ଣ୍ଣଃ ପାଞ୍ଚାଧନୁଷ୍ଠେ ଟେୟା ୨୧୩ ଜ ତଃ ସାମାନ୍ୟ-
ଜନନୋଃ ।

୨୧୬ | ସମ, ସିନାନ୍ତ ଦେବ, ଅକୁଶଳ କର୍ମ ଏମାନଙ୍କୁ କୃତାନ୍ତ
(ସୁ) ବୋଲିଯାଏ ।
 ୨୧୭ | ଶେଷୁଷ୍ଟାଦି, ରସରତାଦି, ଷିତାଦି ପଞ୍ଚମହାଭୂତ, ପୃଥ୍ବୀ,
ଜଳ, ତେଜ, ବାୟୁ, ଆକାଶ, ମହାଭୂତର ପଞ୍ଚଗୁଣ
ଇନ୍ଦ୍ର୍ୟାଶ୍ୟଶୁ ଅଶ୍ଵ ବିକାର, (ମନ୍ଦଶିଳାଦି) ଶବ ଯୋନି ଶବର
ଉପତ୍ତଭୂତପ୍ରଭା ପ୍ରଭୁତଙ୍କ ଏମାନଙ୍କୁ ଧାରୁ (ସୁ) କହି ।
 ୨୧୮ | ଅନ୍ତଃପୁର, ବଜାର ଅସାଧାରଣ ଗୁହବିଶେଷ ଅଶୋରୁତ
ଏମାନଙ୍କୁ ଶୁନାନ୍ତ (ସୁ) କହି ।
 ୨୧୯ | କାସ୍ତ (ଲୌହଶକ୍ତି, ସାମର୍ଥ୍ୟ, ଏ ଦୁହିଙ୍କ ଶକ୍ତି (ସୀ) କହି ।
 ୨୨୦ | କଠିନତା, ଦେହ ଏ ଦୁହିଙ୍କ ମୁଣ୍ଡି ଶୀ) କହି ।
 ୨୨୧ | ବିଦ୍ରୀର, ଲତା ଏ ଦୁହିଙ୍କ ଗ୍ରୁତତ (ସୀ) କହି ।
 ୨୨୨ | ସହି, ଗୃହ ଏ ଦୁହିଙ୍କ ବସତ (ସୀ) କହି ।
 ୨୨୩ | ନାଶ, ପଢା ଏ ଦୁହିଙ୍କ ଅପତତ [ସୀ] କହି ।
 ୨୨୪ | ଦାନ, ଅବସାନ (ବିରମ) ଏ ଦୁହିଙ୍କ ସୁତ (ସୀ) କହି ।
 ୨୨୫ | ପାଞ୍ଚା, ଧନୁର ଅଗ୍ରଭଗ ଏ ଦୁହିଙ୍କ ଅର୍ଣ୍ଣ [ସୀ] କହି ।
 ୨୨୬ | ସାମାନ୍ୟ (ଗୋପାତିତକୁ) ଜନ୍ମ ଯାଇପାଳ ଏ ପୂର୍ବବିଶେଷ
ଏମାନଙ୍କୁ ଜନି [ସୀ] କହି ।

୧୧୭ ପ୍ରଗୁର ସନ୍ଦୟେ ଶତ ୨୧୮ ଶତିନ୍ଦୀଃ ପ୍ରବାସପ୍ରୋଃ ।
 (କ) ଅନ୍ତବୃଷ୍ଟିରନାବୃଷ୍ଟିଃ ଶଳଭ୍ୟ ମୃଷକାଃ ଶୁକାଃ ।
 ଦୂରତଥଃ ପରତଥଃ ଚ ସପ୍ତେତାଃ ଶତପୁଷ୍ପାତାଃ ।
 ୧୧୯ ଉଦୟେଧୁଗମେ ପ୍ରାପ୍ତି ୨୧୦ ସେତାତ୍ତାଗ୍ନି ସମ୍ମେ ଯୁଗେ ।
 ୨୧୧ ଶାରେତେଷ୍ଟି ମହାଶା ୨୧୧ ଭୂତିରତ୍ତନ ସମ୍ମଦ ॥
 ୨୧୩ ନାନଗମେଣୀର୍ଦ୍ଧାନାଃ ଭୋଗବତପଥଃ ୨୧୪ ସଙ୍ଗରେ ।
 ସଙ୍ଗେ ସବ୍ରାତାଂ ସମିତଃ ୨୧୫ ଷଷ୍ଠୀବାସାବପି ଷତଃ ।
 ୨୧୬ ରବେରଜୀଷ୍ଟି ଶଷ୍ଟଃ ତହିଁଜ୍ଞାନା ଚ ହେତପୁଃ ।
 ୨୧୭ ଜଗତ୍ତନୋ ଜଗତ୍ତନୋ ବିଶେଷପି ଷତାବପି ॥
 ୨୧୮ ପଂକ୍ତିଃ ଛନ୍ଦୋଧି ଦଶମ ସଧାର ୨୧୯ ପ୍ରଭାବେଦିଶୁଷ୍ଟିଃ ।

୨୧୧ । ଲୋକାଶୁର, ପିତଳ, ଆଉ ଲୋହମଳକୁ ଶତ (ସୀ) କହି ।
 ୨୧୨ । ଡିମ୍, (ବିପୁଳ) ପ୍ରବାସ ଏ ଦୁହିଙ୍କି ଶତ (ସୀ) କହି ।
 ୨୧୩ । ଉଦୟୁ, ଅଧ୍ୟଗମ (ଲଭ) ଏ ଦୁହିଙ୍କି ପ୍ରାପ୍ତି (ସୀ) କହି ।
 ୨୧୪ । ଅନ୍ତି ସମ୍ବୁଦ୍ଧ ଗାର୍ହପତ୍ୟ ଆହୁବିମାୟ, ଦଷ୍ଟଣ ଉତ୍ତି ଅଗ୍ନି ସମ୍ବୁଦ୍ଧ
 ଦିଶୀୟ ଯୁଗକୁ ସେତା (ସୀ) କହି ।
 ୨୧୫ । ଶାରେଦ ଓ ମହା ସକାକୁ ମହାଶା (ସୀ) କହି ।
 ୨୧୬ । ରସୁ, ସମଭି ଏ ଦୁହିଙ୍କି ଭୂତ (ସୀ) କହି ।
 ୨୧୭ । ନନ୍ଦ ଓ ନାନମାନଙ୍କ ନଗଭ୍ୟ ଏ ଦୁହିଙ୍କି ଭୋଗବତା (ସୀ)
 କହି ।
 ୨୧୮ । ସୁର, ସଙ୍ଗ, ସବ ଏମାନଙ୍କ ସମିତି (ସୀ) କହି ।
 ୨୧୯ । ବିନାଶ, ନିବାସ ଏ ଦୁହିଙ୍କି ଶତ (ସୀ) ବୋଲି ।
 ୨୨୦ । ସର୍ଵୀକରଣ, ଶମ୍ଭୁ, ଅଗ୍ନି ଶିଖା, ଏମାନଙ୍କ ହେତ [ସୀ] କହି ।
 ୨୨୧ । ଛନ୍ଦୋବିଶେଷ, ସମସାର, ଷତ ଏମାନଙ୍କ ଜଗତା [ସୀ]
 କହି ।
 ୨୨୨ । ଦଶାଶ୍ଵର ଛନ୍ଦ ଓ ଆବଳକୁ ପଂକ୍ତି [ସୀ] କହି ।
 ୨୨୩ । ପ୍ରଭାବ ଓ ଦେର୍ଦ୍ଦିକୁ ଆୟୁତ (ସୀ) କହି ।

୨୩୦ ପତିର୍ଗତୌ ନ ୨୩୧ ମଳେ ତୁ ପକ୍ଷତଃ ପକ୍ଷରେଦପ୍ରୋଃ ।
 ୨୩୧ ପ୍ରକୃତିପୌନିଲଙ୍କେ ଚ ୨୩୨ କୌଶିକ୍ୟାଦ୍ୟାଶ୍ଵ ବୃତ୍ତପୁଃ ।
 ୨୩୨ ସିକତାଃ ସୁଧାଲକାପି ୨୩୩ ବେଦେ ଶ୍ରବସି ଚ ଶ୍ରୁତଃ ।
 ୨୩୩ କନତା ଜନତାକ୍ୟର୍ଥବୁଗପ୍ରାଂ ଚ ଯୋଷିତ ।
 ୨୩୪ ଗୁପ୍ତଃ ଷେତବ୍ୟଦାସେହପି ୨୩୫ ଧୂତିରଶଧୋଯେୟପୁଃ ।
 ୨୩୫ ବୃତ୍ତଶ ଷୂତବାର୍ତ୍ତାଙ୍କ ୨୪୦ ଛନ୍ଦୋରେଦେ ମହତ୍ୟପି ।
 ୨୪୧ ବାସିତା ସ୍ଥିକରଣ୍ୟାଶ୍ଵ ୨୪୨ ବାର୍ତ୍ତା ବୁଢ଼ୀ ଜନଶ୍ରୁତୌ ।
 ୨୪୩ ବାର୍ତ୍ତିଂ ପଳକୁନ୍ୟରେଗେ ଚ ତ୍ରିଷ୍ଟୁ ୨୪୪ ପପୁଃ ଦୃତାମୃତେ ।

୨୩୦ । ଗତି, ଶାରେଦେତ ଓ ସୈନ୍ୟରେଦକୁ ପତି (ସୀ) ବୋଲୁଗାଏ ।
 ୨୩୧ । ପକ୍ଷ, ରେଦ ଓ ପକ୍ଷମଳକୁ ପକ୍ଷତ [ସୀ] କହି ।
 ୨୩୨ । ଯୋନି, ଲଙ୍ଘ ଅମାର୍ଯ୍ୟାଦି ସ୍ଵଭାବକୁ ପ୍ରକୃତ [ସୀ] ବୋଲି ।
 ୨୩୩ । କୌଶିକୀ, ଶାରପାଶ ଶାଶ୍ଵାଶ ଆରଭଟୀ, ଶାବିକା ଏମାନଙ୍କୁ
 ବୃତ୍ତି (ସୀ) କହି ।
 ୨୩୪ । ବାଲୁକାକୁ ସିକତା (ସୀ) କହି ।
 ୨୩୫ । ବେଦ, କଷ୍ଟ ଏ ଦୁହିଙ୍କି ଶ୍ରୁତି (ସୀ) ବୋଲି ।
 ୨୩୬ । ପତିତାରେ ଅଭ୍ୟନୁଗବତା ସ୍ଵୀକ କନତା (ସୀ) କହି ।
 ୨୩୭ । ଭୂମିର ଗର୍ଭ ଓ ରକ୍ଷଣାଶ୍ଵକୁ ଗୁପ୍ତି (ସୀ) କହି ।
 ୨୩୮ । ଧାରଣ, ଧେର୍ଯ୍ୟ ଏ ଦୁହିଙ୍କି ଧୂତ (ସୀ) କହି ।
 ୨୩୯ । କ୍ଷତ୍ରବାର୍ତ୍ତାଙ୍କ ଓ ଛନ୍ଦରେଦକୁ ବୃତ୍ତଶ (ସୀ) କହି ।
 ୨୪୦ । ଛନ୍ଦୋରେଦ ଓ ନାରଦଙ୍କ ଶାରାକୁ ମହାଶା [ସୀ] କହି ।
 ୨୪୧ । ସୀ, କରଣୀ ଏ ଦୁହିଙ୍କି ବାସିତା (ସୀ) କହି ।
 ୨୪୨ । ବୃତ୍ତି, ଜନଶ୍ରୁତ ଏ ଦୁହିଙ୍କି ବର୍ତ୍ତା (ସୀ) କହି ।
 ୨୪୩ । ମନୋହର, ଅରେଗ ଏ ଦୁହିଙ୍କି ବାର୍ତ୍ତି (ଲ୍ଲୀ) କହି ।
 ୨୪୪ । ଶତ, ଅମୃତ (ଲ୍ଲୀ) ଏ ଦୁହିଙ୍କି ପପୁଃ [କ୍ଲୀ] କହି ।

୨୪୯ କଳଧୌତ୍ ରୂପ୍ୟହେମେ ୨୫୧ ନମିତ୍ ପୟୁଃ ହେତୁ-
ଲକ୍ଷଣୋଃ ॥

୨୫୨ ଶ୍ରୀତ୍ ଶାସ୍ତ୍ରାକଧୂତପ୍ରେୟୁଃ ତମ୍ ।
୨୫୩ ଅତ୍ୟାହିତ୍ ମହାଶ୍ରାତ୍ କର୍ମଶାକାନପେଣି ଚ ।
୨୫୪ ପୁନ୍ଦ୍ରସ୍ତୁଦାକୁତେ ଭୂତ୍ ପ୍ରାଣ୍ୟଶାତେ ସମେ ସିଷ୍ଟୁ ।
୨୫୫ ଭୂତ୍ ପଦେୟ ତରିଷେ ସିଷ୍ଟୁଶାତେ ଦୃଢ଼ବର୍ତ୍ତିଲେ ।
୨୫୬ ନଦ୍ରାଜନ୍ୟଞ୍ଚ ୨୫୭ ହବାରୀତ୍ ଜନ୍ୟ ସାଦରହିତେବି ଷ୍ଟୁ ।
୨୫୮ ଶୈତଙ୍ଗରୁପ୍ୟେହପି ୨୫୯ ରଜତ୍ ହେମିରୁପ୍ୟେ ସିତେଷ ସ୍ତୁ

୨୬୦ | ସୁବର୍ଣ୍ଣ ରୌପ୍ୟ ଏ ଦୁହିଙ୍କ କଳଧୌତ୍ (କୁ) କହି ।
୨୬୧ | କାରଣ, ତିନ୍ଦ ଏ ଦୁହିଙ୍କ ନମିତ୍ (କୁ) କହି ।
୨୬୨ | ଶାସ୍ତ୍, ଅବଧୂତ ଏ ଦୁହିଙ୍କ ଶ୍ରୀତ୍ (କୁ) କହି ।
୨୬୩ | ସତ୍ୟସ୍ଵର, ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ଏ ଦୁହିଙ୍କ କୃତ (କୁ) କହି ।
୨୬୪ | ମହାଶ୍ରାତ୍, ଜୀବନ ମାରପେଷ କର୍ମ ଏ ଦୁହିଙ୍କ ଅତ୍ୟାହିତ
(କୁ) କହି ।
୨୬୫ | ଯୁକ୍ତ ପୃଥିବ୍ୟାତ ପଞ୍ଚଭୂତ (କୁ) ପ୍ରାଣ ର ଅସାଧ ଓ ସମ
ପିଶ ବୁଦ୍ଧିକୁ ଭୂତ (ତି) କହି ।
୨୬୬ | ପଦ୍ୟ, ତରିତ (କୁ), ଅଶ୍ଵତ, ଦୁତ ବର୍ତ୍ତିଲ ଏମାନକୁ ଦୃଢ଼
(ତି) କହି ।
୨୬୭ | ରଜ୍ୟ ଓ ବିଶାଳକୁ ମହତ [କୁ] କହି ।
୨୬୮ | ଜନବାଦ (କୁ) ନନ୍ଦିତ (ତି) ଏ ଦୁହିଙ୍କ ଅବଗାତ କହି ।
୨୬୯ | ରୂପ୍ୟ ଓ ଶୁଭ୍ରକୁ ଶୈତଙ୍ଗ (କୁ) କହି ।
୨୭୦ | ସୁନା, ରୂପା (କୁ), ମୁକୁବର୍ଣ୍ଣ (ତି) ଏମାନକୁ ରଜତ କହି ।

୨୭୧ ପିଷ୍ଟୋ ଜଗଦିଜେହପି ୨୭୨ ରକ୍ତମଳ୍ୟାଦିରଗି ଚ ।
୨୭୩ ଅବଦାତଃ ସିତେ ପାତେ ଶୁଭେ ୨୭୪ ବନ୍ଧାକୁନୌସିତୋ ।
୨୭୫ ପୁନ୍ଦ୍ରସ୍ତୁତ୍ସ୍ଵର ମର୍ମଣ୍ୟରମାତେ ୨୭୬ ହର୍ଷମ୍ସୁତମ୍ ।
କୃତମେ ଲକ୍ଷଣୋପେକେ ୨୭୭ ପ୍ରେମକ୍ରୋଧବଧାବପି ।
୨୭୮ ଜ୍ୟାତେ ଦୃଷ୍ଟେପ୍ରଶାତୋ ୨୭୯ ହରିଜାତସ୍ତୁ କଳଜେବୁଧେ ।
୨୭୧ ବିବକ୍ତୋ ପୂତବିଜନୌ ୨୭୨ ମୁକ୍ତିତୋ
ମୁତ୍ତେଷ୍ଟୋ ।

୨୭୩ ହୋ ଗୁମ୍ଫରୁଷୋ ଶୁକ୍ଳୋ ୨୭୪ ଶିତ ଧବଳମେଚକୋ ।
୨୭୫ ସତ୍ୟ ସାଧୀ ବିଦ୍ୟମାନେ ପ୍ରଶାସ୍ତ୍ର ହର୍ଷହିତେ ଚ ସତ୍ ।
୨୭୦ ପୁରସ୍କୁତ୍ ପଚିତେ ହର୍ଷତ୍ୟଭୂକେ ହରାତଃ କୃତେ ।

୨୭୬ | ଉଚ୍ଚ, ଭୁବନ ଏ ଦୁହିଙ୍କ ଜଗତ (ତି) କହି ।
୨୭୭ | ମାଲୀ ଉଚ୍ଚାତ ରାଗସ୍ଵରକୁ ରକ୍ତ (ତି) କହି ।
୨୭୮ | ଶୁକ୍ଳ, ପୀତ, ଶୁଭ ଏମାନକୁ ଅବଦାତ (ତି) କହି ।
୨୭୯ | ବନ୍ଦି, ଶୁକ୍ଳ ଏ ଦୁହିଙ୍କ ସିତ (ତି) କହି ।
୨୮୦ | ଅତ୍ୟମ୍ସୁତ, ନ୍ୟାୟ, ସଂସ୍କର ଏମ ନକ୍ତ ଅଭିନନ୍ଦ(ତି) କହି ।
୨୮୧ | କୃତିମଲକ୍ଷଣୋପେକେବୁ ସଂସ୍କୁତ (ତି) କହି ।
୨୮୨ | ଅନବଧୁ ଅର୍ଦ୍ଦମ ବିଷ୍ଟୁ ସର୍ପ ଆକାଶକୁ ଅନନ୍ତ (ତି) କହି ।
୨୮୩ | ଖ୍ୟାତ, ଦୃଷ୍ଟି, ବିଶ୍ୱାସ ଏମାନକୁ ପ୍ରଶାତ (ତି) କହି ।
୨୮୪ | କୁଳୀନ, ପଣ୍ଡିତ ଏ ଦୁହିଙ୍କ ଅଭିଜାତ (ତି) କହି ।
୨୮୫ | ପବିତ୍ର, ନିଜନ ଏ ଦୁହିଙ୍କ ବିବିକ୍ତ କହି । ଏହା ତିନିଲିଙ୍ଗ ।
୨୮୬ | ମୂର୍ଖ, ଉଚତାବିଶ୍ଵାସ ଏ ଦୁହିଙ୍କ ଶୁକ୍ଳ (ତି) କହି ।
୨୮୭ | ଅମ୍ବରସ, ନିଷ୍ଠାରବାକ୍ୟ ଏ ଦୁହିଙ୍କ ଶୁକ୍ଳ [ତି] କହି ।
୨୮୮ | ଶୁକ୍ଳ, କୃଷ୍ଣ ଏ ଦୁହିଙ୍କ ଶିତ [ତି] କହି ।
୨୮୯ | ସତ୍ୟ, ସାଧୁ, ବିଦ୍ୟମାନ, ପ୍ରଶାସ୍ତ୍ର, ପୁନ୍ଦିତ ଏମାନକୁ ସତ୍
(ତି) କହି ।
୨୯୦ | ପଚିତ, ଶତ୍ରୁକର୍ତ୍ତିକ ଆଶାନ, ଅଗ୍ରପ୍ରିତ ଏମାନକୁ ପୁରସ୍କୁ
(ତିନିଲିଙ୍ଗ) କହି ।

୩୩୨

ଅମ୍ବରକୋଣୀ

୧୭୯ ନିବାଚା ବାଶ୍ରୟାବାତୌ ଶସ୍ତାରେଦ୍ୟଂ ଚ ବନ୍ଧୁପତ୍ର ।
୧୮୦ କାତୋନ୍ତରପ୍ରଦୃକ୍ଷାଃ ଦୁୟହୁଙ୍କି ତା ୧୭୩ ଉତ୍ଥତାପ୍ତୁମୀ ।
ବୃଦ୍ଧମତ୍ରଗ୍ରୋଦ୍ୟତୋପନା ୧୮୧ ଆତୁତୌ ସାଦରାତୋତେ ।

ଆନ୍ତଃ

୧୮୨ ଅର୍ଥୋଦ୍ଧରେଯୁ ରୈ ବସ୍ତୁ ପ୍ରପ୍ଲୋଜନନବୃତ୍ତିଷ୍ଠ ।
୧୮୩ ନିପାନାଗମପ୍ଲୋଷ୍ଟୀର୍ଥମୃଷିକୁଷ୍ଟ ଜଳେ ଗୁରୋ ।
୧୮୪ ସମର୍ଥସ୍ତ ଶକ୍ତିପ୍ରେ ସମ୍ବନ୍ଧାର୍ଥେ ହିତରେ ଚ ।
୧୮୫ ଦଶମୀପ୍ରେ ଶୀତରଗବୁତୌ ୧୮୬ ଶାଖୀପଦବ୍ୟପି ।

୧୮୬ । ନିବାସ, କାପୁ ବଜିତ ପ୍ଲାନ, ଶସ୍ତାଦି ହାର ଅରେଦ୍ୟ ବନ୍ଧୁ
ଅଥାତ ଦୃଢ଼ ସାଙ୍ଗେ ଏମାନଙ୍କୁ ନିବାଚ (ତନିଲଙ୍କ) କହି ।
୧୮୭ । ଜାତ, ଉନ୍ନତ, ପବୁତ ଏମାନଙ୍କୁ ଉଛି ତ (ସି) କହି ।
୧୮୮ । ବୃଦ୍ଧପୁଞ୍ଜ ସତେଷ୍ଟ, ଉପନି ଏମାନଙ୍କୁ ଉତ୍ଥତ (ସି)
କହି ।

୧୮୯ । ଅଦରପୁଞ୍ଜ, ପୁଜିତ, ଏ ଦୁହିଙ୍କି ଅଦୃତ (ସି) କହି ।

ଆନ୍ତ

୧୯୦ । ଅରଧେୟ, ରୈ ଧନ, ବସ୍ତୁ, ପ୍ରପ୍ଲୋଜନ, ନବୁତ୍ର ଏମାନଙ୍କୁ
ଅର୍ଥ (ପୁଂ) କହି ।
୧୯୧ । ଜଳ ପିରବା ପ୍ଲାନ, ଆଗମଶାସ୍ତ, ଉଷ୍ଣିତେବିତ ଜଳ,
ଦେବନିବାସପ୍ଲାନ, ଗୁରୁ ଏମାନଙ୍କୁ ଶାର୍ଥ (ଜୁଲୁ) କହି ।
୧୯୨ । ଅଣଗ୍ରୁ ଶକ୍ତିପୁଞ୍ଜ ଯୁକ୍ତାର୍ଥ, ହିତ ଏମାନଙ୍କୁ ସମର୍ଥ (ପୁଂ)
କହି ।
୧୯୩ । ଶୀତରଗ, ବୃଦ୍ଧ ଏ ଦୁହିଙ୍କି ଦଶମୀପ୍ର (ପୁଂ) କହି ।
୧୯୪ । ପଥ ଓ ପଂକ୍ତିକୁ ଶାଖୀ (ସାଙ୍ଗେ) ବୋଲପାଏ ।

ତୃତୀୟକାଣ୍ଡ ନାନାର୍ଥବର୍ଗୀ

୩୩୩

୧୮୦ ଆପ୍ଲାମାସହପ୍ଲୋରାଷ୍ଟ୍ରୀ ୧୮୧ ପ୍ରପ୍ଲୋର୍ଷ୍ଟ୍ରୀ ସାକୁମାନପ୍ଲୋ ।
ଶାସ୍ତ୍ରବିଜନପ୍ଲୋଗ୍ର୍ରୁହୁ ସାହ୍ରା ଧୀରେ ଶ୍ଵିତୌ ମୃତୌ ।

ଦାନ୍ତ

୧୮୨ ଅରପ୍ରାୟକଣେ ଇନ୍ଦ୍ରା ୧୮୩ କଣୌ ଜମତବସରେ ।
୧୮୪ ଅପବାବୌ ଇ ନିନ୍ଦାଜ୍ଞେ ୧୮୫ ଦାପୁଦୌ ସୁତକାନ୍ତବୌ ।
୧୮୬ ଦାବା ରଶ୍ମିଧ୍ୟୁ । ତୁର୍ମୀଧାର୍ଯ୍ୟା ୧୮୭ ଶ୍ଵତ୍ରାଗ୍ର୍ୟକ୍ରମୋରୁଦ୍ଧଃ ।
୧୮୮ ନିନ୍ଦାଦୋ ଜନବାଦେହପି ୧୯୯ ଶାଦୋ ଜମାଳଶପ୍ରେପ୍ଲୋ ।
୧୯୦ ଆରବେ ରୁଦିତେ ସାତ୍ୟିଧାମନୋ ଦାରୁଣେ ରଣେ ।

୧୯୧ । ସବୁ, ଯହ ଏ ଦୁହିଙ୍କି ଆପ୍ଲା (ସାଙ୍ଗେ) କହି ।

୧୯୨ । ପଦତର ଏକପ୍ରଦେଶ, ପରମାଣ ବିଶେଷ ଏ ଦୁହିଙ୍କି ପ୍ରଷ୍ଟ
(ପୁଂ, କୁଳ) କହି । ଶାସ୍ତ୍ର ଓ ଧନ ଏ ଦୁହିଙ୍କି ଗ୍ରହ (ପୁଂ)
କହି । ଧୀର, ଶ୍ଵିତ ଓ ମରଣ ଏମାନଙ୍କୁ ପ୍ଲାନ କହି ।

ଦାନ୍ତ

୧୯୩ । ଅରପ୍ରାୟ, ବଶ ଏ ଦୁହିଙ୍କି ଜନ (ପୁଂ) କହି ।

୧୯୪ । ମେଘ, ବିହର ଏ ଦୁହିଙ୍କି ଅବ (ପୁଂ) କହି ।

୧୯୫ । ନିନ୍ଦା, ଆଜ୍ଞା ଏ ଦୁହିଙ୍କି ଅପବାଦ [ପୁଂ] କହି ।

୧୯୬ । ପୁଷ୍ପ, ଜୀବି ଏ ଦୁହିଙ୍କି ତ ପ୍ଲାନ (ପୁଂ) କହି ।

୧୯୭ । କରଣ, ଚରଣ, ଚର୍ବିରାଗ ଏମାନଙ୍କୁ ପାଦ [ପୁଂ] କହି ।

୧୯୮ । ଚନ୍ଦ୍ର, ସୂର୍ଯ୍ୟ, ଅଗ୍ନି, ଏମାନଙ୍କୁ ତମୋରୁଦ୍ (ପୁଂ) କହି ।

୧୯୯ । ଜନବାଦକୁ ନିନ୍ଦାଦ (ପୁଂ) କହି ।

୨୦୦ । ପଳ୍କ, ନବାନତୃତୀ ଏ ଦୁହିଙ୍କି ଶାଦ (ପୁଂ) କହି ।

୨୦୧ । ଶବ୍ଦ, ରେଦନ, ସାତା, ଦାରୁଣ ରଣ ଏମାନଙ୍କୁ ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଦେ
[ପୁଂ] କହି ।

୩୩୮

ଅମରକୋଣ୍ଡି

୨୫୧ ସ୍ୟାରପ୍ରସାଦୋ ହୁରଗେହପି ୨୫୨ ସୁଦଃ ସ୍ୟାଦ
ବ୍ୟଞ୍ଜନେହପି ୮ ।

୨୫୩ ଗୋଷ୍ଠାଧଶେଷି ଗୋବିନ୍ଦୋ ୨୫୪ ଦର୍ଶେପ୍ୟାମୋଦବନ୍ଦଃ ।

୨୫୫ ପ୍ରଧାନେୟ ଶଜଳଙ୍ଗ ଚ ବୃଷାଙ୍ଗ କକୁଦୋଷ୍ଟ୍ୟାମ୍ ।

୨୫୬ ଦ୍ୱି ସମ୍ରକ୍ତ ଜ୍ଞାନସ୍ଥାନି ଯାକାରିକାମୟୁ ।

୨୫୭ ଧମେରହୁସ୍ୟପନିଷତ୍ ୨୫୮ ସ୍ୟାଦୁତୋ ବହରେ ଶରତ ।

୨୫୯ ପଦଂ ବ୍ୟବସ୍ଥିତିବାଣସ୍ଥାନଲକ୍ଷ୍ୟାଦ୍ୟ ବ୍ୟସ୍ତ ।

୩୦୦ ଗୋଷ୍ଠଦଂ ସେବତେ ମାନେ ୩୦୧ ପ୍ରତିଷ୍ଠାକୃତ୍ୟମ ସୁଦମ୍ ।

୩୦୧ ଦ୍ୱି ସ୍ଵର୍ଗମଧରୋ ସାଦୁ ୩୦୩ ମୃତ୍ୟୁ କୋପଳୋ ।

୨୫୯ । ଅନୁଗ୍ରହ ପ୍ରସନ୍ନା, କାବ୍ୟଗୁଣ ଓ ଦେବତାଙ୍କ ନୈବେଦ୍ୟକୁ
ପ୍ରସାଦ (ପୁଂ) କହି ।

୨୬୦ । ବ୍ୟଞ୍ଜନକୁ ସଦ (ପୁଂ) କହି ।

୨୬୧ । ଗୋଷ୍ଠର ଅଧ୍ୟତ୍ମ (ଗୋପାଳ, କୃଷ୍ଣ) ଓ ବୃଦ୍ଧପତଙ୍କ (ପୁଂ) କହି ।

୨୬୨ । ଦଷ୍ଟ, ମତ୍ତତା, ଅତିମନୋହର ଗନ୍ଧ ଏମାନଙ୍କୁ ଅମୋଦ (ପୁଂ) କହି ।

୨୬୩ । ପ୍ରଧାନ୍ୟ ଶଜଳିତ ଶର୍ଣ୍ଣର ଚ ଏମାନଙ୍କୁ କକୁଦ (ପୁଂ କ୍ଲୁ)
କହି ।

୨୬୪ । ଜ୍ଞାନ, ସଂଘାତ, ଦ୍ୱିଯା, ଆକାର, ସୁଦଃ, ନାମ ଏମାନଙ୍କୁ
ସମ୍ବଦ କହି । (ଏମାନେ ସୀଳିଙ୍ଗ)

୨୬୫ । ଧର୍ମ, ଏକାନ୍ତ ଏ ଦୁହିଙ୍କ ଉପନିଷଦ [ସ୍ତ୍ରୀ] କହି ।

୨୬୬ । ଭର୍ତ୍ତୁଶିଶେଷ, ବହର ଏ ଦୁହିଙ୍କ ଶରତ (ସ୍ତ୍ରୀ) କହି ।

୨୬୭ । ବ୍ୟବସାୟ, ରକ୍ଷଣ, ସ୍ଥାନ ଚିହ୍ନ, ଚରଣ, ବସ୍ତୁ, ବିଭକ୍ତ୍ୟକ
ଏମାନଙ୍କୁ ପଦ (କ୍ଲୁ) କହି ।

୩୦୦ । ସେବତ, ପରିମାଣ ଏ ଦୁହିଙ୍କ ଗୋଷ୍ଠଦ (କ୍ଲୁ) କହି ।

୩୦୧ । ପ୍ରତିଷ୍ଠା, (ସ୍ଥାନ), କାର୍ଯ୍ୟ ଏ ଦୁହିଙ୍କ ଆସ୍ତବ (କ୍ଲୁ) କହି ।

୩୦୨ । କାମନା, ମଧୁର ଏ ଦୁହିଙ୍କ ସାଦୁ [ସ୍ତ୍ରୀ] କହି ।

୩୦୩ । ଅଣ୍ଟଶ୍ରଣ, କୋମଳ ଏ ଦୁହିଙ୍କ ମୃଦୁ [ସ୍ତ୍ରୀ] କହି ।

ତୃଷ୍ଣୁପୁରାକଣ୍ଠେ ନାନାର୍ଥବର୍ଗଃ

୩୩୯

୩୦୪ ମୁଢାଳ୍ପଟନିର୍ବାଗ୍ୟ ମନାଃ ୩୦୫ ସୁଧୋତୀ ତୁଶାରଦୋ
ପ୍ରତ୍ୟଗ୍ରାହିତରୌ ୩୦୬ ବିହର ସୁପ୍ରଗଲରୌ ବିଶାରଦୋ ॥

ଧାନ୍ତଃ

୩୦୭ ବ୍ୟାମୋଦକଟଶ୍ଶ ନ୍ୟାଗ୍ରୋଧା ୩୦୮ ବୁଦ୍ରେଧଃ କାପୁତନ୍ତିତଃ ।

୩୦୯ ପର୍ଯ୍ୟାହାରଶ୍ଶ ମାରଶ୍ଶ ବାବଧୋ ବିବଧୋ ତ ତୋ ॥

୩୧୦ ପରିଧ୍ୟ ଯେଜ୍ଜ ଯୁତରୋଧ ଶାଖାସ୍ଥାନପ ପ୍ରୟେକେ ।

୩୧୧ ବନକଂ ବ୍ୟସନଂ ଚେତଃ ପୀତାଧ୍ୟାନମଧ୍ୟଃ ।

୩୧୨ ସୁଧୀ ସମର୍ଥନନିଦାକନ୍ଧୀମାସ୍ତ୍ର ସମାଧ୍ୟଃ ।

୩୧୩ କୋଷୋପ୍ରାଦେହକୁବନ୍ଧଃ ସ୍ୟାର ପ୍ରକୃତ୍ୟନିବିନଶ୍ରେରେ ।
ମୁଖ୍ୟାଦୁପାୟି ନି ଶିଶେ ପ୍ରକୃତସ୍ୟାବୁବନ୍ଧିନେ ।

୩୧୪ । ମୁଢି, ଅନ୍ତ ଅପଟୁ, ନିର୍ବାଗ୍ୟ, ଶନ ଏମାନଙ୍କୁ ମନ (ପ୍ରତିକରି)

୩୧୫ । ନିଷାନ, ଅପ୍ରତିର ଓ ଜତୁବିଶେଷର ଭବକୁ ଶାରଦ (ପ୍ରତିକରି)

୩୧୬ । ବିହାନ, ପ୍ରଗଲ୍ଭ ଏ ଦୁହିଙ୍କ ବିଶାରଦ (ପ୍ରତିକରି)

ଧାନ୍ତ

୩୧୭ । ବ୍ୟାମ, ବଟବୃଷ ଏ ଦୁହିଙ୍କ ନ୍ୟାଗ୍ରୋଧ (ପୁଂ) କହି ।

୩୧୮ । ଦେହ, ଉତ୍ତନତ ଏ ଦୁହିଙ୍କ ଉତ୍ତ୍ରେଧ (ପୁଂ) କହି ।

୩୧୯ । ପର୍ଯ୍ୟାହାର, ପଥ ଏ ଦୁହିଙ୍କ ବାବଧ ଓ ବିବଧ (ପୁଂ) କହି ।

୩୨୦ । ଯଜ୍ଞୀୟ ଦୃଷ୍ଟର ଶାଖା, ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ସମୀପ ମଣ୍ଡଳ ଏ ଦୁହିଙ୍କ
ପରିଧ୍ୟ (ପୁଂ) କହି ।

୩୨୧ । ବନକ, ବ୍ୟସନ (ବିପଦ୍), ମନପୀଡ଼ା, ଅଧ୍ୟାନ ଏମାନଙ୍କୁ
ଅଧ୍ୟ (ପୁଂ) କହି ।

୩୨୨ । ସମର୍ଥନ (ସମଧାନ) ନିଷକ (କିଛି ନ କହିବା, ନିପୁମ
ଏମାନଙ୍କୁ ସମାଧ (ପୁଂ) କହି ।

୩୨୩ । କୋଷର ଉତ୍ତପତ୍ର ପ୍ରକୃ ଆଦି, ନଶ୍ଵର ମୁଖ୍ୟବ୍ୟକ୍ତିର
ଅନୁଗାମୀ ଶିଶୁ, ପ୍ରସ୍ତୁତରେ ଅନୁବନ୍ଧିନ ଏମାନଙ୍କ ଅନୁବନ୍ଧ
(ପୁଂ) କହି ।

୩୧୪ ବିଧୁର୍ବିଷ୍ଣୁ ଚନ୍ଦ୍ରମସି ୩୧୫ ପରିଜେତେ ବିଲେଖବଧ୍ୟ ।
 ୩୧୬ ବିଧୁର୍ବିଧାନ ଦୈବେହପି ୩୧୭ ପ୍ରଶିଥ୍ୟଃ ପ୍ରାର୍ଥନେ ଚରେ ॥
 ୩୧୮ ବୃଧବୃତ୍ତେ ପଣ୍ଡ ଚେହପି ୩୧୯ ସ୍ଵରଳି ସମ୍ବଦପ୍ରେୟପିତ ॥
 ୩୨୦ ଦେଶେ ନଦବିଶେଷବିଧୋ ସିନ୍ଧୁନା ସରତି ସିଦ୍ଧାମ୍ ।
 ୩୨୧ ବିଧା ବିଧୋ ପ୍ରକାରେ ତ ୩୨୨ ସାଧରମ୍ୟପିତ ଏ ଷ୍ଟ ॥
 ୩୨୩ ବଧୁଜୀପୂର୍ଣ୍ଣାସ୍ତ୍ରାସୀ ଚ ୩୧୪ ସୁଧାଲେପେଣ୍ମୁତଂସ୍ତ୍ରୀ ।
 ୩୨୪ ସନ୍ଧା ପ୍ରତିଜ୍ଞା ମେଧ୍ୟାଦା ୩୨୭ ଶ୍ରଦ୍ଧା ସମ୍ମ ତ୍ୟଗୁଃ ଶୁଦ୍ଧା ।
 ୩୨୫ ମଧ୍ୟମଦେୟ ପୁଷ୍ପରସେ ଷୌଦ୍ରୋ ୩୨୮ ବୃନ୍ଦାଂ ତମସ୍ୟପି ।

 ୩୧୮ । ବିଷ୍ଣୁ, ଚନ୍ଦ୍ର, କର୍ମର ଏମାନଙ୍କୁ ବିଧ (ୟୁଃ) କହି ।
 ୩୧୯ । ପରିଜେତ (ସୀମା), ଗର୍ଭ ଓ କାଳକୁ ଅବଧ (ୟୁଃ) କହି ।
 ୩୨୦ । ବିଧାନ, ଦୈବ ଏ ବ୍ରାହ୍ମଶଙ୍କୁ ବିଧ (ୟୁଃ) କହି ।
 ୩୨୧ । ପ୍ରାର୍ଥନା, ଚର ଏ ଦୁହିଙ୍କ ପ୍ରଣିଧ (ୟୁଃ) କହି ।
 ୩୨୨ । ପଣ୍ଡ ଚକ୍ର ବୁଦ୍ଧ ଓ ବୃଧ (ୟୁଃ) କହି ।
 (ବୃଧ-ଚନ୍ଦ୍ରମଗ୍ରହବୃତ୍ତ ସ୍ତୁର)
 ୩୨୩ । ସମୁଦ୍ରାୟ ଶଶରର ଅଂଶ, କାର୍ତ୍ତିକ, ବୃଷରକାଣ୍ଡ, ସ୍ଵରି (ୟୁଃ)
 କୃତ୍ୟାଏ ।
 ୩୨୪ । ଦେଶ ବିଶେଷ, ନଦ ବିଶେଷ, ସମୁଦ୍ର (ୟୁଃ), ନଦୀ (ସ୍ତ୍ରୀ)
 ଏମାନଙ୍କୁ ସିନ୍ଧୁ ବୋଲ୍ୟାଏ ।
 ୩୨୫ । ପ୍ରକାରକୁ ବିଧ ଏବଂ ବିଧା (ୟୁଃ) ବୋଲ୍ୟାଏ ।
 ୩୨୬ । ରମ୍ୟକ ଓ ସଜ୍ଜନକୁ ସାଧୁ (ୟୁଃ) କହି ।
 ୩୨୭ । ଭାର୍ଯ୍ୟା, ସ୍ଵର୍ଣ୍ଣା (ପୁଷ୍ପବଧୁ), ସ୍ଵାମୀତ ଏମାନଙ୍କୁ ବିଧ (ସ୍ତ୍ରୀ)
 ବୋଲ୍ୟାଏ ।
 ୩୨୮ । ଲେପ (ଚୂର୍ଣ୍ଣି) ଅମୃତ, ସ୍ଵର୍ଣ୍ଣା ଏମାନଙ୍କୁ ସୁଧା (ସ୍ତ୍ରୀ) ବୋଲ୍ୟାଏ ।
 ୩୨୯ । ପ୍ରତିଜ୍ଞା, ମେଧ୍ୟାଦା ଏ ଦୁହିଙ୍କ ସରା (ସ୍ତ୍ରୀ) ବୋଲି ।
 ୩୨୧ । ଅତ୍ୟନ୍ତ ବିଶ୍ଵାସ, ଶୁଦ୍ଧା (ଜଙ୍ଗା) ଏ ଦୁହିଙ୍କ ଶ୍ରଦ୍ଧା (ସ୍ତ୍ରୀ)
 ବୋଲ୍ୟାଏ ।
 ୩୨୨ । ମଦ୍ୟ, ପୁଷ୍ପରସ, ଷୌଦ୍ରୋ, ଅସୁର ବିଶେଷ, ତୈସମାସ,
 ବସନ୍ତରତ୍ନ, ଏମାନଙ୍କୁ ମଧୁ (ଜ୍ଞାନ) ବୋଲ୍ୟାଏ ।
 ୩୨୩ । ଅକାରକୁ ଅନ୍ତି (ଜ୍ଞାନ) କହି ।

୩୨୪ ଅତ୍ୟ ଷ୍ଟୁ ସମୁନ୍ଦରୀ ପଣ୍ଡ ଚଂମନ୍ୟଗର୍ଭତୌ ।
 ୩୩୦ ବୃତ୍ତବନ୍ତ ରଧୁଷେପେ ନିର୍ଭେଶ ଶେ ୩୩୧ ହାବଲମ୍ବିତଃ ।
 ଅବଦୁରେଷ୍ପ୍ୟବସ୍ତୁବନ୍ଧ ୩୩୨ ପ୍ରସିତୌ ଖ୍ୟାତଭୂଷଣତୌ ।
 ୩୩୩ ସୁର୍ଯ୍ୟବନ୍ଧୀ ଚିତ୍ତବନ୍ଦୁ ଗୁରୁତବନ୍ଦୁ ଦିବାକରୋ ।
 ନାନ୍ଦଃ
 ୩୩୪ ଭୂତାମ୍ବାନୌ ଧାତୃତ୍ତେତୌ ୩୩୫ ମୁଖମାତୌ ।
 ପୃଥଗ୍ରନ୍ତନୌ ॥
 ୩୩୬ ଗ୍ରାବଣୌ ଶେଳପାଷାଣୌ ୩୩୭ ପବିତ୍ରୋଶରପରିତ୍ରୋ ।
 ୩୩୮ ତରୁଶେଳୋ ଶିଖରିଶୋ ୩୩୯ ଶିଖନୌ ବହି ବହିଶୋ ।
 ୩୪୦ ପ୍ରତିଯତ୍ତାବୁତୋ ଲିପ ସୋପଗନ୍ଧାବଥ ୩୪୧ ସାରନୌ ।

 ୩୪୧ । ପଣ୍ଡ ତାରିମାନା, ଅତକ୍ଷାଶ ଏ ଦୁହିଙ୍କ ଏମୁନନ୍ଦ (ସି) କହି ।
 ୩୪୦ । ଅଧୁଷେପ, ନିର୍ଭେଶ ଏ ଦୁହିଙ୍କ ବୃତ୍ତବନ୍ଦ (ସି) କହି ।
 ୩୪୧ । ଆଶ୍ରିତ, ନିକଟ ଏ ଦୁହିଙ୍କ ଅବସ୍ଥବନ୍ଧ (ସି) କହି ।
 ୩୪୨ । ଖ୍ୟାତ, ଭୂଷିତ ଏ ଦୁହିଙ୍କ ପ୍ରସିତ (ସି) କହି ।
 ନାନ୍ଦଃ
 ୩୪୩ । ସୁର୍ଯ୍ୟ ଏ ଦୁହିଙ୍କ ଚିତ୍ତବନ୍ଦୁ (ୟୁଃ) କହି ।
 ୩୪୪ । କରଣ, ସୁର୍ଯ୍ୟ ଏ ଦୁହିଙ୍କ ଭାବୁ (ୟୁଃ) କହି ।
 ୩୪୫ । ବିଧାକା, ଦେହ ଏ ଦୁହିଙ୍କ ଭୂତାମ୍ବନ୍ଦ (ୟୁଃ) କହି ।
 ୩୪୬ । ମୂର୍ଖ, ମାତ ଏ ଦୁହିଙ୍କ ପୃଥଗ୍ରନ୍ତନ୍ଦ (ୟୁଃ) କହି ।
 ୩୪୭ । ପଦ୍ମତ, ପ୍ରସ୍ତର ଏ ଦୁହିଙ୍କ ଗ୍ରାବନ୍ଦ (ୟୁଃ) କହି ।
 ୩୪୮ । ଶର, ପରି ଏ ଦୁହିଙ୍କ ପବିନ୍ଦ (ୟୁଃ) କହି ।
 ୩୪୯ । ଦୃଷ୍ଟ, ପଦ୍ମତ ଏ ଦୁହିଙ୍କ ଶିଖରିନ୍ଦ (ୟୁଃ) କହି ।
 ୩୫୦ । ଅଶ୍ରୁ, ମଧୁର ଏ ଦୁହିଙ୍କ ଶିଖନ୍ଦ (ୟୁଃ) କହି ।
 ୩୫୧ । ଲଭର ଇଙ୍ଗା, ଉପଗ୍ରହ (ୟୁଃ) ଏ ଦୁହିଙ୍କ ପ୍ରତିଯତ୍ତ କହି ।
 ୩୫୨ । ସାରଥ, ଘୋଟକାରେଣ୍ଟା (ଘୋଡ଼ିଷବାର) ଏ ଦୁହିଙ୍କ
 ସାଦିନ୍ (ୟୁଃ) କହି ।

ଦୌ ସାରଥଦୟାରେହୌ ନୀତି ବାଜିନୋହଣ୍ଟେଷୁପର୍ଯ୍ୟନ୍ତଃ ।
ନୀତି କୁଳେଷ୍ପ୍ଯଦିଜନୋ ଜନ୍ମଭୂମ୍ୟାମପ୍ୟଥ ନୀତି ହାୟନାଃ ।
ବର୍ଷକୁରୀହିରେଦାଃ ସ୍ଵ୍ୟ ନୀତି ଶୁଦ୍ଧାଗ୍ୟକାଃ ବରେଚନା ।
ନୀତି କ୍ଲେଶପି ବୁଜିନୋ ନୀତି ବିଶୁକର୍ମିକୁରଶିଳ୍ପିନୋଃ ।
ନୀତି ଆୟା ଯହୋଧୃତିର୍ବୁଦ୍ଧି ସ୍ଵଭାବେ ବ୍ରହ୍ମ ବଷ୍ଟ ଚ ॥
ନୀତି ଶଦୋ ଦାତୁକମହେରେ ବଷ୍ଟ କାହେ ଘନ ଘନ ।
ନୀତି ଅଭିମାନୋହାର୍ତ୍ତାଦିଃ ପଞ୍ଜାନେ ପ୍ରଶବ୍ଦିଃ ସବେ ॥
ନୀତି ଘନୋମେଶେ ମତିଗୁଣେ ସ ସୁ ମୁଣ୍ଡେ ନିରନ୍ତରେ ।
ନୀତି ଶିଳ୍ପ ସ ଯେଣ୍ୟ ପ୍ରରୌ ନୀତି ରାଜା ମୃଗଙ୍କ ଷଷ୍ଠିଷ୍ଵେ

ନପେ ।

ନୀତି । ଘେଟକ, ବାଣ, ପର୍ଷି, ଏମାନଙ୍କୁ ବାଜିନ୍ (ସୁଃ) କହି ।
ନୀତି । କୁଳ, ଜନ୍ମଭୂମି ଏ ଦୁଇଙ୍କ ଅଭିଜନ (ସୁଃ) କହି ।
ନୀତି । ବର୍ଷ, ରତ୍ନ, ଧାନ୍ୟଦିଶେଷ ଏମାନଙ୍କୁ ହାୟନ (ସୁଃ) କହି ।
ନୀତି । ରନ୍ଧ୍ର, ଅଗ୍ନି, ସୁର୍ଯ୍ୟ, ପ୍ରହାଦପୂର୍ବ ଏମାନଙ୍କୁ ବରେଚନ
(ସୁଃ) କହି ।
ନୀତି । କ୍ଲେଶକୁ ବୁଜିନ (ସୁଃ) ଓ ପାପକୁ ବୁଜିନ (କ୍ଲୁ) କହି ।
ନୀତି । ସୁର୍ଯ୍ୟ, ଦେବଶିଳ୍ପୀ ଏ ଦୁଇଙ୍କ ବିଶୁକର୍ମିନ (ସୁଃ) କହି ।
ନୀତି । ଯନ୍ମ, ଧୃତି, ବୁଜି, ସ୍ଵଭାବ, ବୁଜ୍ଜ ଦେହ ଏମାନଙ୍କୁ ଅମ୍ବନ
(ସୁଃ) କହି ।
ନୀତି । ରନ୍ଧ୍ର, ଦାତୁକ ମତିଗୁଣୀ, ବର୍ଷା, ମେଘ ଏମାନଙ୍କୁ ଘନା-
ଘନ (ସୁଃ) କହି ।
ନୀତି । ଅର୍ଥାଦିଦପ, ଜ୍ଞାନ, ପ୍ରଶବ୍ଦ, ହିଂସା ଏମାନଙ୍କୁ ଅଭିମାନ (ସୁଃ)
କହି ।
ନୀତି । ମେଘ, ମତିଗୁଣ (ସୁଃ), ମୁଦ୍ରି, ନିରନ୍ତର, କାଦ୍ୟ, କାଠିନ୍ୟ
ସାନ୍ତ୍ଵନ (ସୁଃ) ଏମାନଙ୍କୁ ଘନ କହି ।
ନୀତି । ସୁର୍ଯ୍ୟ, ପ୍ରଭୁ ଏ ଦୁଇଙ୍କ ଶିଳ୍ପ (ସୁଃ) କହି ।
ନୀତି । ରନ୍ଧ୍ର, ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ନୃପ, ପ୍ରଭୁ ଏମାନଙ୍କୁ ରାଜନ୍ (ସୁଃ) କହି ।

ନୀତି ବାଣିନେୟୀ ନର୍ତ୍ତକିଦୁରୋ ନୀତି ସ୍ଵବନ୍ଧ୍ୟାମପି ବାଜିନା ।
ନୀତି ହାତିନେୟୀ ବଜ୍ରତତତ୍ତ୍ଵରୋ ନୀତି ବନ୍ଦାୟାମପି କାମିଶି
ନୀତି ରୁଗ ଦେହଯୋରପି ତରୁଃ ନୀତି ସୁନାଂଧୋଜିହ୍ଵା କାପିନ
ନୀତି ସତ୍ତବପ୍ରମାରସ୍ତାରସ୍ତା ବିତାନଂ ସି ଷ୍ଟୁ ତୁଳକେ ।
ମନ୍ଦେଖ ନୀତି କେତନ କୃତେଖ କେତାବୁପ ନିମନ୍ତଣେ ।
ନୀତି ବେଦପ୍ରତ୍ରଂ ତପୋବ୍ରତ ବ୍ରତଃ ବିପ୍ରଃ ପ୍ରଜାପତିଃ ।
ନୀତି ଉତ୍ସାଦନେ ତ ହିଂସାୟାଃ ସୁତନେ ରୂପି ଗନ୍ଧନମ୍ ।
ନୀତି ଆତଞ୍ଜନଂ ପ୍ରଶବ୍ଦାପ ଜବନାପ୍ୟାୟନାର୍ଥକମ୍ ॥
ନୀତି ବ୍ୟଞ୍ଜନଂ ଲଞ୍ଛନଂ ଶୁଣ୍ଟିନିଷ୍ଠାନାବପୁକେଷ୍ଟପି ।

ନୀତି । ନର୍ତ୍ତକ, ଦୁଇଙ୍କ ଏଦୁହଙ୍କ ବାଜିନା (ସୁଃ) କହି ।
ନୀତି । ନଦୀ ଓ ସେନାକୁ ବାଜିନା (ସୁଃ) କହି ।
ନୀତି । ବଜ, ବିଦୁଧତ (ବଜଳି) ଏ ଦୁଇଙ୍କ ହାତିନା (ସୁଃ) କହି ।
ନୀତି । ବୃଷତପରେ ଉଠିଥବା ବୃଷ ଓ ବିଲାସିନା (ସୁଃ) କୁ କାମିନା
(ସୁଃ) କହି ।
ନୀତି । ରମ୍ଭ, ଦେହ, ଅନ୍ତି, ବରଳ ଏମାନଙ୍କୁ ତରୁ (ସୁଃ) କହି ।
ନୀତି । ଜିରଜଳକୁ ସୁନା (ସୁଃ) କହି ।
ନୀତି । ଯଜ୍ଞ, ବିଦ୍ୟାର (ସୁଃଲୁ) ତୁଳ, ମନ୍ଦ (ସୁଃ) ଏମାନଙ୍କୁ ବିତାନ
କହି ।
ନୀତି । କାମ୍ୟ, ଧୃଜା, ଉପନିମନ୍ତଣ ଏମାନଙ୍କୁ କେତନ (ଲୁଙ୍ଗ) କହନ୍ତି ।
ନୀତି । ବେଦ, ତରୁ, ତପ (ଲୁଙ୍ଗ), ବିପ୍ର, ପ୍ରଜାପତି (ସୁଃ) ଏମାନଙ୍କୁ
ବ୍ରତନା କହନ୍ତି ।
ନୀତି । ଉତ୍ସାହ, ହିଂସା, ସୁତକ ଏମାନଙ୍କୁ ଗନ୍ଧନ (ଲୁଙ୍ଗ) କହନ୍ତି ।
ନୀତି । ବିଷେପଣ, ବେଗ, ତୃପ୍ତି ଏମାନଙ୍କୁ ଆତଞ୍ଜନ (ଲୁଙ୍ଗ) କହନ୍ତି ।
ନୀତି । ତହି, ଶୁଣ୍ଟି, ନିଷ୍ଠାନ, ଅବସୂକ ଏମାନଙ୍କୁ ବ୍ୟଞ୍ଜନ (ଲୁଙ୍ଗ) କହନ୍ତି ।

୩୪୦

ଅମରକୋଷ୍ଟ

୩୭୭ ସ୍ୟାତ୍ର କୌଳୀନଂ ଲେକବାଦେ ଯୁଦ୍ଧ ପଶୁଚିପଣିଶାମ ।
 ୩୭୮ ସ୍ୟାଦୁଦ୍ୟନଂ ନିଃସରଣେ ବନରେବେ ପ୍ରୟୋଜନେ ।
 ୩୭୯ ଅବକାଶେ ପୁଣି ଶ୍ଵାନଂ ୭୦ କୀତ୍ତାକାବପିତେବନମ୍ ।
 ୩୮୦ ଉତ୍ଥାନଂ ପୌରୁଷେ ତତ୍ତ୍ଵ ସନ୍ତି ବିଷ୍ଣୁଦିଗମେହି ଚ ।
 ୩୮୧ ବୃତ୍ତାନଂ ପ୍ରତିରୋଧେ ଚ ବିରୋଧାଚରଣେହି ଚ ।
 ୩୮୨ ମାରଣେ ମୃତସ୍ଥାରେ ଗର୍ଭୀ ଦୁରେଖ୍ୟାତିରଣେହି ଚ ।
 ନିବାରିନୋପକରଣାକୁଞ୍ଜ୍ୟସ୍ତ ଚ ସାଧନମ୍ ।
 ୩୮୩ ନିର୍ଯ୍ୟାତନଂ ବୈରଶ୍ରୋତାନେ ନିଃସରଣେହି ଚ ।
 ୩୮୪ ବ୍ୟସନଂ ବିପଦଭ୍ରଂଶେ ଦୋଷେ କାମକାପଜେ ॥
 ୩୮୫ ପର୍ଷାଷ୍ଠ ଲେମି କଞ୍ଜଳକେ ତନ୍ତ୍ରାଦ୍ୟଂ ଶେଷପ୍ରୀୟସି ।

୩୮୬ | ଲେକବାଦ, ପଶୁ, ସପ ଓ ପଣିମାନଙ୍କର ସୁନ୍ଦର କୌଳୀନ
 (କୁ) କହି ।
 ୩୮୭ | ନିଃସରଣ, ବନବିଶେଷ, ପ୍ରୟୋଜନ ଏମାନଙ୍କୁ ଉତ୍ଥାନ
 [କୁ] କହି ।
 ୩୮୮ | ଅବକାଶ, ପୁଣି ଏ ଦୁହିଙ୍କି ଶ୍ଵାନ [କୁ] କହି ।
 ୩୮୯ | କୌତୁକ, କୀତ୍ତା ଏ ଦୁହିଙ୍କି ଦେବନ (କୁ) କହି ।
 ୩୯୦ | ପୌରୁଷତତ୍ତ୍ଵ, ନିଷ୍ଠା, ଉତ୍ତମ ଏମାନଙ୍କୁ ଉତ୍ଥାନ [କୁ] କହି ।
 ୩୯୧ | ପ୍ରତିରୋଧ, ବିରୋଧାଚରଣ ଏ ଦୁହିଙ୍କି ବୃତ୍ତାନ [କୁ] କହି ।
 ୩୯୨ | ପ୍ରତିରୋଧ, ବିରୋଧାଚରଣ ଏ ଦୁହିଙ୍କି ବୃତ୍ତାନ [କୁ] କହି ।
 ୩୯୩ | ଧାରଣ, ମୃତଦେହର ସ୍ଥାର, ଗତ, ଦୁର୍ବ୍ୟ, ଅର୍ଥଦାପନ,
 ନିବାରିନ, ଉପକରଣ, ଅନୁଗମନ ଏମାନଙ୍କୁ ସାଧନ [କୁ] କହି ।
 ୩୯୪ | ବୈରସ୍ତ୍ର, ଦାନ, ଶ୍ଵାପନର ଅପଣ ଏମାନଙ୍କୁ
 ନିର୍ଯ୍ୟାତନ [କୁ] କହି ।
 ୩୯୫ | ବିପର୍ମି, ଭ୍ରଂଶ, କାମକ ଓ କୋପଜ ଦୋଷ ବିଳାସ
 ଏମାନଙ୍କୁ ବ୍ୟସନ (କୁ) କହି ।
 ୩୯୬ | ଚକ୍ରର ଲେମ, ପଦୁକେଶର, ସୁତ୍ତାଦିର ଆଦ୍ୟଭାଗ, ପଷ୍ଠୁଅଂଶ
 ଏମାନଙ୍କୁ ପଷ୍ଠୁନ (କୁ) କହି ।

ଚିତ୍ତପୁକାଣ୍ଡ ନାମାର୍ଥବର୍ଗ

୩୪୧

୩୭୭ ତଥୁରେବେ ଷଣେ ପବା ନାମ ବର୍ତ୍ତନେ ବେତ୍ତଦେଖନ ।
 ୩୭୮ ଅକାର୍ଯ୍ୟଗୁହ୍ୟକୌପିନଂ ୩୦ ମୌଥନଂ ସଙ୍ଗରୌରତେ ।
 ୩୭୯ ପ୍ରାଥାନଂ ପରମାମ୍ବାଧୀଃ ୩୨ ପ୍ରଜ୍ଞାନଂ ବୁଦ୍ଧି ଚିତ୍ତପୁଣ୍ୟ ।
 ୩୮୦ ପ୍ରସୁନଂ ପୁଷ୍ପଫଳପ୍ରୟୋଃ ୩୮ ନିର୍ଭବ ନଂ କୁଳନାଶପ୍ରୟୋଃ ।
 ୩୮୧ ଦନ୍ତନେ ରେଦନାହାନେ ୩୯ ବକ୍ଷୁ ଦେହପ୍ରାଣପ୍ରୟୋଃ ।
 ୩୮୨ ଶୃଦ୍ଧଦେହଭ୍ରତପ୍ରଭାବଧାରଣୀପ୍ରୟୋଃ ।
 ୩୮୩ ପ୍ରାଣନେ ସମ୍ମାନପବାରଣମିଶ୍ରିତେ ।
 ୩୮୪ ଆରଧନଂ ସାଧନେ ସଧାଦବାପ୍ରୋ ତୋଷଶେହି ଚ ।

୩୮୫ | ତଥୁରେବ ଅମାବାସ୍ୟ ଉତ୍ସାହ) ଷଣ ଏଦୁହିଙ୍କି ପବନ
 (କୁ) କହି ।
 ୩୮୬ | ଚକ୍ରର ପତା, ପଥ ଦୁହିଙ୍କି ବର୍ତ୍ତନ (କୁ) କହି ।
 ୩୮୭ | ଅକାର୍ଯ୍ୟ, ଗୁହ୍ୟ (ଗୁପ୍ତବିଷୟ) ଓ ଉତ୍ତ୍ରପୂଜାଦନବସ୍ତୁ
 କୌପିନ (କୁ) କହି ।
 ୩୮୮ | ସଙ୍ଗତି, ମିଳନ, ଏ ଦୁହିଙ୍କି ମୌଥୁନ (କୁ) କହି ।
 ୩୮୯ | ପରମାମ୍ବା, ବୁଦ୍ଧି ଏ ଦୁହିଙ୍କି ପ୍ରାଥାନ [କୁ] କହି ।
 ୩୯୦ | ବୁଦ୍ଧି, ଚିତ୍ତ ଏ ଦୁହିଙ୍କି ପ୍ରଜ୍ଞାନ [କୁ] କହି ।
 ୩୯୧ | ପୁଷ୍ପ, ଫଳ, ଏ ଦୁହିଙ୍କି ପ୍ରସୁନ (କୁ) କହି ।
 ୩୯୨ | କୁଳ, ନାଶ ଏ ଦୁହିଙ୍କି ନିଧନ (କୁ) କହି ।
 ୩୯୩ | ରେଦନ, ଅହାନ ଏ ଦୁହିଙ୍କି ସନ୍ଧନ [କୁ] କହି ।
 ୩୯୪ | ଦେହ, ପ୍ରମଣ ଏ ଦୁହିଙ୍କି ବର୍ତ୍ତନ (କୁ) କହି ।
 ୩୯୫ | ଗୁହ୍ୟ, ଦେହ, ପାପ, ପ୍ରଭାବ ଏମାନଙ୍କୁ ଧାମନ [କୁ] କହି ।
 ୩୯୬ | ଚକ୍ରପୁଣ୍ଡ, ସନ୍ତିବେଶ ଏ ଦୁହିଙ୍କି ସମ୍ମାନ (କୁ) କହି ।
 ୩୯୭ | ଚିତ୍ତ ପ୍ରାଥାନ ଏ ଦୁହିଙ୍କି ଲକ୍ଷ୍ମୀନ [କୁ] କହି ।
 ୩୯୮ | ସମୀଧାନ, ଅପବାରଣ ଏ ଦୁହିଙ୍କି ଅକାଦବନ [କୁ] କହି ।
 ୩୯୯ | ସାଧନ, ପ୍ରାପ୍ତି, କୁଷ୍ଠ ଏମାନଙ୍କୁ ଆରଧନ (କୁ) କହି ।

୩୪

ଅମରକୋଷ୍ଠ

୩୫୨ ଅଧିଷ୍ଠାନ ଚନ୍ଦ୍ରପୁରପ୍ରଭବାଖାସନେଷ୍ଟପି ।
 ୩୫୩ ରହୁ ସ୍ଵଜାତିଶ୍ରେଷ୍ଠେଷ୍ଟପି ୩୫୪ କଲେ ସଲଳକାନନ୍ଦେ ।
 ୩୫୫ ତଳିନ ବିରଳେ ସ୍ତ୍ରୋକେ ବାଚଳଙ୍ଗାସ୍ତ୍ରଥୋଡ଼ରେ ।
 ୩୫୬ ସମାନୀୟମେକେ ସ୍ଵ୍ୟାମ ୩୫୭ ପିଶ୍ଚନୌ ଶଳୁଚକୋ ।
 ୩୫୮ ୩୫୯ ଶ୍ରାନ୍ତନବୂନାଗର୍ହେୟ ୪୦୦ ବେରିଶୁରୌତରସ୍ତିନୌ ।
 ୪୦୧ ଅଭିପନ୍ନୋପରଥୋଭରସ୍ତବ୍ୟାପଦ୍ରତାବପି ।
 ଲେଖ୍ୟ ଭୂମଧ୍ୟ ଦାନାର୍ଥ ଯାତନାଙ୍କ ଚ ଶାସନମ୍ ।
 ନିଦାନ ମବସାନେ ଚ ସାର୍ଥେ ବାର୍ଦ୍ଦ୍ର୍ୟମିଳେ ଧନୀ ।

୩୫୨ । ଚନ୍ଦ୍ର, ପୁର, ପ୍ରଭବ, ଅଧାସନ ଏମାନଙ୍କୁ ଅଧିଷ୍ଠାନ (କ୍ଲୁ) କହି ।

୩୫୩ । ସ୍ଵଜାତିଶ୍ରେଷ୍ଠ ଓ ମଣିକୁ ରହୁ (କ୍ଲୁ) କହି ।
 ୩୫୪ । ଜଳ, ଅରଣ୍ୟ ଏ ଦୁହିଙ୍କି ବଳ (କ୍ଲୁ) କହି ।
 ୩୫୫ । ବିରଳ, ଅଳ୍ପ ଏ ଦୁହିଙ୍କି ତଳିନ (କ୍ଲୁ) କହି ।
 ୩୫୬ । ସାଧୁ, ଛୁନ୍ତ, ସଦୃଶ ଏମାନଙ୍କୁ ସମାନ (ସି) କହି ।
 ୩୫୭ । ଶଳ, ସୃତକ ଏ ଦୁହିଙ୍କି ପିଶ୍ଚନ (ସି) କହି ।
 ୩୫୮ । ଉନ (ଉଣକୁ) ଶାନ (ସି) କହି ।
 ୩୫୯ । ନିନିତକୁ ନୂନ (ସି) କହି ।
 ୪୦୦ । ଦେଗ୍ବାନ୍, ଶୂର ଏ ଦୁହିଙ୍କି ତରସ୍ତିନ (ସି) କହି ।
 ୪୦୧ । ଅପରାଧୀ, ଅଭିଗସ୍ତ, ଅପଦ୍ରତ ଏମାନଙ୍କୁ ଅଭିପନ୍ନ (ସି) କହି ।

ଭୂମଧ୍ୟ ଦେବାପାଇଁ ହୋଇଥିବା ଲେଖା, ଯାତନା ଓ
 ଆଜ୍ଞା ଏମାନଙ୍କୁ ଶାସନ (କ୍ଲୁ) କହି ।
 ଅବସାନ, ମୂଳକାରଣ ଏ ଦୁହିଙ୍କି ନିଦାନ (କ୍ଲୁ) କହି ।
 ନିତ୍ୟାକାଦନ ପଟକୁ କୋପୀନ (କ୍ଲୁ) କହି ।

ତୃତୀୟକାଣ୍ଡ ନାନାର୍ଥବର୍ଗୀ

୩୪

କଷାପତେଷ୍ଟପି କୋପୀନ ନ ନା ଶେଦେହପି ବେଦନା ।
 ଦୁୟମଂ ବଳେଥ ପର୍ଯ୍ୟପି ଜାତି ଦୋଷେଷ୍ଟପି ଲଞ୍ଛନମ୍ ।

ପାତ୍ର

୪୦୨ କଳାପୋ ଭୂଷଣେ କରି ତଣାରେ ସହତେଷ୍ଟପିତ ।
 ୪୦୩ ପରିଛେଦ ପରାବାପଃ ପର୍ଯ୍ୟପୋ ସଲଳପୁରୋ ॥
 ୪୦୪ ଗୋଧୂଗରେ ସ୍ଵପଶ ଗୋପୋ ୪୦୫ ହରବନ୍ଧୁ ବୃଷାକପିଃ
 ୪୦୬ ବର୍ଷନୁଷ୍ଠାନ୍ ୪୦୭ କଶିପୁ ଭୁନମ ଜାଦନହପୁମ୍ ।
 ୪୦୮ ତଳ୍ପ ଶୟାକତରେଷୁ ୪୦୯ ସ୍ତମ୍ଭେଷ ବିଟପୋହସ୍ତିପୁମ୍ ।

ଦୁଃଖକୁ ବେଦନା (ସ୍ତି) କହି ।

ତହ୍ଲି, କଳଙ୍କ, ଅପମାନ, ବଳ, ପର୍ଯ୍ୟା, ଜାତି, ଦୋଷ
 ଏମାନଙ୍କୁ ଲଞ୍ଛନ (କ୍ଲୁ) କହି ।

ପାତ୍ର

୪୦୯ । ଭୂଷଣ, ମଧୁରପୁତ୍ର, ତୁଣୀର, ସମୁଦ୍ର ଏମାନଙ୍କୁ କଳାପ
 (ପୁଂ) କହି ।
 ୪୦୧ । ପରିଛେଦ, ପର୍ଯ୍ୟପୁ, ଜଳପତି ଏମାନଙ୍କୁ ପରାବାପ (ପୁଂ)
 କହି ।
 ୪୦୨ । ଗୋଦୋହନକାଶ, ଗୋଷ୍ଠେପତ ଓ ନୃପକୁ ଗୋପ (ପୁଂ)
 କହି ।
 ୪୦୩ । ମହାତେବ, ବିଷ୍ଣୁ ଓ ଅଗ୍ନିକୁ ବୃଷାକପି (ପୁଂ) କହି ।
 ୪୦୪ । ତାପ, ଅଣ୍ଟ ଏ ଦୁହିଙ୍କି ବାଷ୍ପ (ପୁଂ) କହି ।
 ୪୦୫ । ଅନ୍ତ, ଆଛ ଦନ ଏ ଦୁହିଙ୍କି କଶିପୁ (ପୁଂ, କ୍ଲୁ) କହି ।
 ୪୦୬ । ଶୟାକ, ଇଷ୍ଟାକାଦି ଗୃହ, ସ୍ତି ଏମାନଙ୍କୁ ତଳ୍ପ (କ୍ଲୁ) କହି ।
 ୪୦୭ । ଶାଶ୍ଵା, ଶ୍ରୀ ଏ ଦୁହିଙ୍କି ବିଟପ (ପୁଂ, କ୍ଲୁ) କହି ।

୩୪୪

ଅମରକୋଷ

୪୧୦ ପାପରୂପ ସ୍ଵରୂପାତ୍ମିରାଗବୁଧମନୋଜ୍ଞମ୍ଭୋଃ ॥
ରେଦ୍ୟକଳିଙ୍ଗ ଅମୀ ୪୧୧ କୁମ୍ଭୀ ବାଣାରେଦଶୁ କଳପୀ ।
(କ) କୁତୁପୋ ମୃଗବେମୋଞ୍ଚ ପଟେ ରୁଦ୍ଧୋଷ୍ଟମେଂଶକେ ।

ପାନ୍ତ

୪୧୨ ରବଣ୍ଣୀ ପୁଣି ରେପୋ ସଥାର କୁହିତେ ବାର୍ଯ୍ୟକଳିଙ୍ଗ ।
ସିଷ୍ଟ ସ୍ୟାତକୁଷି ରେପୋ ବଣ୍ଣିରେଦେ ପୁମାନ୍ତୁ ।
୪୧୩ ଶିପା ଜଟାୟୁ ସରତ ମାଂସିକାୟୁ ୰ ମାତର ।
୪୧୪ ଶପଂ ମୂଳେ ଚରୁଣା ର ଗବାଣନା ୰ ଶୁରେଖି ର ।
୪୧୫ ଗୁଲପ୍ୟେସ୍ୟାଦ୍ବୁଝିନେ ବାହ୍ରୋରଳଙ୍କାରେ ପି କାନ୍ତିତଃ ॥
୪୧୬ ଅନ୍ତର୍ବାବସତ୍ତ୍ଵେ ଶୈ ବାନ୍ଧୁ ୱାନିଦୋ ଦିବ୍ୟଗାୟୁକେ ।

୪୧୦ । ପଣ୍ଡିତ, ମନୋଜ ଏ ଦୁହିଙ୍କି ପାପରୂପ ସ୍ଵରୂପ, ଏବଂ
ଅଭିରୂପ (ସ୍ତ୍ରୀ) କହି ।

୪୧୧ । କୁମ୍ଭୀ, ବାଣାବିଶେଷ ଏ ଦୁହିଙ୍କି କଳପୀ (ସ୍ତ୍ରୀ) କହି ।
(କ) ମୃଗବେମଜାତିବସ୍ତୁ ଓ ଦିବସର ଅଷ୍ଟମଭାଗକୁ କୁତୁପ (ପୁଣ୍ଠ)
କହି ।

ପାନ୍ତ

୪୧୨ । ରବଣ୍ଣୀ (ପୁଣ୍ଠ), କୁହିତ ଏ ଦୁହିଙ୍କି ରେପା (ସ୍ତ୍ରୀ) କହନ୍ତି ।
୪୧୩ । ଜଟା, ସରତ, ମାଂସିକା, ମାତା ଏମାନଙ୍କୁ ଶିପା (ସ୍ତ୍ରୀ) କହି ।
୪୧୪ । ବୃଷମାନଙ୍କର ମୂଳ, ଗବାଦିମାନଙ୍କର ଶୁରା ଏ ଦୁହିଙ୍କି ଶପ
(ପୁଣ୍ଠ) କହି ।
୪୧୫ । ଗୁମ୍ଫିନ, ବାହ୍ରୁ ଅଳଙ୍କାର ଏ ଦୁହିଙ୍କି ଗୁଲପ (ପୁଣ୍ଠ) କହି ।

ବାନ୍ତ

୪୧୬ । ମରଣ ଉତ୍ତର ଉତ୍ତରି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରିତିପାଣୀ, ଘୋଟକ,
ସ୍ଵର୍ଗୀୟ ଗାୟକ ଏମାନଙ୍କୁ ଗନ୍ଧ (ପୁଣ୍ଠ) କହି ।

ତୁଣ୍ଡୁକାଣ୍ଡେ ନାନାର୍ଥବର୍ଗଃ

୩୪୫

୪୧୭ କମୁର୍ନା ବଳପ୍ରେ ଶଖେ ୪୧୮ ଦ୍ଵିଜହୋଂ ସର୍ପସ୍ତରକୌ ॥
୪୧୯ ପୁରୋହିନ୍ୟଳଙ୍ଗ ପ୍ରାଗାତ ପୁଂବଦ୍ରେଷ୍ଟପି ପରଜାନ ।
ଭାନ୍ତଃ
୪୨୦ କୁମ୍ଭୀ ଘଟେରମ୍ଭୀଂଶୋ ୪୨୧ ତ୍ରିମ୍ଭୋ ତୁ ଶିଶୁବାନିଶୋ ॥
୪୨୨ ପ୍ରମୋହୀଶା ଜନ୍ମଶାବୋ ଚ ୪୨୩ ଶପୁତ୍ରହୃଦୟିଲୋରନୌ ।
୪୨୪ କୁଷିଭୂରାର୍ତ୍ତକା ଗର୍ଭଃ ୪୨୫ କିଶ୍ରମ୍ଭୁଃ ସରଣ୍ୟେଷ୍ଟପି ଚ ॥
୪୨୬ ସଥାରେପ୍ୟାଂ ଦୁନ୍ଦୁଭ୍ରଃ ପୁଣି ସଥାଦଷେ ଦୁନ୍ଦୁଭ୍ରିଷ୍ଟ ପ୍ରାମ ।
୪୨୭ ସଥାତାରନ୍ତକେ କୁମ୍ଭ କୁସୁମଃ କରକେ ପୁମାନ ।
୪୨୮ ଷଷ୍ଠୀପ୍ୟେଷ୍ଟପି ଚ ନାରୀନା ୪୨୯ ସୁନଭିର୍ଗତ ନ ସିପ୍ରାମ ।

୪୨୦ । ବଳ୍ୟ, ଶଖ ଏ ଦୁହିଙ୍କି କମ୍ବ (ପୁଣ୍ଠ) କହି ।
୪୨୧ । ଶିଶୁ, ମୁଖ ଏ ଦୁହିଙ୍କି ତ୍ରିମ୍ବ (ପୁଣ୍ଠ) କହି ।
୪୨୨ । ଶିପା, ଜନ୍ମତା ଏ ଦୁହିଙ୍କି ପ୍ରମ୍ବ (ପୁଣ୍ଠ) କହି ।
୪୨୩ । ବ୍ରହ୍ମା, ମହାଦେବ ଏ ଦୁହିଙ୍କି ତ୍ରମ୍ବ (ପୁଣ୍ଠ) କହି ।
୪୨୪ । ଉତ୍ତର, ସ୍ତ୍ରୀ ଗ୍ରାଦ, ବାଳକ ଏମାନଙ୍କୁ ଗର୍ଭ (ପୁଣ୍ଠ) କହି ।
୪୨୫ । ପ୍ରିତି, ବିଶ୍ୱାସ, କେଳକଳତ୍ର ଏମାନଙ୍କୁ ବିଶ୍ୱମ୍ବ (ପୁଣ୍ଠ) କହି ।
୪୨୬ । ତେଶ (ବାଦ୍ୟବିଶେଷ) ଅଷ୍ଟମନ୍ତ୍ରା ଏ ଦୁହିଙ୍କି ଦୁନ୍ଦୁଭ୍ର
(ପୁଣ୍ଠ, କୁମ୍ଭ) କହି ।
୪୨୭ । ମହାରଞ୍ଜନ (ମହାରାଗପୁନ୍ତ), କମଣ୍ଠକୁ ଏ ଦୁହିଙ୍କି କୁସୁମ
(ପୁଣ୍ଠ, କୁମ୍ଭ) କହନ୍ତି ।

୪୨୮ । ଷଷ୍ଠୀ ମୁଖ୍ୟନ୍ଦୂପ, ରତ୍ନମଧ୍ୟ ପ୍ରାଣିର ଅଙ୍ଗ, ମୃଗରେତ
ଏମାନଙ୍କୁ ନାରୀ (ପୁଣ୍ଠ) କହି ।
୪୨୯ । ଗୋ (ତେଶ ବସନ୍ତ, ଜାତିପାଳ, ଚମ୍ପକ ପୁରକ ଏମାନଙ୍କୁ
ସୁରଭି (ସ୍ତ୍ରୀ) କହନ୍ତି ।

୩୪୭

ଅମରକୋଷ୍ଠ

ତୃତୀୟ ସଂପଦ ସରେୟ ଚ ତୃତୀୟ ସ୍ଵର୍ଗପେଣି କଲ୍ପିତ ॥

ମାନ୍ତ୍ର

ତୃତୀୟ କରଣପ୍ରତ୍ଯୋଗିତା ରଶ୍ମି । ତୃତୀୟ କପିରେକୋ ପୁରୁଷମୌ ।

ତୃତୀୟ ରଜାମନ୍ତନାରବୋ କାମୋ ତୃତୀୟ ଶକ୍ତୁ ଦ୍ୱୟାଗୋ ପରମମୌ ।

ତୃତୀୟ ଧର୍ମଃ ପୁଣ୍ୟଯମନ୍ୟାସୁରବ ରୂପ ସୋମପାଠ ।

ତୃତୀୟ ଉପାୟ ପୁରୁଷ ଆରମ୍ଭ ଉପଧା କୁ ପୁରୁଷମଃ ॥

ତୃତୀୟ ବଣିକ ପଥୀୟରଂବେଦୋ ନିରମୋ ତୃତୀୟ ନାଗବେଶିକ ।
ନୈଗମୋ ହୌ ତୃତୀୟ ୧୦୦ ବଳେ ରାମମାଳରୁପିତେ ସିଷ ।

ତୃତୀୟ । ସମାଜ, ସର୍ବ ଏ ଦୁଇଙ୍କ ସଭା (ସ୍ତ୍ରୀ) କହନ୍ତି ।

ତୃତୀୟ । ଅଧିକ ଓ ସ୍ଵାମୀକୁ କଲ୍ପିତ ତନିଲଙ୍ଗ କହନ୍ତି ।

ମାନ୍ତ୍ର

ତୃତୀୟ । କରଣ, ରଜ୍ଞୁ ଏ ଦୁଇଙ୍କ ରଶ୍ମି (ପୁରୁଷ) କହନ୍ତି ।

ତୃତୀୟ । କପି, ଭେକ ଏ ଦୁଇଙ୍କ ପୁରୁଷମ (ପୁରୁଷ) କହି ।

ତୃତୀୟ । ଅଭିନାଶ, କନ୍ଦର୍ପ ଏ ଦୁଇଙ୍କ କାମ (ପୁରୁଷ) କହି ।

ତୃତୀୟ । ଶକ୍ତି, ଉଦ୍‌ଯୋଗ ଏ ଦୁଇଙ୍କ ପରମମ (ପୁରୁଷ) କହନ୍ତି ।

ତୃତୀୟ । ପୁଣ୍ୟ, ଯମ (ଇନ୍ଦ୍ରୀସୁଦମନ ବା ଅନ୍ତକ), ନ୍ୟାୟ, ସ୍ଵରବ,
ଆର୍ଦ୍ର, ସୋମପାନକଣ୍ଠୀ ଏମାନଙ୍କୁ ଧର୍ମ (ପୁରୁଷ) କହି ।

ତୃତୀୟ । ଉପାୟପୁରୁଷକ ଆରମ୍ଭ ଉପଧା (ଧର୍ମାଦ୍ଵାରା ସ୍ଵଭବପରିଷାର)
ଏ ଦୁଇଙ୍କ ଉପରମ (ପୁରୁଷ) କହନ୍ତି ।

ତୃତୀୟ । ଦକ୍ଷ, ନଗର, ବେଦ ଏମାନଙ୍କୁ ନିରମ (ପୁରୁଷ) କହନ୍ତି ।

ତୃତୀୟ । ନଗଶୟ ପଦାର୍ଥ, ବାଣିଜ୍ୟକାରୀ ଏ ଦୁଇଙ୍କ ନୈଗମ (ପୁରୁଷ)
କହନ୍ତି ।

ତୃତୀୟ । ବଳରାମ, ରାଘବ, ମାତା, ରାତ୍ର (ସୁଦର), (ଶୁକ୍ଳ) ଏମାନଙ୍କୁ
ରାମ (ପୁରୁଷ) କହନ୍ତି ।

ବୃତ୍ତପୁରାଣେ ନାନାର୍ଥବର୍ଗଃ

୩୪୮

ତୃତୀୟ ଶକାଦିପୁରୋ ବୃଦ୍ଧେତି ଗ୍ରାମଃ ୧୪, ନାନ୍ଦୋ ଚ ବିଷମଃ ।

(କ) ପ୍ରୋମଃ ପ୍ରୋମେଧ୍ୟରେ ବୃଦ୍ଧେ (ଖ) ଜିହ୍ଵା

କୁଟିଳଙ୍କଲସେ ।

(ର) ଉଷ୍ଣେପି ଉମ୍ବିଶ୍ଵାଲଙ୍କାରେ ଭ୍ରାନ୍ତୋ ଚ ବିତ୍ରମଃ ।

ତୃତୀୟ ଗୁଲା ରୁକ୍ଷୁମ୍ବସେନାଶ୍ଵା । ତୃତୀୟ ଜାମିଃ ସ୍ଵର୍ଗ କୁଳସ୍ତ୍ରୋପୋଃ ।

ତୃତୀୟ ଶିତିଷ ତ୍ରେୟାଃ ସମା ତୃତୀୟ ସୁକେତ ସମଂଶକେହିତ ଶିତି ।

ତୃତୀୟ ସିଷ୍ ଶ୍ୟାମୋ ଦୁରତ୍ତ କୃଷ୍ଣୋ । ତୃତୀୟ ଶ୍ୟାମସ୍ୟାକ୍ଷାରିବାନିଶଃ ।

ତୃତୀୟ ଲଲମଂ ପୁରୁଷ ପୁଣ୍ୟ ଶ୍ୟାମପ୍ରାଧାନ୍ୟ କେତୁଭ୍ରତ ।

ତୃତୀୟ । ଶକାଦିର ପୁରୁଷ, ସମ୍ବନ୍ଧ ଏ ଦୁଇଙ୍କ ଗ୍ରାମ (ପୁରୁଷ) କହନ୍ତି ।

ତୃତୀୟ । ବିଷମଃ ଓ ପରମଶକ୍ତି ବିଷମ (ପୁରୁଷ) କହନ୍ତି ।

କ । ପ୍ରୋପ, ଅଧିର, ବୃଦ୍ଧ ଏମାନଙ୍କୁ ପ୍ରୋପ (ପୁରୁଷ) କହନ୍ତି ।

ଖ । କୁଟିଲ, ଅଳସ ଏ ଦୁଇଙ୍କ ଜିହ୍ଵା (ପୁରୁଷ) କହନ୍ତି ।

ଗ । ସେବକୁ ଉମ୍ବି (ପୁରୁଷ) ଅଳକାର ମଣ୍ଡନ ଓ ଭ୍ରାନ୍ତୋ ବିରମ (ପୁରୁଷ) କହନ୍ତି ।

ତୃତୀୟ । ରେଗବିଶେଷ (ପ୍ଲୀଦା), ସ୍ତ୍ରୀ (ଧାନ୍ୟାଦିର ଗୁଲୁ), ସେନା
ଏମାନଙ୍କୁ ଗୁଲୁ (ପୁରୁଷ) କହନ୍ତି ।

ତୃତୀୟ । ଉତ୍ତରୀ, କୁଳର (ପୁରୁଷ) ଏ ଦୁଇଙ୍କ ଜାମି [ପୁରୁଷ] କହନ୍ତି ।

ତୃତୀୟ । ପୃଥିବୀ, ତିଣ୍ଟା ଏ ଦୁଇଙ୍କ ଶମା (ପୁରୁଷ) କହି ।

ତୃତୀୟ । ସୁକ୍ତ, ସମର୍ଥନ, ଉପକାଶ ଏମାନଙ୍କୁ ଶମ (ପୁରୁଷ) କହନ୍ତି ।

ତୃତୀୟ । ଦରିଦ୍ରବର୍ଣ୍ଣ, କୃଷ୍ଣବର୍ଣ୍ଣ ଏ ଦୁଇଙ୍କ ଶ୍ୟାମ (ପୁରୁଷ) କହନ୍ତି ।

ତୃତୀୟ । ଲତାବିଶେଷ, ଶର୍ଵିବିଶେଷ ଏ ଦୁଇଙ୍କ ଶ୍ୟାମ (ପୁରୁଷ) କହି ।

ତୃତୀୟ । ପୁରୁଷ, ପୁଣ୍ୟ, ଲଲଟପୁରୁଷ ତିହ୍ଲ, ଅଶ୍ଵଭୂଷଣ, ପ୍ରାଧାନ୍ୟ,
କେତୁଗ୍ରହ ଏମାନଙ୍କୁ ଲଲମ (ପୁରୁଷ) କହନ୍ତି ।

୩୮

ଶ୍ରୀମର କୋଣ୍ଠ

୪୪୦ ସୁଷ୍ଟୁମଧ୍ୟାମପ୍ୟା ୪୪୧ କୌ ପ୍ରଧାନେ ପ୍ରଥମଂତିଷ୍ଠ ।
 ୪୪୨ ବାମୋ ବଳ୍ଗୁ ପ୍ରଶାପୋ ହା ୪୪୩ ବଧମୋ ନୃତ୍ୟନ
 କୁଷ୍ଟିକୋ ।

୪୪୪ ଜାର୍ତ୍ତିଂ ର ପରଭୁକ୍ତଂ ର ଯାତ୍ୟାମନିଦଂ ଦ୍ଵୟମ୍ ।

ୟାନ୍ତଃ

୪୪୫ ଭୁରଙ୍ଗରୁଡ୍ରୋ ତାଷ୍ଟୋ ୪୪୬ ନିଳପ୍ତାପରପୋ କ୍ଷପୋ
 ୪୪୭ ଶୁଶ୍ରୟେଣୀ ଦେବରଶାଲୋ ୪୪୮ ଭାର୍ତ୍ତକୋ ଭ୍ରତଜହ୍ନିଷୋ
 ୪୪୯ ପର୍ଜନ୍ୟୋ ରସଦଦ୍ବେନ୍ଦ୍ରୋ ୪୫୦ ସ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟୋ
 ସୁମିବେଶ୍ୟପୋ ॥

୪୫୧ ତିଷ୍ୟପୁଷ୍ଟେବଳ୍ୟରେ ୪୫୨ ପ୍ରୟୋହବସରେସମେ ।

୪୫୦ । ଆଘାୟ ଅର୍ଥାତ୍ ପରମାୟା, ଅନ୍ତ କୌତବ ଏମାନଙ୍କୁ ସ୍ତୁ
 (ୟୁଂ) କହନ୍ତି ।

୪୫୧ । ଆଦ୍ୟ, ପ୍ରଧାନ ଏ ଦୁହିଙ୍କ ପ୍ରଥମ (ସି) କହନ୍ତି ।

୪୫୩ । ନୃତ୍ୟ, କୁଷ୍ଟିଚ ଏ ଦୁହିଙ୍କୁ ଅଧମ (ସି) କହନ୍ତି ।

୪୫୪ । ଜାର୍ତ୍ତି, ପରଭୁକ୍ତ ଏ ଦୁହିଙ୍କୁ ଯାତ୍ୟାମ (ସି) କହନ୍ତି ।

ୟାନ୍ତଃ

୪୫୫ । ଚଞ୍ଚାକ, ଗରୁଡ଼ ଦୁହିଙ୍କ ତାଷ୍ଟ୍ୟ (ୟୁଂ) କହନ୍ତି ।

୪୫୬ । ଗୃହ, ଅପଚୟ (ନାଶ) ରୋଗବିଶେଷ ଏମାନଙ୍କୁ କ୍ଷୟ (ୟୁଂ)
 କହନ୍ତି ।

୪୫୭ । ଦେବର, ଶ୍ରୀନାଲୀ ଏ ଦୁହିଙ୍କ ଶୁଶ୍ରୟେ (ୟୁଂ) କହନ୍ତି ।

୪୫୮ । ଭ୍ରାତୁପୁତ୍ର, ଶତ୍ରୁ ପୁତ୍ର ଏ ଦୁହିଙ୍କୁ ଭ୍ରାତ୍ବ୍ୟ (ୟୁଂ) କହନ୍ତି ।

୪୫୯ । ଗଜିତ ମେଘ, ଇନ୍ଦ୍ର ଏ ଦୁହିଙ୍କୁ ପାଜନ୍ୟ କହନ୍ତି ।

୪୬୦ । ସ୍ଵାମୀ, ବେଶ୍ୟ ଏ ଦୁହିଙ୍କୁ ଆୟ୍ୟ (ୟୁଂ) କହନ୍ତି ।

୪୬୧ । ପୁଷ୍ଟ୍ୟାନକ୍ଷୟ, କଳିପୁଗ ଏ ଦୁହିଙ୍କୁ ତିଷ୍ୟ (ୟୁଂ) କହନ୍ତି ।

୪୬୨ । ଅବସର, ସମ ଏ ଦୁହିଙ୍କୁ ପ୍ରୟୋହ (ୟୁଂ) କହନ୍ତି ।

ବୃଶ୍ପବୁକାଣ୍ଠେ ନାମାର୍ଥବର୍ଣ୍ଣଃ

୩୮

୪୬୩ ପ୍ରତ୍ୟୋହଧୀନଶପଥକଣକଶ୍ଵାସ ହେତୁଷୁ ॥

ରକ୍ଷେ ଶରେ ତତ୍ତ୍ଵଥାନୁଶେଷ୍ୟଦେଶାନୁତାପଦ୍ୟୋ ॥

୪୬୪ ଶୁଲୋକପୃଷ୍ଠ ସାକଳେ ଗଜାନାଂ ମଧ୍ୟମେ ଗତେ ॥

୪୬୫ ସମୟାଃ ଶପଥାବୁରନାଳସିଦ୍ଧାନ୍ତସମ୍ବନ୍ଧଃ ।

୪୬୬ ବ୍ୟାସନାନ୍ୟଭ୍ରତ ଦେ ବଂ ବିପଦତ୍ୟନ୍ୟପୁଷ୍ଟି ॥

୪୬୭ ଅତ୍ୟପୋହତିନମେ କୃତ୍ତେ ଦୋଷେ ଦଣ୍ଡେଃପା ୩୭୯ ଶାପଦ ।

ଦୁନ୍ଦାୟତ୍ତେଣ୍ୟ ସମ୍ପର୍ଯ୍ୟ ୪୭୦ ପୃଜ୍ୟପୁ ଶୁଶ୍ରେଷ୍ଠିତ ।

୪୬୯ ପଶ୍ଚାଦକପ୍ଲାୟ ବଳଂ ସମବାପୁଷ୍ଟ ସନ୍ଧାପୋ ।

୪୭୦ । ସନ୍ଧାତେ ସନ୍ଧିବେଶେ ର ସଂପ୍ରୟାୟ ୪୭୧ ପ୍ରଶପୁଷ୍ଟିନୀ ॥

୪୭୩ ଅଧୀନ, ଶପଥ (ନ୍ୟମ), ଜ୍ଞାନ, ବିଶ୍ଵାସ, ହେତୁ, ରକ୍ଷି,
 ତତ୍ତ୍ଵତାତ୍ମ ପ୍ରତ୍ୟୁ ଏମାନଙ୍କୁ ପ୍ରତ୍ୟୁ (ୟୁଂ) କହନ୍ତି ।

୪୭୪ । ଆର୍ଦ୍ଧଦେଷ, ଅନୁତାପ ଏ ଦୁଇକୁ ଅନୁଶ୍ଵାସ (ୟୁଂ) କହନ୍ତି ।

୪୭୫ । ଅସାକଳ୍ପ, ଦସ୍ତାମାନକର ମଧ୍ୟଗତି ଏ ଦୁଇକୁ ଶୁଲୋକପୁ
 (ୟୁଂ) କହନ୍ତି ।

୪୭୬ । ଶପଥ, ଆଶ୍ଵର, କାଳ, ସିଦ୍ଧାନ୍ତ, ପ୍ରତିଜ୍ଞା ଏମାନଙ୍କୁ ସମୟ
 (ୟୁଂ) ବୋଲିଯାଏ ।

୪୭୭ । ବ୍ୟସନ, ଅଶୁଭ, ଦେବ, ବିପଦ ଏମାନଙ୍କୁ ଅନ୍ତିମ (ୟୁଂ)
 କହନ୍ତି ।

୪୭୮ । ଲକ୍ଷନ, କୃତ୍ତେ, ଦୋଷ, ଦଣ୍ଡ, ନାଶ, ଏମାନଙ୍କୁ ଅତ୍ୟପୁ
 (ୟୁଂ) କହନ୍ତି ।

୪୭୯ । ଆପଦ, ପୁରି, ଆୟୁତ ଏମାନଙ୍କୁ ସମ୍ପର୍ଯ୍ୟ (ୟୁଂ) କହନ୍ତି ।

୪୮୦ । ଶୁଶ୍ରାର ଓ ପୂଜାଦବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ପୂଜ୍ୟ (ୟୁଂ) କହନ୍ତି ।

୪୮୧ । ସମ୍ବୁଦ୍ଧ, ପୃଷ୍ଠାପ୍ତାୟ ସେନା ଏ ଦୁଇକୁ ସମ୍ବୁଦ୍ଧ (ୟୁଂ) କହନ୍ତି ।

୪୮୨ । ସମ୍ବୁଦ୍ଧ, ସନ୍ଧିବେଶ ଏ ଦୁଇକୁ ସଂପ୍ରୟାୟ (ୟୁଂ) କହନ୍ତି ।

୪୮୩ ବିଶ୍ରମ, ପାର୍ବତୀ, ପ୍ରିୟତା ଏମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଶପୁ (ୟୁଂ) କହନ୍ତି ।

୩୫୦

ଅମରକୋଷ୍ଠ

୪୭୪ ବିଶ୍ଵମୁଖ ଯାତ୍ରା ପ୍ରେମାଶୀଃ ୪୭୫ ବିଶେଷେଃ ପି ସମୁଜ୍ଜ୍ଵଳଃ ।
 ୪୭୬ ବିଶ୍ଵୟୋ ଯସ୍ଥ ଯୋ ଜୀବପୁରୁଷ ଶକ୍ତିକେଷ୍ଟପି ॥
 ୪୭୭ ନିର୍ଯ୍ୟାସେହି କଷାୟୋ ୪୭୮ ହୃଦୀ ସଭାୟାଂ ଚ ପ୍ରତିଶ୍ଵଳଃ ।
 ୪୭୯ ପ୍ରାୟୋଭୁମ୍ନ୍ୟକୃତିମନେ ୪୮୦ ମନ୍ୟଦେହେ ନେୟ ସତୋଷ୍ଟୁଧି ।
 ୪୮୧ ରହେସ୍ୟପୁଷ୍ପାଗୁହ୍ୟଂ ୪୮୨ ସତ୍ୟ ଶପଥତଥ୍ୟପ୍ରୋଃ ।
 ୪୮୩ ଶାର୍ଯ୍ୟଂ ବଳେ ପ୍ରଭାବେ ଚ ୪୮୪ ଦ୍ରୁବ୍ୟଂ ଭବେ
 ଶୁଣାଶ୍ରୟୋ ॥

୪୮୪ ଧୃଷ୍ଟ୍ୟଂ ପ୍ଲାନେ ଗୁରୁତ୍ବେ ଭେଦଗ୍ରୌ ଶ୍ରୀ ୪୮୫ ଭଗ୍ୟଂ କର୍ମ
 ଶୁଭଶୁଭମ୍ ।
 ୪୮୬ କଶେରୁହେମୋର୍ଗାଙ୍ଗୟୁଂ ୪୮୭ ବିଶାଖାଦନ୍ତିକାହପି ଚ ।

୪୮୮ ବିଶେଧକୁ ସମୁଜ୍ଜ୍ଵଳ (ୟୁଂ) କହନ୍ତି ।
 ୪୮୯ । ଜନପଦ, ଗୋତର (ଶକାଦି) ଏ ଦୁହିଙ୍କୁ ବିଶ୍ଵୟ [ୟୁଂ]
 କହନ୍ତି ।
 ୪୯୦ । ନିର୍ଯ୍ୟାସ ଓ ଅଙ୍ଗରାଗକୁ କଷାୟ (ୟୁଂ, କାନ୍ତି) କହନ୍ତି ।
 ୪୯୧ । ସଭାକୁ ପ୍ରତିଶ୍ଵଳ (ୟୁଂ) କୋଲାଯାଏ ।
 ୪୯୨ । ଅନ୍ତର୍ଗମନ (ମରଣ) ତୁମ୍ଭେ, ବାତୁମ୍ଭେ ଏମାନଙ୍କୁ (ୟୁଂ) କହନ୍ତି ।
 ୪୯୩ । ଦୈନ୍ୟ, ଯାଗ, ଦୋଧ ଏମାନଙ୍କୁ ମନ୍ୟ (ୟୁଂ) କହନ୍ତି ।
 ୪୯୪ । ରହସ୍ୟ, ଉପସ୍ଥି, ଏ ଦୁହିଙ୍କୁ ଗୁହ୍ୟ [କାନ୍ତି] କହନ୍ତି ।
 ୪୯୫ । ଶପଥ, ତଥ୍ୟ, ଯୁଗରେତ ଏମାନଙ୍କୁ ସତ୍ୟ (କାନ୍ତି) କହନ୍ତି ।
 ୪୯୬ । ବଳ, ପ୍ରଭାବ, ଶୁଦ୍ଧ ତେଜ ଏମାନଙ୍କୁ ଶାର୍ଯ୍ୟ (କାନ୍ତି) କହନ୍ତି ।
 ୪୯୭ । ଲଭ୍ୟ, ଶୁଣାଶ୍ରୟ ଏମାନଙ୍କୁ ଦ୍ରୁବ୍ୟ (କାନ୍ତି) କହନ୍ତି ।
 ୪୯୮ । ଶୁନ, ଶୁଦ୍ଧ, ନଷ୍ଟତ, ଅଗ୍ର ଏମାନଙ୍କୁ ଧୃଷ୍ଟ୍ୟ (କାନ୍ତି) କହନ୍ତି ।
 ୪୯୯ । ଅଦୃଷ୍ଟ, ଶୁଭ ଅଶୁଭ କର୍ମ ଏ ଦୁହିଙ୍କୁ ଭଗ୍ୟ (କାନ୍ତି) କହନ୍ତି ।
 ୫୦୦ । କଶେରୁ, ସୁର୍ତ୍ତି, ଏ ଦୁହିଙ୍କୁ ଗାଙ୍ଗୟ (କାନ୍ତି) କହନ୍ତି ।
 ୫୦୧ । ଦନ୍ତକା, ଅଷ୍ଟବିଶେଷ ଏ ଦୁହିଙ୍କୁ ବିଶାଖ (ସ୍ତରୀ) କହନ୍ତି ।

ବୃଷ୍ଟୀପୁରାଣୀ ନାନାର୍ଥବର୍ଗଃ

୩୫୧

୪୮୮ ବୃଷ୍ଟାକପାୟୀ ଶ୍ରୀରୋଧୋପୋତ୍ୟାନାମଶୋଭପ୍ରୋତ୍ସ୍ଥାଃ ।
 ୪୯୦ ଆରମ୍ଭୋ ନିଷ୍ଠା ତିଃ ଶିକ୍ଷା ପରିଜନଂ ସମ୍ପଦ ଧାରଣମ୍ ॥
 ଉପାୟୁଃ କର୍ମଚେଷ୍ଟା ଚ ତିକିତ୍ତା ଚ ନବଦ୍ଵିଷ୍ଟୁଃ ।
 ୪୯୧ ଗୁହ୍ୟା ସମ୍ପଦ୍ୟିଷ୍ଟା କାନ୍ତିଃ ପ୍ରତିବିମ୍ବ ମନାତପଃ ।
 ୪୯୨ କଷା ପ୍ରକୋଷ୍ଟେ ଦୁର୍ମାତ୍ରାଦେହ କାଞ୍ଚ୍ୟଂ ମଧ୍ୟରବକଳନେ ।
 ୪୯୩ କୃତ୍ୟ କିମ୍ବାବେତପୁଷ୍ପି ଶୁଭେତ୍ସୁ ଭବେତ୍ସୁ ଧନାଦିତଃ ।
 ୪୯୪ ଜନ୍ୟଂ ସାନ୍ତ୍ଵନବାଦେହପି ୪୯୫ ଜଘନନେୟାଂତ୍ର୍ୟଃ
 ୪୯୬ ଧମେଷପି ଚ
 ୪୯୭ ଗର୍ଭ୍ୟାଧୀନୋ ଚ ବକ୍ତ୍ଵେଷୀ ୪୯୭ କଲ୍ପୋସଙ୍କନବମପ୍ରୋତ୍ସ୍ଥା

୪୯୮ । ଲକ୍ଷ୍ମୀ, ଗୋତ୍ର, ଶତାବିଶ ଏମାନଙ୍କୁ ବୃଷ୍ଟାକପାୟୀ (ସ୍ତରୀ)
 ବୋଲାଯାଏ ।
 ୪୯୯ । ନାମ, ଶୋଭ ଏଦୁଛିକି ଅଭିନ୍ୟା (ସ୍ତରୀ) କହି ।
 ୫୦୦ । ଆରମ୍ଭ, ନିଷ୍ଠାତ, ଶିକ୍ଷା ପରିଜନ, ନିଷ୍ଠାପୁ, ଉପାୟୁକର୍ମ, ଚେଷ୍ଟା,
 ତିକିତ୍ତା ଏମାନଙ୍କୁ କିମ୍ବା (ସ୍ତରୀ) ବୋଲାଯାଏ ।
 ୫୦୧ । ସମ୍ପଦ୍ୟହୀନୀ, କାନ୍ତି, ପ୍ରତିବିମ୍ବ ଓ ଅନାତପ ଏମାନଙ୍କୁଗୁହ୍ୟା(ସ୍ତରୀ)
 କହି ।
 ୫୦୨ । ଦୁର୍ମାତ୍ରାଦେହ ପ୍ରକୋଷ୍ଟ ଅର୍ଥାତ୍ କୋଠାଶ, କାଞ୍ଚ୍ୟା
 ଦୁଷ୍ଟୀର ମଧ୍ୟବକଳ ଏମାନଙ୍କୁ କଷା (ସ୍ତରୀ) କହି ।
 ୫୦୩ । କର୍ମ, ଦେବତା, ଧନାଦିଦ୍ଵାରା ଭେଦ୍ୟ ଏମାନଙ୍କୁ କୃତ୍ୟା (ସ୍ତରୀ)
 କହି ।
 ୫୦୪ । ଜନବାଦ ଓ ବୃତ୍ତଙ୍କୁ ଜନ୍ୟ (ସ୍ତରୀ) କହି ।
 ୫୦୫ । ଅନ୍ୟ ଅର୍ଥାତ୍ ରତ୍ନ, ଅଧିମ ଏଦୁଛିକି ଜଘନ୍ୟ(ସ୍ତରୀ)କହି ।
 ୫୦୬ । ଗର୍ଭ୍ୟ ଅର୍ଥାତ୍ କୁତ୍ରିତ, ଅଧିନ ଏଦୁଛିକି ବକ୍ତ୍ଵାତ୍(ସ୍ତରୀ)କହି ।
 ୫୦୭ । ସଜ୍ଜା, ମାରେଗ ଏ ଦୁହିଙ୍କୁ କଲ୍ପ (ସ୍ତରୀ) କହି ।

୪୯୮ ଆସୁବାନନୟେତୋର୍ଧାଦର୍ଥ୍ୟ ୪୯୯ ପୁଣ୍ୟ ତୁ ବୁଦ୍ଧପି ।
 ୪୧୦ ରୂପ୍ୟ ପ୍ରଶନ୍ତରୂପେଣ୍ଟି ୪୧୧ ବଦାନେୟ ବଳ ବୁଦ୍ଧପି ।
 ୪୧୨ ନ୍ୟାୟେଣ୍ଟି ମଧ୍ୟ ୪୧୩ ସୌମ୍ୟ ତୁ ସନ୍ଦରେ
 ସୋମଦେବତେ ।

ବ୍ରତୀ

୪୧୪ ନିବହାବସରୌ ବାରୌ ୪୧୫ ସଂପ୍ରତ୍ୟରୌ ପ୍ରପ୍ରବଧରୌ ।
 ୪୧୬ ଶୁର୍ଗର୍ଣ୍ଣତ୍ୱତିତିଥା ଦେବୀ ୪୧୭ ହାପରୌ ଯୁଗସଂଶ୍ଵେ ।
 ୪୧୮ ପ୍ରକାରୌ ଭେଦସାତୃଶ୍ୟ ୪୧୯ ଆକାରେ ଲଜ୍ଜିତାକୃତି ।
 ୪୨୦ କିଂଦଶାତୁରଶ୍ୟତୁକେଷ୍ଟ ୪୨୧ ମରୁଧନ୍ତାଧରଧରୌ ।

୪୨୨ | ପଣ୍ଡିତ ଅର୍ଥରୁ ଅନପେଚ ଏଦୁଦ୍ଧିକ ଅର୍ଥ୍ୟ (ସି) କହି ।
 ୪୨୩ | ବରୁ ଅର୍ଧାରୁ ମନୋହରକୁ ପୁଣ୍ୟ (ସି) କହି ।
 ୪୨୪ | ପ୍ରଶନ୍ତ ରୂପରୁ ରୂପ୍ୟ (ସି) କହି ।
 ୪୨୫ | ମନୋହର ବକ୍ତା ଓ ଦାତାକୁ ବଦାନ୍ୟ (ସି) କହି ।
 ୪୨୬ | ନ୍ୟାୟ୍ୟ ଅର୍ଥାରୁ ନ୍ୟାୟୁପେଚ ଓ ଅନ୍ତରକୁ ମଧ୍ୟ (ସି) କହି ।
 ୪୨୭ | ସୁନ୍ଦର, ସୋମଦେବକୃ ଏ ଦୁଦ୍ଧିକ ସୋମ୍ୟ (ସି) କହି ।

ଶତ

୪୨୮ | ସମୁଦ୍ର, ଅବସର ଓ ଧାବସରୁ ବାର (ସି) କହି ।
 ୪୨୯ | ପ୍ରସ୍ତର, ଯଙ୍ଗ ଏ ଦୁଦ୍ଧିକ ସଂପ୍ରତ (ସି) କହି ।
 ୪୩୦ | ବୃଦ୍ଧପ୍ରତି, ପିତୃ, ଅନୁ ଏମାନଙ୍କୁ ଗୁରୁ (ସି) କହି ।
 ୪୩୧ | ଯୁଗବିଶେଷ, ସଂଶୟ, ଏ ଦୁଦ୍ଧିକ ହାପର (ସି) କହି ।
 ୪୩୨ | ଭେଦ, ସାତୃଶ୍ୟ ଏ ଦୁଦ୍ଧିକ ପ୍ରକାର (ସି) କହି ।
 ୪୩୩ | ଉଜ୍ଜିତ, ଆକୃତି ଏ ଦୁଦ୍ଧିକ ଅଳାର (ସି) କହି ।
 ୪୩୪ | ଧାନ୍ୟସଙ୍ଗ, ବାଣ ଏ ଦୁଦ୍ଧିକ କଂଶାର (ସି) କହି ।
 ୪୩୫ | ନିର୍ଜନପ୍ରଦେଶ, ପଦକ, ଏ ଦୁଦ୍ଧିକ ମରୁ (ସି) କହି ।

୪୧୬ ଅଦ୍ରୁଦ୍ଧୋଦ୍ଧୁ ମଣେଳକାଃ ୪୧୭ ସୀପ୍ରନାଦୌପ୍ରୋଧରୌ ।
 ୪୧୮ ଧୂନାର ଦାନବା ବୃଦ୍ଧା ୪୧୯ ବଳହସ୍ତ୍ରାଂଶବଃ କରଃ ।
 ୪୨୦ ପ୍ରଦର ଉଜନାଶୁରୁ କାଣା ୪୨୧ ଅସାଃ କରୁ ଅପି ॥
 ୪୨୨ ଅଜାତଶୁରେ ଗୌଃ କାଳେହପ୍ୟନ୍ତୁଶୁର୍ନା ଚ ତୁବରଃ ।
 ୪୨୩ ସ୍ଵର୍ଣ୍ଣେପିର ୪୨୪ ପରିକରଃ ପର୍ମ୍ୟଙ୍କ ପରିବାରସ୍ତୋ ॥
 ୪୨୫ ମୁକାଶୁରୋ ଚ ତାରଃ ସ୍ୟା ୪୨୬ ଜ୍ଞାବେବାସୌ ସତ୍ତ୍ୱଷ୍ଟୁ
 ୪୨୭ କଦମ୍ବରେଖ ପ୍ରତିଜ୍ଞନୀପରମ ଦାପତ୍ର ସଙ୍ଗରଃ ॥
 ୪୨୮ ବେଦଭେଦେ ଗୁପ୍ତବାଦେ ମନ୍ତ୍ରେ ୪୨୯ ମିହୋରବାବପି ।

୪୨୧ | ବୃକ୍ଷ, ପଦକ, ସର୍ପ୍ୟ ଏମାନଙ୍କୁ ଅନ୍ତି [ସି] କହି ।
 ୪୨୨ | ସୀପ୍ରକ ପ୍ରତି, ମେଘ ଏଦୁଦ୍ଧିକୁ ପର୍ଯ୍ୟାଧର [ସି] କହି ।
 ୪୨୩ | ଅନକାର, ଶତ୍ରୁ, ଅସୁର ଏମାନଙ୍କୁ ବୃଦ୍ଧ [ସି] କହି ।
 ୪୨୪ | ବଜାଗର, ହସ୍ତ, କିରଣ ଏମାନଙ୍କୁ କର [ସି] କହି ।
 ୪୨୫ | ପଳାୟନ, ନାଶମାନଙ୍କର ରେଣ ବିଶେଷ, ବାଣ ଏମାନଙ୍କୁ
 ପ୍ରଦର [ସି] କହି ।
 ୪୨୬ | କେଶମାନଙ୍କୁ ଅସ୍ତ୍ର [ସି] କହି ।
 ୪୨୭ | ଯଥା ସମୟେ ଶୁଙ୍ଗଜାତ ନହେବା ଗୋ, ଶୁଣ୍ଗୁସାନ
 ପୁରୁଷ ଏମାନଙ୍କୁ ତୁରର [ସି] କହି ।
 ୪୨୮ | ସ୍ଵର୍ଣ୍ଣ ଓ ବିଭକ୍ତ ରେ [ସି] କହି ।
 ୪୨୯ | ପର୍ମ୍ୟଙ୍କ, ପରିବାର ଏ ଦୁଦ୍ଧିକୁ ପରିକର [ସି] କହି ।
 ୪୩୦ | ମୁକାର ଅନ୍ତିଲ୍ଲ ଓ ଉତ୍ତପ୍ତରକୁ ତାର [ସି] କହି ।
 ୪୩୧ | ବାୟୁ, କର୍ବାରବର୍ଣ୍ଣ [ସି] ଏ ଦୁଦ୍ଧିକୁ ଶାର (ସି) କହି ।
 ୪୩୨ | ପ୍ରତିଜ୍ଞାସୁର ଜ୍ଞାନ, ପାପଦ, ଏମାନଙ୍କୁ ସଙ୍ଗର (ସି) କହି ।
 ୪୩୩ | ବେଦବିଶେଷ, ଗୁପ୍ତବାଦ ଏ ଦୁଦ୍ଧିକ ମନ୍ତ୍ର (ସି) କହି ।
 ୪୩୪ | ଦୂର୍ମ୍ୟ, ସୁହୃଦ ଏ ଦୁଦ୍ଧିକୁ ମିଷ [ସି, କି] କହି ।

- ୪୨୬ ମଖେଷ ସୁପଶଶେଷପିଃସ୍ତୁ ୪୨୭ ଗୁରୁଧ୍ୟହପ୍ୟବଦ୍ୱରା ।
 ୪୨୮ ଆଡ଼ମର ପ୍ରୁସୀରବେ ଶଜ୍ଜେତ୍ତୁଣାଂଚ ଗଛକୀତେ ।
 ୪୨୯ ଅଭିଜାଗେଣିରୁଯୋଗେ ର ଚୌପୀୟ ସନ୍ତୁତନେହପିତ ।
 ୪୩୦ ସଧାକଙ୍କମେ ପରିବାରଃ ଶତ୍ରଗକୋଷେ ପରିଛେବେ ।
 ୪୩୧ ବିଶ୍ଵରେ ବିଟପୀ ଦର୍ତ୍ତମୁଣ୍ଡଃ ପୀଠ ଦ୍ୟମାସନମ୍ ॥
 ୪୩୨ ଦାସ ଦାସ୍ୟେ ପ୍ରତିହାରଃ ପ୍ରତିହାରୀୟପ୍ୟନନରେ ।
 ୪୩୩ ବିପୁଳେ ନକୁଲେ ବିଶ୍ଵେଁ ବନ୍ତୁ ସୁମାର ପିଙ୍ଗଳେ ପିଷ୍ଟ ।
 ୪୩୪ ସାରେ ବଳେ ପ୍ରି ବାଂଶେ ର ନ୍ୟାରୀୟକୁ ବେ ବରେ ଧ ଷ୍ଟୁ ।
 ୪୩୫ ଦୁରେଦରେ ଦ୍ୟତକାରେ ପଣେ ଦ୍ୟତେ ଦ୍ୟବେଦରମ ॥
-
- ୪୩୬ । ଯଙ୍ଗ, ବାଣ ଯଙ୍ଗକାଷ୍ଟଖଣ୍ଡ, ବଜ୍ର ଏମାନଙ୍କୁ ସ୍ତୁ (ପୁଂ, ସୀ) କହନ୍ତି ।
 ୪୩୭ । ଗୋପ୍ୟକୁ ଅବସ୍ଥର (ପୁଂ) କହନ୍ତି ।
 ୪୩୮ । ଚାପୀଦି ବାଦ୍ୟରବ, ହସ୍ତି ଗଜନ ଏ ଦୁଇକୁ ଆଡ଼ମର (ପୁଂ) କହନ୍ତି ।
 ୪୩୯ । ଅଭିଯୋଗ, ଚୌପୀୟ, ସନ୍ତୁତେନ ଅର୍ଥାତ କବରୁଦି ଗ୍ରହଣ ଏମାନଙ୍କୁ ଅଭିହାର (ପୁଂ) କହି ।
 ୪୪୦ । ଅବୁତର ଶତ୍ରଗକୋଷ, ପରିଛଦ ଏମାନଙ୍କୁ ପରିବାର (ପୁଂ) କହି ।
 ୪୪୧ । ବୃକ୍ଷ, କୁଶମୁଣ୍ଡ (୪୪୩ କୁଶ) ପୀଠାତି ଆସନ ଏମାନଙ୍କୁ ବିଶ୍ଵର (ପୁଂ) କହନ୍ତି ।
 ୪୪୨ । ହାତ, ହାତ୍ତ ଅର୍ଥାତ ହାରରକ୍ଷକ ଏ ଦୁଇକୁ ପ୍ରତିହାର (ପୁଂ) ଏବଂ ପ୍ରତିହାର ବୋଲି ।
 ୪୪୩ । ବିପୁଳ, ନକୁଲ, ବିଷ୍ଟ, ପିଙ୍ଗଳକଣ୍ଠ ଏମାନଙ୍କୁ ବନ୍ତୁ (ସୀ) କହନ୍ତି ।
 ୪୪୪ । ବଳ ପ୍ରି ବାଂଶ, ନାୟୀ, ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଦ୍ଵାଦଶରେ ବ୍ୟବହୃତ ଗୋଟି ଏମାନଙ୍କୁ ସାର (ସି) ବୋଲି ।
 ୪୪୫ । ଦ୍ୟତକାର ଅର୍ଥାତ ଜୁଆଶ ପଣ, ଜୁଆଶେଳ ଦୁଇ ଏମାନଙ୍କୁ ଦୁରେଦର (ପୁଂଲିଙ୍ଗ) ବୋଲି ।

- ୪୪୬ ମହାରଣ୍ୟ ଦୂର୍ଗପଥେ କାନ୍ତାରଂ ପୁଂ ନମୁଂସକମ୍
 ୪୪୭ ମହାରେ ଇନ୍ୟଶ୍ଵରଦେଶେ ତଦବତ୍ କୃପଣ୍ୟୋଷିଷ୍ଟ ॥
 ୪୪୮ ଦେବାଦବୁଦେଶ ବରଃ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ସି ଷୁ କ୍ଲୁ ବେ ମନାକପ୍ରିଯେ ।
 ୪୪୯ ବଂଶାକୁରେ କଶ୍ଚର୍ଵେଷ୍ଟ ତରୁରେବେ ଘରେ ର ନା ॥
 ୪୫୦ ନା ଚମଞ୍ଜିଯନେ ହସ୍ତ ସମେ ପତିଷ୍ଠରେଷ୍ଟିପ୍ରିଯୁମ୍
 ୪୫୧ ଯମାନିଲେନ ତନ୍ଦ । କର୍ବିଷ୍ଟ ସିଂହାଶୁକାଜିଷ୍ଟ ।
 ଶୁକାଶିକପିରେକେଷ୍ଟ ଦରିନା କପିଲେ ପିଷ୍ଟ ।
 ୪୫୨ ଶକ୍ରା କର୍ପରଶେଂଶେପି ୪୫୩ ଯାତା ସା ସାଦ୍ୟାପନେ ଗରୋ ॥
 ୪୫୪ ଲଗ ଭୁବାକ୍ୟବନ୍ଧପ୍ରସଥ୍ୟ ୪୫୫ ଉତ୍ତର ନିକାପମୀଳିଯୋଃ ।
-
- ୪୫୬ । ମହାରଣ୍ୟ, ଦୂର୍ଗମପଥ ଏ ଦୁଇକୁ କାନ୍ତାର (ପୁଂ) କହନ୍ତି ।
 ୪୫୭ । ଅନ୍ୟର ଶୁଭଦେଶ, ମାତ୍ର୍ୟପୀୟବିଶିଷ୍ଟ, କୃପଣ ଏମାନଙ୍କୁ ମହର (ସି) କହନ୍ତି ।
 ୪୫୮ । ଦେବତାଙ୍କଠାର ଅଭଳଷିତ, ବରଣୀୟ, ଶ୍ରେଷ୍ଠ, ଇଷତ ପିଷ୍ଟ ଏମାନଙ୍କୁ ବର (ସିଲିଙ୍ଗ) କହନ୍ତି ।
 ୪୫୯ । ବାଉଁଶଗଜା, ବୃଷତିଶେଷ, ଘଟ ଏମାନଙ୍କୁ କଶର (ପୁଂ କ୍ଲୁ) କହନ୍ତି ।
 ୪୬୦ । ସେନାର ପଶ୍ଚାଦ୍ଭାଗ, ହସ୍ତମୁଦ୍ର, ମାଲ୍ଲ, କଙ୍କଣ ଏମାନଙ୍କୁ ପ୍ରତିହାର (ପୁଂ, କ୍ଲୁ) କହନ୍ତି ।
 ୪୬୧ । ଯମ, ବାସୁ, ଇନ୍ଦ୍ର, ଇନ୍ଦ୍ରୀ, ସୁମୀୟ, ବିଷ୍ଟ, ସିଂହ, କରଣ, ଦୋଷକ, ଶୁକପଣୀ, ସପ୍ତ, ବାନର, ଭେଦ (ପୁଂ) କପିଲକଣ୍ଠ ଏମାନଙ୍କୁ ହର (ସି) କହନ୍ତି ।
 ୪୬୨ । କର୍ପରାଶ ଅର୍ଥାତ ଶପରାଶ ଅଂଶ ଓ ଶତ୍ରୁବିକୃତକୁ ଶକ୍ରା (ସିଲିଙ୍ଗ) କହନ୍ତି ।
 ୪୬୩ । ଯାମନ, ନନ୍ତ ଦେବାର୍ଚନାରୁଷବ ଏମାନଙ୍କୁ ଯାତା(ସି)କହନ୍ତି ।
 ୪୬୪ । ପୃଥିବୀ, ବାକ୍ୟ, ସୁର, ଜଳ ଏମାନଙ୍କୁ (ସି), କହନ୍ତି ।
 ୪୬୫ । ନିଦ୍ରା, ପ୍ରମୀଳକ ଏଦୁହିଙ୍କି ତନ୍ଦ (ସିଲିଙ୍ଗ) କହନ୍ତି ।

୪୪୭ ଧାସୀ ସ୍ୟାଦୁପମାତାପି କ୍ଷରିପ୍ୟାମଳକ୍ୟପି ।
 ୪୪୮ ଶୂନ୍ଯ କ୍ଷେତ୍ର ନଟ ବେଶ୍ୟା ସରଥା କଞ୍ଚକାରିକା ।
 ୪୪୯ ଏଷ ହୃଦୟମେଲ୍ଲେଖି ଶୁଭ୍ରାଂ ୪୪୯ ମାସା ପରିଜଗେ ।
 ଅଲ୍ଲେ ତ ପରିମାଣେ ସ୍ୟା ୪୫୦ ଲାତ୍ତକାଷ୍ଟ୍ରେୟବଧାରଣେ ।
 ୪୫୧ ଅଲେଖ୍ୟାଶ୍ଵର୍ଯ୍ୟଘୋଷି ସ ୪୫୨ କଳ୍ପଂ ଶ୍ରେଣୀଗ୍ରହୀର୍ଯ୍ୟଘୋଷାଃ ।
 ୪୫୩ ଯୋଗ୍ୟଶ୍ରାଜନଘୋଷାଃ ପାତ୍ରଂ ୪୫୪ ପତ୍ରଂ କାହନପରମଘୋଷାଃ ।
 ୪୫୫ ନିଦେଶଗ୍ରହୀର୍ଯ୍ୟଘୋଷାଃ ଶାସ୍ତ୍ରଂ ୪୫୬ ଶିଥିମ ମୁଖଲୋହଘୋଷାଃ ।
 ୪୫୭ ସ୍ୟାଙ୍କଟାଂଶୁଳଘୋର୍ନେତ୍ରଂ ୪୫୮-ଶୈତ୍ରଂ ପହିରଶରଘୋଷାଃ ॥

୪୪୭ । ଉପମାତା ଅର୍ଥାତି ଧାରିମା, ପୃଥ୍ଵୀ, ଆମଳଙ୍କ ଏମାନଙ୍କ
ଧାରୀ (ସୀ) କହି ।

୪୪୮ । ବିକଳାଙ୍ଗୀ, ନଟୀ, ବେଶ୍ୟା, ମହୁମାଛି, କଣ୍ଠକାରିକା
ଏମାନଙ୍କୁ ଷୁଦ୍ଧା (ସୀ) କହି ।

୪୪୯ । ହୁର, ଅଧମ, ଅଳ୍ପ ଏମାନଙ୍କୁ ଷୁଦ୍ଧ (ସୀ) କହି ।

୪୫୦ । ପରିଚେକ, ଅଳ୍ପ, ଏମାନଙ୍କୁ ମାତା (ସୀ) କହି ।

୪୫୧ । ସମଗ୍ର, ଅବଧାରଣ୍ୟ ଏ ଦୁଇକୁ ମୁଖ (କ୍ଲା) କହି ।

୪୫୨ । ଆଲେଖ୍ୟ, ଶାସ୍ତ୍ରୀୟ ଏ ଦୁଇକୁ ତତ୍ତ୍ଵ (କ୍ଲା) କହନ୍ତି ।

୪୫୩ । କଟିଦେଶ, ଭାର୍ଯ୍ୟା ଏ ଦୁଇକୁ କଳତ୍ତି (କ୍ଲା) କହି ।

୪୫୪ । ଯୋଗ୍ୟ, ଉଜନ, ରଜମଣ୍ଡି ଏମାନଙ୍କୁ ପାଦ (କ୍ଲା) କହି ।

୪୫୫ । ଅଶ୍ଵାଦିବାହାନ, ପକ୍ଷ, ପଞ୍ଜୀ, ଶର ଏମାନଙ୍କୁ ପଦ (କ୍ଲା)
କହି ।

୪୫୬ । ଆଜ୍ଞା, ବ୍ୟାକରଣାଦି ଗ୍ରହ ଏ ଦୁଇକୁ ଶାସ୍ତ୍ର (କ୍ଲା) କହି ।

୪୫୭ । ଖତଗତ ଶବ୍ଦ, ଲୋହ ଏ ଦୁଇକୁ ଶବ୍ଦ (କ୍ଲା) କହି ।

୪୫୮ । କଟା, ଅଂଶୁକ (ବନ୍ଧୁ) ଚଷ୍ଟୁ ଏ ଦୁଇକୁ ନେତ୍ର (କ୍ଲା) କହି ।

୪୫୯ । ପନ୍ତୀ, ଶବ୍ଦର, କେବାର ଏମାନଙ୍କୁ ଷେଷ (କ୍ଲା) କହି ।

୪୪୯ ମୁଖାଗ୍ରେ କୋଡ଼ିହଳପ୍ଲୋପେଟ୍ ୫୭° ଗୋଟିଏ ତୁଳାମ୍ବୀତ
୪୭୧ ସପମାଜ୍ଞାଦନେ ସଙ୍ଗ ସଦାଦନେ ବନେଶ୍ଵି ଚ ।

୪୭୭ ଅଜିର୍ହ ବିଷୟେ କାମେହପ୍ରୟ ୪୭୯ ମୁହଁ ବେୟାମ୍ବି
ବାସସି ॥

୪୬୮ ରତ୍ନା ଗଣ୍ଡଳିପ୍ଯ କରୁଥିଲେ କରିବାର ମୋଷେ ଏହି
୪୬୯ କାରନ୍ତପ୍ରସାଦ କରିବାର ।

୪୭୩୪୭୮ ସ୍ଵର୍ଗପି ବୁଦ୍ଧିତନ୍ତ୍ରେ ହୋଇଥାଏମାନେହି
ଗୋପୁରମ୍

୪୫୯ । ମୁଖାଗ୍ର, କୋଡ଼ି, ସୁକର, ଦୁଳ ଏମାନଙ୍କୁ ପୋଷି (କାନ୍ଦି) କହି ।
୪୬୦ । ଜମ, କଳ ଏ ଦିନିଙ୍କେ ଗୋଷି (କାନ୍ଦି) କହି ।

*୭୧ । ଆଜାଦନ, ଯଙ୍ଗ, ସଦାଦାନ, କନ ଏମାନଙ୍କୁ ସାହି (ଗୁରୁ)କହି
*୭୨ । ତିଶୀଳ ଅର୍ଥାତ୍ ଯୋଗ ପଠିବ, ଅନେକ ଏପାରେ ଅର୍ଥ

(କୁ) କହି ।

୪୬୩ । ଅକାଶ, ବସ୍ତୁ ଏ ଦୁଇକି ଅମ୍ବର (କ୍ଲାଉଡ୍) କହି ।
୪୬୪ । ବସ୍ତୁ, ଚଥାଙ୍ଗ, ପ୍ରତରଣି, ଗଣ ଏମ ନଙ୍କ ଚନ୍ଦ (କ୍ଲାଉଡ୍) କହି ।

୪୭୫ । ମୋଷକର୍ଣ୍ଣ ଓ ବ୍ରଦ୍ଧକୁ ଅଷ୍ଟର (ଜୀ) କହି ।
୪୭୬ । ଛଳ ଓ ଦରଧକ (ଜୀ) କହି ।

୪୭୭ । ସ୍ଵର୍ଣ୍ଣକୁ ଭୂରି (ପୁରୀ) କହି ।
୪୭୮ । ନିଶାକର, ସ୍ଵର୍ଣ୍ଣ, କର୍ପର ଏମାନଙ୍କ ଚନ୍ଦ (ପୁରୀ) କହି ।

୫୭୯ । ଦ୍ଵାରମାଟକୁ ଗୋପୁର (କ୍ଷୀ) କହି ।
୫୮୦ । ନାହା, ଦୟା ଏ ଦଶିଙ୍କ ଗହର (କ୍ଷୀ) କହି ।

୪୭୧ । ଗେପନସ୍ତଳ, ନିକଟ ଏହୁହିଙ୍କି ଉପଦ୍ରବ(ଜୀବ) ବୋଲିଯା ଏ

୪୧୨ ପୁରୋହିତ ମୂପୀର୍ଯ୍ୟଗ୍ରା ୪୩ ଶ୍ୟଗରେ ନଗରେ ପୁରମ୍ ।
 ୪୧୩ ମନ୍ଦିରଂ ବୃଥ ୪୧୪ ବନ୍ଧୁଃର୍ଷୀ ବିଷସ୍ତେ ସ୍ୟାଦୁପଦ୍ମବେ ॥
 ୪୧୫ କରୋଷ୍ଟି ସ୍ଵାଂ ଭବେଶୁତ୍ରେ ୪୧୬ ବଜ୍ରେଶ୍ୱୀ ସ୍ଵାରକେ ପବୋ
 ୪୧୭ ଚନ୍ଦ୍ରଂ ପ୍ରଧାନେ ସିଙ୍ଗାନେ ସମବାୟେ ପରିଛବେ ।
 ୪୧୮ ତିଣୀରଶ୍ଵାମରେ କଣ୍ଠେ ମେୟିଶାରଂ ଶବ୍ଦନାସନେ ।
 ୪୧୯ ପୁଷ୍ଟରରଂ କରିଦୟାଗେ ବାଦ୍ୟଶ୍ରୀମୁଖେ ଜଳେ ।
 ବ୍ୟାମ୍ବି ଶତ୍ରୁଗପଳେ ପଦ୍ମେ ଶାରୋ ଷଧୁବିଶେଷସ୍ତେ ॥
 ୪୨୦ ଅନ୍ତରମବନାଶାବଧିପରିଧାନାନ୍ତର୍ ଭେଦତାଦର୍ଥେ ।
 ଛିଦ୍ରମୀୟବନା ବହିରବସରମଧେନବୟନ ଚ ।

୪୨୧ । ସମ୍ମଶୀ, ଅଧିକ, ଉପର ଏମାନଙ୍କୁ ଅଗ୍ର ('କୁ') କହି ।
 ୪୨୨ । ଗୃହ, ନଗର, ଏ ଦୁଦ୍ଵିଜୀ ପୁର (କୁ) କହି ।
 ୪୨୩ । ଅଗାର, ନଗର ଏ ଦୁଦ୍ଵିଜୀ ମନ୍ଦିର (ପୁଂ, କୁ) କହି ।
 ୪୨୪ । ସମୁଦ୍ରାୟ ଗନ୍ଧ, ଉପଦ୍ରବ ଏ ଦୁଦ୍ଵିଜୀ ବନ୍ଧୁ (ପୁଂକୁ) କହି ।
 ୪୨୫ । ଭୟ, ରକ୍ଷା, ଏ ଦୁଦ୍ଵିଜୀ ଦର (କୁ, ପୁଂ) କହି ।
 ୪୨୬ । ସ୍ନାନ, ଅଶନ ଏ ଦୁଦ୍ଵିଜୀ ବଜ୍ର (ପୁଂ କୁ) କହି ।
 ୪୨୭ । ପ୍ରଧାନ, ସିଙ୍ଗାନ, ସୂର୍ଯ୍ୟବାୟୁ ଅର୍ଥାକି ତନ୍ତ୍ରୀ, ପରିଛଦ,
 ଶାସ୍ତ୍ରଭେଦ ଏମାନଙ୍କୁ ତନ୍ତ୍ର (କୁ) କହି ।
 ୪୨୮ । ବ୍ୟମରଦଶ, ଶମୁନ, ଆସନ ଏମାନଙ୍କୁ ତିଣୀର (ପୁଂ, କୁ) କହି
 ୪୨୯ । ହପ୍ତୀର ଶଶ୍ରାଗ ବାଦ୍ୟଶ୍ରୀ, (ମୁଖୀଦି) ଜଳ, ଆକାଶ,
 ଶତ୍ରୁଗପଳକ, ପଦ୍ମ, ଶଥ, ତିଷ୍ଠ ବିଶେଷ ଏମାନଙ୍କୁ
 ପୁଷ୍ପର (କୁ) କହି ।
 ୪୩୦ । ଅବକାଶ, ଅବଧି, ପରିଧାନ, ଅନ୍ତର୍ଭାନ, ଭୈୟଦ୍ୟ, ତାଦର୍ଥ୍ୟ,
 ଛିଦ୍ର, ଆସ୍ତ୍ରୀୟ, ବନା, ବହି, ଅବସର, ମଧ୍ୟ ଅନ୍ତରମ୍ବ
 ଏମାନଙ୍କୁ ଅନ୍ତର (କୁ) କହି ।

୪୨୩ ମୁଷ୍ଟେପି ପିଠରଂ ୪୩୩ ବଜକଣେରୁଣ୍ୟପି ନାଗରମ୍ ।
 ୪୨୪ ଶାବ୍ଦରଂ ଭକ୍ତମସେ ଘାରୁକେ ଭେଦଖଳିଙ୍କମ୍ ॥
 ୪୨୫ । ଗୌବେଶୁଣେହିତେ ପୀତେ ୪୩୫ ବ୍ରଣକାର୍ଯ୍ୟଃ
 ପ୍ରୟୁଷ୍ମରରଃ ।
 ୪୨୬ ଜଠରଃ କଠିନେହିପି ସ୍ୟା ୪୩୬ ଦଧ୍ୟାଦପି ବୃଧରଃ ॥
 ୪୨୭ ଅନାକୁଳେ ପି ଚୌକାଗ୍ରା ୪୩୦, ବ୍ୟାଗ୍ରୋବ୍ୟାସକ୍ତ ଆକୁଳେ ।
 ୪୨୮ ଉପୀର୍ୟ ଦାତ୍ୟଶ୍ରୀବ୍ୟୁତ୍ତିରଃ ୪୩୨ ସ୍ୟାଦନୁତ୍ତରଃ ।
 ଏଷାଂ ବିପୀର୍ୟେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ୪୩୩ ଦୁରନାୟୋ ଉତ୍ତମାପର ।
 ୪୨୯ ସ୍ଵାଦୁପ୍ରିୟୋ ତୁ ମଧୁରୋ ୪୩୪ ନୁରୋ କଠିନନିର୍ଦ୍ଦେହେଁୟୋ ॥

୪୩୦ । ମୁଥା, କଣେରୁ (ଶାସତିଶେଷ) ଏଦୁଦ୍ଵିଜୀ ପିଠର(କୁ)କହନ୍ତି
 ୪୩୧ । ନଗରବାସୀ, ନାଗରମଥା(କୁ) ଏଦୁଦ୍ଵିଜୀ ନାଗର କହନ୍ତି ।
 ୪୩୨ । ମହାଅକାର, ଘାରୁକ ଏ ଦୁଦ୍ଵିଜୀ ଶାବ୍ଦର (ତି) କହନ୍ତି ।
 ୪୩୩ । ଅରୁଣ, ଶୁକ୍ଳ ପୀତ ଏମାନଙ୍କୁ ଗୌର (ତି) କହନ୍ତି ।
 ୪୩୪ । ପୀତା ଦାୟୁକ, ବ୍ରଣକାର୍ଯ୍ୟ ଏ ଦୁଦ୍ଵିଜୀ ଅରୁଷ୍ମର(ତି) କହନ୍ତି ।
 ୪୩୫ । ଉଦର, କଠଂକ ଏ ଦୁଦ୍ଵିଜୀ ଜଠର (ତି) କହି ।
 ୪୩୬ । ଅଧୋଭାଗ, ନିମ୍ନ ଓଷ୍ଠ ଏଦୁଦ୍ଵିଜୀ ଅଧର (ତି) କହି ।
 ୪୩୭ । ଅନକୁଳକୁ ଏକାଗ୍ର (ତି) କହି ।
 ୪୩୮ । କଶିଷ୍ଠରୁପେ ଆସକ୍ତ, ଆକୁଳ ଏଦୁଦ୍ଵିଜୀ ବ୍ୟଗ(ତି) କହନ୍ତି ।
 ୪୩୯ । ଉପର, ଉତ୍ତରଦିକ୍, ଶ୍ରେଷ୍ଠ, ପ୍ରତିବାକ୍ୟ ଏମାନଙ୍କୁ ଉତ୍ତର [ତି]
 କହନ୍ତି ।
 ୪୪୦ । ଉତ୍ତରଦିଗୁରୁଭିନ୍ନ, ଅଧିମ, ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଏମାନଙ୍କୁ ଅନୁଭର(ତି) କହି
 ୪୪୧ । ଦୂର, ଆସ୍ତ୍ରଭିନ୍ନ, ଉତ୍ତରମ ଏମାନଙ୍କୁ ପର(ତି) କହନ୍ତି ।
 ୪୪୨ । ସ୍ଵାଦୁ, ପ୍ରିୟ ଏ ଦୁଦ୍ଵିଜୀ ମଧୁର [ତି] କହନ୍ତି ।
 ୪୪୩ । କଠିନ, ନିର୍ଦ୍ଦୟ ଏ ଦୁଦ୍ଵିଜୀ ମୂର (ତି) କହନ୍ତି ।

୪୯୭ ଉତ୍ତାଗେ ଦାତୁମହତୋ ୪୯୮ ରତ୍ନରସ୍ତୁନ୍ୟମାତପ୍ଯୋଃ ।
୪୯୯ ମନ୍ଦସ୍ତକଦିତ୍ୟୋଃ ସେଇଃ ୪୧୫ ଶୁଭ୍ରମୁଦୀପ୍ରଶୁଳ୍କପ୍ଯୋଃ ।

ଲାକ୍ଷ୍ୟ:

୪୧୦ ଚନ୍ଦ୍ର କିଶ୍ତଠଂ କେଶଶ୍ଵର ସଂୟତା ମୌଳିପୁଣ୍ୟପ୍ତୁଃ ॥
୪୧୧ ଦୁମପ୍ରଭେଦମାତଙ୍କାଣ୍ତପୁଣ୍ୟାଶି ପୀଳବଦ୍ଧଃ ।
୪୧୨ କୃତାନାମେତ୍ତପୋଃ କାଳ ୪୧୩ ଶୁଭୁର୍ଥେଷପିମୁଗେ କଳଃ ।
୪୧୪ ସ୍ୟାତ୍କୃତମଙ୍ଗପି କମଳଃ ୪୧୫ ପ୍ରାବାରେଷପି କମଳଃ ।
୪୧୬ କରେପଦାରପ୍ଯୋଃ ପୁଣ୍ୟ ବଳଃ ପ୍ରାଣ୍ୟଙ୍କଜେ ସିଦ୍ଧାମ୍ ।
୪୧୭ ପ୍ରୋଜ୍ଞପାଠ୍ୟହେନେଷ୍ଟ ବଳଃ ନା କାକସୀଶୋଃ ।

୪୧୮ । ଦାତା, ମହତ ଏ ଦୁହିଙ୍କ ଉତ୍ତାର (ତ୍ରୀ) କହନ୍ତି ।
୪୧୯ । ଅନ୍ୟ, ମାତ ଏ ଦୁହିଙ୍କ ଉତ୍ତାର (ତ୍ରୀ) କହନ୍ତି ।
୪୨୦ । ମନ୍ଦ, ସ୍ଵର୍ଗ ଏ ଦୁହିଙ୍କ ସେଇ (ତ୍ରୀ) କହନ୍ତି ।
୪୨୧ । ଉତ୍ତାପି, ଶୁଳ୍କ ଏ ଦୁହିଙ୍କ ଶୁଭ୍ର [ତ୍ରୀ] କହନ୍ତି ।

ଲାକ୍ଷ୍ୟ:

୪୨୦ । ଚନ୍ଦ୍ର, କିଶ୍ତ, ସଂୟନକେଶ, ମନ୍ତ୍ରକ ଏମାନଙ୍କୁ ମୌଳି
(ପୁଣ୍ୟ) କହି ।
୪୨୧ । ଦୃଷ୍ଟିବିଶେଷ, ଦୃଷ୍ଟି, ଶର, ପୁଣ୍ୟ ଏମାନଙ୍କୁ ପୀଳୁ[ପୁଣ୍ୟ]କହନ୍ତି
୪୨୨ । ଯମ, ସମସ୍ତର କାଳବିଶେଷ ଏ ଦୁହିଙ୍କ କାଳ (ପୁଣ୍ୟ)କହନ୍ତି
୪୨୩ । ବିବାଦ, ଚର୍ଵାର ସୁର କଳ ଏମାନଙ୍କୁ କଳ (ପୁଣ୍ୟ) କହନ୍ତି ।
୪୨୪ । ମୃଗ, ଜଳ, ପଢ଼, ଆକାଶ, ତ୍ରିଷ୍ଠକୁ କମଳ [ପୁଣ୍ୟ, ଶୁଳ୍କ]କହି
୪୨୫ । ଆବରଣ ବସ୍ତୁକୁ ଅର୍ଥାତ୍ ଲୋମଜାତ ଆସନ ବିଶେଷକୁ ଓ
ଗୋର ଗଲାକୁ କମଳ କହି । ଏହା ପୁଣ୍ୟ ।
୪୨୬ । ରଜସ୍ତ, ଦଳାର ଉପକରଣ, ଦେବ୍ୟ ବିଶେଷ, ପ୍ରାଣୀର
ଅଜଜାତ ଏମାନଙ୍କୁ ବଳ କହି । ଏମାନେ (ପୁଣ୍ୟ, ଶୁଳ୍କ)
୪୨୭ । ପୁଳତା, ସମର୍ଥ, ସେନ୍ୟ, କାଳ ବଳରମ ଏମାନଙ୍କୁ
ବଳ କହି । ଏହା [ଶୁଳ୍କ, ପୁଣ୍ୟ]

୪୧୮ ବାତୁଳଃ ପୁଣ୍ୟ ବାତ୍ୟାଶ୍ଵାମପି ବାତସତେ ସିଦ୍ଧୁ ।
୪୧୯ ରେବ୍ୟଳଙ୍ଗଃ ତେଠେ ବ୍ୟାଳଃ ପୁଣ୍ୟ ଶ୍ଵାପଦସର୍ପପ୍ତ୍ୟୋଃ ।
୪୨୦ ମଳୋଧୀ ପାପବିତ୍କାନ୍ୟଷ୍ଟୀ ତେଣଶ ଲଂ ରୁଗ୍ରାଧମ୍ ।
୪୨୧ ଶଙ୍କାବପି ଦ୍ଵାପ୍ତ୍ୟୋକାଳଃ ୪୧୩ଳୀ ସଖ୍ୟାବଳୀ ଅପି ।
୪୧୪ କଳା ଶିଳ୍ପେ କାଳଭେଦେଃପ୍ୟ ତେଣ ଲୀ ସଖ୍ୟାବଳୀ ଅପି ।
୪୧୭ ଅବ୍ଧମ୍ କୃତୋ ବେଳା କାଳମୟେବପ୍ତ୍ୟୋରପି
୪୧୮ ବହୁଳାଙ୍କୃତିକାଶାବୋ ତେଣ ବହୁଳୋଧଗ୍ରୀଶିତୋ ସିଦ୍ଧୁ ।
୪୧୯ ଲୁଳା ବିଳାମତି ଯୁଦ୍ଧୋ ତେଣ ରୁମଳା ଶର୍କରାପି ର ।
୪୨୧ ଦଶାଣିମୁହୁମି ନାଲକ ୪୨୨ ମଳାମଦେୟଶିପାଂବପ୍ତ୍ୟୋଃ ।

୪୨୮ । ବାତୁଳଃ ବାତ୍ୟା, ଉନ୍ନତି, ବାତସତ ଏମାନଙ୍କୁ ବାତୁଳ
(ଶି) କହି ।
୪୨୯ । ଶଠ, ଛିଂସକ୍ରୁ, ସର୍ପ ଏମାନଙ୍କୁ ବ୍ୟାଳ (ଶି) କହି ।
୪୩୦ । ପାପ, ବିଷ୍ଟ, ମାଟ, (ସେବନଂମଳ) ଏମାନଙ୍କୁମଳ(ପୁଣ୍ୟ)କହି
୪୩୧ । ବୋଗ ବିଶେଷ, ଅଶ୍ଵବିଶେଷ ଏବୁହିଙ୍କ ଶଳ(ପୁଣ୍ୟ)କହି ।
୪୩୨ । ଶୁଙ୍ଗ, ଗୋକ ଏ ଦୁହିଙ୍କ କାଳ (ପୁଣ୍ୟ) କହି ।
୪୩୩ । କୋଣ, ଅଙ୍ଗ, (ଚିହ୍ନ)ପଂକ୍ତି ଏମାନଙ୍କୁ ପାଳି (ଶି) କହି ।
୪୩୪ । ଶିଳ୍ପ, କାଳବିଶେଷ ଓ ଚନ୍ଦ୍ରକର ଷୋଡ଼ଶାଂଶକୁ କଳା
(ଶି) ବୋଲ୍ୟାଏ ।
୪୩୫ । ସଖୀ, ପଂକ୍ତି ଏବୁହିଙ୍କ ଆଳୀ (ଶି) କହି ।
୪୩୬ । ସମଦ୍ଵାର ଜଳବିକୃତ, କାଳ, ସମୀ ଏମାନଙ୍କୁ ବେଳା(ଶି)କହି
୪୩୭ । କୃତ୍ରିକା, ଗୋ(ଅର୍ଥାତ୍ ଧେନ୍ଦୁ) ଏବୁହିଙ୍କ ବହୁଳା(ଶି)କହି ।
୪୩୮ । ଅଗ୍ନି, କୃଷ୍ଣବର୍ଣ୍ଣ ଏବୁହିଙ୍କ ବହୁଳ [ଶି] କହି ।
୪୩୯ । ମୀତ୍ରା, ଶୁଙ୍ଗାପଦ ଚେଷ୍ଟା ଏ ଦୁହିଙ୍କ ଲକା (ଶି) କହି ।
୪୪୦ । ଶର୍କରାକୁ ମଧ୍ୟ ଉପଲା (ଶି)କହି ।
୪୪୧ । ରକ୍ତ, କଳ ଏ ଦୁହିଙ୍କ କାଳକ (କ୍ଳୀ) କହି ।
୪୪୨ । ଆଦ୍ୟ, ଚେର, ନଷ୍ଟବିଶେଷ ଏମାନ ମୂଳା (ଶି) କହି ।

୩୭

ଅମର କୋଷ

୭୨୩ । ଜାଳଂ ସମୁଦ୍ର ଆନାୟ ଗବାଷକାରକେଷ୍ଟି ।
 ୭୨୪ ଶୀଳଂ ସୁଭାବେ ସଦ୍ବୁଦ୍ଧେ ୭୨୫ ଶେସ୍ୟହେତୁକୃତେପଳମ୍ ।
 ୭୨୬ ଛଦନେସୁରୁଜୋଃ କୁବ ସମଦ୍ରେ ପଟଳଂ ନନା ।
 ୭୨୭ ଅଧଃ ସୁରୁପେୟୋରସୀ ତଳଂ ୭୨୮ ସ୍ୟାମିଷେ ପଳମ୍ ।
 ୭୨୯ ଅଦ୍ଵାନଲେଖପି ପାତଳଂ ୭୩୦ ଚେଲଂ ବଷ୍ଟେଖନେତ୍ରିଷ୍ଟୁ ।
 ୭୩୧ କୁକୁଳଂ ଚନ୍ଦ୍ରଭ୍ରାଣ୍ତି ଶୁଭ୍ରେ ନା ଚୁଧାନଳେ ।
 ୭୩୨ ନିଷ୍ଠୀତେ କେବଳମିତି ତୁଳିଙ୍ଗ ଭୈକକୃଷ୍ଣ ଘୋଷି ।
 ୭୩୩ ପର୍ଯ୍ୟପ୍ତି ଶେମପଣେୟ କୁଶଳଂ ଶିଶିତେ ସିଷ୍ଟ ।
 ୭୩୪ ପ୍ରବାଳମଙ୍କୁରେପ୍ୟସୀ ନିଷ୍ଟ ଉଳ୍ଟ ପୁଲଂ ଜାନ୍ମପି ତ ॥

୭୩୫ । ସମ୍ବନ୍ଧ, ମନ୍ତ୍ର୍ୟାତି, ମାରଣୟନ୍ତି, ଗବାଷ, ଶାରକ ଏମାନଙ୍କୁ
 ଜାଳ (କୁ) କହି ।
 ୭୩୬ । ସୁଭାବ, ସଦ୍ବୁଦ୍ଧି ଏ ଦୁହିଙ୍କି ଶୀଳ (କୁ) କହି ।
 ୭୩୭ । ଶେସ୍ୟ, ହେତୁକୃତ ଏ ଦୁହିଙ୍କି ପଳ (କୁ) କହି ।
 ୭୩୮ । ଗୃହିକାଦନ, ଶ୍ରେଷ୍ଠେଗ ଅର୍ଥାତ୍ ପରଳ ଏ ଦୁହିଙ୍କି ପଟଳ
 (କୁ) କହି ।
 ୭୩୯ । ଅଧଃ, ସୁରୁପ ଏ ଦୁହିଙ୍କି ତଳ (ପୁଂକୁ) କହି ।
 ୭୪୦ । ଆମିଖକୁ ପଳ (କୁ) କହି ।
 ୭୪୧ । ବାନ୍ଧିବାରିକୁ ପାତଳ (କୁ) କହି ।
 ୭୪୨ । ବସ, ଅଧମ ଏ ଦୁହିଙ୍କି ତେଲ (ତି) କହି ।
 ୭୪୩ । ଶକ୍ତିପୂର୍ଣ୍ଣ ଗର୍ଭ ଚକ୍ରନିଆଁ ଏ ଦୁହିଙ୍କି କୁକୁଳ (ପୁଂକୁ)
 କହି ।
 ୭୪୪ । ନିଷ୍ଠୀତ, ଏକ, ସମଗ୍ର ଏମାନଙ୍କୁ କେବଳ (ତି) କହି ।
 ୭୪୫ । ପର୍ଯ୍ୟପ୍ତ, ମଙ୍ଗଳ, ପୁଣ୍ୟ, ଶିହର ଏମାନଙ୍କୁ କୁଶଳ (ତି) କହି ।
 ୭୪୬ । ଅକୁର, ପୋହାର ଓ ଶାନ୍ତିଶକ୍ତି ପ୍ରବାଳ (ପୁଂକୁ) କହି ।
 ୭୪୭ । ଜଡ଼, ମୋଟା ଏ ଦୁହିଙ୍କି ପୁଲ (ତି) କହି ।

ବୃଦ୍ଧୀୟକାଣ୍ଡ ନାନାର୍ଥବର୍ଗ

୩୭

୭୩୭ କରେଲୋ ଦନ୍ତରେ ଭୁଙ୍ଗ ଭୀଷମରୌ ଦଷେ ଚ ପ୍ରେଶକ ।
 ୭୩୮ ମୃଖେର୍ଭକେହପି ବାଳଃ ସ୍ୟା ଭୀଷମ ଲୋକଶୁଳ-

ସତ୍ତ୍ଵଶୟା ॥

ବାନ୍ଧି

୭୪୦ ଦବଦାବୌ ବନାରାୟବହୀ ୭୪୧ ଜନ୍ମତରୌ ଭବେ ।

୭୪୨ ମନୀ ସହାୟସତବୌ ୭୪୩ ପରିଶାଖିନର ଧକା ॥

୭୪୪ ଅବୟଃ ଶେଳମେଷାର୍କା ୭୪୫ ଅଞ୍ଜକୁନ ଧୂର ଦବା ॥

୭୪୬ ଶବଃ ସରସବାଭ୍ରାୟତେଷ୍ଟା ମରଜନ୍ତୁ ॥

୭୪୭ ସ୍ୟାକୁତ୍ରପାଦେ ପଳେ ପୁଷ୍ପ ପ୍ରସବେ, ଗର୍ଭମେ ଚନେ ।

୭୪୮ । ଦନ୍ତର ଅର୍ଥାତ୍ ପାଦାର ବନ୍ଧ ଦାନ୍ତ, ତୁଳ, ଶାଷନ ଏମାନଙ୍କୁ
 ବରାଳ [ତି] କହି ।

୭୪୯ । ଶରୁ, ଦଷ ଏ ଦୁହିଙ୍କି ପ୍ରେଶଳ (ତି) କହି ।

୭୫ । ମୁଣ୍ଡ, ବାଳକ, କଚ ଏ ମାନଙ୍କୁ ବାଳ (ତି) କହି ।

୭୩୯ । ଚଳ, ସତୁଷ୍ଟ ଏ ଦୁହିଙ୍କି ଲୋଳ (ତି) କହି ।

ବାନ୍ଧି

୭୪୦ । ବନ, ବନାର୍ଦ୍ଦି ଏ ଦୁହିଙ୍କି ଦବ ଓ ଦାବ (ପୁଂ) କହି ।

୭୪୧ । ଜନ୍ମ, ମହାଦେବ, ସଂପାଦ ଏମାନଙ୍କୁ ଭବ (ପୁଂକୁ) କହି ।

୭୪୨ । ମନୀ, ସବାୟ ଏ ଦୁହିଙ୍କି ସତବ (ପୁଂ) କହି ।

୭୪୩ । ପତି, ତୁଳ, ନର ଏମାନଙ୍କୁ ଧବ (ପୁଂ) କହି ।

୭୪୪ । ପଦବ, ମେଷ, ସୂର୍ଯ୍ୟ ମୁଖ, କନ୍ଦଳ ଏମାନଙ୍କୁ ଅବ (ପୁଂ)

କହି ।

୭୪୫ । ଆଙ୍ଗ, ଆହୁବ, ଯଜ୍ଞ ଏମାନଙ୍କୁ ଭବ [ପୁଂ] କହି ।

୭୪୬ । ସର୍ବ, ସୁଭାବ, ଅଭୁପାୟ, ଚେଷ୍ଟା, ଆୟା, ଜନ୍ମ ଏମାନଙ୍କୁ
 ଭବ [ପୁଂ] କହି ।

୭୪୭ । ଉପୃତ୍ତି, ପାଳ, ପଣ୍ଡ, ଗର୍ଭମୋତନ ଏମାନଙ୍କୁ ପ୍ରମବ (ପୁଂ)
 କହି ।

୭୪୦ ଅବଶ୍ୟାସେଷପ୍ରବେଦପି ନିକୃତାବପି ନିହବଃ ।
 ୭୪୧ ଉତ୍ସେକାମର୍ଷଯୋରଜ୍ଞା ପ୍ରସନ୍ନ ମତ ଉତ୍ସବ :
 ୭୪୨ ଅନୁଭବଃ ପ୍ରଭାବେ ସ୍ୟାତ୍ ସତାଂ ଚ ମତିନିଷ୍ଠ୍ୟେ :
 ୭୪୩ ସ୍ୟାତ୍ତନ୍ତରେତୁଃ ପ୍ରଭାବଃ ଶ୍ଲାନ୍ ଗୁଦେୟାପଳବଧ୍ୟେ ।
 ୭୪୪ ଶତ୍ରୁପ୍ରାଂ ବିପ୍ରଭନ୍ତେ ଶ୍ଵେତାପରଶବଃ ପୁନାନ୍ ॥
 ୭୪୫ ଧ୍ରୁବେ ଉତ୍ତେତେ କୁବଂ ତୁ ନିଷ୍ଠ୍ରିତେ ଶାଶ୍ଵିତେ ସିଷ୍ଟ ।
 ୭୪୬ ସ୍ୱୋ ଲତାବାସନ ସ୍ଥିତ୍ତାପ୍ରୀତେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟପ୍ରାପ୍ତନେ ।
 ୭୪୭ ସ୍ଥାଇଟୀରିପବନେତ୍ରପି ମାତ୍ର ପରିପରେଣ୍ଟି ଚ ।
 ୭୪୮ ଶିବା ଗୌପ୍ରେରବପ୍ରୋ ଭନ୍ତ ହନ୍ତଃ କନହୁଗୁର୍ବ୍ୟେଃ ।
 ୭୪୯ ଦ୍ରବ୍ୟାସୁକ୍ୟବସାୟେଷ୍ଟୁ ସତ୍ତମସ୍ତ୍ରୀ ତୁ ଜନ୍ମଷ୍ଟୁ ।
 ୭୫୦ ନୀବଂ ନୟଂସକେ ପଣ୍ଡତ ବାର୍ଯ୍ୟକିଞ୍ଚମିତିମେ ॥

୭୫ । ଅବଶ୍ୟାସ, ଅପଳାପ, ସାରକରଣ ଏମାନଙ୍କୁ ନିହବପୁଂ କହି ।
 ୭୫୧ । ଉତ୍ସକେ, ଅମର୍ତ୍ତ, ରଜ୍ଞା, ବେଗ, ଶଶ ଏମାନଙ୍କୁ ଉତ୍ସବ
 (ପୁଂ) କହି ।
 ୭୫୨ । ପ୍ରଭାବ, ସାଧୁମାନଙ୍କ ମତିନିଷ୍ଠ୍ୟେ ଏ ଦୁହିଙ୍କ ଅନୁଭବ (ପୁଂ)
 କହି ।
 ୭୫୩ । ଜନହେତୁ, ଆଦ୍ୟଜ୍ଞାନ ନିମିତ୍ତଶ୍ଲାନ ଏ ଦୁହିଙ୍କ ପ୍ରଭବ (ପୁଂ)
 କହି ।
 ୭୫୪ । ଶୁଦ୍ଧତାତ୍ମ ଜନ ଥିବା ବ୍ରାହ୍ମଣସନ୍ଧାନ, ଶ୍ଵେତ ଏ ଦୁହିଙ୍କ
 ପରଶବ (ପୁଂ) କହି ।
 ୭୫୫ । ନଷ୍ଟପରିଶେଷ, ନିଷ୍ଠ୍ରିତ, ନିଜ୍ୟ ଏମାନଙ୍କୁ ଧ୍ରୁବ(ସି)କହି ।
 ୭୫୬ । ଜ୍ଞାନ, ଆସ୍ତା, ଆସ୍ତୀୟ, ଧନ ଏମାନଙ୍କୁ ସ୍ଵ(ସି) କହି ।
 ୭୫୭ । ସ୍ଥାମାନଙ୍କର କଟିବସ୍ତବନ (କର୍ତ୍ତା), ବାଣିଜ୍ୟର ମଳଧନ ଏ
 ଦୁହିଙ୍କ ମାତ୍ର (ସି) କହି ।
 ୭୫୮ । ଗୌଶ, ଶୃଗାଳୀ ଏ ଦୁହିଙ୍କ ଦନ୍ତ (ସି) କହି ।
 ୭୫୯ । କଳହ, ସ୍ଵର୍ଗ ଏ ଦୁହିଙ୍କ ହନ୍ (କୁଳ) କହି ।
 ୭୬୦ । ଦ୍ରବ୍ୟ, ପ୍ରାଣ, ବ୍ୟବସାୟ, ଜନ୍ମ ଏମାନଙ୍କୁ ସହି (ପୁଂ, କୁଳ) କହି ।
 ୭୬୧ । ନପୁଂସକ, ଶତ୍ରୁ, ଅବିହମ ଏମାନଙ୍କୁ କୁଳ କ (ସି) କହି ।

୭୬୨ ହୌବିଶୋକେ ଶ୍ୟମନୁଜୋ ଭେଦ ଦୌ ଚର-ଉସରୌ
 ପଣ୍ଡଗୋ ।
 ୭୬୩ ହୌ ରଣୀ ପଞ୍ଜମେଷାଦେଖୀ ଭେଦ ଦୌ ବଂଶୋକୁଳମସ୍ତରୌ
 ଭେଦ ରହୁପରକାଶୀ ବିକାଶୀ ଭେଦ ନିବେଶୋଭିତ୍ତେଗପ୍ରୋଃ ।
 ୭୬୪ କୃତାନ୍ତେ ସୁଧି ଜୀନାଶ ଶୁଦ୍ଧକର୍ଷକପ୍ରୋତ୍ସ୍ତ୍ରିଷ୍ଟ ॥
 ୭୬୫ ଧଦେ ଲକ୍ଷେଣମିତ୍ରପଦେଶଃ ସ୍ୟାତ୍ ଭେଦ କୃଶମପ୍ର ସୁ ଚ
 ଭେଦ ଦଶାଂବ୍ୟାନେକବିଧାପ୍ୟା ଭେଦ ଶା ତମ୍ଭାପି ଘୁମ୍ଭା ।
 ୭୬୬ ବଶା ସ୍ତ୍ରୀ କରଣୀ ଚ ସ୍ୟାତ୍ ଭେଦ ଦୁକ୍ଳାନେ ଜ୍ଞାତର ସିଷ୍ଟ ।
 ୭୬୭ ସ୍ୟାତ୍ରକର୍ତ୍ତଶଃ ସାହସିନ୍ଧ କଠୋଗମସୁଶାବପି ॥

୭୬୮ । ବୈଶ୍ୟ, ମନୁଷ୍ୟ ଏ ଦୁହିଙ୍କ ବିଶ (ପୁଂ) କହି ।
 ୭୬୯ । ବର, ସୁନ୍ଦର ଏ ଦୁହିଙ୍କ ପଣ୍ଡଗ (ପୁଂ) କହି ।
 ୭୭୦ । ପୁଞ୍ଜ, ମେଷାଦି ଦ୍ଵାଦଶ ରାଶି ଏମାନଙ୍କୁ ରାଶି (ପୁଂ) କହି ।
 ୭୭୧ । କୁଳ, ବଂଶୀ ଏ ଦୁହିଙ୍କ ଦ୍ଵାଶ (ପୁଂ) କହି ।
 ୭୭୨ । ଗୋପନଶ୍ଲାନ, ପ୍ରକାଶ ଏ ଦୁହିଙ୍କ ବିକାଶ (ପୁଂ) କହି ।
 ୭୭୩ । ଭୁତ, ଭୋଗ ଏ ଦୁହିଙ୍କ ନିଦେଶ (ପୁଂ) କହି ।
 ୭୭୪ । ଯମ, ଶ୍ରୀଦୁ, କୃଷକ ଏମାନଙ୍କୁ ଜୀନାଶ (ପି) କହି ।
 ୭୭୫ । ପଦ, ଲକ୍ଷ, ନିମିତ୍ତ ଏମାନଙ୍କୁ ଅପଦେଶ (ପୁଂ) କହି ।
 ୭୭୬ । ଜଳ, ତୃତୀକରଣ ସମସ୍ତ, ଦୀପ ଏମାନଙ୍କୁ କୁଶ (କୁଳ, ପୁଂ)
 କହି ।
 ୭୭୭ । ଅନେକବିଧ ଅବଶ୍ୟାକୁ ଦଶା (ପି) କହି ।
 ୭୭୮ । ଆସୁତା, ତୃଷ୍ଣା, ଦିକ୍ ଏମାନଙ୍କୁ ଆଶା (ପି) କହି ।
 ୭୭୯ । ହତ୍ତିନାକ ବିଶା (ପି) ବୋଲଯାଏ ।
 ୭୮୦ । ଜଳ, ଜଳା ନେତ୍ର ଏମାନଙ୍କୁ ଦୃଶ (ପି) କହି ।
 ୭୮୧ । ସାହସିକ, କଠୋର, ଅସ୍ତ୍ରୀର୍ଧ ଏମାନଙ୍କୁ କକଶ (ପି) କହି ।

୭୭୪ ପ୍ରକାଶୋହିତପ୍ରସିଦ୍ଧେପି ୭୯୫ (କ) ଶିଶାବଜ୍ଞେ ଚ ବାଳିଶଃ ।
(ଖ) ନାଶଃ ସୟେ ତିରେଥାନେ ଜୀବିତେଶଃ ପ୍ରପ୍ରେ ଯମେ ।
ନଶଂସ ଶତ୍ରୁଗୋ ନିଷ୍ଠାଶାକଂଶୁଃ ସୁର୍ଯ୍ୟାଂଶକଃ କରଃ ।
ଅଂଶୁଶାଳ ଶିଶାର୍ଥେ ପାଶୋବନ୍ନ ଶଷ୍ଟିଦ୍ୱୀପଃ ।

ଶାନ୍ତି

୭୭୫ (ଗ) ସୁରମସ୍ତ୍ରାବନିମିଷେ ୭୭୭ ପୁରୁଷାବାମୁମାନବୌ ॥

୭୭୭ କାଳମତ୍ର୍ୟାତ ଶଗୋ ଧ୍ୟାଂଶୀ ୭୭୮ କଷୋ ତୁ
ତୃଷ୍ଣବୁଧୋ ।

୭୭୯ । ଅଶଷ୍ଟ ପ୍ରଗତେ ରଶୋ ୭୮୦ ପ୍ରୋପଃ ପ୍ରେଷଣମର୍ଦ୍ଦନେ ।

୭୮୦ । ଅତି ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଓ ଆପତକୁ ପ୍ରକାଶ (ପ୍ରୋପ) କହି ।

୭୮୧ । (କ) ଶିଶୁ, ଅଙ୍ଗ ଏ ଦୁଇଙ୍କି ବାଲିଶ (ପୁଂ) କହି ।

ଖ ଶୟୁ, ତିରେଥାନ ଏ ଦୁଇଙ୍କି ଜୀବିତେଶ (ପୁଂ) କହି ।

ପ୍ରପ୍ରୁ, ଯମ ଏ ଦୁଇଙ୍କି ଜୀବିତେଶ (ପୁଂ) କହି ।

ନୃଶଂଖ, ଶତ୍ରୁଗ ଏ ଦୁଇକୁ ନିଷ୍ଠିଂଶ (ପୁଂ) କହି ।

ସୁର୍ଯ୍ୟଶୁ, କରଣ ଏ ଦୁଇକୁ ଅଂଶୁ (ପୁଂ) କହି ।

ଶାଳଧାନ୍ୟ, ଶାନ୍ତି ଏ ଦୁଇକୁ ଆଶୁ (ପୁଂ) କହି ।

ବରନ, ଶୟୁ, ଏ ଦୁଇକୁ ପାଶ (ପୁଂ) କହି ।

ଧାନ୍ତ

୭୮୨ । (ଘ) ଦେବତା, ମତ୍ୟ ଏ ଦୁଇକୁ ଅନ୍ତରିଷ୍ଟ (ପୁଂ) କହି ।

୭୮୩ । ଆସ୍ତା, ମନୁଷ୍ୟ ଏ ଦୁଇକୁ ପୁରୁଷ (ପୁଂ) କହି ।

୭୮୪ । କାକ, ମତ୍ୟଭୋଗୀ ପଶୀ ଏ ଦୁଇକୁ ଧ୍ୟାଂଶ (ପୁଂ) କହି ।

୭୮୫ । ତୃଣ, ଲତା ଏ ଦୁଇକୁ କଷ (ପୁଂ) କହି ।

୭୮୬ । ପ୍ରଗତ (ଅଥାର ଅଶୁମୁଶରଜ), ରଶୀ [ରଶା] ଏ ଦୁଇକୁ

ଅଶଷୁ [ପୁଂ] କହି ।

୭୮୭ । ପ୍ରେଷଣ, ମର୍ଦନ ଏ ଦୁଇକୁ ପ୍ରୋପ (ପୁଂ) କହି ।

୭୮୧ ପକ୍ଷଃ ସହାୟେଃପୁୟ ୭୮୨ ଶ୍ଵୀଷଃ ଶିରେବେଷୁକଷାଟପ୍ରୋପଃ ।
୭୮୩ ଶୁଦ୍ଧଲେ ମୁଷିକେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ସୁକୃତେ ବୃଷତେ ବୃଷତେ ବୃଷତୃଷ୍ଣଃ ॥
୭୮୪ କୋଷୋ(ଗୋ)ହୃଷୀକୁଡ଼ିଲେ ଶତ୍ରୁଗପିଧାନେଥୋ ଘନବ୍ୟପ୍ରୋପଃ ।
୭୮୫ ଦୁୟତେଷେ ଶାରିପଳକେଃପ୍ରାକଶେଥାଷମିତି ପ୍ରୋପ ।
୭୮୬ ନ ଦୁୟତାଙ୍ଗେ କର୍ଷତହେ ବ୍ୟବହାରେ କଳିଦ୍ୱୀପେ ।
୭୮୭ କଷ୍ଟୁବାର୍ତ୍ତା କଶଷାଗ୍ନିଃ କର୍ଷଃ କୁଳ ଉଧାୟ କି ।
୭୮୮ ପୁମାବେ ତତ୍ତ୍ଵିଷ୍ଟୁଷ୍ଟା ଚ ପୌରୁଷଃ ୭୮୯ ବିଷମପ୍ରୁତ ।
୭୯୦ ଉପାଦାନେଃପ୍ରାମିଷଂ ସ୍ୱ, ୭୯୧ ଦପରାଧେନିକିଳମିଷମ ।
୭୯୨ ସାଦବୁଷ୍ଟୋ ଲେକଧାର୍ଯ୍ୟଶେ ବସରେ ବର୍ଷମପ୍ରିଷ୍ଟାମ ।

୭୯୩ । ସହାୟ,ମାସାର୍କ ଡେଶା ଚାଲୀରକ୍ତ ଏମାନଙ୍କୁ ପକ୍ଷ(ପୁଂ) କହି

୭୯୪ । ଶିରେବେଷୁନ(ପାଗ)କଷାଟ ଏ ଦୁଇଙ୍କି ଉଷ୍ଣିଷ[ପୁଂ,କୁ]କହି

୭୯୫ । ବୃଷତ, ମୁଷିକ, ଶ୍ରେଷ୍ଠ, ଧର୍ମ, ବୃଷତ, ରଶିରେତ ଏମାନଙ୍କୁ
ବୃଷ (ପୁଂ) କହି ।୭୯୬ । କୁଡ଼ିଲ କଢ଼ିଶତ ଅଛାଦନ ଅର୍ଥାର ଶୋମ, ଅର୍ଥପମୁକ
ଦିବ୍ୟ (ଶପଥ) ଏମାନଙ୍କୁ କୋଷ (ଶ) (ପୁଂ,କୁ) ବେଳିପାଏ ।୭୯୭ । ଦୁୟତ ଅଷତୀଡ଼ା, ଶାରିପଳକ ଇନ୍ଦ୍ରୀ ପୁ, ଏମାନଙ୍କୁ ଆକର୍ଷ
[ପୁଂ] କହି ।୭୯୮ । ଇନ୍ଦ୍ରୀପୁ, ପାଶକ ଅର୍ଥାର ପାଣ୍ଠି, କର୍ଷ, ରତ ବ୍ୟବହାର,
କଳିଦ୍ୱୀପ ଅର୍ଥାର ବାହାତାଗଛ ଏମାନଙ୍କୁ ଅଷ [କୁ] କହି ।୭୯୯ । କାର୍ତ୍ତି, ଗନ୍ଧିନାଥୀ ଅନ୍ତି କୃତିମ ନଦୀ ଏମାନଙ୍କୁ କର୍ଷ
[ପୁଂ, ସ୍ତ୍ରୀ] କହି ।

୮୦୦ । ପୁରୁଷଭାବ, ପୁରୁଷର ତିମ୍ବା ଏ ଦୁଇଙ୍କି ପୌରୁଷ[କୁ]କହି ।

୮୦୧ । ଗରଳ, ଜଳ ଏ ଦୁଇଙ୍କି ବିଷ (କୁ) କହି ।

୮୦୨ । ମାଂସ, ଉତ୍କାର ଏ ଦୁଇଙ୍କି ଆମିଷ (କୁ) କହି ।

୮୦୩ । ଅପରଧ, ପାପ ଓ ରୋଗକୁ କଳମିଷ କହି । ଏହା କୁ ବଳିଜ

୮୦୪ । ବୃଷ୍ଟି, ଦୀପାଂଶ, ବର୍ଷର ଏମାନଙ୍କୁ ବଷ (ପୁଂ,କୁ) କହି ।

୩୭୮

ଅମରକୋଣ୍ଠ

୭୪୩ ପ୍ରେଷା ନୃତ୍ୟଶଙ୍କା ପ୍ରଜ୍ଞା ୭୪୪ ଭିଷା ସେବାର୍ଥନା ଭୁତି
୭୪୫ ଛିତ୍ରଶେଷାପି ଶିଶୁପରେ ୭୪୬ ନ୍ୟଷଂ କାସ୍ତ୍ରୀୟ ।

ନିକୃଷ୍ଟେଷ୍ଟୋପ୍ତେ

୭୪୭ ପ୍ରତ୍ୟେଷେଖକୃତେହସ୍ତୋ ୭୪୮ ରୁଷ୍ଟ୍ର୍ଯୁ ପ୍ରେମଣ୍ୟ ଚିକନଶେ
ସାନ୍ତ୍ଵନା

୭୪୯ ରବିଶୈତଳଦୌ ହଂସୀ ୭୫୦ ସ୍ଵର୍ଣ୍ଣବହୁ । ବିଶ୍ଵବସ୍ତୁ
୭୫୧ ବହ୍ରୌତ୍ତର୍ମୁକବହ୍ରୌତ୍ତର୍ମୁକୋ । ହୋ ୭୫୨ ସୀରଙ୍ଗାଶ୍ଚ ଦିବୋକିଷ୍ଟ
୭୫୩ ଶୃଙ୍ଗାରଦୌ ବିଷେ ବିଷେଣ୍ୟ ଗୁଣ ରାଗେ ଦ୍ରୁବେ ରସ
୭୫୪ ପୁଂସ୍ର୍ବିଂଶାବତଂସୀ ହୋ କର୍ମପୁରେ ଚ ଶେଖରେ ।

୭୫୫ । ନୃତ୍ୟର୍ଦଶନ, ପ୍ରଜ୍ଞା ଏ ଦୁଇକୁ ପ୍ରେଷା (ସୀ) କହି ।

୭୫୬ । ସେବା ଅଥପାର୍ଥନା, ବେତନ ଏମାନଙ୍କୁ ଭିଷା (ସୀ) କହି ।

୭୫୭ । ଶେଷକୁ ଛିଷ୍ଟ (ସୀ) କହି ।

୭୫୮ । ସାନ୍ତ୍ଵନ, ନିକୃଷ୍ଟ ଏ ଦୁଇକୁ ନଥମ (ସି) କହି ।

୭୫୯ । ପ୍ରତ୍ୟେ ଅଧିକୁତ ଏ ଦୁଇକୁ ଅଧିଷ୍ଠମ (ସି) କହି ।

୭୬୦ । ଅପ୍ରେମ, ଅରିକକଣ ଏ ଦୁଇକୁ ରୁଷ (ସି) କହି ।

ସାନ୍ତ୍ଵନ

୭୬୧ । ରବି, ଶୁକ୍ଲହଂସ ଏ ଦୁଇକୁ ହଂସ (ପୁଂ) କହି ।

୭୬୨ । ସ୍ଵର୍ଣ୍ଣ, ଅଗ୍ନି ଏ ଦୁଇକୁ ବିଶ୍ଵବସ୍ତୁ (ପୁଂ) କହି ।

୭୬୩ । ତର୍ମୁକ ଅର୍ଥାର ଗୋଶିଶ୍ଵ, ବର୍ଷ, ଶିଶ୍ଵ ଏମାନଙ୍କୁ ବସ (ପୁଂ) କହି

୭୬୪ । ସାରଙ୍ଗ ଅର୍ଥାତ ପର୍ଷିବିଶେଷ ଓ ଦେବତାଙ୍କୁ ଦିବୋକିଷ୍ଟ
(ପୁଂ) କହି ।

୭୬୫ । ଶୃଙ୍ଗାରଦ୍ଵାରା, ବିଷେ, ବାସ୍ତ୍ଵ, ଗୁଣ ରାଗ ଦ୍ରୁବ୍ୟ ଏମାନଙ୍କୁ ରସ
(ପୁଂ) କହି ।

୭୬୬ । କର୍ମଭୂଷଣ, ଶିରେଭୂଷଣ ଏ ଦୁଇକୁ ଉତ୍ତର୍ମୁଖ ଏବଂ ଅବତର୍ମୁଖ
(ପୁଂ) କହି ।

ତୃତୀୟପୁନାଶ୍ରେଣୀ ନାନାର୍ଥବର୍ଗଃ

୩୭୯

୭୬୭ ଦେବଭ୍ରେଦେହନକେ ରଶ୍ମୀ ବସୁ ରହେ ଧନେ ବସୁ ।

୭୬୮ ବିଷ୍ଣୀ ର ବେଧାଃ ସୀ ୭୬୯ ଭ୍ରାଣୀହିତାଶଂସା

ହି ଦଂସ୍ତୁପୋପୋ ।

୭୭୦ ଲକ୍ଷେ ପ୍ରାର୍ଥନୀୟ କ୍ରେଦିତ ଦେଖାନ୍ତି ହିଂସା ଚୌର୍ଯ୍ୟାଦି
କମ୍ପି ଚ ॥

୭୭୧ ପ୍ରସୁରଶ୍ଵାପି ୭୭୨ ଭୁଦ୍ୟାବୌ ରେଦସେପି ରେଦସୀ ଚ ଚେ ॥

୭୭୩ ଜ୍ଞାଲାଭସୌ ନ ପୁଂସ୍ୟତ୍ତି ୭୭୪ ରେଣ୍ୟତ୍ତିର୍ଭଦେହାତଦୃଷ୍ଟ ଷ୍ଟୁ ଷ୍ଟୁ ।

୭୭୪ ପାପାପରଧପୋପରଗଃ ୭୭୫ ଶରବାଜ୍ଞାତିନୋପସ୍ତଃ ॥

୭୭୬ ତେଜଃ ପୁଣଶେଷାଦିତେ । ୭୭୭ ମହାଶ୍ରେଷ୍ଠକଲେଜିପୋପୋ ।

୭୭୮ । ଗଣଦେବତା ବିଶେଷ, ଅଗ୍ନି, କରଣ, ରହସ୍ୟ, ଧନ ଏମାନଙ୍କୁ
ବସୁ (ପୁଂ କ୍ଲୁ) କହି ।

୭୭୯ । ବିଷ୍ଟୁ ଓ ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କ ବେଧସ୍ତ (ପୁଂ) କହି ।

୭୮୦ । ହିତର ଆଶଙ୍କା, ସର୍ପବଂଶ୍ଵା ଏବୁହିଙ୍କ ଆଶିଷ (ସୀ) କହନ୍ତି ।

୭୮୧ । ପ୍ରାର୍ଥନା, ଅଶ୍ରୁକ୍ୟ ଏ ଦୁହିଙ୍କ ଲକ୍ଷ୍ମୀ (ସୀ) କହନ୍ତି ।

୭୮୨ । ଚୌର୍ଯ୍ୟାଦି କର୍ମ ଓ ବଧକୁ ହିଂସା (ସୀ) କହନ୍ତି ।

୭୮୩ । ଦୋଷକ ଓ ମାତାଙ୍କ ପ୍ରସୁ, ସୀ କହି ।

୭୮୪ । ପୁଥ୍ସବ, ସ୍ଵର୍ଗ ଏ ଦୁହିଙ୍କ ରେଦସା (ସୀ, କ୍ଲୁ) ଏବଂ ରେଦସ୍ତ
(ସୀ) କହନ୍ତି ।

୭୮୫ । ଅଗ୍ନି ଶିଖା, ଶାପ୍ତି (ସୀ) ଏ ଦୁହିଙ୍କ ଅର୍ଦ୍ଦସ୍ତ (କ୍ଲୁ) କହନ୍ତି ।

୭୮୬ । ନଷ୍ଟବ, ଶାପ୍ତି (ସୀ) ବୃଷ୍ଟି ଏମାନଙ୍କୁ ଅର୍ଦ୍ଦସ୍ତ (କ୍ଲୁ) କହି ।

୭୮୭ । ପାପ, ଅପରଧ ଏ ଦୁହିଙ୍କ ଆଗସ୍ତ (କ୍ଲୁ) କହି ।

୭୮୮ । ଶର ଅର୍ଥାର ପର୍ଷି, ବାଜ୍ଞାଦି ଏମାନଙ୍କୁ ବୟସ (କ୍ଲୁ) କହି ।

୭୮୯ । ତେଜ, ବିଷ୍ଣୁ ଏବୁହିଙ୍କ ବର୍ଜ୍ସ (କ୍ଲୁ) କହି ।

୭୯୦ । ଉତ୍ସବ, ତେଜଃ ଏ ଦୁହିଙ୍କ ମହସ୍ତ (କ୍ଲୁ) କହି ।

୩୭୦

ଅମରକୋଷଃ

୭୧୮ ରଜେଶୁଣେ ଚ ସୀପୁଣ୍ଡେ ୭୧୯ ଗହୌଧୀନେଶୁଣେତମଃ ।
 ୭୨୦ ନନ୍ଦଃ ପଦେୟଭୁଲାଷେ ଚ ୭୨୧ ତପଃ କୃତ୍ତାଦି କର୍ମ ଚ ।
 ୭୨୨ ସହୋ ବଳଃ ସହାମାରୋ ୭୨୩ ନଭଃ ଖଃ ଶ୍ରାବଣୋ ନଭଃ ।
 ୭୨୪ ଉକଃ ସନ୍ତୁଶ୍ରୀପୁଣ୍ଡୋକଃ ୭୨୫ ପୂଃ ଶୀରଃ ପୂପୁମୁ ଚ ।
 ୭୨୬ ଓଜୋ ପାପ୍ରୋ ବଳେ ୭୨୭ ସ୍ଵେଚ୍ଛାଦ୍ଵ୍ୟେ ନମ୍ନଗାରପ୍ରେ
 ୭୨୮ ତେଜଃ ପ୍ରଭାକେ ପାପ୍ରୋ ଚ ବଳେ ଶୁଦ୍ଧେଷ୍ୟତସ୍ତିଷ୍ଠ ।
 ୭୨୯ ବିଦାନ ବିଦଂଶୁ ୭୩୦ ସଭ୍ରୋ ଶ୍ରିଷ୍ଟେଷ୍ୱପ୍ରେଷଣ ୭୩୧
 ତିଶ୍ୟେଭୁତ୍ତମା ।

ବୃଦ୍ଧପ୍ରଶ୍ନ୍ୟପ୍ରୋକ୍ତିପ୍ରାନ୍ତିପ୍ରାନ୍ତି ୭୩୨ କମାପୁଂଶୁ ଯୁବାଳୁପ୍ରୋଃ ॥

୭୧୮ । ଗୁଣ,ସୀର ରତ୍ନ, ପୁଷ୍ପପରଗ ଓ ଧୂଳି ଏମାନଙ୍କୁ ରଜ(ଜ୍ଞାନ) କହି
 ୭୧୯ । ବନ୍ଦୁ,ଅନକାର,ଗୁଣବିଶେଷ ଏମାନଙ୍କୁ ତମୟ(ଜ୍ଞାନ) କହି ।
 ୭୨୦ । ପଦ୍ୟ, ଅଭିଲାଷ ଏ ଦୁଇଙ୍କି ଜନସ(ଜ୍ଞାନ) କହନ୍ତି ।
 ୭୨୧ । କୃତ୍ତାଦି କର୍ମ ଓ ଧର୍ମକୁ ତପସ(ଜ୍ଞାନ) କହନ୍ତି ।
 ୭୨୨ । ବଳ, ମାର୍ଗଶିରମାସ ଏ ଦୁଇଙ୍କି ନଭସ(ଜ୍ଞାନ) କହନ୍ତି ।
 ୭୨୩ । ଆକାଶ, ଶ୍ରାବଣମାସ ଏ ଦୁଇଙ୍କି ନଭସ(ପୁଂ) କହନ୍ତି ।
 ୭୨୪ । ଶୃଦ୍ଧ, ଅଶ୍ରୁ ଏ ଦୁଇଙ୍କି ଉକସ(ପୁଂ, ଜ୍ଞାନ) କହନ୍ତି ।
 ୭୨୫ । ଶୀର, ଜଳ ଏ ଦୁଇଙ୍କି ପୂପୁମ(ଜ୍ଞାନ) କହି ।
 ୭୨୬ । ପାପ୍ର, ବଳ ଏ ଦୁଇଙ୍କି ଉକସ(ଜ୍ଞାନ, ପୁଂ) କହି ।
 ୭୨୭ । ଲତ୍ତୀପୁ, ନଥବେଗ ଏ ଦୁଇଙ୍କି ଦ୍ରୋତସ(ଜ୍ଞାନ) କହି ।
 ୭୨୮ । ପ୍ରଭାବ, ପାପ୍ର, ବଳ, ଶୁଦ୍ଧ ଏମାନଙ୍କୁ ତେଜସ(ଜ୍ଞାନ) କହି ।
 ୭୨୯ । ପଣ୍ଡିତକୁ ବିଦସ, କହି । ଏ ତିନିଜଙ୍ଗ ।
 ୭୩୦ । ହିଂସ୍ତ ଓ ରସଭେଦକୁ ଶଭସ କହି । ଏ ତିନିଜଙ୍ଗ ।
 ୭୩୧ । ଅଭିରୁଦ୍ଧ, ଅଭିପ୍ରଶ୍ନ ଏ ଦୁଇଙ୍କି ଜ୍ୟୋତସ(ନି) କହି ।
 ୭୩୨ । ଅଭିଯୁକ୍ତ, ଅଭିଅଳ୍ପ ଏ ଦୁଇଙ୍କି କମାପୁଷ(ନି) କହି ।

ତୃଷ୍ଣାପୁକାଣ୍ଡେ ନାନାର୍ଥବର୍ଗୀ

୩୭୧

୭୩୩ ବଶ୍ୟାଂପୁରୁଷପ୍ରୋଃ ୭୩୪ ସାଧୀପୁନସ ଧୂକାତ୍ମ୍ୟୋଃ ।
 ହାତ୍ତିଃ

୭୩୫ ଦଳେଖପି କର୍ତ୍ତାଂ ୭୩୬ ନିବାକୋପବଗାର୍କାନ୍ତପ୍ରୋଗ୍ରହାଃ ।

୭୩୭ ହାର୍ଯ୍ୟାପାତୀତେ କାଥରପେ ନିବ୍ୟାତ୍ତୋ ନାରଦକ୍ତକେ ॥

୭୩୮ ଭୁକାସୁଷେଷଶ୍ଵାଦିରଶ୍ଵୀ ପ୍ରଗ୍ରହଃ ପ୍ରଗ୍ରହୋପି ଚ ।

୭୩୯ ପର୍ବା ପରିଜନାଦାନମଳଶାପାଃ ପରିଗ୍ରହାଃ ॥

୭୪୦ ଦାରେଷ୍ଟେପି ବୃତ୍ତାଃ ୭୪୧ ଶ୍ରୋଣାମପ୍ୟାବେହୋ କରସ ପ୍ରାଃ

୭୪୨ ବୃତ୍ତୋ ବୃଦେଖପ୍ୟ ୭୪୩ ଦ୍ଵିତୀୟେଷ୍ୟ

୭୪୪ ଶୀଘରିପ୍ରମୋଦପନ୍ନାଃ ॥

୭୩୩ । ଅଭିଶୟ ଉତ୍ତର[ମହାତ୍ମା], ଅଭିଶୟ ବର (ଶ୍ରେଷ୍ଠ) ଏ ଦୁଇଙ୍କି
 ବଶ୍ୟପ୍ରକର୍ତ୍ତା । ଏ ତିନିଜଙ୍ଗ ।

୭୩୪ । ଅଭିଶାଧୁ, ଅଭିକାତ[ବୃତ୍ତ]ଏଦୁଇଙ୍କି ସାଧୀପ୍ରପଦ(ନି)କହନ୍ତା
 ହାତ୍ତି

୭୩୫ । ଦଳଅର୍ଥାତ ପତ୍ର, ମଧ୍ୟରପୁଜ ଏଦୁଇଙ୍କି କର୍ତ୍ତା(ପୁଂଜ୍ଞାନ)କହନ୍ତା ।

୭୩୬ । ସୁର୍ଯ୍ୟାଦି ନବଶ୍ରଦ୍ଧ, ଚନ୍ଦ୍ର ସୁର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ଗ୍ରହଣ ଏମାନଙ୍କୁ ଗ୍ରହ
 କହନ୍ତା । ଏ ପୁଂଜିଜଙ୍ଗ ।

୭୩୭ । ଦାର, ମସ୍ତକଭୁଷଣ, କାଥରପେ, ହପ୍ତିଦନ୍ତ ଏମାନଙ୍କୁ
 ନିବ୍ୟାତ୍ତ(ପୁଂ) କହନ୍ତା ।

୭୩୮ । ତୁଳାଦଶର ରଜ୍ଜୁ, ଅଶ୍ଵବନନ ରଜ୍ଜୁ ଏ ଦୁଇଙ୍କି ପ୍ରଗ୍ରହ
 ଓ ପ୍ରଗ୍ରହ କହନ୍ତା । ଏ ପୁଂଜିଜଙ୍ଗ ।

୭୩୯ । ପର୍ବା, ପରିଜନ, ଆଦାନ, ମୂଳ, ଶାପ ଏମାନଙ୍କୁ ପରିଗ୍ରହ
 (ପୁଂ) କହି ।

୭୪୦ । ଦାର ଓ ବାସ୍ତଵାନକୁ ଗୃହ କହନ୍ତା । ଏ ପୁଂଜିଜଙ୍ଗ ।

୭୪୧ । ଉତ୍ତର ସୀର କଟିକୁ ଅବେହ(ପୁଂ) କହନ୍ତା ।

୭୪୨ । ସମ୍ବଦକୁ ବ୍ୟାହ(ପୁଂ) କହି ।

୭୪୩ । ବୃଦ୍ଧସୂର ଓ ସପକୁ ଅହ(ପୁଂ) କହି ।

୭୪୪ । ଅଗ୍ନି, ଚନ୍ଦ୍ର, ସୁର୍ଯ୍ୟ ଏମାନଙ୍କୁ ତମୋପହ(ପୁଂ) କହି ।

୭୪୫ ପରିଜ୍ଞାଦେ ନପାର୍ଦ୍ଦିତ ପରିବର୍ଦ୍ଧକ୍ୟପୂଃ ପରେ ।

ଅବ୍ୟୁକ୍ତଗର୍ଣ୍ଣ

ଆଜୀଷଦର୍ଦ୍ଦିବ୍ୟାପ୍ତୀ ସୀମାଥେ ଧାତୁଯୋଗଜେ ।
୨ ଆପ୍ରଗୁଡ୍ଧ୍ୟ ସ୍ମୁ ତୌ ବାକେୟ ଶପ୍ତାପ୍ତ ସ୍ଵେ କ୍ଷେପ-
ତ ପାପକୁଷେଷଦର୍ଥେ କୁ ଶ ଧୃତ୍ ନିର୍ଭର୍ତ୍ତା ନନ୍ଦପ୍ରୋଃ ।
୭ ବୁନାଚୟ ସମ ହାରେତରେତରସମ୍ଭବ୍ୟେ ।
୮ ସ୍ତ୍ର୍ୟାଶୀଳ ଷେନପୁଣ୍ୟାଦୌ ଶ ପ୍ରକର୍ଷେ ଲଦ୍ଦନେଃପ୍ରେ ।
୯ ସ୍ଵେଚ୍ଛାତ ବିତରେ ତ ୧୦ ତୁ ସ୍ଵାଭେଦେହବଧାରଣେ ।

୭୪୬ । ପରିଜ୍ଞାଦ, ନୃପଯୋଗ୍ୟ ପଦାର୍ଥ ଏ ଦୃଢ଼ଙ୍କ ପରିବର୍ତ୍ତ(ପୁଃ)କରି
ଇତି-ନାନାର୍ଥବର୍ଗଃ

୧ । ଉଷଦର୍ଥ, ଅଭିବ୍ୟାପ୍ତି, ସୀମା, ଧାତୁଯୋଗଜାତ ଏତେ
ଅର୍ଥମାନଙ୍କରେ ଆଜ୍ଞା ପ୍ରବର୍ତ୍ତେ ।
୨ । ସୁରଣ, ବାକ୍ୟପୂରଣ ଅର୍ଥରେ ଆ ପ୍ରବର୍ତ୍ତେ ।
୩ । କୋପ, ପୌତ୍ର ଏ ଦୁଇ ଅର୍ଥରେ ଆଶ ପ୍ରବର୍ତ୍ତେ ।
୪ । ପାପ, କୁଶା, ଉଷଦର୍ଥ ଏତେ ଅର୍ଥରେ କୁ ପ୍ରବର୍ତ୍ତେ ।
୫ । ନିର୍ଭର୍ତ୍ତନ, ନିନ୍ଦା ଏ ଦୁଇ ଅର୍ଥରେ ଧୂଳ ପ୍ରବର୍ତ୍ତେ ।
୬ । ଅନ୍ତାଚୟ, ସମାହାର, ଉତ୍ତରେତର, ସମୁକୟ ଏତେ
ଅର୍ଥମାନଙ୍କରେ ତ ପ୍ରବର୍ତ୍ତେ ।
୭ । ଆଶୀର୍ବାଦ, ମଙ୍ଗଳ ପୁଣ୍ୟାଦି ଏତେ ଅର୍ଥରେ ସ୍ଵର୍ଗ ପ୍ରବର୍ତ୍ତେ ।
୮ । ପ୍ରକର୍ଷ, ଲଘନ ଏ ଦୁଇ ଅର୍ଥରେ ଅତି ପ୍ରବର୍ତ୍ତେ ।
୯ । ପ୍ରଶ୍ନ, ବିତର୍କ ଏ ଦୁଇ ଅର୍ଥରେ ସ୍ଵର୍ଗ ପ୍ରବର୍ତ୍ତେ ।
୧୦ । ରେତ, ଅବଧାରଣ ଏ ଦୁଇ ଅର୍ଥରେ ତୁ ପ୍ରବର୍ତ୍ତେ ।

୧୧ ସକୁର ସହେତୁକବାରେ ସ୍ଥା ୧୨ ଦାରକ ରସମୀପପ୍ରୋଃ ।
୧୩ ପ୍ରଜ୍ଞାତ୍ୟାଂ ଚରମେ ପଣ୍ଡା ୧୪ ଦୁଇତ୍ୟାର୍ଥିକଲୁପ୍ରୋଃ ।
୧୫ ପୁନଃ ସହାର୍ଥପ୍ରୋଃ ଶଶ୍ଵର ୧୬ ସାଷାତ୍ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷରୁଲୁପ୍ରୋଃ ।
୧୭ ଶେତାନୁକମ୍ପାସନୋଷବ୍ୟପୁମନ୍ଦଶେ ବତ ।
୧୮ ଦନ୍ତ ହର୍ଷେନ୍ଦ୍ରକମ୍ପାପ୍ରୋଃ ବାକ୍ୟାରମ୍ଭବିଷାଦପ୍ରୋଃ ॥
୧୯ ପ୍ରତି ପ୍ରତିନିଧୀ ଶପ୍ତାଳକଣାଦୌ ପ୍ରତ୍ୟାଗତଃ ।
୨୦ ଇତି ଦେବୁ ପ୍ରକରଣ ପ୍ରକର୍ଷାଦ ସମାପ୍ତିଷ୍ଟ ।
୨୧ ପ୍ରାଚ୍ୟାଂ ପୁରାତ୍ମାତ ପ୍ରଥମେ ପୁରାର୍ଥେଶ୍ଵର ରତ୍ୟପି ।

୧୨ । ସବୁତ, ଏକବାର ଏ ଦୁଇ ଅର୍ଥରେ ସକୁର, ପ୍ରବର୍ତ୍ତେ ।
୧୩ । ଦୁର, ସମୀପ ଏ ଦୁଇ ଅର୍ଥରେ ଆଶାତ୍ ପ୍ରବର୍ତ୍ତେ ।
୧୪ । ପଣ୍ଡ ମଦିକ, ଶେଷ ଏ ଦୁଇ ଅର୍ଥରେ ଅଶ୍ଵାର ପ୍ରବର୍ତ୍ତେ ।
୧୫ । ଅତ୍ୟନ୍ତ, ବିକଳ୍ପ ଏ ଦୁଇ ଅର୍ଥରେ ଉତ୍ସପବର୍ତ୍ତେ ।
୧୬ । ପୁନଃ, ସବା ଏ ଅର୍ଥରେ ଶଶ୍ଵତ ପ୍ରବର୍ତ୍ତେ ।
୧୭ । ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ, ତୁଳ୍ଯ ଏ ଦୁଇ ଅର୍ଥରେ ସାଷାତ୍ ପ୍ରବର୍ତ୍ତେ ।
୧୮ । ଶେତ, ଅନୁକମ୍ପା, ସନୋଷ, ବିଦୁଷ୍ୟ, ଆମନ୍ଦଶ ଏତେ
ଅର୍ଥମାନଙ୍କରେ ବତ୍ତ ପ୍ରବର୍ତ୍ତେ ।
୧୯ । ହର୍ଷ, ଦପ୍ତା, ବାକ୍ୟାରମ୍ଭ, ବିଷାଦ ଏତେ ଅର୍ଥରେ ଦନ୍ତ ପ୍ରବର୍ତ୍ତେ
୨୦ । ପ୍ରତିନିଧି, ପ୍ରତିବାନ, ପ୍ରଯୋଗାନୁପାରେ ଶପ୍ତାଳକଣାଦ ଏତେ
ଅର୍ଥରେ ପ୍ରତି ପ୍ରବର୍ତ୍ତେ ।
୨୧ । ହେତୁ, ପ୍ରକାରଣ, ପ୍ରକର୍ଷ, ସମାପ୍ତି ଏତେ ଅର୍ଥମାନଙ୍କରେ ଇତି
ପ୍ରବର୍ତ୍ତେ ।
୨୨ । ପୁରୁଷକ, ପ୍ରଥମ, (ଅଗ୍ର) ପୁରାର୍ଥ, ଅଗ୍ରବତ୍ତୀ ଏତେ
ଅର୍ଥମାନଙ୍କରେ ପୁରାତ୍ମାତ ପ୍ରବର୍ତ୍ତେ ।

୨୨ ଯାବଶ୍ଵବତ ସାକଣ୍ଠେବଧୋ ମାନେଃବଧାରଣେ ।
 ୨୩ ମଙ୍ଗଳାନନ୍ଦରମ୍ଭପ୍ରଶକାର୍ଥୀ ଯଶ୍ରଥେ ଅଥ ।
 ୨୪ ବୃଥା ନିରଥ୍ରକାବିଧୋ ୨୫ ନାନାଃନେକୋଭପ୍ରାର୍ଥୀଯେ ।
 ୨୬ କୁ ପୃଜାପ୍ରାଣ ବିକଳ୍ପେ ଚ ୨୭ ପଶ୍ଚାତ୍ ସାଦୃଶ୍ୟଯେବରନ୍ତୁ ।
 ୨୮ ପ୍ରଶାନ୍ତବଧାରଣାନୁଜ୍ଞା ନୁନ୍ଦ୍ୟାମନ୍ତ୍ରଣେ ନନ୍ଦୁ ।
 ୨୯ ଗହା ସମୁକପୁଷ୍ଟଶଙ୍କାସମ୍ବାଦନାସ୍ତି ।
 ୩୦ ଉପମାପ୍ରାଣ ବିକଳ୍ପେ ବା ୩୧ ସାମି ଭୁର୍ବେ ଜଗୁପ୍ରେସିତେ ।
 ୩୧ ଅମା ସତ୍ତ ସମୀପେ ଚ ୩୩ କଂ ବାରଣୀ ଚ ମୁର୍ଦ୍ଧନ୍ତି ।

୨୨ । ସାକଳ୍ମ, ସୀମା, ପରିମାଣ, ନିର୍ମ୍ମିତ ଏତେ ଅଥ ମାନଙ୍କରେ
 ଯାବତ ଦୁ ତାବତ ଏ ଦୁହେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ୍ତି ।
 ୨୩ । ମଙ୍ଗଳ, ଅନନ୍ତର, ଆରମ୍ଭ, ପ୍ରଶ, ସମଗ୍ର ଏତେ ଅର୍ଥମାନଙ୍କରେ
 ଅଥେ ଓ ଅଥ ଦୁହେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ୍ତି ।
 ୨୪ । ନିରଥ୍ରକ, ଅବଧି ଏ ଦୁଇ ଅର୍ଥରେ ବୃଥା ପ୍ରବର୍ତ୍ତେ ।
 ୨୫ । ଅନେକ, ଉତ୍ତରପ୍ରାର୍ଥୀ ଏ ଦୁଇ ଅର୍ଥରେ ନାନା ପ୍ରବର୍ତ୍ତେ ।
 ୨୬ । ପଶ୍ଚାତ୍ବା, ବିକଳ୍ପ ଏ ଦୁଇ ଅର୍ଥରେ କୁପ୍ରବର୍ତ୍ତେ ।
 ୨୭ । ପଶ୍ଚାତ୍ ସାଦୃଶ୍ୟ ଅର୍ଥରେ ଅନ୍ତର ପ୍ରବର୍ତ୍ତେ ।
 ୨୮ । ପ୍ରଶ୍ନ, ଅବଧାରଣ, ଅନୁଜ୍ଞା, ଅନୁନ୍ୟ, ଆମନ୍ଦଶ ଏତେ ଅଥ
 ମାନଙ୍କରେ ନନ୍ଦୁ ପ୍ରବର୍ତ୍ତେ ।
 ୨୯ । ନିନ୍ଦା, ସମୁକ୍ତ୍ୟ, ପ୍ରଶ୍ନ, ଶଙ୍କା, ସମ୍ବାଦନା ଏତେ ଅର୍ଥମାନଙ୍କରେ
 ଅପି ପ୍ରବର୍ତ୍ତେ ।
 ୩୦ । ଉପମା, ବିକଳ୍ପ ଏ ଦୁଇ ଅର୍ଥରେ ବା ପ୍ରବର୍ତ୍ତେ ।
 ୩୧ । ଅନ୍ତର, ନିନ୍ଦା ଏ ଦୁଇ ଅର୍ଥରେ ସାମି ପ୍ରବର୍ତ୍ତେ ।
 ୩୨ । ସତ୍ତ, ସମୀପ ଏ ଦୁଇ ଅର୍ଥରେ ଅମା ପ୍ରବର୍ତ୍ତେ ।
 ୩୩ । ଜଳ, ମୟୁକ ଏ ଦୁଇ ଅର୍ଥରେ କଂ ପ୍ରବର୍ତ୍ତେ ।

୨୪ ରବେତ୍ରମର୍ଥ୍ୟୋରେବଂ ୩୫ ନୁନଂ ତକେ ଥନ୍ତିଶ୍ଵେ ।
 ୨୫ ତଣ୍ଟ୍ରୀମର୍ଥେ ସୁଖେ ଜୋଷଂ ୩୬ କଂ କୃଜାପ୍ରାଣ ଜୁଗୁପସନେ ।
 ୨୬ ନାମ ପ୍ରାକାଶ୍ୟ ସମ୍ବାଦ୍ୟ ମୋଧାପଗମ କୁଥିନେ ।
 ୨୭ ଅଳଂ ଭୁଷଣପ୍ରୟୋପ୍ତି ଶକ୍ତିବାରଣବାଚକାଃ ॥
 ୨୮ ହୃଦ୍ୟ ତକେ ପରିପ୍ରେଷେ ୨୯ ସମୟାନିକମଧ୍ୟେ ।
 ୨୯ ପୁନର ପ୍ରଥମେ ଭେଦେ ୨୩ ନିନ୍ଦ୍ୟମ୍ଭ ନିଷିଧ୍ୟୋ ।
 ୩୦ ସ୍ୟାତ୍ ପ୍ରବନ୍ଧେ ତରଣେ ନିକଟାଗ ମିଳକ ପୁର ।
 ୩୧ ଉତ୍ତର୍ୟ ସାରେରଶ ଚ ବିପ୍ରାରେ ଜୀବୁତୌ ସମ୍ବନ୍ଧ ।

୩୨ । ଇବ ଇତ୍ଥଂ ଏ ଦୁଇ ଅର୍ଥରେ ଏବଂ ପ୍ରବର୍ତ୍ତେ ।
 ୩୩ । ନିର୍କଳ ଅର୍ଥନ୍ତିଶ୍ଵେ ଏ ଦୁଇ ଅର୍ଥରେ ନୁନଂ ପ୍ରବର୍ତ୍ତେ ।
 ୩୪ । ମୌନର୍ଥ, ସୁଖ ଏ ଦୁଇ ଅର୍ଥରେ ଜୋଷଂ ପ୍ରବର୍ତ୍ତେ ।
 ୩୫ । ପରିବିବା, ନିନ୍ଦା ଏ ଦୁଇ ଅର୍ଥରେ କଂ ପ୍ରବର୍ତ୍ତେ ।
 ୩୬ । ପ୍ରକାଶ୍ୟ (ପ୍ରସିଦ୍ଧ) ସମ୍ବାଦ୍ୟ, ମୋଧ, ଉପଗମ, ନିନ୍ଦା
 ଏତେ ଅର୍ଥମାନଙ୍କରେ ନାମ ପ୍ରବର୍ତ୍ତେ ।
 ୩୭ । ଭୂଷଣ, ପ୍ରୟୋପ୍ତ ଶକ୍ତି ନିଷେଧ ଏତେ ଅର୍ଥମାନଙ୍କରେ ଅଳଂ
 ପ୍ରବର୍ତ୍ତେ ।
 ୩୮ । ବିରକ୍ତ, ପ୍ରଶ୍ନ ଏ ଦୁଇ ଅର୍ଥରେ ହୃଦ୍ୟ ପ୍ରବର୍ତ୍ତେ ।
 ୩୯ । ନିକଟ, ମଧ୍ୟ ଏ ଦୁଇ ଅର୍ଥରେ ସମୟ ପ୍ରବର୍ତ୍ତେ ।
 ୪୦ । ଅପ୍ରଥମ, ଭେଦ ଏ ଦୁଇ ଅର୍ଥରେ ପୁନଃ ପ୍ରବର୍ତ୍ତେ ।
 ୪୧ । ନିନ୍ଦ୍ୟମ୍ଭ, ନିଷେଧ ଏ ଦୁଇ ଅର୍ଥରେ ନିଃ ପ୍ରବର୍ତ୍ତେ ।
 ୪୨ । ପବନ ତରକାଳ ଜଳ, ନିକଟ, ଆଗାମୀ ଏତେ ଅଥ
 ମାନଙ୍କରେ ପୁର ପ୍ରବର୍ତ୍ତେ ।
 ୪୩ । ବିପ୍ରାର, ଅଜୀକାର ଏବୁଇ ଅର୍ଥରେ ଉତ୍ସା, ଉତ୍ସା, ଏ ଦୁହେ
 ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ୍ତି ।

୪୭ ସୁର୍ଗ ପରେ ତ ଲୋକେ ସୁର ତ୍ରୟ ବାହୀ-

ସମ୍ବାଦ୍ୟଦ୍ୱୀକଳ ।

୪୮ ନିଷେଧକାକ୍ୟାଳଙ୍କାରକଙ୍ଗାସାନୁନୟେ ଖଳୁ ।

୪୯ ସମୀପୋଭପୁରଃ ଶୀଘ୍ରଂ ସାକଙ୍ଗାଉମୁଖ ଉଚିତଃ ।

୫୦ ନାମପ୍ରାକାଶଧ୍ୟୋଃ ପ୍ରାଦୁ ୫୧ ମିଥୋ ନେଥାନ୍ୟଂ ରହସ୍ୟପି ।

୫୧ ତିରେ ନ୍ତରୌ' ତିର୍ଯ୍ୟଗଥେ' ୫୩ ହା ବିଷା ଦଶୁରତ୍ରିଷ୍ଟି ।

୫୨ ଅନ୍ତହେତ୍ୟଭୁତେ ଶେବେ ୫୪ ହି ହେତାବଧାରଣେ ।

୫୫ ଚିରପୁରିରବସାୟ ଚିରସାଦ୍ୟାଶ୍ଵ ରାର୍ଥକାଃ ।

୫୬ ମୃଦୁଃ ପୁନଃ ପୁନଃ ଶଶୁଦ୍ଧାଶ୍ରମସକୃତ୍ସମାଃ ।

୫୭ | ସୁର୍ଗ, ପରଲୋକ ଏ ଦିଲ ଅର୍ଥରେ ସ୍ଵଃ ପ୍ରବର୍ତ୍ତେ ।

୫୮ | ବାହୀ, ସମ୍ବାଦ୍ୟ ଏ ଦିଲ ଅର୍ଥରେ କଳ ପ୍ରବର୍ତ୍ତେ ।

୫୯ | ନିଷେଧ, ବ୍ୟାକ୍ୟାଳଙ୍କାର, କଙ୍ଗାସା, ଅନୁନୟ, ଏତେ ଅର୍ଥରେ
ମାନଙ୍କରେ ଖଳୁ ପ୍ରବର୍ତ୍ତେ ।

୬୦ | ସମୀପ, ଉଭୟଭୁତ ଶୀଘ୍ର, ସାକଙ୍ଗ, ଅଭିମୁଖ ଏତେ
ଅର୍ଥମାନଙ୍କରେ ଅଭିତଃ ପ୍ରବର୍ତ୍ତେ ।

୬୧ | ନାମ, ପ୍ରକାଶ ଏ ଦୂର ଅର୍ଥରେ ପ୍ରାଦୁଃ ପ୍ରବର୍ତ୍ତେ ।

୬୨ | ଅନ୍ୟୋ ନ୍ୟ (ପରମ୍ପର), ରହସ୍ୟ ଗୋପନୟାନ) ଏବଂ ର
ଅର୍ଥରେ ମିଥ୍ୟ ପ୍ରବର୍ତ୍ତେ ।

୬୩ | ଅନ୍ତର୍ଭାବ, ବନ୍ଧୁର ଏ ଦୂର ଅର୍ଥରେ ତିରଃ ପ୍ରବର୍ତ୍ତେ ।

୬୪ | ବିଷାଦ, ଶୋକ, ପୀଡ଼ା ଏତେ ଅର୍ଥମାନଙ୍କରେ ହା ପ୍ରବର୍ତ୍ତେ ।

୬୫ | ଅଭୁତ, ଶେବ ଏ ଦୂର ଅର୍ଥରେ ଅନ୍ତର ପ୍ରବର୍ତ୍ତେ ।

୬୬ | ହେତୁ, ଅବଧାରଣ ଏ ଦୂର ଅର୍ଥରେ ହି ପ୍ରବର୍ତ୍ତେ ।

୬୭ | ଚିରପୁ, ଚିରବସାୟ, ଚିରସ୍ୟ, ଚିର, ଚିରେଣ, ଚିରକ୍ର ଚିର
ଏ ଛାପଟି ଚିରକାଳ ଅର୍ଥରେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତେ ।

୬୮ | ମୃଦୁଃ, ପୁନଃପୁନଃ, ଶଶୁଦ୍ଧ, ଅଭୀଷ୍ଟନ, ଅସୁର, ଏହି ପାଞ୍ଚଟି
ବାରମାର ଅର୍ଥରେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତେ ।

୬୯ ସ୍ଵାଗ ହିତିତ୍ୟଜ୍ଞସାହାୟ ଦ୍ରୁଷ୍ଟମଂଷୁ ସପଦ ଦ୍ରୁତେ ।

୭୦ ବଳବତ୍ ସୁଷ୍ଠୁ କମୁତ ସ୍ଵତ୍ୟଶାବ ଚ ନିର୍ଭରେ ॥

୭୧ କୁଅଗଭିନାନ୍ତରେଣଟେ ହି ରୁଷ୍ଟ ନାନା ଚ ବଜ ନେ ।

୭୨ ଯତ୍ତଦ୍ୟପତ୍ରପୁତ୍ରତୋ ହେତା ୭୩ ବସାକଲେଖ ତୁ ତିତନ ।

୭୩ କଦାଚିକାରୁ ୭୪ ସାର୍ଥ ୦ ତୁ ସାକ ସତ୍ତା ସମ ସହ ।

୭୪ ଅନୁକୁଳ୍ୟାର୍ଥକ ପାଧ୍ୟ ବ୍ୟାପକ କୁ ବୃଥା ମୁଧା ॥

୭୫ ଆହୋ ଉତାହୋ କମୁତ ବିକଲ୍ପ କଂ କମୁତ ଚ ।

୭୬ ତୁ ହି ଚ ସୁ ଦ ବେ ପାଦପୁରଣେ ୭୬ ପୂଜନେ ସ୍ଵତି ।

୭୭ | ସାକ, ହଟତ, ଅଞ୍ଜସା, ଅହାୟ ଦ୍ରାକ, ମଂଷୁ, ସପଦ, ଏ
ସାତଟି ଦ୍ରୁତ ଅର୍ଥରେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ୍ତ ।

୭୮ | ପୃଥକ, ବିନା, ଅନ୍ତରେଣ, ରତେ ହିତୁକ, ନନା ଏହି
ଛାପଟି ବିରଜନ ଅର୍ଥରେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ୍ତ ।

୭୯ | ଯତ, ଚନ ଏ ଦୂରେଁ ଅସାକଳ୍ୟା ଅର୍ଥରେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ୍ତ ।

୮୦ | କଦାଚିତ୍, ଜାତୁ ଏ ଦୂରେଁ ଅନନ୍ତଯ କାଳ ଅର୍ଥରେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ୍ତ ।

୮୧ | ସାର୍ଥସାକ, ସତ୍ତା, ସମ ସହ ଏହି ପାଞ୍ଚଟି ସହିତ ଅର୍ଥରେ
ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ୍ତ ।

୮୨ | ଆନୁକୁଳ୍ମ ଅର୍ଥରେ ପାଧ୍ୟ ପ୍ରବର୍ତ୍ତେ ।

୮୩ | ବୃଥା, ମୁଧ ଏ ଦୂରେଁ, ବ୍ୟାପ ଅର୍ଥରେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ୍ତ ।

୮୪ | ଆହୋ, ଉତାହୋ, କମୁତ, କଂ, କମୁ, ଉତ ଏହି ଛାପଟି
ବିକଲ୍ପ ଅର୍ଥରେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ୍ତ ।

୮୫ | ତୁ, ହି, ଚ, ସୁ, ଦ, ବେ ଏହି ଛାପଟି ପାଦପୁରଣ ଅର୍ଥରେ
ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ୍ତ ।

୮୬ | ସୁ, ଅତି ଏ ଦୂରେଁ ପ୍ରଜନ ଅର୍ଥରେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ୍ତ ।

୩୭୮-

ଅମରକୋଷଃ

- ୭୦ ଦିବାହୀତ୍ୟ ୭୧ ଏଥ ଦୋଷା ଚ ନକ୍ତଂ ରଜାନାବତି ।
 ୭୧ ଶିର୍ଯ୍ୟଗଠେ ସାତ ତିରେ ୭୩ ଏପ୍ୟଥ ସମ୍ମୋଧନର୍ଥାକାଃ ॥
 ସୁଥଃ ପ୍ର୍ୟାଟ ପାତ୍ରଙ୍କ ହେଁ ହେ ଭୋଃ ।
 ୭୪ ସମୟା ନିକଷା ହିରୁକ ।
 ୭୫ ଅଚକ୍ରିକେ ତୁସରସା ୭୬ ସାତ ପୁରଃ ପୁରତୋଗ୍ରତଃ ।
 ୭୭ ସ୍ଵଦା ଦେବତ୍ବବର୍ଦ୍ଧନେ ଶୌଷନ୍ତ ବୌଷନ୍ତ ବଷନ୍ତ ସ୍ଵଧା ।
 ୭୮ କିଞ୍ଚପାଷନ୍ତନାଗଲେ ୭୯ ପ୍ରେତ୍ୟାହମୁଦ୍ର ଉବାନ୍ତରେ ॥
 ୮୦ ବବା ସଥା ଉଥେବେକଂ ସାମେୟ ୮୧ ହେ ସ୍ତ୍ରୀ ଚ ବିସୁୟେ ।

- ୭୦ | ଦିବା, ଦିବସ ଅର୍ଥରେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତେ ।
 ୭୧ | ଦୋଷା, ନକ୍ତ ଏ ଦୁହେଁ ରଜମା ଅର୍ଥରେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତିନ୍ତ ।
 ୭୨ | ସାତ ତିରସ ଏ ଦୁହେଁ ବନ୍ଧାର୍ଥରେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତିନ୍ତ ।
 ୭୩ | ପ୍ର୍ୟାଟ, ପାତ୍ର, ଅଙ୍କ, ହେଁ, ହେ, ଭୋଃ <ହି ଛାଅଟି ସମ୍ମୋଧନ
 ଅର୍ଥରେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତିନ୍ତ ।
 ୭୪ | ସମୟା, ନିକଷା, ହିରୁକ, ଏହି ତିନୋଟି ସମୀରାର୍ଥରେ
 ପ୍ରବର୍ତ୍ତିନ୍ତ ।
 ୭୫ | ସହସା ଅଚକ୍ରି ଅର୍ଥରେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତେ ।
 ୭୬ | ପୁରଃ ପୁରତଃ ଅଗ୍ରତଃ ଏ ତିନୋଟି ଅଗ୍ରାର୍ଥରେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତିନ୍ତ ।
 ୭୭ | ସ୍ଵଦା, ଶୌଷନ୍ତ, ବୌଷନ୍ତ ବଷନ୍ତ ସ୍ଵଧା ଏହି ପାଞ୍ଚଟି ଦେବ
 ତୁଳିତ୍ରି ଅର୍ଥରେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତିନ୍ତ ।
 ୭୮ | କିଞ୍ଚପାଷନ୍ତ ମନାକ ଏ ତିନୋଟି ଅଳ୍ପାର୍ଥରେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତିନ୍ତ ।
 ୭୯ | ପ୍ରେତ୍ୟ ଅମୁଦ୍ର ଏ ଦୁହେଁ ମରକାଳ ଅର୍ଥରେ ପ୍ରପର୍ତ୍ତିନ୍ତ ।
 ୮୦ | କ, ବା, ସଥା, ତଥା, ଏକ, ଏବଂ ଏଛାଅଟି ନାତୁର୍ୟ ଅର୍ଥରେ
 ପ୍ରବର୍ତ୍ତିନ୍ତ ।
 ୮୧ | ଅହୋ, ସ୍ତ୍ରୀ, ଏ ଦୁହେଁ ବସ୍ତ୍ରୀ ଅର୍ଥରେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତିନ୍ତ ।

- ୮୨ ମୌନେ ତୁ ବୁଣ୍ଡୀଂ ଚଷ୍ଟୀକାଂ ୮୩ ସଦ୍ୟଃ ସପଦ ତରକ୍ଷଣେ ।
 ୮୪ ଦିଷ୍ଟ୍ୟା ସମୁପଜୋଷଃ ତେତ୍ୟାନନ୍ଦେ ୮୫ ହଥାନ୍ତରେନ୍ତର ।
 ଅନ୍ତରେଣ ଚ ମଧ୍ୟ ସୁଥଃ ୮୬ ପ୍ରସହ୍ୟ ତୁ ହତାର୍ଥକମ୍ ॥
 ୮୭ ସୁକ୍ତେ ହେ ସାମ୍ନ୍ତରଂ ସ୍ତାନନ୍ଦ ୮୮ ହୃଷିଷଣଂ ଶଶୁଦନାରତେ
 ୮୯ ଅଭବେ ନନ୍ଦମେନାମି ୯୦ ମାସୁ ମାନଂ ଚ ବାରଣେ ॥
 ୯୧ ପକ୍ଷାନରେ ତେବେପଦିତ ୯୨ ତରେ ଜୁଣ୍ଡାଜାଦିବୁନ୍ ।
 ୯୩ ପ୍ରାକାଶେ ପ୍ରାଦୁରାଦିଃ ସଥା ୯୪ କେମେବ୍ ପରମଂମତେ ।
 ୯୫ ସମନ୍ତକ୍ଷୟ ପରତଃ ସବତୋ ବିଶ୍ୱାଗିତ୍ୟପି ।

- ୯୬ | ତୁଣ୍ଡୀଂ ଚଷ୍ଟୀକାଂ ଏ ଦୁହେଁ ମୌନ ଅର୍ଥରେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତିନ୍ତ ।
 ୯୭ | ସଦ୍ୟ, ସପଦ ଏ ଦୁହେଁ ତରକ୍ଷଣ ଅର୍ଥରେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତିନ୍ତ ।
 ୯୮ | ଦିଷ୍ଟ୍ୟା, ସମୁପଜୋଷ ଏ ଦୁହେଁ ଆନନ୍ଦାର୍ଥରେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତିନ୍ତ ।
 ୯୯ | ଅନ୍ତରେ, ଅନ୍ତର, ଅନ୍ତରେଣ ଏହି ତିନୋଟି ମଧ୍ୟ ଅର୍ଥରେ
 ପ୍ରବର୍ତ୍ତିନ୍ତ ।
 ୧୦୦ | ପ୍ରସହ୍ୟ, ହତାର୍ଥ ଏ ଦୁହେଁ ବଳାକାର ଅର୍ଥରେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତିନ୍ତ ।
 ୧୦୧ | ସାମ୍ନ୍ତରଂ ସ୍ତାନେ ଏ ଦୁହେଁ ଉଚିତ ଅର୍ଥରେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତିନ୍ତ ।
 ୧୦୨ | ଅଭ୍ୟଷ୍ଟଂ ଶଶୁର ଏ ଦୁହେଁ ଅଜ୍ସୁର୍ଥରେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତିନ୍ତ ।
 ୧୦୩ | ନନ୍ଦ, ଅ, ନୋ ଏହି ଗୁରୋଟି ନିଷେଧ ଅର୍ଥରେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତିନ୍ତ ।
 ୧୦୪ | ମାସୁ, ମା, ଅଳଂ ଏହିତିନୋଟି ବାରଣ ଅର୍ଥରେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତିନ୍ତ ।
 ୧୦୫ | ତେତ, ଯଦି ଏ ଦୁହେଁ ପକ୍ଷାନ୍ତ ଅର୍ଥରେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତିନ୍ତ ।
 ୧୦୬ | ଅନ୍ତା, ଅଞ୍ଜସା ଏ ଦୁହେଁ ତର୍ଫ ଅର୍ଥରେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତିନ୍ତ ।
 ୧୦୭ | ପ୍ରାଦୁଃ, ଆଦିଃ ଏ ଦୁହେଁ ପ୍ରକାଶ ଅର୍ଥରେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତିନ୍ତ ।
 ୧୦୮ | ଓଂ, ଏକଂ, ପରମଂ ଏ ତିନୋଟି ସ୍ତ୍ରୀକାର ଅର୍ଥରେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତିନ୍ତ ।
 ୧୦୯ | ସମନ୍ତକ୍ଷୟ, ପରତଃ, ସବତଃ, ବିଶ୍ୱାକ ଏମାନେ ତରୁଦ୍ଵିଗ
 ଅର୍ଥରେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତିନ୍ତ ।

୯୭ ଅକାମାନୁମତୋ କାମ ୧୭ ମସ୍ତୁଦ୍ୱାପଗମେଷ୍ଟ ଚ ।
 ୯୮ ନହୁର ସାଦିକରେଧାକ୍ଷୋ ଏଣ କରି କାମପ୍ରବେଦନେ ।
 ୧୦୦ ନିଷ୍ଠମଂ ଦୁଃଖମଂ ଗର୍ଭ୍ୟ ୧୦୧ ଯଥାସ୍ଵଂକୁ ଯଥାସମ୍ ॥
 ୧୦୨ ମୃଷା ମିଥ୍ୟା ଚ ଚରତ୍ୟେ ୧୦୩ ଯଥାର୍ଥଂ ତୁଯଥାସଥମ୍ ।
 ୧୦୪ ସୁୟରେବକୁ ପୁନକେ ବେତ୍ୟବଧାରଣବାରକାଃ ।
 ୧୦୫ ପ୍ରାଗଞ୍ଚାର୍ଥ କଂ ୧୦୬ ନୂନମବଶ୍ୟ ନିଶ୍ଚୟେ ଦୟମ୍ ।
 ୧୦୭ ସମ୍ବଦ୍ଧ ବଷ୍ଟେ ୧୦୮ ବରେ ଉତ୍ତାଗା ୧୦୯ ମେଦ୍ରେ
 ୧୧୦ ସୁୟମାନୁନା ।

୯୭ । କାମଂ ଅକାମାନୁମତି ଅର୍ଥରେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତେ ।
 ୯୮ । ଅସ୍ତ୍ର, ଅସୁଦ୍ୱାପୁର୍ବକ ସ୍ଥିକାର ଅର୍ଥରେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତେ ।
 ୯୯ । ନନ୍ଦ ବିରାଧୋକ୍ତରେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତେ ।
 ୧୦୦ । କରି କାମପ୍ରବେଦନ ଅର୍ଥରେ ଅଭିଲଷିତ ଜ୍ଞାପନ ଅର୍ଥରେ
 ପ୍ରବର୍ତ୍ତେ ।
 ୧୦୧ । ନିଷ୍ଠମଂ, ଦୁଃଖମଂ ଏ ଦହେ ନିନ୍ଦା ଅର୍ଥରେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତେ ।
 ୧୦୨ । ଯଥାସ୍ଵଂ, ଯଥାସଥ ଏ ଦୁହେ ଯଥାର୍ଥ ଅର୍ଥରେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତେ ।
 ୧୦୩ । ମୃଷା, ମିଥ୍ୟା ଏହୁହେ ଅସତ୍ୟ ଅଥ ରେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତେ ।
 ୧୦୪ । ଯଥାର୍ଥ, ଯଥାଚର୍ଯ୍ୟ ଏ ଦୁହେ ସତ୍ୟ ଅର୍ଥରେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତେ ।
 ୧୦୫ । ଏବଂ, କୁ, ପୁନଃ, ବେ, କା ଏହି ପାଞ୍ଚଟି ଅବଧାରଣ
 ବାଚକ ଅଟକ୍ତ ।
 ୧୦୬ । ପ୍ରାକ୍ ଶକ ପୂର୍ବାର୍ଥରେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତେ ।
 ୧୦୭ । ନୂନଂ, ଅବଶ୍ୟ ଏ ଦୁହେ ନିଶ୍ଚୟ ଅର୍ଥରେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତେ ।
 ୧୦୮ । ସମ୍ବଦ୍ଧ ଶକ କର୍ଷ ଅର୍ଥରେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତେ ।
 ୧୦୯ । ଅବାକ୍ ଶକ ଅଗ୍ରବର୍ତ୍ତୀ କାଳବାଚକ ଅର୍ଥରେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତେ ।
 ୧୧୦ । ଆ ଏବଂ ଏ ଦୁହେ ଅଙ୍ଗୀକାର ଅର୍ଥରେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତେ ।
 ୧୧୧ । ସ୍ଵପୁଂ ଆପଣା ଅର୍ଥରେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତେ ।

୧୧୧ ଅଲ୍ଲେ ମରେ ୧୧୨ ମୌର୍ଯ୍ୟ ତୋଃ ୧୧୩ ପ୍ରାୟେ ।
 ଭୁମ୍ୟ ୧୧୪ ଦୂରେ ଶନେଃ ।
 ୧୧୫ ସନା ନିରେ ୧୧୬ ବହିବାହେୟ ୧୧୭ ମୁଖରେ
 ୧୧୮ ସୁମଦର୍ଶନେ ।
 ୧୧୯ ଅଷ୍ଟି ସରେ ୧୧୯ ତୁଷ୍ଣେକାବୁଛୁପ୍ରଶ୍ନେ ୧୧୯୫ ନୂନପ୍ରେଇଷ୍ଟୁ ।
 ୧୨୦ ଦୂରେ ୧୨୦ ତୁଷ୍ଣା ବଦେବସାନେ
 ୧୨୧ ନମୋ ନତୋ ।
 ୧୨୨ ପୁନର୍ଦେଶଙ୍କ ୧୨୩ ନିନ୍ଦାୟାଂଦୁଷ୍ଟୁ ୧୨୩ ସୁଷ୍ଟୁପ୍ରଶଂସନେ ।

୧୨୩ । ମରେଃ ଅଳ୍ପାର୍ଥରେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତେ ।
 ୧୨୪ । ଉଚ୍ଚେଃ ମହାନ୍ ଅର୍ଥରେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତେ ।
 ୧୨୫ । ପ୍ରାୟେ ବହୁରୁ ଅର୍ଥରେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତେ ।
 ୧୨୬ । ଶନେଃ ବିଳମ୍ବାର୍ଥରେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତେ ।
 ୧୨୭ । ସନା, ନିର୍ଣ୍ଣ ଅର୍ଥରେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତେ ।
 ୧୨୮ । ବହିଃ ବାହ୍ୟାର୍ଥରେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତେ ।
 ୧୨୯ । ସ୍ଵ ଅଶ୍ଵାରାର୍ଥରେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତେ ।
 ୧୩୦ । ଅସ୍ତ୍ର ଆଦର୍ଶନାର୍ଥରେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତେ ।
 ୧୩୧ । ଅଷ୍ଟି ବିଦ୍ୟାମାନତା ଅର୍ଥରେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତେ ।
 ୧୩୨ । ଉ ଉଂ ଯଥାକ୍ଷମେ କୋଧାକ୍ତ ପ୍ରଶ୍ନ ଅର୍ଥରେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତେ ।
 ୧୩୩ । ଅସ୍ତ୍ର ଅନୁନ୍ୟାଥରେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତେ ।
 ୧୩୪ । ଉଷାରୁଷି ଶେଷାର୍ଥେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତେ ।
 ୧୩୫ । ନମ୍ବ ନମସ୍କାର ଅର୍ଥରେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତେ ।
 ୧୩୬ । ଅଙ୍ଗ ପୁନକାର ଅର୍ଥରେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତେ ।
 ୧୩୭ । ଦୁଷ୍ଟ ନିନ୍ଦାର୍ଥେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତେ ।
 ୧୩୮ । ସୁଷ୍ଟୁପ୍ରଶଂସାର୍ଥରେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତେ ।

୩୮

ଅମରକୋଷ୍ଟ

୧୨୮ ସାମୁଂ ସାପ୍ତେ ୧୨୯ ପ୍ରଗେ ପ୍ରାଚିଃ ପ୍ରଭାତେ
 ୧୩୦ ନିକଷାନକେ ।

୧୩୧, ୧୩୨ ପରୁପ୍ରାୟେ ଯଷମୋହକେ ପୂର୍ବେ ପୂର୍ବଚରେ ଯତ୍ତି ।
 ୧୩୩ ଅଦ୍ୟାତାହୃଥ ୧୩୪ ପୂର୍ବେହିତୀତ୍ୟାବୌ ପୂର୍ବାତ୍ରପରାତ ।
 ତଥାଧର୍ମାନ୍ୟାନ୍ୟତରେତରତ ପୂର୍ବେହୃଥରଦୟୁଃ ।
 ଉଭୟଦୟଶ୍ରେ ଭୟେଦ୍ୱୟଃ ପରେହ ହି ଚ ପରେଦ୍ୟବ
 ୧୩୫ । ହେୟା ଗତେ ୧୩୬ନାଗତେହି ଶୁଃ ୧୩୭ ପରଶୁଷୁ
 ପରେହତୁନି ।

୧୩୮ । ସାମୁଂ ସନ୍ଧ୍ୟାଅର୍ଥରେ ପ୍ରବତ୍ତେ ।
 ୧୩୯ । ପ୍ରାଚିଃ, ପ୍ରଗେ ଏ ଦୁହେଁ ପ୍ରଭାତ ଅର୍ଥରେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ୍ତି ।
 ୧୪୦ । ନିକଷା ନିକଟ ଅର୍ଥରେ ପ୍ରବତ୍ତେ ।
 ୧୪୧ । ପରୁର ପୂର୍ବକର୍ଷ ଅର୍ଥରେ ପ୍ରବତ୍ତେ । ପରାର ଚଳନ କର୍ଷ
 ଅର୍ଥରେ ପ୍ରବତ୍ତେ ।
 ୧୪୨ । ଯୀଷମଃ ବର୍ତ୍ତମାନ କର୍ଷ ଅର୍ଥରେ ପ୍ରବତ୍ତେ ।
 ୧୪୩ । ଅଦ୍ୟ ବର୍ତ୍ତମାନ ଦିବସକୁ କହି ।
 ୧୪୪ । ପୂର୍ବେହୃଥ ପ୍ରଭାତ ଓ ପୂର୍ବ ଦିବସକୁ କହି । ଉଭୟରେହୃଥ୍ୟ
 ଉଭୟରଦିବସକୁ କହି । ପରେହୃଥ୍ୟ ପରଦିବସକୁ କହି ।
 ଅପରେହୃଥ୍ୟ ଅପର ଦିବସକୁ କହି । ଅଧରେହୃଥ୍ୟ ଅଧର
 ଦିବସକୁ କହି । ଅନେହୃଥ୍ୟ ଅନ୍ୟ ଦିବସକୁ କହି ।
 ଅନ୍ୟତରେହୃଥ୍ୟ ଅନ୍ୟତର ଦିବସକୁ କହି । ଉତ୍ତରେହୃଥ୍ୟ
 ଉତ୍ତର ଦିବସକୁ କହି । ଉଭୟଦୟଶ୍ରେ ଓ ଉଭୟପ୍ରେହୃଥ୍ୟ
 ଉଭୟ ଦିବସକୁ କହି ।
 ୧୪୫ । ହ୍ୟାଗତ ଦିବସକୁ କହି ।
 ୧୪୬ । ଶୁଃ ଅନାଗତ ଦିବସକୁ କହି ।
 ୧୪୭ । ପରଶୁଃ ପରଦିବସକୁ କହି ।

ବୁଣ୍ଡୁମୁକାଣ୍ଡେ ଲିଙ୍ଗାଦିସଂଗ୍ରହବର୍ଗଃ

୩୯

୧୪୮ ତଦା ତଦାମାଂ ୧୩୯ ଯୁଗପଦେକଦା ୧୪୦ ସବ୍ଦା ସଦା ।
 ୧୪୯ ଏତହି ସଂପ୍ରତ୍ତାନାମଧ୍ୟ ନା ସାଂପ୍ରତ୍ତ ତଥା ।
 ୧୫୦ ଦିଗ୍ଭେଶକାଳେ ପୂର୍ବାଦୋ ପ୍ରାଗୁତ୍କ ପ୍ରତ୍ୟଗାଦପୁଃ ।
 ଉତ୍ତି ଅବ୍ୟସୁବର୍ଗଃ ।

—୦—

ଲିଙ୍ଗାଦିସଂଗ୍ରହ ବର୍ଗଃ

ସ୍ତ୍ରୀଲିଙ୍ଗ ସଂଗ୍ରହଃ

ସଲିଙ୍ଗଶାସ୍ତ୍ରେ ସମ୍ବାଦ୍ୟତ୍ତିତସମାସକେ ।
 ଅନ୍ତଳୋଃ ସଂଗ୍ରହତି ଲିଙ୍ଗଂ ସଂକର୍ଣ୍ଣକରିତେ ନପେତ ।

୧୪୮ । କଦା, ତଦାମାଂ ଏ ଦୁହେଁ ତଜ୍ଜାଳ ଅର୍ଥରେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ୍ତି ।
 ୧୪୯ । ଯୁଗପଦ୍ମ, ଏକଦା, ଏଦୁହେଁ ଏକକାଳ ଅର୍ଥରେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ୍ତି ।
 ୧୫୦ । ସବ୍ଦା, ସଦା ଏ ଦୁହେଁ ସବ୍ଦାକାଳ ଅର୍ଥରେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ୍ତି ।
 ୧୫୧ । ଏତହି, ସମ୍ବନ୍ଧି, ଉଦାମାଂ, ଅଧ୍ୟନା, ସାମ୍ବନ୍ଧ ଏମାନେ
 ଏତଜ୍ଞାଳ ଅର୍ଥରେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ୍ତି ।

୧୫୨ । ପ୍ରାକ୍, ପୂର୍ବଦିଗ ଦେଶ କାଳକୁ, ଉଦକ ଉତ୍ତର ଦିଗ୍ଭେଶ
 କାଳକୁ ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟକ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଦିଗ୍ବନ୍ଦେଶକାଳକୁ କହି ।
 ଅବ୍ୟସୁବର୍ଗଃ ସମାପ୍ତଃ ।

କେଉଁ ଶବ୍ଦ କେଉଁ ଲିଙ୍ଗ ହେବ, ଏହା ସଂଶେଷରେ
 ବୁଝାଇବା ପାଇଁ ଏହି ଲିଙ୍ଗାଦିସଂଗ୍ରହବର୍ଗ ପ୍ରଣୀତ ହେଲା । ଶବ୍ଦ-କ-
 ମାନଙ୍କରେ ଲିଙ୍ଗ ଜ୍ଞାନ ନିମନ୍ତେ ପାଣିନି, ବରୁତୁ ପ୍ରଭୁତଙ୍କ ପ୍ରଣୀତ
 ଲିଙ୍ଗ ନିର୍ମ୍ମିତ ଶାସ୍ତ୍ର ସହି ପ୍ରାଣ ବର୍ତ୍ତମାନଙ୍କରେ ଅନୁକ୍ରମ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ
 ପ୍ରତ୍ୟୁଷଜ, କୃତପ୍ରତ୍ୟୁଷଜ ତଜ୍ଜନ୍ମପ୍ରତ୍ୟୁଷଜ ଓ ସମାସଜ ଶବ୍ଦମୂଳ
 ଏହି ବର୍ଗରେ ସଂଗ୍ରହିତ ହେଲା ଏ ବର୍ଗରେ ସଂକର୍ଣ୍ଣ ବର୍ଗପରି
 ପ୍ରକୃତି ପ୍ରତ୍ୟୁଷ ଓ ଅର୍ଥାତି ହାର ଲିଙ୍ଗ ନିର୍ମ୍ମିତ ହେବ ।

୧ ଲିଙ୍ଗଶେଷବିଧ ବ୍ୟାପୀବିଶେଷେ ପୀତିଦ୍ୟବା ଧୂରଃ ।

୨ ସ୍ଵିପୁରୀଦୁଦ୍ଧିରମେକାର ଶ୍ରୀପ୍ରେଯୋନ ପାଣିନାମର ॥

୧ । ଏହି ବଗରେ ଲିଙ୍ଗସମ୍ବନ୍ଧରେ ଯେଉଁ ସବୁ ବିଧାନ ବିବୃତ୍ତେବ ପୁଣ୍ୟବର୍ଗ କଥତ ବା ପରବର କଥମୟ ବିଶେଷ ବିଧଦାର ଚାହାର କୌଣସି ବାଧା ନ ହେଲେ ସେହି ବିଧ ସବୁତ୍ ଗ୍ରାହ୍ୟ ହେବ । ଯେଉଁ ପରି ପରେ ସାମାନ୍ୟରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅଛି, ପୁଣ୍ୟ, ସରେଦାନୁଚରଣଃ ଉତ୍ସାହ ଅର୍ଥାତ୍ ସୁର୍ଗବାଚକ ଶକ ପୁଣିଲଙ୍ଘ ହେବ । କିନ୍ତୁ ‘ଦେଖ ଦିବୋ ହେ ସ୍ଵିପୁରୀକୀବେ ସିପିଷ୍ଠାମ । ଅର୍ଥାତ୍ ସୁର୍ଗପର୍ଯ୍ୟ ପୁର୍ବ ଦେଖ ଓ ଦିବ ଶବ୍ଦ ସ୍ଵିଲଙ୍ଘ ଏବଂ ସିପିଷ୍ଠାପ ଶବ୍ଦ କ୍ଳୀବଲଙ୍ଘ । ଏହିପରି ବିଶେଷ ବିଧାନ ପୂର୍ବେ କଥତ ଅଛି ବୋଲି ସୁର୍ଗବାଚକ ଶକ ପୁଣିଲଙ୍ଘ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ଦେଖ ଓ ଦିବ ଶକ ସ୍ଵିଲଙ୍ଘ ସିପିଷ୍ଠାପଶବ୍ଦ କ୍ଳୀବ ଲଙ୍ଘ ହେଇ । ଅସ ଓ ଅନ୍ତରାଗ୍ରହଣ ଶବ୍ଦ ପୁଣିଲଙ୍ଘ ବୋଲି ପରେ କୁହାହୋଇଅଛି । ଏଣେ ପୁଣି ଦିପର, ଅସ ଓ ଅନ୍ତରାଗ୍ରହଣ ଶବ୍ଦ କ୍ଳୀବଲଙ୍ଘ ହୁଏ, ଏହା ମଧ୍ୟନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହେବ । ଅତଏବ ଅକାରଭିନ୍ନ ଅସ ଓ ଅନ୍ତରାଗ୍ରହଣ ଶକ ପୁଣିଲଙ୍ଘ ହୁଏ ବୋଲି ବୁଝିବାକୁ ହେବ । ଯେପରି ଚନ୍ଦ୍ରମୟ ଶକ ବିମ୍ବାଗାନ୍ତ ଓ ଗରିମନ ଶକ ଅନ୍ତରାଗ୍ରହଣ ଏବଂ ଦୁହେଁ ଅଧିକ ସୁରବିଶୀଳ ମଧ୍ୟ ହୋଇଅଛନ୍ତି । ସୁରତରଃ ସେହି ଦୁଇ ଶକ ପୁଣିଲଙ୍ଘ, କିନ୍ତୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଓ ସମାନ ଶକ ଦୟ ଓ ଅନ୍ତରାଗ୍ରହଣ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ଦିପରି ଶିଶ୍ରୀ ଥିବାର ପୁଣିଲଙ୍ଘ ନ ହୋଇ କ୍ଳୀବଲଙ୍ଘ ହେଲା ।

୨ । ଏକମୟ ଜୀବାରନ୍ତ ଓ ଉକାରନ୍ତ ଶକ ସ୍ଵିଲଙ୍ଘ ଯଥାଶ୍ରୀ, ହୀରୀ, ଧୀରୀ, ସ୍ତ୍ରୀ, ଭୂତ, ଶ୍ରୀ, ପ୍ରୀତି, ପ୍ରଭୁତି ।

୩ । ଯୋନିଶିଶ୍ରୀ ପାଣିବାଚକ ଶବ୍ଦ ସ୍ଵିଲଙ୍ଘ ହୁଏ । ଯଥା— ଦୁହିତା, ମାତା, ଧେନୁ ପ୍ରଭୁତି । ବିଶେଷ ବିଧାନ ହେଉଛି ବାର ଓ କଳିଷ ଶକ ଯୋନିଶିଶ୍ରୀ ପାଣିବାଚକ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ଦାରଶବ୍ଦ ପୁଣିଲଙ୍ଘ ଓ କଳିଷ ଶବ୍ଦ କ୍ଳୀବଲଙ୍ଘ ।

୪ ନାମ ବିଦ୍ୟନିଶା ବଲୀ ବାଣୀ ଦିଗ୍ ଭୂ ନନ୍ଦି ପ୍ରାପ୍ତି ।

୫ ଅଦନେ ଦିଗ୍ବୁରେବକାହର୍ତ୍ତୀ ନ ସ ପାତ୍ରପୁରାଦିଭରଃ ॥

୬ ତଳ ବୃଦ୍ଧେ ସେନିକଟ୍ୟତା ବୈରମେ ଥନିକାଦିବୁନ ।

୭ । ବିଦ୍ୟନ, ନନ୍ଦି, କଲୀ, ବାଣୀ, ଦିଗ୍, ଭୂମି, ନନ୍ଦି ଓ ଲଙ୍ଘବାଚକ ଶବ୍ଦ ସବୁ ସ୍ଵିଲଙ୍ଘ ହୁଏ । ଯଥା— ବିଦ୍ୟନବାଚକ—ତତ୍ତ୍ଵବୌଦ୍ଧାନିମା, ଚଞ୍ଚଳା ଉତ୍ସାହ ନିଶାବାଚକ ରାତ୍ରି, ସିଯାମା, ରଜମା ପ୍ରଭୁତି । ଲତାବାଚକ ବଲୀ, ବୃତ୍ତି ।, ବାର୍ଷିକ ପ୍ରଭୁତି । ବାଣୀବାଚକ ବଲୀ ପ୍ରଭୁତି । ଦିଗ୍ବାଚକ—ଦିଶ୍ ଆଶା ହରିଜନ ପ୍ରଭୁତି । ଭୂମିବାଚକ—ଭୂମି, ପୃଥ୍ବୀ ଅଚଳା ପ୍ରଭୁତି । ନନ୍ଦିବାଚକ—ସରକି, ନନ୍ଦି । ନିମ୍ନଗା ପ୍ରଭୁତି । ଲଙ୍ଘବାକେ—ବୃତ୍ତା, ହୀ ପ୍ରଭୁତି । ମନ୍ଦାଶ, ଶବ୍ଦକ ଲଙ୍ଘ ବାଚକ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ବିଶେଷ ବିଧାନରୁ କ୍ଳୀବଲଙ୍ଘ ହେବ ।

୮ । ସମାହାର ଦିଗ୍ବୁରୁମାସର ନିଷ୍ଠନ ଅକାରନ୍ତ ଶବ୍ଦମୟ ସ୍ଵିଲଙ୍ଘ ହୁଏ, କିନ୍ତୁ ପାତ୍ର, ଯୁଗ ପ୍ରଭୁତି ଶବ୍ଦ ପରିଷ୍ଠିତ ହେଲେ ହୁଏ ନାହିଁ । ଯଥା— ସମାହାର ସ୍ଵାଶାଂ ଲୋକାନାଂ ହମାହାରଃ ସଲେକା ଏବଂ ପଞ୍ଚମୂଳୀ, ଦିପୁର ଉତ୍ସାହ । ପାତ୍ରାଦ ଯଥା— ଦିପାତ୍ର ଗରୁଯୁଗଂ, ଦିଭୁବନମ୍ ଉତ୍ସାହ ।

୯ । ଭବେ ସ୍ଵାର୍ଥେ ଅଥବା ସମ୍ଭାର୍ଥେ ବିହିତ ତଳ ପର୍ଯ୍ୟବ୍ୟାନ୍ତ ସମୁଦ୍ରାର୍ଥେ ବିହିତ ଯ, ଇନ୍ କଟ୍ୟ ଓ ସପ୍ରତ୍ୟୁଷ୍ୟବ୍ୟାନ୍ତ ଏବଂ ବିବେଧ ଓ ବିବାହ ଅର୍ଥରେ ବିହିତ ବୁନ୍ ପ୍ରତ୍ୟୁଷ୍ୟବ୍ୟାନ୍ତ ଶବ୍ଦମୟ ସ୍ଵିଲଙ୍ଘ ହୁଏ । ଯଥା— ଭବେ ତଳ ପର୍ଯ୍ୟୁଷ୍ୟବ୍ୟାନ୍ତ—ଗୋତା, ପଟୁତା, ବୁଢ଼ିତା ଉତ୍ସାହ, ସ୍ଵାର୍ଥ—ଦେବତା, ମମ୍ମାର୍ଥେ—ଗ୍ରାମତା, ବିଷୁତା, ଜନତା ଉତ୍ସାହ । ଯ, ଇନ୍ କଟ୍ୟ ଓ ସ ପର୍ଯ୍ୟୁଷ୍ୟବ୍ୟାନ୍ତ ଯଥା—ପାଶ୍ୟ । ଗଣ୍ୟ ବାଚକ ଖଳମା ପଦ୍ମମା ରଥକଟ୍ୟ ଗୋପା । ବୁନ୍ ପ୍ରତ୍ୟୁଷ୍ୟବ୍ୟାନ୍ତ (ଅଶ୍ଵ ଓ ମହିଷ ବିବେଧାର୍ଥରେ ବୁନ୍)

୭ ସୀଘବାଦାବନିକୁଣ୍ଠଳ ଶର ଶୁଚକ୍ୟବ୍ ସୁଲିଙ୍ଗି ନିଶାତ ॥

ସଥା—ଅଶୁମହିତିକା ଏବଂ କାକୋଲୁକକା ଇତ୍ୟାଦି । ଅପି ଓ ଭରଦାଜକ ବିବାହ ଏହି ଅର୍ଥରେ ବୁନ—ଅପି ଭରଦାଜକା କୁଣ୍ଠ ଓ କୁଣ୍ଠିକର ବିବାହ ଅର୍ଥରେ ବୁନ—କୁଣ୍ଠକୁଣ୍ଠିକକା । କଣିଷ୍ଠ ଓ କୁଣ୍ଠିକର ବିବାହ ଏହି ଅର୍ଥରେ ବୁନ—କଣିଷ୍ଠକୁଣ୍ଠିକକା । ସଖ୍ୟାବାରକ ପଦର ପରମ୍ପରା ପାଦ ଓ ଶର ଶବ୍ଦର ଉତ୍ତର ବାପସଥା ଦାନ ଓ ବଣ୍ଟ ଅର୍ଥରେ ବିହିତ ବୁନ ପ୍ରତ୍ୟୁଷନ୍ତ ଶର ସୀଳିଙ୍ଗ ହୁଏ ।
ସଥା—ଦୁଇ ଦୁଇ ପଦ ଦିପାଦିକା ଦୁଇ ଦୁଇ ଶର ଦିଶିକା । ଦୁଇଶର ଦଣ୍ଡ ବା ଦାନ କରିବା ଅର୍ଥରେ ଦିଶିକା ଇତ୍ୟାଦି ।

୭ । ସୀଘକାରରେ ଭାବ ଓ କର୍ତ୍ତୃଭାନ୍ତ କାରକ କାର୍ଯ୍ୟରେ ବିହିତ ଅନ କୁନ୍ଠଶୂଳ ଶରଶୁଚକ୍ୟପ୍ ପୁର ଇଞ୍ଜ୍ ଅଞ୍ଜନ୍ତିନ ଓଶ ପ୍ରତ୍ୟୁଷନ୍ତ ଶବ୍ଦ ସୀଳିଙ୍ଗ ହୁଏ । ସଥା—ଅନ ପ୍ରତ୍ୟୁଷନ୍ତ—ଅଜାବନ ଅକରଣି । କୁନ୍ଠ ପ୍ରତ୍ୟୁଷନ୍ତ କୃତି, ଗତି, ବୁଦ୍ଧି, ମତ ଇତ୍ୟାଦି । ଶ୍ଵାଳ ପ୍ରତ୍ୟୁଷନ୍ତ ସଥା—ପ୍ରବାହିକା, ପ୍ରାକୃତିକା, ଶାସ୍ତ୍ରିକା ରକ୍ଷିକା ଆସିକା ଇତ୍ୟାଦି । ଶର ପ୍ରତ୍ୟୁଷନ୍ତ—ବ୍ୟବଭାଷା ଶୁଚ—ଶାସ୍ତ୍ରିକା ରକ୍ଷିମଣ୍ଡିକା ଇତ୍ୟାଦି । କ୍ୟପ୍ ପ୍ରତ୍ୟୁଷନ୍ତ ବ୍ରଜିଣୀ ଇତ୍ୟା ସମଜ୍ୟ ଇତ୍ୟାଦି । ସୁତ ପ୍ରତ୍ୟୁଷନ୍ତ—ଶ୍ରୀନା ଶ୍ରୀନା ଇତ୍ୟାଦି ଇଞ୍ଜ—ଆଜି କୃଷିଃ ଇତ୍ୟାଦି । ଅଞ୍ଜ ପ୍ରତାୟାନ୍ତ—ପର ଭିତା ଇତ୍ୟାଦି । ନ ପ୍ରତାୟାନ୍ତ ହନ ମୂଳ ଜୀବି ଇତ୍ୟାଦି । ଶ ପ୍ରତ୍ୟୁଷନ୍ତ—କିପ୍ତା ଇଚ୍ଛା ଇତ୍ୟାଦି ।

୮ ଉତ୍ସାଦିଷ୍ଟ ନିରୂପଣ୍ଠ ଏ ଜ୍ୟୋତିଷନ୍ତ ଚଳଂ ସ୍ତ୍ରୀ ରମ ।
୯ ପତନୀତାୟାଂ ପଦରଣଂ ଚେନ୍ଦୀଷ୍ଟା ପାଲିବା ଶ ଦିକ୍ ।
୧୦ ସଞ୍ଜୋଞ୍ଯ ସା କିମ୍ବାଧ୍ୟାଂ ଚେକାଣ୍ଟପତା ହି ପାଲଗୁମୀ ।
୧୧ ଶୈନମାତା ର ମୃଗୟା ବୈନମାତା ସ୍ଵଧେତ ଦିକ୍ ॥

୮ । ଉତ୍ସାଦ ପ୍ରତ୍ୟୁ ମଧ୍ୟରେ ନି, ଇ ଓ ଇ ପ୍ରତ୍ୟୁନ୍ତ ଶବ୍ଦ ସୀ ଲିଙ୍ଗ । ନ ପ୍ରତ୍ୟୁନ୍ତ—ଶ୍ରୋଣୀ, ଶ୍ରୋଣୀ । ସୁର ନାମକ ଶବ୍ଦ ପୁଂଲିଙ୍ଗ ବୋଲି ବିଶେଷ ବିଧାନ ଥିବାରୁ ଅଗ୍ନି ଓ ବନ୍ଧୁ ପ୍ରଭୃତି ଶବ୍ଦ ପୁଂଲିଙ୍ଗ । ଯୋନ ସୀ ପୁଂ ଉଭୟଲିଙ୍ଗ ଏବଂ ପାଷ୍ଟ ଶର ପୁଂଲିଙ୍ଗ ବୋଲି କଥିତ, ଅତିଏକ ଯୋନ ଶବ୍ଦ ପୁଂ ଓ ସୀଲିଙ୍ଗ ଏବଂ ପାଷ୍ଟ ଶବ୍ଦ ପୁଂଲିଙ୍ଗ । କାହାର ମନ୍ତ୍ରରେ ଅନ ପ୍ରତ୍ୟୁନ୍ତ ଶବ୍ଦ ସୀଲିଙ୍ଗ ।
ସଥା—ଅରଣୀ, ଧରଣୀ, ଧମନୀ, ଅକନୀ, ବର୍ତ୍ତନୀ, ପ୍ରତଣୀ ଇତ୍ୟାଦି ।
୯' ପ୍ରତ୍ୟୁନ୍ତ—କର୍ଷ୍ଣ, ଚମ୍ପ, ତନ୍ମ, ବଧୁ, ସର୍ଜ୍ଜ, ଶର୍ଜ୍ଜ ଚଙ୍କ ।
ଇ ପ୍ରତ୍ୟୁନ୍ତ—ଅଗ୍ନି, ତର୍ତ୍ତା, ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଚନ୍ଦ୍ର ।

୧୦ । ପ୍ରୀ, ଅପ୍ତ ଓ ଉତ୍ସ ପ୍ରତ୍ୟୁନ୍ତ ଚଳ ଓ ଅଚଳ ପଦାର୍ଥ ବାଚକ ଶବ୍ଦ ସୀଲିଙ୍ଗ । ପ୍ରୀ ପ୍ରତ୍ୟୁନ୍ତ—କବଳୀ, କନଳୀ, ତାଳୀ, କେଶୀ । ଆପ୍ତ ପ୍ରତ୍ୟୁନ୍ତ—ଶିବା, ବଳାକା, ମନ୍ତ୍ରିକା, କଟା, ମାଳା, ଚିଞ୍ଚା । ଉତ୍ସ ନ—ବୃତ୍ତବଧ୍ ।

୧୦ । ପଦରଣବାରକ ଶବ୍ଦରୁ ଉତ୍ତିର ଶ ପ୍ରତ୍ୟୁ କଲେ ସୀଲିଙ୍ଗ ହୁଏ । ସଥା—ମୌଷ୍ମା ପାଲିବା ଇତ୍ୟାଦି ।

୧୧ । ସେହି ଦିପା ଏଥରେ ଏହିପରି ଅର୍ଥରେ ବଞ୍ଚନ୍ତ ଶବ୍ଦରୁ ଉତ୍ତର ଓ ପ୍ରତ୍ୟୁ କଲେ ସେହି ଓ ପ୍ରତ୍ୟୁନ୍ତ ଶବ୍ଦ ସୀଲିଙ୍ଗ । ଉତ୍ସାଦିଷ୍ଟ, ପାଲଗୁମୀ (ପାଲ ଗୁନମାସୀମ୍ବ ପର୍ଣ୍ଣମା), ଶୈନମାତା, ମୃଗୟା ବୈନମାତା ସ୍ଵଧା ଇତ୍ୟାଦି ।

୧୨ ସ୍ତ୍ରୀ ସ୍ୟାତ କାଶନ୍ତି ଶାସ୍ତ୍ରଦିବକଷାଃ ପଚଯେ ଯଦି ।
 ୧୩ ଲଙ୍କା ଶେଷାଳିକା ଟୀକା ଧାତକୀ ପଞ୍ଜି କାତକ ॥
 ସିଧୁକା ସାରିକା ହିକ୍କା ପାରିକୋଳିକା ।
 ତିନ୍ଦୁଙ୍କ କଣିକା ଉଚ୍ଛିଷ୍ଟୁରଙ୍ଗା ସତ ମଡ଼ାପୁଃ ।
 ପିଛା ବିତଣ୍ଟା କାଳିଶ୍ୟଶ୍ଵରୀ ଶାଶୀ ଦୁଃଖୀ ଦରତ ।
 ସାତିଃ କହ୍ନୁ ତଥାସନୀ ନାଶ୍ଵର ବଜସରହପି ର ।
 ହେଲିଶା ଚର୍ଚିଶା ପାଶ ହୋଇ ଲହ୍ନା ର ମଧୁଲା ।
 ଲକ୍ଷା ଲକ୍ଷା ର ଗଣ୍ଠୁଶା ଗୃଧ୍ରସୀ ଚମ୍ରସୀ ମସୀ ॥

— ୪୦୫ —

ପୁଂଲିଙ୍ଗ ସଂଗ୍ରହ

୧୪ ପୁଣ୍ଡେ ସରେବ ନୂରରାଃ ସମୟେ ପୂଃ ସୁରସୁରଃ ।

୧୨ । ଯେବେ ଅଳ୍ପକୁ ବିବଶା ହୁଏ, ଯେବେ ମୃଣାଲାଦି, ଶର ସୀଳିଙ୍ଗହୁଏ । ସଥା—ଶ୍ରୁତି ମୃଣାଲା = ମୃଣାଲୀ । ହସ୍ତ ବଂଶଃ = ବଂଶୀ । ସ୍ଵଳ୍ପ ବନଂ, = ବନୀ ଏବଂ କୁମୀ, ପ୍ରଣାଳୀ । ଛପୀ, ପଟୀ ଉଠୀ, ମଠୀ ପ୍ରଭୁତ । କୌଣସି କୌଣସି ପୁଳରେ ହୁଏ ନାହିଁ । ସଥା—ତୁ ସଃ = ବୃଷକ ଇତ୍ୟାଦି ।

୧୩ । ଲଙ୍କା ପ୍ରଭୁତ ଶବ ସୀଳିଙ୍ଗ । ଲଙ୍କା, ଶେଷାଳିକା, ଟୀକା, ଧାତକା, ପଞ୍ଜିକା, ଆତକା, ସିଧୁକା, ସାରିକା, ହିକ୍କା, ପାରିକା, ଉଲ୍କା, ପିଷ୍ଟିଲକା, ତିନ୍ଦୁଙ୍କ, କଣିକା, ଉଚ୍ଛିଷ୍ଟୁରଙ୍ଗା, ସୁତି, ମାତ୍ର, ପିଛ, ବିତଣ୍ଟା କାଳିଶୀ, ତୁଞ୍ଜୀ, ଶାଶୀ, ଦୁଃଖୀ, ଦରତ, ସାତି, କହ୍ନୁ, ଆସନୀ, ନାଶ୍ଵର, ବଜସରହ, ହେଲିଶା, ଚର୍ଚିଶା, ପାଶ, ହୋଇ, ଲହ୍ନା, ସିଧୁଲା, ଲକ୍ଷା, ଲକ୍ଷା, ଗଣ୍ଠୁଶା, ଗୃଧ୍ରସୀ, ଚମ୍ରସୀ, ମସୀ ।

— ୪୦୬ —

ପୁଂଲିଙ୍ଗ ସଂଗ୍ରହ

୧୪ । ସାମାନ୍ୟ ଓ ବିଶେଷ ଦେବ ଅସୁରବାଚକ ଏବଂ ଦେବାସୁରଙ୍କ ଅନୁଚରବାଚକ ଶବ ସବୁ ପୁଂଲିଙ୍ଗ । ସାମାନ୍ୟ ଦେବବାଚକ

୧୫ ସ୍ଵର୍ଗପାଶାଦି ମେଘାବୃତ୍ୟ ଦୁର୍ଜାଲାସିଶରମୟ ॥
 କରଗଣ୍ଠୀସୁଦୋତ୍ୟ ନୃକଣ୍ଠକେଶନମୟନାଃ ।

— ଅମର, ଦେବ, ସୁମଦନ, ଦିବୋକପ ପ୍ରଭୁତ । ବିଶେଷ ଦେବବାଚକ — ଗୁରୁନ୍ଦ, ବିଷ୍ଣୁ, ଶିବ, କାନ୍ତିକେଯ କନାୟକ ପ୍ରଭୁତ । ଦେବାନୁଚରବାଚକ — ହାତା, ହୃଦ୍ର, ପ୍ରତଣ୍ଟ, ଜୟ, ବିଜୟ, ନଦନ ମହାକାଳ ପ୍ରଭୁତ । ସାମାନ୍ୟ ଅସୁରବାଚକ — ଦୈତ୍ୟ, ଦେବାରି, ଅସୁର ପ୍ରଭୁତ । ବିଶେଷ ଅସୁରବାଚକ ବଳ, ନମୁତ ପ୍ରଭୁତ । ତୈତ୍ୟାନୁଚରବାଚକ — କୁଷାଣ୍ଟ ଶ୍ରୀ, ମୁଣ୍ଡ ପ୍ରଭୁତ । ବିଶେଷ ନିଯମ ଥିବାରୁ ଦେବତାର ଶବର ସୀଳାଦ ହେଲ, ପୁଂଲିଙ୍ଗ ହେଲ ନାହିଁ ।

୧୬ । ସୁରୀଦିବାଚକ ଶବ ପୁଂଲିଙ୍ଗ । ସୁରୀଦିବାଚକ — ସୁର୍ଗ, ନାଜ, ସିଦ୍ଧିକ ପ୍ରଭୁତ । ଯାଗବାଚକ — ଯାଗ, ସତ୍ତ୍ଵ, ମଖ, ସପ୍ତଚନ୍ଦ୍ର ପ୍ରଭୁତ । ପଦବିବାଚକ — ଅଦ୍ଵୀତ, ପଦାତ, ଧରାଧର ପ୍ରଭୁତ । ମେଘବାଚକ — ମେଘ, ବାରିବାହି, ସନ୍ତୁଷ୍ଟିହ ପ୍ରଭୁତ ସମୁଦ୍ରବାଚକ ଅବଧି ଜଳନିଧି, ସମ୍ବ୍ରଦ ପ୍ରଭୁତ । ଦୃଷ୍ଟିବାଚକ ଦୃଷ୍ଟି, ମହୀୟତ, ଶାଖିନ୍, ଦ୍ରୁତ୍ତିମ୍ବ ପ୍ରଭୁତ । କାଳ ବାଚକ — କାଳ, ଦିଷ୍ଟ, ଅନେହିସ ସମୟ, ମାସଶେଷ ପ୍ରଭୁତ । ଅସୀବାଚକ — ଅସୀ ଶତ୍ରଗ ନନ୍ଦକ, ଚନ୍ଦ୍ରକାଷ୍ଠ ପ୍ରଭୁତ । ବାଣବାଚକ — ନାଶ୍ଵର ପ୍ରଭୁତ । ଶର୍ଷିବାଚକ — ଅରି ଶର୍ଷି ପ୍ରଭୁତ । କରବାଚକ — କର, ବଳ, ରଶୀ, କରଣ, ଅଂଶୁ, ହସ୍ତ, ପାଣି ପ୍ରଭୁତ । ଶୁଣବାଚକ — କଣ୍ଠୋଳ ଶଙ୍ଖ ପ୍ରଭୁତ । ଶ୍ରୀବାଚକ — ଶ୍ରୀ, ରଦନକ୍ଷତ୍ର ପ୍ରଭୁତ । ବାହୁବାଚକ — ଦୋଷ, ବାହୁ ପ୍ରଭୁତ । ଦନ୍ତବାଚକ — ଦନ୍ତ, ରଦ, ଦର୍ଶନ ପ୍ରଭୁତ । କଣ୍ଠବାଚକ — କଣ୍ଠ, ଗଳ ପ୍ରଭୁତ । କେଶବାଚକ — କେଶ, କର, ଶିବେରୁଦ୍ଧ ପ୍ରଭୁତ । ନନ୍ଦବାଚକ — ନନ୍ଦ, କରରୁହ ପ୍ରଭୁତ । ପ୍ରତ୍ୟାଧିର ପ୍ରଭୁତ । ଏହା ମଧ୍ୟର ବିଶେଷ ପ୍ରଧାନ ହେଉ ଦିବ୍ସି ପିଷ୍ଟିପ ପ୍ରଭୁତ ଶବ ପୁଂଲିଙ୍ଗ ହେଲାନାହିଁ । ଏହିପରି ସଂଗ୍ରହ ।

୧୭ ଅନ୍ତାହନ୍ତି ୧୭ ଶ୍ଵେତରେତା ୧୮ ରାଷ୍ଟ୍ରନାଥ ପାଗମଂଖ୍ୟକାଃ ।
୧୯ ଶ୍ରାବେଷ୍ଟୁ ଦ୍ୟାଶୁ ନିର୍ଯ୍ୟାସା ଅସନ୍ନନ୍ତା ଅବାଧିକାଃ ।
୨୦ କଣେତୁ ଜନ୍ମବୟୁନ ହିତ ତୁ ରୁ ବିଶମକାଃ ॥
୨୧ କ ପଣ କ ମ ଗୋପାଳ ପଦ୍ୟନା ୨୨ ଅମ୍ବି ଅଥ ।

୧୭ । ଯେଉଁ ସବୁ ଶବର ଅନ୍ତରେ ଅନ୍ତ ଏବଂ ଅନ୍ତ ଶବଥାଏ
ସେହି ପବୁ ଶବ ପୁଂଲିଙ୍ଗ ହୁଏ । ଅନ୍ତାନ୍ତ—ପୂର୍ବାହ୍ନ ପରହି ଇତ୍ୟାଦି ।
ଅନ୍ତାନ୍ତ—ଏକାହ୍ନ, ଦ୍ୱିହ୍ନ, ସିଂହ ଇତ୍ୟାଦି ।

୧୮ । ବିଷବିଶେଷବାଚକ ଶବ ପୁଂଲିଙ୍ଗ— ସୌରସ୍ତ୍ରିକ,
ଶୌକ୍ଲିକେଯ ଇତ୍ୟାଦି ।

୧୯ । ସଂଖ୍ୟାବାଚକ ଭିନ୍ନର ପରିସ୍ଥିତ ବାହି ଶବ ପୁଂଲିଙ୍ଗ
ହୁଏ । ଅହୋରାତ୍ମ ସବରାତ୍ମ । ସଂଖ୍ୟାପୂର୍ବକ ହେଲେ ନପୁଂସକ ଲିଙ୍ଗ
ହେବ ।

୨୦ । ଶ୍ରାବେଷ୍ଟୁ ପ୍ରଭୃତି ନିର୍ଯ୍ୟାସବାଚକ ଶବ ଏବଂ ଅନୁଭାଗାନ୍ତ
ଶବ ପୁଂଲିଙ୍ଗ । ଯଥା ଶ୍ରାବେଷ୍ଟୁ, ଯଷଧ୍ୟ, ଗୁର୍ଗୁଳୁ, ସିହିକ
ପ୍ରଭୃତି ଏବଂ ତିଲ, ଗୋଧମ ପ୍ରଭୃତି । ଅସ୍ତ୍ରାଗାନ୍ତ—ଅଗୀରସ୍
ଇତ୍ୟାଦି ଅନୁଭାଗାନ୍ତ—ରାଜନ୍ତ ପ୍ରଭୃତି ।

୨୧ । କଣେତୁ, କନ୍ତୁ ଓ ବନ୍ଧୁ ଭିନ୍ନ ଭିକାରନ୍ତ ଓ ଛୁକାରନ୍ତ
ଶବ ପୁଂଲିଙ୍ଗ ଯଥା—ହେତୁ, ସେତୁ, ମେତୁ, କିଂଶାତୁ ପ୍ରଭୃତି ।

୨୨ । ଅକାଶନ୍ତ ଶବର ଆକାର ପୂର୍ବରେ ଯେବେ କ' ପ, ଶ
ଉ, ମ ଓ ର ଥାଏ, ତେବେ ଧେହିସବୁ ଶବପୁଂଲିଙ୍ଗ ହୁଏ । ଯଥା—
ଲୋକ ଅଙ୍ଗ, ନିକଷ, ଭୂଣ କଣ, କୁମ୍ଭ, ଦର୍ତ୍ତ, ହୋମ, ଧୂମ, ଶୀକର,
ଅଞ୍ଚୁର ପ୍ରଭୃତି ।

୨୩ । ପ, ଥ, ନ, ସୁ ସଂଖ୍ୟାଟକାର ଯେଉଁ ସବୁ ଶବର ଅନ୍ୟ
ବର୍ଣ୍ଣର ପୂର୍ବରେ ଥାଏ ସେହି ସବୁ ଶବ ପୁଂଲିଙ୍ଗ । ଯଥା—ସୁପ, କପି,
ନଶୀଅ, ଅବରଥ, ଫେନ, ଭନ, ମୟୁ, ମନ୍ୟ, କାର୍ପାସ, ଉସ, କଟ
ପ୍ରଭୃତି ।

୨୪ ପଥ ନ ସୁ ସ ଟୋ ପାନ୍ତା ୨୫ ଗୋପାଖ୍ୟାଶ୍ଵାରଶାହ୍ୟାଃ
୨୬ ନାମ୍ନ୍ୟକର୍ତ୍ତିରଭାବେ ତ ଦେଖ ଜବନଟ୍ଟଣ ଶାଅତୁଃ
୨୭ ଲ ୨୮ କର୍ତ୍ତିରମନିଜ୍ ଭାବେକୋଷୋଃ କିପାଦିତୋଃ—
ନ୍ୟତଃ ।

୨୯ । ଗୋପର ଆଦ୍ୟରୁଷବାଚକ ଓ ଚରଣ (ବେଦଶାଖା) କାରକ
ଶବ ପୁଂଲିଙ୍ଗ । ଗୋପବାଚକ—କଣ୍ୟପ, ଭରଦାଜ, କଶିଷ୍ଠ ପ୍ରଭୃତି ।
ଚରଣକ କେ—କଠ, ବଢୁର, କଳାପ, ଶ୍ରୀମେଗ୍ୟ ପ୍ରଭୃତି ।

୩୦ । ସଂଜ୍ଞ ବୁଝାରଲେ କର୍ତ୍ତିରନ କାରକବାଚ୍ୟରେ ଏବଂ
ଭାବବାଚ୍ୟରେ ନିଷ୍ଠନ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତ୍ୟୁନ୍ତ ଶବ ପୁଂଲିଙ୍ଗ ହୁଏ । କର୍ମଣୀ
ଦିଶ୍ତପ୍ରକାର ଗ୍ରାସ । କରଣେ—ବେଦ, ଅପାଦନେ—ପ୍ରପାତ,
ଅଧିକରଣେ—ପ୍ରସାଦ, ଭାବେ—ପାକ, ରାଗ, ପାଦ, ରୋଗ, ବିଷ୍ଣୁ,
ନର ପ୍ରଭୃତି । ଅରସ୍ତପ୍ରତ୍ୟୁନ୍ତକ ଜୟ, ନୟ ପ୍ରଭୃତି । ଅପ୍ରତ୍ୟୁନ୍ତକର,
ଗ୍ରହ ପ୍ରଭୃତି । ନଷ୍ଟ ପ୍ରତ୍ୟୁନ୍ତ—ସଞ୍ଜ, ପ୍ରଶ୍ନ ।
ଣ ପ୍ରତ୍ୟୁନ୍ତ—ନ୍ୟାୟ ପ୍ରଭୃତି । ଘ ପ୍ରତ୍ୟୁନ୍ତ—ଦର ଉରୁଣ୍ଡ
ପ୍ରକତ ପ୍ରଭୃତି । ଅଥବ ପ୍ରତ୍ୟୁନ୍ତ ସ୍ଵପୂଥ, ବେପଥୁ ଆନନ୍ଦପଥୁ
ପ୍ରଭୃତି ।

୩୧ । କର୍ତ୍ତିବାଚ୍ୟରେ ବିଦ୍ଵତ ଲ୍ୟ ପ୍ରତ୍ୟୁନ୍ତ ଶବ୍ଦ ପୁଂଲିଙ୍ଗ ।
ଯଥା—ନନ୍ଦନ, ରମଣ, ମଧ୍ୟସୁଦନ ପ୍ରଭୃତି ।

୩୨ । ଭାବବାଚ୍ୟରେ ବିଦ୍ଵତ ଲମନିତ ପ୍ରତ୍ୟୁନ୍ତ ଶବ
ପୁଂଲିଙ୍ଗ । ଯଥା—ପ୍ରଥମା, ଲଦିମା, ମନ୍ତ୍ରମା ଇତ୍ୟାଦି ।

୩୩ । ଭାବବାଚ୍ୟରେ ବିଦ୍ଵତ କ ପ୍ରତ୍ୟୁନ୍ତ ଶବ୍ଦ ପୁଂଲିଙ୍ଗ
ଯଥା—ଆଶୁରଥ, ଶାଲଦ୍ରୋହଥ ଇତ୍ୟାଦି ।

୩୪ । ପ୍ରାଦି ଉପସର୍ଗ ଓ ଉପପଦର ପରିସ୍ଥିତ ଦା ସଂଜ୍ଞକ
ଧାରୁର ଉତ୍ତର ବିଦ୍ଵତ କ ପ୍ରତ୍ୟୁନ୍ତ ଶବଦ ପୁଂଲିଙ୍ଗ । ଯଥା—
ନିଧି, ଆଦ, ବିଧ, ବାଲଧ, ଜଳଧ ଇତ୍ୟାଦି ।

୧୯ ଦିନେ ଶ୍ରୀବଡ଼ବାବଶ୍ରୀବଡ଼ବା ନ ସମାହୁତେ ।
 ୨୦ କାନ୍ତଃ ସୁଯେଣିନୁ ପର୍ଯ୍ୟାୟେ ପ୍ରକୋପିତ ବ୍ୟକ୍ତି ତ ।
 ୨୧ ବଟକଣ୍ଠାନୁବାକଣ୍ଠ ରଜ୍ଜକଣ୍ଠ କୁଞ୍ଜକଣ୍ଠ ।
 ପୁଣୋ କୁଞ୍ଜଃ ସମୁଦ୍ରଶ୍ଵର ବିଷପଳିଷଟାଃ ଶଟଃ ॥
 କୋକାରଦୟକଣ୍ଠ ପିଣ୍ଡଗୋଟୀପିଣ୍ଡବର ।
 ଗଢ଼ଃ କରଣ୍ଠୋ ଲଗୁଡ଼ୋ ବରଣ୍ଠୁ କଣୋ ଦୃଣଃ ।
 ଦୂରସୀମନ୍ତହରିତୋ ବୈମତ୍ତାଦର୍ଶିତ୍ତବୁଦବୁଦାଃ ।
 କାସମଦେହବୁଦଃ କୁନ୍ତଃ ଫେନ୍ଦୁ ପୌ ସପୁପକୋ ॥
 ଆଚପଃ ଷୟିଯେ ନାଉଃ କୁଣପକୁରକେଦରାଃ ।
 ପରଶୁରପରକଣ୍ଠ ଗୋକର୍ଣ୍ଣକୁଲପୁଦିଗଳାଃ ।
 ବେତାଳରଜିମଳୀଶ୍ଵର ପୁରୋତ୍ତାଶୋଧି ପଢ଼ିଶଃ ।
 କୁଳୁଷୋ ରତସ୍ତେବ ସ କଟାହଃ ପଢ଼ିଦର୍ବଦଃ ॥

୧୯ । ଉଚରେତର ଦ୍ୱା ସମାସରୁ ନିଷ୍ଠନ ଅଶ୍ରୁବଡ଼ବା ଶବ୍ଦ
 ପୁଂଲିଙ୍ଗ । ଆଉ ସମାଧାର ଦ୍ୱାମରୁ ନିଷ୍ଠନ ହେଲେ କ୍ଲାବଲିଙ୍ଗ ଦ୍ୱା
 ଯଥା— ଅଶ୍ରୁବଡ଼ବା, ଅଶ୍ରୁବଡ଼ବଂ ।

୨୦ । ସୁଯେଣି, ଚନ୍ଦ୍ର ଓ ଲୌହପର୍ଯ୍ୟାୟୁକ ଶବ୍ଦର ପରିପ୍ରିତ
 କାନ୍ତ ଶବ୍ଦ ପୁଂଲିଙ୍ଗ । ଯଥ—ସର୍ପକାନ୍ତ, ଅର୍କକାନ୍ତ, ଚନ୍ଦ୍ରକାନ୍ତ,
 ଅୟୁଷକାନ୍ତ, ଲୌହକାନ୍ତ ଉଚ୍ଚାର ।

୨୧ । ବଟକ ପ୍ରଭୃତି ଶବ୍ଦ ପୁଂଲିଙ୍ଗ । ବଟକ, ଅନୁବାକ, ରଜ୍ଜକ,
 କୁଞ୍ଜକ, ପୁଣୀ, କୁଞ୍ଜି, ସମୁଦ୍ରା, ବିଟ, ପକ, ଶଟ, କୋକ ଅରଦୟ
 ପିଣ୍ଡ, ଗୋଟୀ, ପିଣ୍ଡଗୋଟୀ, ଗଢ଼, କରଣୀ, ଲଗୁଡ଼, ବରଣୀ, କଣ, ଦୃଣ
 ଦୃତି, ସିମନ୍ତ, ହରିର, ବୈମନ୍ତ, ଉଦଗୀଥ, ବୁଦ୍ରବୁଦ୍ର, କାସମନ୍ତ,
 ଅବୁଦ, କୁନ୍ତ, ଫେନ୍ଦ, ସ୍ରୁପ, ପ୍ରପକ ଆଚପ, ନାଉ, କୁଣପ, ସ୍ରୁର
 କେଦର, ପୁର, ଷୁର, ଚନ୍ଦ, ଗୋକ ହିଙ୍ଗଳ, ପୁଦଗଳ ବେତାଳ,
 ଭଲି, ମଳି, ପୁରୋତ୍ତାଶ, ପଢ଼ିଶ କୁଳୁଷ, ରତସ୍ତେ, କଟାହ, ପଢ଼ିଦର୍ବଦ

ତୃଷ୍ଣପୁକାଣ୍ଟେ ଲଜାଦିସଂଗ୍ରହବର୍ଗଃ
 କ୍ଲାବଲିଙ୍ଗ ସଂଗ୍ରହ

୩୧ ବିଶ୍ଵନେନ୍ୟକ ଶାରଣ୍ୟପର୍ଯ୍ୟାୟୁକମୋଦକମ୍ ।
 ଶୀତୋଷ୍ଣମାଂସରୁଧର ମୁଖାଷଦ୍ରବଣଂ ବଳମ୍ ॥
 ଫଳ ହେମ ଶୁଳୁ ଲେହ ସୁଖ ଦୁଃଖ ଶୁଭଶୁଭମ୍ ।
 ଜଳପୁଷ୍ଟାଣି ଲବଣ ବ୍ୟଞ୍ଜନାନ୍ୟବୁଲେପନମ୍ ।

କ୍ଲାବଲିଙ୍ଗ ସଂଗ୍ରହ
 ୩୨ । ପେର୍ବ ସବୁ ଶବ୍ଦ ପୁଂଲିଙ୍ଗ ଏବଂ ସ୍ଥାଲିଙ୍ଗ ଉଳ୍ଳ ହେଲ,
 ଏତଦ ଉନ୍ନ ଶବ୍ଦ ଦ କ୍ଲାବଲିଙ୍ଗ ହେବ । ଆକାଶ ପ୍ରଭୃତି ପର୍ଯ୍ୟାୟୁକ
 ଶବ୍ଦ କ୍ଲାବଲିଙ୍ଗ ହୁଏ, କନ୍ତୁ ବିଶେଷ ବିଧାନ ଥିଲେ ଅନ୍ୟ ଲିଙ୍ଗ
 ହେବ । ଏହା ପୂର୍ବେ କୁତ୍ତାଯାଇଅଛି । ଆକାଶପର୍ଯ୍ୟାୟୁକ-ଶ, ନରସ୍,
 ବିଷୁର, ଗଗନ ପ୍ରଭୃତି । ଅରଣ୍ୟ ପର୍ଯ୍ୟାୟୁକ—ଅରଣ୍ୟ, କନନ,
 ବନ, ବିପିନ ପ୍ରଭୃତି । ପର୍ଯ୍ୟାୟୁକ-ଅରୁ, ରନ୍ତ୍ର, ବିଲ । ବ୍ରିମପର୍ଯ୍ୟାୟୁକ-ବ୍ରିମ, ତୁନିନ, ପ୍ରାକେସ୍ ।
 ଜଳ ପର୍ଯ୍ୟାୟୁକ-ଉଦକ, ଜଳ, ବାର, ଅମ୍ବୁ, ମର । ଶୀତପର୍ଯ୍ୟାୟୁକ-
 ଶୀତ, ଶିଶିର । ଉଷ୍ଣପର୍ଯ୍ୟାୟୁକ—ଉଷ୍ଣ, ଶାରୁ । ମାଂସ-ପର୍ଯ୍ୟାୟୁକ-
 ମାଂସ, ପିଶିର, ତରସ । ଶୋଣିତ ପର୍ଯ୍ୟାୟୁକ—ରୁଧର, ଶୋଣିତ ।
 ମୁଖପର୍ଯ୍ୟାୟୁକ—କଦନ, ଆସ୍ୟ, ମୁଖ, ବନ୍ତୁ । ନେଷପର୍ଯ୍ୟାୟୁକ—
 ଅଷ୍ଟ, ଚଷ, ଲୋଚନ, ନିଷ୍ଠନ, ନେଷ । ଦ୍ରାବିଣପର୍ଯ୍ୟାୟୁକ—ଦ୍ରବିଣ,
 ଧନ, ଦ୍ରବ୍ୟ । ବଳପର୍ଯ୍ୟାୟୁକ—ବଳ, ପ୍ରୋଲିମ, ସେନ୍ୟ, ରବ,
 ସାମର୍ଥ୍ୟ । ଲଙ୍ଘଳ ପର୍ଯ୍ୟାୟୁକ-ଲଙ୍ଘଳ, ଲଙ୍ଘଳ । ସୁଷ୍ଣ୍ମପର୍ଯ୍ୟାୟୁକ-ହେମନ୍
 ସୁଷ୍ଣ୍ମ କାଞ୍ଚନ । ଶୁଲ ପର୍ଯ୍ୟାୟୁକ—ଶୁଲୁ, କାମୁ, ଅତୁମର । ଲୌହ-
 ପର୍ଯ୍ୟାୟୁକ—ଲୌହ, ଅୟସ୍, ଶଷକ, ରୂପ୍ୟ, ଖର୍ବର, ଶ୍ରେଷ୍ଠ,
 ସୀପକ, କାଂସ୍ୟ, ପିତୁଳ ଉଚ୍ଚାର । ଲୌବାଚକ ଶବ୍ଦ
 କ୍ଲାବଲିଙ୍ଗ । ସୁଖପର୍ଯ୍ୟାୟୁକ—ସୁଖ, ଶମ୍ଭନ, ଶାତ । ଦୁଃଖ-
 ପର୍ଯ୍ୟାୟୁକ—ଦୁଃଖ, କଷ୍ଟ, କୃତ୍ତୁ । ଅଶୁଭପର୍ଯ୍ୟାୟୁକ-ଅଶୁଭ

୩୩ । କୋଟ୍ୟା ଶତ ଦିଷ୍ଟଂଖ୍ୟାନ୍ୟା ଲକ୍ଷା ନିଯୁତଂ ଚ ତତ୍ତ୍ଵ

୩୪ । ହ୍ୟର କମସିଦ୍ୱସଂନନ୍ତଂ ଶତ ସଦନ୍ମାନ୍ତମକର୍ତ୍ତର ।

ଅମଙ୍ଗଳ, ଅକଳୀଣ । ଜଳସ୍ତ୍ର ପର୍ଯ୍ୟାୟକ—ପଦ୍ମ, ଅରଦିଦ, ସୌଗନ୍ଧକ, କେରବ । ଲବଣ ପର୍ଯ୍ୟାୟକ—ଲବଣ, ସାମୁଦ୍ରିକ, ସୈନବ । ବ୍ୟଞ୍ଜନ ପର୍ଯ୍ୟାୟକ—ବ୍ୟଞ୍ଜନ, ତେମନ ନିସ୍ତାନ ଦଧ୍ୟ ଦୁର୍ଧ ଘାତ । ଅନୁଲେପବାଚକ—କୁକୁମ, ଅଗୁନ୍ତ, ତନନ । ହାରପର୍ଯ୍ୟାୟକ ହାର, ଗୋପ୍ୟୁର । ସମୀପବାଚକ ଅନ୍ତର ନିକଟ । ଅଙ୍ଗଣବାଚକ—ଅଙ୍ଗଣ, ଚର୍ଚା । ପୁର୍ବବାଚକ-ରଣ, ପୁରୁଷ, ଜନ୍ୟ । ଆଭରଣବାଚକ—ଆଭରଣ, କେପୁର । ଅନ୍ତକାରବାଚକ ଧାତ୍ର, ତିମିର, ଅନ୍ତକାର । ବସ୍ତବାଚକ—ବସ୍ତ, ବାସସ । ଅନ୍ତବାଚକ—ଅନ୍ତ, ରକ୍ତ, ଅନ୍ତର । ଦାରୁବାଚକ ଦାରୁ, କଷ୍ଟ, ଉନନ । ସୁରତବାଚକ—ସୁରତ, ନିଧିବନ । ଉଦରବାଚ—ଉଦର, କୃଷ୍ଣ । କାଞ୍ଜିବାଚକ—କାଞ୍ଜିକ, ଧାନ୍ୟାମ୍ବ । ପୀପୁଷ୍ପବାଚକ—ପୀପୁଷ୍ପ, ଅମୃତ । ପିଛବାଚକ—ପିଛ, ବହୁ । ନଗରବାଚକ—ନଗର, ପରିନ । ଓଷଧବାଚକ—ଓଷଧ, ରେଷଜ । ଗୃପବାଚକ—ଗୃପ, ଶରସନ । ଶିତବାଚକ—ଶିତ, ଚେତସ, ହୃଦୟ । ଅପତ୍ୟବାଚକ—ଅପତ୍ୟ, ପୋତ । ନଷ୍ଟବାଚକ—ର । ତାତ୍ତ୍ଵବାଚକ—ତାତ୍ତ୍ଵ, କକୁଦ ଭୟବାଚକ—ଭୟ, ସାଧ୍ୟ । ଶୃଙ୍ଗବାଚକ—ଶୃଙ୍ଗ, ବିଷାଣୁ ପୁରୁଷବାଚକ—ପୁରୁଷ, ମଳ । ଜନ୍ମପୁରୁଷବାଚକ—ଜନ୍ମପୁରୁଷ, ହୃଷିକ, କରଣ ।

୩୫ । କୋଟି ଭିନ୍ନ ଦିଷ୍ଟଂଖ୍ୟାବାଚକ ଶବ୍ଦ ବନ୍ଦିଙ୍ଗ ଏବଂ ଲକ୍ଷ ଓ ନିଯୁତ ଶବ୍ଦ ସ୍ଥାନିକ ବା କୁଳିଙ୍ଗ ହୁଏ । ସଥା—ଶତ, ଶହସ୍ର ଉତ୍ୟାଦି ଲକ୍ଷ, ଲକ୍ଷ । ନିଯୁତ, ନିଯୁତା ।

୩୬ । ଅସ, ଉସ, ଉସଂ ଅନ୍ତରାଗନ୍ତ ଦିପୁର ଶବ୍ଦ କୁଳିଙ୍ଗ । ସଥା-ଅସରାଗନ୍ତ-ସଶସ, ପପୁସ, ବର୍ଷସ, ତେଜସ୍ ଉତ୍ୟାଦି ।

୩୭ ସାନ୍ତଂ ସମେପଧଂ ଶିଷ୍ଠଂ ୩୮ ଶତଂ ପ୍ରାକ୍ ସଂଖ୍ୟାପୁନ୍ତରମ୍ ।

୩୯ ପାପାଦ୍ୟଦର୍ଶିରେକାର୍ତ୍ତା ଦିଗୁର୍ଭାନ୍ତାରତଃ ॥

ଇସ୍ତରାଗନ୍ତ-ସର୍ପସ୍ ହବିସ, ଜ୍ୟୋତିସ, ଉତ୍ୟାଦି । ଉସ୍ତରାଗନ୍ତ-
ବସ୍ତ, ଧରୁସ, ଅରୁସ, ଉତ୍ୟାଦି । ଅନ୍ତରାଗନ୍ତ-ରୋମନ,
ନାମନ, ଛଦନ ଉତ୍ୟାଦି ।

୩୪ । କର୍ତ୍ତ୍ତବ୍ୟନ କାରକ ଓ ଭାବବାଚ୍ୟରେ ନିଷ୍ଠନ ଅନ୍ତରାଗନ୍ତ
ଶବ୍ଦ କୁଳିଙ୍ଗ ହୁଏ । ସଥା—ଗମନ, ବାନ, ଶ୍ରୋଜନ, ଯାନ
ସାଧନ ଉତ୍ୟାଦି । ଘଟ ପ୍ରତ୍ୟୁଷାନ୍ତ ଶବ୍ଦ ଯେତେବେଳେ କାରକ-
ବାଚ୍ୟରେ ନିଷ୍ଠନ ହୁଏ ତେତେବେଳେ ବାଚ୍ୟଙ୍ଗ ଅର୍ଥାତ୍
ବିଶେଷ୍ୟର ଲଙ୍ଘଭାଗୀ ହୋଇଥାଏ । ସଥା—ଗୋଦୋହମା ଘଟୀ,
ଶକ୍ତ୍ୟାମା ଘଟୀ ଉତ୍ୟାଦି ।

୩୫ । ସବାଗାନ୍ତ ସକାରୋପଧ ଓ ଲକାରୋପଧ ଶବ୍ଦପରୁ କୁଳିଙ୍ଗ
ହୁଏ, କିନ୍ତୁ ଅନ୍ୟ ବିଦ୍ୟହାର ବାଧୁତ ହେଲେ ହୁଏ ନାହିଁ ।
ନାନ—ଷେଷ, ଗୋପ, କଲତ ଉତ୍ୟାଦି । ସକାରୋପଧ—
ଅନ୍ତରମସ, ମହାନସ ଉତ୍ୟାଦି । ଲକାରୋପଧ—କେବଳ, ଦୁକୁଳ,
କଣଳ ପାତାଳ ଉତ୍ୟାଦି । ବିଶେଷ ବିଦ୍ୟହାର ବାଧୁତ ହେଲେ ହୁଏ
ନାହିଁ । ସଥା—ପୁଷ୍ପ, ପନସ, ଶାଳ, ଉତ୍ୟାଦି ।

୩୬ । ରହ ଶବ୍ଦାଂତ ଶବ୍ଦର ଆଦିରେ ଯେବେ ସଂଖ୍ୟାବାଚକ
ଶବ୍ଦ ଥାଏ । ତେବେ କୁଳିଙ୍ଗ ହୁଏ । ସ ।—ବିରାପ, ଦିରାପ,
ପଞ୍ଚବିଷ ଉତ୍ୟାଦି । ସଂଖ୍ୟାପ୍ରଦକ ନ ହେଲେ ହୁଏ ନାହିଁ । ସଥା—
ବର୍ଣ୍ଣବାପ, ଅପରବାପ ଉତ୍ୟାଦି ପୁଣିଙ୍ଗ ।

୩୭ । ସମାଧାର ହରୁନଷ୍ଟନ ପଦସବୁ ଯେବେ ପାପାଦ୍ୟଂତ
ହୁଏ, ତେବେ ସେହି ସବୁ ଶବ୍ଦ କୁଳିଙ୍ଗ ହୋଇଥାଏ, ପାପାଦିର
କୋଣସି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଗୁଣ ନାହିଁ, ଶିଷ୍ଠପ୍ରୟୋଗାନ୍ତରାରେ ପାପାଦି
ଜାଣିବାକୁ ହେବ ।

୩୯ ଦହନେ କରୁବାଖ୍ୟୁଁଭାବୋ ୪୦ ପଥଃ ସଂଖ୍ୟାବ୍ୟୁତପରଃ ।
୪୧ ଶଶ୍ଵତ୍ତାପ୍ରାବନ୍ଦନାଞ୍ଜେତ୍ର ବିଜ୍ଞାପୁଂ ୪୨ ସଂହତୋ ସଭା ॥
ତଣ ଶାଳରୀପି ପରାମର୍ଶା ମନୁଷ୍ୟାର୍ଥାଦରାଜକାର ।

ସଥା—ଦିପାତ ଦିପାତ, ଦିଭିବନ, ଚତୁର୍ବୁଦ୍ଧ, ଚତୁର୍ମୁଖ ଇତ୍ୟାଦି ।
୩୯ । ସମାହାରହମ୍ବ ଓ ଅଭ୍ୟୁଁଭାବନିଷ୍ଠନ ପଦ କୁ ବଳିଙ୍ଗ
ହୁଏ । ସଥା ହମ୍ବ—ପାଣିପଦ, ଦସ୍ତ୍ୟଶୁ ପ୍ରଭୃତି । ଅଭ୍ୟୁଁଭାବ—
ଅଧ୍ୟୁତ୍ସ୍ତି, ଉପକୁମ୍ବ, ଇତ୍ୟାଦି ।

୪୦ । ସଂଖ୍ୟାବାଚକ ଓ ଅବ୍ୟୁ ଶବ୍ଦରୁ ପର ସେବେ
ପଥ ଶବ୍ଦ ଆଜ ସମାପ୍ତ ହୁଏ, ତେବେ ସେହି 'ସମାସନିଷ୍ଠନ ପଦ
କୁ ବଳିଙ୍ଗ ହୁଏ ସଥା—ଦିପଥ, ଚତୁର୍ଷବ୍ଦ, କାପଥ ଇତ୍ୟାଦି ।

ସହ୍ୟୀ ବହୁବଚନାନ୍ତ ଶବ୍ଦ ସହିତ ଗ୍ରୂପ୍ୟାଶବ୍ଦର ସମାପ୍ତ
ହେଲେ ସେହି ସମାସନିଷ୍ଠନ ପଦ କୁ ବଳିଙ୍ଗ ହୁଏ । ସଥା—ଦିପ(ପଶା)
ସମୁଦର ଗ୍ରୂପ୍ୟା—ବିଜ୍ଞାପ୍ତା । ବହୁବଚନାନ୍ତ ନ ହେଲେ ହୁଏ ନାହିଁ ।
ସଥା—ଇଷର ଗ୍ରୂପ୍ୟା ଇଷଜାପ୍ତା ।

୪୧ । ଶହ୍ୟୀ ବହୁବଚନାନ୍ତ ଶବ୍ଦ ସହିତ ସମ୍ଭାରୀକ
ସଭା ଶବ୍ଦର ସମାପ୍ତ ହେଲେ, ସେହି ସମାପ୍ତ ନିଷ୍ଠନ ପଦ କୁ ବଳିଙ୍ଗ
ହୁଏ । ସଥା—ଦାସୀମାନଙ୍କର ସଭା ଦାସୀ ସରଂ, ଦୀମାନଙ୍କର
ସଭା ସ୍ମରଂ, ସଭା ଶବ୍ଦରେ ସମୁଦ ନ ବୁଝାଇଲେ କୁ ବଳିଙ୍ଗ
ହୁଏ ନାହିଁ । ସଥା—ଦାସୀ ସଭା ଇତ୍ୟାଦି ।

୪୨ । ରଜ ଶବ୍ଦ ଭିନ୍ନ ରଜାର୍ଥ ଶବ୍ଦ ଓ ମନୁଷ୍ୟଭିନ୍ନ ଶବ୍ଦ
ସହିତ ଗୁହାର୍ଥ ଓ ସମୁହାର୍ଥ ସଭା ଶବ୍ଦର ସମାପ୍ତ ହେଲେ ସେହି
ସମାପ୍ତ ନିଷ୍ଠନ ପଦ କୁ ବଳିଙ୍ଗ ହୁଏ । ସଥା—ନପ୍ରସଭ, ରଜାର୍ଥ,
ଭିନ୍ନସଭ, ପିଶାଚସଭ ଇତ୍ୟାଦି । ଦେବସଭ କୁ ବଳିଙ୍ଗ ହୁଏ ନାହିଁ ।

ଦାସୀସରଂ ନପସରଂ ରକ୍ଷଣସରମିମା ଦିଃ ।

୪୩ ଉପଜ୍ଞୋପତ୍ରମାନ୍ତଶ୍ଶ ତଦାଦିତ୍ର ପ୍ରକାଶନେ ।

କୋପଙ୍କ କୋପତ୍ରମାନ୍ତ ତ୍ରୁଟି କରୋଶା ନରନାମପୁ ।

୪୭ ଭାବେଣନକତିର୍ଥେଣନ୍ତେ ତ୍ରୁଟି ସମ୍ମାନପୁ ।

ଅଦନ୍ତପତ୍ୟୁଃ ୪୮ ପୁଣ୍ୟସୁଦିନାର୍ଥାଂ ଭୁବଃ ପରଃ ॥

୪୯ । ଉପଙ୍କ (ଆଦ୍ୟକ୍ଳାନ) ଓ ଉପତ୍ରମ (ଜୀନପୂର୍ବକ)
ଆରମ୍ଭ ଆଦିତ୍ର (ପ୍ରଥମତ୍ର) ପ୍ରକାଶ ହେଲେ ଷଷ୍ଠୀନ୍ତ ସହିତ
ସେବେ ଉପଙ୍କ ଓ ଉପତ୍ର ଶବ୍ଦ ସମାପ୍ତ ହୁଏ, ତେବେ ସେହି
ସାମାସତ ପଦ କୁ ବଳିଙ୍ଗ ହୋଇଥାଏ । ସଥା—କ'ର (ବ୍ରହ୍ମାର)
ଉପଙ୍କ — କୋପଙ୍କ । କ'ର (ବ୍ରହ୍ମାର) ଉପତ୍ରମ—କୋପତ୍ରମ ।

୫୦ । ଉତୀନରଖ୍ୟଦେଶର ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଗ୍ରାମପମ୍ବାୟ ଯେଉଁ
ଷଷ୍ଠୀ ବିଭକ୍ତନ୍ତ ଶବ୍ଦ ସେମାନଙ୍କ ପରିପ୍ରିତ କହୁ । ଶବ୍ଦ କୁ ବଳିଙ୍ଗ
ହୁଏ । ସଥା—ସୌମିଷ୍ଠନକହୁ, ଜୈମିନିକହୁ ।

୫୧ । ଭାବବାରରେ ନିଷ୍ଠନ ନୃଣ, କ ଓ ତିର ଭିନ୍ନ
ପ୍ରତ୍ୟୁଃନ୍ତ ଶବ୍ଦ ସବୁ କୁ ବଳିଙ୍ଗ ହୁଏ ସଥା—ଭବିତବ୍ୟ, ଭବମାୟ,
ଚନ୍ଦବ୍ୟ, ଗତ, ଜୀବ, ସଂଘବିଶ, ସାକେଟିନ, ବ୍ରହ୍ମଭବ୍ୟ ଇତ୍ୟାଦି ।

୫୨ । ସମୁଦ୍ର, ଭାବ ଓ କର୍ମ ଅର୍ଥରେ ବିହିତ କୃଦଂତ,
ତଢିତ ପ୍ରତ୍ୟୁଃନ୍ତ ଶବ୍ଦ କୁ ବଳିଙ୍ଗ ହୁଏ । ସମୁଦ୍ରର୍ଥରେ ଭିଷାର
ସମୁଦ୍ର ଭୋଷ୍ୟ ଏବଂ ଉପଗରିକ; କେବାରିକ ଇତ୍ୟାଦି । ଭାବେ
ଗୋର, ସ୍ତେଷ୍ଟ ଇତ୍ୟାଦି । କର୍ମରେ—ବ୍ରାହ୍ମଶର କର୍ମ ବ୍ରାହ୍ମଣ୍ୟ,
ଜତର କର୍ମ ଜାତ୍ୟ ଇତ୍ୟାଦି ।

୫୩ । ପୁଣ୍ୟ ଓ ସୁଦିନ ଶବ୍ଦର ପରିପ୍ରିତ ଅତି ଶବ୍ଦ
କୁ ବଳିଙ୍ଗ ହୁଏ । ସଥା—ପୁଣ୍ୟହ, ସୁଦିନାହ । ଏଠାରେ 'ତୁ' ପଦ-
ଦାର ସୁତ୍ରର ହେଲ ସେ—ତ ଶବ୍ଦର ପରିବାହିତା ଶବ୍ଦ
କୁ ବଳିଙ୍ଗ ହୁଏ ।

୪୫ ନିଯୁବ୍ୟୁନାନୀଂ ଦେବକାନେୟକର୍ତ୍ତପ୍ୟ ୪୦ କ୍ଥଚୋଟକେ ।
ଶୈତଂ ପିଛଂ ଗୃହୟୁଣୀ କିଶ୍ଚଟଂ ମର୍ମଯୋଜନମ୍ ।
ରଜସ୍ୱରୁଂ ବ ଜପେୟ ଗଦେୟ ପଦେୟ କୃତୋ କବେହେ ।
ମାଣିକ୍ୟଭାଷ୍ୟପିନ୍ଦ୍ରରୁଂ ଚାରଂ ଚାବରପିଞ୍ଜରମ୍ ॥
ଲୋକାୟୁତଂ ଦରିତାଳଂ ବିଦଳଂ ସ୍ଥାଳବାହୁଂ କମ୍ ।

ପୁଂ ନିଯୁବ୍ୟୁନକ ସଂଗ୍ରହ

୪୬ ପୁଂନିଯୁବ୍ୟୁନକପ୍ୟୋଃ ଶେଷୋର୍ଧର୍ତ୍ତପିଶ୍ୟାକ କଶ୍ଚକାଃ ॥
ମୋଦକପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷେତ୍ରଙ୍କଃ ଶାଟକଃ ୧ କର୍ପଟୋଃସ୍ତୁଦଃ ।
ପାତକୋଦ୍ର୍ୟୋଗତରକତମାଳାମଳକ, ନନ୍ଦଃ ॥

୪୭ । ନିଯୁବ୍ୟୁନ ଅବ୍ୟୁର ବିଶେଷଣ ଶବ ସବୁ କ୍ଲୁବନିଙ୍ଗ ଓ
ଏକବଚନାନ୍ତ ହୁଏ । ଯଥା ମୃଦୁ ପଚନ୍ତି, ପ୍ରୋକଂ ପଚନ୍ତି
ଇତ୍ୟଦି । ଏହି ସବୁ ଘନରେ ମୃଦୁ ଓ ପ୍ରୋକ ଶବ ବିଶେଷଣ
ଦେବାରୁ ଏକ ବଚନାନ୍ତ ଓ ନିଯୁବ୍ୟୁନକ ଲିଙ୍ଗ ହୋଇଥାଏ ।

୪୮ । ଉକ୍ତ ପ୍ରଭୃତି ଶବ୍ଦଙ୍କୁ ବନିଙ୍ଗ ହୁଏ । ଉକ୍ତ, ତୋଟକ
ଶୈତ, ପିଛ, ଗୃହ, ସ୍ଥାଣ, କିଶ୍ଚଟ, ମର୍ମ, ଯୋଜନ, ରଜସ୍ୱ, ବାଜ-
ପେୟ, ଗଦ୍ୟ, ପଦ୍ୟ, ମାଣିକ୍ୟ, ଭାଷ୍ୟ, ସିନ୍ଦ୍ର, ଚାର, ଚାବର,
ପିଞ୍ଜର, ଲୋକାୟୁତ, ଦରିତାଳ ବିଦଳ, ସ୍ଥାଳ, ବାହୁଂ କ ।

୪୯ । ଶେଷ ପ୍ରଭୃତି ଶବ ପୁଂଲିଙ୍ଗ ଓ ନିଯୁବ୍ୟୁନକଲିଙ୍ଗ । ଶେଷ,
ଅର୍କ, ପିଣ୍ୟାକ, କଶ୍ଚକ, ମୋଦକ, ତଣ୍ଡକ, ଟଙ୍କ, ଶାଟକ,
କର୍ପଟ, ଅବୁଦ, ପାତକ, ଉଦ୍ୟୋଗ, ଚରକ, ତମାଳ, ଆମଳକ,
ନନ୍ଦ, କୃଷ୍ଣ, ମୁଣ୍ଡ, ସାଧୁ ବୁଦ୍ଧ, ଶେତ୍ର, ଶେମ, କୁଠିମ, ସଙ୍ଖମ,
ଶତମାନ, ଅର୍ମ, ଅମ୍ବଳ, ଅବ୍ୟୁନ, ତାଣ୍ଡକ କବସ୍ୱ, କନ୍ଦ, କାର୍ପାସ,
ପାରବାର, ସୁଗନ୍ଧର, ଯପ, ପ୍ରଗୀବ, ପାଶୀବ, ସ୍ପଷ୍ଟ, ଚମସ୍,
ଚିକବସ ।

(୧) ଶାକଟ ଇତି ବା ପ୍ରାତ ।

କୃଷ୍ଣ ମୁଣ୍ଡ ସିଧ ବୁଦ୍ଧ ଶ୍ଵେତର ଶେମ କୁଠିମମ୍ ।
ସଜମ ଶତମାନମ୍ ସମଲାବ୍ୟୁତାଣ୍ତରମ ॥
କବିଷ୍ୱ କନ୍ଦକାର୍ପଟ ପାରବାର ସୁଗନ୍ଧରମ୍ ।
ସ୍ପଷ୍ଟପ୍ରଗୀପାଶୀବେ ସୁଷ୍ଟନ୍ଧନସବିକଳସୌ ॥
୪୧ ଅର୍କର୍ତ୍ତାଦୌ ଶୁତାଶନା ସୁଷ୍ଟୁଦଃ ବୈଦିକ ଧ୍ୱନମ୍ ।
ତନୋକ୍ତମିହ ଲୋକେଃପି ତଜେଦସ୍ତ୍ୟୁ ଶେଷକର ॥

ସ୍ତ୍ରୀ ପୁଂ ସଂଗ୍ରହ

୪୨ ସ୍ତ୍ରୀପୁଂସ୍ପ୍ରୋତ୍ସବତ୍ୟାନ୍ତା ୪୦ ଦ୍ଵିତୀୟ ଷଟ୍କପଦୋତଗାଃ ।

୪୩ । ପାଣିନ ବ୍ୟାକରଣରେ ଅର୍କର୍ତ୍ତାଦି ଶବ୍ଦ, ଦିତ୍ୟ, ଶ୍ରାଵ,
କୃତ୍ୟ, ଦିନ, ଶଶର ଓ ମୁଖ ପଢ଼ିବ ଶବ ପୁଂ ଓ ନିଯୁବ୍ୟୁନକଲିଙ୍ଗ
କହି ଅଛନ୍ତି । ତାହା କେବଳ ବେଦ ବିଷୟରେ । ଭାଷାରେ
ନିଯୁବ୍ୟୁନ ଲିଙ୍ଗ ହେବ, ପୁଂଲିଙ୍ଗ ହେବ ନାହିଁ । ଏହି ହେତୁରୁ ସେହି
ପବୁ ଶବ ପୁଂ ନିଯୁବ୍ୟୁନ ଲିଙ୍ଗରେ ଚାପୁତ ହେଲା ନାହିଁ ।

ସ୍ତ୍ରୀ ପୁଂ ସଂଗ୍ରହ

୪୪ । ଅପତ୍ୟ ପ୍ରତ୍ୟୁନ ଶବ ସ୍ତ୍ରୀ ଓ ପୁଂ ଉତ୍ତପୁଲିଙ୍ଗ ହୁଏ
ଯଥା—ଗରୀ, ଗାର୍ଗ୍ୟ, ଶ୍ରୀପରମା, ଶ୍ରୀପରମା, କାଶ୍ୟପ କାଶ୍ୟପୀ
ଇତ୍ୟଦି ।

୪୫ । ଦ୍ଵିପଦ, ଚକୁଷ୍ପଦ ଓ ଟଟପଦ ଉତ୍ତପଦକ ଶବ ସ୍ତ୍ରୀ
ଓ ପୁଂଲିଙ୍ଗ ହୁଏ । ଦ୍ଵିପଦ—ମାନୁଷ, ମାନୁଷ, ବିପା, ବିପା, ଶବିଷ୍ଵା,
ଶବିଷ୍ଵ, ଇତ୍ୟଦି । ଚକୁଷ୍ପଦ ମୃଗ ମୃଗ, ଶଳଶ, ଶଳଶ ଇତ୍ୟଦି
ଷଟ୍କପଦ ଭ୍ରମସା, ଭ୍ରମର ଇତ୍ୟଦି । ଉତ୍ତପଦକ—ଉତ୍ତଗୀ,
ଉତ୍ତପ, ସର୍ପୀ, ସପ ଇତ୍ୟଦି ।

ଅମରକୋଷ୍ଠ

୪୬ ଜିତେବାଃ ୪୭ ପୁମାଶ୍ୟାସ୍ତ ସ୍ତ୍ରୀ ଯୋଗୋଃ ୪୭ ସହମଳିକଃ ।
ମୁନିଦ୍ଵାତକଃ ସ୍ଥାନିକର୍ତ୍ତରେ ଖାଟଳମେନୁଃ ।
ମୂଷା ସୁପାଟୀ କରନ୍ତ ପୁଷ୍ଟିଃ ଶାଟୀ କଟୀ କୁଟୀ ।

ସ୍ତ୍ରୀ ନ ପୁଣ୍ସକ ସଂଗ୍ରହଃ

୪୮ ସୀନପୁଣ୍ସକଯେଷ୍ଵ ବନ୍ଧୀପୁଷ୍ପୋଃଷ୍ଟ୍ୟ କୃତିକ ବୁଞ୍ଜ ।
ଅଚିତ୍ୟମୌରିଣି ମୈତ୍ରୀ ମୈତ୍ର୍ୟଂ ବୁଞ୍ଜ ପ୍ରାଗୁଦାହୁତଃ ।

୪୯ । ଦ୍ଵିପଦାଦି ଭିନ୍ନ ଜାତିବାଚକ ଶବ୍ଦ ପୁଣ୍ସ ଓ ସ୍ତ୍ରୀଲଙ୍ଘ ।
ସଥା—ମୂଷା, ମୁନି, ଗଣ୍ଠପୁଣ୍ସ, ଗଣ୍ଠପୁଦ, ସରଷ ସରଭ
ଇତ୍ୟାଦି ।

୫୦ । ପୁଣ୍ସକ ଓ ମଳିକ ଶବ୍ଦ ସ୍ତ୍ରୀଯେଗରେ ସ୍ତ୍ରୀଲଙ୍ଘ ଏବଂ ପୁଣ୍ସୀ
ଯୋଗରେ ପୁଣ୍ସକ ହୁଏ । ସଥା ଦେବାଦତ୍ତ, ଦେବଦତ୍ତର ଭାର୍ଯ୍ୟା,
ଦେବଦତ୍ତା । ମହାପାତ୍ର, ମହାପାତ୍ରର ଭାର୍ଯ୍ୟା ମହାପାତ୍ରୀ, ଇନ୍ଦ୍ର—
ଇନ୍ଦ୍ରାଣୀ ।

୫୧ । ମଳିକ ଓ ମୁନି ଓ ପ୍ରଭୃତି ଶବ୍ଦ ସ୍ତ୍ରୀ ଓ ପୁଣ୍ସକ ।
ମଳିକ, ମୁନି, ମୁନି (ଚପସ୍ତି ମୁନି) (ଚପସ୍ତିମା), ବରଟକ,
ବରଟିକା, ସୁତ, ସ୍ଵାଶୀ, ବର୍ତ୍ତକ, ବର୍ତ୍ତିକା, ଖାଟଳ, ଖାଟଳୀ, ମନୁ
ମନ । ମୂଷା ମୂଷା, ସପାଟ, ସୁପାଟୀ, କକରୁ, କକରୁ (କଦମ୍ବ)
ସୁଷ୍ଟି, ସୁଷ୍ଟୀ, ଦଣ୍ଡ, ଶାଟୀ, ଶାଟୀ, କଟି, କଟୀ, କୁଟୀ ।

୫୨ । ଭାବ ଓ କର୍ମ ଅର୍ଥରେ ନିହିତ-ସଂଖ୍ୟା (ସତ ଷ୍ଟ ଓ
(ବୁଞ୍ଜ) ପ୍ରତ୍ୟାନ୍ତ ଶବ୍ଦ ସ୍ତ୍ରୀ ଓ କ୍ଲୀବଲଙ୍ଘ ହୁଏ । କାହାର
ମତରେ କୋଣସି ପ୍ଲାନରେ କ୍ଲୀବଲଙ୍ଘ, କୋଣସି ପ୍ଲାନରେ ସ୍ତ୍ରୀଲଙ୍ଘ
ବା ଉଭୟ ଲଙ୍ଘ ହୁଏ । ଉଚିତର ଭାବ ବା କର୍ମ ଅର୍ଥରେ ଭାବ ବା କର୍ମ
ମିଶର ଭାବ ବା କର୍ମ ମୌତ, ମୌତ ବିଦର୍ଘର ଭାବ ବା କର୍ମ
ବୈଦର୍ଘ ବୈଦର୍ଘ୍ୟ ବୁଞ୍ଜ ପ୍ରତ୍ୟାନ୍ତ ବର୍ତ୍ତକ ଗୌରିକ
ଇତ୍ୟାଦି ।

ତୃଷ୍ଣୀୟକାଣ୍ଡେ ଲଙ୍ଘାଦିଷଂଗ୍ରହବର୍ଗଃ

୫୨ । ପ୍ରଷ୍ଟ୍ୟନ୍ତ ପାଦିପଦାଃ ସେନା ଗୁପ୍ତା ଶାଲା ସୁର ନିଶାଃ ।
ସ୍ଥାଦ୍ଵ ବା ନୃସେନଂ ଶୁନିଶଂ ଗୋଶାଲାମିତରେ ତ ଦିକ୍ ॥

୫୩ । ଅବଲନ୍ତୋ ଉରପଦୋହି ଗୁପ୍ତାପୁଣ୍ସ ନିଶଲୁପ୍ ।
ସିଖଃ ତ ସିଖଃ ତ ସିତକ୍ଷେପ ତ ସିତକ୍ଷ୍ୟପ ॥

ଶିଳିଙ୍ଗ ସଂଗ୍ରହଃ

୫୪ । ସିଷୁ ପାତୀ ପୁଟା ବାଟୀ ପେଟୀ କୁବଳାଦାତ୍ରିମୌ ।

ସମାଧୀ-ଲଙ୍ଘାଦିଷ୍ୱାଃ

୫୫ । ପରଂ ନିକଂ ସପ୍ରଧାନେ ଦହେ ତତ୍ପରଣେ ପି ତତ୍ ॥

୫୬ । ପ୍ରଷ୍ଟ୍ୟନ୍ତ ପଦ ସହିତ ସମାସ ହେଲେ ସେନା, ଗୁପ୍ତା,
ଶାଲା ସୁର ଓ ନିଶା ଶବ୍ଦ ସ୍ତ୍ରୀ ଓ କ୍ଲୀବଲଙ୍ଘ ହୁଏ । ସଥା—ନର-
ସେନା—ରେସେନ, ନୃସେନ । ବୃଷର ଗୁପ୍ତା—ବୃଷଗୁପ୍ତ, ବୃଷଗୁପ୍ତ ।
ଶ୍ଵା ର ନିଶ—ଶୁନିଶଂ । ଶୁନିଶ । ଗୋର ଶାଲ—ଗୋଶାଲ,
ଗୋଶାଲ । ସବରସୁର ସବସୁର, ସବସୁର ।

୫୭ । ସ୍ତ୍ରୀଲଙ୍ଘରେ ବିହିତ ଅପ୍ରତ୍ୟୁଷାନ୍ତ ଏବଂ ଯାହାର ନ
ଲୋପ ହୁଏ, ଏହିପର ପଦ ଉତ୍ତରପଦରେ ଥାଇ ଯେବେ ଦିଗୁସମାସ
ହୁଏ ତେବେ ସେହି ସବୁ ଶକ ସ୍ତ୍ରୀଲଙ୍ଘ ଓ କ୍ଲୀବଲଙ୍ଘ ହୁଏ ।
ତିନିଷ୍ଠାର ସମାହାର ସିଖ ସିଖଃ । ତିନ ତକ୍ଷର ସମାହାର—
ସିତକ୍ଷେ, ସିତକ୍ଷ୍ୟ ।

୫୮ । ପାତୀ, ପୁଟା, ବାଟୀ ପେଟୀ କୁବଳ ଓ ଦାତ୍ରିମ ଶବ୍ଦ
ସିଲିଙ୍ଗ ସିଷୁ ତରେ ଏହାର ଉତ୍ତରରଣ ସିଷୁ ତୁପେ ବୁଝାଯାଏ ।
ଭାଷାରେ ପୁଣ୍ସ, କ୍ଲୀବଲଙ୍ଘ ଏକ ପର ଥିବାରୁ ଦୁଇଟି ଲେଖାଏଁ
ଉଦାହରଣ ଦିଆଗଲ । ସଥା—ପାତୀ, ପାତୀ । ପୁଟ, ପୁଟା । ବାଟ,
ବାଟୀ । ପେଟ, ପେଟୀ । କୁବଳ, କୁବଳୀ । ଦାତ୍ରିମ ଦାତ୍ରିମୀ ।

୫୯ । ଉଚିତରେତର ହୃଦୟ ଓ ତତ୍ପରଣେ ସମାସରେ ତିନିଲଙ୍ଘ
ଅର୍ଥାତ୍ ସମାସକାଳୀନ ପରେ ଯେ ପଦ ଥାଏ ସେହି ପଦ ଯେଉଁଲଙ୍ଘ
ସମସ୍ତପଦ ସେହି ଲଙ୍ଘରେ । ସଥା—ସ୍ତ୍ରୀ ଓ ପୁମାନ୍ ସ୍ତ୍ରୀପୁଣ୍ସ ପୁମାନ୍

୭୩ । ଅର୍ଥାନ୍ତାଃ ପ୍ରାକ୍ୟଳଂ ପ୍ରାପ୍ତାପନ୍ନପଦ୍ମାଃ ପରେପଗାଃ ।
 ୭୪ । ଚକ୍ରିତାରେ ବିଶୁଃ, ୭୫ । ସଂଖ୍ୟା ସବନାମ ଚଦନ୍ତକାଃ ॥
 ୭୬ । ବହୁଗ୍ରୀତିରଦିତ୍ତ ନାମୀ ମୁନ୍ଦେଷୁଃ ଚଦନ୍ତ ହୃଦୟ
 ଓ ସ୍ତ୍ରୀ ପୁଃ ସ୍ତ୍ରୀ । ସୀତା ଓ ସମ୍ମାନ ଲଭ୍ୟାଦି । ଦିଜର ଭାର୍ଯ୍ୟ
 ଦିଜଭ୍ୟା । ଦିଜର କୁଳ ଦିଜକୁଳ ।

୭୩ । ପ୍ରୟେ ଜନାର୍ଥକ ଅର୍ଥ ଶବ୍ଦ ପରେ ଏବଂ ପ୍ରାଦିପମର୍ଥାର୍ଥ
 ଆପନ୍ନ ପଦ ପୂର୍ବରେ ଥାଇ ସମାସ ହେଲେ ସମସ୍ତପଦ ବାର୍ଯ୍ୟ—
 ଲିଙ୍ଗ ଅର୍ଥାର ବିଶେଷ୍ୟ ଯେଉଁ ଲିଙ୍ଗ ସେହି ଲିଙ୍ଗ ହୁଏ । ଯଥା—
 ବ୍ରାହ୍ମଣାର୍ଥ ପାପଃ ବ୍ରାହ୍ମଣାର୍ଥ ପ୍ରପା (୧) ବ୍ରାହ୍ମଣାର୍ଥଂ ପମ୍ବଃ । ପ୍ରନନ୍ତା
 ଭାର୍ଯ୍ୟା—ପ୍ରଭାର୍ଯ୍ୟା ପ୍ରଗତା ଲିତା—ପ୍ରଲିତା, ଅଭିନନ୍ଦା ଶର୍ତ୍ତା
 ଅଭିନନ୍ଦା, ନଗରରୁ ନିର୍ଗତ ନିର୍ନ୍ଦଗର । ଅଳଙ୍କାର୍ୟ ପୁରୁଷ,
 ଅଳଙ୍କାର୍ୟ ସ୍ତ୍ରୀ ଲଭ୍ୟାଦି । ପ୍ରାପ୍ତମାନିକ ପୁରୁଷ ପ୍ରାପ୍ତମାନିକା ସ୍ତ୍ରୀ ।
 ଆପନ୍ନମାନିକ ପୁରୁଷ, ଆପନ୍ନମାନିକା ସ୍ତ୍ରୀ ।

୭୪ । ଚକ୍ରିତାରେ ବିଶୁ ସ୍ତ୍ରୀ ସମାସ ନିଷ୍ଠନ୍ତ ପଦ ବାର୍ଯ୍ୟ-
 ଲିଙ୍ଗୀ ହୁଏ । ଯଥା—ପଞ୍ଚକପାଳବଂଦ୍ୟୁତ, ପଞ୍ଚ କପାଳ ସୃଷ୍ଟି,
 ପଞ୍ଚକପାଳ ଭିଷା, ପଞ୍ଚକପାଳ ଅନ୍ତ ଲଭ୍ୟାଦି ।

୭୫ । ସଂଖ୍ୟା ବାଚକ ଓ ସବନାମ ଏକଂ ସଂଖ୍ୟା ବାଚକ ଓ
 ସବନାମାନ୍ତ ପଦବାର୍ଯ୍ୟ ଲିଙ୍ଗ ହୁଏ । ଯଥା— ଏକପୁରୁଷ, ଏ । ୧,
 ବହୁ ପୁରୁଷ, ବହୁ ସ୍ତ୍ରୀ ଲଭ୍ୟାଦି, ସବ ପୁରୁଷ ସବା ସ୍ତ୍ରୀ ଲଭ୍ୟାଦି ।
 ପରମେକ ପୁରୁଷ, ପରମେକା ସ୍ତ୍ରୀ ପରମସଦପୁରୁଷ, ପରମସବା ସ୍ତ୍ରୀ ।

୭୬ । ବହୁଗ୍ରୀତି ସମାସରେ ନିଷ୍ଠନ୍ତ ପଦ ବାର୍ଯ୍ୟ ଲିଙ୍ଗ ହୁଏ,
 କିନ୍ତୁ ଶିରବାଚକ ଶବ୍ଦ ବହୁଗ୍ରୀତି ହେଲେ ବାର୍ଯ୍ୟ ଲିଙ୍ଗ ହୃଦୟନାହିଁ
 ଯଥା ଶାତନଳ ଏହାର ଶାତନଳଳା ନଦୀ ଏବଂ ଶାତନ କୁପ,
 ଲଭ୍ୟାଦି ।

୧— ପ୍ରପା ଲଭି ବା ପାଠୀ ।

୭୭ ଗୁଣଦ୍ରୁବ୍ୟ ଦିପ୍ତା ଯୋଗୋପାଧାପୁଃ ପରଗ ମିଳଃ ।
 ୭୮ କୃତଃକର୍ତ୍ତ୍ୟେଷ୍ଟପଞ୍ଜପ୍ରାଃ କୃତ୍ୟା କର୍ତ୍ତ୍ଵ କର୍ମଣି ।
 ୭୯ ଅଣଦ୍ୟନ୍ତାପ୍ରେନ ରକାଦିରେ ୭୦ ନାନାର୍ଥେଦକାଃ ।
 ୮୦ ପଟ୍ଟବଂଜକାଦିଷୁ ସମ୍ମ ପୁଷ୍ଟ ଦସ୍ତିଷ୍ଠିତ୍ ବ୍ୟପୁମ୍ ॥
 ୮୧ । ଶାନ୍ଦବ୍ୟ ଓ ଦିପ୍ତାବିଶିଷ୍ଟ ଶକ ବାର୍ଯ୍ୟଲିଙ୍ଗ ହୁଏ ।

୮୨ । ଶୁଣଦ୍ରୁବ୍ୟ ଓ ଦିପ୍ତାବିଶିଷ୍ଟ ଶକ ବାର୍ଯ୍ୟଲିଙ୍ଗ ହୁଏ ।
 ସଥା—ଶୁଣବିଶିଷ୍ଟ-ଶୁକ୍ଳାବକ୍ଷ, ଶୁକ୍ଳବକ୍ଷ, ଶୁକ୍ଳଜଳ । ଦ୍ରୁବ୍ୟ ବିଶିଷ୍ଟ
 ଦଣ୍ଡୀ ପୁରୁଷ, ଦଣ୍ଡମୀ ସ୍ତ୍ରୀ, ଦଣ୍ଡକୁଳ । ଦିପ୍ତାବିଶିଷ୍ଟ—କୃତଦଟ,
 କୃତଦଟୀ, କୃତବସ୍ତା ଲଭ୍ୟାଦି ।

୮୩ । ସଂଙ୍କାବାଚକଭିନ୍ନ କର୍ତ୍ତ୍ତବାର୍ଯ୍ୟରେ ନିଷ୍ଠନ୍ତ କୃତନ୍ତ ଏବଂ
 କର୍ତ୍ତ୍ଵ ଓ କର୍ମବାର୍ଯ୍ୟରେ ନିଷ୍ଠନ୍ତକୁତ୍ର ପ୍ରତ୍ୟୁଷିତ ପଦ ବାର୍ଯ୍ୟଲିଙ୍ଗ
 ହୁଏ । ଯଥା—କର୍ତ୍ତ୍ତବାର୍ଯ୍ୟରେ—ପକ୍ତା ପୁରୁଷ, ପକ୍ତୀ ସ୍ତ୍ରୀ, ପକ୍ତକୁଳ,
 ଭବ୍ୟ ପୁରୁଷ ବ୍ୟ ସ୍ତ୍ରୀ ଭବ୍ୟବସ୍ତ୍ର ଲଭ୍ୟାଦି । କର୍ମବାର୍ଯ୍ୟରେ ଦୃଶ୍ୟ
 ଘଟ, ଦୃଶ୍ୟ ଘଟୀ, ଦୃଶ୍ୟ ଜଳ ଲଭ୍ୟାଦି ।

୮୪ । ତଢ଼ାର କକ୍ଷ ଲଭ୍ୟାଦି ଅର୍ଥରେ ଅଣାଦି ତଢ଼ାନ୍ତପଦ
 ସବୁ ବାର୍ଯ୍ୟଲିଙ୍ଗ ଯଥା—ହରଦ୍ଵାହାର ରକା-ହାରଦ୍ଵ ପଟ, ହାରଦ୍ଵା
 ଶାଟୀ, ହାରଦ୍ଵ ବନ୍ଧ ଏବଂ କୌପୁନୀ ଶାଟୀ ଲଭ୍ୟାଦି । ଶାଲାରେ
 ଜାତ—ଶାଲୀପୁ ଘଟ, ଶାଲୀପୁ ଘଟୀ, ଶାଲୀପୁ ପ୍ରପୁଃ ଲଭ୍ୟାଦି ।

୮୫ । ନାନାର୍ଥ ଅର୍ଥାର ଯେଉଁ ସବୁ ଶକର ବହୁତ ଅର୍ଥ,
 ସେହି ସବୁ ଶକ ବାର୍ଯ୍ୟଲିଙ୍ଗ ହୁଏ । ଯଥା— ନଭଃ ଆକାଶ, ନଭଃ
 ଶାବଦ ସୁମନଃ ପୁଷ୍ଟ, ସୁମନଃ ଦେବ ଲଭ୍ୟାଦି ।

୮୬ । ସଂଖ୍ୟାବାଚକ ଶକାଶନ୍ତ ନକାଶନ୍ତ ଶକ, କର୍ତ୍ତି, ଅବ୍ୟୁ,
 ପୁଷ୍ଟଦ୍ଵ ଓ ଅସ୍ତ୍ରଦ୍ଵ ଶକ ସିଲିଙ୍ଗରେ ସମାନ । ଯଥା— ଶକାଶନ୍ତ ପଟ୍
 ପୁରୁଷ, ପଟ୍ ସ୍ତ୍ରୀ । ନକାଶନ୍ତ ପଞ୍ଚ ପୁରୁଷ, ପଞ୍ଚ ସ୍ତ୍ରୀ । କର୍ତ୍ତ ପୁରୁଷ
 କର୍ତ୍ତ ସ୍ତ୍ରୀ ଲଭ୍ୟାଦି । ଅବ୍ୟୁ ଉତ୍ତରେ ପୁରୁଷ, ଉତ୍ତରେ ସ୍ତ୍ରୀ, ଉତ୍ତରେ
 କୁଳ ଲଭ୍ୟାଦି ।

୭୭ ପରଂ ବିଶେଷ ଶେଷଂ ତୁ ଜ୍ଞୟଂ ଶିଷ୍ଟପ୍ରେସ୍ତୁଗତଃ ।
ଇତ୍ୟମରସିଂହକୃତୌ ନାମକଙ୍ଗାନୁଶାସନେ ।
ସାମାନ୍ୟମୃଦ୍ଧୀଯଃ କାଣ୍ଡଃ ପାଞ୍ଚଃ ଏବ ସମନ୍ତତଃ ॥

ସ ମା ପ୍ତ

୭୭ । ଯେଉଁ ଶୁଳରେ ଉଭୟଲଙ୍ଘର ବିଶେଷ ହୁଏ, ଯଥିବି
ଶୁଳରେ ପରଳିଙ୍ଗ ହେବ । ଯଥା ଏକସ୍ଵର ଶିବାଶାନ ଶକ ସୁଲଙ୍ଘ
ହୁଏ, ଏହିପରି ବିଧାନ କରି ପରେ କଣ୍ଠସଂଜ୍ଞାବାଚକଭିନ୍ନ କର୍ତ୍ତ୍ତି-
ବାଚ୍ୟରେ ନିଷ୍ଠନ୍ତ କୁଦୟନ୍ତ ଶକ ବାଚ୍ୟ ଲିଙ୍ଗ ହୁଏ । ଏପରି ବିଧାନ
କରାଯାଇଥାଏ । ଅତିଏବ ମା ଶକ ଏକସ୍ଵର ଛନ୍ଦ ବାଚ୍ୟ ଲିଙ୍ଗ
ପରଭିନ୍ନବିନ୍ନ ବାଚ୍ୟ ଲିଙ୍ଗ ହେବ । ଅସ୍ତ୍ରଗନ୍ତ ଶକ ନିପୁଂସକ
ଲିଙ୍ଗ ହୁଏ ଏହିପରି ଉଚ୍ଚ ଅଛି । ଅତିଏବ ଶ, ସ, ସ ଶକ ପୁଂଲଙ୍ଘ
ହୃଦ ବୋଲି ବିଧାନ କରିବା ପରେ, ଦ୍ଵିତୀୟ ଶବ୍ଦଗାନ ଶକ ପୁଂଲଙ୍ଘ
ନ ହୋଇ କାଳି ବିଲଙ୍ଗ ହେଲା । ଗ୍ରହବୌରବ ଭୟରେ ଯେଉଁ ସବୁ
ଶବ୍ଦ ଲିଙ୍ଗ ନିର୍ଣ୍ଣୀୟ ହେଲା ନାହିଁ, ଶିଷ୍ଟ ପ୍ରେସ୍ତୁଗାନୁବାରେ
ସେମାନଙ୍କର ଲିଙ୍ଗ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବ । ଏହିପରି ଭାବରେ ଅମ୍ବରସିଂହ
କୃତ ନାମକଙ୍ଗ ଶାଖରେ ସାମାନ୍ୟ ନାମକ ତୃଷ୍ଣୟ କାଣ୍ଡର ବର୍ଗ
ସମ୍ମଦ ନିରୂପଣ କରାଗଲା ।

ସ ମା ପ୍ତ

ମୁଦ୍ରାକର - ବିମଳା ଲୋପ୍ରିଣ୍ଡସ, ଅଲିଶା କଜାର, କଟକ-୨